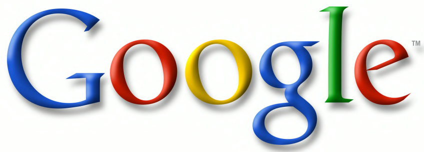
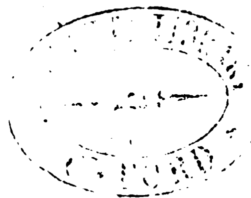
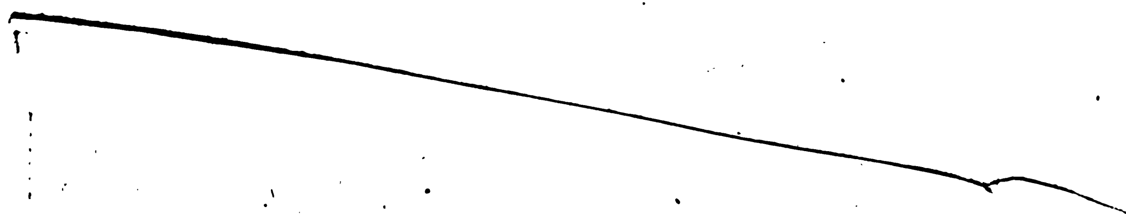

XXI

VETERUM ET CLARORUM
MEDICORUM GRAECORUM
VARIA OPUSCULA.

PRIMO NUNC

IMPENSIS

ANASTASII, NICOLAÏ, ZOËS ET MICHAËLIS,

FRATRUM

ZOSIMADARUM,

NOBILISSIMORUM IOANNINORUM,

DE LITTERIS GRAECIS INTRA ET EXTRA PATRIAM SUAM OPTIME MERITORUM

EX

ORIBASII CODICE MOSQUENSI

GRAECE EDIDIT,

INTERPRETATIONEM LATINAM

IO. BAPTISTAE RASARII,

item

ſuas animadverſiones

et

Indicem vocabulorum adjecit

CHRISTIANUS FRIDERICUS de MATTHAEI,

Consil. Aul. et Prof. Moſquensis, Societatum Imperialium Moſquensium, Naturaliſtarum, ſeu, Scrutatorum rerum naturae, item Physico-Medicae, pluriumque aliarum Academiarum ac Societatum Virorum Eruditorum Collega.

Cum Tabula Aenea.

MOSQUAE. 1808.

Litteris Caeſareae Universitatis.

AUGUSTISSIMO ET POTENTISSIMO

PRINCIPI ET DOMINO

ALEXANDRO I

IMPERATORI

ET

AUTOCRATORI

ROSSORUM OMNIUM

&c. &c. &c.

OMNIS SAPIENTIAE

atque

ERUDITIONIS

FAUTORI ET TUTORI

OPTIMO MAXIMO

HOS

CLARISSIMORUM MEDICORUM

libellos

olim ex mandato

JULIANI ROMANORUM IMPERATORIS

ab ORIBASIO archiatro ejus in ordinem redactos

NUNC PRIMUM GRAECE EDITOS

EX

CODICE MOSQUENSI,

olim

AB ALEXIO MICHAËLIDE

ROSSORUM IMPERATORE

EX

Montis Athus monasterio Iberorum cum multis aliis emto

SUMMA VENERATIONE CONSECRAT

Mosquae
d. XII Decembris
1807.

CHRIST. FRID. DE MATTHAEI.

PRAEFATIO.

Anno superiori hic Mosquae Rufi Ephesii, clarissimi medici Graeci, opuscula et fragmenta multo auctius, quam in editione Parisina et Londinensi, ex Codice Augustano et Mosquensi edidi. Dum ea de caussa tracto Codicem Mosquensem, qui quindecim priores libros ἰατρικῶν συναγωγῶν, *seu, eclogarum medicarum, Oribasii continet; dolui vicem et adversam fortunam tot nobilissimorum medicorum Graecorum, quorum opuscula et fragmenta, nondum Graece edita, in isto libro repeפiuntur. Codex iste 1) Oribasii cum duobus ejus aliis, atque aliorum auctorum permultis, ex mandato et impensis ALEXII MICHAËLIDIS, Rossorum Imperatoris, Summi Viri, ex diversis montis Athus monasteriis coëmti sunt. Ab illo tempore: (diem autem Ille Imperator anno 1676. obiit supremum:) codices isti omnes, (excepto uno quatuor Evangeliorum, qui a Builfingero, annuente Theophane Procopowitsch, viro longe praestantissimo, utcunque examinatus est;) obscura et ignobili quiete et tranquillitate fruiti fuerant; donec anno 1779 equidem primo Mosquam pervenissem. Nullus certe ante, 2) sed nec post me Codex ex his Mosquensibus accuratius tractatus, nedum editus est. Cum ergo nec in posterum ulla spes affulgeat istorum Codicum in lucem protrahendorum: saltem ultimo hoc officio, senex, aegrotus, morti proximus, fungi volui, ut celeberrimos istos medicos, quantum in meis viribus esset, vinculis et canceribus* ἀσελήνοις, ἀνηλίοις καὶ σκοτώδεσιν *eximerem atque liberarem.*

Veruntamen nec hoc decretum meum successum et eventum habiturum fuisset, nisi fratres ZOSIMADAE, ANASTASIUS, NICOLAÜS, ZOË et MICHAËL, Ioannini Nobilissimi, qui dudum tot libros Graecos, maximis suis sumtibus, ad excolendas litteras Graecas, Petropoli, Mosquae, Lipsiae, Vindobonae, Venetiis et Parisiis edendos ac gratuito distribuendos curauerunt et adhuc curant, huic quoque libro impensas, satis magnas, liberalissime suppeditassent.

---

1) De hoc Codice Oribasii dixi in praefat. ad Rufum Ephesium edit. Mosq. 1806. pag. XVIII. De duobus aliis Oribasii ac ceteris Mosquensibus Codd. Graecis exposui in notitia Codd. Mosqq. Lipsiae 1805. 8.

2) Hanc totam rem accuratius exposui in notitia Codd. Mosq. Lipsiae 1805. pag. 355. 356.

Herculeum, tanquam Augiae stabulis expurgandis, in edendo hoc libello ferrea patientia sustinui ac pertuli laborem. Raro contigit, ut in hoc vitiosissimo Oribasii Codice tria, aut quatuor, aut quinque deinceps vocabula mendis carerent. Quaedam vero etiam sine ulla spe correctionis atque emendationis contaminata et corrupta sunt. Scriba, ut opinor, ne Graecus quidem fuit, sed fortasse Italus, Venetus, prosus imperitus.

Ex eodem hoc Codice interpretationem Latinam fecit Io. Baptista Rasarius, medicus Graece et Latine doctissimus. Illo enim tempore adhuc in usu erat, ut medici etiam Graece et Latine scirent, quod hoc, ut vocant, illuminatissimo seculo fere prorsus abolevit. Ejus ergo interpretationem Latinam hic repetendam curavi ex edit. Paris. 1555. 8.

Subjeci meas qualescunque animadversiones, in quibus modo sunt correctiones, vel etiam conjecturae solum, modo explicationes vocabulorum, quorum etiam indicem in fine satis copiosum adjeci. Si talem ego a principio indicem ad manus habuissem, sine ullo dubio plura praestare potuissem. Accessit etiam in eodem indice notabiliorum vocabulorum recensio, quae in mea Rufi editione occurrunt, quod Rufus non solum magna ex parte ex eodem Codice Mosquensi editus est, verum etiam multa similis argumenti pertractat.

Ex duobus aliis Oribasii Codicibus Mosquensibus, librorum ad Eustathium et Eunapium (v. Notitiam meam Codd. Mosqq. p. 123. 124.) fortasse plura loca hujus libelli emendare potuissem. Sed usus eorum mihi non concessus 3) est, tametsi id mandatum fuerat, ac duo Summi Viri, Ambrosius, Metropolita Petropolitanus, et Plato, Metropolita Mosquensis, mihi ea in re impensissime faveant, atque industriam meam dudum antea multoties comprobaverint. Equidem, etsi ea de caussa doleo, tamen id aequo animo fero. Frustra enim, ut ille 4) ait, niti, neque aliud fatigando, nisi odium quaerere, extremae dementiae est. Delitescant igitur, per me licet, sub claustris ferreis et aereis, ac putrescant isti praestantissimi Codices, nisi alius, mei similis, triplici 5) aere pectora armatus, Acheronta perruperit. Ut hujuscemodi vir, Rossus maxime, existat, ex animi sententia opto, qui istos Codices ab oblivione et interitu vindicare, et velit, et possit, cum praesertim tres Imperatores Rossici, ALEXIUS MICHAËLIDES, PETRUS ILLE MAGNUS et ALEXANDER PRIMUS istorum

3) Vide fabulam Gellerti de cane. pag. 20. Aber fris mir nichts davon.
4) Sallust. Iugurth. III, 3.
5) Horat. Od. 1, 3, 9. 36.

Codicum merito curam gesserint. Etenim, ut modo dixi, ALEXIUS MICHAËLIDES maximis sumtibus hos Codices coëmit; PETRUS MAGNUS per Athanasium Schiadam brevem eorum notitiam dedit; ALEXANDER vero PRIMUS mihi mandatum dedit, ut accuratius eos designarem, missis ad me in Germaniam mille Thaleris Albertinis. Cui vero usui erit ista notitia, si Codices maneant occlusi?

Mirabuntur fortasse haud pauci, quomodo accidere potuerit, ut mihi, qui iterum hic Mosquae habito, ac munere publico, satis honesto, fungor, Mosquenses Codices denegati sint; cum praesertim per istos duos et vinginti annos, quos, relicta Rossia, in Germania transegi, nobilissimarum bibliothecarum Codices ex mandatis regum, ducum, principum, senatorum, pro voto meo in Saxoniam, Misenum et Vitembergam, transmissi fuerint. Etenim bibliothecae, Monachiensis, Augustana, Dresdensis, Vratislaviensis, Guelpherbitana, Gothana, Zittaviensis et aliae plures semper mihi ita patuerunt, ut solum epistola significarem, qui Codices ad me mittendi essent. Immo antea hic quoque, ex mandato CATHARINAE MAGNAE, ex utraque bibliotheca, saepe ultra viginti Codices domi meae habui. Aliter enim nec indicem eorum conficere, nec N. Testamentum Graecum ita accurate et fideliter edere potuissem. Modo vero hunc ipsum Codicem Oribasii precario, ac quasi furtim accepi.

Aeque, ut populares mei, liberaliter et humaniter mecum egit NICOLAUS NICOLAÏDES de NOWOSILZOW, Vir Illustrissimus atque Excellentissimus, cujus gratia et beneficio ad me huc Mosquam missus est 6) Codex Philonis Alexandrini, qui ab eodem ALEXIO MICHAËLIDE, Rossorum Imperatore, emtus est ex monasterii montis Athus Badopedii bibliotheca. Continet iste Codex, qui sec. XIV. in charta bombycina scriptus est, XXIX. libros Philonis, ac nullo modo deterior est Codice Mediceo, cujus laudes Mangey tanto opere praedicat. Per plures menses hic Codex Petropolitanus fuit penes me. Igitur eum a principio ad finem cum editione Londinensi comparavi, et lectiones discrepantes diligenter notavi. Curam geram, ut, me vita functo, istae animadversiones, cum reliquis omnibus, quae ex diversis bibliothecis, tam Rossicis, quam Germanicis, collegi, quaeque satis multa ac notabilia sunt, in illustri aliqua bibliotheca reponantur. Sed redeo ad ea, quae de hac editione dicenda fuerunt.

---

6) De hoc Codice ipse breviter exposui in indice Codicum. Petropoli 1780. 4. pag. 29. et ad catenam Victoris Antiochen. Mosquae 1775. 8. vol. II. p. 124.

Conqueſtus nuper fueram in mea Rufi editione, quod nullo modo hic Aëtium potueram impetrare. Nuperrime autem Romanus Theodorides Timkowsky, Philosophiae Doctor, Vir eruditissimus ac mihi amicissimus, qui patriae ſuae absque ullo dubio ornamento erit, Lipsia ad me ſcripſit, ſe credere, editionem Aëtii Franzii anni 1777 8. nunquam in lucem fuisse editam, ſed ſolum, tanquam aliquando prodituram, indicatam eſſe et promiſſam. Equidem hic Moſquae ea de re nullo modo ſententiam ferre poſſum. Deſtitutus ergo Aëtii operibus, interim uſus ſum Aëtii fragmentis, quae partim in Dictionario medico Stephani, (1564. 8) partim in editione Hebenſtreitii (Lipſiae 1757. 4) leguntur.

Franzii editionem Xenocratis (Francof. et Lipsiae. 1779. 8.) ſerius accepi. Ergo ea non potui uti.

Medicus iſte, de quo quaeſieram in praefatione ad Rufum (pag. IX.) is eſt, ut poſtea cognovi, qui Theophanis Nonni nomine prodiit Gothae. 1794. 8.

Multa Raſarius in praefatione ſua dixit de uſu et praeſtantia horum opusculorum. Ego ſolum addo, praeter reliqua, acutiſſime ad ſanitatem corporum tuendam et curandam animadversa, atque eleganti 7) oratione exposita, mihi in primis placuisse caput de variis corporis exercitiis.

Multum quoque hi libelli proſunt ad medicos Graecos, ad Plinii hiſtoriam naturae, ad Dioſcoridem, ad Athenaei Deipnoſoph. ad geoponica, ad hippiatrica, ad ſcriptores rei ruſticae Latinos, etc. etiam ad locupletanda ſic dicta Lexica, non dico iſta vulgaria et puerilia, ſed Stephani, Schneideri atque aliorum virorum doctorum.

Meos in hoc tam impedito et difficillimo opere errores, a quibus nec Raſarius liber fuit, nec fortaſſe ullus alius, vir etiam eruditiſſimus, sibi ſatis cavere potuisſet, ut lectorum humanitas indulgenter excuſare velit, etiam atque etiam rogo. Alius poſt me, vir eruditus, Raſarii et meis humeris nixus, longius proſpiciet et acutius videbit, ſi praeſertim exemplar iſtud, quod Raſarius memorat, quodque haud dubie adhuc in Italia, Venetiis fortaſſe, latet, fuerit conſecutus.

Scribebam Mosquae. d. XII. Dec. 1807.

---

4) Olim enim consuetum erat, ut, antequam aliquis philosopharetur, aut in quacunque disciplina ſe doctorem profiteretur, grammaticis et rhetoricis inſtructus esset regulis.

PRAEFATIO RASARII.

IOANNES BAPTISTA RASARIUS, NOVARIENSIS, MEDICUS,

NICOLAO SAMMICHELIO, MEDICO, NOVOCOMENSI,

S. P. D.

Tanta eſt virtus tua, Nicolaë Ornatiſsime, vt omnium animos, tum rerum cognitione atque uſu, tum morum ſuavitate, et vitae integritate tibi devincias: 8) *tanta vero eſt tui in me officii magnitudo, ut, cum tu, et conſilio, et re, juvare me nunquam deſtiteris, et teſtimonio tuo ſingulari me perpetuo ornaveris; niſi ego te vehementer diligam, et ſummopere obſeruem, meumque tibi aliqua ex parte gratum animum oſtendam, inhumanus judicari merito poſſim. Quanquam enim ſcio, te eſſe animo tam excelſo, magnoque, vt nihil vnquam in me officii ita contuleris, vt gratiam tibi a me referri, aut expectares, aut velles: tamen, ſicut tu benevolentiam tuam in me extare voluiſti; ita mihi dandam eſſe operam exiſtimo, vt aliquo ſaltem vigiliarum mearum munuſculo te afficiam; id quod erit ejuſmodi, ut non a me proficiſcens ad te veniat, ſed vt abs te prius profectum, mihique donatum, nunc ad te reverti valde cupiat. Itaque, cum tu praeter caetera tua in me merita, vnum* 9) *et triginta libros Oribasii miſiſſes, quorum novem ad Euſtathium filium miſſi, Latini a me facti anno ſuperiore prodierunt in lucem, decem ſeptem vero ſuperſunt ex magno illo ſeptuaginta librorum volumine, quod totam in ſe artis materiam complectebatur, quod ad Iulianum Caeſa-*

8) Raſarius ergo ante annos CCLII his verbis: *tanta vero — te afficiam:* expressit imaginem conſuetudinis, morum, ac virtutum ZOËS PAULIDIS de ZOSIMA, qui mihi prorsus talis, atque major etiam, extitit fautor, qualis quondam fuit Rasario Sammichelius.

9) Hos libros mox ita enumerat: Novem ad Euſtathium, ſeptendecim τῶν ἰατρικῶν συναγωγῶν. Intelligit ergo hunc Codicem Moſquenſem, qui XV. priores libros habet, et alium, in quo reperiebantur libri XXIV et XXV, qui anatomica ex Galeno continent. Hos duos libros edidit, Graece tantum, Morelius Paris. 1556. 8. et poſt eum Graece et Latine Dundaſs Lugd. Batav. 1735. 4. Poſtremo Raſarius memorat quatuor libros Oribasii ad Eunapium. Jam, si hos numeros IX. XVII. et IV. computes, libri omnino erunt triginta, non, triginta et unus.

rem ſcriptum fuerat, quatuor denique ad Eunapium: rogaſti, ac propemodum efflagitaſti a me, ne libros a ſtudiosis omnibus maximopere expectatos paterer latere diutius, tantaque utilitate genus humanum privarem. Ego vero, quanquam id ipſum vehementer cupiebam, ut hoc aes alienum diſſoluerem: tamen vix audebam aggredi eam provinciam, ad quam rite conficiendam, maiore otio, atque copia librorum manu ſcriptorum opus eſſet; cum praeſertim ego in publico munere quotidie verſer, et duo 10) tantum exempla librorum Oribasii mihi ſuppetant: quorum alterum mihi tu dediſti, alterum vero eſt apud virum clarissimum, et ſenatorem gravissimum, Matthaeum Dandulum: a quo caetera omnia, ut ego quidem puto, tanquam a fonte, manarunt. Et quamvis codex ille sit omnium, quos ego in hac maxima vrbe viderim, vetuſtissimus: tamen tute ſcis, quot 11) in eo quoque loca sint, in quibus interpretandis, vel divinandum, vel, quod maxime periculoſum eſt, coniectura utendum sit. Veruntamen tu me ita hortatus es, vt omnem meam operam, omne ſtudium, omnemque diligentiam mihi eſſe adhibendam cenſuerim, vt libros alioqui ſtudiosis utiliſſimos in linguam latinam converterem. His enim 12) ea cognitio continetur, vt omne hominum genus delectare, juvareque poſſe videatur. Nam, si quis medicamenta ſcire aveat, eaque sive simplicia, sive composita sint, totam eorum ſyluam longe, lateque diffuſam, in hiſce libris comperiet: si ea, quibus veſcimur, herbas, plantas, fructus, ſemina, radices, ſuccos, liquores; lapides, metalla, et caetera, quae ex terra prodeunt; hinc eidem ſuppetent omnia. Si vero, quae ſit aquarum dulcium vis et natura, quaeque earum, in quibus aliqua medicamenti qualitas ineſt, et quae lavacra arte

10) Utinam Raſarius accuratius expoſuiſſet, quid iſta duo exemplaria, haud dubie ſcripta, ac illo tempore nondum edita, continuerint. Mea conjectura de hac re haec eſt. In Codice Danduli erant fortaſſe omnes iſti triginta libri. Sammichelus autem praeterea ſuppeditavit Raſario forte ſolos iſtos duos libros, poſtea ab Morelio, neſcio unde, editos. Nec enim Morelii editio mihi ad manus eſt, nec Riccii. Libros XV. collectaneorum, item ad Euſtath. IX. et ad Eunapium IV. Raſarius, aut alius ante eum, ex Codice Danduli tranſcribendos curavit, tribus diversis voluminibus, quae nunc hic Moſquae ſunt, quaeque certo certius fuerunt in manibus Raſarii, et ex quibus ſuam Latinam interpretationem compoſuit. Liber XXIV. et XXV. collectaneorum hic non reperitur. Forte alicubi in Italia, aut in monaſterio montis Athus Iberorum, latet.

11) Ergo vitiosiſſime ſcriptus eſt. Id significat etiam ſcriba Codicis Moſquensis librorum quatuor ad Eunapium. In fine enim hanc notam adjecit de ſe ac de exemplari, quod tranſcripſerat: ἐξισώσας κατὰ πάντα τῷ πρωτοτύπῳ, ὁπωσδήποτε δυνατὸν ἦν.

12) Hic Raſarius, ut medicus, exponit de praeſtantia horum libellorum.

conſici queant, vt ad omnia genera morborum ſint accommodata, velit cognoſcere: id cumulatius ſuppeditabunt hi libri, quam vt longe abeamus. Siquidem, quae de his rebus non modo Hippocrates et Galenus, quorum ad nos ſcripta pervenerunt, ſed etiam Diocles Cariſtius, Archigenes, Agathinus, Menemachus, Dieuches, Philotimus, Antyllus, Philagrius, Ctesius, Pliſtonicus, Athenaeus, Posidonius, Herodotus, Xenocrates, Zopyrus, Rufus, et caeteri veteres medici praeſtantiſſimi, quorum libros iniuria temporis nobis ademit, conſcripſerunt, in unum hoc volumem Oribasius redegit. Tum vero ex eorundem ſententia de mari et lacubus, de fluminibus et aquis pluviis, et de iis omnibus, quae in mari degunt atque naſcuntur, abunde diſſeruit. Idem quoque coelum, coelique regiones et orbis terrae partes ſalubres, et peſtilentes, et habitationes, urbeſque ad bonam valetudinem tuendam et morbos profligandos accommodatas definivit: deque aëriis et volatilibus egit: tum ſiderum ortus et occasus, et vim ventorum, et quae in ſuperna coeli regione fiant, eſt cumulate perſequutus. Iam, quid de humani corporis fabricatione dicam? Qui muſculus, qui neruus, quae vena, quae arteria, quae denique oſſa ſunt, quae in his libris non deſcripta, ſed fere depicta non videantur? Omittam hoc loco tot, tamque varia genera exercitationum, quibus veteres utebantur. Nihil etiam commemorabo, quot menda ex Galeni libris, tum in medicamentis expendendis, tum in hominis fabricatione explicanda, ſublata fuerint. Nihil denique afferam, quanta sit inter hujus et Dioſcoridis deſcriptiones herbarum differentia: quippe, cum, et tu omnia diligenter inſpexeris, et caeteri judicare facilius queant. Cum igitur hanc tantam, tamque variam vtilitatem his libris contineri perſpiceres, tantum abeſt, ut quorundam morem tibi ſeruandum eſſe exiſtimares, qui theſauros hujuſmodi reconditos 13) perire malunt, quam egentibus impertiri; vt non prius conquieveris, quam impetraris a me, ut hos decem ſeptem libros, quo pervenire ad omnes poſſent, interpretarer. Quod cum feciſſem, non debere eos in alio nomine apparere, quam in tuo, plane intelligebam. Siquidem jure quodam domum tuam repetere videbantur, et, quod tu eorum confectionis auctor fuiſſes, et, quod Oribaſium honorifice ſemper tractaviſſes, tum in simplicium medicamento-

13) Ergo illo etiam tempore erant, qui Codices ſub clauſtris et cuſtodia deliteſcere et putreſcere mallent. Hi vero ſunt eiuſcemodi homunciones, vel, ut ille ait, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί, qui, cum ipsi, nec ſapiant, nec quidquam intelligant, nec denique ullo modo litteris prodeſſe, aut possint, aut velint, aliis impedimenta obiiciunt, ne bene mereri de doctrina possint.

rum et diſſectionis humani corporis cognitione, in qua ſummopere excellis, tum in facienda medicina, in qua sic verſaris, ut innumeros non ſanaueris modo, ſed a morte pene ad vitam revocaveris, idque quotidie facias. Praeterea vero ſciebam, ejus nomen a te fuiſſe celebratum, cum tu ſumma cum laude in florentissima Academia Patavina reconditam ſcientiam tuam, et singularem medicinae cognitionem, quae in te elucet, cunctis patefaceres, atque aperires, et arcana ſenis noſtri, omnis medicinae parentis, ita ad hominum ſtudia, ſalutemque accommodate reſerares, ut, qui te audirent, ſummum fructum ferrent, tu vero laudem immortalem, et gloriam tibi parares ſempiternam. Mitto igitur ad te Oribasium, qui, licet alia lingua loquatur, eſt tamen idem, qui tecum multos annos vixit: atque ita mitto, vt, si quid meo ſtudio, et diligentia fuerit ornamenti conſequutus, totum id caeteri tibi acceptum referant: ſin quid offendat, id mihi, et libri mendis adſcriptum velint. Laudent tamen induſtriam, qui, quantum poſſum, quantumque valeo, totum ad illorum ſtudia libenter accommodo. Vale.

ἘΠΙΓΡΑΜΜΑ

Ἐις τοὺς Εὐγενεστάτους
καὶ
Γνησίους Τετραδέλφους
ΖΩΣΙΜΆΔΑΣ
Τοὺς ἸΩΑΝΝΊΝΟΥΣ

Πάσης Ἑλληνικῆς Σοφίας καὶ Παιδεύσεως
Παλαῖας τὲ καὶ Νεωτέρας
Σπουδαςὰς καὶ Ἐπιμελητὰς
Μεγαλοδωροτάτους.

ΣΩ͂Ν ἄρα δὴ, καὶ σοφῶν τ᾽ ἰητρῶν Ἑλλάδος ἔςαι
    Μνῆμα ἀείμνηςον τοῦτ᾽ ἀνακεισόμενον.
Τοίνυν σωτῆρες γεγένηϑε βιοίο δοτῆρων
    Ἀνϑρώποις δειλοῖς ἡ πανακεῖ δυνάμει.
Τῆς σοφίης κ᾽ ἀρετῆς μετέπειτ᾽ οὖν ἕξετ᾽ ἐπαίνους
    Παντοίων ἑξῆς ἐσσομένων μερόπων·
Οὕνεκα παμπόλλων τε ποιητῶν, ξυγγραφέων τε,
    ΣΑΙ͂Σ δαπάναις βίβλους δώκατε μουσοτρόφοις.

EPIGRAMMA
IN
FRATRES
ZOSIMADAS,
IOANNINOS,
VIROS NOBILISSIMOS ET GENEROSISSIMOS,
LITTERARUM FAUTORES
MAXIMOS AC BENEFICENTISSIMOS.

Florete atque vigete diu, Fratres Generosî,
Musarum firmum, ZOSIMADAE, columen.
Non erit ulla aetas, meritis quae detrahat unquam
VESTRIS. Digna etenim laudibus eximiis.

NOMINA MEDICORUM,

QUORUM

Opufcula et fragmenta in hoc libro leguntur.

ΟΡΙΒΑϹΙΟϹ ΤΗ ΥΓΕΙΑ ΑΦΙΕΡΟΙ ΤΑϹ ϹΥΝΑΓΩΓΑϹ

ὈΡΙΒΑΣΊΟΥ

ἸΑΤΡΙΚΑ῀Ι ΣΥΝΑΓΩΓΑ῀Ι.

ΠΡΌΛΟΓΟΣ

ΠΡ῾ΟΣ

ἸΟΥΛΙΑΝῸΝ,

ἈΥΤΟΚΡΆΤΟΡΑ ῬΩΜΑΊΩΝ.

Τὰς προσαχθείσας ἐπιτομὰς παρὰ τῆς σῆς θειότητος, αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὲ, πρότερον, ἡνίκα διετρίβομεν ἐν Γαλατίᾳ, τῇ πρὸς ἑσπέραν, εἰς πέρας ἤγαγον, καθὼς ἠβουλήθης· ἅςινας ἐκ μόνων τῶν ὑπὸ Γαληνοῦ γραφέντων ἐποιησάμην. ἐπεὶ δὲ ἐπαινέσας ταύτας, δευτέραν ἐπέταξας πρᾶξιν, 1) πάντων τῶν ἀρίςων ἰατρῶν ἀναζητήσαντά με τὰ καιριώτατα, συναγαγεῖν, καὶ πάνθ᾽, ὅσα χρησιμεύει πρὸς αὐτὸ τὸ τέλος 2) τῆς ἰατρικῆς· καὶ τοῦτο πράττειν, ὡς οἷός τε εἰμὶ, προθύμως διέγνωκα, χρησιμωτάτην ὑπολαμβάνων ἔσεσθαι τὴν τοιαύτην συνα-

ORIBASII

MEDICA COLLECTANEA.

PRAEFATIO

AD

IULIANUM

IMPERATOREM ROMANORUM.

Epitomas, quas tu olim, Dive Iuliane Caesar, mihi conficiendas mandaveras, jampridem, cum in Gallia citeriore essemus, ad finem, quemadmodum tu voluisti, perduximus: quas quidem ex iis solis confeceram, quae Galenus conscripsisset. cumque tu eas laudavisses, alterum mihi laborem iniunxisti: ut, perquisitis omnibus, quae medici praestantissimi maxime opportuna dixissent, et quaecunque ad medicinae finem pertinerent, unum in volumen redigerem. id quod ego pro virili parte me prompto animo facturum decrevi: cum exi-

(1) Πραγματείαν, συγγραφήν.

(2) Τὴν τελειότητα. τέλος artis medicae est, corporum male affectorum sanatio.

γωγὴν, τῶν ἐντυγχανόντων, ἑτοίμως ἐξευρισκόντων τὸ ἑκάστοτε τοῖς δεομένοις ὠφέλιμον. Περιττὸν δὲ νομίσας εἶναι καὶ παντελῶς εὔηθες, τὸ ἐγγράφειν τὰ αὐτὰ πολλάκις, καὶ τῶν ἄριστα συγγραψάντων, καὶ τῶν μὴ ὁμοίως τὸ ἀκριβὲς ἐξεργασαμένων, μόνα τὰ τῶν ἄμεινον εἰπόντων συνάξω, πάλαι Γαληνῷ μόνῳ ῥηθέντα, μηδὲν παραλιπὼν τάξαι, καθότι τῶν συγγραψάντων ἁπάντων εἰς τὰς αὐτὰς ὑποθέσεις αὐτὸς κρατεῖ, μεθόδοις καὶ διορισμοῖς τοῖς ἀκριβεστάτοις χρώμενος, ταῖς Ἱπποκρατείοις ἀρχαῖς καὶ δόξαις ἐξακολουθῶν. Χρήσομαι δὲ κἀνταῦθα τοιαύτῃ τινὶ τάξει. καὶ πρῶτον μὲν οὖν συνάξω τὰ τοῦ ὑλικοῦ μέρους, εἶθ', ὅσα περὶ φύσεως καὶ κατασκευῆς εἴρηται τἀνθρώπου, μεθ' ἃ, τὰ τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἀναληπτικῆς πραγματείας, καὶ μετὰ ταῦτα, ὅσα τῆς διαγνωστικῆς καὶ προγνωστικῆς ἔχεται θεωρίας· ἐφ' οἷς τὰ περὶ τῆς τῶν νοσημάτων καὶ συμπτωμάτων, καὶ ὅλως τῆς τῶν παρὰ φύσιν ἐπανορθώσεως. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τῶν ἐν τροφαῖς δυνάμεων. (3)

stimem, haec collecta fore utilia iis, in quorum manus incident, ut statim, quid semper iis, qui auxilio indigeant, utile sit, comperiant. Nunc vero, cum supervacaneum et omnino ineptum putem, eadem saepius adscribere, et quae ab optimis medicis, et quae ab iis, qui non ita diligenter res tractaverunt, scripta fuerint: ea solum colligam, quae nobis reliquerunt ii, qui caeteris praestiterunt; sed nihil omittam eorum, quae Galenus dixerit: siquidem ex iis, qui easdem res pertractarunt, ipse, et via, ac ratione, et distinctione, caeteris omnibus antecellit, ac principia et sententias Hippocratis imitatur. Hoc vero ordine hoc loco utar. In primis colligam ea, quae de parte materiae sunt: deinde de natura atque fabrica hominis: tum de tuenda sanitate, et reficiendis corporibus agetur: quibus confectis, addam, quae ad dignotionem et praenotionem pertinent: ad haec, quae de morbis, deque symptomatis sunt, accedent: et denique ea, quae valent ad corrigendum ea, quae praeter naturam sunt, adhibebuntur. A facultatibus autem alimentorum initium dicendi sumam.

ΒΙΒΛ. α. ΚΕΦ. β.

Ἐκ τῶν 4) Ἀθηναίου. Περὶ πυρῶν.

Ἐκ 5) τοῦ α. λόγου.

Τῶν σίτων κράτιστοι πρὸς εὐτροφίαν εἰσὶν, οἱ πυροί· διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων, τὸ 6) μᾶλλον καὶ ἧσσον θερμαίνειν τὲ καὶ ὑγραίνειν, παρὰ

De tritico. Ex Athenaei commentariis. Ex libro primo. Cap. 2.

Ex cibis valentissimum ad nutriendum est triticum, cujus magna differentia, ut magis, minusque calefaciat, et

(3) Continuo sequitur caput ex Galeno: περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας τῶν δημητριακῶν σπερμάτων. Sed Galeni omnia consulto praetermisi, quod ea apud ipsum legi possunt. Ordinem secutus sum Oribasii, secundum argumenta, non secundum nomina auctorum, ne materias miscerem. Utile praeterea, diversorum auctorum excerpta de re eadem iunctim cognoscere. Valet enim hoc, et ad intelligentiam, et ad emendationem locorum non nullorum, qui corrupti sunt. Rufi tamen Ephesii fragmenta seorsim iam edidi. Mosquae 1806. 8.

(4) De hoc vide Fabric. Bibl. Graec Vol XIII. pag. 93.

(5) Haec a manu recentiori adscripta sunt.

(6) Id est, κατὰ τὸ, vel τῷ.

τὰ γένη, καὶ παρὰ τοὺς τόπους, ἐν οἷς φύονται, καὶ παρὰ τὰς καταστάσεις τῶν ὡρῶν καὶ τῶν αέρων καὶ παρὰ 7) τῶν χρόνων. Παρὰ μὲν οὖν τὰ γένη διαφέρουσιν οἱ πυροὶ, ὅτι οἱ μὲν αὐτῶν 8) σιτάνιοι καὶ ἀλευρῖται· οἱ δὲ, σεμιδαλῖται εἰσίν. οἱ μὲν οὖν σιτάνιοι κοῦφοί τε εἰσὶ καὶ χαῦνοι τῇ συστάσει, καὶ λευκοί. κατειργασμένοι γάρ εἰσι, τῆς γεώδους οὐσίας ἐν αὐτοῖς ἐπὶ πλέον κεχυμένης καὶ διαλελυμένης ὑπὸ τῆς οἰκείας συμπέψεως. διόπερ ἑτοίμην καὶ εὔπεπτον καὶ καθόλου εὐμετάβολον τὴν τροφὴν προσφέρονται, ἔτι δὲ εὐδιάπνευστον καὶ εὐεκποίητον, ἐλάσσονα δὲ, καὶ οὐκ ἴσην τοῖς σεμιδαλίταις, καὶ πρὸς ὑγείαν μᾶλλον ἢ ῥώμην ἁρμόζουσαν. οἱ δὲ σεμιδαλῖται βαρύτεροί τε εἰσὶ καὶ πυκνοὶ καὶ ξανθοὶ καὶ διαφανεῖς. καὶ δύσπεπτοι μέν εἰσιν, ἀνάδοσιν δὲ ἔχουσι δαψιλῆ καὶ δυσδιάπνευστοι, καὶ καθόλου πρὸς ῥώμην μᾶλλον ἢ πρὸς ὑγείαν εἰσὶν ἐπιτήδειοι. Παρὰ δὲ τοὺς τόπους διαφέρουσιν οἱ πυροὶ, οἱ ἐν ξηροῖς καὶ ἀλιπέσι χώραις γινόμενοι τῶν 9) εὐγείοις καὶ πιεροῖς φυομένων. οἱ μὲν γὰρ ἀπ' ἐλάσσονος ὕλης καὶ κουφοτέρας καὶ λεπτοτέρας συνεστῶτες, εὐκατέργαστοι μέν εἰσι καὶ εὐμετάβολοι· ἐλάσσονα δὲ τροφὴν προσφέρονται, ὃν τρόπον οἱ ἐν τοῖς καύσεις 10) λεγομένοις ἐπισπειρόμενοι. τῆς γὰρ ἐν τοῖς τόποις 11) ὕλης ἐμπρησθείσης, διὰ τὸ ἀλιπὲς καὶ ἄτροφον τῆς τέφρας, λευκοί τε γίνονται καὶ χαῦνοι καὶ σιτάνιοι· οἱ δ' ἐν εὐγείοις καὶ λιπαροῖς τόποις φυόμενοι, ἀπὸ δαψι-

humectet, a genere, a locis, in quibus nascitur, a temporum constitutione, ab aëre, et a temporibus ducitur. Ac generis quidem ratione differt triticum; quia alterum sitanium et farinaceum, alterum vero similaceum est. Sitanium vero leue est et laxum consistentia, atque album. hoc enim est elaboratum, terrea substantia multum in eo effusa, et a propria concoctione dissoluta. quocirca et promptum, et quod bene concoquatur, et, ad summam, quod facile immutetur, alimentum praebet. quinetiam, quod facile perspiretur, et conficiatur: minus tamen sit, neque par ei, quad similaceum afferat: et quod magis ad bonam valetudinem, quam ad robur accomodatum sit. Similaceum vero est gravius, et densum, et flauum, et pellucidum, estque difficile ad concoquendum, distributionem tamem copiosam, et quae non facile perspiretur, habet. et omnino potius ad robur, quam ad sanitatem est accommodatum. Ex locis autem differt triticum, quod in siccis, et non pinguibus regionibus natum sit, ab eo, quod in fertilibus et pinguibus oriatur. illud enim, cum ex minore materia, levioreque et tenuiorum partium, constet, facile conficitur, facileque mutatur illud quidem, sed minus alit. quare affectum est id, quod in locis, quae exusta vocantur, seritur. Cum enim loci materia exusta sit propter cinerem, pinguedine et nutritione carentem,

(7) Aut intelligendum, τὰς καταστάσεις, aut παρὰ tollendum.

(8) Vide Geopon. III, 3, 11. p. 227.

(9) ἐν addendum videtur.

(10) Καῦσος h. l. videtur esse locus subterraneo incendio exustus, aut, ubi alia aliqua materia in superficie concremata est.

(11) Τούτοις videtur addendum.

λοῖς καὶ στερεᾶς ὕλης τρεφόμενοι, πυκνοί τε εἰσὶ καὶ βαρεῖς καὶ πολύτροφοι. Καὶ οἱ ἀναπεπταμένοι δὲ τῶν τόπων καὶ εὔπνοοι καὶ εὐήλιοι, βελτίους πυροὺς φέρουσι, καὶ πολυτροφιμωτέρους. διαφέρουσι δὲ τοῖς τόποις, καὶ οἱ ἐν ψυχροῖς ἄγαν καὶ χιονοβολουμένοις, τῶν ἐν θερμαῖς χώραις σπειρομένων. οἱ μὲν γὰρ ἐν ψυχροῖς τόποις φυόμενοι, κατειργασμένοι μᾶλλόν εἰσι καὶ λεπτομερεῖς, ὥσπερ εἰσιν οἱ σιτάνιοι. μήποτε 12) γὰρ, οἷον φωλευούσης ἐν αὐτοῖς τῆς δυνάμεως, καὶ ὀλίγην μὲν τροφὴν ἀναλαμβανούσης, ταύτην δὲ ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον, ἐπὶ πολὺ δὲ πεπτούσης, πλείονα κατεργασίαν τε καὶ χύσιν ἐν αὐτοῖς τὸ γαιῶδες λαμβάνει. διὸ καὶ κοῦφοί τε εἰσὶν οἱ πυροὶ, καὶ εἰς λεπτὸν ἄλευρον ἀναλελυμένοι. καὶ τοὺς τριμηναίους δὲ πυροὺς, κουφοτέρους ὄντας, καὶ μάλιστα τοὺς ἐν τοῖς χιονοβολουμένοις τόποις γινομένους, ὁμοίους ὄντας, παρειλήφαμεν. οἱ δὲ ἐν θερμοῖς τόποις γινόμενοι τῶν πυρῶν, ἄφθονόν μὲν τροφὴν παραλαμβάνουσι, καὶ πολλὴν, πυκνοτέραν τε καὶ ἧσσον κεχυμένην τε καὶ διακεκριμένην. οἱ δὲ ἑλώδεις τῶν πυρῶν, ἄτροφοί τε εἰσὶ, καὶ κουφότεροι, καὶ τὸ αἷμα φαῦλον ποιοῦσι, καὶ ἧσσον θερμαίνουσι τὰ σώματα. καὶ οἱ κάθυγροι δὲ τῶν τόπων ἀτροφωτέρους φέρουσι καὶ ἀτονωτέρους τοὺς πυρούς. δοκοῦσι δὲ καὶ τῷ ὅλῳ γένει μεταβάλλειν εἰς αἴρας 13), διὰ πλεονασμὸν ὑδάτων. οἱ δὲ ἐν σκιεροῖς καὶ συνδένδροις τόποις γεινώμενοι, πλέον ἔχουσι τὸ σκύβαλον τοῦ χρησίμου. Παρὰ δὲ τὰς καταστάσεις τῶν ὡρῶν

triticum album, laxum, et ſitanium efficitur. at quod in pinguibus et fertilibus locis naſcitur, copioſa et ſolida materia educatum, eſt et denſum, et graue, atque etiam multum nutrit. Ac loca quidem aperta, quaeque bene perſpirantur, et aprica ſunt, melius triticum ferunt, et quod multo magis nutriat. Differt quoque loci ratione triticum, quod in locis admodum frigidis et nivalibus oritur, ab eo, quod in calidis regionibus feritur. nam quod oritur in frigidis locis, magis eſt elaboratum, et tenuium partium, quale eſt ſitanium. cum enim non velut deliteſcat in eis vis, exiguumque alimentum, idque paulatim capiat, permultum autem concoquat, efficitur, ut pars terrea magis in eis elaboretur, et fundatur: ex quo conficitur, ut triticum cum leue ſit, tum vero etiam in tenuem farinam diſſoluatur. quod trimeſtre triticum eſt, levius eſſe, et praeſertim, quod in nivalibus locis naſcitur, huiuſmodi eſſe accepimus. Quod vero in calidis locis oritur, et copioſum alimentum, et multam denſitatem, et minus fuſam, atque ſecretam capit. Paluſtre porro triticum alimento vacat, eſtque levius, et vitioſum ſanguinem facit, et corpora minus calefacit. Loca autem perhumida triticum ferunt, quod minus alit, quodque eſt imbecillius, et ex toto genere videtur in lolium propter aquae vim et copiam degenerare. Quod vero in umbroſis et nemoroſis locis naſcitur, plus habet aceris, quam utilitatis. Ex temporum vero atque aëris conſtitutione exiſtit etiam tritici differentia. atque ex

(12) *Fortaſſe*, nimirum. Inferius verſu 21 malim: πολὺ πυκνοτέραν.

(13) Alii ἄρα. v. Niclas ad Geopon. p. 198.

καὶ τῶν ἀέρων οἱ πυροὶ διαφέρουσι. παρὰ μὲν τὰς ὥρας, ὅταν τε εὔκρατος καὶ σύμμετρος αὐτῶν ἡ μεταβολὴ γένηται, ψύξει καὶ θερμασίᾳ καὶ ὄμβροις, καὶ πάλιν ἀνοχαῖς τῶν ὑδάτων. συμβαίνει γὰρ εὐτροφεῖν τε καὶ πληροῦσθαι τοῖς ὄγκοις τοὺς πυρούς· καὶ τοὐναντίον, ὅταν ἀκαίρως, ἀκρατῶς καὶ ἀσυμμέτρως ἕκαστον τῶν εἰρημένων 14) ἐπιτελῆται. ἰσχνοὶ γὰρ καὶ ἄτροφοι γίγνονται. Παρὰ δὲ τὰς ἀέρας, ὅταν κατὰ τοὺς προσήκοντας καιροὺς εὔδιανοι 15) γένωνται, καὶ εὐήλιοι καὶ εὐήνεμοι· ἢ τοὐναντίον ἐπινεφεῖς καὶ δυσήλιοι. πολλάκις δὲ καὶ ψεκάδας φέροντες, ἤδη θερμῆς τῆς ὥρας οὔσης, καὶ πρὸς τελείωσιν τῶν πυρῶν ὄντων. φθίνουσι γὰρ ἐρυσιβούμενοι. παραπλησίως δὲ καὶ, ὅταν βαρεῖα καὶ ξηρὰ καὶ θερμὰ γένηται πνεύματα, τὰ ὑπὸ τὸν καιρὸν τῆς τῶν σταχύων πληρώσεως, καὶ ἰσχυροὶ καὶ πολὺν χρόνον φυσήσωσιν οἱ λεγόμενοι καύσωνες, ἐπικαίουσι τοὺς στάχυας καὶ ξηραίνουσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀτρόφους κατασκευάζουσι. Παρὰ δὲ τὸν χρόνον διαφέρουσιν οἵ τε νέοι, καὶ οἱ παλαιοὶ, καὶ οἱ μεταξὺ τούτων. οἱ μὲν γὰρ πρόσφατοι, πολυχυλότεροί εἰσι καὶ πνευματώδεις καὶ πολύτροφοι· οἱ δὲ παλαιοὶ τοὐναντίον, ἀχυλότεροι καὶ ξηρότεροι καὶ ἀτροφώτεροι· οἱ δὲ μεταξὺ τούτων κατὰ χρόνον τὰς μεσότητας ἔχουσι τῶν εἰρημένων.

temporibus quidem, cum eorum fit temperata, et moderata, in frigore, calore, imbribus, et postea in aquarum defluentium cohibitione commutatio. tunc enim triticum boni alimenti fieri, eiusque molem impleri contingit, ut contra fit, cum intempestiue, intemperate et immoderate, quae praediximus, eveniunt. nam et gracile, et alimonia vacans efficitur. Aëris autem ratione, cum opportunis temporibus serenus, apricusque est, et a ventis apte perflatur: vel contra, cum nubilus est, et opacus. saepe enim minutulam pluviam emittit, cum iam tempus fit calidum, et triticum ad perfectionem pervenerit. quo casu triticum rugibine tentatum perit. Simili quoque modo fit, cum venti graves, sicci, et calidi, sub tempus, quo spicae implentur, exoriuntur. Cumque vehementes et multo tempore spiraverint ii, qui καύσωνες, hoc est, ardentes nominanur, spicas adurunt, et exsiccant, et idcirco faciunt, ut alimenti nihil habeant. Ratione vero temporis, nouum a vetere, et eo, quod inter utrumque est intermedium, differt. nam recens plus succi habet, flatus gignit, et multum alit: vetustum contra, succo vacat, siccius est, et minus alit: quod vero est medium, ratione temporis habet medietates praedictorum.

Κ Ε Φ. γ.

Περὶ τῶν κατὰ τὰς ὥρας κρεῶν.

Σύες μὲν τὴν ἐαρινὴν ὥραν εἰσὶ κάκιστοι μέχρι πλειάδος δύσεως φθινοπωρινῆς· τὸ δ᾽ ἐντεῦθεν μέχρι ἦρος κάλλιστοι. αἶγες δὲ, τὸν μὲν

De carnibus, pro anni temporibus.

Cap. 3.

Sues verno tempore usque ad occasum autumnalem Pleiadum sunt pessimi. ex eo vero tempore usque ad vernum

(14) Cod. ἐπιτελεῖται.
(15) Ita in textu, sed in marg εὔδιοι, εὐδίανοι.
(16) Num hoc etiam caput sit ex Athenaeo, affirmare non possum. Credibile tamen est, quod demum capite quarto alius notatur auctor, nimirum Galenus.

χειμῶνα κάκιςαι· τοῦ δὲ ἦρος ἀρχοντος κρείττους γίνεσθαι μέχρις ἀρκτούρου δύσεως. πρόβατα δὲ καὶ 17) ταῦτα τὸν μὲν χειμῶνα κάκιςα· μετὰ δὲ ἰσημερίαν πιαίνεται μέχρι τροπῶν θερινῶν. αἱ δὲ βόες, ὅταν ἡ πόα ἐκκαρπῇ, ἦρος τε παυομένου, καὶ τῷ θέρει παντί. Τῶν τε ὀρνίθων, οἱ μὲν κατὰ χειμῶνα κάλλιςα ἔχουσιν· ὅσοι δὲ 18) ἐπιφαίνονται χειμῶνι, ὁ κόσσυφός τε καὶ ἡ κίχλα, 19) καὶ φάσσα· οἱ δὲ ἀτταγῆνες κατὰ τὸ φιθόπωρον, καὶ μελακόρυφοι, σύκαλλός τε καὶ χλωρὸς, καὶ ὄρτυγες τηνικαῦτα πιώτατοι. ἀλεκτορίδες τὸν μὲν χειμῶνα οὐ πάνυ εὐσωματοῦσι, καὶ μάλιςα ἐν νοτίοις· ἡ δὲ τρυγὼν ἐν φθινοπώρῳ καλλίςη. τῶν ἰχθύων οἱ μὲν ἐν τῇ κυήτει κάλλιςοι, κάρις, κάραβος καὶ τὰ μαλάκια, τευθὶς, 20) σηπία· τὰ δὲ, ὅταν ἄρχηται ἐπωάζεσθαι, ὥσπερ οἱ κέφαλοι. ὑπερπλησθέντες δὲ οὗτοι τῶν κυημάτων, λεπτοὶ καὶ ἄτροφοι, καὶ ἔτι μᾶλλον τεκόντες. ὁ δὲ θύννος πιώτατος μετὰ ἀρκτοῦρον, θέρους δὲ χείρων.

tempus, optimi. Caprae hyeme pessimae sunt, vere autem usque ad Arcturi occasum esse meliores incipiunt. Pecudes quoque hyberno tempore sunt pessimae: post aequinoctium vero usque ad solstitium aestivum pinguescunt. Boves vero, cum herba fructum ferat, et finito vere, et per aestatem totam. Ex avibus nonnullae, per hyemem sunt optimae, quae nimirum hyeme apparent, ut merula, atque sturnus, et palumbus. Attagenes vero et atrica pillae, autumno praestant. itemque ficedulae, et luscinia, et coturnices eo tempore sunt pinguissimae. Galli vero gallinacei hyeme non admodum corpore augentur, et praesertim in austrinis locis. turtur vero autumno excellit. Ex piscibus vero praegnantes optimi sunt, caris, carabus, et molles, sepia, et loligines: alij vero, cum ovis incipiunt incubare, ut capitones. cum vero foetu pleni sunt, tenues sunt, et non nutriunt. et multo etiam magis cum partum ediderunt. Tynnus autem post Arcturum pinguissimus est, aestate vero est deterior.

Κ Ε Φ. θ.

Περὶ ἄρτων. Ἐκ τῶν Ἀθηναίου.

Οἱ λεπτοὶ τῶν ἄρτων ἀχυλότεροί τε εἰσὶ καὶ ἀτροφώτεροι, τῆς ὀπτήσεως μᾶλλον καθικνουμένης καὶ ἐξατμιζούσης τὸ τροφῶδες. διὸ καὶ τὸ τῶν ἰατρίων 21), καὶ τὸ τῶν λαγάνων γένος ἐςὶν ἀχυλότερον. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ κάτοπτοι τῶν ἐγχύλων ἧσσον τρέφουσι, καὶ

De panibus, ex Athenaeo. Cap. 9.

Panes tenues paucioris succi, paucioris que alimenti sunt, cum assatio magis extenuet, magisque diminuat in eis vim alendi. quocirca itria, et lachana paucioris succi sunt. hac quoque ratione assati et bis cocti panes minus alunt, quam succi pleni. nam cum sint quadantenus assati, iterum conteruntur:

(17) Forte, αὐτά.
(18) Forte τε, loco δέ
(19) Κίχλη, et mox, σύκαλις legendum. deinde, χλωρίς.
(20) Ita in margine. In textu, τ' ἐνούς.
(21) Immo, ἰτρίων.

οἱ δίπυροι ἐπὶ ποσὸν γὰρ ὀπτηθέντες, διατρίβονται πάλιν· ἔπειτα δ' ἐκ δευτέρου τῆς τρίψεως καὶ τῆς ὀπτήσεως τυγχάνουσι. συμβαίνει γὰρ διατεθερμασμένους αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ πολὺ κεχυμένους πολὺ μᾶλλον ὑπὸ τῆς τρίψεως χεῖσθαι καὶ διαλύεσθαι. τοιούτων δὲ γεγονότων ὑπὸ τῆς δευτέρας ὀπτήσεως, ἱκανὸν μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπαναλῶσθαι· τὸ δ' ὑπολειπόμενον κοῦφόν τε γίγνεσθαι καὶ χαῦνον καὶ λεπτομερὲς καὶ εὐδιοίκητον. ὅτι δὲ οἱ θερμοὶ καὶ πρόσφατοι τροφιμώτεροι τῶν ψυχρῶν εἰσὶ καὶ τῶν παλαιῶν, δῆλον. ἡ γὰρ θερμότης αὐτῶν συλλαμβάνεται τῇ πέψει.

deinde contriti iterum aſſantur. contingit enim, ut excalefacti, et admodum confuſi, multo magis ex attritu fundantur, et diſſoluantur. ſed cum tales ex ſecunda aſſatione ſint redditi, quod valens eſt in eis conſumtum fuit: quod vero reſtat, et leve, et laxum, et tenuium partium fit, et facile diſtribuitur. Iam vero calidos recenteſque panes valentius nutrire, quam frigidos, et veteres, eſt perſpicuum: ſiquidem caliditas quoque concoctionem adiuuat.

ΚΕΦ. ια.

Περὶ κριθῶν. Ἐκ τῶν Ἀθηναίου.

Τῶν κριθῶν αἱ μὲν γυμναὶ καὶ ἄφλοιοι, πολύχυλοί τε εἰσὶ καὶ πολύτροφοι, συνεγγίζουσαι τοῖς πυροῖς μᾶλλον τῶν ἄλλων. ἐχόμεναι δὲ τούτων εἰσὶν αἱ δίστιχοι, 22) ἔλαττον ἔχουσαι τῶν πυρῶν ἀποκάθαρμα τῶν μονοστίχων.

De hordeo. Ex Athenaeo. Cap. 11.

Hordeum aliud nudum eſt, et expers corticis, et multi ſucci eſt, ac valde nutrit, idque propius ad triticum, quam aliud, accedit. aliud vero ſecundum eſt, quod ſpicas habet, binis granorum verſibus conſtantes. quod etiam minus habet excrementi, quam triticum, quod ſpicam habet, quae ex unico granorum conſtat ordine.

ΒΙΒΛ. Β. ΚΕΦ. νη.

Ξενοκράτους 23) περὶ τῆς ἀπὸ ἐνύδρων τροφῆς.

Πεποίηται μὲν ἡ νιχάλεα 24) φύσις σιτίων 25) ἄθυρμα 26) ταῖς εὐτραπέζοις ἀπολαύσεσι· μέγα δ' ὄφελος κἂν ταῖς καθ' ὑγείαν

Ex Xenocrate de alimento, quod ex aquatilibus exiſtit. Lib. II. Cap. 58.

Natantium natura cibus extitit, qui in conviviis ſplendidis in delitiis eſt habitus: ac magnum quoque ad ſalubrem victus rationem uſum praeſtitit. Diffe-

---

(22) Plutarch. de plac. Philos. T. II. p. 906. memorat κριθὰς διστίχους καὶ τριστίχους.

(23) De eo vide Fabrio Bibl. Gr. Vol. IX, 453. ſeqq. et XIII, 452.

(24) Νιχάλεος nihil notat. Eſt vero ab νήχομαι. Ergo, νηχάλεα. Nullibi tamen hoc inveni. Dubius ergo ſum, utrum νηχάλιος, an νηχάλεος, an νηχαλαῖος probandum ſit. Certe poëticum vocabulum eſt, a quo medicus in oratione ſimplici et didactica ſe abſtinere debebat.

(25) Cod. σιτίον.

(26) Etiam hoc h. l. poëticum Sed haec obiter. Hujusmodi ἀθύρματα ingenii his noſtris temporibus, etiam in libellis philoſophicis, quae nihil nisi perſpicuitatem, elegantiam, ſubtilitatem, et brevitatem poſtulant, laudantur, praeſertim apud Pſeudo-Germanos, quos oportebat, antequam ſe ad ſcribendum darent, grammaticam et rhetoricam diſcere. Utinam iſti ſcurrae legiſſent Ariſtotelem! Mala haec omina ſunt proxime ingruentis barbariei.

διαίτας. ἐξαλλάγεονται δὲ παρὰ συγκρίσεις ἰχθύες. ἐπεὶ, οἱ μέν εἰσι σκληρόσαρκοι, οἱ δὲ ἁπαλόσαρκοι. καὶ σκληρόσαρκοι μὲν, φάργοι, συνόδοντες, βούγλωσσοι, καὶ οἱ πλατεῖς, ὡς φῦσαι, 27) ῥόμβοι· ἁπαλόσαρκοι δὲ, κίχλαι, κόσσυφοι, φυκίδες 28) καὶ ὅμοιοι, εὐδιαφόρητοι καθεστῶτες· μέσοι δὲ, ὀνίσκοι, 29) βάκχοι, σκιάδες. 30) ἔτι οἱ μὲν πετραῖοι, οἱ δὲ πελάγιοι. τροφιμώτεροι δὲ οἱ παρ᾽ αἰγιαλῶν ὄχθαις ἢ ὑδροχόων ἐκροαῖς, κακόχυλοι καὶ ἄστομοι. καὶ τὰ πελάγη δὲ διαφέρει. μέτριοι μὲν γὰρ οἱ κατὰ τὸν ἀδρίαν· οἱ δὲ κατὰ τὸ τυῤῥηνικὸν 31) ἡδύτατοι. καὶ ἔτι ἔαρος μὲν οἱ πλεῖστοι, διὰ τὸ ὠοτοκεῖν, ἀμείνους, ὡς τρίγλαι· θέρους δὲ, φάγροι τὲ καὶ συνόδοντες· φθινοπώρου δὲ, ἥπατος 32) παραιτητέος, κακόχυλος ὤν, κεστρίδαι 33) καὶ λάβρακες, τρυφερώτεροι· παρὰ δὲ ἡλικίας, οἱ μὲν βραχεῖς καὶ νέοι, εὔφθαρτοι· οἱ δὲ κητώδεις, δύχυλοι καὶ σκληροὶ καὶ κακοστόμαχοι· οἱ δὲ μέσοι, μέσως 34) εὐδιοίκητοι. Παρὰ δὲ τὰ μέρη διαλλάττουσιν, 35) ἐπὶ τοῖς οὐραίοις κινοῦνται γεγυμνασμένοι, εὔτροφοι, τρυφεροί· κατά τε τὴν νηδὺν, ἅτε λιπῶδες, ἐπιπολαστικοὶ, καὶ πρὸς ἐκκρίσεις εὔθετοι· κατὰ δὲ τὰ νῶτα, σκληρόσαρκοι· κεφαλαὶ δὲ πάντως

runt vero pisces ex ipsa compage; siquidem alii durae, alii mollis carnis sunt. ac durae quidem sunt carnis phagri, synodontes, buglossi, et lati, quales sunt phesae, et rhombi : mollem vero carnem habent turdi, merulae, phucae, et eiusmodi, qui facile digeruntur. Inter hos medii sunt aselli, bacchi, umbellae. Praeterea quidam saxatiles, quidam pelagii sunt. ac magis alunt, qui prope littora, quam qui aquaeductuum meatibus mali succi, et ori ingrati feruntur. Iam maria quoque in hac re differunt. sunt namque mediocres pisces, qui in Adriano, sed qui in Tyrrheno degunt, suavissimi: quinetiam verno tempore quamplurimi, quod oua pariunt, sunt praestantiores, ut muli : aestate vero phagri, et synodontes : autumno vero hepatus, qui, cum annum excedit, mali succi est. mugiles et lupi delicatiores sunt. Ex aetate vero parui et novi facile corrumpuntur : cetacei vero difficulter in succum commutantur, duri sunt, ac stomacho noxii : qui vero medium locum tenent, ii medio quoque modo ad distributionem sunt affecti. In partibus quoque differunt. nam in partibus, quae ad caudam sunt, cum motu exercean-

(27) Cod. φῆσαι. v. Aelian. hist. anim. XII, 13. ad quem locum vide Schneiderum, Virum eruditissimum et harum rerum peritissimum.

(28) Cod φοικίδες v. Aelian. l. l. XII, 28.

(29) Appellatur etiam ὄνος. v. Aelian. hist. anim. V, 20. etc.

(30) Forte σκιαδεῖς. Memoratur etiam σκίαινα.

(31) Cod. τυῤῥηνικὸν. Hujusmodi vitia innumerabilia, et in hoc, et in aliis Codicibus reperiuntur. Scilicet, expugnata Constantinopoli, fame coacti Graeculi sartores, sutores, fabri, fullones, funambuli, et alii ejuscemodi, profitebantur litteras, quorum exemplo excitati jam inde a triginta annis id imitantur homines vulgares inter Germanos, nec tamen in Graecis et Latinis, a quibus, tanquam a peste, abhorrent.

(32) v. Aelian. hist. anim. IX, 38. Mox Codex: παραιτηταῖος et ὤν.

(33) Hoc non memini legere, sed κεστρεύς. Ergo κεστρεῖς.

(34) Hoc paullo superius etiam legitur. Interpretor, εὐκατέργαστοι, *concoctu faciles*. Mox est, διεδιοίκητοι.

(35) Credo, ita legendum esse: οἱ γὰρ ἐπὶ τοῖς οὐραίοις κινεῖσθαι γεγυμνασμένοι.

διὰ τὸ ἁλμυρὸν καὶ λιπῶδες, ἄτροφοι καὶ δυσδιοίκητοι. πάνυ δ' εὐέκκριτοι μαραυγέαι 36) τε καὶ πάγουροι, καὶ 37) μάλιστα τριγλῶν. παρὰ δὲ σκευασίας, ὀπτοὶ μὲν τροφιμώτεροι, δυσδιαχώρητοι δέ· ἑφθοὶ δὲ, ὀλιγότροφοι, ῥᾷστα διαχωροῦντες. καὶ θαλάσσιοι μὲν εὔστομοι, εὐκάρδιοι, πρὸς ἀναδόσεις ῥᾷστοι, πλαδαρᾶς καὶ μαλθακῆς σαρκὸς ποιητικοί· ποιοῦσι γὰρ εὐχρόους· αἵματος γόνιμοι 38), λαπακτικοὶ 39) γαστρός· ποτάμιοι δὲ καὶ λιμναῖοι, κακοστόμαχοι, παχυμεροῦς ὕλης δραστικοὶ, δυσδιάκριτοι, ὥτινες 40) οὐκ ἀπᾳδίουσι τῆς θαλαττίας ὕλης, καθάπερ ὁ νειλαῖος 41) κορακῖνος, καὶ ἐν ῥήνῳ 42) πέρκη, καὶ ἐν τήβουρι 43) λάβραξ, ὅς ἐστι ἐπεστιγμένος. 44) καὶ ὁ ἀννίων, λίμνη τε κατὰ Φαλερνοοῦς, ὁμοφυεῦς ἰχθύος. εὔχυλον γὰρ καὶ εὐπρόσφορον ἡ ἐκεῖ δίδωσι δίαιτα. Πάντων δὲ προκριτέον ἰχθύων τούς τε

tur, bonum alimentum afferunt, ac delicati ſunt: in iis vero, quae ad ventrem pertinent, cum pingues fuerint, tum fluitant, tum vero ad excretiones rite ſunt affecti. in dorſo vero, dura caro eſt: at capita omnino propter falſum humorem, et pinguedinem non nutriunt, et difficulter diſtribuuntur. at facile admodum excernuntur maraugiae et paguri: ſed maxime omnium muli. Ex apparatu, aſſi magis nutriunt, ſed difficilius tranſeunt. elixi vero parum nutriunt, ſed faciliſſime deiiciuntur. itemque marini ori ſuaves, apti ſtomacho, facillimi ad diſtribuendum, flaccidas, ac molles carnes faciunt. nam et coloratos faciunt, et ſanguinem creant: aluumque ſubducunt. At fluviatiles, et qui in ſtagnis degunt, ſtomacho noxii ſunt, craſſam materiam faciunt, difficulter excernuntur. et nonnulli non ſunt marinae materiae expertes, ut coracinus, qui in Nilo naſcitur, et perca in Rheno, et in Tyberi lupus, qui eſt ſubſignatus. itemque Annienis, paluſque in Phalernis, eiuſdem naturae piſces gignunt. nam pabulum, quod illic eis ſuppetit, et boni ſucci eſt, et valde accommodatum. Ex omnibus vero piſcibus anteponendi ſunt

(36) Rasarius: *maraugiae*. Nullibi hoc reperio Prorsus diversum est, ἡ μαραυγία. v. Galei opusc. myth. p. 681 ὥσπερ γὰρ τὸ λαμπρὸν φάος μαραυγίαν (*caecitatem quandam, impeditum oculorum uſum*) περιτίθησι τοῖς ὀφθαλμοῖς. Ex Plutarcho laudatur etiam μαραυγᾶν. Fortasse ergo piscis iste ita appellatur, quod hebetiores habet oculos.

(37) Rasarius voluit, ut ex ejus interpretatione discitur: καὶ πάντων μάλιστα τρίγλαι.

(38) Cod. γονίμου.

(39) Λαπάττειν exponunt ſensu medico κενοῦν. Erotian. etiam pag. 24. ἐλάπαξεν· ἐμάλαξεν. Ergo idem quod κενωτικὸς, μαλακτικός.

(40) Conjicio: ὧν τινὲς οὐκ. Mox καθάπερ ſolum in margine legitur.

(41) Ex correctione. Antea junctim: ὀνειλαῖος. Pueriles hi ſunt errores. Mox κορακῖνος ſcribendum. v. Oppian. Halieut. 1, 33. Aelian. et alios.

(42) Cod. ῥίνῳ.

(43) Rasarius: *Tyberi*. Forte, τίβερι, aut, θύμβρι.

(44) Rasarius: *itemque Annienis, paluſque in Phalernis, ejusdem naturae pisces gignunt*. Ut ego dedi, Codex ad litteram exhibet. Ergo etiam Φαλερνοοῦς. Forte ἀνίων, vel ἀνίης vel ἀνίηνος, et, Φαλερνοῦς.

ἁβρέμους καὶ περιπιμέλους, εὐχύλους τε καὶ συμμέτρους. 45) τῶν δὲ ἰχθύων ἃ μὲν ἐστι νηχάλεα, 46) ἃ δὲ σελάχη, τὰ δὲ μαλάκια, τὰ δὲ ὀστράκια, ὧν αἱ ποιότητες. ἄφυα 47) βραχύτατόν ἐστι, συναγελαστικὸν, λοπάσι σκευαζόμενον. ἀλώπεκες 48) ἵππουροι, θρίσσαι, λέρος, 49) ἐκ πελάγους φεύγουσιν εἰς ποταμὸν, εὔχυλα, οὐκ εὐστόμαχα, δύσπεπτα, ὀλιγότροφα· ἀχάρνης 50) σκληροφυὴς, δύσφθαρτος, οὔτ' εὐστόμαχος, οὔτ' εὔχυλος· βελῶναι, 51) ῥάμφος κερατῶδες, οὐκ εὐστόμαχοι, κακόχυλοι, ἄτροφοι, εὔφθαρτοι. βῶκες, 52) ἰουλίδες, τράχουροι, πρὸς ἐνίων σαῦροι καλούμενοι, χάννοι 53) καὶ πᾶν τὸ τηγάνῳ ἁρμόζον, εὔστομον, οὐκ εὐστόμαχον, εὔφθαρτον, ἐπιπολαστικὸν κοιλίας, ἄτροφον. ἐρύθρινος, εὔστομος, στατικὸς κοιλίας, σκληροπαγὴς, τρόφιμος, ἐντατικὸς πρὸς συνουσίας, εἴ τις αὐτὸν ἐν οἴνῳ πνίξας πίοι. θρανὶς ἢ ξι-

ii, qui virus non habent, et praepingves sunt, ac boni succi, et moderati. Caeterum ex piscibus alii natantes, alii cartilaginei, alii molles, alii testa operti. quorum exponendae sunt qualitates. Apua minimus est, gregarius, et in olla paratur. Alopeces, Hippuri, Thrissae, Lerusque ex mari in flumen confugientia, difficulter in succum mutantur, stomacho non conveniunt, difficulter concoquuntur, et exiguum alimentum praebent. Acharnes vero durae est naturae, aegre corrumpitur, nec est stomacho accommodatus, nec probum succum gignit. Belonae, quae rostri cornei sunt, ineptae stomacho, malique succi sunt, non nutriunt, facile corrumpuntur. Phocae, Iulides, Trachuri, qui Sauri ab aliquibus nominantur, et Canni, et caeteri omnes, qui sartagini conueniunt, ori quidem comedendo apti sunt, sed tamen stomacho non sunt idonei, et facile corrumpuntur, fluitant, ventrem non alunt. Erythrinus ori gratus, aluum sistit. durae compagis est, ad nutriendum valet: et ad res venereas excitandas, si quis eum vino suffocatum bibat, aptus est. Thranis, aut xiphias cetaceus est piscis, et in frusta secatur. ori autem ingratus est. Scaber, difficilis ad conficiendum, valenter nutriens, grave

(45) Rasarius: *moderati.* Immo: *nec nimis magni, nec nimis parui, mediocris et iustae magnitudinis.*

(46) Vide supra notam 24. Hic legitur νηχάλεα. ε tamen ob correctionem dubium.. Νη est etiam ex correctione. nam antea v. ad ἐστι retulerat, et scripserat ἠχάλ. Mox malim, ἐν ἰδίαις αἱ.

(47) Immo ἀφύη. v. Aelian. hist. anim. p. 56. et ad eum locum Schneiderum. Item Erotian. p. 48. et Galen. in Glossis p. 67. Alciphron p. 398.

(48) nimirum, θαλασσίαι.

(49) Etiam Rasarius: *Lerus.*

(50) Rasarius: *Acharnes.* Alii memorant, ἄχαρνος et ἀχάρνα.

51) Immo, βελόναι. Forte excidit, ἔχουσαι.

52) Rasarius: *Phocae.*

53) Immo χάνναι. v. Aelian. hist. animal. 4, 5.

φίας κητώδης ἐστὶ τεμαχίζεσθαι· 55) ἄστομος δ' ἐστι, ψαφαρὸς, δυσκατέργαστος, πολύτροφος, βρομώδης. διὸ μετὰ σινάπεως ἐσθίεται, καὶ λοπάσι. 56) κρεῖττον δὲ τὸ ὑπογάστριον. θύννος καὶ θυννὶς, κολίας, ὀρκύϊνος, 57) πηλαμὺς, σκόμβρος, οὐκ εὐστόμαχοι, κακόχυλοι, φυσώδεις, 58) ψαφαροὶ, δυσέκκριτοι, τρόφιμοι, ὧν τρυφερωτέρα ἡ πηλαμύς. ἄστομος δὲ καὶ ἄχυλος ὁ κολίας· ἡ δὲ θυννὶς ὑποτέτακται· δύσπεπτος δὲ ὁ θύννος. σειῶνες, 59) βραχυκέφαλοι, κτένες, χελιδόνες, οὐρανοσκόποι, γαλεοὶ, κύνες, καὶ οἱ ὅμοιοι, κακόχυλοι, βρομώδεις, ἀργῆς ὅλκιμοι 60) ὕλης γόνιμοι. εὐτράπεζοι δὲ σαργοὶ, μελάνουροι, κάνθαροι, εὐστόμαχοι, εὔχυλοι, εὐδιοίκητοι, τροφώδεις δὲ, καὶ πρὸς τὰς ἐκκρίσεις εὖ ἔχουσι. Σάλπαι, αἱ πελάγιαι, δριμεῖαι, εὔστομοι, δύσφθαρτοι, 61) δυσδιαχώρητοι, τροφώδεις, εὐέκκριτοι. αἱ δ' ἀπὸ αἰγιαλῶν, σκληρόσαρκοι καὶ κακόχυλοι, ἄστομοι. βούγλωσσοι, ψῆσσαι, σκληρόσαρκοι, δύσφθαρτοι, εὔχυλοι, εὐέκκριτοι.

olens. quam ob rem et cum ſinapi comeditur, et in olla paratur. ejuſque praeſtantior pars eſt imus venter. tynnus, et tynnis, colias, orycinus, pelamis, ſcombruſque, non apti ſtomacho ſunt. mali ſucci ſunt, flatum gignunt. ſcabri, difficiles ad excernendum, nutriunt: quorum valentiſſime nutrit pelamis: colias vero et ori ingratus eſt, et nullius ſucci: at tynnis ei ſubiicitur. tynnus vero difficulter concoquitur. Siones, brachycephali, pectines, chelidones, vranoſcopi, galei, canes, et qui ſunt generis eiuſdem, mali ſucci, et gravis odoris ſunt, ſegnem materiam trahunt, et gigunt. apti autem menſae ſunt ſargi, melanuri, canthari, ſuntque ſtomacho idonei, boni ſucci, ac facile diſtribuuntur. praeterea vero alunt, et apti ad excernendum. Salpae autem pelagiae acris ſunt ſaporis: ori gratae, difficulter corrumpuntur, difficulter ſeparantur, alunt, facile excernuntur. at quae in littoribus capiuntur, durae ſunt carnis, eſt mali ſucci, et ori inſuaves. bugloſſi vero, et paſſeres duram carnem habent, ac difficulter corrumpuntur: boni tamen ſucci ſunt, et facile excernuntur: glaucus, cum lupo: (eſt enim

54) Ariſtot. hiſt. anim. 6, 13. ἐρυθρινός. Ibi etiam χάννη memoratur.

55) In margine: καὶ τεμαχίζεται. Forte addendum, ὥστε.

56) Raſarius: *et in olla paratur.* Voluit fortaſſe, καὶ ἐν λοπάσι σκευάζεται.

57) Aelian. hiſt. anim. 1, 40. ὄρκυνος. Ariſtot. hiſt. anim. 5, 10. ὄρκυνες, ubi etiam eſt, πηλαμίδες. v. Alciphron. p. 65. Oppian. Halieut. I, 113. Athenaeus Deipnoſ. p. 303. 357. Raſarius: *orycinus.*

58) φυσώδεις dedi. Codex: φυσμώδεις.

59) Raſarius: *Siones, brachycephali.* Neutrius alibi mentionem factam eſſe memini.

60) ὅλκιμοι linea notatum, et in margine correctum: καὶ ὁλκίμης, ſpiritu leni, loco aſperi.

61) Ante hoc in marg. notatur, εὔχυλοι.

62) γλαῦκος, μετὰ λάβρακα· ἔοικε γὰρ πάντα αὐτῷ, ἧττον. προφέρει δὲ σπάρου ἔλλωψ, εὐστόμαχος, γλυκύχυλος, τρόφιμος, εὐέκκριτος· ἥπατος, ἡμαζίας, 63) τροφερᾶς μέσως, εὔθρυπτος, λελυμένος, εὔστομος· δύσπεπτος δὲ καὶ τρόφιμος, καὶ εὐέκκριτος. κεστρεὺς πελάγιος, ἄριστος, εὔστομος, δριμὺς, οὐκ ἀπολείπων λάβρακος. εὐδιαχώρητος καὶ οὗτος, πρὸς 64) τὸ τρυφερὸν, ποταμοῖς διαυγέσι καὶ καθαροῖς νηξάμενος, ἀναχαλᾷ τὴν θαλάττιον 65) σκληρότητα ἀπὸ τῆς τοῦ γλυκέος ἐπικράσεως· ὁ δ' ἐν θολεροῖς καὶ στάσιμον ἐχούσαις ὕδωρ λίμναις, βρομωδέστερος, δυσδιοικήτατος, πρὸς τῆς ἰλύος πιαινόμενος, πάνυ ἀργὴν ἔχων τὴν σάρκα, μεγεθυνόμενος 66) δὲ, σκληροῦται. καλοῦσι δέ τινες καὶ πλῶτα, τὸν κεστρέα. κίθαρος καὶ ῥόμβος πλατεῖς εἰσίν. 67) ὁ ῥόμβος στερεὸς, δυσφθαρτος. χρὴ δὲ τὸν μέγαν, προεωλίσαντα 68) ἡμέραν, ἑψεῖν, δυσκατέργαστον ὄντα, καὶ εὔτροφον· ὁ δὲ κίθαρος, κακόχυλος καὶ οὐκ εὐστόμαχος, δύσφθαρτος, εὐέκκριτος. κίχλαι, κόττυφοι, 69) φυκίδες, ἁπαλόσαρκοι, εὔχυλοι, εὐδια-

in omnibus ei similis,) minus. praestat autem sparo, ellops: stomachoque est idoneus, succum dulcem gignit, alit, facileque excernitur. hepatus: hemaxias, mediocriter alit: delicatus, solutus, ori gratus, difficulter vero concoqvitur, et alit, et facilis excretionis est. mugil vero pelagius optimus, ori gratus, acer, lupo noc cedens. praeterea hic quoque praeter quam, quod tener est, facile subducitur. in limpidis autem ac puris fluminibus natans, marinam duritiam dulcis temperiei beneficio remittit: qui vero in turbidis, et stagnis, in quibus aqua stat, gravioris odoris est, difficillime distribuitur, cumque ex fimo pingvis fit redditus, admodum inertem carnem habet. cum vero in magnitudinem excrevit, indurescit. nonulli vero mugilem, plotem vocant. Citharus et rhombus lati sunt. rhombusque solidus est, difficulter corrumpitur, qui quidem si magnus fit, quoniam difficulter conficitur, et satis alit, per unum diem adservatus coqui debet. ac citharus mali fucci est, et stomacho non idoneus. aegre corrumpitur, facile excernitur. Ciclae, cottyphi, phaecides, tenerae sunt carnis, boni fucci, facile digeruntur. non nutriunt, sed alvi deiectionem accommodati. Coraxus durae carnis est:

(62) *Post lupum.* Rasarius: *cum lupo.* Sed id est, *μετὰ λάβρακος* In codice est: *γλάκος.*

(63) Ita codex. Rasarius: *hemaxias, mediocriter alit.* *τροφερῶς* nihili est. Aut ergo *τρόφιμος*, aut *τρυφερός.* Mox enim est, *τρόφιμος.*

(64) Forte: *πρὸς τῷ τρυφερῷ.* Mox malim, *ἐννηξάμενος.*

(65) *θαλαττίαν.*

(66) Codex, *μεγεθούμενος.*

(67) Ita in margine, in textu *εἰη*, sine accentu.

(68) *ἕωλα* et *πρόσφατα* sibi opponuntur. *ἑωλίζειν* ergo est h. l. *uno die interposito coquere*, non recens captum. *προεωλίζειν* et *ἑωλίζειν* occurrit etiam apud Rufum Ephesium, sed loca ista nunc non poteram reperire, cum totum libellum jam ad typographeum dederim.

φόρητοι, ἄτροφοι, πρὸς διαχώρησιν ἐπιτήδειοι. 70) κόραξος, σκληρόσαρκος, καὶ μᾶλλον, αὐξόμενος, βρωμώδης, δυσδιοίκητος, εὔστομος, ἀποδέων φαύλης γονίμου ὕλης, ὧν 71) ὁμείων ἡδύτερος. λάβραξ ἐξαλλάσσεται, ὅσον αὔξεται, σκληρότερος γινόμενος. ἄριστος, ὁ μηνῶν 72) δυεῖν, εὐστόμαχος, εὔχυλος, τρυφερός. ἄρκος, 73) γλυκύχυλος, τρόφιμος, εὐδιοίκητος, εὐέκκριτος· τόδε 74) μὲν περὶ πελαγίου· ὁ δ' ἐν δεξαμεναῖς ἐναντίος τούτοις, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἰχθύων συμβαίνει. ἄστομοι γὰρ οἱ σύγκλειστοι· ὁ δὲ ποτάμιος κατὰ ψυχροῖς ὕδασιν ὑποδύνων ἐκ τῆς θαλάσσης, εὔστομος, τρυφερός· 75) ὁ δ' εἰς λίμνας μεθιστάμενος, ἰλυώδης, καὶ στεναγούμενος, πιαινόμενος, ἄστομος· ὀνίσκος, οὐ δριμὺς, εὔχυλος, δυσδιοίκητος, εὐδιαχώρητος, τρόφιμος. Σκόρπαιναι, σκληρόσαρκοι διὰ χυμῶν· διὸ χαίρουσι σκευαῖς· εὔστομοι πρὸς ἐκκρίσεις. σκιαδεὺς εὔστομος, εὔχυλος, εὐδιοίκητος, οὐκ ἄγαν τρόφιμος, εὐέκκριτος. σκάρος, εὔστομος, δυσδιαφόρητος, εὔφθαρτος, διαχωρητι-

et cum maior eſt, atque auctior, gravis odoris, difficilis diſtributionis, ori aptus: alienus tamen a malae materiei ſobole. eſtque caeteris ſimilibus ſuavior. Lupus vero variatur. nam, quanto major eſt, tanto durior efficitur. bimeſtris eſt optimus, ſtomacho idoneus, boni ſucci, tener. Urſa dulcem ſuccum facit, nutrit, facile diſſtribuitur, et facile excernitur, atque ita quidem de pelagia cenſendum eſt. at quae in piſcinis degit, omnia habet contraria, quemadmodum in aliis quoque piſcibus uſu venit. ori namque inſvaves ſunt ii, qui concluſi vivunt. quae vero in fluminibus degit, eo, quod ex mari frigidam aquam ſubit, ori grata, teneraqua eſt. quae vero in portus tranſit, limoſa, et coanguſtata, et pinguis reddita, ori ingrata eſt. aſellus non acris ſaporis eſt, boni ſucci, difficilis diſtributionis, facile ſubducitur, alit. Scorpaenae durae carnis propter ſuccos ſunt, et ob eam cauſam apparatu indigent: et, cum ad excretiones aptae ſint, ori quoque ſunt gratae. Umbellae ori ſvaves, boni ſucci, facilis diſtributionis, non admodum nutriunt, facile excernuntur. Scarus ori gratus, difficulter digeritur: facile corrumpitur, et dejicitur. qui verό nuper captus eſt, neque vivariis fuit incluſus,

(69) Codex, φοινίδες. Immo, φυκίδες. Trium horum meminit Aelian. hist. anim. 12, 28.

(70) Hoc non inveni. Memorantur vero pisces, κόραξ, κορακῖνος.

(71) ὁμείων nihili est. Rasarius videtur voluisse: τῶν ὁμοίων. Forte, ὧν ὁ μείων. Nam hic ſcriba ſaepe temere conjungit vocabula. Sic mox, ὁμῖνων. Paullo post malim, γενόμενος. Rasarius videtur voluisse, γίνεται.

(72) Codex, sine ſensu: ὁμῖνων.

(73) In marg. ὄρκτος, ἴσως. Verum equidem in vetustissimis et praestantissimis codicibus ἄρκος etiam, loco ἄρκτος inveni. Monui de eo in utraque editione N. Test. mea ad Apocal. 13, 2.

(74) Cod. τὸ δέ. Mox forte, πελαγίων, ob vicinum τούτοις.

(75) στενοχωρούμενος.

κος· ὁ δὲ ἀρτιάλωτος καὶ μὴ ζωργέοις ἐγκεκλεισμένος, πολλοῖς ἐγκάτοις, εὔστομος, ἐπιπολαστικὸς, εὔφθαρτος. συνόδους, σκληρόσαρκος μὲν, οὐκ ἀτρύφερος 77) δὲ, εὔχυλος, εὐδιοίκητος, τροφώδης μέσως, καὶ εὐέκκριτος. τρίγλα, ἐπιφανεστάτη ὄψων, εὐστόμαχος, εὔχυλος, εὔστομος, πλακώδης σὰρξ, δύσφθαρτος, μετρία πρὸς ἐκκρίσεις. διαφέρει δὲ ἡ πελάγιος τῆς πετραίας, διάπυῤῥος οὖσα 78a) κινναβάρει, καὶ χρυσώπη, πωγονοφόρος δ' ἐστί. Λείπονται δὲ τούτων αἱ 78 b) παραιγίαλοι. Φάγρος σκληρόσαρκος, δύσφθαρτος, οὐκ εὐέκκριτος, χρυσόφρυς, λευκόσαρκος, στερεὸς, σύγκριτος, εὔχυλος, εὐδιοίκητος, τρόφιμος, οὐ δυσέκκριτος. γόγγρος οὐκ εὔστομος, οὐδὲ κακόχυλος, μετρίως δ' εὔπεπτος, τροφώδης, πρὸς ἐκκρίσεις διάμεμπτος. 78)

multa habet interiora, et ori gratus est, et fluitans. facile corrumpitur. Synodus habet ille quidem carnem duram, sed tamen non est alimenti expers. boni vero est succi, ac facile distribuitur, et mediocriter nutrit, et facile excernitur. mulus obsoniorum praestantissimus est, et stomacho idoneus, et boni succi, et ori gratus, caro plana, difficilis ad corrumpendum: et mediocris ad excernendum. differt autem pelagius a saxatili, quod russus sit, cinnabarique atque auro similem aspectum habeat. itemque barbam fert. his autem inferiores sunt ii, qui in littoribus viuunt. phagrus durae carnis est, difficulter corrumpitur, non facile secernitur. aurata candidae carnis est, solida, condensa, boni succi, facilis distributionis, alitque, et non difficulter excernitur. Gongrus nec ori gratus, nec mali succi est. modice aptus ad concoquendum, et alendum: et ad excernendum vitio vacans.

Π ε ρ ὶ κ ν ί δ η ς.

Κνίδαι 80) ἢ ἀκαλύφαι, εὔστομοι, κακοστόμαχοι δὲ οὐ μετρίως· ὀπταὶ δὲ τῶν ἑφθῶν ἐπιτηδειότεραι, λυτικαὶ κοιλίας, οὐρητικώτεραι δὲ αἱ μετὰ τὴν κάθαρσιν, αἱ φύουσαι πρὸς ταῖς ψήφοις πηληθεῖσαι 81) καὶ συστραφεῖσαι πάνυ ὀλίγοις ἁλσὶ, παθεῖσαί τε, ὅπως ὀλίγον μετρίως εἶναι σιτηραί. τῇ δὲ ὀπτήσει παγεῖσαι

De Utrica.

Urticae, quae etiam acalyphae dicuntur, gratae ori, et stomacho non mediocriter ineptae. sed assatae sunt elixis accommodatiores. aluum cient, urinamque magis movent, quae post purgationem exortae juxta calculos, lotae, et perexiguo sali mixtae, atque ita parum aspersae sunt, ut mediocriter mandi pos

(76) Codex: ἀτροφερός.

(77) Rasarius videtur voluisse, ἄτροφος. Sed mox est, τροφώδης.

(78 a.) Forte interponendnm: καὶ ὁμοία. χρύσωπος est in opusc. myth. Galei p. 225. Memorantur etiam pisces χρυσώπιδες.

(78 b.) Forte: παρ' αἰγιαλοῖς. Fabric. παραιγιάλιοι.

(79) Rasarius forte voluit, δὲ ἄμεμπτος, aut, ἀδιάμεμπτος.

(80) v. Dioscor. IV, 94. p. 281. Hic pag. 18. est ἀκαλήφαις.

(81) Forte, πιληθεῖσαι. Rasarius videtur maluisse, πλυνθεῖσαι. Mox fortasse, συστραφεῖσαι. Fabric. πληθεῖσαι.

δι᾿ ὀβελῶν ἢ καρφῶν ἐπὶ ἀνθράκων μαλάχης ἢ κληματίνων, ὥστε ἐνεργῶς 82) ἄρασθαι. μετὰ γλυκέος δὲ, ἢ οἰνομέλιτος ἀναποιῆσαι γεῦσιν, εὔπεπτοι καὶ εὐέκκριτοι· αἱ δ᾿ ἐν γλυκεῖ καὶ ἐλαίῳ ἑψώμεναι μετὰ τῆς ἄλλης ἀρτύσεως, τὸ μὲν ὀλισθηρὸν καὶ ὁλκιμον φυλάττουσι· πλισμίσι 83) δὲ οὖσαι καὶ δύσπεπτοι, τὴν κοιλίαν ἀναχαλῶσι μᾶλλον.

sint, et assatione concretae, aut verubus, aut surculis super carbonibus maluae, aut sarmentorum, ut valenter solvant. Cum passo autem, aut vino mulso gustum excitantes facile concoquuntur, facileque excernuntur. quae vero ex passo et oleo elixantur cum alio etiam condimento, id quidem servant, ut lubricae sint, atque attrahant. sed et explent, et difficulter concoquuntur, et aluum magis relaxant.

Περὶ ὀστρακίων.

Βαλάνων μὲν ἄρισται, αἱ θερίας 84) λαμβανόμεναι, ἐπιτήδειοι πρὸς βρῶσιν, αἳ γίνονται, ὅπου ἐπιμίγνυται γλυκὺ ὕδωρ· τρόφιμοι δ᾿ εἰσὶ καὶ γλυκεῖς. πλέον δ᾿ εἰσὶν, ἐντρεφόμεναι πέτραις. ἥδισται γὰρ αἱ τροφώδεις, 85) εὐλέαντοι, 86) πολύχυλοι, πρὸς κοιλίας μάλαξιν ἐπιτήδειοι, στομάχῳ προσηνεῖς, εὔστομοι, ἁπαλαὶ, κινητικαὶ οὔρων, τὸν 87) χυλὸν αὐτῶν ἁπλοῦν ἀμεταποίητον· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν ἐστι διαχωρητικόν. αἱ δὲ μὴ ἐν πέτραις, δριμεῖαι καὶ φαρμακώδεις, δραστικαὶ κοιλίας πλέον, ἐλάττω δὲ τῶν οὔρων. Γλυκυμαρίδες 87) προφέρουσι τῶν τραχέων· μειονεκτεῖ δὲ τῶν πελωρίδων. εἰσὶ δὲ διακριτικαὶ στομάχου. σκληρὸν δ᾿ ἐστιν αὐτῶν τὸ σαρκῶδες, οὐ μὴν ἄτροφον· οὐρητικώτεραι δ᾿ εἰσὶ

De testa opertis.

Glandes optimae sunt, quae aestate capiuntur, aptae, ut eis vescamur. quae quidem exoriuntur, ubi aqua dulcis mari admiscetur. nam et alunt, et dulces sunt. plerumque autem in petris educantur. Suavissimae enim sunt quae alunt, friabilesque sunt, multumque succi faciunt, et ad aluum molliendam accommodatae: et stomacho idoneae, ori gratae, tenerae, et urinam cient. succus earum simplex confici non potest. at ius decoctarum ad excretionem valet. quae vero in petris vitam non degunt, acres sunt, et medicamenti facultatem prae se ferunt. et plus ventrem citant, quam urinas moveant. glycymerides praestantiores sunt trachibus, inferiores autem peloridibus. hae namque stomachum disgregant. earum caro dura est illa quidem, sed non ex-

(82) Syllabae ερ inscriptum α, id est, ἐναργῶς. Paulo post Fabric. ποιαναποιῆσαι.

(83) Hoc non intelligo. Forte, πλησμίαι, a πλήσμιος, quo utitur Gregor. Nyss. T. I. p. 796. Fabric. πλήσμιοι.

(84) In margine, θέρους.

(85) Fortasse, πετρώδεις.

(86) A λεαίνειν, quod satis notum est vel ex Xenophontis memorabilibus Socratis et aliis pluribus.

(87) Haec ita dissoluta sunt, ut aliter copulanda sint, si sensum extorquere velis.

μᾶλλον τῶν πελωρίδων. ὀπτῶμαι δὲ καὶ 89) ἑφθαὶ σκληροποιοῦνται. ἑψηθεῖσαι δὲ καὶ ἀτρυθεῖσαι, εὐστομοί εἰσι. γίγνονται δὲ καὶ γένη πελωρίδων ἢ χηνῶν. 90) διάφοροι δὲ, ποικίλαι καὶ στρογγύλαι, ὡς αἱ ἐν Δικαιαρχείᾳ, ἐν τῷ Λουκρίνῳ λάκκῳ 91) καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῷ λιμένι. γλυκεῖαι γὰρ καὶ εὔχυλοι. αἱ δὲ ὑπὲρ Φάρον καὶ τὸν δίολκον, τήν τε γέφυραν, καὶ τὴν νῆσον, ἐπιμήκεις, τραχεῖαι, βαλάνοις ἐοικυῖαι δρυΐναις, ἐμφερῶς 92) φήγοις τὸν ἐχῖνον φερόμενον. λευκαὶ δ᾽ εἰσὶ καὶ σκληραὶ καὶ δριμεῖαι. Κτένες κράτιστοι, οἱ εὐμεγέθεις, κοῖλοι, τὴν χρόαν μελάντεροι. ἀκμάζουσι δ᾽ ἦρος καὶ θέρους. τότε γὰρ αὔξονται μάλιστα πρὸς σελήνην. διάφοροι δ᾽ οἱ ἐν Μιτυλήνῃ πάντων, μεγέθει, φύσει, εὐχυλίᾳ. φέρει δ᾽ ὁμοίους τούτοις ὁ Ἰόνιος κόλπος κατ᾽ Ἰλλυρίδα καὶ Τυῤῥηνίδα καὶ Σάλωνας 93) καὶ Λάτιον. φέρει δὲ καὶ Χίος, καὶ συχναὶ τῶν νήσων, καὶ Ἀλεξάνδρεια. Ὁ δὲ Πόντος, φέρει μὲν πολλοὺς, βραχεῖς δὲ καὶ δυσαυξεῖς· γλυκεῖς δ᾽ εἰσὶ καὶ εὐπεπτότεροι τῶν ὀστρέων. διαχωρητικοὶ δ᾽ εἰσὶ μετ᾽ ὄξους, καὶ ὅπου, διὰ τὸ ποσῆς 94) γλυκύτητος μετέχειν, ἣν ἀποβάλλουσιν ὀπτώμενοι. ὁμοίως δὲ καὶ λεῖοι λύουσι κοιλίαν. καὶ ἂν παλαιοὶ ὦσιν ἢ νεαροί.

pers alimenti. et urinam magis, quam pelorides cient. assatae autem, mea quidem sententia, indurescunt. elixatae vero et conditae ori sunt gratae. Ex genere peloridum sunt hiatulae. diversae autem sunt, atque variae, et longae, ut Dicaearchiae in Lucrino lacu: et Alexandriae in portu. sunt enim dulces, et boni succi. quae vero sub Pharo, et Diolco, et ponte, et insula, oblongae sunt, et asperae, glandibus quercinis similes: et aeque ac phagi echinum producentes. albae autem sunt, durae, atque acres. Pectines optimi sunt, qui ad iustam magnitudinem pervenerunt, cavi, colore nigriore. praestant autem vere, atque aestate: siquidem eo tempore ad lunae incrementum maxime augentur. omnibus autem Mitylenaei antecellunt magnitudine, natura, humoris bonitate. his similes Ionium mare juxta Illyrida, Hetruriam, Salonas, et Latium producit. Iam vero et Chios, et vicinae insulae, itemque Alexandria huiusmodi pisces ferunt. Pontus vero multos fert, sed minutos, et qui aegre augeantur. dulces sunt, ac facilius, quam ostrea concoquuntur. ex aceto sumti ad excretionem accommodantur. et cum ex posca coquuntur, dulcitudinis participes sunt, quam assando deponunt. pari quoque modo contriti aluum soluunt, idque, sive recentes, sive

(88) Rasarius maluit, γλυκυμαρίδες, quod nec mihi absurdum videtur.
(89) καὶ in margine additum. Rasarius: *assatae* id est, ὀπταί. Id loco ὀῖμαι habet Fabric. Probo Rasarium
(90) Rasarius: *ex genere peloridum sunt hiatulae.* χημῶν ergo voluit. Forte legendum: πελωρίδων, οἷον χημῶν.
(91) In marg. αἱ ἐν τῷ. Malim ergo: καὶ αἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐν τῷ λιμένι, aut, αἱ ἐν τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λιμένι.
(92) In marg. ἐμφερεῖς. Mox debet saltem esse, ἐχῖνον φερόμεναι.
(93) Stephanus discrimen facit inter σάλωνα et σαλῶναι.
(94) Ita ex correct. Antea erat πόσης. ὅπου et ὀπτώμενοι non conveniunt inter se. Forte, ὀποῦ. Vide paullo inferius.

ὀλίγον 95) δ᾽ εἰσὶ κινητικοὶ τῶν οὔρων. οὐκ εὔφθαρτοι οἱ 96) πυξίζοντες, καθάπερ τὰ ὄστρεα. κρείττω δὲ οἱ ἑφθοὶ τῶν ὀπτῶν πρὸς τὸ ὑπακτικὸν τῆς γαστρός· οἱ δ᾽ ὀπτότεροι, ἀχυμότεροι, δυσέκκριτοι δέ. Ὑποληπτέον δ᾽, ἐλάττους 97) ἔχειν τὸ ἄτοπον τούτοις ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὀστρακοις ὀπτωμένους, εὐτροφωτέρους, καὶ ταρακτικοὺς ἧττω. εὐτονώτεροι 98) δὲ ὀπτοὶ, καταρανθέντες 99) ἀκράτως, εὔστομοι, εὔπεπτοι, προκριτέοι τῶν ὀστρακίων. καὶ οἱ ταριχευόμενοι δὲ κοιλίαν 100) οὐ ταράσσουσι. τηροῦσι δὲ τὴν φυσικὴν γλυκύτητα ἐν ἅλμῃ μένοντες. οὐρητικοὶ δ᾽ εἰσίν. εἰσὶ δὲ οἱ λευκοὶ καὶ πλατεῖς γλυκύτεροι. σκληροὶ δὲ οἱ λευκοί· οἱ δὲ πυῤῥοὶ βρωματώδεις καὶ οὐρητικοί· οἱ δὲ ποικίλοι, μέσοι, καὶ τὰς 1) αδ ἑαυτῶν ἐμφέρει φυκίοις. ἰδίᾳ δὲ δοθέντα, δύσπεπτα μὲν, οὔρων δὲ κινητικά. ἐσθιόμενοι δὲ οἱ κτένες ἐπαρκοῦσι τοῖς ῥυπαρὰ καὶ ἐσχαρωμένα περὶ κύστιν ἔχουσιν ἕλκη, ἀποκαθαίροντες. Κήρυκες σκληρότεροι μέν εἰσι πορφύρας, παρὰ μέγεθος δὲ καὶ τόπους διαφέρουσι. τρισσὰς δ᾽ ἔχουσι δυνάμεις, τοῦ τε 2) ὀστράκου, καὶ τραχήλου, καὶ μήκωνος. ἡ δὲ γὰρ ψαφαρά ἐστιν, ἰχθυώδης, στατικὴ κοιλίας, καὶ πλέον, εἰ ὀπτηθείη. ἀντιπρακτικωτέρα δὲ ἡ

vetufti fuerint. parum autem urinam cient. qui buxei coloris funt, ficut oftrea, non facile corrumpuntur. elixi funt affatis ad alvum fubducendam aptiores. quique magis affati funt, minus fucci habent, et difficulter excernuntur. Exiftimandum quoque eft, eos, qui in fuis teftis affantur, minus eos perturbare. valentiores autem affati funt. quique expurgati plane, pureque fuerint, ii grati ori funt, et facile concoquuntur. et teftaceis anteferendi funt illi, qui fale conditi funt: nec admodum perturbant. nativam autem dulcedinem in muria confervant: et urinam movent. ac candidi quidem et lati funt dulciores. atque albi funt duri. rufi vero funt virofi, et urinam cient. varii autem, medii funt, et eorum aliqui fucis funt fimiles. qui per fe dati, difficulter concoquuntur, et tamen vrinam movent. affumti vero pectines remedio funt iis, quorum vefica ulceribus fordidis, et cruftam habentibus vexatur: fiquidem ea expurgant. Buccinae funt duriores purpura. et magnitudine ac loco differunt: triplicefque vires habent teftae, colli, et excrementi in tefta contenti. nam fcabra fubftantia pifcis al-

(95) Codex, ὀλίγω. Paullo post Fabric. ὀπτώμενοι, loco ὀπτότεροι.

(96) A πύξος, buxus.

(97) Forte, ἔλαττον, et mox, τοὺς loco τούτοις. Paullo post, ἧττον.

(98) In marg. εὐστωμότεροι, quod probo.

(99) Rasarius voluit, καθαρθέντες. Istud est loco, καταῤῥανθέντες, ab καταῤῥαίνω. ῥαίνειν est pag. 22. Fabric, καταραθέντες. Loco ἀκράτως, forte ἀκράτῳ, nimirum οἴνῳ. Mox codex, προκριταῖοι.

(100) Ita in margine. In textu fine fensu: καὶ λίαν.

(1) Loco horum, in margine notatur τοὶ et, ταδ, praeterea φύσεις et δ᾽, fed duo postrema rursus deleta. Rasarius videtur conjecisse: καί τινες αὐτῶν ἐμφερεῖς. Fabric, ποσὰ δὲ αὐτῶν ἐμφέρει.

(2) Mira mihi h. l. videtur interpretatio Rasarii et abhorrens a Graeco.

ἑφθή· οἱ δὲ τράχηλοι αὐτῶν λύουσι κοιλίαν. δύσπεπτοι δ' εἰσί. χρὴ δὲ διὰ νάπυος, ἢ ὄξους, ἢ ὀποῦ, ἢ πεπέρεως ἐπανορθοῦσθαι αὐτοὺς ἐσθιομένους. τὸ δὲ ἀπ' αὐτῶν ὕδωρ, διαχωρητικὸν κοιλίας, θερμὸν γενόμενον. σὺν δὲ τῇ μήκωνι ἑψώμενον, κιῤῥότερον καὶ ἰχθυῶδες. ὅλαι δὲ καθεψηθέντες, στατικώτεροι, καὶ διψώδεις γίγνονται. ἔνιοι δὲ ἑψήσαντες αὐτοὺς, λεαίνουσιν, ἐμφερῶς ἀκαλήφαις ἀρτύοντες, γίγνονται εὔστομοι. ἀνατολικῆς 3) δὲ σελήνης, πλήρεις· λεπτοὶ δὲ θέρους εἰσίν. πορφύραι δὲ, αἱ μείζους, σκληρότεραι, καὶ τοῖς ἑαυτῶν δέρμασι μετρίαν 4) διαφορὰν ἔχουσαι. τράχηλοι μὲν γὰρ δυσκατέργαστοι, δυσδιαχώρητοί τε καὶ δύσφθαρτοι, εὐστόμαχοι, ὀλιγόχυμοι, μόλις διαλυόμενοι τῇ μασήσει· 5) οἱ δὲ πυθμένες ἢ μήκωνες, μαλακοὶ, εὐκατέργαστοι, διαχωρητικοὶ, ἰχθυωδέστεροι, διουρητικοὶ, ἱδρωτικοὶ, σιελοποιοί· πλεονάσαντες δὲ, χολερώδεις, ναυτιώδεις, μελάνων ἀπολαυστικοί. 6) τὰ δὲ κολούλια 7) ἢ κορύφια τῶν ὁμογενῶν, ὁπόσα 8) στρομβοειδῆ, πάντων ἐστὶν ἐπιτηδειοτάτη ἡ προσφορὰ αὐτῶν, 9) ἑψήσει καὶ ὀπτήσει. χυμὸν ἀνίησιν 10 a.) εὔστομον, εὐστόμαχον, κοιλίας ἐπαγωγὸν, γλυκὺν, 10 b.) κινητικὸν οὔρων· μικρόσαρκος, 11) ἀναλογῶν κο-

vum fiſtit, ac praecipue, ſi aſſetur. contra magis facit elixa. collum earum alvum ſolvit, difficulterque concoquitur. idcirco ex ſinapi, vel aceto, aut liquore, aut pipere corrigere ipſum debent, qui eodem veſcuntur. aqua denique, quae ex eis emanat, calefacta ventrem ſubducit. cum eo vero excremento, quod teſta continetur, cocta, magis gilva fit, et piſcis qualitatem praefert. ſi vero totae decoquantur, maiorem ſiſtendi vim habebunt: et ſitim afferent. quidam vero eas elixantes laevigant, et aeque ac urticas condiunt: fiuntque ori gratae. Luna exoriente plenae, et aeſtate graciles. purpurae maiores, duriores ſunt: et earum coria mediocriter corrumpuntur: colla difficulter conficiuntur, aegre ſecedunt, aegreque corrumpuntur. aptae ſtomacho, pauci humoris ſunt, vix mandendo diſſolutae: fundum vero aut earum excrementum, facile conficitur, facile ſecedit, maiorem piſcis facultatem affert, urinam ciet, ſudorem movet, ſputum creat. ſi quis eo largius veſcatur, bilem, nauſeamque facit, et atri humoris copiam gignit. partes autem ad caudam pertinentes, aut extremitates earum, quae

(3) De hoc dubito. Forte ἀνατελλομένης μὲν, addito nomine alicujus ſideris.

(4) In margine: διαφθοράν.

(5) Alibi legitur etiam μάσσησις. Sic est etiam, ἀκαλύφη et ἀκαλήφη, quod paullo ante occurrit.

(6) In margine: ἐπιπολαστικοί. Neutrum placet. Forte, ἐπισκευαστικοὶ, aut contra, ἀποσκευαστικοὶ, ſeu, ἀποπαυστικοί.

(7) Rasarius in mente videtur habuisse, κολόυρια.

(8) Syllabae δῆ, aliquis inscripsit α.

(9) Post αὐτῶν, in margine additur: ὤμων τε καὶ σκευαστῶν, quae minime contemnenda videntur. Habet et Fabric.

(10 a.) Ita ex correctione. Antea ἔυστοχον, quod absurdum est. Iste ſcriba negligens terminationem occupavit ex proximo εὐστόμαχον. Mox conjicio, κοιλίας ὑπαγωγόν.

(10 b.) Rursus ex correctione, antea γλυκύων, quod ingeniose reddidit Rasarius.

(11) In marg. ἀνάλογον. ἀναλογᾶν est, *ſimilem eſſe*, quod notum est. Fabric. μικρόσαρκοι ἀνάλογον, i. e. ἀναλόγως.

χλίαις. ἀπεργάζεται δὲ καὶ στόματος εὐωδίαν. πρὸς οἰνοποσίαν δὲ ἄθετα, ζεσθέντα τρόφιμα, ὀπτὰ δὲ, σκληρά· ἡ δὲ μήκων αὐτῶν στατικωτέρα, τρόπον κηρύκων. Κοχλίαι, σκληροὶ, δυσκατέργαστοι. τὰ δὲ τούτων εἴδη, τὸ μὲν ἐπίμηκες, ὅτῳ 12) καὶ σάλπιγγος δίκην ἐμφυσῶσι· τὸ δὲ στρογγύλον, ᾧ τοὔλαιον 13) ἀναχέουσι· τούτων δὲ, οἱ μὲν ὑπερμεγέθεις, ἄβρωτοι, διὰ τὸ βρομῶδες, καὶ σκληρὸν καὶ χολερικὸν, πολύσαρκόν τε καὶ κητῶδες· τῶν δὲ βραχέων ἐνίους προσφορὰ πείθει μετ᾽ ὀξυμέλιτος ἢ χλωρῶν, τηγάνου 14) τε μετ᾽ ὀξυπεπέρεως. 15) οἱ δὲ πενταδάκτυλοι, ὀξυπύθμενοί τε τῶν ἄλλων 16) κληζόμενοι. ἕλικες ἢ ἀκτινοφόροι, ἀσαρκότεροι μὲν εἰσι παρὰ τοὺς ἄλλους κοχλίας· πλήσμιοι δὲ καὶ ἐπιπολαστικοί. προβρεχόμενοι δὲ ὀπτοὶ 17) καὶ ὄξει πρὸς βρῶσιν ἐπιτηδειότεροι ἐκταράξαι κοιλίαν. Ἄνεφθοι κοχλίαι πάντες. θαλάττιοι τοὺς τροχήλους 18) γλυκυτέρους ἔχουσιν. εἰσὶ δὲ ψαφαροὶ, εὔχυλοι, δύσφθαρτοι, κοῦφοι παρὰ τοὺς χερσαίους· ἰσχυρότεροι γὰρ καὶ μαλακώτεροι πρὸς ἔκκρισιν, εὐωδέστεραι, εὐστόμαχοι κατὰ τοὺς πυθμένας. κοχλίαι, δύσπεπτοι, παραφρακτικοὶ 19) ὄξει καὶ ὀπῷ ἴια

eiusdem sunt generis, quae turbinatae sunt, omnium sunt aptissimae: earumque usus elixando, et assando humorem ex se emittit, ori gratum, ventriculó idoneum, aluum subducentem, dulcium urinarum motorem. parum tamen carnis facit, ad cochlearum proportionem. sed et ori svavem odorem conciliat. ad vini potum incommodae: elixatae nutriunt: assatae vero, durae sunt. earum excrementum, quod testa continetur, sistit more buccinarum. Cochleae durae sunt, difficulter conficiuntur. harum species sunt hae: teres, quae tubae modo sufflat: rotunda, quae oleum effundit. harum quae nimis magnae sunt, ineptae ad comedendum censentur, quia virosae sunt, duraeque, ac bilem creant, et multa eis caro inest, cetaceaeque sunt. brevium usus nonnullis placet cum aceto mulso, aut cum foliis viridibus rutae, cum oxypipere. quae vero quinque digitorum sunt, et imam partem acutam habent, quaeque helices; aut actinophori nominantur, minus quidem carnis, quam caeterae cochleae habent, sed tamen explent, et superfluunt. at praemadefactae, et assatae, ex aceto sumtae, accommodatiores sunt. ac cochleae omnes incoctae ventrem perturbant. marinae vero vertices ha-

(12) Fabric. οὕτω.

(13) Codex: τοὔλαιον Mox βρομῶδες. Superius βρωμώδης et βρωματώδης.

(14) Πηγάνου voluit Rasarius, ut ex ejus interpretatione colligo. Paullo ante malim: ἐνίοις ἡ προσφορὰ ἐν ἤθει.

(15) Hoc non inveni, sed facile intelligitur, quid sit, nimirum, piper cum aceto.

(16) Forte, ὑπ᾽ ἄλλων δὲ κληιζόμενοι. ὀξυπύθμενοι ita est, ut apud Demetr. Phaler. p. 73. Galen. in Gloss. p. 94. In lexico Herodoteo, pag 106. est, ἀπύθμην. Pisces plures prorsus, ut equidem credo, ignotos hic memorat. πλήσμιος superius etiam adhibuit.

(17) Hic et deniceps quaedam turbata sunt.

(18) Rasarius: τραχήλους.

(19) Hic in margine stellula est, tanquam nota defectus. Fabric. ποιῇ ἵνα.

ποιῇ ἐσθιόμενοι, ἔτι δὲ εὐζώμῳ. Λεπάδες 20) βραχεῖαί εἰσιν, ἔν τισι 21) μείζους, ὡς ὀστρέων δοκεῖν μὴ ἐναλλάττειν· μέγισται δ' ἐν Ἰνδικῇ, ὡς καὶ τὰ ἄλλα πάντα. σκληροὶ δ' ἄλλως καὶ ὀλιγόχυμοι, δυσκατέργαστοι δὲ καὶ δυσέκκριτοι· ἑφθαὶ δὲ συναρτυόμεναι εὔστομοι. μύακες, 22) ἁλμυροὶ, βρομώδεις· βοηθοῦντες δὲ ὀπῷ κυρηναϊκῷ, πηγάνῳ τὲ καὶ ὄξει. ταρακτικοὶ δὲ κοιλίας καὶ διουρητικοί· οὐκ εὔστομοι, δύσπεπτοι, ἐμφρακτικοὶ παχέος αἵματος, φλέγματος δὲ γόνιμοι, καὶ μᾶλλον οἱ πρόσφατοι. διὸ κατεργαστέον αὐτοὺς τοῖς δριμέσι, νάπυϊ, εὐζώμῳ. 23) ὀπτοὶ δυσδιαχώρητοι, πολύδιψοι, βαρεῖς· οἱ δὲ ἑψηθέντες καὶ τριβέντες καὶ ἀρτυθέντες 24) ἧττους τοὺς βρομώδους τὰ ἰσαποιοῦσι τοῖς τρομμώδεσι. 25) μύες, καὶ στρογγυλότεραι μέν εἰσι μυῶν· 26) μικρότεραι δὲ καὶ δασεῖαι, ὄστρακά τε καὶ λεπτὰ φέρουσαι, τὰς σάρκας τε ἁπαλώτεραι καὶ γλυκύτεραι, τοὺς χυμοὺς διαφορώτεροι, 27) οἱ αὐτοὶ ἀτροφώτεροι, δηκτικοὶ στόματος, καὶ φάρυγγος ἀναδάκνοντες τὴν κατάποσιν, 28) καὶ τὴν φωνὴν δασύνοντες ἢ ἀποκόπτοντες τῶν πολλοὺς φαγόντων. ξηρᾶς τὲ

bent dulciores. ſuntque tenerae, boni ſucci, difficulter corrumpuntur, leves comparatione terreſtrium: valentiores enim et molliores ad excretionem cenſentur, ſuavioriſque odoris, et ima eorum pars ſtomacho idonea. cochleae porro aegre concoquuntur: cum aceto vero et ſucco aperiunt: ut, qui eis veſcuntur, pingveſcant. ac cum eruca etiam comeduntur. Lopades minutae ſunt. in quibuſdam vero locis ſunt magnae, ut ab oſtreis non abſimiles videantur. maximae in India, ſicut caetera omnia, naſcuntur. caeterum durae, et pauci ſucci, difficulterque conficiuntur, et excernuntur. coctae autem conditae ſunt gratae ori. Murices ſalſi, viroſi. eis ſuccurritur liquore cyrenaico, ruta, et aceto. ventrem turbant. urinam cient. ori non grati, concoctu difficiles. obſtruunt craſſo ſangvine. pituitam gignunt, et magis adeo recentes. idcirco parandi ſunt cum acribus, ut ſinapi, erucaque. aſſi difficulter ſedunt. magnam ſitim inuehunt, gravant; elixati, contriti, et conditi minus viroſi ſunt. ſed eadem, quae turbinati, ſaciunt. mures rotundiores quidem ſunt muricibus, ſed minores, et hirſuti: teſtamque tenuem fe-

(20) λέπαδες, Cod.
(21) Rasarius addit: δὲ τόποις.
(22) Vide Erotianum p. 52. in χηραμίδα, et Galen. in Glossis p. 94. in σκαφίδα.
(23) v. Dioscor. II, 170. p. 146.
(24) Ita omnia ad litteram in Codice. In margine est, ἧττον, et in fine, τρομβώδεσι. Legendum videtur: ἧττον βρομώδεις, τὰ ἴσα ποιοῦσι τοῖς στρομβώδεσι. τρομβώδης memoratur quidem, ſed ſine auctoritate. Apud Aristot. hiſt. anim. IV, 4. legitur: στρομβωδῶν, et, quod idem est, στρομβοειδῶν.
(25) Immo, στρογγυλότεροι. ſed et mox feminino genere. v. Aelian. hist. anim. 9, 41. καὶ redundat, nisi aliud epitheton exciderit.
(26) Forte, μυάκων, de quibus paullo ante. Mox, post δασεῖαι, addit Fabric. τὰς σάρκας τε ἁπαλώτεραι καὶ γλυκύτεραι. Ea hic paullo post adduntur.
(27) οἱ αὐτ. ἀτροφ. leguntur ſolum in margine. Antea ergo feminino genere dixit, nunc derepente masculino. Arrian. in Indicis p. 337. μύας τὲ ἔθηρων τοὺς θαλαττίους οἱ στρατιῶται, καὶ ὄστρεα δὲ, τοὺς σωλῆνας καλεομένους, ἄτοπα τὸ μέγεθος
(28) Ita ex correctione. A primo ſcriba ſine ſenſu, κατάπασιν.

κινητικοὶ βηχὸς καὶ βράγχης. οὐκ ἀγαθοὶ δὲ οἱ ἀμμώδεις ἢ 29) ὀστρακοισικεραμέων τούς τε ἀπὸ τῶν πέτρων 30) ἢ φυκίων. δριμεῖς γάρ. οἱ 31) δὲ ὄστρεα τὰ πελάγια, σπάνια καὶ ἀχρεῖα διὰ τὸ μὴ θεωρεῖσθαι ὑπὸ ἡλίου. γίνεται δὲ 32) μικρομεγέθη. πικρὰ δ' εἰσὶ καὶ οὐκ ἐδώδιμα, διὰ τὸ δηκτικὸν τῆς κοιλίας. χαίρει γὰρ ἐπικιρνάμενον 33) γλυκέσι κράσει, γλυκυχύλους προσαύξων σάρκας. διὸ κάλλιστα κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ νείλου ἐν αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐφέσῳ κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοὺς 34) καΰστρίους εἰς καταβόλους τιθέντες, ὡς σπέρματα, καὶ αὔξεται. Ἔαρι δὲ ἐμπίπλανται, παχυνόμενα λευκῷ χυμῷ γαλακτώδει. πάλιν 35) βρεντέσιον, ταρακῶνα, ναρβῶνα, δικαιαρχίαν, λουκρίνῳ λάκκῳ, χελιδονίας, λευκάδα, ἄκτιον, λιβυκοὺς κόλπους. πελωρίδες ἢ μελαινίδες κάλλισται, αἱ ἐμφερεῖς ὀστρέοις, ἐν τέλμασιν, ἰλύϊ τε βορβορώδει, ὅπου μίγνυται ὕδωρ γλυκύ. αἱ δ' ἐν βυθῷ, σπάνιαι καὶ ἀηδέστεραι. ταύταις χρῶ καὶ ἐξωμοποιημέναις πρὸς λύσιν κοιλίας χρησίμως. πεπτικαὶ δ' εἰσὶ, διαχωρητικαὶ μετρίως. Ἀι δὲ πίνναι, τόπων μὲν ἕνεκεν, ἐπιτήδειοι, αἱ ἁπαλαὶ, εὔτροφοι, ἐκ τῶν τεναγω.

runt. caro magis tenera est, ac dulcior: fucci magis varii. minus etiam nutriunt, os mordicant, faucium deglutionem convellunt: vocem condensant, aut abscindunt. qui large eis vescuntur, tusses siccas, et raucitates eis excitant. arenosi vero boni non sunt, vel qui in fictilibus figulorum, vel in petris, vel in alga nascuntur. sunt enim acres. ostrea vero pelagia rara, et inutilia sunt. quia ea sol non aspicit. et exigvae magnitudinis fiunt, amaraque sunt, nec esculenta, quia ventrem mordicant. gaudent dulci temperamento immixta, quod carnes dulces auget. idcirco ad Nili ostia praecipue in Aegypto, et in Epheso ad Caistri ingressum inclusa, ut semina ponunt, et ita crescunt. Vere igitur crassescunt expleta albo humore et lacteo: praeterea Brundusii, Tarracone., Narbonae, Dicaeachiae, in Lucrino lacu, Chelidonia, Leucade, Actio, et Lybico sinu idem fit. pelorides vero, aut melaenides optimae sunt, quae similes sunt ostreis in stagnis, et limosis paludibus, ubi aqua dulcis immiscetur. quae vero in fundo degunt, cum rarae sunt, tum vero etiam insuaviores. his accommodate utere ex iure conditis ad alvi subductionem. adiuvant concoctionem. mediocriter secedunt. Pin-

(29) Nihil proficitur, etsi corrigitur ὀστράκοις κεραμέων. Mox etiam constructio ab οἱ transit ad τούς

(30) A πέτρος. Vulgo πέτρα, πετρῶν.

(31) Sic, loco τά.

(32) Forte, μικρὰ μεγέθει, aut, μικρομερῆ, aut, μικρομελῆ.

(33) Interim conjicio: ἐπικιρνάμενα — προσαύξουσι.

(34) In marg. τοῦ καΰστρίου. Apud Steph. de Urbb. in καΰστριον, lego, καΰστρου ποταμοῦ. Vide etiam Eustath. ad Dionys. Perieg. versum 837. Forte mox legendum, τίθεται. ὁ κατάβολος non memini legere, sed τὸ κατάβολον. Videtur autem notare id, in quo aliquid deponitur et servatur.

(35) Forte, κατὰ βρεντήσιον, ταῤῥακῶνα. Mox, ἐν λουκρίνῳ.

(36) Codex: πεινοφύλακος. v. Aristot. hist. anim. 5, 15.

δῶν λαμβανόμεναι, καὶ ἐκ τῶν ἐπικιρναμένων γλυκεῖ ὕδατι καὶ ἀκύμονι, τῷ μὴ βλάπτεσθαι πρὸς τῶν κυμάτων, ἁπαλαὶ μένουσιν. οἵ τε πιννοφύλακες, 36) κοινωνοῦντες τῆς τροφῆς, ἐν τοῖς γαληνιζομένοις εὐαργοῦσι 37) τῇ πίννῃ, καὶ μᾶλλον ὑπὸ τοῖς πετρώδεσι καὶ 38) πιννώδεσιν ὑπεστάκασιν. μεγέθους δ' ἕνεκεν αἱ μικραὶ τῶν μειζόνων ἁπαλώτεραι. Ὥρας δὲ ἐαρινῆς καὶ θέρει ληφθεῖσαι τῶν κατὰ τὰς ἄλλας παρὰ μέγα διαφέρουσι. πρὸς γὰρ τῇ εὐτροφίᾳ, καὶ γλυκεῖαι εἰσί. τηνικαῦτα γὰρ γίγνονται. μεγέθους δ' ἕνεκεν, αἱ μὴ μεγάλαι κρείττους· αἱ δὲ μέσαι, μαλακὴν, λευκὴν, γλυκεῖαν ἔχουσι σάρκα. τράχηλοι μὲν γὰρ αὐτῶν, σκληροὶ, δύσπεπτοι, δυσδιαίρετοι, δύσφθαρτοι. τό, τε σῶμα τῶν τραχήλων εὐφθαρτότερον ἔχουσιν. ἑψῶνται δὲ γλυκελαίῳ, μέλιτι καὶ οἴνῳ ὁμοίως. καὶ τῶν ἐξ ὕδατος ἀνεζεσμένων μετὰ νάπυος, ἔξω τῶν 39) κογχιλιωδῶν φύσεως, ἡ χρῆσις. ὀπταὶ δὲ σκληρότεραι τῶν ἑφθῶν, καὶ μᾶλλον αἱ τῷ οἴνῳ ἐῤῥαμέναι. ἄμεινον δὲ ὀποῦ καὶ ὄξους, ἢ νάπυος. τῶν δ' ἐν οἴνῳ καὶ ὄξει βραχεισῶν ἁπαλωτέρα ἡ σὰρξ, φυσώδης δέ. στρόμβοι δὲ σκληροὶ, δυσκατέργαστοι· μᾶλλον 40) δὲ τῶν ὠτίων μείζους. μετὰ νάπυος δὲ καὶ ὀποῦ πρόσφοροι, 41) λειοτριβηθέντες ἐν ὄξει. Σωλῆνες ἢ

nae locorum caufa aptae funt. tenerae-que bene alunt: ex lutulentis locis captae, et in quibus aqua dulcis et tranquilla mifcetur, quia ab undis non offenduntur, tenerae permanent. Pinophylaces vero, qui funt eiufdem alimenti participes, titillantes ac pinnas admonentes, pinnae confulunt, atque auxiliantur. ac potius in lapidofis et pinnis affuetis locis morantur. magnitudinis autem caufa pinnae minores funt magis tenerae, quam maiores. Verno autem tempore, atque aeftivo captae longe excellunt iis, quae alio tempore capiuntur. nam praeterquam, quod bonam alimonian dant, dulces etiam funt: cum tunc oriantur. et magnitudinis ratione, quae non magnae funt, aliis praeftant. mediae carnem habent mollem, albam, dulcem. earum dura funt colla: concoctuque difficilia, et quae aegre dividuntur, et aegre corrumpuntur. fed earum corpus facilius, quam collum, corrumpitur. elixantur oleo dulci, melle, fimiliter et vino. quae vero ex aqua elixantur, iis praeter naturam conchularum, ex finapi vefcimur. affae duriores funt elixis: et praefertim, quae vino parantur. praeftat enim eas ex liquore, aceto, et finapi parare. at earum, quae in vino et aceto maduerunt, magis tenera eft caro, fed flatum ciet. Strombi vero duri funt,

(37) Sic, et in marg. εὐαγροῦσι. Forte, συναγρεύουσι. Fabric. ληνιζομένοις ἐυαγροῦσι. Idem hic verfu 1. habet ὀπτῶν, loco, ἐκ τῶν. Nihil efficitur, si quis etiam conjiciat: ληϊζομένοις ἐπαρκοῦσι. Cum de diversis locis hic fermo sit, λιμνάζουσι possit etiam occurrere.

(38) Forte, πηλώδεσιν ὑφεστήκασι. In Codice fyllabae στα infcriptum η. Mox, post ἄλλας, addiderim ὥρας.

(39) Forte, κογχυλίων.

(40) S.c. Forte δ' ἐκ.

αὐλοὶ ἢ δόνακες, ἄῤῥενες δ᾽ εἰσὶ καὶ θήλειαι, οἳ καλοῦνται ὄνυχες. 42) διαφορὰν δ᾽ ἔχουσι. καθάριαι γάρ εἰσιν αἱ θήλειαι, οὔρων κινητικαὶ, ὑγραίνουσι. 43) σκευάζονται δὲ ἀνοιγόμεναι. οἱ δὲ πρόσφατοι καὶ μεγάλοι, μελανοράβδωτοι κατὰ τὴν ἑτερόχροιαν. ἄῤῥενες, ταρακτικοὶ οὔρων· ἀλυπότατοι δὲ μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους· μοχθηροὶ δὲ καὶ ἐπιπολαστικοὶ μετ᾽ ἐλαίου καὶ ἁλῶν ληφθέντες, ἐμφερῶς τευθίσι πρὸς ποτὸν 44) παρασκευάζονται. κράτιστοι δ᾽ οἱ μείζους καὶ παχύτεροι, ὀπτοί. οἱ δ᾽ ἐλάχιστοι, γλυκεῖς. γλυκύτεραι δὲ θήλειαί εἰσι μονόχροιαι. ἀκμάζουσι δὲ θέρους· ταριχηροὶ δὲ ἀηδεῖς. Τήθεα 45) γίγνονται ἐν βορβόρῳ καὶ φυκιοφόροις ἀκταῖς· εὑρίσκεται δ᾽ ἐν βρύοις καὶ πράσοις 46) καὶ φυκίοις. ἔοικε φυτῷ θαλαττίῳ μύκητι. 47) δυσέκρυπτον δὲ ταῖς χερσὶν ἐναπολείπει 49) ποιότητα. μάλιστα δ᾽ αὐτὰ δερματώδη, ἀκατέργαστά ἐστιν. ἐπαρκεῖ δὲ τοῖς νεφροῖς, ἢ στόμαχον κακουργουμένοις, καὶ τεινεσμώδεσι, καὶ ἰσχιαδικοῖς τε 50) τῆς ἄνω κοιλίας μετὰ πηγάνου διδόμενος. τέμνεται δὲ καὶ πλύνεται, 51) ὀπῷ τε κυρηναϊκῷ καὶ πηγάνῳ, ἅλμῃ καὶ ὄξει συν-

aegre conficiuntur. ac magis etiam ii, qui auriculis maiores ſunt. cum ſinapi vero et liquore in aceto laevigati accommodati ſunt. Solenes, aut auli, aut donaces, mares ac foeminae ſunt, quae ungves nominantur. differunt autem. nam foeminae mundae ſunt, et urinam cient: humectant. parantur vero apertae. recentes vero ac magni, quique nigris quaſi virgis diſtincti verſicolores ſunt, mares ſunt: urinamque turbant. ſed omni moleſtia vacantes redduntur ſale et aceto parati. at vitioſi, et excrementorum pleni ex oleo et ſale ſumti, aeque ac loligines ad potum parantur. optimi ſunt majores et craſſiores aſſati. minimi dulces ſunt. ac dulciores quoque foeminae unius coloris. vere autem vigent, et florent. ſale conditi, inſuaves ſunt. Tethea in limo naſcuntur, et littoribus algae feracibus: inveniunturque in muſco, alga, et fuco: ſimiliaque ſunt fungo, plantae marinae. praeterea vero qualitatem manui indunt, quae difficulter abſtergatur. maxime vere eorum coria non conficiuntur. auxiliantur autem renibus, aut quibus vitiatus eſt ſtomachus: et quos tineſmus exercet: et coxendicis morbis laborantibus et ventri ſuperiori una cum ruta.

---

(41) Vide Geoponica. 17, 11. 20, 34.
(42) Plinius. H. N. 32., 11. quem vide.
(43) Forte, ὑγραίνουσαι. Mox legitur, σκευάσονται δὲ ἀνοιγόμενοι, quod mutavi. Mox ad masculinum genus tiansit.
(44) In Codice, τευθεῖσι. Et, loco ποτὸν, in marg. ποταμὸν, quod tamen, ut ineptum, iterum deletum est.
(45) Cod. in textu: τῇ θέᾳ. In marg. τηθέα, iunctim. v. Eustath. ad Il. π. 747. Alciphr. p. 386.
(46) v. Dioscor. II, 179. p. 149.
(47) Ex ῥύπτω, ἐκρύπτω, quibus utitur Philo p. 836. Thom. Magist. p. 788.
(49) Forte, πιότητα, piguedinem. Forte mox, δ᾽ αὐτῶν τὰ δερμ.
(50) Hic videtur aliquid excidisse. In fine autem ſcribendum videtur, διδόμενα.
(51) In margine hic additur, καὶ δίδοται.

ἀρτύεται, ἢ μετ᾽ ὄξους, καὶ πρὸ τρόπου, σὺν ἡδυοσμῳ χλωρῷ. κάλλιϛοι 52) δ᾽ οἱ ἐν σμύρνῃ τῆς ἀσίας. αἴγυπτος δ᾽ οὐδ᾽ ὅλως φέρει. Τελλίναι 53) ἢ ξιφύδρια διαχωρητικὰ κοιλίας. γίνονται ἐν ἀμμάδεσι χωρίοις, κυμαίνουσιν αἰγιαλοῖς. αἱ δὲ ποτάμιαι μείζους καὶ πολυχυμότεραι, ὡς αἱ ἐν αἰγύπτῳ· αἱ δ᾽ ἑψηθεῖσαι γλυκεῖαι, ὧν ὁ ζωμὸς λύει κοιλίαν. μεμυκυῖαι δὲ ἁλὶ πάσσονται, καὶ διὰ τῶν ὀϛράκων ἕλκουσιν ἰκμάδα, πλύνονται ψυχρῷ καὶ μετ᾽ ὀξελαίου ἢ ἡδυόσμου ἢ καὶ πηγάνου ἐσθίονται. τοῖς δὲ βουλομένοις λύειν κοιλίας, μετὰ λαχάνων λυτῇ 54) ἀρτύσει σκευάζονται. ἀκμαῖαι δὲ βρωθεῖσαι ἔαρος κάλλιϛαι. τῶν δὲ χημῶν 55) τὰς τραχείας, 56) γλυκυμαρίδας ἔνιοι καλοῦσιν· οἱ δὲ κόγχας. αἱ 57) κατὰ μῆκος ἔχουσιν. ἐλάττω δὲ τῶν κατ᾽ αἴγυπτον γινομένων. αἱ κατὰ μὲν τὴν τμῆσιν τραχύτητας ἔχουσαι προσεοικυίας τῶν δρυΐνων βαλάνων, πτελέαις. κατὰ μῆκος τ᾽ εἰσὶ ῥαβδωταὶ, ἐπαναϛάσεις διαφέρους τῶν ἄλλων ἔχουσαι. αἱ θαλαττίζουσαι δὲ τὴν γεῦσιν σκληρόσαρκοι καθεϛᾶσαι· δίδονται δὲ τοῖς ἀσθενέσι· τὸ δ᾽ ἀπ᾽ αὐτῶν 58) ὕδωρ. ἐπι-

Secantur etiam, et lavantur, ac liquore cyrenaico, et ruta, muria, et aceto, vel ex aceto condiuntur, estque operae pretium ea cum viridi menta conficere. praestantissima vero in Smyrna, insula Asiae, nascuntur. Aegyptus vero haec non fert omnino. Telinae, sive xiphydria aluum subducunt. locis arenosis proveniunt, et portubus undis agitatis. fluviatiles telinae maiores sunt, et plus fucci habent. quales Aegyptiae sunt. elixatae sunt dulces, earumque jus alvum solvit. clausae vero sale sparguntur, et per testas humorem trahunt. frigida lavantur aqua, et ex oleo et aceto, vel menta, vel ruta comeduntur. qui aluum solvere voluerint, eas solubili apparatu cum oleribus condient. quae florem aetatis agunt, si comedantur, vere sunt optimae. Ex chemis asperas nonnulli glycymeridas appellant, alii conchas vocant: quae longiusculae sunt, sed minores, quam quae in Aegypto visuntur, quae in sectione asperitates habent glandium quercinarum asperitatibus non dissimiles: in longitudine vero virgatae sunt, et eruptiones a caeteris differentes habent. quae vero gustatui maris odorem repraesentant, durioris sunt carnis: danturque imbecillis. aqua ab eis manans stomacho est idonea, et ventri in transitu. eaedem sale

(52) Derepente rursus ad masculinum genus deflectit.

(53) Cod. τελίναι.

(54) λυτῇ mihi suspectum videtur. Forte, λιτῇ, *simplici*. Sic Fabric.

(55) Hic ergo recte scriptum. superius, ni fallor, erat χηνῶν, quod tamen ibi correxi

(56) Rasarius videtur maluisse, γλυκυμερίδες. Vide hic paullo inferius.

(57) Forte, omisso αἳ, κατὰ μῆκος μὲν προέχουσαι. ἐλάττους.

(58) Sic in marg. in textu autem: ἀπλυτων.

τήδειον στομάχῳ, κοιλίας δὲ ὑποβιβασμῷ, καὶ πρὸς οὖρα. αὗται ταριχευθεῖσαι ἐφελκύσαι δύνανται στόμα κατὰ τὴν βρῶσιν, καὶ μᾶλλον μετὰ νάπυος ἢ ὄξους, καὶ πηγάνου. αἱ δὲ λεῖαι χημαὶ παρὰ μέγα διαφέρουσι τῶν τραχέων. αὗται δ' εἰσὶν, αἱ πλατὺ ὄστρακον ἔχουσαι, καὶ διαυγὲς, εὔπεπτοι, εὔτροφοι, εὔχυλοι, γλυκεῖαι, οὐκ ἀπηνεῖς στομάχῳ· ὀπῷ δὲ καὶ νάπυι ἐσθίονται, καὶ λοπάδι 59) καὶ ὀπταί. ἑφθῶν δὲ ζωμὸς λύει κοιλίαν· αἱ δὲ γλυκυμαρίδες 60) χαριέστεραι τῶν λείων 61) ὀστρακίων κόγχων· ἧττους δὲ πελωρίδων. διαλλάττουσι δὲ κατὰ τόπους τοῖς εἴδεσιν, ὡς πελωρίδες καὶ χημαὶ ποικιλίᾳ καὶ σχηματισμῷ. αἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λιμένι ἄρισται 62) αἱ δὲ περὶ τὸν δίολκον καὶ Φάρον καὶ γέφυραν, ἐπιμήκεις καὶ τραχεῖαι. τὰ δὲ καλούμενα ὠτία, 63) γίνονται πρὸς πέτραις· σκληρὰ δ' ἐστι, δύσπεπτα, ἄστομα, κακοστόμαχα, διαχωρητικὰ, 64) ἀπὸ πηγάνου δὲ προσφέρονται οὐ γὰρ ἄλλως ἡδύνονται. γίνονται δὲ μεγάλαι ἐν Ἰλλυρίᾳ, κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον. ἐσθίονται δὲ ὀπῷ, ὄξει, πηγάνῳ.

conditae trahere urinas possunt. os itidem juvant comedendo, et praesertim ex sinapi, aut aceto, et ruta. Leves autem chemae maxime differunt ab asperis. habent enim latam testam, et pellucidam, ac facile concoquuntur, boni alimenti, bonique succi, ac dulces sunt, et non injucundae stomacho. ex liquore cyrenaico, et sinapi eis elixis et assis vescimur. coctarum jusculum solvit ventrem. at glycymarides jucundiores sunt conchis, quae levi testa sunt: sed minus, quam pelorides. Differunt autem ex locorum situ, ut pelorides varietate, ac figura. nam quae in portu Alexandriae inueniuntur, optimae sunt: quae vero prope Diolcum et Pharum et pontem, teretes sunt, atque asperae. quae vero auriculae nominantur, prope petras nascuntur, duraeque sunt, difficulter concoquuntur, ori insuaves, et alienae stomacho: et per alvum secedentes. cum ruta exhibentur: cum non alia ratione gratae fiant. magnae in Illyria nascuntur. in Ionio sinu: atque ex cyrenaico liquore, aceto, et ruta comeduntur.

Περὶ ἰχθύων ταριχηρῶν κητωδῶν.

De piscibus cetaceis sale conditis.

Οἱ δὲ ταρίχηροὶ 65) κοινῶς μέν εἰσιν εὔστομοι· κακόχυλοι δὲ, καὶ κακοστόμαχοι, λεπτυντικοί τε καὶ ταρακτικοὶ κοιλίας. τάριχοι δὲ, οἱ μὲν σκληρόσαρκοι· οἱ δὲ φύσει ὑγροπαγεῖς, καὶ οἱ 66) ἁπαλοὶ, οἱ δὲ μέσως, καὶ οἱ μὲν

Sale conditi pisces communiter quidem sunt ori grati: sed mali succi, et stomacho alieni, leniuntque ac turbant aluum. ex sale vero conditis alii durae carnis sunt, alii suapte natura humidae compagis sunt: alii teneri,

59) Rasarius hic videtur voluisse addere, ἑφθαί.
60) V. de paullo superius.
61) Primo κογχῶν corrigendum. Deinde, ὀστρακείων. Nisi quis malit, λειοστρακείων.
62) Eadem fere superius lecta sunt.
63) Horum superius etiam facta est mentio.
64) Loco μετά.

σαρκώδεις, οἱ δ᾽ ἐμπίμελοι, καὶ οἱ μὲν παλαιοὶ, οἱ δὲ μέσοι, οἱ δὲ πρόσφατοι, ὧν οἱ πελάγιοι. ἐπιτεταμένοι· οἱ δὲ νεαλεῖς, 67) ὑποβεβηκότες· οἱ δὲ μέσοι, χρόνιοι, σύμμετροι. καὶ οἱ μὲν ἄγαν πίονες, ἐπιπολαστικοὶ, ἧττονες ἐκεῖνοι, θρεπτικώτεροι· τῶν δ᾽ ἄλλων οἱ σκληρόσαρκοι, δύσφθαρτοι· οἱ ἁπαλώτεροι φθείρονται ῥαδίως. κωλιοὶ, 68) εὔστομοι, κινητικοὶ κοιλίας· κράτιστοι δὲ οἱ Ἰβηρικοί. πυλαμὺς μικρὰ γίνεται ἐν μεσόταις, 69) εὔστομος, εὔφθαρτος, εὐέκκριτος. 70) κύβινον πηλαμὺς μετὰ μ. ἡμέρας ἀπὸ πόντου ἐπὶ 71) Μετιλίμνην ὑποστρέφουσα, εὔστομος, εὔχυλος. τὸ λεώραιον καλούμενον, ἡδὺ, εὔτροφον, ἄδιψον. τρίτομον, 72) κύβιον, δύσφθαρτον, στερεώτερον τοῦ κυβίου, τὰ δ᾽ ἄλλα ἐμφερές. ὀρκύαλος, 73) πηλαμύς ἐστι μεγάλη, ὑποστρέφουσα ὑπὸ τὴν λίμνην, ὑγιής. 74) τὸ δὲ τριτόμῳ, πλὴν δυσφθαρτότερος, διὸ ὑπομένει παλαίωσιν. ἀπόλεκτον, 75) ψαφαρώτερόν ἐστι τοῦ τριτόμου, εὐστομίᾳ λειπόμενον, εὐδιοίκητον, πεπτικόν. σάρδα, 76.a.) ἡ πηλαμὺς, ἐπιμήκης, ὠκεάνιος, εὔστομος, δριμύτητι κυβίου

alii medii inter hos: alii carnoſi, alii ex pinguedine conſtant: alii vetuſti, alii medii. alii recentes, ex quibus pelagii extenſi ſunt, nuper captis cedentes: medii vero diuturni, mediocres. atque alii quidem valde pingves ſunt, et excrementorum pleni: minus illi nutriunt. de caeteris, qui durae ſunt carnis, ii difficulter vitiantur: qui magis teneri ſunt, facile corrumpuntur. Colii ſunt ori grati, aluum movent. Iberici caeteris praeſtant omnibus. Pelamis exigua naſcitur in Maeotide. ori grata, facile corrumpitur, facileque excernitur. Cybium, hoc eſt conciſa, pelamis, quae poſt quadraginta dies a Ponto in Maeotim revertitur, ori grata, et boni alimenti. quod vero Leoraeum appellatur, ſuave eſt, boni alimenti, ſitim non invehit. Triton ſectum cybium aegre vitiatur. ſolidius eſt cybio, in caeteris par. Orycalus eſt pelamis magna, quae in paludem non redit, tritoni ſimilis. Sed quia difficilius vitiatur, ideo inſignem vetuſtatem fert: tritone friabilior, ſed oris ſuavitate illi cedens. facile vero diſtribuitur, atque concoquitur. Sarda, ita vocatur pelamis longa ex Oceano

65) τάριχοι, et in margine adſcriptum, et ſupra ſcriptum in contextu. Fruſtra! ταριχηρὸς habes apud Dioſc. II, 8. p. 91. II, 34. p. 97. II, 30. p. 96. Arrianus de exped. Alex. M. p. 184. ubi tamen Codex Auguſtanus exhibet ταριχευτά. Geopon. 20, 13. p. 1248.
66) μὲν interponendum videtur.
67) Ammonius p. 97. νεαλὲς, τὸ νεωστὶ ἑαλωκός· δύναται δὲ καὶ νεωστὶ ἁλὶ πεπασμένον.
68) Alibi κολίας. v. Athenaei Deipnos. p. 118. 120 Vide Schneiderum ad Aelian. H. A. X, 6.
69) Raſarius coniecit, μαιώτιδι, ut ex ejus interpretatione apparet. v. Aelian. hiſt. anim. 15, 10. Forte, μαιώταις, id eſt, Σκύθαις. Sed Fabric. μεσογαίαις. Mox idem, κυβινοπηλαμύς.
70) In marg. κύβιον. v. Plin H. N. 32, 11. et hic mox.
71) Immo, μαιώτιδα λίμνην.
72) In marg. τριτών.
73) In marg. ὄρκυνος v. Plin. H. N. 32, 11. Vide in principio hujus capitis notam 57.
74) Raſarius voluit: τῷ δὲ τριτῶνι ἐμφερής.
75) Plin. H. N. 9, 15. 32, 11. Hic ergo non ὁ ἀπόλεκτος, ſed τὸ ἀπόλεκτον· Mox εὐστομίας. Fabric.
76a.) Athenaeus p. 120. ἡ δὲ σάρδα προσέοικε τῷ κολίᾳ μεγέθει. Sed iſte totus locus cum hoc comparandus. Plin. H. N. 32, 5. 11.
76b) Alibi, ὁ σκόμβρος. Fabric. Ποιητικὸς, κρατίστη. Ergo utrumque. Mox forte, Πάρῳ. Veruntamen πάριον oppidum memoratur a Stephano in de urbibus et apud Athen. Deipnos. p. 116. ex Hesiod. περὶ ταρίχων ita: καὶ πάριον κολίων κυδρὴ τροφὶς ἔσκε πολίχνη.

προφέρουσα, κινητικὴ ὀρέξεως, πρὸς ἐκκρίσεις εὐόλισθος. σκόμβρος, εὔστομος, δύσφθαρτος, δίψους 76.b.) ποιητική· κρατίστη δὲ ἐν Παρίῳ. τὰ δ' ἐκ θύννων γινόμενα ταρίχη, συχνὴν πρὸς ἄλληλα διαφορὰν ἐνδείκνυται. ἃ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶν εὐδιοίκητα· ἃ δὲ δυσοικονόμητα. αὐχὴν μὲν γὰρ αὐτῶν γίνεται 77.a.) ὠμοτάριχος· ἔστι δ' εὔστομος, δύσφθαρτος, διὰ τὸ ἀπίμελον· κράτιστος δ' ὁ Κυμαῖος. κοιλία δὲ τοῦ θύννου, προσφάτη 77.b.) μὲν, ἐδώδιμος. οὐχ ὑπομένει γὰρ πρὸς παλαίωσιν, εὐστόμαχος, ὡς ἐν ταρίχει, εὔχυλος, εὐδιάφθορος· ἐπιπολαστικὴ δὲ, διὰ τὸ πιμελῶδες. τὰ δὲ λοιπὰ μέρη, μελάνδρυα, διὰ τὴν ἐμφέρειαν πρὸς τὰς μελαινούσας τῆς δρυὸς ῥίζας, παρορμητικὰ ὀρέξεων, νάπυος παραπλοκῇ· τοῦ δ' ὑπογαστρίου δυσφθαρτότερα, τῷ πιμελῆς ἀπηλλάχθαι. τάδε μὲν κυρίως καὶ συνήθως κλήζεται ταρίχη, καίτοι 77.c.) συχνῶν καὶ πολυτελῶν ἰχθύων κατὰ τὰς νήσους ἁλιζομένων. τρίγλαι γὰρ καὶ φάγροι σκληροὶ ἐκ τῆς Ἰνδικῆς κομιζόμενοι, εἰσὶ μὲν κητώδεις, οὐκ ἐνάριθμοι δὲ τοῖς καθαριωτέροις θαλαττίοις.

Περὶ τῶν ποταμίων καὶ λιμνωίων 78).
ταρίχων.

Τῶν δὲ ποταμίων καὶ λιμναίων, φέρει μὲν ὁ νεῖλος 79) κητωδεσίμους τὲ καὶ φάγρους, οἳ

veniens, ori grata est, acrimonia cybio praestans, appetitum excitans, facile ad excretiones lubricans. Scomber ori gratus, difficilis corruptu, fitim afferens. laudatissimus est Parius. Salsamenta vero, quae ex thynnis fiunt, magnam inter se differentiam ostendunt. alia enim eorum facile distribuuntur: alia difficulter. eorum cervix fit salsamentum, quod ori gratum est, et aegre vitiatur, quia est pinguedine vacans, laudatissimum Cumis. Thynni vero venter cum recens est, aptus est ad comedendum: sed vetustatem non moratur. estque stomacho idoneus, ut in genere sale conditorum: boni est succi, facileque corrumpitur. sed propter pinguedinem excrementum parit. caeterae partes melandryae dicuntur propter similitudinem, quam cum nigricantibus quercus radicibus habent. appetitum excitant sinapi adiuncto. et quia pinguedinis sunt expertes, ideo fit, ut difficilius, quam imus venter corrumpantur. atque hae quidem partes proprie et usitato vocabulo ταρίχα, hoc est, salsamenta, nominantur. muli enim et phagri ex India duri existimantur: suntque cetacei, nec inter puriores marinos adnumerati.

De salsamentis fluviatilium, et palustrium.

Ex fluviatilibus ac palustribus Nilus mures et phagros producit, qui

77. a.) v. Dioscor. II, 33. p. 97. Athenaeus p. 121.
77. b) Sic: προσφάτη et ἐδώδιμος. Fabric. πρόσφατος.
77. c) Ab καίτοι ad ἁλιζομένων omisit Rasarius.
78) Mox est λιμναῖος, quod frequentius occurrit. Dicitur etiam λιμνώδης. Λιμναῖος habet Athen. Deipnos. p. 1355.
79) Forte, κητώδεις μύας. Verum istud epitheton non accommodatum videtur μυσίν. Ergo fortasse, κητώδας μαιώτας. v. Aelian. hist animal. X, 19. Μαιῶται, gens, satis nota est ex geographis. Sufficit laudare Dionys. Perieg. et Steph. de urbibus, qui nomen piscis notat μαιῶτις, in μαιῶται. Athenaeus μαιώτης memorat. p. 312.

διὰ τὸ καταπιμελέστατον ζεσθέντες ἐσθίονται διὰ νάπυος· πλείονος δὲ ληφθέντος, ἐπιπολάζουσι. τῆς δὲ μέσης ὕλης, ἐκ μὲν τοῦ κεστρέως ταριχεύονται, οἱ μὲν κατὰ ῥάχιν 80) ἀνατμηθέντες καλούμενοι μενδήσιοι· οἱ δ' εὐγιεῖς ἁλυκαὶ, τοῖ 81) οἱ δ' ἐν κεράμοις ταριχευόμενοι βωρεῖς, οἳ καὶ ὠμοὶ ἐσθίονται, ἀποδαρέντος τοῦ δέρματος καὶ ἀποτιλθέντες. 82) εἰσὶ δὲ τῶν κεστρέων καὶ ἀκρόπαστοι καλούμενοι, ἡδεῖς, καὶ ὀπτοὶ ἐσθίονται, καθάπερ καὶ οἱ ἁλυκάτοι τε καὶ μενδήσιοι. καὶ τῶν 83) κορακίνων δὲ οἱ ταριχευόμενοι καλοῦνται ἡμίνηροι, 84) καὶ αὐτοὶ ὀπτανοὶ ἐσθιόμενοι, ὀπώρας τινὸς δίκην 85) φέρουσιν, οὐκ ἀεὶ ὄντες, ἀλλὰ πρὸς τὸν χειμῶνα γινόμενοι. καὶ ἄλλα δέ τινα ἐλάχιστα γίνεται ταρίχια ὠμόφαγα, οὓς 86) σπουδαῖα μὲν, ἰδίαν δέ τινα κνίσαν 87) ἐπάγοντα, ἅπερ μετὰ λαχάνων δριμέων ἐσθίονται, ὧν πρὸς τὸ ἐντελὲς τῆς πραγματείας χρὴ μνησθῆναι. καλεῖται δὲ, ἃ μὲν κορακίδια, ἃ δὲ βωρίδια, ἃ δὲ κόλλια, ἃ δὲ τυφλινίδια, 88) ἃ δὲ ἀβραμίδια.

quoniam pinguissimi sunt, ideo elixi ex sinapi comeduntur. si maior eorum copia assumatur, supernatant. de media materia ex mugilibus in salsamenta condiuntur ii, qui ad spinam dissecti sunt, et mendesii vocantur: eugies vero marini sunt. hique in fictilibus sale conditi cibo apti sunt, qui etiam crudi detracta pelle, et evulsa comeduntur. Ex mugilibus quoque qui acropasti vocantur, suaves sunt, et assi comeduntur, non secus, quam marini et mendesii. Ex coracinis, qui sale conditi sunt, hemineri dicuntur. ipsique assi assumti vicem gerunt alicuius autumnalis fructus. hique non omni tempore, sed hyeme nascuntur. fiunt quoque alia minima salsamenta, quibus crudis vescimur. Auris proba quidem est, sed arvinam peculiarem quandam inducit, et idcirco cum acribus oleribus ea vescuntur. quorum, ut sit haec perfecta tractatio, commemoratio facienda est nobis. vocantur, ergo alia eorum coracidia, alia boridia, alia colia, alia typhlinidia, alia abramidia. quae omnia stomacho aliena

80) Cod. ῥάχην.

81) Ita in Codice. Correctum tamen, ἁλυκάτοι. Hic me expedire non possum. Frustra etiam Rasarius hic sudavit et alsit. Mox hic diserte ac sine ulla correctione memorantur κεστρεῖς ἁλυκάτοι et μενδήσιοι. Fabric. habet: ὑγιεῖς ἁλικάτοι. Vicinum βωρεῖς mihi ignotum. A βορὰ esse nequit. Forte εὐβορεῖς aut ἀβαρεῖς.

82) In margine: κατατιλθέντες. Ita Fabric. exhibet. ἀποτίλλω habet Gregor. Nyss. T. III. p. 516. 522.

83) Cod. κορακινῶν.

84) Ita Alexandrini eos appellant. v. Athenaeum p. 121. C.

85) Forte, ἰδίαν. Δίκην nec ut adverbium, nec ut Substantivum hic locum habet. Nisi malis, φερόμενοι, (ὡς αἱ ὀπῶραι.)

86) In margine, οὖς, quod Rasarius expressit. Eustathius ad Odyss. Hom. p. 1821. edit. Rom. memorat, οὖς ἀφροδίτης, ὡς ὄστρεον, ἐν τῇ κατ' Ἀλεξάνδρειαν φάρῳ. Ibidem memoratur etiam ὠτάριον ὄστρεον. v. Athen. Deipnos. p 87. Quomodo vero hic σπουδαῖα et ἐπάγοντα conjungi possint cum οὖς; Forte: ὡς ὦτα, ἃ σπουδ

87) Frequentius reperitur κνίσσα.

88) Athenaeus p. 312. memorat Nili pisces ἄβραμις et τύφλη. Loco κόλλια, Fabric. κολίδια. Apud Athen. Deipnos. p. 116. ex Hesiodo περὶ ταρίχων notatur etiam κολίων. Apud eundem Athen. reperio p. 321 κολιῶν. Id ergo esset, ἀκολίας.

δια, ἅπερ πάντα κακοςόμαχα ποιεῖ, καὶ δύσθαρτα, καὶ κοιλίας ἐπαγωγά. 89)

Βιβλ. β. κεφ. ξζ.

Ἐκ τῶν 90) Μνησιθέου τοῦ ἀθηναίου, περὶ τροφῶν δυνάμεως.

Ἅπασιν ὑπάρχει τοῖς σπέρμασι κοινή τις διάθεσις, ὑπὲρ ἧς ἀναγκαῖόν ἐςιν εἰπεῖν. ὅταν μὲν γὰρ ᾖ περσυνινά, 91) βελτίω γίνεται πρὸς εὐπεψίαν· τὰ δὲ τούτων παλαιότερα κοῦφα μέν ἐςιν, ἀτροφότερα δέ· τὰ δὲ νεώτερα τῶν ἑξαμήνων βαρεῖαν καὶ μενώδη 92) καὶ δυσκατέργαςον ἔχει τὴν τροφήν. συνέπεται δὲ τοῖς φυομένοις καὶ τὸ τοιοῦτο σχεδὸν, ὡς εἰπεῖν, ἅπασιν· ὅσων μὲν αἱ ῥίζαι μάλιςα ἐσθίονται· τούτων ἥκιςα τὸ σπέρμα γίνεται βρώσιμον. ἀνάπαλιν δὲ καὶ τῶν σπερμάτων, ὅσα δίδωσιν ἡμῖν ἀπὸ τῶν καρπῶν τροφήν· ταῦτα τὰς ῥίζας πρὸς τὸ φαγεῖν ἀχρείους ἔχει.

ΚΕΦ. ξη.

Περὶ μονονύχων.

Τῶν μὲν οὖν μονονύχων ἐςὶν ἀνδραποδώδης ἡ βρῶσις κομιδῆ. βέλτιςα μέντοι καὶ πάντων ἐλαφρότατά ἐςι τὰ τῶν ὄνων, ὡς μὲν οἱ τὴν Ἀσίαν πεπλανημένοι φασὶ, τὰ τῶν ἀγρίων· ὡς δ' ἡμεῖς ἴσμεν ἐνθάδε, τὰ τῶν ἄριςα τεθραμμένων. δεύτερα δὲ ἵππου· χείριςα δ' ἡμιόνου. τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ἵππων πάντα πονηρότατα πανταχοῦ δ' ἐν τούτοις 93) γαλαθηνῶν ἄριςα·

funt, difficulterque corrumpuntur, et aluum fubducunt.

Ex Mnesithei Athenaei de facultatibus alimentorum. Cap. 67.

Omnibus feminibus communis quaedam ineft affectio: de qua neceffario dicendum eft. cum enim fuperioris anni funt, aptiora redduntur ad bonam concoctionem: at quae vetuftiora funt, levia funt illa quidem, fed minus nutriunt. quae vero juniora funt femeftribus, alimentum grave, ftabile, et quod aegre conficiatur, exhibent. atque haec quidem proprietas, quae exoriuntur, ferme omnia, ut ita dicam, confequitur. quorum enim radices maxime comeduntur, eorum feminè minime vefcimur. contra etiam, quaecunque femina nobis alimentum fuis fructibus praebent, eorum radices funt ad vefcendum inutiles.

De iis, quae folidis ungulis funt. Cap. 68.

Solidarum ungularum animantium esus admodum vilis eft. omnibus tamen praeftant, laeviffimaeque funt, carnes afinorum, quemadmodum ajunt ii, qui Afiam peragrant, fylveftrium: quemadmodum vero nos ibidem vidimus, eorum, qui diligentiffime fuerint educati. fecundo loco cenfentur equorum, peffimae funt muli. equorum vero fylveftri-

89) Rafarius videtur maluiffe, ὑπαγωγά. Forte, κοιλιακῶν aut κωλικῶν (παθῶν.) Ceterum haec Xenocratis disputatio accuratius comparanda cum Plinio, Athenaeo, Ariftotele, Aeliano, Oppiano etc. Id nec otii mei, nec fenectutis meae fuit.

90) v Fabric. bibl. graec. Vol. XIII. p. 341.

91) In marg. περυσινά. Recte, a πέρυσι. v. Galen. in Glossis p. 90. in περσύας. Theophraft. Hift. Plant. III, 12 p. 190. Geopon. 4, 12. etc.

92) Rafarius videtur derivaffe a μένω. Dubito de hoc. Forte, μανώδη, quod contrarium τῷ πυκνῷ.

93) Forte inferendum: τὰ τῶν.

δεύτερα δὲ, τὰ τῶν νεωτάτων ἐστί. τῶν δὲ διχήλων, ἀναθρέψαι μὲν τὴν τοῦ σώματος ἕξιν, ἀσθενῶς ἔχουσαν, μάλιστα δύνανται, μετάγε τοὺς ἰχθῦς, τὰ τῶν ἐρίφων τε καὶ τὰ τῶν ἀρνῶν 94) κρέα, τῶν γαλαθηνῶν. ἔστι γὰρ εὔπεπτα καὶ τρόφιμα καὶ τῆς κοιλίας ὑγραντικά. δεῖ δὲ ζητεῖν μάλιστα τούτων τὰ πλεῖστον μὲν χρόνον ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἐν αὐτῷ τῷ γάλακτι δαψιλῶς τεθραμμένα, μὴ πολλαῖς δὲ βοτάναις ἐκ τοῦ νέμεσθαι χρώμενα. τῶν γὰρ τοιούτων ἁπαλαὶ μὲν αἱ σάρκες, διὰ τὴν ἡλικίαν· εὔπεπτοι δὲ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ γάλακτος τροφήν. τὰ δὲ τῶν μοσχίων καὶ χοιριδίων, τῶν γαλαθηνῶν, πρὸς μὲν εὐοδίαν 95) καὶ τὴν μετ' ἡδονῆς ἀπόλαυσιν, οὐθενός ἐστι χείρω. τοῖς δὲ ἀῤῥωστοῦσιν, ἢ τοῖς ἀναλαμβάνουσιν, οὐδαμῶς ἐπιτήδεια, τὰ μὲν γὰρ μοσχία βαρύτερά ἐστι· τὰ δὲ τῶν χοιριδίων λίαν ὑγρὰ, καὶ τῆς κοιλίας ταρακτικά. τὰ δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ γάλακτος πεπαυμένα τῶν ἱερείων, μήπω δ' ἐφικνούμενα τῆς ὀχείας, βελτίονα μέν ἐστι τὰ τῶν ὑῶν, ὅταν ἔχῃ ταύτην τὴν ἡλικίαν. τὸ μὲν γὰρ ὑγραῖνον ἀπὸ τοῦ γάλακτος οὐκ ἔνεστιν αὐτοῖς· τὸ δὲ λίπος τὸ φυσικὸν καὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἁπαλὸν, σύμμετρον ἐξ ἀμφοτέρων ποιεῖται τὴν ἐδωδήν. τὰ δὲ ἄλλα γένη τῶν ἱερείων, ὅταν εἰς ταύτην ἀφίκηται τὴν τάξιν, τῶν μὲν γαλαθηνῶν ἐστὶ σκληρότερα καὶ δυσπεπτότερα, τροφὴν δὲ σκληροτέραν δίδωσιν, ἐὰν κατεργασθῇ. τὰ δὲ τούτων ἐχόμενα, καὶ ταῖς ὀχείαις ἤδη προσχρώμενα, καὶ δοκοῦντα μάλισθ' ἑαυτῶν ἀκμάζειν, ἔστι μὲν χρήσιμα τοῖς πέττειν δυναμένοις, πονεῖν δὲ εἰώθασιν. ἅμα δὲ καὶ τοῖς ζητοῦσι τὴν ἀπὸ τῶν κρεῶν ἰσχύν· τῶν δὲ παλαιῶν ἱερείων, ἀνάγκη,

um ſunt peſſimae omnium. ſed ex iis ubique lactentium ſunt optimae: ſecundas ferunt, recentiſſimorum. Quae autem biſidae ſunt, corporis habitum, qui imbecillus ſit, alere praecipue poſſunt. poſt piſces vero, hoedorum, et agnorum lactentium. nam et facile concoquuntur, et alendo ſunt, et aluum humectant. atque in his etiam quaerenda ſunt ea animalia, quae ab ortu lacte ipſo fuerint abunde nutrita, et non multas herbas in paſcuis ſint depaſta. nam eorum omnium, et tenerae ſunt carnes, propter aetatem, et propter alimentum, quod eis lac affert, facile concoquuntur. Vitulorum vero et porcellorum lactentium caro et odoris ſuavitate, et iucunditate ac deliciis nullius carne eſt inferior: ſed aegrotis, aut iis, qui ſe reficiunt, non eſt ejus uſus accomodatus. nam vitelli graviores ſunt, et porcelli nimis humidi: et ventrem perturbant. at victimae, quae non amplius lac ſugunt, nec tamen adhuc venerem ſunt expertae, praeſtantiores ſunt porcis, cum ad eam aetatem peruenerunt: ſiquidem humectans vis, quae ex lacte prodit, in eis non ineſt: at pinguedo naturalis, et tenera aetas temperatum ex utriſque eſum facit. Caetera porro genera victimarum cum ad eum gradum peruenerunt, duriores, quam lactentes, ſunt, et difficilius concoquuntur. et ſi conficiantur, durius alimentum corpori praebent. Quae vero deinceps haec conſequuntur, et rebus venereis jam utuntur, quaeque ex eis maxime florere videntur, utilia ſunt illa quidem iis, qui ea poſſunt concoquere

94) Ita correxi loco, κρεάδων, uno vocabulo.

95) Raſarius voluit εὐοδμίαν aut εὐωδίαν. Dubito. Credo, εὐωχίαν aut ἐδωδήν.

φαυλοτέρας, 96) εἶναι τὰς ἐδωδὰς, διὰ τὸ πρὸς τὸ χεῖρον 97) ὑπὸ τῆς ἡλικίας ἀεὶ καταφέρεσθαι. διόπερ αὐτὰς ἑκόντας οὐ ληπτέον. 98) ἐὰν δέ ποτ' ἀναγκαῖον ᾖ, μᾶλλον ἑφθοῖς χρηστέον. τὰ δὲ σκυλάκια κρέα τῆς κοιλίας ἐστὶν ὑπακτικά. τὴν μέντοι κουφότητα, τὴν παρὰ τοῖς πολλοῖς ὑπειλημμένην, οὐκ ἔχει παντάπασιν. καὶ γὰρ μυξῶδές ἐστι καὶ γλίσχρον τὸ κρέας. βέλτιστα μέντοι γίνεται τὰ τῶν ἁπαλωτάτων σκυλάκων. τὰ δὲ τῶν ἀλωπέκων καὶ τῶν ἄρκων 99) ἐστὶ μυξώδη, κατὰ χρόνον δέ τινα τοῦ φθινοπώρου παχύτερα γίγνεται καὶ βέλτιστα ἑαυτῶν. τῶν δεσμοφαγούτων 100) θηρίων, οἷον λύκων καὶ λεόντων, καὶ παντὸς τοῦ τοιούτου γένους οἱ βεβρωκότες, φασὶ δύσπεπτα εἶναι καὶ βαρέα καὶ στροφώδη τὰ κρέα. μύας δὲ, τοὺς ἀπὸ τῶν δένδρων, κοιλίας μὲν ὑπακτικούς· ἀτρόφους δὲ συμβέβηκεν εἶναι. τοὺς δὲ κατοικίαν 1) μύας, καὶ τὰς ὀρίας 2) χελώνας καὶ σαύρους ἀγρίους, καὶ τοὺς ἑλίους, καὶ τὰ τοιαῦτα θηρία τοὺς ἐσθίοντας λίαν τὶς 3) εὐχαρεῖς φήσειεν εἶναι.

ΚΕΦ. ξθ.

Ἐκ τῶν Φιλοτίμου, 4) περὶ τροφῶν δυνάμεως.

Τὸ μὲν οὖν ὅλον, 5) τὰ ῥοφήματα ἐστὶ τῆς κατεργασίας, τῆς ἐν κοιλίᾳ γιγνομέ-

caeterum molestia afficere consueverunt. iis praeterea, qui robur ex usu carnium quaerunt, necesse est deteriores esse vetustas, quia aetas semper in deterius vergit. quocirca non sunt sponte assumendae. si vero quandoque necessitas cogat, magis coctis vescemur. Caninae carnes aluum subducunt: non semper tamen afferunt eam levitatem, quam ex multis aliis consequimur. nam et mucosae sunt, et glutinosae, et tamen tenerrimorum catulorum caro praestantissima redditur. Vulpina et ursina caro mucosa est: et quodam autumni tempore fit crassior. et inter eas praestantissima est. ferarum, quae carnem vorant, ut luporum, et leonum, et omnes, qui eiusmodi ferarum carnes comederunt, eas aegre concoqui aiunt, gravesque esse, et intestina dolore vexare: mures, qui in arboribus vitam agunt, aluum deiicere, sed nihil nutrire comperiuntur. at qui mures domesticos et montanas testudines, et lacertos agrestes et palustres, et ejusmodi belluas comedunt, eos animo valde placatos esse quispiam dixerit.

Ex Philotimo de facultatibus alimentorum. Cap. 69.

Sorbitio omnis, non magnae admodum confectionis, quae in ventriculo fiat, indiget. nam et humoribus est

96) Ita in textu correctum atque etiam in margine scriptum. Antea, credo, fuerat, φλαυροτέρας, quod temere correctum est.
97) In textu διὰ deletum et in marg. scriptum ὑπό. Mox vitiose est, καθαφέρεσθαι.
98) Ita in marg. In textu ληπτὸν linea notatum. Mox forte, σκυλάκεια.
99) Supra a recentiori scriptum, τ. ut sit ἄρκτων. Frustra!
100) In marg. σαρκοφαγούντων. Verum istud vocabulum haud provenerit a scriba. Coniicio, ἀθεσμοφαγούντων, ἀδηφαγούντων.
1) Aut, κατ' οἰκίαν, aut, κατοικιδίους.
2) Immo, ὀρείας aut ὀρείους, ut apud Aelian. Hist. Anim. 14, 17. Sic mox ἑλείους corrigendum.
3) Per ironiam, loco ἀχαρεῖς, *facetos, lepidos, elegantes.*
4) v. Fabr. bibl. gr. Vol. XIII. p. 369. Meminit hujus etiam Rufus Ephesius edit. Mosq. 1806. 8. pag. 298.

νης, οὐ πολλῆς προσδεόμενα. καὶ γὰρ μέμικται τοῖς ὑγροῖς καὶ τέτηκε καὶ τεθέρμανται καὶ 6) συνήψηται, καὶ πολλὴν ἔσχηκε τὴν ἀλλοίωσιν τῶν οἰκείων ὄγκων. τὰ δὲ κυρήβια, στρυφνόν τε τὸν χυμὸν ἀναδίδωσι, καὶ στροφώδη καὶ φυσώδη σφοδρῶς. ἔν τε γὰρ τῷ στόματι τὴν στρυφνὴν ἔχοντα φαίνεται δύναμιν, καὶ τὰς εἰρημένας δυσχερείας εὐθέως μετὰ τὴν προσφορὰν ὁρῶμεν γιγνομένας αὐτῶν τῶν κρεῶν· κατὰ μὲν τὰς ἰδίας διαθέσεις τῶν ζώων ἐστὶ βελτίω, τάτε νεώτερα τῶν παλαιοτέρων, καὶ τὰ σαρκωδέστερα τῶν λεπτοτέρων, καὶ τὰ ταῖς τροφαῖς εὐκατεργάστοις χρώμενα τῶν μὴ τοιούτων, καὶ τὰ πιότερα τῶν λεπτοτέρων, καὶ τούτων τὰ σαρκώδη λαμβανόμενα. καὶ πάλιν τὰ ἐκτετμημένα τῶν ἀνεμίκτων 7); καὶ τὰ θήλεα τῶν ἀῤῥένων, παραπλησίαις ταῖς ῥώμαις κεχρημένα. κατὰ δὲ τὰ μέρη τῶν ζώων, τὰ κατόπισθεν, καὶ τὰ δεξιὰ τῶν ἀριστερῶν. καὶ περιττοὺς 7) πόδας, μάλιστα τὰ κάτω καὶ τὰ ἐντὸς μέρη τῶν σκελῶν, τῶν ἐκτὸς, καὶ τὸ νῶτον τῶν περὶ κοιλίας καὶ τὸ στῆθος σκληρότερα καὶ δυσκατεργαστότερά ἐστιν. ὅμοιον δέ τι τούτοις ποιεῖ καὶ τὰ ἐντὸς τῆς ῥάχεως καὶ τῶν πλευρῶν πρὸς τὰ ἐκτὸς αὐτῶν. πράσα μὲν ἑφθὰ, δυσκατέργαστα. γίνεται γὰρ ἱμαντώδη 8) καὶ χα-

mixta, et liquata est, et calefacta, et computruit, et multam propriae molis alterationem est sortita. aceris diluta, succum acerbum, quique tormina et flatus vehementer excitat, corpori distribunt: siquidem in ore facultatem habere acerbam ostendunt, et praedictas molestias, simulatque sumta sunt, ex eis oriri conspicimus. Carnes convenienter animalium naturae meliores censentur: ut novellae sint praestantiores vetustioribus, et quibus major copia carnis inest, gracilioribus: quae pabulis concoctu facilibus utuntur iis, quae non hujusmodi, et pinguiores macrioribus, et inter has, carneae partes caeteris praestent: itemque exsecta animalia non dissectis: et foeminae maribus, quibus pares vires habeant. Ex partibus vero animalium, posteriores excellunt ac dexterae sinistris anteponuntur. De pedibus vero partes inferiores et internae crurum externis, et tergoris partes partibus ad ventrem et pectus sitis durioros sunt, et difficilius conficiuntur. Simili quoque modo affecta esse videntur ea, quae intra spinam sunt, et latera, ad ea, quae extra sunt sita. Porra elixa aegre conficiuntur. flexibilia enim in modum lori fiunt: et ore difficulter laevigantur. caeterum vero alimentum nulla noxa afficiunt: ex quo sequitur, ut nullam ejus cruditatem videamus. cruda facilius concoquuntur:

5) Sic correxi propter proximum προσδεόμενα. In Codice legitur: τὸ ῥόφημάτ'. Sic.

6) Rasarius expressit, συσέσηπται Hoc est ab συνεψῶν.

7) Sic, et in marg ἀνεμήτων. Forte, ἐπιμίκτων, ἐπιμίγνυσθαι de coitu habet Euseb. Demonstr. Evang. p. 17 B. Aut, ἀνεκτμήτων.

7) In margine: περὶ τούς.

8) Habet etiam Plato p. 495.

λεπῶς ὑπὸ τοῦ ςόματος λεαίνεται· τὴν δὲ λοιπὴν τροφὴν οὐ βλάπτει. οὐδεμίαν γοῦν αὐτῆς ὁρῶμεν ἀπεψίαν γιγνομένην. τὰ δ' ὠμά ἐςιν εὐπεπτότερα, διότι μᾶλλον ἁπαλώτερα καὶ κατεργαζόμενα ὑπὸ τοῦ ςόματος. ἡ κολοκύνθη μετὰ ζωμοῦ κρεῶν ἑψωμένη, τάχιςα καὶ μάλιςα πέττεται· ἡ δὲ κατὰ μικρὰ διαιρουμένη καὶ συνεψωμένη, καθάπερ εἰώθασιν ἑψεῖν οἱ πλεῖςοι, δυσκατεργαςοτέρα ταύτης ἐςί. τῶν δ' ἐλαῶν αἱ μὲν μέλαιναι, λιπαρώταται πάντων καὶ δυσκατεργαςότεραι καὶ χολερώδεις μάλιςα πάντων, καὶ τὰς ναυτίας ἐπὶ πλείονα χρόνον ποιοῦσι, καὶ ταῖς ὑποχωρήσεσι κατὰ μικρὰ καὶ πλείω χρῶνται. αἱ δὲ καλούμεναι πυραλλίδες, τὰ μὲν ἄλλα τὰ αὐτὰ ταῖς μελαίναις ποιοῦσιν· ἧττον δὲ, διὰ τὸ λίπος ἔχειν ἔλαττον τῶν μελαινῶν· χυμὸν δ' ἐν 9) ἀμφότερα ταῦτα ἀναδίδωσι λιπαρὸν, κολλώδη, ςρυφνότητά ἔχοντά τινα. λεκιθώδης 10) οὖν ἐξ αὐτῆς γένοιτ' ἂν ὁ χυμός. αἱ δ' ἐν ὄξει συγκείμεναι τῶν ἐλαῶν, εὐκατέργαςοι μέν εἰσί· χυμὸν δὲ ὀξὺν εἰς τὸ σῶμα ἀναδιδοῦσιν. αἱ δὲ λευκαὶ τῶν ἐλαῶν ἐξ ἅλμης οὖσαι, δυσκατεργαςότεραι μὲν ἧττόν εἰσι τῶν προειρημένων· δυνάμεις δ' ἀναδιδοῦσι τὰς ἁλυκὰς καὶ πικρὰς καὶ ςρυφνὰς, ἐξ ὧν γίγνονται χυμοὶ λεκιθώδεις· αἱ δὲ θλαςαὶ τῶν ἐλαῶν μᾶλλον μὲν κατεργάζονται τῶν λευκῶν· χυμὸν δὲ ἁλυκὸν εἰς τὸ σῶμα ἀναδιδοῦσι.

quia magis tenera ſunt: et ab ore conficiuntur. Cucurbita ex jure carnis cocta, celerrime, et maxime concoquitur. at quae minutatim diſſecta, atque ita ſimul cocta eſt, quemadmodum quamplurimi coquere conſueverunt, difficilius, quam illa, conficitur. Ex olivis nigrae ſunt omnium pinguiſſimae, difficillimae ad conficiendum, et choleram maxime omnium efficiunt, et diuturnas nauſeas excitant: et ſeceſſiones per alvum paullatim, et plures movent. quae vero pyrallides nominantur, faciunt illae quidem eadem, quae nigrae, caeterum, quia minus pingues sunt, minus etiam ea, quam nigrae faciunt. utraeque tamen ſuccum pingvem, glutinoſumque, et in quo acerbitas quaedam inſit, gignunt in corpore. quam ob rem fit, ut ſuccus vitellinus ex ea oriatur. Olivae autem, quae in aceto compoſitae ſunt, facile quidem confici poſſunt, ſed acidum succum in corpus diſtribuunt: albae vero ex muria paratae minus difficulter, quam praedictae, conficiuntur. verum ſalſas afferunt facultates, amaraſque et acerbas, ex quibus ſucci vitellis ovi ſimiles creantur. Confractae denique olivae facilius quidem, quam albae, conficiuntur, verumtamen ſalſus ex eis ſuccus in corpore generatur:

ΒΙΒΛ. δ. ΚΕΦ. γ.

Ἐκ τῶν 11) Διοκλέους, περὶ σκευασίας τροφῶν.

Ἐπεὶ τὰ πολλὰ τῶν ἐδεσμάτων προσδεῖται τινος σκευασίας, καὶ 12) γίνεται βελ-

Ex Diocle, de alimentorum praeparatione. Lib. IV Cap. 3.

Quoniam pleraque edulia alicujus apparatus indigent, fiuntque meliora,

9) Forte, δὲ συναμφότερα.

10) In Cod λευκιθώδης. Sic et inferius.

11) v. Fabric. bibl. gr. vol. XIII. p. 141. Forte hujus ipsius eſt epiſtola ad Antigonum regem, quam cum opuſculis et fragmentis Rufi Epheſii edidi Mosquae 1806. 8. Rufus Epheſius hujus meminit libro laudato pag. 297. Item Athenaeus Deipnoſ. p. 116. ita: Διοκλῆς μὲν ὁ Καρύςιος ἐν τοῖς ὑγιεινοῖς ἐπιγραφομένοις, τῶν ταρίχων, φησὶ, τῶν ἀπμέλων κράτιςα εἶναι τὰ ὡραῖα· τῶν δὲ πιόνων, τὰ θύννεα. Idem eundem ſaepius etiam laudat.

τίω, τὰ μὲν 13) προσιθεμένων αὐτοῖς, τὰ δ' ἀφαιρουμένων, τὰ δὲ διατιθεμένων. ἃ 14) πῶς ἄλλως, ἴσως ἁρμόττει μικρὰ περὶ τούτων εἰπεῖν. ἔστι δὲ οὐκ ἐλάχιστον τῶν τοιούτων, καὶ πρὸς ὑγείαν, καὶ πρὸς ἡδονὴν, ἡ κάθαρσις, ὠμῶν ὄντων ἔτι, καὶ δεῖ πρῶτον σπουδάζειν οὐδενὸς ἧττον περὶ τούτου, περιαιροῦντά τε τὰ μὴ χρήσιμα, καὶ 15) καθαιροῦντα, ὅσα τινὰς αὐτῶν ἔχει δυσχερείας. καθαίρεται δὲ πάντα, τὰ μὲν ἑψώμενα, τὰ δὲ βρεχόμενα, τὰ δὲ πλυνόμενα πολλάκις. ἀφεψεῖν μὲν οὖν ἁρμόττει, τὰ μὲν πικρίας ἢ στρυφνότητας 16) ἔχοντά τινας, ἐν ὕδατι· τὰ δὲ δηκτικὰς 17) καὶ δριμύτητας, ἐν ὄξει κεκραμμένα· ἀποβρέχειν δὲ τὰς ἁλμυρίδας· 18) πλύνειν δὲ, τὰ ἔχοντά τινας ἀκαθαρσίας. τῶν ἑψωμένων δὲ καὶ ὀπτωμένων τὸ πῦρ, καὶ τὰ ἡδύσματα πρὸς ἕκαστον ἁρμόττοντα, 19) μάλιστα περιαιρεῖται τὰς δυσωδίας καὶ τὰς ἀχυλίας 20) καὶ τὰς μοχθηρίας τῶν χυλῶν. 21) ἐπεχεῖν δὲ πρὸς ταῦτα πᾶσιν πήγανον, κύμινον, κορίαννον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χλωρῶν ἡδυσμάτων, μηδὲν τετριμμένον, ἀλλὰ, ᾧ ἄρα τὸ τοιοῦτον ἁρμόττει, τεθλασμένων 22) ὁ χυλός. ἔτι δὲ ὀρίγανος,

ut alia eis quidpiam addendo, alia ab eiſdem auferendo, alia omnino aliter diſponendo, fortaſſe non erit incommodum, hac de re pauca dicere. etenim eorum purgatio, cum adhuc cruda sunt, non mediocre ad bonam valetudinem, et ad jucunditatem momentum affert: nec ulla in parte huic rei minore ſtudio incumbendum eſt, ut quae inutilia ſunt, abiiciantur, et foeda, atque incommoda ſunt, perpurgentur. purgantur autem omnia, vel elixando, vel macerando, vel perſaepe lavando. elixanda porro in aqua ſunt ea, in quibus amarities, vel adſtrictio ineſt quaedam: quae mordent, quaeque acrimoniam habent, aceto temperanda: maceranda vero ſunt ea, quae ſalſa ſunt: lavanda denique ea, in quibus aliquas immunditias conſpicimus. In elixis atque asſis ignis ipſe, et condimenta ad foedum odorem, ad inſipiditatem, et ad ſucci malitiam auferendam maxime conueniunt. ad haec vero omnibus inſpargenda eſt ruta, cuminum, coriandrum, et caetera viridia condimenta, ac nullum quidem contritum, ſed cui conueniat, eorum contuſorum ſuccus imponetur: itemque origanum, satureiam, thymum, ſa-

12) Forte, οὕτω interponendum.

13) Cur non, τῶν μὲν — τῶν δὲ;

14) Forte, ὅπως ἄλλως.

15) Forte, καθαίροντα. Mox, καθαίρεται.

16) Cod. στρυφνότητος.

17) καὶ videtur tollendum. Intelligitur autem ἔχοντα.

18) Polyaen p. 377. ἀσφαλτῶδες δὲ καὶ πλῆρες, (sic enim corrigo,) ἁλμυρίδος.

19) In Cod. ἁρμόττονται.

20) Ἀχυλίας, ab ἄχυλος, propter vicinum χυλῶν non probo. Forte ἀχυμίας, ab ἄχυμος, aut, ἀηδίας

21) Ἐπεχεῖν nihil notat, πρὸς ταῦτα et πᾶσιν inter ſe non conveniunt. Conjicio igitur: ἐπιχεῖν δὲ πρὸς ταῦτα, πράσον, (porrum.) πήγανον, aut etiam, ἐπεγχεῖν.

22) Forte, τὸν χυλόν.

θύμβρα, 23) θύμον, ἅλες, ὄξος, ἔλαιον, ἔχοντα πάντα τὰς ἑαυτῶν ἀρετάς. τυρὸς δὲ πᾶς χείρων μέν ἐστι τῶν εἰρημένων· ἥκιστα δ' ἂν λυπήσειεν αἴγειος, ταμισίνης, 24) εὐώδης, μὴ παλαιὸς, ὀλίγος, καὶ μᾶλλον ὀπτός. σίλφιον δὲ, εἰ ἄρα που δεῖ, τὸ λευκότατον καὶ εὐωδέστατον καὶ μικρότατον. αἱ γὰρ ὀσμαὶ, ἡδυσμάτων ἡδονὰς καὶ ἀρετὰς ἔχουσι. τὰ δὲ πάχη, τὰ διὰ τυροῦ πλείονος καὶ σησάμων καὶ σιλφίου καὶ τριμμάτων πλήθους γινόμενα, πρὸς ἡδονὴν μὲν οὐδὲν γίνεται μᾶλλον· ἐνοχλεῖ δὲ πολλάκις. ἁρμόττει δὲ, τὰ μὲν μικρᾶς ἢ μηδεμιᾶς ἐπανορθώσεως δεόμενα τῶν ὄψων ἑψεῖν, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ὕδατι· τὰ δὲ βρομώδη καὶ ὑγρὰ καὶ ἄχυλα μετ' ὄξους. ἑψεῖν δὲ δεῖ καὶ τὰ ὑγρὰ καὶ μῶρα 25) μετ' ὄξους· τὰ δὲ κακοχυλότερα καὶ αὐστηρότερα, ὄξει γλυκεῖ. μέγιστον δ' ἐστὶ τὸ συντιθέναι καὶ κεραννύναι ἁρμοττόντως πρὸς ἕκαστα τοῖς χυλοῖς καὶ ταῖς ὀσμαῖς ἄνευ τριμμάτων· μάλιστα ἄν τις τούτου κατατυγχάνοι, στοχαζόμενος, ὅπως μήτε ὀσμῇ, μήτε χυμῷ μηδενὶ κατακορέσῃ τὸ μεμιγμένον, ἀλλ' ὀσμή τε πάντων μία, καὶ χυλὸς εἷς 26) φανήσεται, πρέπων ἑκάστῳ τῶν ποιουμένων. ἕψεται δὲ πάντα ἐπ' ἀνθράκων ὁμαλῶς· ἑφθὰ δὲ ὅταν γένηται, ζεόντων ἔτι 27) τῶν ὑγρῶν ἐξαίρειν ἐκ τῶν ἀγγείων καὶ μὴ 28) βρέχειν ἐνα-

lem, acetum, et oleum, in quibus omnibus suae virtutes insunt, adiiciemus. Caseus est praedictis deterior: minime vero infensus caprinus, ex coagulo concretus, non vetustus, odoratus, exiguus, et potius tostus. Silphium vero, sicubi eo opus fuerit, candidissimum, odoratissimum, et minimum capietur. odoribus enim condimentorum suavitates atque virtutes continentur. Quae vero crassa sunt, et ex copiosiore caseo, sesamo, silphio, et copia contritorum fiunt, nihilo majorem voluptatem afferunt, sed saepenumero molestia afficiunt. at obsonia, quae exigua, aut nulla correctione indigent, ea, ut uno verbo dicam, aqua sunt elixanda: quae vero virosa, et humida, et insipida sunt, cum aceto: quae deterioris succi sunt, magisque austera, aceto dulci. Maximi autem refert, ut res omnes convenienter, et succis, et odoribus, citra contritionem componamus, et temperemus: quod praecipue consequetur is, qui diligenter animadvertat, ut neque odore, neque succo aliquo res commixta satietur: sed unus omnium odor, unusque succus appareat, qui singulis rebus confectis conueniat. Super carbonibus aequaliter coquuntur omnia. Cum elixa edulia sunt, e vasis extrahi debent ferventibus adhuc humoribus, nec sunt infrigidantibus immittenda. Quae cum

23) Ita in marg. in textu vero θρύμβα.

24) ὁ τάμισος, *coagulum*. Theocrit. Id. VII, 16. XI, 66. Erotian. p. 49. Galen in Glossis pag. 98. Inde h. l. ταμισίνης. Alibi non legi.

25) μωρὸς seu μῶρος de gustu etiam notatur. Rasarius omnia omisit ab, ἑψεῖν δὲ ad proximum ὄξους.

26) Forte, φανῇ.

27) Ita in margine. In textu ἐπί.

28) Forte, ἐπιβρέχειν ἐναποψυχομένοις.

ψυχομένοις ὅσα μὴ μετὰ τῶν ὑγρῶν ἐσθίεται, ὀπτᾷν δεῖ πάντα ἐπὶ μαλακοῦ καὶ ὁμαλοῦ πυρός· καὶ τὰ μὲν μοχθηροὺς ἔχοντα χυλοὺς, ἐξικμάζειν μᾶλλον· τὰ δὲ χρηςοὺς, ἐγχυλότερα ποιεῖν.

humoribus non comeduntur, ea lento, et aequabili igni affanda funt omnia. et quae vitiofos fuccos habent, magis ficcanda: quae bonos, fucci reddenda pleniora.

Κ Ε Φ. δ.

Ἐκ τῶν 29) Μνησιθέου τοῦ Κυζικηνοῦ, περὶ κράμβης.

Ex Mnefitheo Cyziceno, de braffica. Cap. 4.

Κράμβην χρὴ κατακόψαι, ὡς ὀξυτάτῳ σιδηρίῳ· εἶτ' ἐναποπλῦναι, 30) καὶ τὸ ὕδωρ ἐᾶσαι ἀπηθῆναι, 31) καὶ συγκατακόψαι κοριάννου 32) καὶ πηγάνου, ὅσα ἱκανά. εἶτ' ὀξυμέλιτι ῥάνον, καὶ ὅσον οὖν τι μικρὸν σιλφίου ἐπίξυσον. ταύτης εἰ θέλοις κατεσθίειν ὅσον ὀξύβαφον, οὐδὲν μή σοι συςῇ ἐν τῷ σώματι πονηρόν· ἀλλὰ καὶ, εἴ τι προϋπάρχει, ἐκβάλλει. καὶ εἴ τι ἀμαύρωμα περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, παύει, καὶ πνιγμοὺς, καὶ ἔτι περὶ τὸ διάφραγμα, καὶ τὰ ὑποχόνδρια, εἰ προσπίπτει ἄτοπον· καὶ ὅσα σπληνὶ, ἐὰν ᾖ εὐμεγέθης, ταπεινώσει αὐτόν. πρός τε τοὺς μελαγχολικοὺς θαυμαςὴ ἐσθίεσθαι ὠμή. καθαίρει γὰρ τὰς φλέβας. πρὸς δὲ τὰ ἀρθριτικὰ οὐκ ἔςιν ἕτερον τοιοῦτον, οἷον ἡ κράμβη, συγκειμένη 33) οὕτω καὶ διδομένη νήςει πρωΐ. πρὸς δὲ τοὺς δυσεντερικοὺς δεῖ τῆς κράμβης, λαβόντας εἰς ὕδωρ δαψιλὲς ἀποβρέχειν εὖ, εἶτ' ἐμβάλλοντα 34) εἰς θερμὸν ὕδωρ

Braffica, quam acutiffimo ferro concidenda eft, deinde abluenda, et aqua abiicienda, et coriandri, atque rutae, quantum fatis fit, una contundendum: tum oxymelite totum afpergendum, et perexigua filphii portiuncula fuper abradenda. Hujus fi tantum, quantum acetabuli menfura continet, fumere velis, nihil tibi vitiofi in corpore concrefcet: imo vero, fi quid prius inhaeferat, extrudit. fedat praeterea caligines oculorum, itemque fuffocationes. fi quid etiam incommodi vel circa feptum tranfverfum, vel hypochondria accidit, fubvenit: emendatque ea, quae lieni obfunt: fique lien permagnus fit, eundem extenuat. ad melancholicos vero mire facit cruda fumta: fiquidem venas expurgat. ad morbos vero articulorum, nihil aeque efficax eft, ac braffica ita compofita, et ieiuno et mane data. Ad tormina inteftinorum ita paranda eft, ut braffìcam diligenter plurima aqua.

29) Hic, ni fallor, non nisi ab Oribasio laudatur. Cod. κιζικινοῦ.

30) Forte addendum, ὕδατι

31) ἠθεῖν, et ἀπηθεῖν, *percolare, decolare.* Galen in Glossis. p. 82. οἱ μὲν ἀπηθοῦσι μετὰ τὸ ζέσαι. Dicitur etiam διηθεῖν. Gregor. Nyff. T. I. p. 794. Reperitur etiam διηθεῖν. Vide hic paullo inferius.

32) Ita in marg. Sed in textu, κορίου.

33) Id eft, συνεσκευασμένη.

34) Immo, ἐμβάλλοντας. Sed mox rurfus eft singularis. Similitudo certe effe debebat.

ἕψειν, ἕως ἂν γένηται τακερά, εἶτ' ἀπηθῆσαι τὸ ὕδωρ πᾶν, ἐπιβάλλειν καὶ ἔλαιον, εἶτ' ἐνσυγκαταζέσαι· εἶτα ἐμβάλλοντα εἰς ἀγγεῖον ἐνθρύψαι ὅ, τι ἂν βούλει σιτίου, ἢ μόνην ἐσθίειν τὴν κράμβην, καὶ διδόναι ψυχρόν. 35) τοῦτο δὲ χρὴ ποιεῖν μὴ ἅπαξ, ἀλλ' ἑκάστην ἡμέραν πρωῒ, εἰς πλείονας ἡμέρας· μὴ πολὺ δ', ἵνα μὴ προστῇ.

ΚΕΦ. ε.

Ἐκ τῶν 36) Διεύχους, ἄρτων σκευασίαι.

Ἄρτον δεῖ σκευάζειν ἀλεύρινον ἐκ πυροῦ ὡς ἀκολλοτάτου καὶ κούφως ὑπεζυμωμένου γλυκείᾳ ζύμῃ ὡς ἐκ στερεωτάτου τοῦ σταιτός. δεῖ δὲ πλείω χρόνον τρίβεσθαι. ἡ δὲ ὄπτησις, ἡ ἐπὶ τοῦ ἰπνίου μοι φαίνεται ἀσφαλεστέρα τῆς ἐν τῷ κριβάνῳ. 38) ἔτι δὲ μᾶλλον, ἢ ἐν τῷ ἄμητι. 39) μαλακή τε γὰρ καὶ πλείονι χρόνῳ ἡ ὄπτησις γίνεται· πρόσκαυσίς τε ἀπὸ τοῦ πυρὸς τῷ ὀπτωμένῳ οὐ ῥᾳδίως συμβαίνει, παρὰ τὸ ἐκτὸς τὴν ὑπόκαυσιν εἶναι. ὁ δὲ ἐν τῷ κριβάνῳ ἄρτος ξηρότερος μὲν τοῦ ἐν τῷ ἰπνίῳ καὶ εὐστομώτερος· οὐκ ἀσφαλὴς δὲ ἡ ὄπτησις· ἀλλὰ ταχὺ τὰ ἐκτὸς ἐπικαίεται, ὥστε τὰ ἐντὸς ὠμὰ εἶναι. ὁ δ' ἐγκρυφίας ξηρότατος τῶν ἄρτων ἐστίν.

maceremus, deinde in calidam aquam coniectam elixemus, donec intabuerit: tum aqua tota abiecta oleum indere: postea sinemus, ut simul ferveant: tum in vas coniecta interemus, et cum aliquo cibo, aut solam brassicam, eamque frigidam mandendam dabimus: idque non semel, sed singulis diebus mane longo dierum spatio faciendum est. sed non multum ejus propinandum, ne obsistat.

Ex Dieuche, de conficiendis panibus.
Cap. 5.

Panem conficere oportet ex farina tritici maxime inconglutinati, et leviter fermentati dulci fermento, ut ex massa firmissima: estque multo tempore subigendus. Praeterea vero assatio in furno mihi tutior, quam quae in clibano fit, apparet: et multo etiam tutior ea, quae fit crustis circundantibus: siquidem mollis, et longiore tempore fit assatio. ad haec quoque ignis non facile adurit rem, quae assatur, quia exustio externas partes congrassatur. at panis, qui in clibano coquitur, siccior est ille quidem, et ori jucundior, quam is, qui in furno conficitur: sed tamen assatio non est tuta, sed exteriora statim exuruntur, interna pars cru-

35) Immo, ψυχράν. Versu quarto προστῇ, loco προσστῇ.

36) Vide Fabr. bibl. Graec. Vol. XIII. p. 141. Meminit hujus etiam Rufus Ephesius pag. 297. edit. Mosquensis. 1806. 8. Athen. Deipnos. p. 5. Νουμήνιος ἡρακλεώτης, ὁ Διεύχους τοῦ ἰατροῦ μαθητής. Memoratur ibid. p. 262. Διευχίδας, historicus.

37) Ita in marg. sed in textu, δ' ἄν.

38) Frequentius legitur, κλίβανος. Sed et κρίβανος. v. Arrian. in Indicis p. 332. θύννους τε ἐν κριβάνοισιν ὀπτοῖς. Nec aliter inveni hic in Codice Augustano. Demetrius Phaler. p. 98. Supra etiam in hoc ipso libro Oribasii lib. 1. cap. 8. ex Galeno legitur κρίβανος, κριβανίται (ἄρτοι). Ibi tamen aliquis litterae ρ. inscripsit λ. Atque ita ibi bis. Ibidem memorantur etiam panes, ἐπὶ τῆς ἐσχάρας ὀπτηθέντες ἢ κατὰ θερμὴν τέφραν. Vocabulum ἄμης nec hic reperio.

ἔτι δὲ ταυτου ἐργωδεστέρα ἡ ὄπτησις τῆς ἐν τῷ κριβάνῳ. δεῖ δὲ ἀνθρακιάν τε εἶναι πολλὴν, καὶ ἐπὶ τῆς ἀνθρακιᾶς τέφραν ἱκανὴν ἐπεῖναι. τὸ δὲ 40) ταῖς βέλτιον μὲν ἂν εἴη, τὸ ἀλεύρινον, καὶ μὴ ἐκ σεμιδάλεως γεγενημένον, καὶ τετριμμένον ἱκανῶς, καὶ τὴν μαλακότητα πλείω δεῖ ἔχειν, ἢ ἐν τῷ κριβάνῳ. ἄρτον εἶτα ἐπιτιθέντα ἐπὶ τὴν τέφραν, τὴν ἐπὶ τοῦ πυρὸς, κατακαλύψαι ἄνωθεν τὸ σταὶς ἄλλῃ τέφρᾳ, εἶθ' οὕτω τὴν ἀνθρακιὰν ἐπιβάλλειν ὡς πλείστην, καὶ μάλιστα ἄνωθεν ἐπικαίειν, καθ' ὃν ὀπτᾶται τρόπον. οὗτος ὁ ἄρτος ξηρότατος πάντων ἐστίν. εἴη δ' ἂν χρησιμώτατος πρὸς τὰς κοιλίας τὰς ὑγράς τε καὶ ἀπεπτούσας, καὶ ὅσαι φλέγμα ἔχουσι πολύ.

ΚΕΦ. ϛ.

Ἐκ τῶν Διεύχους, περὶ ἀλφίτων.

Ἀλφίτῳ δὲ χρήσαιτο ἄν τις, καὶ πότημα, καὶ ἕψημα ποιῶν, καὶ εἰς ζωμὸν ὀρνίθιον ἐμβάλλων ζέοντα, ὡς ὀπτότατον τὸ ἄλφιτον, μὴ κινῶν, ἀλλ' ἐῶντα 41) βῆναι ἀτρέμα, χλιαίνων ἐπὶ πυρὸς ἢ ὕδατος θερμοῦ, ὥστε δίσεφθον γίνεσθαι. καὶ εἰς ἄρνειον δὲ ζωμὸν, καὶ εἰς ἐρίφειον, μὴ παντάπασιν ἀπίμελον. 42) καὶ εἰς δελφάκειον 43) ἐμβάλλων καὶ συνεψῶν, τοῖς δυσεντερικοῖς. ἱκανὸν δ' εἰς τὸ τεταρτημόριον τῆς

da remanet. Subcineritius vero eſt omnium ſiccisſimus: atque etiam difficilior eſt ejus aſſatio, quam quae clibano conficitur. Prunas enim multas eſſe oportet, et ad haec cinerem copioſum adeſſe. maſſa vero ex farina triticea, non ex ſimila, et abunde ſubacta, eſt praeſtantior: debetque majorem habere mollitiem, quam panis in clibano confectus. deinde in cinerem imponi, qui igni incumbat: tum deſuper alio cinere maſſam contegere, et ſuper eo cinere prunas quamplurimas coniicere, et maxime ſupernam partem incendere, quo loco aſſatur. hic panis omnium eſt ſiccisſimus: eritque ad ventres humidos, et non concoquentes, quibuſcunque pituitae copia redundat, accommodatisſimus.

Ex Dieuche, de polenta. Cap. 6.

Polenta uti quiſpiam poteſt, et potione, et pulte, quae in aqua coquitur, confecta: vel ſi farinam in gallinae jus coniectam ferveſaciat, ut maxime aſſata polenta evadat, cum eam non agitet, ſed ſinat coire ſenſim calefaciens igni, vel aqua calida, ita, ut bis coquatur. in agninum quoque, et in hoedinum non omnino pingvedinis expers, atque in ſuillae carnis jus coniecta, et ſimul

39) ἄμης, hoc ſenſu, non inveni. Forte κάμινος. Inde, ἄρτος καμινίτης. Sed nec hoc probatur mihi. ἄμης fortaſſe patella eſt circumcirca marginibus occluſa, in qua et placentae et panes coquuntur. Ejus generis nunc apud nos in uſu ſunt ex varia materia.

40) Immo, σταίς.

41) Ita Codex. Forte, ἐῶν ταχῆναι, συμβῆναι.

42) Cod. ἀπήμελων. Sic.

43) Δελφάκιον, *porcellus*. Philo p. 683. D. Inde δελφάκειος, adjectivum. Supra eſt per iota ὀρνίθιος, ſed et hoc per ει reperitur ad analogiam reliquorum ejus generis.

χόας τοῦ ἀλφίτου τοῦ χρηστοτάτου καὶ ἁδροτάτου, 44) κοτύλας 45) β. γάλακτος, καὶ ὕδατος τὸ τρίτον μέρος βληθὲν, καὶ τῆς μήκωνος ὁ κώδων 46) πεπυρωμένος, ἢ συκῆς πρὸς πυρὶ ὅσον τριόβολον ὁλκῆς σμίγων 47) λελεασμένης σύνεψε, καὶ ῥοφήματος πάχος ποιῶν, πρόσφερε. τοῦτο ἀνάπαυσίν τινα ποιεῖ τῶν ἀναστάσεων καὶ ὕπνον. χρήσαιτο δ᾽ ἄν τις οὐ πολλάκις, ἀλλὰ τρὶς ἢ τετράκις, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἰσχυόντων. ποιεῖ γὰρ τινα ἀδυναμίαν, τά, τε οὖρα σπάνια βαδίζει τοῖς ἐπὶ πλεῖον αὐτῷ χρωμένοις. γίνεται δὲ ἄλφιτον καὶ ἀπὸ τοῦ βρόμου. 48) φρύγεται δὲ σὺν τῷ ἀχύρῳ πᾶν. ἀποπτήσσεταί τε καὶ τρίβεται καὶ ἐρύκεται, καθάπερ καὶ τὸ κρίθινον ἄλφιτον. τοῦτο τὸ ἄλφιτον κρεῖττον καὶ ἀφυσώτερόν ἐστι τοῦ κριθίνου.

cocta, dysentericis facit. Satis autem est, in quadrupla parte choae polentae optimae, et ponderosissimae cyathos duos lactis, et aquae tertiam partem indere, et cum ab igni abstuleris, papaveris, aut ejus capitum, vel dum adhuc ad ignem est, * cucumeris laevigati, quantum holcae triobolus contineat, admiscere, et simul incoquere: et ad sorbitionis crassitudinem redigere, ac propinare. Haec ita confecta cessationem quandam resurgendi, et somnum affert: nec debet quisquam hac uti saepius, sed ter, aut quater: et praecipue in robustis corporibus: quia imbecillitatem quandam inducit: et iis, qui eadem utuntur liberalius, urina raro procedit. Ex avena quoque polenta conficitur: tota enim cum acere frigitur, repurgaturque, ac subigitur, et, quemadmodum hordeacea polenta, trahitur: sed tamen haec praestantior est, et minus, quam hordeacea, flatus ciet.

Κ Ε Φ. ζ.

Ἐκ τῶν Διεύχους, περὶ τροφῶν σκευασίας.

Τοῖς ἀσθενῶς κάρτα ἴσχουσι, καὶ μηκέτι δυναμένοις παχυτέραν ὕδατος προσδέχεσθαι τροφὴν, κράτιστον ἀποβρέχειν καὶ ἑψεῖν καὶ τρίβειν τὴν τροφὴν ἐν τῷ πόματι τῷ διδομένῳ. συμβαίνει γὰρ ἡμῖν τὴν ἀνάδοσιν ἀπὸ πάσης τῆς τροφῆς λεπτήν τε καὶ εἰς ἀτμὴν 49) διαλυομένην ἀναδιδόασθαι, περιττώματά τε μὴ

Ex Dieuchis commentariis, de parandis alimentis. Cap. 7.

Qui imbecilli admodum sunt, et crassius alimentum, quam aqua fit, sumere amplius non queunt, optimum est, ut eis alimentum in potione data maceretur, coquatur, et teratur. ita enim fit, ut totius alimenti distributio tenuis, et in vaporem dissoluta distribuatur, et excrementa in ventre non remaneant, et

---

44) Scribitur fere ὀδροτάτου. Utrumque tamen, atque istud quidem frequentius, in Codd. occurrit.
45) In Codice est, κ, et supra ο. Rasarius, cyathos. Sed id notatur per κ. cui impositum est υ.
46) Quin hic sermo sit de capitibus papaveris, nullum dubium est. Sed ita vulgo occurrit, ἡ κωδία et κώδεια. v. Harpocrat. p. 109. Dioscor. IV, 64. p. 266.
47) Hoc nihili est. Forte, μίσγων. Vers. 11. in mentem veniebat στάζει, καταστάζει, loco βαδίζει.
48) Geopon. 18, 2, 6. p. 1174.
49) De ἀτμίς nemo dubitat. ἀτμὴ habet Philo. p. 28.

ὑπολείπεσθαι ἐν ταῖς κοιλίαις, καὶ δι᾽ ὅλης ἡμέρας ἀναδίδοσθαι τροφὴν ἅμα καὶ πόμα· μάλιστα δ᾽ ἡ τοιαύτη προσφορὰ χρησίμη ἂν εἴη διδομένη, οἷς συνεστήκασιν αἱ κοιλίαι καὶ μὴ ἐκταράσσονται, λεπτῆς δὲ καὶ βάρος ἐχούσης προσδέονται τροφῆς. ἀπαβρέχοι μὲν οὖν ἄν τις τό, τε ἄλφιτον τὸ καπυρὸν, 50) καὶ τὰς καλουμένας ἐρικίδας. 51) πλείστην δ᾽ ἀφιᾶσι δύναμιν οἱ ἄρτοι, ὡς θερμότατοι κλασθέντες καὶ ἀποβραχέντες. ὡσαύτως καὶ ὁ πυρὸς, φωχθεὶς καὶ ἐραχθεὶς, ἀποβρέχοιτ᾽ ἂν ὁμοίως· τῶν δὲ ἀφεψωμένων ἔτι μᾶλλον τὸ πόμα κρεῖττον καὶ τροφιμώτερόν ἐστι. τοῖς μὲν οὖν πυρέσσουσι, καὶ οἷς αἱ κρίσεις μὴ ῥαδίως γίγνονται, δεῖ τὴν κριθὴν μὴ περιπτίσσειν· ἀλλὰ πλύνοντα ἑψεῖν τῷ ὕδατι· πρότερον δὲ χλιάναντα ἀπόχεε, 52) καὶ ἄλλο ἐπιχέοντα ὕδωρ ἑψεῖν. ἑψοῖτο δ᾽ ἂν καλῶς, εἰ δέκα 53) κοτύλας ὕδατος εἰς μνᾶν τῆς κριθῆς ἐπιχέαις. ἕψεται δὲ, ἕως ἂν ἡ κριθὴ ῥαγῇ, εἶτ᾽ ἀπηθήσας τὸ λεπτότατον ὕδωρ, μίσγων μέλιτι, ἢ αὐτὸ καθ᾽ ἑαυτὸ, δίδου. τοῦτο καὶ τὴν κοιλίαν εὔλυτον ποιεῖ, καὶ οὐρεῖται καὶ τρέφει ἱκανῶς. δίδοται δὲ καὶ ἡ εἰς τὸ ἄλφιτον κριθὴ φρυχθεῖσα, ἣν 54) καχρύδα καλοῦσι. δεῖ δὲ, πρὸ τοῦ 55) ἀλεσθῆναι αὐτὴν, ἀποτρίψαι κούφως τὸ προσκεκαυμένον ἄχυρον καὶ ἀποβρέξαντα ἑψεῖν. τὴν κοιλίαν μᾶλλον ἐφίστησιν ἐκείνου. δεῖ δὲ ἐν τῷ ὕδατι ἑψεῖν, καθάπερ καὶ τὴν ὠμὴν κριθήν. ἀφεψοῖ δ᾽ ἄν τις καὶ τὰς καλουμένας ἐρικίδας 56) ἐν ὕδατι, ἀπεχόμενος

toto die, et alimentum, et potio diſtribuatur. Haecque propinatio praecipue utilis erit iis, quorum ventres conſiſtunt, et non turbantur, indigentque tenui, et quod pondus habeat, alimento. macerabit ergo quispiam polentam calidam, et quae ericides dicuntur. magnam vero facultatem panes quam calidiſſimi amittunt, cum franguntur, et macerantur. Simili quoque modo triticum toſtum, et confractum macerabitur. eorum enim, quae magis etiam coquntur, melior eſt potus, et magis etiam alit. Febricitantibus ergo, et quibus criſes non facile fiunt, hordeum confringendum non eſt, ſed lotum in aqua elixandum: priorque aqua cum intepuerit, abiicienda, tum alia impoſita coquendum. ac recte quidem coquetur, si decem aquae heminas in unam hordei heminam coniicias. coquitur autem uſque dum hordeum crepet. deinde aqua tenuiſſima excolanda eſt, et melle admixto, vel per ſe ſola danda. haec enim cum aluum probe ſoluit, cietque urinam, tum vero etiam abunde nutrit. Datur etiam hordeum in polenta frictum, quod toſtum hordeum nominant. priusquam vero hordeum tundatur, abſtergendum leviter eſt acus illud aduſtum, et ubi maceratum fuerit, coquendum. ſed ventrem magis, quam ſuperius, cohibet. eſt vero in aqua coquendum, non ſecus, quam crudum. Ericidas quoque in aqua ab agi-

50) In marg. καπυρόν. Laudatur etiam ibid. Oribaſ. 4. ad Euſtath.
51) Vide Galen. in Gloſſ. p. 74.
52) Forte: ἀποχέαι.
53) In marg. εἴκοσι.
54) Forte: κάχρυν, ſed paullo inferius eſt rurſus, καχρύδος. κάχρυς eſt, πεφρυγμένη κριθή. v. Galen. in Gloſsis. p. 79. Alciphron. p. 334. 335. Legitur etiam κάγχρυς. v. Harpocrat. p. 153.
55) Bis occurrit apud Arrian. de expedit Alex. p. 263.
56) Vide paullo ante.

τοῦ κινεῖν, ὅπως ὡς λεπτότατον ᾖ τὸ ἕψημα. ἀφεψοῖ δ' ἄν τις καὶ ἄρτους καὶ ζύμους, 57) καὶ τοὺς ξηροὺς καὶ τοὺς προσφάτους πυρούς, ὠμοὺς καὶ πεφρυγμένους, καὶ κέγχρον, καὶ σχεδὸν πᾶσαν τροφήν, ὁποίαν ἂν ὑπολαμβάνοι τῷ κάμνοντι οἰκείαν εἶναι, καὶ ἐν τῷ πόματι, τῷ διδομένῳ, καὶ ἐν ζωμῷ ὀρνίων, 58) καὶ ἐν ἄλλοις πλείοσι χυμοῖς· τὰ δ' ὑποτριβόμενα παχύτερα μὲν τῶν διαβρεγμάτων φαίνεται εἶναι, καὶ τῶν ἀφεψωμένων, καὶ ἰσχυρότερα. ὑποτρίβοιτο δὲ σχεδὸν πᾶσα ἡ προειρημένη τροφὴ ὡσαύτως εἰς τὰ διδόμενα πόματα. καὶ τῶν ἀκροδρύων πολλὰ καὶ ὀσπρίων ἐν τροφῆς μέρει καὶ δυνάμεως πρός τινας τῶν ἀῤῥωστούντων 59) καταχρῷτ' ἄν τις κόπτων καὶ τρίβων καὶ ἐγχυλίζων εἰς τὸ πόμα τὸ διδόμενον. δεῖ δὲ τοὺς μὲν ἄρτους, καὶ τοὺς ξηρούς, καὶ τοὺς προσφάτους, καὶ τὰ πέπανα, βρέξαντας τρίβειν, δεῖ 60) ἐν τῷ ὕδατι, καὶ ἠθεῖν δι' ὀθονίου· μίσγοις δ' ἂν αὐτοῖς πρός τε 61) τὴν λευκότητα μὴ ἐμφαίνεσθαι τὴν ἀπὸ τοῦ ἄρτου, τοῦ σικύου σπέρμα φώξας, καὶ ἀμύγδαλα, καὶ στροβίλους, καὶ 62) οὖα, καὶ μεθ' ἑνὸς ἑκάστου, καὶ μετά τινων, ἢ πάντων, ἀνήσου 63) τε ἢ μαράθου σπέρματος μίσγων. τοῖς μὲν οὖν πυρέσσουσι, ἐν μελικράτῳ· τοῖς δ' ἄνευ πυρετῶν, οἴνου παραχέειν. ἡ δὲ κέγχρος καὶ ἡ μελίνη

tatione abſtinendo quiſpiam decoquet, ut quam tenuissimum ſit decoctum. decoquet etiam quiſpiam panes, et fermentum, ſiccumque ac recens, triticum, crudum et frictum, et milium, et omne ferme alimentum, quod aegrotanti accommodatum eſſe exiſtimaverit: idque et in potione data, et in jure gallinae, et in aliis pleriſque humoribus. Quae vero ſubtrita ſunt, ea maceratis et coctis eſſe craſſiora, et validiora videntur. ac omne quidem memoratum alimentum, in potionibus, quae dantur, ferme ſubteri poſſet. itemque multis arborum fructibus, et leguminibus, alendi, et vires quibuſdam aegrotantibus addendi cauſa utitur aliquis, eadem incidendo, contundendo, et ſuccum exprimendo, ut potui dato indat. Iam vero panes, et ſiccos, et recentes, et placentulas macerare aqua immerſas, et ex linteolo percolare expedit. ad candorem vero, ne color ex pane appareat, cucumeris ſemen toſtum, itemque amygdalas, et nuces pineas, et ſorba admiſceto: et cum unoquoque horum, et cum aliquibus, vel etiam his omnibus, aniſi, aut foeniculi ſemen adiungito: idque febricitantibus ex aqua mulſa, non febricitantibus vero, ex vino propinato. Milium vero et panicum contuſa, detracto cortice, conveniunt iis, quibus venter biliosa

57) Vulgo, ἡ ζύμη. ζυμοὺς tamen legi apud Gregor. Nyſſ. Vol. I. p. 470. 471.

58) Ita reper , ὀρνίων. Forte, ὀρνέων. Neque tamen ausus ſum corrigere, tametsi varie corrigi poterat, Ut ὀρνίθων, ὀρνιθίων.

59) Codex: κατὰ χρῷτ' ἄν τις.

60) δυέντα, in marg. sumpto: Or. baſ. 4 ad Euſtath. 85. Codex Mosquensis hujus Oribasii libri non erat nunc ad manus. Forte: διέντα, quod saepissime apud medicos occurrit, ac, nisi fallor, in his ipsis fragmentis. v. pag. 44 47. Mox Codex: ὀθωνίου.

61) Τὸ interponendum videtur.

62) Vide Galen. in Glossis. p 87. in οὖα Dioscor. I, 173. p. 82.

63) Alii ἄνισον et μαράθον. v Theocrit. Id. VII. 63. ibique ſcholia, Harpocrat. p. 111. Dioſcor. III, 65. p. 200. III, 81. p. 205.

64) τριβόμενα ἂν ἁρμόσειεν περιλελεπισμένοις 65) αἱ κοιλίαι ἐκχολοῦνται, καὶ οἷς λεπταὶ καὶ πολλαὶ ὑποχωρήσεις γίνονται. δεῖ δὲ τρίβοντα διιέναι 66) ὕδατι μὴ ἔλασσον ὀξυβάφου τῷ ἀνδρὶ, καὶ ἐκχυλίσας διὰ πυκνοῦ ὀθονίου ἐν κοτύλῃ ὕδατος, ἐπιχέων οἴνου αὐστηροῦ τὸ μέτριον προσφέρειν νήστει. ἁρμόσσει δὲ ὑποτρίβειν τῇ κέχρῳ τὰ εὐβοϊκὰ κάρυα σὺν τῷ αἵματι 67) τῷ ἐντὸς, μὴ πολλὰ καὶ συνεγχυλιζόμενα μετὰ τῆς κέγχρου, ῥόφημα γένοιτ' ἂν τοῖς πυρέσσουσιν. ἀσθενέστατον μὲν πάντων τὸ ἀπὸ τοῦ καχρύδος. δεῖ δ' αὐτοὺς, 68) ὅσον ἡμιχοινίκιον ἐν ἓξ κοτύλαις ὕδατος. ἐὰν δὲ δίεφθος ᾖ τορυναν 69) κρεῖττον, καὶ τὴν πτισσάνην, καὶ ἀποχυλίζειν τοῦτο, καὶ τὴν κοιλίαν ἧσσον ἂν καταφέροι τῆς πτισσάνης, ὅ, τε χυλὸς λεπτότερος γίνεται. μόρμος 70) δὲ, οἱ δὲ βρόμον 71) καλοῦσιν, εὐπεπτότατον πάντων τῶν ὀσπρίων, καὶ τὸ ῥόφημα κάλλιστόν ἐστιν. ἰσχυρότερον δὲ ἡ 72) τοῦ ἀπὸ τοῦ καχρύδος· τῆς δὲ πτισσάνης ἀσθενέστερος καὶ ἡδείων. ἕψεται δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον τῇ πτισσάνῃ· κοτύλην ἐν ὕδατος κοτύλαις δέκα· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ φακοῦ ῥόφημα ποιεῖν ἄφωκτον, περιπτύσσοντα 73) τέφρας ὡς

affectione premitur: et quibus tenues, eaeque multae excretiones per alvum fiunt. haec autem conterendo aqua diluenda sunt: non minus, quam quod acetabulum contineat, si viro des: excolato ex denso linteo, et in aquae heminam vini austeri modicum adhibe, et jejuno da. Accommodatum quoque fuerit una cum milio nuces euboïcas cum internis membranis non multas contundere. nam in succum redactae una cum milio, sorbitionem febricitantibus idoneam faciunt. sed omnium infirmissima sorbitio est, quam καχρύδα, i. e. ex hordeo tosto confectam vocant. haec vero ita fit, ut in semichoenice heminae sex aquae insint, si bis coquatur, ut crepet, erit praestantior. Jam ex ptissana quoque succum exprimimus: et ventrem minus, quam ptissana dejicit: succusque fit tenuior. Avena autem maxime omnium leguminum est ad concoquendum accommodata: et ejus est praestantissima sorbitio, valentiorque, quam quae καχρύς dicitur: sed ptissana imbecillior, et suavior. coquitur eodem modo, quo ptissana, ut hemina in decem aquae heminis incoquatur. Sorbitio vero, quae ex lentibus fit,

64) Vide Harpocrat. p. 118.

65) In marg. περιλελεπισμένα, οἷς, quod probo.

66) Cod. διιέναι, nisi voluerit, διεῖναι. Mox rursus, ut supra, ὀθωνίου.

67) In marg. λύμματι, quod nihili est. Forte: λέμματι. Erotianus p. 46. 47. λέμματος. λεπίσματος. et: τὸ ἔξωθεν λέμμα.

68) Forte: αὐτῶν.

69) Sic, sine accentu. τορύνη notum est. τορυνᾷν possit aliquis conjicere. Sed solum τορύνειν invenio apud Aristoph. Equit. vers. 1169. Vide ibid. vers. 980. et in Avibus vers. 78. Demetr. Phaler. p. 97. memorat etiam proverbium: τορύνην ἔξεσεν.

70) Hoc nullibi reperio, notatum quoque est in Codice linea, ut suspectum. Phavorin. p. 1857 χλαμυρὶς, πόα. ὁ κυρίως βρόμος Sed nec hoc reperio.

71) v. Geopon. XVIII, 2, 6. p. 1174. Apud Diosc IV, 140. p. 294. est βρῶμος. v. Theophr. hist plant. p. 957.

72) Quid hic sibi velit ἡ, non video. Mox legitur καχύδρας, inscripto ρ. post. χ. Forte ἰσχυρότερον μὲν τοῦ. Deinde corrigendum videtur, ἀσθενέστερον καὶ ἥδιον.

73) περιπτύσσοντα τάδε, sed δε deleto. Codex. Idem mox, λεπτοτάτη.

λεπτοτάτως. ἡ δ' ἀτύπης 74) μεμιγμένης διπλασίας ἢ ὁ φακός ἐστι. κούφως δὲ χρὴ πάειν, ἕς ἂν καλᾶς περιαχυριθήσεται 75) σεῖσαι λεπτῷ κοσκίνῳ. καὶ ἡ μὲν τέφρα κάτω ἔσται· τὸν δὲ φακὸν πλεονάκις πλύνοντα ἕψειν, ἀνήθου τι ὑποθέντα, ἢ γλήχωνος ἀνέλαιον· τὸν δὲ ἅλα μέτριον ἐμβάλλειν. καὶ ὀξίδιον 76) βραχὺ ἐπιχεῖν, ὅταν δίεφθος ᾖ· τοῖς δὲ ἀπυρέτοις, καὶ οἷς ἡ κοιλία καταφερής, οἴνου, ἀντὶ τοῦ ὄξους μίσγειν εὐωδεστάτου κύαθον. βοηθοῖεν δ' ἂν τῇ κοιλίᾳ καὶ ἄπιοι καὶ μῆλα τὰ κυδώνια τμηθέντα καὶ συνεψώμενα τῇ φακῇ ἄνευ οἴνου καὶ ὄξους. ἕψοιτο δ' ἂν ἡ κοτύλη τῶν φακῶν ἐν ἑπτὰ κοτύλαις ὕδατος. χρήσαιο δ' ἂν πρός τινας, ὧν δεῖ τὴν κοιλίαν ἐξυγραίνειν, τῶν νέων τεύτλων ἄκρατα πέταλα συγκαθεψῶν, ἢ μαλάχην, ἢ σίκιον, ἢ κολοκύντης, 77) λεπτὰ κατατεμών. ἀμυλίῳ 78) δὲ χρήσαιο ἄν, ὧν ἐν τῷ πυρέσσειν αἱ κοιλίαι καταφέρονται· σμίγοις 79) δ' ἂν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν φακὸν, πρὸς τὰς κοιλίας. χρήσαιο δ' ἂν αὐτῷ καὶ ἐν γάλακτι, πρὸς τὸ ὕδωρ μίσγων, 80) καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτό. μᾶλλον δὲ ἂν ἁρμόσῃ ἐν δυσεντερικοῖς καὶ βηχώδεσι καταῤῥοϊκοῖς. ἕψοις

facienda est, ut non torreatur, tenuissimo cinere circumposito. quae vero atype dupla, quam lens sit, efficitur, leviter concutienda est, donec, quicquid est aceris, diligenter excidat: tum cribro tenui agitanda: cinis vero infra erit. lentem vero saepe lotam, et anethi, aut pulegii portionem absque oleo indens, salemque modicum addens, elixabis, et aceti parum affundes, cum jam erit discocta: non febricitantibus, et quibus aluus profluit, vini odoratissimi cyathum pro aceto infundes. sed et ventri prosunt pira, et mala cydonia dissecta in partes, et in lentibus absque vino et aceto incocta. atque hemina quidem lentium in septem aquae heminis coquetur. In iis praeterea, quorum aluum humectare oporteat, uti poterit quispiam novellarum betarum foliis puris, simul coquendo, aut maluam, aut cucumerem, aut cucurbitam in minutas dissectam partes. Amylinae vero sorbitionis usus febrim habentibus aptus erit iis, quorum in febribus aluus profluit: et alui causa lentes admisceri poterunt. sed et in lacte quoque uti ea licebit, et aqua itidem admixta, et ipsa etiam per se data. ac magis quoque dysentericis, et fluxionibus, quae tussi excitantur, conveniet. ita vero coques, ut de-

74) Ita ad litteram in Codice.

75) Ex ἄχυρον. Ergo, *paleis purgare.* Malim, περιαχυριθήσηται, καὶ σεῖσαι.

76) Ab ὄξος.

77) Sic per τ. non, ut alibi, per θ.

78) ἄμυλον memorat Diosc. II, 123. p. 128. Inde fortasse ἀμύλιον. Rasarius videtur voluisse, ἀμυλαίῳ, aut, ἀμυλίνῳ, nimirum, ῥοφήματι. Mox fortasse, ἐφ' ὧν.

79) Immo, μίσγοις. Mox αὐτοῦ, id est, τοῦ ἀμυλίου.

89) Codex rursus: σμίγων.

90) Forte: ἁρμόσειεν.

δ' ἄντε 91) δέκα δραχμὰς ἐν κοτύλαις 92) δι' ὑγροῦ. κέγχρος δὲ ἥκιστα μὲν ἁρμόζει τοῖς πυρέσσουσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς γε κατὰ κοιλίαν ἐνοχλουμένοις εὐαρμοστεῖ 93) μάλιστα. ἑψοῖς δ' ἂν τὸ ὀξύβαφον ἐν δέκα ὀξυβάφοις ὕδατος. δεῖ δὲ τρίψαντα ἐν θυίᾳ 94) παραχεῖν τοῦ ὕδατος τὰ μέτρα τὰ γεγραμμένα, καὶ διέντα, καὶ ἠθήσαντα ἐν τῷ ὕδατι οὕτως ἑψεῖν, ἀνήθου καὶ ἁλὸς μικρὸν ἐμβάλλοντα. μίσγοις δ' ἂν τοῦ κέγχρου τὸ ἤθημα 95) καὶ εἰς φακὴν καὶ εἰς πτισάνην 96) καὶ εἰς πᾶν ῥόφημα, ἀντὶ τοῦ ἐλαίου, πλὴν εἰς φακὴν τὸ τοῦ σικύου σπέρμα ὠμόν, καὶ διήθων μίσγε τῇ πτισάνῃ, καὶ τοῖς λοιποῖς ἑψήμασιν, ἢ τοῦ κώνου 97) τὸ κάρυον, ὃ καλοῦσι στρόβιλον, ἢ τὰ ποντικὰ ἢ τὰ θάσια 98) κάρυα· μάλιστα δ', οἷς ἀντὶ γάλακτος βούλοιο τὴν μίξιν ποιεῖσθαι. τοῖς βηχώδεσι δ' ἂν ἁρμοσης 99) μάλιστα, τῶν ἀμυγδάλων ὑποτρίψας εἰς τὰ ῥοφήματα· τοῖς δὲ κατὰ κοιλίαν ἐνοχλουμένοις ἀντὶ τοῦ ἐλαίου ὑποτρίβειν τὴν λευκὴν μήκωνα, ἡσυχῇ φώξαντα σὺν τῷ ἐλύτρῳ, καὶ ἐγχυλίσαντα εἰς τὸ ἕψημα συνεργεῖ καὶ πρὸς τοὺς ὕπνους. ὑποτρίβειν δὲ δεῖ πρὸς τὰς κοιλίας καὶ τὰ εὐβοικὰ

cem ejus drachmae in quatuor heminis aquae coquantur. at milium non conveniet febricitantibus: veruntamen iis, quos turbata aluus exercet, est maxime accommodatum: ejusque acetabulum in decem aquae acetabulis bis coques, atque etiam id ipsum in mortario contundes, et praedictam aquae mensuram infundes, liquabisque, ac percolabis, et in illa ipsa aqua ita coques, et anethi, salisque parum injicies. Praeterea vero quod ex milio percolatum est, et lentibus, et ptissanae admiscebitur, ac in omni forbitione, praeter eam, quae ex lentibus conficitur, pro oleo crudum cucumeris femen mifcebis, quod ubi eliquaveris, et ptissanae, et caeteris decoctionibus indes, vel pineam nucem, aut ponticas, aut thasias nuces: ac praefertim in iis, quibus admiscere aliquid lactis loco volueris: ut in iis, quos tussis vexat maxime conveniet, fi amygdalas fubtritas forbitionibus imponas. at iis, quos perturbata aluus infestat, pro oleo fubteres paraver album leviter tostum cum utriculo fuo: atque ex eo fuccum in decoctionem exprimes. id quod etiam ad fomnum conciliandum facit. Jam ad aluum quoque Euboicae nuces, quas Sardianas vocant, cum internis membranis, quae cum nucibus ipsis funt, teres, et aquam papaveris exprimes. Similam vero co-

9·) Forte ἀνά, loco ἄντε.
92) Loco δι' in marg. τέτταρσι, loco δ. ergo. Loco ὑγροῦ Rasarius dedit ὕδατος.
93) Ita quidem Codex, fed sine accentu.
94) v. Galen. in Glossis p. 59.
95) Carent hoc lexica. Ab ἠθέω eft, quod per fe intelligitur. Ergo, *percolatum*.
96) Uno et duobus σσ. fcribitur. Debebat tamen in uno eodemque Codice uno modo fcribi. Veruntamen haec fragmenta ex diversis funt auctoribus.
97) v. Theocrit. Id. V. 49. ibique fcholia. Galen. in Glossis p. 61. Theophr. hift. plant. p. 169.
98) Cod. θάσια. v. Theophr hift. plant. p. 202.
99) Sic, sine accentu. Forte: ἁρμόσεις.

100) κάρυα, ἃ καλοῦσι σαρδιανὰ, σὺν τῷ ἴσῳ λέμματι, τῷ ὄντι σὺν τῷ καρύῳ, τρίψας ἐγχύλιζε τὸ ὕδωρ τῆς μήκωνος ἕψοις δ' ἂν καὶ σεμίδαλιν τεταρτημόριον ἑαυτῆς ἐν δέκα κοτύλαις ὕδατος μετ' ἐλαίου μετρίου καὶ ἀνήθου προπλύνας τὴν σεμίδαλιν· ὁμοίως δὲ καὶ τὸν χόνδρον, εἰ θέλοις ῥόφημα ποιεῖν. ἕψοις δ' ἂν καὶ γάλα μίσγων, ἤδη καθέφθων ὄντων τῶν ἑψημάτων, θερμὸν ἐπιχέων, καὶ μὴ πολὺ χρόνον συνεψῶν. δεῖ δὲ τὸν χόνδρον προβρέχειν ἐν ὕδατι· εἶθ' οὕτω μίσγειν τὸ τέταρτον μέρος τῆς χοίνικος· ἑκατέρου δ' αὐτῶν πρὸς τὰς ἑπτὰ κοτύλας τοῦ γάλακτος, δύο. μαλακῶς δ' ἕψειν ἐπ' ἀνθράκων μιγνύων καὶ διὰ χειρὸς ἔχων, τοῦ μὴ διακαῆναι. μίσγοις δ' ἂν καὶ πρὸς πᾶν ἕψημα γάλακτος. τὸ δὲ πόπανον, ὅ τινες ἴτριον καλοῦσιν, ἀλυπώτερον ἔσται, εἰ κόψας, 2) λεπτὸν ποιήσας, ὑποτρίβων, ἢ τῶν ἀμυγδάλων, ἢ σικύα σπέρμα· εἰ δὲ μὴ, ὡς εἰώθασι, μετ' ἐλαίου καὶ ἀνήθου ἑψεῖν. χρῷτο δ' ἄν τις αὐτῷ πρὸς τὰς κοιλίας, καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ πρὸς τὸν φακὸν μίσγων. τοῖς δὲ πυρέσσουσι πρόσαρμα 3). πάντων ἀχρειότατον. καλῶς δ' αὐτὸ ἕψουσι καὶ οἱ ἐν τοῖς ὀρνιθίοις ζωμοῖς καὶ ἀρνείοις ἑψῶντες. ἐν πλείονί τε γὰρ ζωμῷ ἕψουσι καὶ ἐν χύτραις, οὐχ ἁπτόμενοι, οὐδὲ κινοῦντες, ὥστε συμβαίνει οὕτω μάλιστα τήκεσθαι καὶ διεφθὰ γίνεσθαι, ὁ δὲ ξηρὸς ἄρτος, ἕψημα κουφότατον. δεῖ δὲ τοῖς μὲν πυρέττουσι χλιάναντα εἰς πῦρ, καὶ προβρέξαντα τρίβειν λεῖον, καὶ ὅσον δέκα δραχμὰς ἐν δυσὶ κοτύλαις ἕψειν, ῥοφήματος τὸ πάχος ποιοῦντας. ὑποτρίβειν δὲ αὐτῷ, ἢ τὸ τῶν ἀμυγδάλων, ἢ τὸ τοῦ σικύου σπέρμα. τοῖς δὲ μὴ

ques, ut quadrupla ejus portio in decem aquae heminis imponatur, parumque olei, et anethi addatur. prius vero lavanda ſimila eſt. alicae quoque, ſi facere ſorbitionem ex ea velis, eadem eſt habenda ratio. Coques etiam, lac addendo, ut cum jam coctae decoctiones fuerint, calidum hoc indas, nec diu ſimul coquere permittas. Alica vero debet aqua prius macerari, tum quarta pars chenicis capi, ut ſeptem heminis aquae, duae heminae lactis accedant. Coquenda ſuper carbonibus leviter, et agitanda, et vas manu tenendum, ne aduratur. Sed lac omni ſorbitioni poteris ad eundem modum adjungere. Placentula vero, quam itrium quidam nominant, minus moleſtiae afferet, ſi confringas, contundas, tenuemque facias, et cum amygdalis, vel cucumeris ſemine coquas: ſin ſecus, ut mos eſt, ex oleo, et anetho. utetur hac re quispiam ad aluum, vel ſola, vel lenticulis admixta: at ſebricitantibus nullum alimentum dari poſſet inutilius. Coquunt id rite illi quoque, qui in gallinaceo jure, aut agnino coquunt: quandoquidem id faciunt in jure copioſiore, atque in ollis, nec quicquam tangunt, neque commovent, ut vel hac ratione maxime intabeſcant, et percoquantur. Panis aridus leviſſimum decoctum facit: ac febricitantibus quidem eſt ad ignem tepidus reddendus, et ubi maceratus fuerit, in

100) Alii scribunt εὐβοϊκός. Sed ſupra etiam legebatur per ε. Item apud Steph. de urrb. in εὔβοια et apud Synesium T. I. p. 17. ut alios praetermittam Athenaeus Deipnos. p. 54. κάρυα memorat θάσια, κύπρια, ποντικὰ, εὐβοϊκὰ κ. τ. λ. Poſtremo ibi etiam σαρδιανός.

1) Dioscor. II. 18. p. 127.

2) Forte, κόψαις, aut ποιήσαις. Mox forte, σικύου, aut σίκυα σπέρματα. Vide mox, et pag. 41. 44.

3) Erotian. p. 41. πρόσαρματα· τροφαί.

4) Codex fere ubique exhibet σεμηδαλις, quod correxi. Sic et ἐθωνιαν exhibet, ut mox. De amylo monet Athen. Deipnos. p. 647. 648. E. F.

πυρέσσουσι κόπτων τὸ μέγεθος σεμιδάλεως, ἢ χόνδρου ποιοῦντας ὀλίγον χρόνον, προβρέξας, ἀποχέας τὸ ὕδωρ τὰς δέκα δραχμὰς ἐν τρισὶν ἡμικοτυλίοις ἑψεῖν, ὑποτρίβοντά τι τῶν εἰρημένων καὶ ποιοῦντα χόνδρον τὸ πάχος, προσφέρειν μετὰ μέλιτος, ἢ ὡς ἥδεται ὁ κάμνων. χρήσαιτο δ᾽ ἄν τις καὶ πρὸς τὰς κοιλίας τὰς ἀπεπτούσας, καὶ τοῖς φυσώδεσι, καὶ οἷς ἐξυγραίνονται, καὶ αὐτὸ καθ᾽ ἑαυτὸ, καὶ μετὰ φακοῦ, καὶ πρὸς τὰς συνεστηκυίας κοιλίας, ζωμῷ ὀρνίθων μείζονι τοῦ ὄγκου καταβρέχων ἢ ἑψῶν.

ΚΕΦ. η.

Ἀμύλου καὶ τῶν ἄλλων ὑποστάσεων σκευασία.

Γίνονται δὲ καὶ ὑποστάσεις, καθάπερ τὸ ἀμύλιον, πάντων τῶν ὀσπρίων. τὸ δὲ ἀμύλιον γίνεται οὕτω. σεμίδαλιν 4) ὡς καθαρωτάτην λαβόντα κούφως προβρέχοντα πλύνειν, καὶ ἀπηθεῖν δι᾽ ὀθονίου, ὡς πλείστῳ ὕδατι, καὶ τὴν κόλλαν ἐξαιρεῖν ὡς μάλιστα. ἐάσας δ᾽ ἐν κεραμίῳ ἀγγείῳ καταστῆναι ὕδωρ ἀπηθῆσαι, καὶ πάλιν ἄλλο ἐπίχει ὡσαύτως, καὶ πάλιν ποίει οὕτως, ἕως καθαρὸν τὸ ἀπηθούμενον γένηται. εἶτα ἐξελὼν τὴν ὑπόστασιν ξήραινε ἡλιάζων ἐν κεραμίῳ ἀγγείῳ, ἕως ἂν εἰς τέλος ξηρανθῇ.

laevorem terendo redigendus, et ejus decem drachmae in duabus aquae heminis coquendae, donec ad sorbitionis crassitudinem perveniant. sed cum hoc subterendae quoque sunt, aut amygdalae, aut cucumeris semen. atque iis, qui febrem non habent, confringes ad similae, aut alicae magnitudinem, et brevi tempore macerabis, ac decem ejus drachmis tres aquae semiheminas affundes, et aliquid eorum, quae dicta sunt, contundes, et ad spissitudinem alicae rediges, et ex melle, vel, ut aegrotanti placebit, propinabis. Valebit etiam ad ventriculos, qui non concoquunt, quique flatibus torquentur: et qui nimium humecti sunt, idque vel per se, vel cum lentibus. Praeterea ad aluum consistentem in maiore gallinacei iuris portione macerabis, aut decoques.

Quomodo ex amylo, et reliquis subsidentia fiant. Cap 8.

Ex omnibus leguminibus, quemadmodum ex amylo subsidentia conficiuntur. fiunt autem hoc modo. Similam quam purgatissimam capimus, leviter maceratam lavamus, linteo ex copiosissima aqua percolamus: collam, ut maxime fieri potest, auferimus: in vase fictili subsidere permittimus, aquam deinde percolamus, aliamque eodem modo affundimus: tum ita faciendo usque eo permutamus, dum id, quod excolatur, purum fit. postremo vero subsidentia extrahimus, atque in vase fictili ad solem, donec perfecte sicca sint, exsiccamus.

Περὶ τοῦ ἐξ 5) ὀρόβων.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν [ὄροβον] δεῖ ποιεῖν, καὶ μάλιστα τὸν λευκὸν, ἐρίξαντα 6) καὶ ἀποβράσαντα τὸ ἄχυρον βρέχειν καὶ τρίβειν λεῖον, διέντα δὲ ὕδατι πλείονι ἀποχεῖν πολλάκις τῆς ἡμέρας, ἕως καθαρὸν τὸ ἀποχεόμενον ᾖ, καὶ ξηράναντα ἀποθέσθαι. χρήσαιο δ' ἂν τούτῳ ἐπὶ ἐμπύων, εἰς τὸ ἕψημα μίσγων, πρὸς τὸ ἀναπτύειν, καὶ γυναικὶ εἰς κάθαρσιν καὶ εὐσαρκίαν καὶ εὔχροιαν, ἐν οἰνομέλιτι διδοὺς καὶ μετὰ ἀλφίτου. ἱκανὸν δὲ ὀξύβαφόν ἐστιν ἐρεγμοῦ 8) τῷ ὑγιαίνοντι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικί.

De iis, quae ex eruo fiunt.

Eodem modo in eruo faciendum est. praecipue autem album fresum, et cum feruendo acus abiecit, madefaciendum est, et conterendum ut laevum reddatur. quod cum copiosiore aqua eliquatum fuerit, abiicienda per diem aqua est persaepe, donec ea, quae effunditur, pura fit. atque ita siccabis, et repones. hoc uteris ad suppuratos: itemque ad mulierum purgationem, carnem augendam, et bonum colorem comparandum: idque ex vino mulso, vel polenta propinabis: ex quo satis erit acetabulum et viro, et foeminae, bene valentibus.

Περὶ τῶν ἀπὸ τῆς φακῆς.

Γίγνεται δὲ καὶ φακοῦ ὑπόστασις, ἐριχθέντος τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ βραχέντος 9), καὶ τριφθέντος, καθάπερ ὄροβος, καὶ ἀποχυθέντος τοῦ ὕδατος, ἕως ἂν καθαρὸν τὸ ἀπηθούμενον γένηται. ξηρανθεῖσα δ' 10) ὑπόστασις μίσγοιτ' ἂν πρὸς τὰ ἑψήματα τοῖς κατὰ κοιλίαν ἐνοχλουμένοις, μάλιστα καὶ πρὸς κέγχρον, καὶ πρὸς ἄρτον ξηρὸν, καὶ πρὸς πτισάνην, καὶ πρὸς πλείω δ' ἄλλα ἄν τις καταχρήσαιτο τῶν ἑψημάτων. τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὀσπρίων ἑψήματα ἀχρειότερά ἐστι τῶν προειρημένων ἑψημάτων τοῖς πυρέσσουσιν. ἀμφότερα γὰρ καὶ φυσωδέστερα τυγχάνει ὄντα. χρήσαιτο δ' ἄν τις ἐρέγμινον 11) ποιήσας ἐξ ὠμῶν τῶν ὀσπρίων.

De iis, quae fiunt ex lentibus.

Fiunt etiam ex lentibus subsidentia, cum feruendo acus abiecerunt, madueruntque, ac contusae, ut de eruo dictum est, fuerunt: et aqua usque abiecta, dum ea, quae exit, pura fit. haec subsidentia siccata miscebis decoctionibus in iis, quos turbata aluus vexat, et praesertim post milium, post panem siccum, post ptissanam, et post alias complures sorbitiones, quibus aliquis usus esset. Iam decoctiones, quae ex leguminibus fiunt, incommodiores febricitantibus sunt, quam praedictae: quippe quae et minus alant, et flatus magis cieant. Uteretur etiam quispiam eisdem ex crudis leguminibus lomenta conficiens.

5) Late de hoc exponit Dioscor. II, 131. p. 132.
6) Ab ἐρίκω. Mox proximo capite est, ἐριχθέντος. Notat autem σχίζειν. Dicitur etiam ἐρείκειν, quod vide apud Hippocratem in Oecon. Foes. Ἐρείκειν Galen. in Glossis p. 74. explicat θραύειν.
7) Sic Alciphr. p. 96. ἀποβράσαντα τὸ δριμύ.
8) v. Erotian p. 50. et Galen. in Glossis. p. 74.
9) A βρέχω.
10) Interposuerim, ἡ.
11) Ἄλευρον ἐρέγμινον memorat Dioscor. III, 94. p. 212. E.

Περὶ κυαμίνου ἐρεγμοῦ.

Τῷ μὲν κυαμίνῳ ἐρεγμῷ, εἰ βούλοιο ἄφυσον 12) ποιεῖν, ἐπιχέας πλεῖον ὕδωρ ἕψειν. ἐπειδὰν δὲ ἀναφρίζῃ καὶ διεφθος γένηται, ἀποχέας ἅπαν, μίξον πάλιν θερμόν. εἴη δ' ἂν ἱκανὸν τῷ τεταρτημορίῳ τῆς χοίνικος, τῷ ἤδη ἀπέχθῳ 13) γεγενημένῳ, δύο κοτύλαι μιχθεῖσαι ὕδατος καὶ ἐλαίου. χρήσαιο δ' ἂν τούτῳ πρός τε τὰς κορύζας καὶ κατάῤῥους, μίσγων κηρίου τι. χρήσαιο δ' ἄν τις καὶ πρὸς δυσεντερίας καὶ τεινεσμοὺς, λιπαρώτερον αὐτὸ ποιῶν, καὶ οὐ προαφεψῶν, οὐδ' ἀποχέων τὸ ὕδωρ. μίσγοιτο δ' ἂν εἰς αὐτὸ καὶ μυελὸς καὶ κηρὸς καὶ τυρὸς, μάλιστα ὁ φρυκτος, καὶ τὸ ἔλαιον πλεῖον, 14) οἷς βουλόμεθα ἐκκοπρον. μίσγοιτο δ' ἂν ὁ ἐρεγμὸς 15) καὶ πρὸς πτισάνην καὶ πρὸς φακὸν τοῖς τεινεσμώδεσι καὶ δυσεντερικοῖς. ἕψοιτο δ' ἂν ὁ μὴ ἄπεφθος ἐρεγμὸς τὸ τεταρτημόριον τῆς χοίνικος ἐν ἓξ κοτύλαις ὕδατος. τὸ δὲ πίσινον 16) ἔτνος, ὀφυσώτερον τοῦ κυαμίνου τυγχάνει ὂν, καὶ εὐκατεργαστότερον. διὸ καὶ μᾶλλον τοῖς ἀῤῥωστοῦσι προσενέγκαιτο ἄν τις. δοίη δ' ἄν τις τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς κατάῤῥους καὶ βηχώδεσιν. ἕψοιτο δ' ἂν καὶ τοῦ το 17) τὸ τεταρτημόριον τῆς χοίνικος ἐν ἓξ κοτύλαις ὕδατος. τὸ δ' ἐκ τῶν φασίλων 18) ἔτνος, γλυκύτατον τυγχάνει πάντων δυσέψητον δὲ καὶ τἄλλα ἔχον παραπλήσια τοῖς εἰρημένοις. ἕψεται δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἴσῳ ὑγρῷ. τὸ δ' ἐκ τῶν δολίχων 19) καὶ τῶν ἀ[illegible]

De lomento fabarum.

Lomento fabarum, si flatus expers conficere volueris, multam aquam affundes, atque elixabis: cumque perfrixum, et decoctum fuerit, totum effundes, et calidam aquam iterum indes: fatis autem erit, si quadruplae choenicis portioni lomenti, quod iam effuderis, et confeceris, duas heminas aquae, et olei admifceas. ejus ufus effe poteft in gravedinibus et deftillationibus. addita favi portiuncula. eo quoque utetur quis ad dyfenterias, et tinefmos, si pinguius reddat, nec prius excoquat, nec aquam abiiciat. ad quem ufum medulla quoque ei addetur, itemque cera, et caseus, et praecipue frixus: et oleum copiosius in iis, quos eiicere ftercus volumus. Cum ptifana quoque, et lentibus lomentum componetur ad dyfenterias, et tinefmos. Iam vero lomentum non excoctum elixabitur, ut in quadrupla choenicis portione fex heminae aquae imponantur. Piforum vero lomentum minus flatum ciet, quam fabarum, et facilius conficitur: atque ideo imbecillis erit accommodatius. idque dari poteft iis, qui defluxionibus, et tuffi vexantur. huius quoque quadrupla pars choenicis in fenis aquae heminis incoquetur. At lomentum, quod ex phafelis fit, omnibus dulcedine praeftat: fed et difficulter coquitur, et caetera habet praedictis fimilia: atque id

12) Etenim κυαμοι [illegible] φυσωδεις [illegible]
13) Forte, ἀπέφθῳ v. Graev. ad Hesio. scut vers. 208.
14) Forte: οὓς (aut, εἴ τινας) βουλόμεθα ἐκκοπροῦν, (vel forte rectius ἐκκοπρεῖν.) Vide Rufum Ephesium edit. Mosq. p. 35.
15) Ita Cod. Forte, ὁ ἐρεγμος.
16) v. Athenaei Deipnosoph. p. 406. bis. πίσον et πίσσος notat Eufiath. ad Il. Hom. p. 802. edit. Rom. Ariftoph. Equit. vers. 1168. ἔτνος γε πίσινον. Synesius T. I. p. 12. πίσιν[illegible] ἕωλον ἔτνος.
17) Immo, τούτου.
18) Apud [illegible] II, 130 p. 132. eft: φασίολος. v. Theophr. hift. Plant. p. 525. 926.
19) v. Theophr. l. l.

20) πάντων χείριϛον, καὶ πρὸς οὐδὲν χρήσιμον τῶν ἀῤῥωϛημάτων ἕψημα ἂν γένοιτο.

ΚΕΦ. Θ.

Περὶ ἑψήσεων.

Ἅπαν ὄσπριον, κριθὴν καὶ πυρὸν, ἕψειν δεῖ περιπλάσαντας 21) ϛαιτὶ τὸ 22) πῶμα τῆς χύτρας. ἕψειν δὲ δεῖ, ὡς πλεῖϛον χρόνον, καὶ ὡς μαλακωτέρῳ πυρί. οὐ γὰρ ἐνδέχεται προσκαῆναι, 23) ἄνπερ ἀτόρυτον 24) τὸ ἑψώμενον, ὅσον δήποτε χρόνον ἕψεται. δεῖ οὖν διέφθων ἤδη σφόδρα ὄντων τῶν ὀσπρίων οὕτω, τὸ 25) ῥύναν καὶ 26) διὰ χειρὸς ἔχειν κινοῦντα, μὴ προσκαῆναι. ἐλαίῳ δὲ χρῆσθαι πρὸς τὰ ἑψήματα καὶ πρὸς τὰ ὄψα, τῷ ἀνοσμοτάτῳ, καὶ ἐν τῷ ϛόματι μηδεμίαν δύναμιν ἐμφαίνοντι. τοιοῦτον δ' ἂν εἴη τὸ ὀμφάκιον. 27) τοὺς δ' ἐμφυεῖς 28) τῶν ἰχθύων ἐν τῇ λεπίδι καὶ ἕψειν καὶ ὀπτᾷν. δεῖ δὲ, κἂν ἕψῃς, τὴν ἄρτυσιν ἀποδιδόναι, 29) καὶ τὸ ἔλαιον ἱκανὸν, καὶ προεψεῖν τὴν ἅλμην, εἶτ' εἰς ζέουσαν καθιέναι τὸν ἰχθῦν. οὕτω δὲ γενομένης τῆς ἑψήσεως, ἐγχυλότερός τε γίνεται ὁ ἰχθὺς, καὶ ἔχων τὸν ἴδιον χυμὸν ἐν αὐτᾷ. 30) ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ὀπτὸς,

quoque in pari humore elixatur. quod denique ex dolichis, et aracis fit, omnium pessimum eſt: et ad nullam rem aegrotantibus utilis eorum eſt decoctio.

De coctionibus. Cap. 9.

Legumina omnia, hordeum, et triticum coquenda ſunt, osculo ollae cruſta obturato. diutissime autem coquenda ſunt, et igni, quo magis lento fieri potest. tunc enim licet quantumvis coquantur, nunquam comburuntur. debemus ergo leguminibus iam valde decoctis ita vas manu continere, ut agitando non comburantur: et ad decoctiones, et ad obſonia oleo, quod minime odorem habeat, et nullam omnino facultatem ori prae ſe ferat, uti. hujuſmodi eſt omphacinum. Piſces vero, qui flatum excitant, in patinis elixandi, et aſſandi ſunt. si vero elixes, diſtribuenda conditura eſt, et ſatis olei indendum, et prius muria elixanda, deinde in eam ferventem piſcis coniiciendus. si ſic condias, piſcis ſucci plenior fiet, et proprium ſuccum in ſe continebit. idem quoque in patinis aſſatus, et melior, et maxime tener, et plurimi ali-

20) v. Galen. in Gloſſ. p. 66. in ἀρακίδας Theophr. l. l. p. 918.

21) Ita primo legebatur. Deinde ultima ſyllaba, quae per ſiglam ſcripta eſt, correcta eſt, efficta alia ſigla, adeo, ut nunc incertum ſit, utrum ος et ſolum α legendum ſit. Nulla correctione opus erat. Credo, corrector ex plurali ſingularem voluit facere.

22) Immo, ϛόμα

23) Codex: πρὸς καεῖναι.

24) Ita Codex. Lego: κἄνπερ ἀτόρυτον. Nota ſunt τορύνω et τορύνη, quod hic mox occurrit, quanquam et hoc vocabulum hic vitiose ſcribitur. Mox malim, ἑψῆται, aut, ἕψοιτο.

25) Immo, τορύνην Vide Lucian. T. I. p. 211. edit. Schmiederi.

26) καὶ redundat Mox malim: τοῦ μὴ προσκαῆναι. Rurſus hic προσκαεῖναι, ſed iunctim in Cod.

27) v. Dioſcor. V, 6. p. 325. Niclas ad Geopon. p. 572. et Scholiastam ad Theocrit. Id. XI, 21.

28) ἐμφυεῖς dici possint cochleae, teſtudines etc. De iis coquendis et aſſandis, ſi recte memini, ſuperius fere idem monitum eſt Rasarius videtur voluisse, φυσώδεις. Sed ex proximo λεπὶς coniici fortasse possit, λεπιδωτούς. De piscibus enim proprie ſic dictis hic videtur exponere. Rasarius videtur maluisse, λοπάσι.

29) Forte, προενδιδόναι, id eſt, προεμβάλλειν.

30) Id eſt, ut alibi, idem, quod ἑαυτῷ. Satis hoc alibi ex Codicibus praeſtantissimis et vetuſtissimis vindicavi, quid, quod adeo ex editionibus Aldinis. Stephanus vero plerumque correxit.

ἐν τῇ λεπίδι ὀπτώμενος, κρείσσων τὲ καὶ ἁπαλάτατος καὶ τροφιμώτατος γίνεται. δεῖ δὲ τῷ ἐλαίῳ τὴν ἄρτυσιν 31) ἀποδιδόναι· τὸν δ᾽ ἅλα ἱκανὸν καταπάσσειν καὶ 32) λεπτοῦ ἀλφίτου.

Κ Ε Φ. ι.

Ἐκ τῶν Φιλοτίμου, κέγχρου σκευασία.

Ὁ δὲ κέγχρος τριφεὶς 33) μὲν ὠμὸς, καὶ λιανθεὶς, καὶ, παραχεομένου πάλιν 34) ὕδατος, τριβόμενος, καὶ ἀπηθούμενος, καὶ συνεψηθεὶς, καὶ γενόμενος ὅμοιος ἀλητῷ, κολλώδης τὲ καὶ στρυφνότατα 35) ἔχων, καὶ τὰς κοιλίας ἱστὰς· καὶ κατεργάζεσθαι 36) δυνάμενός ἐστι. μᾶλλον δ᾽ ὅλος ἑψώμενος, ὥσπερ εἰώθασιν ἑψεῖν, δυσκατεργαστότερος, καὶ τὰς κοιλίας ἐνίοτε μαλακωτέρας ποιῶν, καὶ τὴν ἀλλοίωσιν ἐν τοῖς διαχωρήμασιν ὀυ λίαν ἐστὶν ἔχων, καὶ 37) κολλωδέστερον ἢ τὸν χυμὸν δὲ γλυκὺν στύψιν ἔχοντα ἀναδίδωσιν.

Κ Ε Φ. ια.

Ἐκ τῶν 38) Ἀντύλλου. τροφαὶ 39) συνεχῶς νοσοῦσι, καὶ σκευασίαι αὐτῶν. κεῖται ἐν τῷ περὶ βοηθημάτων, εἰς τὸν τρίτον λόγον, ἐν τοῖς προσφερομένοις, ἐν τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ.

Ἐκλεκτέον ἐπὶ τῶν συνεχῶν νοσημάτων τροφὴν, πεφθῆναί τε ῥᾴστην καὶ ἀναδοθῆναι τα-

menti reddetur. ſed conditura cum oleo diſtribuenda eſt: et ſal abunde inſpargendus, itemque tenuis farinae, quod ſatis ſit.

Ex Philotimo, de milio condiendo. Cap. 10.

Milium crudum tritum, et laevigatum, et affuſa aqua iterum contritum, et percolatum, et coctum, et molito simile factum, in collae modum redditur, habetque adſtrictionem, et ventrem ſiſtit, et difficulter in ventriculo conficitur. ſed si totum coquatur, ut faciunt, eſt multo ad conficiendum difficilius, et quandoque aluum molliorem facit, et non admodum in excrementis alteratur, et glutinoſum eſt: ſuccum vero, qui dulcem adſtrictionem habet, corpori diſtribuit.

Ex Antillo, de alimentis, quae continenter aegrotantibus dantur, deque ratione eorum apparandorum. Suntque haec in tertio de auxiliis libro, de iis, quae in cibis adhibentur, capite ſecundo. Cap. 11.

In morbis continuis eligendum alimentum eſt, quod facillime concoquatur, celerrime diſtribuatur, et non admo-

---

31) Forte, αυναποδιδόναι, συνενδιδόναι, συνεπιδιδόναι.

32) Forte, μετὰ, loco καί.

33) Sic, ſed post φ. inſertum θ. Ita ſaepius aoriſti ſecundi corrupti ſunt, quibus tamen Graeci in pluribus verbis libentius utuntur, quam aoriſtis primis.

34) πάλιν malim conjungere cum τριβόμενος.

35) In marg. στυφότητα, a στύφω. Habet hoc Synes. T. I. p. 2. 36. Cinnamus. p. 24. Id eſt, συπτικὴ δύναμις. Sed et στρυφνότης occurrit, *acerbitas.* v. Dionys. Halicarn. T. II. p. 184. et Nemeſ. edit. Halensis p. 196.

36) Id est, δυνατός.

37) Forte, κολλωδέστερος. τὸν δὲ χυμον γλυκείαν. Ita etiam videtur accepisse Rasarius.

38) Vide Fabric. bibl. Graec. vol. XIII. p. 71. Mentio quoque ſit eius in veteribus chirurgicis in Praefat. p. XII. bis, et 117. ſeqq. 154. edit. Cocchii. Florent. 1754. fol.

39) In principio Codicis ſolum hic index eſt: Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. σκευασίαι τροφῶν ταῖς συνεχῶς νοσοῦσιν.

χίστην, καὶ οὐ πάνυ πολύτροφον καὶ ῥᾳδίως διαπνεομένην. αἱ γὰρ κατεχόμεναι 40) σωματοποιοῦσι τοὺς πυρετούς. ἔχει δὲ πάσας τὰς εἰρημένας ἀρετὰς ἄρτος πλυτὸς 41) ἐξ ὕδατος. ἔστω δὲ 42) πυρῶν μὲν τριμηνιαίων καὶ καθαρῶν δὲ μὴ σφόδρα· πολύτροφος 43) δὲ ὁ τοιοῦτος. τετρίφθω δὲ εὖ μάλα, καὶ ἐξοπτείσθω. σεμιδαλίτης 44) δὲ μήτε τούτων τῶν πυρῶν, μήτε ἄλλων παραλαμβανέσθω διὰ τὸ ἰσχυρόν. ἔστω δὲ καὶ ἕωλος 45) μᾶλλον, καὶ ζυμίτης. 46) ἀποβρεχέσθω δὲ ὕδατι θερμῷ, ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, συνεχὲς 47) ἀποχεομένῳ, μὴ πᾶν τὸ τοῦ ἄρτου μέρος, ἀλλὰ τὸ ἔνδοθεν. τὸ γὰρ δερματῶδες 48) αὐτοῦ πρὸς τὴν διαδοχὴν 49) καὶ τὴν πέψιν ἄθετον. μέτρον δὲ τῆς διαβροχῆς, οὐ τὸ

dum nutriat, et facile perſpiretur. nam quae continentur in corpore, febres pariunt. atque has quidem virtutes panis aqua lotus in ſe omnes continet. Sed eſto panis ipſe ex tritico trimeſtri, et non admodum puro, ſiquidem valde pupurum, valde etiam nutrit. conteratur vero diligenter, atque aſſetur. Ex ſimila vero confectus, neque ex hujusmodi tritico, neque ex aliis propter ſui vehementiam capiatur. Sitque potius heſternus, et cum fermento: iſque calida aqua maceretur, alia atque alia continenter effuſa: nec totus panis, ſed pars interior. nam exterior ejus pars, quae cutis vicem gerit, ad diſtributionem et ad concoctionem inepta eſt. ma-

40) Hoc vocabulum in textu linea notatum. In margine vero legitur, σώματι. Forte: ἐγκατεχόμενοι σώματι, ἐμποιοῦσι.

41) πλυτὸς in Lexicis, ut mille alia, fruſtra quaeras. Est tamen a πλύνειν. Sic eſt ἄπλυτος.

42) Forte: δ' ἐκ.

43) Rasarius hic quaedam de ſuo addidit. Ego ſolum γὰρ, cum δὲ, permutaverim. Mox lego, ἐξοπτάσθω.

44) Rurſus hic quoque Codex, ut iam monui, per η. σεμηδαλίτης. Equidem, qui ultra quatuor millia codicûm Graecorum tractaui, experientia doctus ſum, quosdam codicum ſcribas in vocabulis non nullis ſemper eodem modo errare. Huiuscemodi ſcurrarum auctoritate, quae prorsus nulla eſt, tamen animadverti viros etiam eruditos interdum motos esse, atque adeo mirabilia et linguae Graecae contraria probasse. Poſtea hac de re, ac de reliquis eius generis vitiis, nullum verbum, ne obtundam aures elegantiorum. Sic idem ſcurra h. l. pro μάλα καὶ ſcripserat, μαλκαί. Silentio id praeterieram. Sed hic in tempore notandum censui. Leguntur haec in codice quinternione E. folio 2. pag. 2. non longe a principio.

45) ἕωλος, et hic, et alibi apud medicos opponitur τῷ προσφάτῳ καὶ νέῳ.

46) *Fermentatus.* Video laudari etiam, ſed, utrumque, ut fit, ſine auctortiate, ζυμήτης, quod poſterius tamen praetulerim.

47) Idem, quod συνεχῶς.

48) Haud inficete *cruſtam panis* appellavit, δερματῶδες. Vehementer mihi probatur istorum Graecorum medicorum in oratione ſimplicitas, perspicuitas, elegantia et modicus ornatus, quae virtutes orationis in libris didacticis unice commendandae ſunt. Quid contra non nulli recentiorum? Modo in ſublimo volitant, modo humi repunt. Hoc ex eo eſt, quod iſti veteres ſcriptores ſimul cum diſciplinis grammaticis et rhetoricis, vel per ſuperbiam, vel per ignaviam contemnunt. Monſtra ergo, non verba, effutiunt. Iſtam tamen barbariem *illuminationis* nomine iactanter ac palam praedicant. Habeant ſibi. Nullam certe apud poſteros celebritatem nominis, uti illi veteres, poſt tot hominum aetates impetrabunt atque obtinebunt.

49) διαδοχὴν ferri ſane poteſt. Vix tamen me abſtineo, quin conjiciam διάδοσιν. Veruntamen τὴν διάδοσι ſequitur ἡ διαδοχή.

ἀνοιδῆσαι μόνον, ἀλλὰ καὶ 50) τὸ πνεῦσαι τῆς ζύμης καὶ μηδὲν ἐκείνης ὀδωδέναι. τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ χόνδρος πλυτός. ἀποχυλιζόμενος μὲν καὶ πλυνόμενος ἱκανῶς, ἑφθὸς δὲ διδόμενος ἐν ὕδατι ἢ μελικράτῳ. τοῦ δ' αὐτοῦ γένους καὶ χυλὸς πτισάνης, ἑψώμενος μὲν ἓν μέρος πτισάνης πεντεκαίδεκα μέρεσιν ὕδατος, ὑπολειπομένου δὲ κατὰ τὴν ἕψησιν τοῦ πέμπτου μέρους, καὶ διηθουμένου. πίνεται δ' ὁ χυλὸς, ὀλίγον προσλαβὼν μελίκρατον. καὶ αὐτό τε τὸ μελίκρατον ἐκ τῶν αὐτῶν τροφίμων ἄν τις θείη καθεψώμενον οὕτως, ὥσπερ καὶ τὴν πτισάνην ἔφαμεν τοῦ μέλιτος πρὸς πολλὰ μέρη τοῦ ὕδατος ἀνακιρναμένου παραπλησίως εἰς πέμπτον μέρος. σκευάζεται δὲ καὶ ῥόφημα ἐκ τοῦ χόνδρου τόνδε τὸν τρόπον. πλυθεὶς ὁ χόνδρος ἱκανῶς καὶ πολλάκις ἀποχυθέντος τοῦ πλύματος, 51) αὖθις ἐπιβρέχεται ὕδατι καθαρῷ, ὅσον ὥραν μίαν. εἶτα τρίβεται χερσὶν ἐν τῷ ὕδατι, ἕως γαλακτωθῇ τὸ ὕδωρ τῇ τε χροιᾷ καὶ τῇ παχύτητι· κἄπειτα οὕτω διηθούμενος ὁ χόνδρος, αὐτὸς μὲν ἔξω μένει· τὸ δὲ ἀπογαλακτωθὲν ἐξ αὐτοῦ προσλαμβάνει ἁλῶν ὀλίγων. ἐπὶ δὲ τῶν δακνομένων τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα, βραχύ τι καὶ ἀνήθου· ἐπὶ δὲ τῶν ἀνατρεπομένων τὸν στόμαχον καὶ ναυτιωδῶν, γλήχωνος καὶ θύμου· ἐπὶ δὲ τῶν ἐμπνευματουμένων 52) κυμίνου. ἕψεται δὲ μέχρι συστάσεως, καὶ προσφέρεται πρὶν διαψυγῆναι. τοῦτο τὸ εἶδος τῆς τροφῆς, εἰ χρηστῶς σκευασθείη, καὶ τῇ τῆς προσφορᾶς εὐκολίᾳ, καὶ τῷ ῥαδίῳ τῆς πέψεως, καὶ τῷ ταχέως ἀναλαμβάνεσθαι, ἡνίκα 53) καὶ χόνδρον καὶ ἄρτον προηγοῦμεν. αἱ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ὀξέων πυρετῶν

cerandi vero terminus sit, ut non solum panis in tumorem efferatur, sed ut fermentum evanescat, et illius odorem non referat. alica quoque lota, est generis ejusdem, cum succus expressus, et ipsa satis lota sit, et elixa detur ex aqua, vel mulsa. Similis quoque generis est ptissanae succus, ita coctus, ut in una ejus parte quindecim aquae partes indantur. cum enim coquendo quinta pars remaneat, et percoletur, succus modica mulsa addita potui datur. Ipsam quoque mulsam in horum alimentorum genere posset quispiam constituere. Coquitur, ut ptissanam coqui diximus, cum mel in multas aquae partes coniicitur, et in quintam partem coquendo redigitur. Ex alica etiam sorbitio conficitur ad hunc modum. alica lota, et aqua saepe abiecta, iterum aqua pura unius horae spatio maceratur: deinde manibus in aqua confricatur, donec aqua colorem et spissitudinem lactis acquirat. deinde alica ita percolata, ipsa quidem extra remanet: quod vero lacteum ab ipsa est effectum, parum salis capit: et in iis, quorum stomachus et intestina morsu infestantur, parum anethi adiungitur: in iis vero, quibus stomachus pervertitur, et nausea vexatur, pulegii, et thymi: in iis, qui flatus pleni sunt, cumini coquitur ad consistentiam, et datur, antequam refrigerata sit. hoc alimenti genus si rite conficiatur, et dandi promptitudine, et concoctionis facilitate, et celeritate reficiendi, cum alicam, et panem praeferimus. * atque alimenta quidem, quae in

50) Equidem coniecerim, τὸ ἀποπνεῦσαι τῆς ζύμης.
51) Vide Pollucem edit. Hemsterh. p. 713. 714. Idem, quod ἀπόπλυμα.
52) Utitur hoc Plutarchus. T. II. p. 906. a.
53) ἡνίκα h. l. est ἐνίοτε. Conjicio vero: καὶ χόνδρου καὶ ἄρτου προηγούμεθα.

εἰσὶν αἵδε αἱ τροφαί. κατὰ περίστασιν δὲ πολλάκις, ἢ διὰ τὸ μὴ παρεῖναι ταύτας, ἢ διὰ τὸ μὴ οἰκείως ἔχειν πρὸς αὐτὰς τοὺς κάμνοντας, ἀναγκαζόμεθα καὶ ἄλλαις χρῆσθαι τροφαῖς, ἐν αἷς ἐστὶν ἴτριόν 54) τε καὶ λάχανον, καὶ ἄλφιτον, καὶ ὠόν. τὸ μὲν οὖν ἴτριον ἐκ πυρῶν ἔστω, ὧν καὶ ὁ ἄρτος ὀπτημένος καλῶς· λεπτὸν δὲ αὐτὸ δεῖ εἶναι σφόδρα. τὸ γὰρ παχὺ ἀνωμάλως ὀπτᾶται, καὶ τετρίφθαι δὲ δεῖ μάλιστα λεπτότατον, ὡς ἐπίσης ἀλφίτῳ εἶναι. ἑψεῖσθαι δ' ἐν ὕδατι μάλιστα μὲν οὖν ὀμβρίῳ· εἰ δὲ μὴ, ὅτι καθαρωτάτῳ ἐπὶ πλεῖστον, ὥστε ὑπὸ τῆς ἑψήσεως ἑνωθῆναι· ἐχέτω δὲ ὀλίγων ἁλῶν, καὶ ἔστω ἀνέλαιον, ἢ βραχύ τι. παντελῶς ἐλαίου προσλαμβανέτω, πρὶν ἐμπάσσεσθαι τὸ ἴτριον, συνεψωμένου τῷ ὕδατι τοῦ ἐλαίου. ὁμοίως δὲ χόνδρος ἑψεῖται σὺν τοῖς αὐτοῖς ἡδύσμασι. λαχάνων δὲ πάντων ἐπιτηδειότατον μαλάχη, ἔν τε γάρῳ καὶ ἐλαίῳ ἑφθὴ ἐσθιομένη. καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς ῥόφημα, ὃ δὴ γίνεται, τῶν φύλλων ἑψωμένων τῶν νεαρῶν τῆς μαλάχης, χωρὶς τῶν ἰνῶν, ἔπειτα τριβομένων ἐν 55) θυίᾳ, καὶ αὖθις ἑψώμενον ἐν ὕδατι καὶ ἁλὶ καὶ ἐλαίῳ. δευτέραν δὲ χώραν ἔχει κολοκύντη. δεῖ δὲ ἐπιλέγεσθαι τὰς σφόδρα νεαράς. ἑψεῖν ὅλας ἀξύστους, ἵνα μὴ τοῦ ὕδατος ἑψώμεναι διακορεῖς γένωνται. ξυέσθωσαν δὲ μετὰ τὴν ἕψησιν, καὶ προσφερέσθωσαν μάλιστα μὲν ἐν ὑδράλμῃ. 56) καὶ γὰρ οὐδὲ ἄστομος ἡ τοιαύτη προσφορά· εἰ δὲ μὴ, ἐκ γάρου καὶ ἐλαίου δοτέον. τὰ δὲ ὠὰ ἑψεῖν δεῖ ἐν ὕδατι κινοῦντας ἀδιαπαύστως αὐτά. οὐ γὰρ συνίσταται τὰ κινούμενα, οὐδὲ παχύνεται. βέλτιον δὲ ἐν

morbis acutis conueniunt, haec funt, quae expofuimus. Sed perfaepe ordo variatur, vel quia haec non fuppetant, vel quia non rite affecti ad ea fint aegrotantes, aliis alimentis uti neceffitas nos cigit: in quorum numero funt itria, olera, et polenta, et ova. Itrium igitur eft ex tritico, cum fit ipfum quoque panis recte affatus. debet autem tenue effe magnopere, fiquidem craffum inaequaliter affatur: debetque praecipue quam tenuiffime conteri, ut fit polentae perfimile: atque in aqua elixari, et praefertim pluuia: si ea non fuppetat, alia puriffima: idque plurimum, ut coquendo in unum conducatur. modicum quoque falis insit: oleique sit expers: vel parum omnino olei imponatur: et, priusquam itrium eo perfpergatur, oleum cum aqua fit incoctum. alica vero cum iifdem condimentis coquitur. Omnium vero olerum accommodatiffima malua eft, quae ex garo et oleo cocta comeditur: vel forbitio, quae ex ea fit hoc modo. folia maluae novella, abfque fibris elixantur, deinde iu mortario contunduntur, et iterum ex aqua, fale, et oleo elixantur. Secundum locum tenet cucurbita. Sed admodum novellas cucurbitas debemus eligere, atque totas, non abrafas, coquere: ne elixatae aqua impleantur. ubi vero elixatae fuerint, tum abradantur: denturque praecipue in aqua et muria. nam hoc pacto ori non erunt ingratae: fin fecus, ex garo dentur, et oleo. Ova

54) Ἴτριον Galen. in Gloff p. 74. appellat etiam ἐρείκιον.

55) Scribitur etiam, θυεία.

56) In lexicis hoc non reperitur. Compositum est ex ὕδωρ et ἅλμη, ut ὑδρέλαιον.

ὀξυκράτῳ 57) ἑψεῖν. ἔτι γὰρ μᾶλλον ὑγρὰ διαμένει.

ΒΙΒΛ. ε. ΚΕΦ. δ.

Ἐκ τῶν Διοκλέους. ὕδατος διόρθωσις.

Ὕδωρ ἀσθενέστατον ποιήσεις, ἀφεψῶν τὸ τρίτον μέρος, καὶ τὰ λευκὰ 58) διαφεψῶν ὡσαύτως· ἐμβάλλειν δὲ εἰς ταῦτα βώλου 59) ἀργίλου ξηρᾶς, μέχρι διάβροχοι γένωνται, μέτρον, ὡς ἡμίεκτον εἰς ἀμφορέα. ἐπειδὰν δ' ἀφεψήσῃς, 60) πιεῖν. καὶ ἔυτω θερμὸν, ὀδμὴν ἐξάγειν ὕδατος, κόπτων χειρὶ πρὸς ἄνεμον, καὶ ἐξαιθριάζων ἐν ἀχανεῖ τεύχει, 61) καὶ διαχέων εἰς τεύχη πολλὰ κατὰ μικρόν.

ΚΕΦ. ε.

Ἐκ τῶν Ἀθηναίου. ὕδατος κάθαρσις.

Διϋλίζεται τὸ ὕδωρ, τὸ μὲν, τοῖς στακτοῖς 62) λεγομένοις, καθάπερ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. διϋλίζεται δὲ καὶ τοῖς ὑλιστῆρσι, ποτὲ μὲν ἁπλοῖς, ποτὲ δὲ διπλοῖς ἢ τριπλοῖς γινομένοις, ἕνεκα τοῦ καθαρώτατον δι' αὐτῶν ἐκδέχεσθαι. καὶ βόθροι δὲ γίνονται παρά τε τῇ θαλάσσῃ, καὶ ταῖς λίμναις, ἔνθα μὲν πότιμον ἀπὸ τῆς θαλάσσης χωρίζειν προαιρουμένων, 63) ἔνθα δὲ τῆς λίμνης ἀνατεθολωμένης, καὶ βδέλλας ἐχούσης, ἢ τινας ἄλλας κακίας, ὅπως τὸ καθα-

in aqua funt coquenda, atque continuo agitanda: fiquidem ita commota, neque fimul cohaerent, neque denfantur. fed praeftat etiam, ea in pofca coquere, quoniam magis etiam liquida permanent.

Dioclis, de aqua corrigenda. Lib. V. Cap. 4.

Aqua maxime imbecillam facies, si tertiam partem decoquas, et alba ovorum fimiliter incoquas. in haec ipfa iniicenda eft argillae ficcae gleba, donec maceretur. menfura vero eft, ut femifextarius amphorae indatur. ubi decoxeris, bibatur. odorem etiam ab aqua removebis, si calfactam manu ad ventum ferias, et fub dio in vase immenfo teneas, et in multa vafa paulatim diffundas.

Athenaei, aquae purgatio. Cap. 5.

Aqua defecatur partim ftillicidiis, quae ftacta dicuntur, ut fit Alexandriae: partim colis, iifque interdum fimplicibus, interdum vero duplicibus, vel triplicibus, ut aqua puriffima per eadem excipiatur. Fiunt etiam juxta mare et juxta ftagna foveae, illic cum aquam potabilem a mari fecernere volumus, hic vero, ut cum ftagnum fuerit turbatum, hirudinesque, aut alia quaedem vitia contineat, aqua puriffima, et maxime

57) Erotian. p. 35. memorat hoc cum ὀξυμέλιτι et ὑδρομέλιτι.

58) Nimirum, τῶν ὠῶν.

59) Cod. βωλοῦ. Loco ἄργιλος, feu ἄργιλλος, Galen. in Gloss. p. 69. habet etiam, ἡ ἀργίλη.

60) Sic correxi. In Cod. eft: ἀφεψήσας ποιεῖν. Mox etiam in Codice eft, κόπτον.

61) τεῦχος, idem quod ἀγγεῖον. ἀχανής, *apertus*, *patens*

62) Hoc non inveni, ut de inftrumento, etsi στακτός, ut adjectivum, fatis notum fit. Forte στακτῆρσι, aut, στακτηρίοις. Sed nec haec legi. Mox Codex: ὑλιστηρει, fine accentu.

63) Intellige, ἀνθρώπων, aut τινῶν. Rasarius voluit, προαιρούμεθα, ut eius docet interpretatio.

ρώτατον καὶ ἀλυπώτατον, διὰ τῆς γῆς διαπηδῶν 64) εἰς τὰ ὀρύγματα συνάγηται. ἐπὰν δὲ πολὺ πλῆθος ᾖ τὸ ὑδρευόμενον, καθάπερ ἐν στρατιαῖς, κύκλῳ τὰς πλευρὰς τοῦ βόθρου λίθοις ἢ ξύλοις περιλαμβάνουσι, καὶ τὸ ἔδαφος ὁμοίως καταστρώσαντες, πειρῶνται καθαρὰ διαφυλάττειν τὰ ὕδατα· τὰ δὲ διϋλιζόμενα λεπτότερα γίνεται, καὶ καθαρώτατα, διὰ τοῦτο καὶ ψυχρότερα. πολλὰ δ᾽ αὐτῶν καὶ διϋλισθέντα, τὰς ἀπὸ τῶν γλοιωδῶν σωμάτων δυνάμεις φυλάττει. 65).

Κ Ε Φ. ιζ.

Ἐκ τῶν 66) Φιλαγρίου, περὶ ἀπομέλιτος.
Ἐκ τοῦ περὶ ἡδέων πομάτων.

Καιρὸς πόσεως ἀπομέλιτος, καθ᾽ ὃν ἂν φανῇ σημεῖον πέψεως. ἐν μὲν πυρετῷ, μόνον κατ᾽ οὔρων. εἰ δέ τι καὶ περὶ πνεύμονα τύχοι ταύτης δεόμενον, ἐν τοῖς ἀναπτυσθεῖσι δεικνύμενον. δοθείη δ᾽ ἂν οὐκ ἀτόπως καὶ πρὸ πέψεως. καὶ γάρ τι καὶ τμητικὸν ἔχει, καὶ ῥυπτικὸν, καὶ συμπέψαι 67) μελίκρατον αὐτοῦ δύναται. βελτίων οὖν ὁ καιρὸς ἀπομέλιτος ὕστερον, ὡς ἂν καὶ οἰνῶδές τι κεκτημένου. συμβαίνει γε μὴν τοὺς πυρετοὺς ἐξάπτεσθαι πλέον οἴνου πόσει, μὴ παρακμάζοντος ἤδη τοῦ νοσήματος, καθ᾽ ὃν χρόνον λελέπτυνται μὲν τὰ αἴτια, καὶ τῶν πόρων ἄνοιξις γέγονεν. τηνικαῦτα γὰρ πινόμενος οἶνος πόριμος, οὔτ᾽ ἐπαύξων τὸ τῶν πυρετῶν γένος, καὶ πρὸς τὸ δέρμα τὴν θερμασίαν ἄγων, καὶ κατακιρνεὶς μὲν εὐθέως τὰς δριμύτητας

innoxia per terram transiliens, in fossis colligatur. Ubi vero multa aquae copia sit haurienda, ut in exercitu fieri solet, latera foveae lapidibus, lignisque ambiunt, et cum pavimentum simili modo instraverint, puras servare aquas nituntur. aquae autem, quae purgantur, leviores, ac puriores fiunt et ob eam ipsam causam etiam frigidiores. multae vero, licet fuerint percolatae, tamen facultates a sordidis corporibus contractas adhuc seruant.

Philagrii, de apomelite. Ex libro de potionibus suavibus. Cap. 17.

Tempus apomelitis potioni accommodatum est, cum signum coctionis apparet: ac in febribus quidem, ex vrinis: in pulmone vero, si quippiam sit, quod hac potione indigeat, quod ea, quae exspuuntur, nobis indicent. non importune quoque ante concoctionem dabitur: siquidem vim quandam habet incidendi, et abstergendi, potestque ipsum concoquere: sed melius etiam concoquit, quam melicratum. praestantius ergo tempus apomelitis est posterius, utpote quod vinosi quidpiam acquisiverit. evenit enim, ut febres magis accendãntur ex vini potione, nisi iam morbus declinat. quo sane tempore causae extenuatae sunt, et meatus aperti fuerunt. ac tum quidem vinum potui datum permeat, neç febres auget, et ad

64) Codex: διαπηδόν.

65) Paullo hic inferius, capite XIII legitur breve fragmentum ex Dioscoridis lib. V. cap. 13. p. 330. quod, ut editum, praetermisi.

66) De eo vide Fabric. bibl. gr. Vol. XIII. p. 364.

συνεξάγων, δὶ 68) ὀλίγον ὕϛερον ἱδρῶτάς τινας καὶ οὖρα προτρέπων. ὥϛε ὁ τῆς παρακμῆς 69) καιρὸς, ἐκτήδειός ἐϛιν οἴνου πόσεως καὶ τῶν ἄλλων τῶν οἰνωδῶν πομάτων. ἀλλ' ἐπεὶ πάλιν οἴνου μὲν ἀσθενέϛερον ἀπόμελι κατὰ θερμασίαν τυγχάνει· ῥυπτικῆς δὲ καὶ τμητικῆς ὑπάρχει δυνάμεως· τοῦτο δὲ προπαρασκευαϛικὸν λύσεως τῶν ἐπὶ χυμοῖς σηπομένοις 70) ἀναπτομένων πυρετῶν γίνεται, διδόναι καὶ πρὸ παρακμῆς, ἀπομέλιτος ποτοῦ. μελίκρατον μὲν δὴ συντιθὲν, αὐτίκα πίνεται, καὶ τὸ ὀξύμελι δὲ δοθείη, ποτὲ ἂν παραχρῆμα συντεθὲν, εἰ καὶ βέλτιόν ἐϛι κεχρονισμένον αὐτὸ προσφέρειν. δὶ ἀκριβείας 71 a) γὰρ τηνικαῦτα κεχωρήκασιν εἰς ἄλληλας αἱ δυνάμεις. καὶ ῥοδόμελι δὲ καὶ ὀμφακόμελι καὶ τὸ διὰ κωδύαν 71 b) χρονισθῆναι λίαν ἐθέλει. τὸ μὲν γάρ τοι παχὺ καὶ τρυγῶδες ἐν αὐτοῖς ἐϛί. τὸ δ' αὖ χρήσιμον καὶ πότιμον, καὶ δεῖται χρόνου πρὸς διάκρισιν. μάλιϛα δὲ τὸ ἀπόμελι. πρὶν γὰρ οἰνῶδές τι κατά τε τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ὀσμὴν ἐν τῷ χρόνῳ προσλαβῇ, οὐδὲν ἂν μελικράτου δόξειεν διαφέρειν· ἑψηθὲν δὲ, καὶ μηνῶν που γενόμενον ἓξ, οὐχ, ἃς εἴρηκα, μόνας ἐνεργείας, ἀλλὰ καὶ τὴν ῥωϛικὴν, οἴνου δίκην, ἐπιδείκνυται, δίχα τοῦ τῆς κεφαλῆς ἅπτεσθαι. πίνειν μὲν οὖν ἀπόμελι, χρόνιον. σκευάζειν 72) δὲ ὧδε. κηρία λαβὼν πεπληρωμένα μέλιτος λευ-

cutim calorem trahit: et humores temperans, ſtatim acrimoniam extrahit: paulo poſt vero ſudores quosdam, et urinas commovet. ex quo fit, ut tempus declinationis ſit vini, et aliorum potuum vinoſorum potioni accommodatum. Sed quoniam apomeli, eſt vino itidem in calore debilius, habetque vim incidendi, et abſtergendi, idque vim habet praeparandi ſolutionem febrium, quae ex putreſcentibus humoribus accenduntur: idcirco fit, ut etiam ante declinationem apomeli potui detur. at melicratum compoſitum ſtatim praebetur. oxymeli vero dari poterit ſtatim confectum: ſed, ſi melius ſit diutinum, illud dato. tunc enim facultates inter ſe diligenter ſunt diſtinctae. Rhodomeli vero, et omphacomeli, et diacodyon inueteraſcere valde poſtulant. pars enim in eis craſſa et feculenta eſt, pars vero contra utilis, et potabilis: et tempore opus eſt, ut ſecernatur: idque praeſertim in apomelite: quod prius, quam vinoſi quidpiam, quod tractu temporis acquiſiverit, et guſtanti, et odoranti afferat, nihil a melicrato differre videtur. Coctum enim, et ſex menſium ſpatio aſſervatum, non ſolum ea, quae dixi, praeſtat: ſed vim etiam roborandi, more vini, demonſtrat: nec

67) Poſt συμπέψαι in marg. additur: δυνάμενον. ἀλλὰ βέλτιονγε πέψαι μελικράτου.
68) Antea fuerat, δὶ ὀλίγων. Littera o eſt ex correctione. Forte, δὶ ὀλίγου voluit. Sed nec ὀλίγων abſurdum erat.
69) παρακμὴ, *febris remiſſio.*
70) ἀνάπτεσθαι de febribus, elegantiſſima et aptiſſima translatione, ut plura alia in his Graecorum medicorum fragmentis, quae brevitatis cauſſa ſilentio praeterii. *Graecis dedit ore rotundo muſa loqui.*
71 a) In Codice: διακριβείας. δὶ ἀκριβείας nihil aliud eſt. quam ἀκριβῶς. δὶ ἀκριβείας ſaepe habet Plato. Dicitur etiam, ἐπ' ἀκριβείας, εἰς ἀκρίβειαν, πρὸς ἀκρίβειαν. Notum eſt enim, Graecos adverbia per praepoſitiones et ſubſtantiva notare. Haec obiter. Eiuscemodi enim hic non admodum curo.
71 b) Cod. una voce: διακωδύων. In proximo capite XVIII legitur locus Galeni: περὶ τοῦ διὰ κωδύων. κωδύων vero vocabulum diverso modo ſcribi, dudum monitum eſt. Vide etiam Galen. in Gloſſis p. 82. Harpocrat. p. 109.
72) In Codice Oribaſii capite XV. eſt locus ex Galeno de hoc potu praeparando, ubi inter alia monet, a veteribus appellatum esse, ὀξυγλυκύ.

καὶ μὲν τὴν χρόαν, διαυγὲς ἔχοντα τὸ μέλι, διὰ τῶν χειρῶν ἐκθλίβομεν, καὶ ὕδωρ πηγαῖον καλὸν μίγνυμεν, παχυτέρῳ μὲν, ὅτι τέτταρα μέτρα· μέσῳ δὲ, τρία καὶ ἥμισυ· λεπτοτέρῳ δ' ὑπάρχοντι καὶ ὑγροτέρῳ, τρία τοῦ ὕδατος. καὶ τόγε τοῦ κηροῦ γεῶδες λείψανον, ἐξ οὗπερ ἐξέβη τὸ μέλι, θλίβοντες ταῖν χεροῖν ἐπιπολὺ διαθρύπτομεν εἰς λεπτὰ μόρια, κατ' αὐτὸ τὸ ὕδωρ ποιούμενοι τὴν θλίψιν. εἶτα συναγαγόντες τὸ ὑγρὸν, καὶ λύσαντες ὅλον τὸ μέλι, κἄπειτα ἐμβάλλοντες εἰς καινὴν χύτραν προαπεξεσμένην ἠρέμα καὶ τὸ γεῶδες ἀποτεθειμένην ἄνθραξι πυροῦντες ἢ ξύλων ἀκάπνων φλογὶ λεπτοτέρᾳ, ζέννυμεν, ἀφαιροῦντες ἑκάστοτε τὸ οἷον ἀποπτυόμενον ἐν τῇ ζέσει κόπριον. μετὰ δὲ τὰς πρώτας ζέσεις ἀφελόντες τὸ γεῶδες ἅπαν καὶ δηλονότι καὶ τὸν ἀφρὸν, καθελόντες τὲ τὴν χύτραν, εἶτ' ἐάσαντες ψυχθῆναι τελέως, καὶ μετὰ τὴν ψύξιν τὸ ἐποχούμενον ἐξελόντες, ἐπανθεῖ δὲ ψυχθέντος, αὖθις τὴν χύτραν ἐπὶ τοῦ πυρὸς θερμαίνομεν, καὶ ζέσαντες ἀποτίθεμεν, ἀφελόντες τὲ τὸ ἐπιπολάσαν πάλιν, εἰ ψυχθείη. τρίτην δὲ 73) ποιησάμενος ζέσιν καὶ ψύξιν καὶ κάθαρσιν τοῦ περιττώματος, οὕτως ἐμβάλλομεν εἰς ἀγγεῖον τὸ σκευασθὲν ἀπόμελι κεράμιον. καλὰ δέ ἐστι τὰ φιλαδελφινὰ 74) καὶ καρυηνὰ, καὶ ὀμφακηρὰ προσαγορευόμενα. τίθεμέν τε

caput tentat. ergo diu ante factum apomeli, bibendum est. Haec vero est ejus confectio. Favos mellis plenos, albi coloris, pellucidumque mel continentes capimus, manibusque humorem exprimimus: aquam fontanam optimam indimus. si mel crassius sit, uni mellis parti quatuor aquae partes injicimus: si mediore, tres et dimidium alterius: si tenuius sit et liquidius, tres. partem vero terream faui, reliquias inquam, ex quibus mel expressum fuit, manibus multum confringimus, et in tenues partes dissectas in aqua exprimimus: deinde humorem in unum adductum, et totum mel dissolutum in ollam novam, in qua prius ad terreum odorem tollendum aqua pedetentim ferbuerit, coniicimus, et igni ex carbonibus, aut tenuiore flamma ex lignis fumum non reddentibus, decoquimus, ablata jugiter spuma, et quicquid veluti fex feruendo reiicitur. Post primam vero coctionem, auferimus quicquid terreum est, ac nimirum etiam spumam, ollam ab igni tollimus: deinde plane frigere finimus. ubi iam frigida fit, quod supra fluitat, abiicimus. totum postea sic frigefactum igni excalfacimus, et ubi ferbuerit, tollimus, et ubi frigescat, iterum, quodcunque superfluitat, excipimus. ubi vero tertio ferbuerit et frigefactum fit, et excrementum abjectum, apomeli confectum in va· fictile coniicimus. sunt autem ad hoc accommodata, quae philadelphina, et caryena, et omphacera nominantur.

73) Forte, ποιησάμενοι. ἀγγεῖον κεράμιον jungenda, ut per se intelligitur. Forte excludenda τὸ σκευ. ἀπόμελι.

74) Forte, φιλαδελφηνά. Et mox, καρυηρὰ et ὀμφάκινα.

αὐτὸ κατ᾽ οἶκον, ἐν ᾧ καὶ οἶνος τεθεὶς εἴωθεν ἄτρεπτος μένειν. δῆλον δ᾽ ἐστὶ δήπουθεν τὰ χρῆναι τὴν ζέσιν ἐπὶ πλέον ποιεῖσθαι. τὸ γὰρ ἀρξαμένης, ἢ βραχὺ προελθούσης καθελεῖν τὴν χύτραν, ἀτελῆ τὴν ἕψησιν ἐργάζεται, καὶ περίττωμα καταλείπεται γεῶδες, σαπῆναι δυνάμενον καὶ διαφθαρῆναι τὸ ποτόν. διττὴ δ᾽ ἔστι σύνθεσις ἀπομέλιτος. τὸ μὲν γὰρ μόνων ἑψωμένων ἐν ὕδατι τῶν κηρίων γίνεται μετὰ τὴν ἔσθλιψιν τοῦ μέλιτος, καὶ ποιοῦσι, κατὰ τὰς ἀγροικίας, αὐτὰ πλεῖσται, ὅσον οἰνῶδες, καὶ παχὺ, καὶ μελάντερον· τὸ δ᾽, ὡς αὐτὸς ἔφην, συντιθέμενον, ὡς τοῦ μέλιτος εἶναι μᾶλλον ἐν αὐτῷ χρείαν, ἢ τῶν κηρίων. πλύνεται γὰρ ταῦτα κατὰ τὸ ὕδωρ, οὐχ ἕψεται, τοῦ μέλιτος ὅλου συνεψωμένου. καὶ ταύτῃ γε τῇ συνθέσει διαπαντὸς ἡμεῖς χρώμεθα, τὴν ὕδατος μόνου πόσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παραιτούμενοι. κακίας γὰρ ἐπὶ πυρεκτικῶν ἀῤῥωστιῶν οὐκ ὀλίγας, οὔτε μικρὰς ἐπιδείκνυται.

id reponimus in cella vinaria, ubi vinum reconditum moveri non solet. Est vero perspicuum, hoc esse diutius decoquendum. nam si ollam auferas, ubi feruere incepit, aut parum ferbuerit, imperfectam coctionem facies: et excrementum terreum in ea relinquetur, quod efficere poterit, ut potus putrescat, et corrumpatur. Est autem duplex apomelitis compositio. alterum fit, cum soli faui, posteaquam mel expressum fuerit, in aqua decoquuntur: quod rustici plerumque faciunt: quod et vinosum, et crassum, et nigrius est: alterum vero, quale ego descripsi: in quo mellis potius, quam favorum usus cernitur: quandoquidem favi in aqua tum lavantur, non coquuntur: cum tamen mel totum cum aqua decoquatur, hacque compositione nos semper utimur, aquae solius potione ut plurimum devitata: siquidem ea aegrotis febricitantibus neque pauca, neque exigua mala solet invehere.

ΚΕΦ. ιθ.

Περὶ τοῦ διὰ κωδύων. Ἐκ τῶν Φιλαγρίου. ἐκ τοῦ περὶ ἡδέων πομάτων.

Οὐκ εἰς ὕπνον τρεπομένοις, οὐδ᾽ ὕπνου δεομένοις δέδωκα τὰ διὰ κωδύων ἐγὼ μόνον, ἢ πρὸς βῆχά τινα ἐνιστάμενος, ἐφ᾽ ὧν ὅ, τε χρόνος, τό, τε ποσὸν τῆς δόσεως ὑπὸ Γαληνοῦ καλῶς ὡρίσθη· ἀλλὰ καὶ πυρέττουσι σφοδρῶς, ἀφόρητόν τε τὸ καῦμα πεποιημένοις, καὶ στόμα γαστρὸς διακαιομένοις, ἐν ἐρυσιπέλασί τε, καὶ ἄλλως θερμῷ παθήματι, ἐφ᾽ ὧν δὴ καὶ τὸ ποσὸν ηὐξήσαμεν μεγάλως, πέντε καὶ ἓξ κοχλιάρια διδόντες.

De eadem confectione ex capitibus papaverum. Philagrii, ex libro de potionibus suavibus. Cap. 19.

Ego non solum iis, qui se quieti tradidissent, somnoque indigerent, confectionem ex capitibus papaveris exhibui, aut ad tusses arcendas dedi, in quibus et dandi tempus, et mensuram rite Galenus definivit: sed etiam iis, qui vehementi-febri iactarentur, quique calore, quem ferre non possent, affligerentur, et os ventriculi ardore opprimeretur: itemque in erysipelate, et alio calido quovis affectu. in quibus etiam valde quantitatem auximus, ut quin-

καὶ οὐχ ἅπαξ γε μόνον, ἀλλὰ καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον, καὶ πολλοστὸν τῆς ἡμέρας, οὐκ ἐν ἀκμῇ μόνον τῶν πυρετικῶν νοσημάτων, ἀλλ' ἤδη καὶ πρὸ τῆς ἀκμῆς τὲ καὶ τῆς ἐναργοῦς πέψεως, ἐφ' ὧν ἀγρυπνία καὶ θερμασία δριμεῖά τις ἢ μεγάλη κατεπόνει τὸν ἄνθρωπον. διὸ καὶ καλῶς ἔχειν μοι δοκεῖ, τοὺς πρὸ τῆς ἀκμῆς τῶν πυρετικῶν νοσημάτων τῷ διὰ κωδύων ποτίζειν βουλομένους ὀξυμέλιτος ἐπιχεῖν. λεπτύνει γὰρ αὐτοῦ τὸ παχὺ τῆς ὕλης, φυλάττει τὲ τὴν ψυκτικὴν δύναμιν μετὰ τοῦ μὴ ἐμποδίζειν τῷ τάχει τῆς πέψεως. χρὴ 76) οὐκ ἐπὶ τῶν ἐπὶ σήψει παχέων χυμῶν ἐξαπτομένων πυρετῶν μόνον ὀξυμέλιτος μιγνύειν, καὶ μάλιστα, ὅτε πρὸ ἀκμῆς δίδομεν, ἀλλὰ κἀπὶ τῶν σπλάγχνων τῶν ἐμπεφραγμένων, ἥπατος καὶ σπληνὸς, πνεύμονός τε καὶ τῶν ὁμοίων πυρετῶν διακαιομένων. πέντε δ' ἢ ἓξ τέλεια κοχλιάρια δίδομεν, οὐ φοβούμενοι ψύξεως ἀμετρίαν, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄνευ πυρετοῦ βηχὶ συνεχομένων. τὸ γὰρ ὑπὲρ τὴν φύσιν θερμὸν κολάζομεν, πρὸς ὃ συναρμόττεται τὸ ποσὸν τοῦ φαρμάκου, τῆς κατὰ φύσιν θερμασίας οὐχ ἁπτόμενον δηλονότι, κατὰ τὰς ἀγωνιστικὰς πόσεις. οὐ μόνον δὲ τὸν πυρετὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν παροξυσμὸν ἁρμόζειν προσῆκεν, ὡς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς ἀρχὰς τήν τε τοῦ κατὰ μέρος παροξυσμοῦ, καὶ τὴν τοῦ νοσήματος αὐτοῦ συμπεπτωκέναι. καλῶ δ' ἀγω-

que et fex cochlearia daremus, idque non femel, fed et bis, et ter: idque faepius in die. nec folum in ftatu morborum, quos febris affert, fed etiam ante ftatum, et vero etiam ante concoctionem evidentem: in quibus vigilia calorque acer aut magnus quidam hominem oppugnabat. Idcirco recte facere mihi videntur, qui ante ftatum morborum, qui ex febre exiftunt, bibere hanc confectionem volunt, ut oxymel admifceant: quandoquidem oxymel ejus materiae craffitudinem attenuat: fervatque confectio fuam vim refrigerandi, et celeritati concoctionis nullum affert incommodum. nec folum vero in febribus ex humorum crafforum corruptela accenfis, oxymel admifcere, et praefertim cum ante ftatum damus, fed etiam in vifceribus obftructis, ut iecore, pulmone, liene, et ejufmodi febribus adurentibus oportet. tunc autem quinque aut fex perfecta cochlearia damus, nec frigiditatem nimiam, quemadmodum in iis, quos tuffis abfque febre vexat, pertimefcimus. Calorem enim, qui praeter naturam eft, corrigimus, cui etiam conuenit quantitas medicamenti, ut ad naturalem calorem redigatur: cum minime videlicet vehementibus potionibus accenditur. fed non folum febris, verum etiam acceffio debent convenire: ut uterque vigor, et privatae acceffionis, et morbi ipfius, in unum incidat. Vehementes autem potiones voco eas, quae magnopere augentur, cum morbum crifi diffolutum

76) δὲ interponendum videtur.

νιςικὰς πόσεις, τὰς μεγάλως αὐξομένας, ὁπότε λύσαι τὴν νόσον ἐλπίζομεν κρίσει. πρὸ γάρτοι τῆς ἀκμῆς τοῦ παθήματος, ὅτε πειθόμεθα, μὴ δύνασθαι κινῆσαι κρίσιν, ἐπιψύξεως ἕνεκα χρώμεθα τῷ ποτῷ, μετρίαν αὐτοῦ τὴν πόσιν ἐργαζόμενοι. δοίημεν δ' ἂν αὐτὸ κατὰ τὰς ἀκμάς ποτε, καὶ μόνον μὲν, καὶ σὺν ὀξυμέλιτι καὶ ὀμφακομέλιτος δὲ τὸ μέτριον 77) ἐπιπλέξαντες, καὶ ἄλλοτε ῥοδομέλιτός τε καὶ οἴνου τινὸς τῶν πορίμων. καὶ μάλιστ', ἐὰν ᾖ τὸ διὰ τοῦ ὕδατος ἐσκευασμένον. βραδύπορον γὰρ φύσει τὸ ὕδωρ. μικρῷ δὲ κάλλιον, καὶ οἶνον ἀνθ' ὕδατος λεπτότερον καὶ διαυγέστερον παραλαμβάνειν ἐπὶ τῆς τῶν κωδύων ἑψήσεως. ποριμώτερον γάρ ἐστι μετὰ 78) τοῦτο ῥωστικὸν ἔχειν. ἀλλὰ κἀπὶ τοῦ πυκνοτέρου δέρματος ἄμεινον ἀρήγει ὁ τοιοῦτος οἶνος μιγείς. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν ἀραιοτέρων σωμάτων ἢ στόματος τῆς κοιλίας ἀσθενεστέρου ὀμφακόμελι, καὶ μᾶλλον, εἰ ἀνορεξίᾳ διοχλοῖτο. καὶ τοῖς γλυκυπόταις, ἤ τι κατὰ κοιλίαν ἔχουσι φαρμακῶδες ἐῤῥυηκὸς ἐργὸν ἢ χολῶδες. καὶ ῥοδόμελι δὲ μίγε πηαν 79 τοῖς οὕτω διακειμένοις. ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν πυρετῶν ἀπόχρη προδιορίσασθαι. τῶν δὲ ἄλλων παθῶν ἐφεξῆς μνηστέον. οὐ γὰρ πνεύμονι μόνῳ ἐκπεπυρωμένῳ τε καὶ ῥευματιζομένῳ καὶ βήττοντι χρήσιμον ὑπάρχει τὸ ποτόν· ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις σπλάγχνοις. διὸ καὶ προσφέρομεν, οὐχ ἡπατικοῖς μόνοις ἢ σπληνικοῖς, ἀλλὰ καὶ νεφρούς τε

iri fperamus. nam ante morbi vigorem, cum nobis perfuademus, crifin nihil movere poffe, nos refrigerationis caufa potione utimur: ejufque moderatam menfuram damus. fed eandem etiam dare poterit quifpiam in ftatu, vel folam, vel cum oxymelite: et cum omphacomelite, modicum tamen admifcens. et alioqui etiam cum rhodomelite, et vino aliquo eorum, quae permeant: ac praefertim, si confectio ex aqua facta fit: cum aqua fuapte natura tardi fit tranfitus. Eft autem paulo melius ad capita papaverum docoquenda, vinum quod magis tenue ac perlucidum fit, quam aquam affumere. ita enim melius penetrat, et roborandi quoque vim habet. quinetiam in cute denfiore hoc vinum admixtum melius adiuvat: quemadmodum etiam omphacomeli aptius eft in corporibus rarioribus, aut ore ventriculi imbeciliore, et magis etiam, si cibi faftidio teneatur. iis praeterea, qui dulcia bibunt, aut aliquem in ventre habent medicamentofum humorem fluentem, aut biliofum, iis, qui ita affecti fint, rhodomeli admifcebis. atque haec quidem in febribus fatis diftincta fint nobis. caeterarum vero affectionum deinceps eft facienda commemoratio. Hic igitur potus non folum pulmoni fuppurato, et defluxione oppreffo, et tuffienti utilis eft, fed caeteris itidem vifceribus. quam ob rem damus non modo hepaticis, et fpleneticis, fed etiam, quibus renes, et vefica vitium contraxerunt: si modo calida fit affectio.

77) De hoc dubito. Forte, ἐπιβρέξαντες.

78) Rasarius videtur voluisse: μετὰ τοῦ καὶ ῥωστικὴν δύναμιν ἔχειν. Forte: μετὰ τοῦ καὶ τὸ ῥωσ.
79) Ita, fine fensu. Rasarius videtur voluisse, μίσγοις ἄν.

κύστιν βεβλαμμένοις, εἰ θερμὸν εἴη τὸ πάθος. στραγγουρίας γοῦν ἐπὶ δριμύτητι τῶν οὔρων γιγνομένας καταστέλλει μεγάλως, καὶ μάλιστα ἐν βαλανείῳ τὲ καὶ πρὸ βαλανείου, μέλλουσιν εἰσιέναι, διδόμενον δαψιλὲς, ἐφ᾽ ὧν δὴ καὶ τὴν δίαιταν ἁδροτέραν τὲ καὶ εὔχυμον εἶναι κελεύομεν, καὶ νεφρητικῶν δὲ, ὧν γε κενεῶνες καὶ ψύαι θερμότεραι, ἀγαθὸν ὑπάρχει τοῦτο τὸ ποτόν· καὶ τοῖς 82) διαβήτῃ τὲ καὶ χολέρᾳ κινδυνεύουσιν, οἷς ἀμφοτέροις, μηδενὸς εἴργοντος, καὶ ψυχρῷ κερασθὲν ἀκραιφνεῖ, χρησιμώτατον. τὸ γάρτοι τῶν χολερικῶν ἔσχατον ἴαμα, ψυχρὸν ὑπάρχει ποτόν. προσήκει δὲ πρότερον αὐτῶν ῥωννύναι τὴν ὅλην γαστέρα μηλίνῳ καὶ μαστιχίνῳ, καὶ ὄμφακος σταφυλῆς χυλῷ, καὶ 84) συπτηρίας βραχεῖ τῆς σχιστῆς, καὶ τοῖς ὁμοίοις. τρίβειν τὲ τὸ δέρμα τὸ 85) τοῦ κάμνοντος ὅλον πολυχρονίως χερσὶν ἀνηλίφοις, 86) ἢ καὶ μαλακοῖς ὀθονίοις. σικύας τὲ προσβάλλειν νώτῳ καὶ μεταφρένοις καὶ θώρακι· κᾆπειτα διδόναι τοῦτο τὸ ποτὸν σὺν ὀμφακομέλιτι θερμῷ κεραννύμενον. εἰ δὲ καὶ τούτων πραττομένων ἡ κένωσις ἐπιμένοι σφόδρα, καὶ συγκοπῆς καὶ σπασμῶν προσδοκία τὶς εἴη, καὶ φό-

ergo urinae stillicidia, quae ex lotii acrimonia sint exorta, praecipue vero in balneo, aut ante balneum, copiose datus efficacissime comprimit. instituendaque iis est victus ratio crassior, et succi melioris. Ad renum autem vitia, et cum ilia, atque lumbi calidiores sunt, hic potus valde facit. itemque accommodatus est iis, quibus diabete, et cholericae affectiones periculum minantur. in quibus utrisque, si nihil vetet, frigida temperatus, saepe est utilissimus. etenim extremum cholericorum affectuum remedium frigidus potus est. sed totus venter prius roborari debet melino, et mastichino, et vuae acerbae succo, et aliqua portiuncula aluminis scissilis, et caeteris generis ejusdem: totaque aegroti cutis diutius confricanda est manibus inunctis, aut etiam linteis mollibus: tum cucurbitulae dorso, scapulis, et thoraci affigendae: postremo hunc potum calido omphacomelite temperatum dabimus. si vero his peractis inanitio valde perduret, sitque aliqua syncopes, et conuulsionis suspicio, atque timor, ad frigidae potionem necesse est confugere. Thoracem vero evacuabis, si hoc quoque opus esse propter vigilias, aut calorem immoderatum videbis. si vero concoquendus morbus sit, butyro, et terebinthina, et iride,

80) Pro eodem alii scribunt βρήσσειν. v. Galen. in Gloss. p. 68. et Hippocratem. βήττειν et βήσσειν Xenoph. p. 46. A. Diog. Laert. p. 360.

81) Sic in marg. In textu εἰς.

82) Codex: διὰ βήτῃ. Vide Aretaeum περὶ χρον. παθῶν lib. II. cap. 2. Galen. περὶ κρισ. I, 12 Alex Trall. VIII, 8 Paul. Aegin. III, 45.

83) In utroque intelligitur, ἐλαίῳ. v. Dioscor. I, 55. p. 31. I. 51. p. 29.

84) Dioscor V, 123. p. 373.

85) τὸ malim excludere.

85) Esse hoc ex ἀλείφω, quiuis intelligit. ἀνήλιφος tamen non reperi. Forte, ἐναλείπτοις.

βος, ἐπὶ τὴν τοῦ ψυχροῦ πόσιν ἀνάγκη καταφυγεῖν. θώρακα δὲ ἐκκενοῦν προαιρούμενος, εἰ καὶ 87) τοῦτο βλέπεις εἶναι χρείαν, δι' ἀγρυπνίαν ἢ θερμασίαν ἄμετρον. εἰ μὲν συμπέψεως δέοι τῷ σ..ματι, 88) βούτυρόν τε καὶ τερμινθίνη, 89) τὲ σὺν αὐτοῖς. χρονιζομένου δὲ, δ.. .. καὶ μέλι, καὶ τὰ ὅμοια, καὶ εἰς ὕπνον τρεπομένῳ, τὸ ποτόν. εἰ δὲ τέμνειν τὸ περιεχόμενον, ἀποῤῥύπτειν τὲ δέοι, καὶ ταῦτα μὲν, ἀλλὰ καὶ γλήχωνος 90) κόμης, ὑσσώπου τέ τι καὶ ἀδιάντου, καὶ πάνακος ἐναφεψημένων ὕδατι, καί τι καὶ ὀξυμέλιτος, μόνου τὲ καὶ σὺν τῷ τῶν βοτανῶν ἀφεψήματι, καὶ κατὰ τὸν καιρὸν τὸν εἰρημένον, ἅμα τῷ διὰ τῶν κωδύων φαρμάκῳ, καὶ εἰ δεήσειέν ποτε, καὶ καθ' ἡμέραν, εἰ καὶ κατ' ἄλλον τινὰ τῆς νυκτὸς χρόνον, καύσου τινὸς ἐπείγοντος ἢ ἀγρυπνίας.

ΚΕΦ. κ.

Ἐκ τῶν Φιλαγρίου. περὶ τοῦ ἀπὸ τῶν κυδωνίων μήλων, καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν κράνων καὶ ὕδατος. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ δὲ ἀπὸ τῶν μήλων, τῶν κυδωνίων, σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον. περιαιρεθέντα χρὴ, τοῦ τε φλοιοῦ, καὶ τῆς ἐντεριώνης, ἑψεῖν αὐτὰ σὺν ὕδατι πηγαίῳ καλῷ, μέχρις ἂν ἡ τρίτη μοῖρα διαφορηθῇ τοῦ ὕδατος, καὶ τὰ λειπόμενα δύο μέρη καλῶς ἐγχέαντα κεραμίοις ἀγγείοις, οἷς εἰρήκαμεν, ἐν οἴκοις ἐπιτηδείοις ἀποτίθεσθαι. γίγνεται μὲν γὰρ οἰνῶδες καὶ αὐστηρόν. ὠφελεῖ δὲ κοιλιακοὺς πινόμενον, καὶ ῥώννυσι στόμα κοιλίας ἄτονον, καὶ ἧπαρ ἔσθ' ὅτε,

una cum eis uti poteris. si inveterarit, mel quoque et similia danda erunt, et cum somno se tradiderit, potum ipsum dabis. Si vero humores contentos secare, et abstergere oporteat, tum haec ipsa, tum vero etiam pulegii comam, itemque hyssopi, et adianti, et panacis ex aqua decoques: atque etiam oxymel solum, vel cum herbarum decoctione propinabis. id quod facies eo tempore, quod ante dixi, una cum medicamento, quod ex papaverum capitibus conficitur: et, si opus fuerit, etiam de die, aut alio quoque aliquo nocturno tempore, cum febris ardens aliqua, aut vigiliae urgeant.

Philargii, de confectione ex malis cydoniis, & quae ex cornis & aqua fit, ex eodem libro excepta. Cap. 20.

Confectio ex malis cydoniis ad hunc modum paratur. aufertur cortex, et medulla: et coquuntur ex optima aqua fontana, donec tertia pars aquae consumatur: reliquae vero duae partes vasis fictilibus recte infunduntur, et praedictis locis accommodatis reponuntur. Fit hoc vinosum et austerum, et potum coeliacis prodest: et os ventriculi imbecillum, atque hepar corroborat, cum seipsis humidiora quandoque sunt facta. quandoque autem optimum mel admixtum, perfecta iam coctione, inditur: idque non solum voluptatis causa, sed etiam ut

87) Forte, τούτου.
88) In marg. νοοήματι.
89) Nominativi et Accusativi consistere nequeunt.
90) In textu: γλήχουσι, et in margine: γλήχονος.

καθ' ὃν καιρὸν ὑγρότερα γίγνεται σφῶν αὐτῶν. μίγνυται δὲ καὶ μέλιτος ἐνίοτε καλοῦ τῷδε τῷ πόματι, συντελουμένης ἤδη τῆς ἑψήσεως, σύν τινι μιγνύμενον, οὐκ εἰς ἡδονὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ φυλακὴν τῆς συνθέσεως. ἂν γὰρ ἂν σαπείη ῥαδίως τὸ ὑγρὸν, προσλαβὸν μέλιτος. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ τοιοῦτο τοῖς ῥύψεως δεομένοις ἅμα καὶ στύψεως ἁρμόσσει νοσήμασιν, οἷάπερ καὶ τὰ τῶν ἑλκομένων ἐντός ἐστι μορίων, ἐντέρων, στόματος κοιλίας καὶ στομάχου. τῷδε 91) παρεοικός τι ποτὸν καὶ ἐξ ἄλλων μέν τινων γίνεται μάλιστα δ' ἐκ τῶν κρανων 92) ὀνομαζομένων, τήν τε σύνθεσιν ὁμοίαν, τήν τε χρῆσιν ἐχόντων τῷ διὰ τῶν μήλων τῶν κυδωνίων.

K E Φ. κα.

Περὶ ὀμφακομέλιτος. Εκ τῶν Φιλαγρίου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Βότρυας ὄμφακος προσήκει λαβεῖν, μέλλοντας ἀρχὴν ὑπομένειν πεπάνσεως, ὅτε δὴ καὶ τὴν ὀξεῖαν ἀκμάζουσαν ἔτι διασώζουσι ποιότητα, μηδὲ τῆς στύψεως ἀπηλλαγμένοι κἄπειτα ἐν οἰκήματι τιθέναι, τὴν κρᾶσιν συμμέτρῳ, τριῶν ἢ καὶ τεττάρων ἡμερῶν, καὶ μάλιστ', ἐὰν ὑγρότερος ὁ περιέχων ἀὴρ τυγχάνῃ, θλίψαντά τε μετὰ τὴν ἀπόθεσιν εἰς ἀγγεῖον ὑελοῦν 93) δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν, μίξαντά τε καλοῦ μέλιτος ἀπηφρισμένου μέρος ἓν πρὸς τρία μέρη, θερμαίνειν ἐν ἡλίῳ πλειόνων ἡμερῶν, μέχριπερ ἂν καταστῇ ζέσαν τὸ τῆς ὄμφακος ὑγρόν. τοῦτο δ' ἐν πολλῷ γίνεται χρόνῳ, κἄπειτα ἐν ὑπερῴῳ καταθερμαίνων, οἰκήματι φυλάττειν

compositio conservetur. humor enim, si in eo mel fit, non facile putrescit. est ergo perspicuum, id convenire iis morbis, in quibus abstergendum una, et adstringendum fit: quales sunt partium internarum ulceratarum: ut oris ventriculi, atque stomachi. Huic similis quidam potus ex aliis quibusdam fit, et praesertim ex iis, quae corna dicuntur: qui et eodem modo conficitur, et parem ei, qui ex cydoniis fit, usum habet.

De omphacomelite. Philagrii, ex eodem libro. Cap. 21.

Acrestae racemos prope initium maturationis capere oportet, cum acidam qualitatem consistentem adhuc servant, neque adstrictionis sunt expertes: deinde loco temperato reponere tribus, aut quatuor diebus: ac praecipue, si aër ambiens sit humidior. postquam vero repositi fuerint, exprimendi sunt, succusque in vitreum vas excipiendus: tribusque succi partibus una mellis optimi despumati adiicienda. multis vero diebus id insolabis, usque dum acrestae humor feruefactus consistat: id quod longo tempore fieri solet: deinde in sublimiore parte domus servato, ne putrescat. ita ego medicamentum hoc facere, et ad praedictas affectiones uti consuevi. itemque in iis, quorum intestina diuturnis

91) In Cod. τῷ δέ. Forte: τῷδε δέ.

92) v. Dioscor. I, 172. p. 82. et Geoponica p. 524. ubi opportune Plinius laudatur.

93) ὑελοῦν ἀγγεῖον habes in Geopon. p. 329. 616.

ἄσηπτον 94) τόπον. τοιαύτην ἐγὼ ποιούμενος τοῦ φαρμάκου τούτου τὴν σύνθεσιν, ἔπειτα 95) τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων χρῶμαι διαθέσεων, ἐπί τε τῶν ἐν χρονίοις τὲ καὶ λεπτοῖς ῥεύμασι τὰ ἔντερα ῥευματιζομένων, ὡς ἐκκρίσεις γίνεσθαι συνεχεῖς διά τινα θερμὴν δυσκρασίαν. παρέχω δ' αὐτὸ καὶ τοῖς ἀνόρεκτον ἔχουσι τὸ τῆς κοιλίας στόμα διὰ θερμὴν ἅμα καὶ ὑγρὰν διάθεσιν, προαπορρύψας δι' ἑτέρων τινῶν, ὅσα περὶ αὐτὸ τὸ στόμα τῆς κοιλίας ἀναπεμπόμενά τινα μοχθηρὰ ὑγρὰ τὰς ἀνορεξίας ἀπεργάζεται. δίδωμι δὲ καὶ χωρὶς ἀπορρύψεως, οἷς οὐκ ἀνεπόθη χυμός. παύει γὰρ καλῶς τὰς ἀνορεξίας πινόμενον τὸ ὀμφακόμελι, καὶ μᾶλλον, εἰ ἀκρατέστερον ποθείη. συντελεῖ δ' οὐκ ὀλίγα καὶ τοῖς δι' ἀραιότητα σώματος ἐπὶ λεπτότητι χυμῶν ἐκρεόντων συγκοπτομένοις, καὶ μάλιστα ἐν πυρετοῖς, ὧν αἰφνίδιος καθαίρεσις σφόδρα, δίχα φανερᾶς ἐκκρίσεως γινομένη, καταμηνύει τὴν φύσιν τοῦ νοσήματος. οἶνος μὲν οὖν ἐπὶ τῆς τοιαύτης διαθέσεως ἔχει τὸ κράτος τῆς ἰάσεως, ὁ πόριμος καὶ στύψεώς τινος μετέχων. ἀποροῦντος 96) δὲ τοῦ τοιούτου, δυνατὸν οἴνῳ λεπτῷ μὲν τῇ συστάσει, ξανθῷ δὲ τῇ χρόᾳ μιγνύναι τὸ ποτὸν, καὶ σὺν ἄρτῳ διδόναι, θέρους μὲν, ψυχρῷ κεραννῦντας ὕδατι, μηδεμιᾶς φλεγμονῆς οὔσης εἰς κύριον μέρος· χειμῶνος δ', ἐξ ἀνάγκης, θερμῷ. καὶ σφοδρᾶς τε τῆς τοιαύτης συγκοπῆς 97) γιγνομένης διαπαντὸς τῷ θερμῷ κεραστέον. ἔστιν ὅτε τῆς ἀναδόσεως ὀξυτάτης χρῄζομεν ἐν συγκοπαῖς ὀξυτάταις. ἐπιτήδειον γὰρ τοῖς ὧδε διαφορουμένοις ἐστὶν, ὃ καὶ ταῖς ἀναδόσεσι ταχὺ, καὶ ταῖς ἐπισχέσεσι δραστήριον. τοιοῦτον δ' ἂν εἴη δικαίως, ὃ καὶ θερμὴν ἔχει

et tenuibus defluxionibus infeftantur fic, ut continuae excretiones ex quadam intemperie calida fiant. id etiam dare foleo iis, quibus os ventriculi propter calidam fimul, atque humidam affectionem non appetit: cum prius per alia quaedam abftersero ea, quae ad ipsum ventriculi os humores quosdam vitiosos mittunt, et, ne appetitus excitetur, prohibent. do etiam, non praemissa abftersione, iis, quibus fuccus non fuit epotus. probe enim inappetentias omphacomeli potum fedat: ac praecipue, fi meracius potui detur. confert etiam iis, qui propter corporis raritatem ex tenuitate humorum fluentium, animo linquuntur, et praesertim in febribus: quorum repentina purgatio, fine perspicua excretione facta, morbi naturam valde producit. in quo genere affectionis tota curationis vis in vino, quod permeet, et alicuius adftrictionis particeps fit, collocata eft. fi tale non adsit, poterimus vino tenuis fubftantiae, et flavi coloris hunc potum miscere, et ita ex pane propinare. atque aeftate quidem, aqua frigida temperatum, fi nulla in partibus, principem locum tenentibus, inflammatio fit: hyeme vero, calida necessario. Cumque haec fyncope vehemens accidit, femper calida temperare oportet. Eft etiam, cum acutissima diftributione in acutissimis fyncopis indigemus. atque iis quidem, qui ita exoluuntur, accommodatum eft, quod

94) τόπον redundat, nisi corrigas, τοῦτο.

95) Corrigendum: ἐπί τε τῶν.

96) Forte, ἀποροῦντας.

97) De hoc morbo v. Aret. περὶ ὀξ. παθ. II. 3. Galen. de caus. fympt. III. 2. Paulum Aegin. III, 34.

καὶ ϛυπτικὴν ἐν ἑαυτῷ δύναμιν. τῇ μὲν γὰρ θερμότητι, τὸ πόριμον· τῇ ϛύψει δὲ, τὸ μόνιμον ἔχει καλόν. τοίνυν διὰ τοὺς λογισμοὺς τοὺς εἰρημένους, καὶ τὸ ὀμφακόμελι. τὸ μὲν γὰρ μέλι πόριμον ἐν ἑαυτῷ καὶ ἡ ὀξεῖα ποιότης· ἡ δὲ ϛύψις βραδύπορος οὖσα, φύσει μόνιμος. ἀλλὰ βέλτιόν γε ἂν γένοιτο προσλαβῶν 98) ὄινου, ἵνα καὶ τὴν ὀξεῖαν ἐν ἑαυτῷ δύναμιν, λεπτυντικὴν τῶν χυμῶν γιγνομένην, ἀμαυρώσωμεν. διὸ καὶ χρησιμώτερον κιῤῥὸν εἶναι καὶ ὑπόγλυκυν τὸν μιγνύμενον οἶνον αὐτῷ, καὶ μὴ λίαν λεπτόν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν θερμῶν δυσκρασιῶν τὲ καὶ νόσων χρήσιμον εὑρήσεις τὸ ποτὸν ἑκάτερον, τό, τε διὰ κωδύων, καὶ τὸ ὀμφακόμελι, 99) καὶ πρὸς αὐτοῖς τὸ ῥοδόμελι, κατακρατικώτερον μὲν ὀμφακομέλιτος ὂν, καὶ δι᾽ αὐτὸ τοῦτο τοῖς ἐπιδακνώδεσι καὶ θερμοῖς ὑγροῖς, ἄλλως τὲ καὶ πυρετῷ διακαιομένοις ὀξυτάτῳ χρησιμώτατόν ἐϛιν, ἐφ᾽ ὧν οὐχ ὑπάρχει λυπηρὰ γαϛρὸς λύσις. ἐπὶ γὰρ τῶν τοιούτων ἐκεῖνο βέλτιον. προσήκει δ᾽ ἤδη συμπέττεσθαι τὸ τῶν πυρετῶν πάθος, ἵν᾽ οὕτω τούτων ἑκάτερον ἐπιδοθῇ.

et cito distributur, et quod ad continendum valet. taleque erit merito, quod calidam, et adstringentem in se vim habeat. nam vi caloris penetrat, adstrictionis autem vi permanet. his ergo rationibus omphacomeli est accommodatum. nam mel in se habet, ut penetret: itemque acris qualitas: adstrictio vero, quae suapte natura tarde permeat, est permanens. sed erit praestantius, si vinum assumpserit, ut acidam in eo facultatem, qua succi attenuantur, obtundamus. Ideoque vinum fuluum et subdulce, et non admodum tenue, est ad miscendum accommodatius. ergo ad calidas intemperies, et morbos, utilem comperies utrumque potum, et qui ex capitibus papaveris, et qui ex acresta, et melle fit, et post hos, eum, qui ex rosis et melle conficitur: quod etiam omphacomeli superat. et ob eam ipsam causam his, qui propter mordaces et calidos humores, atque etiam febri acutissima exuruntur, utilissimum est: in quibus videlicet non est molesta ventris solutio. nam in ejusmodi illud est praestantius. febrium enim affectionem simul concoqui par est, ut ita utrumque eorum postea detur.

Κ Ε Φ. κβ.

Περὶ ῥοδομέλιτος. Ἐκ τῶν Φιλαγρίου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ δὲ ῥοδόμελι τρία μὲν λαμβάνει ἐκ τοῦ χυλοῦ διηθημένου μέρη, καὶ ἓν μέλιτος. ἕψεται δ᾽ ἐν ἡλίῳ τὸν αὐτὸν ὀμφακομέλιτι τρόπον.. ϛύφει μὲν οὖν ἠρέμα καὶ ψύχει, καὶ ῥυπτικὸν δὲ ἔχει τὶ, καί τι δριμύτητος κέκτηται. διὸ καὶ ϛόματι μὲν ἁρμόδιόν ἐϛι, θερμόν τινα φλεγμο-

De rhodomelite. Philagrii, ex eodem libro. Cap. 22.

Mel rosaceum tres succi rosarum excolati partes, unamque mellis capit. coquitur ad solem eodem modo, quo omphacomeli. leviter autem adstringit, et refrigerat, et non nihil etiam abstergit, et nescio quid acrimoniae nanciscitur. ideoque ori confert, quod calida

98) Ita Codex inepte. Forte, προσλαβεῖν aut προσλαβόν.
99) Ab καὶ ad ῥοδόμελι in margine solum leguntur.

νὴν δεδεγμένῳ διά τε ἐπιῤῥοὴν τοιούτου ῥεύματος 100) ἀναςέλλομεν ἠρέμα τὸ φερόμενον, ψυχρὸν δὲ μετρίως, τὸ ζέον. καί τι καὶ τῆς δριμύτητος ἀμαυροῦν δυνάμενον ποιοῦντος ὁμοίως, καὶ τοῦ διὰ κωδύων πόματος. οὕτως οὖν ἔχει κἀπὶ τῶν κατὰ τὸ βάθος κειμένων. ἐκκλύζει μὲν τὰ δακνώδη τῶν ὑγρῶν τῷ ῥύπτειν· ἀνάψυξιν δὲ φέρει τοῖς διὰ θερμασίαν καὶ δῆξιν ἀνιωμένοις· ῥώννυσί τε τὰς φυσικὰς δυνάμεις τῆς ςύψεως τε, καὶ κεραννῦντες ὕδατι τὸ ποτὸν, ἄλλοις τέ τισιν καὶ πυρετῷ κάμνουσι προσκομίζομεν τῆς ἀκμῆς ἐνεςηκυίας ἤδη τοῦ παροξυσμοῦ, καὶ τοῦ πάθους. διδόναι μὲν, τοῖς μὲν ἄνευ χυμῶν πλεονεξίας, δίχα συμπάσης κενώσεος· οἷς δὲ μετὰ διαπύρων ὑγρῶν ἢ βλάβη, προεξεμέσασιν, ἢ διαχωρηθέντων κάτω τῶν ἀνιόντων περιττωμάτων. γιγνέσθω δὲ ποτ' αὐτοῦ καὶ συνεχὴς ἡ πόσις ἐπὶ τῶν διακαιομένων, ἵνα περ παρεμπίπτῃ φαρμακῶδες ὑγρὸν ςόματι κοιλίας ἐκ τῶν ὑπερκειμένων μορίων. ἐν γὰρ τοῖς πυρεκτικοῖς νοσήμασιν, ἀρκέσει καὶ μία πόσις δαψιλὴς ἐν τῷ προσήκοντι καιρῷ διδομένη, λῦσαι τὸ πάθος δι' ἱδρώτων ἢ γαςρὸς ῥύσει, ἢ δι' ἐμέτων, ἃ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀκολουθεῖν εἴωθε πόμασιν ἐν τῷ τῆς ἀκμῆς καιρῷ.

Κ Ε Φ. κγ.

Περὶ 1) σελινάτου. Ἐκ τῶν Φιλαγρίου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ δὲ τῶν σελίνων ἀπόζεμα, καὶ πνεύματος μὲν ἀπέπτου καὶ ὠμοῦ τυγχάνει κατεργαςικὸν, καὶ πλῆθος δὲ δι' οὔρων ἄγει. καὶ διδόναι γ' ἐπὶ τῶν πυρετῷ κατεχομένων αὐτὸ προσ-

inflammatione, et quod ob talis fluxionis defluxum laboret. leviter enim id, quod delabitur, comprimit: et quod fervet, moderate refrigerat: poteſtque acrimoniam retundere non ſecus, quam potus ex capitibus papaveris facit. ita etiam facit in humoribus, qui in profundo ſint ſiti. nam vi abſtergendi eluit mordaces humores, et refrigerium affert iis, qui calore, et morſu vexantur: et adſtrictione naturales facultates corroborat. Praeterea vero aqua mixtum, cum aliis, tum vero etiam febricitantibus damus, cum vigor acceſſionis, et morbi ipſius iam conſtiterit. iis quoque, in quibus non eſt humorum redundantia, dari poteſt abſque omnimoda evacuatione: itemque iis, in quibus accenſi ſunt humores, aut noxia evomuerunt, aut excrementa infeſta per inferiora expulsa ſunt. ſed in iis, qui exuruntur, ejus potio continua erit, ut aliquis medicamentoſus humor ad os ventriculi ex partibus adiacentibus intercidat. ac ſaepenumero etiam in febribus una tantum potio copioſior, in tempore congruo data, integram morbi ſolutionem potuit afferre, provocato ſudore, aut citata aluo, aut vomitu moto, quae ex caeteris quoque potionibus, in vigore datis, conſequi conſueverunt.

De ſelinato. Philargii, ex eodem. Cap. 23.

Apii decoctum, et flatum inconcoctum et crudum facit: et copiam humorum per urinas ducit. idque dari convenit iis, qui febri jactantur: et prae-

100) Poſt ἀναςέλλομεν in margine additur γὰρ, et loco ψυχρὸν ibidem notatur ψυχὸν, ſic. Sed haec hunc locum non adiuvant. Mox vers. 15. forte: ἢ βλάβη, προεξ.

1) Ita legitur etiam in principio codicis, in indice capitum. Dioſc. V, 74. p. 347. σελινίτης. Ita et in Geopon. p. 536. Recte! Eſt enim ex σέλινον, pro quo hic mox rurſus vitioſe ſcribitur τῶν σελήνων.

ἱκαι, καὶ μάλιστα τοῦ 2) τῶν ὀξέων ὑπάρχοντι γένους, ὅτε γε μὴ κρίσεσιν ἀθρόαις ἡ λύσις αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς καλουμένης ἐπιτελεῖται συμπέψεως. βέλτιον δ᾽ εἶναι ῥιζῶν 3) αὐτὸ μετρίως ἀφηψημένων, ὡς μὴ σφοδρότερον ᾖ. πρέπει γινέσθαι καὶ πρὸ τῆς διακρίσεως τῶν τοὺς πυρετοὺς ἀναπτόντων ὑγρῶν μὴ ποτίζειν αὐτό.

Κ Ε Φ. κϛ.

Διοκλέους οἶνος ὑγείας φυλακτικός.

Ὅταν εἰς τοὺς πίθους ἐμβλυθῇ τὸ γλεῦκος εἰς μετρίτας 4) δέκα πρασίου μνᾶν ἔμβαλλε.

Κ Ε Φ. κζ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ 5) οἰνοδοσίας.

Τοῦ κατὰ τὴν οἰνοδοσίαν ὄντος τρόπου διττοῦ, καὶ τῆς χρείας ἀπαιτούσης τὴν δόσιν, ἤτοι λύσεως χάριν πυρετῶν, ἤτοι ῥέουσαν σύγκρισιν στῆσαι. ἐπὶ μὲν τούτων πάντως χρηστέον τῇ οἰνοδοσίᾳ πρὸς τὸ τὴν δύναμιν ἀναρωννύναι. ἐπὶ δὲ τῶν ὑπὲρ ἀνασκευῆς πυρετῶν οἰνοδοθησομένων, ἔνεστι τοὺς μὲν αἱρεῖσθαι, 6) τοὺς δὲ ἀποδοκιμάζειν. 7) οὐδεμία γὰρ ἔπιξις ἐστιν ἡδικαία μὲν οὖν ἐπιτήδειοι αἱ ἀκμάζουσαι, ἢ 8)

ſertim, ſi acuta febris ſit: cum non conſertis criſibus earum ſolutio perficitur, ſed concoctione ea, quae adjuvans nominatur. ſed praeſtat radices modice decoquere, ne ita vehemens ſit. et antequam humores, febrim accendentes, diſcernantur, non erit potui dandum.

Dioclis vinum ſanitatem conſervans. Cap. 26.

Cum in dolia conjectum muſtum fuerit, in metretas decem praſii minam indito.

Herodoti, de vino propinando. Cap. 27.

(*In hoc capite plurima eſſe menda conſpiciuntur.*)

Cum dandi vini duplex ſit ratio, uſusque poſtulet, ut vinum demus, vel ut febrim ſoluamus, vel ut concretionem fluentem ſiſtamus, ideo in iis vini exhibitione omnino utendum eſt eo, ut vires confirmemus. at quibus, ut febris infirmetur, vinum damus, ſit, ut aliis dandum, aliis non dandum esse judicemus: ſiquidem non una eſt indicatio. atque aetas quidem eſt ad hoc idonea ea, quae floret, vel quae non multum

2) Immo, τῷ, h. e. τῷ πυρετῷ — ὑπάρχοντι.
3) Forte ὀυτῶν, aut αὐτοῦ.
4) Vulgo, μετρητάς.
5) Sic et in principio libri in indice capitum. οἰνοδοσία medicorum eſt, cum aegrotis vinum bibendum in tempore porrigunt. Ceterum varios Herodotos medicos notat Fabr. bibl. Gr. vol. XIII. p. 184. 185. Laudatur Herodotus in edit. Aët. Hebenſtreit. p. 13. 15. περὶ μελαίνης χολῆς. Multa ſcribendi vitia eſſe in hoc capite, Raſarius jam notavit.
6) αἱρεῖσθαι non eſt huius loci. Forte, αἰνεῖσθαι. Nisi alii probabitur, αἱρεῖσθαι.
7) Ita ad litteram in Codice. Raſarius videtur probaſſe, οὐδὲ μία. Pro ἔπιξις in marg. eſt ἔνδειξις, ita, quod ipsum etiam vitioſum est. Deinde loco ἡδικαία in marg. eſt ἡλικία. Forte rectius ἡλικίαι. Ἔπιξις, etiamsi addatur accentus, qui in Codice deeſt, tamen nihil notat. Sed ἔπειξις eſt *feſtinatio, properatio.*
8) Forte: ἢ αἱ μὴ μακρὰν αὐτῆς, nimirum, τῆς ἀκμῆς.

μὴ μακρὰν αὐτῆς. ἄνδρες δὲ γυναικῶν μᾶλλον, ὥρᾳ ἐαρινῇ τὲ καὶ θερινῇ 9), φύσει δίυγροι, καὶ μὴ πόλλοὶ θερμοὶ πυρετοὶ ὁι 10) βραχεῖς καὶ ὁι χωρὶς συμπτωμάτων, καὶ οἱ ἐν βεβαίᾳ παρακμῇ μᾶλλον τῶν ἀρχομένων παρακμάζειν. ἀνεπιτήδειοι δὲ καθ' ὅλου ὁι μετὰ σκληρίας καὶ φλεγμονῆς τῶν μέσων 11) νοσοῦντες, ξηροί τε καὶ δυσδιάπνευστοι τυγχάνοντες, καὶ οἱ ἐν συνεχείᾳ πυρετῶν ὄντες, καὶ οἱ κεκακωμένοι τὸ νευρῶδες. προσοιστέον δὲ νήστεσι τὸν οἶνον ἐγχεομένου 12) πέμπτου μέρους ὕδατος θερμοτάτου. εἰ δ' εὔτονος ἄγαν εἴη, τοῦ τετάρτου. θραυθείη δ' ἂν ἔτι μᾶλλον, ἢ καὶ διϋλισθείη. πολλὴ γὰρ ἡ ἐξ αὐτοῦ διαπνοὴ γίνεται. καὶ τὴν μὲν πρώτην δόσιν ἀνειμένην προσοιστέον, στοχαζομένους τοῦ τε ἤθους, τοῦ 13) κατὰ τὴν κρᾶσιν ἐυαρεστήματος. δοτέον δὲ καὶ ἐκ δευτέρου· εἰ δὲ προθυμοῖντο, 14) καὶ ἐκ τρίτου. τοῖς δὲ προπίνειν ἔθος ἔχουσι, πολυπόταις τὲ ἄλλως οὖσι, καὶ μέχρις ἒξ κοτυλῶν ἐπιτρεπτέον προκόπτειν. 15) οἱ δὲ ἀθλητικῶς βιοῦντες, καὶ πρὸς τοὺς λεγομένους 16) ἀποκοτταβισμοὺς ἔθος ἐσχηκότες, διπλοῦν, εἴπερ βούλοιντο, προπιόντες ἀπεμείτωσαν. τό, τε γὰρ συνήθως ἐπ' αὐτῶν συνδιδό-

absit. praeterea viri aptiores ad hoc funt, quam foeminae: tempus vernum, et aeftivum: naturae perhumidae, itemque non multae calidae febres, breves, et quae fine fymptomatibus accedunt: et quae in firma declinatione funt potius, quam quae declinare incipiunt. Omnino autem ad hoc inepti funt, qui cum duritie, aut inflammatione partium aegrotant, ficcique funt, et difficulter perfpirantur: quique febres continuas habent: et quibus nervosa pars noxam contraxit. Vinum autem jejunis dandum eft, indita quinta aquae calidissimae parte: fique admodum potens fit, quarta. Sed fi defecabitur, magis etiam ejus vis infringetur: fiquidem multum ejus perfpiratur. Primam vero ejus exhibitionem remissam esse oportet, habita interim ratione consuetudinis: fique facile ferat, etiam fecundo loco dandum erit: fique promptus capiat, etiam tertio. Ii vero, qui praebibere consueverunt, bibacesque alioqui funt, hortandi funt, ut ad fex usque heminas bibant. Qui vero athletarum vitam degunt, quique confueti funt ad ludos, quos apocottabismos vocant, cum videlicet poculis ple-

9) τὲ καὶ θερινῇ, in margine.

10) Deinceps repraesento omnia, ut funt in Codice.

11) In marg. μερῶν.

12) Codex: ἐγχεομένου.

13) Forte interponendum τε, τοῦ τὲ κατά. Ἐυαρέστημα, etsi non fit in lexicis, tamen non reiicio.

14) Nimirum ii, qui curantur. Nam de his quoque et ἦθος, et ευαρέστημα accipiendum eft. Loco ἤθους Rasarius videtur voluisse ἔθους, quod mox occurrit.

15) προκόπτειν eft, procedere. Syllabae κόπτειν in Cod. linea fubnotatae, et in marg. adscriptum ποτεῖν. Ergo προποτεῖν. Sic, non προπίνειν.

16) Ita ex correct. Antea ἀποκοτταχισμούς. Ἀποκοτταβίζειν habet Xenoph. p. 470.-Nota funt κότταβος et κοτταβίζειν. Vide Athen. Deipnos. p. 665.

μενον 17) ὑγρὸν δριμὺ καὶ φλεγματῶδες ἐκκριθήσεται. ἐπιτρεπτέον δὲ τοῖς βουλομένοις, καὶ ἐν μέσῃ τῇ τροφῇ πίνειν, καὶ μετὰ τὴν τροφὴν ἐπιλαμβάνειν τὸ ὁρισθὲν μέτρον. τὸ δὲ ἐπὶ πᾶσι πόμα, μὴ πλεῖον δυοῖν ὡρῶν 18) τῆς ληφθείσης τροφῆς ἔσω· εἰ δὲ μετὰ ταῦτα διψήσειαν, ὕδωρ πινέτωσαν· τοῖς δὲ καὶ ψυχροῦ τινος ληψομένοις ἡ δόσις ἐν μέσῃ τῇ τροφῇ γιγνέσθω, ἢ μετὰ τὴν τροφήν. τοὺς δὲ ἀήθεις 19) νηστοποσίας, εἰ καὶ πρὸς τὸ ἄνευ τροφῆς ποτὸν 20) διαβεβλημένους, εἴπερ χρήζοιμεν γυμνῶν τῶν σωμάτων τὸν οἶνον καθάψασθαι, εἰς κεκραμένον θερμὸν ὀλίγους ψωμοὺς καταθρύψαντες προσοίσομεν, ἐπιῤῥοφεῖν κελεύσαντες τὸ κραθέν. ἀναλογήσει γὰρ τῇ νηστοποσίᾳ. τὰ δ' αὐτὰ ποιητέον καὶ ἐπὶ πρεσβυτῶν, καὶ παίδων, καὶ τῶν πλείστων γυναικῶν. ὁμοίως τοὺς ὀλιγοπότας ἢ καὶ φύσει βλαπτομένους. τοὺς δὲ τότε πρῶτον ἀρχομένους, ὀλίγῳ καὶ ἐν μέσῃ τῇ τροφῇ, χρῆσθαι τῷ οἴνῳ δεήσει. προδώσομεν δὲ καὶ ἐπιδώσομεν αὐτοῖς τὸ σύνηθες ὕδωρ. πάντας δὲ τοὺς ἀνασκευῆς 21) χάριν πυρετῶν ἢ παθῶν τινῶν οἰνοδοτουμένους, χωρούντων τῶν πραγμάτων κατὰ λόγον, προσαναγκαστέον 22) ἐν τῇ πόσει ἐνδοτέρω τοῦ ἁρμόζοντος αὐ-

nis alter alteri propinat, duplum, si velint, praebibant, et euomant. tunc enim ex consuetudine datus eis humor acer et pituitosus excernetur. Adhortandi quoque sunt, ut, qui velint, in medio cibo bibant, et etiam post sumptum cibum definitam mensuram assumant. Sed potus omnibus ne serius duarum horarum spatio a cibo sumpto detur. si postea siti urgebuntur, aquam bibant. Qui vero frigidum aliquid sumpserant, iis in medio cibo, aut post cibum potus exhibeatur. Qui vero jejuni bibere non consueverunt, nec possunt absque cibo potum sumere, si voluerimus nuda corpora a vino contingi, frustula panis in vinum temperatum calidum confracta iniiciemus, sorbendum dabimus, atque, ut ita temperatum sumant, jubebimus. ita enim pro portione respondebit potationi, quae ieiuno stomacho fit. Eadem quoque et in senibus, et in pueris, et in plerisque mulieribus facienda sunt. itemque in iis, qui parum bibunt, vel suapte natura laeduntur. qui vero a pauco initium sumunt, et in medio cibo vini indigent, iis ante, et post etiam, consuetam aquam dabimus. omnes vero, quibus febris infirmandae causa vinum

17) Rasarius probavit *τότε*, *tunc*. Sed *συνδιδόμενον* articulo carere nequit. Συνδιδόμενον mihi displicet. Malo *συναθροιζόμενον*, *συναγειρόμενον*, *συνιδρύμενον*, aut simile aliquid. Inferius lib. V. cap. 30. est: οἵ τε δὴ πολὺ χολῶδες ἀθροίζοντες ἐν τῷ στομάχῳ. Attamen in eodem capite paullo inferius est: *συνδιδομένων δριμέων πολλῶν*.

18) Forte inserendum, *ἀπό*.

19) *νηστοποσία*, est potio ante cibum captum, quod paullo post iterum legitur. Mox malim *ἤ*, loco *εἰ*.

20) Forte, *ἀναβεβλημένους*. *ἀναβεβλημένος* est *negligens*, *tardus*, *adeoque ab re aliqua abhorrens*.

21) Cod. *ἀνασκευῇ*. Vide paullo post. Post *τινῶν* addi possit *ἄλλων*.

22) Forte interponendum: *ὡς ἄν*. Aliter *πίνοιεν* non habebit locum. Ἐνδοτέρω, sic enim scriptum. Rectius *ἐνδοτέρω*, quod hic nihil aliud notabit, quam *intra*, h. e. *minus*. Cogitabam equidem de *ἐνδεεστέρως*, *minus*. Sed contrario forte opus est, *ἐξωτέρω*. Rasarii *dilutius* non capio. Forte, *dissolutius*.

τοῖς πίνοιεν. μέτρον δὲ κοινὸν ἐπὶ πάντων ὁρίσαι, πολλῆς καὶ σχεδὸν ἀπεριλήπτου διαφορᾶς ὄυσης ἐν τοῖς ληψομένοις· 23) ὁριςέον δὲ ὅμως τὰ μεταξὺ τοῦ τε πλείςου καὶ τοῦ ἥττονος πέρατα. πινέτωσαν οὖν μήτε πλείω τριῶν κοτυλῶν, μήτε ἔλαττον μιᾶς. τοῖς μὲν γὰρ νηςοποτηθὲν ἀποκοτταβιθεῖσιν ἐπὶ τὸ τρίτον τοῦ ποθέντος *) ὑλειπέσθω· τοὺς δὲ μετὰ πολλὰς διαμονὰς λουομένους τῇ συνηθείᾳ παραδοτέον. ὁμοίως καὶ τοὺς πρὸς τὸ 24) βαλανείῳ προσενηνεγμένους οἶνον. ἐπὶ πάντων δὲ τῶν οἰνοδοποτηθέντων 25) τῇ ἑξῆς εἰ πίνοιεν, τὴν ὑδροποσίαν δοκιμαςέον· εἰ δὲ μὴ πείθομεν, ἐπιτρεπτέον αὐτοῖς ὄινῳ βραχεῖ χρῆσθαι. μειωτέον δὲ καὶ τὸ τῆς τροφῆς πλῆθος. τοῖς δὲ δευτέροις βαλανείοις, τοὺς μὲν ἀνασκευῆς χάριν πυρετῶν λουομένους, τοῖς αὐτοῖς ὄινοις ἐπιμένειν δεῖ· τοὺς δὲ ἀναλήψεως χάριν μεταβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἐυτονωτέρους. ἡ δὲ μετάβασις μὴ ἀθρόως, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον γινέσθω. ῥητέον δὲ τὰ παρέπεσθαι ὀφείλοντα σημεῖα τοῖς καλῶς οἰνοδοτουμένοις. τούτοις γὰρ συγκαταληφθήσεται καὶ τὰ φαῦλα. παρακολουθήσει τοίνυν ἔρευθος προσώπου μετὰ φυσικῆς ἐυχροίας, ἔυπνοια, ἱδρῶτες θερμοὶ δὶ ὅλου τοῦ σώματος, κεφαλῆς κουφότης, ἐυκινησία τῶν μελῶν, ψυχῆς ἱλαρία, 26) ὄμμα δίυγρον

damus, si res ex ſententia ſuccedunt, cogere oportet, ut dilutius, quam eis conueniat, ebibant. menſuram vero in omnibus communem definire, cum magna et prope infinita ſit in iis, qui ſumpturi ſunt, differentia, non poſſumus: et tamen danda opera eſt, ut medium terminum inter plurimum et minimum determinemus. ne plus igitur, quam tres heminas, nec minus, quam unam bibant. iis vero, qui ieiuni bibunt, dum apocottabiſmum exercent, tertia praeterea epoti pars adjungatur. qui vero poſt longum tempus loti ſunt, portio conſueta dari eis debet: itemque iis, quibus a balneo vinum damus. Omnibus enim, qui datum vinum biberint, ſequenti die ſi bibant, aquae potionem commendamus. quam niſi eis perſuaſerimus, admonendi erunt, ut pauco vino utantur. et copia etiam alimenti minuenda erit. qui vero febris infirmandae cauſa ſecundum balneum ingrediuntur, in eiſdem vinis perſeverare oportet. qui vero cauſa refectionis, hi debent ad robuſtiora tranſire. Sed tranſitus ne fiat confertim et repente, ſed pedetentim. Nunc vero ſigna, quae ſequi eos debent, qui-

23) Hic aliquid deeſt. Ergo in margine propoſita ſunt, ὀυ δυνατὸν, vel, ὀυ ῥᾴδιον. Poſterius, aut ſimile aliquid, mihi etiam probatur.

24) Saltem τῷ videtur corrigendum.

25) Ita in textu, ſed linea ſubnotatum. In margine vero eodem modo repetitum: οἰνοδοποτηθέντων. Ὀινοποτεῖν notum eſt vel ex Erotian. p. 27. Inde fortaſſe οἰνοποτηθέντων. Alterum iſtud, compoſitum fuerit ex οἰνώδης et ποτεῖν. Ergo ſaltem ο cum ω permutandum fuerit. Sed forte οἰνοδοτηθέντων, quod mox recurrit, praeferendum. Animadverſiones marginibus Codicis a duabus diverſis manibus adſcriptae, modo ſunt probabiles, modo vero prorſus ineptae, ut interdum adeo nec grammatica ratio conſtet.

26) Frequentius occurrit ἱλαρότης, ut apud Philon. p. 185. Alciphr. p. 368. Sed et ἱλαρία reperitur, veluti apud Melampodem fol. 108. pag. 1. fol. 109. pag. 2. in edit. Aelian. Varr. Hiſt. Romana 1545. in 4. Ceterum haec τῶν παρακολουθούντων ἀπαρίθμησις valde mihi placet.

καὶ συναίσθησις τοῦ καλῶς λελοῦσθαι, καὶ πρὸς τὸν οἶνον ἔχειν ἐπιτηδείως· μετὰ δὲ τὸ πιεῖν, ὁρμὴ 27) πρὸς σιτία, καὶ χρῆσις τούτων εὐάρεστος, ἐρυγαί τε κουφίζουσαι, καὶ μετὰ τροφὴν πρὸς ποτὸν ὁρμὴ, συμμεμετρημένοι ἱδρῶτες, μετ᾽ ὀλίγον ἀποπαυόμενοι, καὶ οὔρων ἀπόδοσις, καὶ τὸ σῶμα μαλακὸν καὶ εὔχρουν· τοῖς δὲ φαύλοις συνεδρεύει ἄχροια προσώπου καὶ ξηρότης περὶ πάντα ἢ τὰ πλεῖστα μέρη τοῦ σώματος. εἰ δὲ καὶ διασημαίνει 28) που, ἱδρὼς ψυχρὸς φανεῖται, μετὰ τοῦ 29) παρεῖναι βάρος κεφαλῆς, ἐν ᾧ καὶ δυσκινησία τῶν μελῶν πάντων, καὶ δυσθυμία, καὶ πρὸς τροφὴν ὑπτίασις, 30) καὶ δίψος μὴ παρηγορούμενον ποτῷ, καὶ καῦμα ἐν ὑποχονδρίῳ, ἐρυγαί τε μὴ γιγνόμεναι, προθυμίας οὔσης, ἤ, εἰ καὶ γίνοιντο, μηδὲν κουφίζουσαι, κύστης 31) ἐπεχομένης πολλάκις, καὶ κατ᾽ ὀλίγον ἀποδιδοῦσα. συμπαρακολουθοίη δ᾽ ἂν ἐξ ἀνάγκης τοῖς τοιούτοις σφυγμὸς πυκνός. τούτων οὖν παρόντων, ὁτὲ μὲν πάντων, ὁτὲ δὲ τῶν πλείστων, εἰ μὲν 32) ναυτιωδῶς ἔχοιεν, ἐμεῖν κελευστέον ἀμελλητί. 33) εἰ δὲ τὰ μὲν τῆς ναυτίας μὴ παρείη, εὐεμεῖς 34) δ᾽ ἄλλως εἶεν,

bus recte vinum ſit datum, exponenda ſunt nobis. nam his cognitis mala quoque ſimul intelligentur. ergo faciei rubor cum naturali coloris elegantia coniunctus, commoda ſpiratio, ſudores calidi per totum corpus, capitis levitas, partium corporis agilitas, animi hilaritas, oculus humidus conſequentur. tum vero ſentiet, ſe recte lotum, et ad vinum recte erit affectus: et poſtquam biberit, cibos magnopere appetet, et eorum uſum commode feret, itemque ructus, a quibus levabitur, excitabuntur, et a cibo potum quaeret. moderati ſudores prodibunt, qui paulo poſt ceſſabunt: urina excernetur. corpus denique reddetur molle, et probe coloratum. qui vero incommode vinum ſumpſerunt, eos ſequetur faciei pallor, et ſiccitas per omnia, vel certe plurima, corporis membra: ac, ſicubi ſignificat, ſudor frigidus apparebit, una cum capitis gravitate, in quo aeger omnium artuum motus conſpicietur: itemque animi demiſſio, et ſtomachus ad cibum ſupinus, et ſitis, quae ſedari potando non poterit, et aeſtus in hypochondrio, et voluntas eructandi, nec ulli ructus fient: ſique fiant, nihil levabunt. veſica ſaepe urinam retinens, atque etiam paulatim eam reddens. eorum quoque pul-

27) Cod. ὁρμεῖ. Mox vers. 7. malim φαύλως. Vide p 70. vers. 19.

28) Cod. ita. Malim, διασημαίνοι. διασημαίνειν eſt *ſignum, indicium dare*. Et antea hoc ita legi, et nuperrime vel in Ruſo Ephesio, vel in his ipsis fragmentis. Nec enim nunc ſatis recordor. Sic occurrit etiam σημασία et σημείωσις apud medicos.

29) In Cod. τό.

30) Nimirum, τοῦ στομάχου. Dicitur etiam ὑπτιασμὸς et ὑπτιοῦσθαι de re eadem.

31) Forte, κύστη ἐπεχομένη.

32) A ναυτιώδης, quod habet Gregor. Nyſſen. T. I. p. 285. II, 44.

33) *Sine mora*. Philo p. 109. F. ἀμελλητὶ, μετὰ πάσης σπουδῆς. Ibid. p. 107. C. vitiose legitur: ἀμελητὶ καὶ ἀχρόνως. Item Chryſoſt. T. III. p. 621. B. Dicitur etiam ἀμελλήτως. Polyb. T. II. p. 455.

34) In Codice ſine ſenſu: εὐ. ἡμεῖς. Sic. Mox Codex δυσημεῖς. Immo δυσεμεῖς.

καὶ τούτους κελεύομεν ἐμεῖν. τοὺς δὲ δυσεμεῖς, ὕδωρ θερμὸν ἐπιλαβεῖν κελεύσαντες, ἀναπαύσομεν, καὶ τοὺς μὲν ἐπιπυρέξαντας, εἰ μὲν ἐμέσειαν, μακρᾶς μὲν γενομένης τῆς ἐπισημασίας, θρεπτέον μετὰ ταύτην ὀλίγῳ σιτίῳ· μικρᾶς δὲ, μετὰ τὸν τῆς δευτέρας 35) ὕπνον. εἰ δὲ μὴ ἐμέσειαν, τὴν ἀπὸ ταύτης φυλακτέον διάτριτον, ἐν ταῖς μέσαις ἡμέραις συνεχέστερον ποτὸν κατὰ τοὺς παρισαμένους ἡμῖν καιροὺς προσφέροντας. ἐπιβλαβὲς γὰρ, μετὰ οἰνοδοσίαν, πυρετῶν ἐμπεσόντων, ξηραντικᾶς ἄγειν. διόπερ ἁρμόζει, συνεχεῖ ποτῷ παρυγραίνοντας, τὰ κατάξηρα τῶν σωμάτων γενόμενα διὰ τὴν οἰνοποσίαν, ἐκλύειν. 36).

ΚΕΦ. κη.

Ἐκ τῶν 37) Ἀντύλλου, περὶ διακλύσματος. Ἐκ τοῦ γ. λόγου, περὶ βοηθημάτων 38) ἐκ τῶν προσφερομένων.

Τὸ 39) διάκλυσμα δίψος παρηγορεῖ, καὶ ξηρότητα στόματος ὑγραίνει, καὶ γλώττης τραχύτητα λεαίνει, καὶ ἔκλυσιν παρηγορεῖ, καὶ τὸ γλισχρὸν τῶν ὀδόντων ἀποκαθαίρει. οὐκ ἐν

fus denfus erit neceffario. Cum haec, tum omnia, tum plurima appareant, fi naufea eos tentabit, vomitus ftatim imperabitur. Si naufea non adfit, ipsi tamen alioqui facile vomant, tunc etiam, ut vomant, iniungemus: si difficulter vomant, aquam calidam potui dantes laborem fedabimus. Qui vero febrim habent, si evomant, et longa fuerit acceffio, poft vomitum exiguo cibo funt alendi: si brevis, poft fequentis diei fomnum. Si non evomuerint, in iis cavere oportet diatriton, et mediis diebus affiduus potus, temporibus a nobis definitis, dandus erit. noxium enim eft, cum febres poft vini potionem accidunt, ficcitate in aegro regendo uti. quam ob rem par eft, ut continuis potionibus humectantes particulas corporis exficcatas, vini potione expediamus et liberemus.

Antylli, de collutione. Ex tertio de auxiliis, quae extrinfecus adhibentur.

Cap. 28.

Collutio fitim lenit, oris ficcitatem humectat, linguae afperitatem laevigat, diffolutionem mitigat, ac, quod in dentibus vifcidum eft, expurgat. ac collu-

35) δευτεραίας, fcilicet ἡμέρας, conjicio. Mox. Cod. διὰ τρίτον. Philo p. 267. E. ἔτι γὰρ ἀμφημεριναὶ καὶ διάτριτοι καὶ τεταρταΐζουσαι παρὰ παισὶν ἰατρῶν λεγόμεναι περίοδοι. Vide etiam Sext. Empir. p. 102 bis.

36) De ἐκλύειν dubito. Neque tamen nunc fuccurrit vocabulum magis idoneum. Forte ἐκλούειν, quod Galen in Gloff. p. 71. explicat, προσκλύζειν. Forte, ἐκκλύζειν. Vide p. 65. vers. 6.

37) De eo v. Fabric. bibl. Graec. Vol. XIII. p. 71. Item in Chirurgicis vett. edit. Cocch. in Praefat. p. XII. et p. 121. Ita quoque appellatur a Paul. Aegin. lib. VI. cap. 33.

38) Forte: ἐκτὸς προσφ.

39) Dioscor. III, 118. p. 222. memorat διάκλυσμα et ἔγκλυσμα. Διακλύζειν eft in Geopon. p. 1153.

ἀνέσει δὲ μόνον διάκλυσμα δοτέον, ἀλλὰ μεμετρημένως ἐπιτρέπειν χρῆσθαι, πλὴν ἀρχῆς, ἐν παντὶ καιρῷ. ὁ μέντοι 40) ἀνακογχυλιασμὸς ὠφελεῖ μὲν, βραχέα διϋγραίνων τὰ ἄκρα τοῦ στομάχου· βλάπτει δὲ μειζόνως, σφηνῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀνάῤῥοπον τὴν ὕλην ἐργαζόμενος.

ΚΕΦ. κθ.

Περὶ ποτοῦ. Ἐκ τῶν Ἀτύλλου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Θερμὸν μὲν ὕδωρ πᾶσι τοῖς νοσοῦσιν ὁπωσοῦν ἐν τοῖς προσήκουσι δοτέον καιροῖς· ψυχρὸν δὲ προηγουμένως μὲν ὑπὲρ τοῦ κατασβέσαι θερμασίαν, οὐχ ἐφ' ἑτέρῳ πάθει γεγονυῖαν, οἷον φλεγμονῇ, 41) ἢ ἀλλ' αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἐνοχλοῦσαν, ὥσπερ ἐν τοῖς φλογώδεσι καύσοις. κατὰ περίστασιν δὲ ψυχρὸν δίδομεν τοῖς ἔθος ἔχουσι ψυχροποτεῖν, καὶ ἀλλοτρίως ἔχουσι πρὸς τὸ θερμὸν, ἢ τοῖς ἀνατρεπομένοις τὸν στόμαχον ἐν τῇ νόσῳ, διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ πόσιν. καὶ εἰ μὲν δι' ἔγκαυσιν 42) πυρετοῦ λαμβάνοι τις τὸ ψυχρὸν, λάβρως τε καὶ πλέον πινέτω. εἰ δὲ διά τι ἕτερον, ἔλαττόν τε καὶ σχεδὸν ῥοφεῖν κελεύσομεν. παραιτητέον δὲ αὐτίκα ἐπὶ τροφῇ ποτίζειν, πλὴν οἴνου καὶ ψυχροῦ. ὄξος δὲ κατ' ἰδίαν μὲν οὐ δίδομεν, ὥσπερ οὐδὲ οἶνον, εἰ μή ποτε ὀλίγον, ὡς ἐν φαρμάκου μοίρᾳ· ὀξυκράτῳ δὲ ποτίζομεν τοὺς αἷμα 43) ἀνάγοντας, καὶ μάλιστα, εἰ ἀπὸ στομάχου γένοιτο ἢ ἀπὸ γαστρὸς ἡ ἀναγωγή· καὶ τοὺς σφόδρα ναυτιώδεις, καὶ τοὺς κατὰ πλοῦν ὑπερκαθαιρουμένους 44)

tio quidem non ſolum in remiſſione danda eſt, ſed etiam moderate in omni tempore, praeterquam in principio, ea uti poſſumus. gargarizatio vero juvat ipſa quidem parum, extremas ſtomachi partes humectans, ſed tamen magis etiam laedit, cum materiam ſurſum petentem efficiens, caput obſtruat.

De potu. Ex libro eodem Antylli. Cap. 29.

Aqua calida quoquo modo omnibus aegrotantibus. in temporibus oportunis danda eſt: frigida vero, praecipue, ut calorem, qui non ex alia affectione, puta, ab inflammatione fit exortus, ſed ipſe per ſe vexet, ut in ardentibus febribus flammeis, exhibetur. Per obſiſtentiam vero frigidam damus iis, qui frigidae potioni ſunt aſſueti, et qui alieni ſunt ab uſu calidae, aut quibus ſtomachus in morbo propter calidae potionem ſubvertitur. Si vero ob febris aeſtum frigidam quis bibat, is voraciter, et largius bibat: ſi ob aliam quampiam causam, parum, et quaſi ſorbeat. Cavendum autem eſt, ne ſtatim a cibo bibatur, nisi vinum, et frigida. acetum namque per ſe non damus, ſicut ne vinum quidem, nisi quandoque paululum, et medicamenti vice. posca vero datur iis, qui ſanguinem rejectant: praeſertim vero, ſi a ſtomacho, aut ventre fiat rejectatio. atque etiam iis, quos nausea vehementer exercet. et

40) ἀνακογχυλίζειν habet Chryſoſt T. IX. p. 293. B. Synes. T. I. p. 38. Dicitur etiam ἀνακογχυλιάζειν, unde ἀνακογχυλιασμός. v. Pollux p. 462. et p. 578. ubi tamen in Codice Auguſtano reperi, ἀνακογχυλίσασθαι. Ibidem eſt: ἀνακογχυλιαστόν.

41) Forte, ἀλλ' ἢ αὐτήν. Paullo ante in Cod. eſt, φλεγμονή, quod correxi.

42) Dioſcor. V, 21. p. 334 ἐγκαύσεις τῆς κεφαλῆς memorat

43) ἀνάγειν αἷμα et ἀναγωγὴ αἵματος quid ſit, docet Aretaeus lib. 2 cap. 2. A. M. p. 179. ſeqq.

44) Rasarius expressit, ὑπερκαθαιρομένους.

ἐνίοτε δὲ καὶ τοῖς φλεγματίαις, ὑπὲρ 45) τούτ' ἐμεῖν αὐτοῖς τὸ φλέγμα. ὀξύμελι δὲ ὑπέρ τε τῶν ἐν θώρακι συνισταμένων παθῶν παραλαμβάνομεν, ἐπί τε βρώσει μυκήτων, ἐπί τε γύψου πόσει, καὶ ἔτι μᾶλλον, ἐπὶ ταυρείου αἵματος. οἰνόμελι δὲ οὐκ οἶδα, εἴ τινι τῶν νοσούντων ἁρμόδιον. μελίκρατον δὲ τοῖς ἐν πυρετοῖς καὶ χωρὶς πυρετοῦ τὸ νευρῶδες πεπονθόσιν· ὑδρόμελι δὲ καὶ ἀπόμελι καὶ μελίμηλον, 46) αὐτὰ μὲν ἐφ' ἑαυτῶν, οὐκ ἐπιτήδεια πόματα. ᾗ γὰρ ἀποφθείρεται ῥᾳδίως, καὶ ἀποξύνεται. εὔστομα δ' ἱκανῶς τοῖς ἀνορεκτοῦσιν ἐν πυρετοῖς ἀπονήροις, καὶ ἐν τοῖς κεχρονικόσιν ἤδη, καὶ τοῖς χωρὶς πυρετοῦ νοσήμασιν, οὐκ 47) ἂν ἐπιτηδείως τροφὴ δίδοται· ἀρέσκει δ' ἡμῖν αὐτίκα ἐπὶ τῇ τροφῇ ληφθείσῃ διδόναι καὶ ψυχρὸν καὶ οἶνον, εἰ παραλαμβάνοιμέν τι αὐτῶν. τό, τε γὰρ σῶμα, καὶ μάλιστα ἡ γαστὴρ καὶ ὁ στόμαχος, ἐμπεπλησμένα οὐδὲν κακὸν, οὔτε ὑπὸ τῆς θίξεως 48) τοῦ ψυχροῦ, οὔτε ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ οἴνου πείσεται. διὰ τοῦτο οὔτε νήσταις 49) δίδομεν, οὔτε μετὰ πολὺ τῆς ληφθείσης τροφῆς, ἐπεὶ ὅμοιος ὁ μετὰ πολὺ καιρὸς 50) νηστοποσίᾳ· τὸ δὲ μετὰ τὴν πόσιν προσφέρειν σιτία παραχρῆμα, οὔτε τοῖς νήστεσι προπιοῦσιν ἁρμόδιον. φθάνει γὰρ ὁ οἶνος καὶ τὸ ψυχρὸν κακῶσαι, πρὸ τῆς τῶν σιτίων εἰσόδου, τὸ σῶμα, οὔτε τοῖς πρὸ

qui in navigationibus nimium expurgantur. quandoque etiam pituitosis poscam damus, ut pituitam euomant. et oxymeli fumimus, ut affectionibus thoracem infeftantibus fuccurramus, et cum quispiam fungos comedit, atque etiam, ubi quis gypsum potavit, et magis quoque, ubi taurinum fanguinem bibit. mulsum vero vinum utrum alicui aegrotanti accommodatum fit, ego certe non novi. at melicratum, et iis prodeft, qui febrem habent, et iis, qui fine febre nervorum affectionibus correpti funt. hydromeli vero, et apomeli, et melimalum ipsa per fe non funt idonei potus: quandoquidem facile corrumpuntur et acefcunt: ori vero fatis accommodata funt iis, qui non appetunt in febribus non pravis, et morbis, qui iam inveterarint, et a quibus febris abfit: si minus apte datum alimentum eft: nobifque placet, ftatim a cibo, et frigidam, et vinum dare, fi horum aliquid fumemus. tum enim corpus, et praefertim ventriculus, et ftomachus, jam expleta, nihil mali neque a morfu frigidae, neque a vini facultate, atque vino patientur. ex quo fit, ut neque iejunis, neque multo poft cibum, demus: cum fimile fit, si longo poft cibum affumptum tempore, acsi iejunis propinemus. poft potionem vero cibos ftatim offerre, ne accommodatum quidem eft iis, qui iejuni praebibunt. vinum enim et frigida prius corpus lae-

45) Sic Codex, ac praeterea ὑπὲρ fine accentu. Forte: ὑπὲρ τοῦ ἐξεμεῖν αὐτούς.

46) Vide Geoponica p. 679. 762. Vocantur etiam γλυκύμηλα. Dioscor. I, 161. p. 80.

47) Forte, οὐκ ἀνεπιτηδείως.

48) Sic in textu Codicis, sed a recentiore litterae, θ. inscriptum δ. Sed δῖξις nihil notat. Voluit ergo δήξεως. δῖξις habet Plutarch. T. II. p. 903. a θίγω.

49) νήστης, νήστου, non recordor legere, sed νήστης, νήστεος, νήστιος. Mox hic quoque est νήστισι.

50) Interposuerim, τῇ. Νηστοποσία aliquoties superius lectum est, ut ψυχροποσία.

πολλοῦ βεβρωκόσιν, ἔπειτα ἐπιπιοῦσι. πῶς γὰρ ταῦτα ἢ θραῦσαι δυνήσεται τὴν τοῦ ψυχροῦ δῆξιν 51), ἢ ἀμβλῦναι τὴν τοῦ οἴνου δύναμιν προδιῳκημένα, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν.

ΚΕΦ. λ.

Περὶ ποτοῦ. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. 52) Καὶ ποίῳ καιρῷ παροξυσμοῦ τούτῳ χρηστέον.

Διαιρουμένης τῆς ὅλης ἐπισημασίας, κατὰ τὴν ὁλοσχερεστέραν τομήν, 53) εἴς τε ἀρχήν, καὶ ἀκμήν, καὶ παρακμήν, πᾶν μέρος ἀναγκαῖον πρὸς ποτοῦ παράθεσιν εὑρίσκομεν. τοὺς γοῦν ἐπὶ τροφῇ πυρέξαντας, ἢ ἐπιτήδεια 54) φθορᾷ σιτίων, ἢ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπισημασιῶν τραφέντας, ἢ ἐν ὑπονοίᾳ φαύλων προσφορῶν γενομένους, εἴπερ κρίναιμεν ἐμέσαι, ποιητέον τοῦτο μετὰ ποτοῦ παράθεσιν. δώσομεν δὲ, εἰ δέοι, ταύταις καὶ ἐκ δευτέρου πρὸς παντελῆ τῶν ὑπολειφθέντων ἀποκάθαρσιν· πολλάκις δὲ καὶ πρὸς ἐπίκρασιν καὶ ὑποχώρησιν τῶν ὑποκειμένων. εὑρεθεῖεν δ' ἂν καὶ ἄλλαι περιστάσεις ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπισημασίας, ἀπαιτοῦσαι ποτόν, ὡς ἡ τῶν νηπίων ἡλικία τὴν γὰρ ἐπιζήτησιν, εὐκαιρίαν νομιοῦμεν, μήτε βράδιον διδόναι, μήτε πρότερον. καὶ τοὺς ἀποστρεφομένους δὲ τὸ ποτὸν, καὶ παρὰ τοῦτο κινδυνεύοντας, ὅπερ ἐν χαλεπαῖς ἐνστάσεσιν εἴωθε γίγνεσθαι, εἴπερ, ἀρξαμένης τῆς ἐπισημασίας, ἀρχθεῖεν 55) πιεῖν, οὐ κωλυτέον. ἐν δὲ τοῖς τῆς ἐπιδόσεως χρόνοις, πλείους αἰτίαι τῆς προσφορᾶς εἰσίν. εἰ

dunt, quam cibi ingrediantur. Sed neque conuenit dare iis, qui multo ante comederunt, et poftea fuperbibunt. nam, quomodo haec frigidae morfum poffint retundere, aut vini potentiam hebetare, cum iam confecta fint, nihil eft, quod afferri poffe videatur.

Herodoti de potu: et, quonam acceffionis tempore potu sit utendum. Cap. 30.

Cum tota annotatio integra fectione, in principium, ftatum, et declinationem dividatur, omnem partem ad potum praebendum neceffariam invenîemus. Qui igitur, fumpto cibo, febricitarint, aut, facta convenienti ciborum corruptione, si in principiis quoque annotationum nutriti fuerint, vel fufpicio eft, ne quid vitiosi alimenti fumpferint, si eis vomendum effe judicaverimus, his vomitum poft affumptum potum imperabimus. quibus quidem, ut reliquiae diligenter expurgentur, etiam fecundo loco dabimus: et faepe etiam, ut res fubiectae temperentur, et per inferiora fecedant. fed aliae quoque circumftantiae inueniri poffunt, quae potum in principio annotationum poftulent: qualis eft infantium aetas. fed id demum tempus opportunum exiftimamus, cum nec ferius, nec citius datur. qui vero potum auerfantur, et ob eam caufam in periculo verfantur, id quod in difficilibus inftantiis fieri folet, si in principio acceffionis potum expe-

51) Vide paullo ante notam 48.

52) Codex et hic, et fuperius lib. 5. cap. 27. exhibet Ἐρχδότου. Idem quoque mox habet, τοῦτο χρηστέον. Sed haec et fimilia vitia filentio praetermisi. Ἡροδότου tamen habet Codex fuperius in principio libelli in capitum horum indicibus.

53) Ita in marg. In textu, τοπήν. Sic.

54) Haec fenfu carent. Forte: ἐπὶ διαφθορᾷ. Mox vers. 20. opinor, ἐναποκειμένων.

55) In marg. ὀρεχθεῖεν. Verum haecce omnia Sibyllinis obscuriora funt vaticiniis.

γοῦν τισὶν ἐν τοῖς παροξυσμοῖς δίψος σφοδρὸν συνεισβάλλει καὶ δύσοιστον, οὐ διὰ πονηρίαν καὶ σύναυξιν τῶν νόσων, ἀλλὰ διά τινα τοῦ πάθους ἰδιότητα, πᾶσα ἀνάγκη, ὡς σύμπτωμα παρηγορεῖν. κριθήσεται δὲ οὕτως ἔχοι ἂν τοῦ κατὰ τὸν πυρετὸν μεγέθους μᾶλλον παραύξηται τὸ δίψος. δεῖ δὲ καὶ τὴν φύσιν τοῦ νοσήματος 56) ἐπιθεωρεῖν. εἰ γὰρ ἀνεξίκακος ἐν τοῖς λοιποῖς ὤν, μὴ ὑπομένει τὸ διψεῖν, ἐπιτήδειος ἂν εἴη πρὸς τὸ πίνειν ἐν τῇ τοῦ παροξυσμοῦ ἐπιδόσει. οἵ τε δὴ πολὺ χολῶδες ἀθροίζοντες ἐν τῷ στομάχῳ, καὶ μετὰ πολλῆς ἀνάγοντες ταλαιπωρίας ἐπὶ πόσῳ κουφισμῷ, ἐψυγμένοι μὲν τὰ ἄκρα, ὠχροὶ δὲ καὶ ἀπορούμενοι, καὶ μηδὲ τὴν κατάκλισιν φέροντες, διακαεῖς ὑπὸ δίψους, μετὰ τοῦ τῆς ἀποκρίσεως κουφισμοῦ, ὡς ἔκ τινων τεταγμένων ἀριθμῶν, ἐκ περιτροπῆς ταῦτα πάσχουσι. καὶ οὔτε ἠρεμοῦσιν, οὔτε μέχρι τῶν ἄκρων πυρέσσουσιν, εἰ μὴ πολὺ προσενέγκαντες ὑγρὸν τρόπον τινὰ κατακλύσαιμεν. τούτοις ἐμέσασι συμβαίνει μετὰ τὴν προσφορὰν καὶ τὸν ἔμετον εὐθὺς ἀθρόως συναναφέρεσθαι τὴν θερμασίαν, καὶ τοῖς τῆς ἀκμῆς προσεγγίζειν ἰδιώμασι. κἂν ὁ μερισμὸς δὲ τῆς ἐπισημασίας εἰς ἄνισα τέμνηται, ὡς τὸ πλεῖστον μέρος εἶναι τῆς αὐξήσεως, ὀλιγοχρόνιον δὲ τὴν ἀκμήν, ἔσται ποτοῦ καιρὸς, ὁ ἐν τῇ ἐπιδόσει ἀναλογεῖ γὰρ τὸ 57) τῆς ἀκμῆς διὰ τὸ ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις δυναστεύει 58a) τὴν αἰτίαν καὶ ταλαιπωρεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. ταχυτέρας δὲ τῆς προσφορᾶς προσδέονται καὶ οἱ εὐκαθαιρέτους τὰς δυνάμεις ἔχοντες, ἐφ' ὧν πρὸ πολλοῦ οὐ μόνον περὶ δόσεως ποτοῦ ἀναγκαῖον δεῖ ἀσφα-

tant, non erit eis negandus. In temporibus vero incrementi plures caufae dandi potus funt. ergo, si vehemens sitis in acceffionibus quofdam inuadat, ferrique ea aegre poffit, non ex malitia, et incremento morborum, fed ex quadam propria mali qualitate, omnino neceffe eft, fymptoma mitigare: quod nisi fiat, febris magnitudinem multo magis fitis augebit. qua in re fpectanda eft etiam aegrotantis natura. nam, si in caeteris tolerans patienfque sit, et fitim non ferat, profecto aptus erit, ut in acceffionis incremento bibat: et item, qui multum biliosi humoris in ftomacho aceruant, et magno cum labore id reiiciunt, et quodammodo levantur, fed extrema frigent, pallidique ipsi funt, et prope deficiunt, neque decubitum ferunt, exufti atque enecti fiti, quamvis ab excretione levari debuiffent, cum ex quibufdam numeris conftitutis haec viciffitudine quadam patiantur, neque quiescunt, neque ad extremas ufque partes febris peruenit, si multum humoris eis praebuerimus, eos quadammodo abluemus. iis, cum evomuerint, accidit, ut ftatim poft affumptionem, et vomitum, calor confertim per corpus evehatur: et ad ftatus proprietates proxime accedat. Sique partitio annotationis in imparia diftribuatur: ut major pars incrementi, minor vero ftatus fit: tempus potionis dandae erit in accretione. fiquidem illud proportione refpondet tempori ftatus: quoniam in iis temporibus caufa dominatur, et homo ipfe vexatur. Citius quo-

56) In marg νοσοῦντος. Mox vers. 13. forte, πρ. Et vers. 16. τὸν — κουφισμόν.

57) In marg τῷ. Vers. 23. malim, προσεγγίζειν.

58 a) Forte, δυναστεύειν.

λίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ σιτίων παραθέσεως. οἱ δὲ ἐν πυρετοῖς δυσκαταποτοῦντες, διὰ τὸ προσαναξηραίνεσθαι 58b) τὸν στόμαχον, παρὰ τὴν ἰδιάζουσαν θερμασίαν, εἰ καὶ πλῆθος πυρετοῦ, εἰ μη συνεχεστέρῳ ὑγρανθεῖεν ποιῶν, μετὰ πολλῆς βλάβης ἐν καιρῷ τῷ τῆς τροφῆς διορθοῦνται. τινες δὲ τούτων ὅμοια πάσχουσι πνιγμῷ, ἐφ' ὧν ὡς προεπείγοντα κίνδυνον ἱστάμενοι, προσαίσαμεν τὸ ποτὸν, καὶ πρὸ ἀκμῆς, καὶ ἐπὶ τῶν ἀναρέκτων δὲ φύσει, καὶ ταλαιπώρως προσφερομένων, καὶ μάλιστα, εἰ καὶ ξηρότης εἴη περὶ τῷ στόματι, χρηστέον ποτῷ συνεχεῖ, μειζόνως ἐκ τῆς προσφορᾶς ἀναβαινούσης ὠφελείας, διὰ τὰ μέλλοντα. δίδομεν δὲ τάχιον ποτὸν, καὶ ἐφ' ὧν βουλιμώδεις ἐπισυμβαίνουσιν ἑλκύσεις, παρηγοροῦντες τὸ σύμπτωμα. θερμοῦ μὲν ποτοῦ καιρὸς τοσοῦτος. εἰ γάρ τι καὶ παραλέλειπται, ῥάδιον ἐκ τῶν εἰρημένων εὑρίσκειν ψυχροῦ δὲ, ἐν μὲν ἀρχομένῃ ἐπισημασίᾳ, χρῆσις ἐπὶ αἱμοῤῥαγούντων· ἐν δὲ ἐπιδόσει δοτέον, οἷς διά τινα περίστασιν λαβεῖν θερμὸν ἀδύνατον. τὸ δὲ τοῖς καυσουμένοις ἀνασκευαστικῶς ψυχρὸν δίδοται, πρὸ τῆς ἀνέσεως, ἐν τοῖς τῆς ἀκμῆς χρόνοις. οἱ δ' αὐτοὶ τῆς προσφορᾶς καιροὶ τοῦ τε χλιαροῦ, καὶ γαλακτώδους, καὶ παγελύτου. 59) ὁ δὲ τρόπος τῆς θερμοδοσίας διάφορος. ἐν γὰρ ἀρχαῖς ἐπισημασίας, ἐμέτων χάριν εἰ προσφέροιτο, πολὺ καὶ χλιαρὸν ἔστω. ὁμοίως, εἰ καὶ ἀποσβέσαι σφοδρὸν καὶ περικαὲς δίψος θέλοιμεν. καὶ ἐν ῥευματισμοῖς, συνδιδομένων 60) δριμέων πολλῶν καὶ χολωδῶν εἰς τὸν στόμαχον. οὐ γὰρ παρακρατεῖται τὸ 61) λειφθὲν, ἀποκρίνεται δέ. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ψυχροῦ, χάριν δίψους λαμβανόντων, ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἡ προσφορὰ γιγνέσθω,

que alendi ſunt, qui facultates habent, quae facile opprimuntur: quos multo ante non ſolum potu dando communire oportet, ſed cibis etiam praebendis. Qui vero in febribus difficulter bibunt, quia ſtomachus ex peculiari calore exaruerit, si magnitudo febris ſit, hi, nisi continenter bibendo humectentur, cum magno ſuo damno in tempore alimenti reparantur. Nonnulli ſunt, qui ex ſuffocatione talia patiuntur: a quibus periculum ſuffocationis imminens avertentes, ante ſtatum potionem dabimus. In iis autem, qui ſuapte natura non appetunt, et cum labore ſumunt ea, quae offeruntur, et praecipue, si ſiccitas os occupet, continuo potu utendum eſt: cum major inde propter res futuras evaſura ſit utilitas. Citius quoque potum damus iis, quibus attractiones ingentis famis accidunt, ut ſymptoma mitigemus. Atque calidi quidem potus dandi tempus expoſuimus. si quid omiſſum a nobis sit, facile erit ex iis, quae dicta ſunt, invenire. frigidi vero potus, cum incipit annotatio, uſus eſt in iis, qui ſanguinem fundunt: in accretione vero dandus eſt iis, qui propter aliquem caſum ſumere calidum non poſſunt. Frigida vero potio, quae ardentibus infirmandi cauſa datur, ante remiſſionem in ipſius ſtatus tempore praebetur. eadem exhibendi tempora ſunt tepidae, lacteae, et gelidae potionis. Calidae autem exhibitionis diverſa ſunt tempora. nam, si detur in principio annotationis, ut vomitus cieatur, et copioſa et tepida detur. Simili quoque

58 b) Conjicio: προσαναξηραίνεσθαι — ἢ καὶ — ὑγρανθεῖεν ποτῷ. Et vers. 8. ᾧ, ὡς προεπείγοντι κινδύνῳ.
59) Sic, aut, παγολύτου, ſed tamen linea ſubnotatum. Forte, παγετώδους, παχυλώδους, παχνολύτου.
60) Vide paullo ante notam 17.

διαναπαυομένων αὐτῶν, καὶ τῇ καταπόσει ἐγχρονιζόντων. ἐπὶ δὲ τῶν, ἐμέτου χάριν πινόντων, ἀθροῦν προσενεκτέον τὸ ὑγρὸν, ἀπνευςὶ ἐφελκομένων, εἰ διὰ μῆκος ἐπισημασίας προσφέροιμεν, ἢ διὰ κάκωσιν δυνάμεως, ἢ διὰ τὰς ἤδη προκατηριθμημένας περιςάσεις, ἐν ἐπιδόσει ἢ ἀκμῇ ὄντων, σύμμετρον δοτέον, μήτε μόνον ἀπογεύοντας αὐτοὺς, μήτε ἀποπληροῦντας. ἀγαθὸν γὰρ ἐν πυρετοῖς λαγαρὰν διαφυλάσσειν τὴν κοιλίαν, καὶ μὴ διατεταμένην ἔχειν. τοῖς δὲ διὰ ξηρότητα λαμβάνουσι, καὶ δι' αὐτὸν ἐκ ταύτης γινόμενον πνιγμὸν, ἢ καὶ ἐφ' ὧν τὰ περὶ τὴν κατάποσιν διαφυλάξαι βουλέμεθα, κατ' ὀλίγον καὶ συνεχῶς προσοιςέον. εἰ δὲ καὶ ῥεύματα συνυπάρχοι τοῖς πυρέττουσι, ςομάχου ἢ κοιλίας, καὶ διὰ ταῦτα παραιτητέον τὴν ἀθροοποσίαν. διερεθιςικὴ γὰρ τῶν συμπτωμάτων. ἄριςον δὲ, διὰ ςενοςόμων ἀγγείων πίνειν κατ' ὀλίγον· ἐν δὲ ταῖς ἀνέσεσι ποτὸν εἰ προσφέρομεν, τοῖς μὲν ῥευματιζομέναις, οὐδέποτε πολὺ, οὔτε ἀθρουν δοτέον, οὐ μένται κατὰ τὸν ὑποδεδειγμένον τρόπον. οἱ δὲ λοιποὶ μέχρι πληρώσεως πινέτωσαν. ἐπὶ δὲ τῶν καταξήρων, καὶ μεμυκότων τῇ σαρκὶ, καὶ πάντοθεν 62) ςεγνῶ, δοτέον πλεῖον, εἰ κατὰ δίψους ἐμπλήρωσιν. εἰ δὲ προσδέοιντο, καὶ ἐκ δευτέρου προσενεκτέον. ὁ γὰρ αὐτὸς ἑνὸς καὶ πλείονος ποτοῦ καιρός. παρεσοχάσθαι μέντοι δεῖ τοῦτο προειλημμένον ὑγρὸν ἀνῆφθαι, καὶ τὴν ἐπιζήτησιν τῶν σωμάτων, ἀλλὰ μὴ τῆς τοῦ νοσοῦντος ἐπιθυμίας εἶναι. τοὺς δὲ ἐπὶ τῷ δοθέντι ποτῷ

modo, si propinetur, ut vehementem, et ardentem fitim extinguere velimus: sique una cum defluxionibus multi acres, biliofique humores in ftomachum confluant. siquidem eo tempore, quod fumptum eft, non fuperatur, fed excernitur. In frigida vero potione ad fitim tollendam, facere debemus, ut paulatim eam fumant, et parce bibendo diutius in potione immorentur. at cum movendi vomitus causa bibitur, ut confertim, ac quantum uno hauftu poffint, ea utantur. si vero propter annotationis longitudinem, aut virium vexationem, aut propter iam memoratas circumftantias demus, cum in accretione aut ftatu fint conftituti, moderata potio danda erit, ut neque folum guftent, neque etiam fe expleant. commodum namque in febribus eft, ventrem vacuum, et non tenfum fervare. Qui vero propter ficcitatem, et propter fuffocationem ex ipfa ortam siccitate potum fumunt, in quibus etiam fevari volumus, quae ad potionem pertinent, eis paulatim et continenter offeremus. Si vero etiam febricitantes, aut ftomachi, aut alui fluoribus vexentur, tunc etiam cavendum eft, ne potio confertim fumatur, quandoquidem fymptomata excitat, atque irritat: optimumque eft, ut ex vafculis, quorum perangufta sint ora, paulatim bibant. quod si in remiffionibus potum praebeamus iis, qui defluxionibus tenentur, nunquam nec multum, nec affatim et confertim dabimus: fed eo modo, quem diximus. caeteri ad expletionem ufque bibant. siccis vero,

61) ληφθὲν voluit Rasarius.

62) Forte, ςεγνῶν. Mox malim ἢ, loco εἰ. ac verf. 19. fortaffe, προσφέροιμεν.

ἐπιφαινομένους ἱδρῶτας, εἰ ἐπὶ συμφέροντι γίγνοιντο, διαφυλακτέα ἐπιδόσει δευτέρου. εἰ δὲ πλειόνων ἱδρώτων ἔχομεν χρείαν, καὶ παυομένων αὐτῶν διερεθιστέον. λυγμοῦ δὲ διοχλοῦντος, ἢ ξηρᾶς βηχὸς ἐπιτεταμένης, θερμὸν ὀλίγον καταῤῥοφείτωσαν. τὸ δὲ παγόλυτον, 63) ἢ ψυχρὸν, εἰ μὲν ἀντὶ θερμοῦ προσφέροιμεν, τοῖς αὐτοῖς ὑπαχθήσεται καιροῖς καὶ τρόποις. εἰ δὲ ὑπὲρ ἐποχῆς ἱδρώτων, ἢ τῶν λοιπῶν συμπτωμάτων, ὧν ἤδη τὴν καταρίθμησιν ἐποιησάμεθα, κατ' ὀλίγον δοτέον, καὶ ἐκ διαλειμμάτων μειζόνων. καὶ τὸ ἐπὶ τροφῇ διδόμενον ψυχρὸν, ὀλίγον ἔστω. τὸ δ' ἀγωνιστικῶς ἐπὶ τῶν καυσωδῶν πυρετῶν διδόμενον ψυχρὸν, ἢ γαλακτῶδες, ἢ παγόλυτον, ἐν τοῖς θεραπευτικοῖς 64) τεύξεται λόγου. ἔστω δὲ τὸ πινόμενον ὕδωρ, οἷον τὸ ἄριστον καὶ ἑψώμενον ἐπὶ ἀνθράκων ἐν ἀγγείῳ κεραμέῳ. ἡμεῖς δὲ, εἰς ὑελὸν φυσήτην 65) ἐμβάλλοντες τὸ ὕδωρ, καθίεμεν εἰς ζέον ὕδωρ. τοῦτο γὰρ πᾶσαν ἀπέφευγε μέμψιν· εἰ δὲ φαῦλον εἴη τὸ ὕδωρ, ἀφεψηθὲν ἀπαιθριαζέσθω. τὸ δὲ ψυχρὸν ἀκραιφνὲς ἔστω ψυχρὸν καὶ μαλακόν. εἰ δὲ πρὸς τὸ χλιαρὸν καὶ γαλακτῶδες ἢ παγόλυτον ἔχοιεν οἰκείως, χρηστέον αὐτοῖς διαφόρως πρὸς τὸ θερμὸν τὴν σύγκρισιν ποιουμένους. κιρνάσθω δὲ

et quorum caro occlusa est, et ex omni parte constricta, plus dandum est, quam ut sitis postulet ratio. sique opus sit, iterum dandum. eadem enim et unius, et plurium potionum est occasio. facienda tamen coniectura est, an primus humor concoctus sit: et corporum natura est indaganda, non autem desiderii aegrotantis habenda ratio. nam si sudores, qui post datam potionem apparent, utiles sint, ac bene cedant, perseverandum est in secunda potione propinanda. si vero copiosis, largioribusque sudoribus opus sit, ipsi vero cessent, excitandi erunt. cum vero singultus infestet, aut sicca tussis intendatur, pauca calida absorbenda est. gelida vero, aut frigida, si pro calida detur, iisdem modis, iisdemque temporibus danda est: si vero, ut sudores, aut alia symptomata cohibeantur, quae supra numeravimus, paulatim, et ex majoribus intervallis exhibenda. Itemque frigida, quae a cibo datur, pauca esto. frigida vero, quae in febribus ardentibus certatim datur, aut lactea, aut gelida, quomodo danda sit, in libris ad curationem pertinentibus, explicabimus. Aqua vero, quae potatur, sit optima, et decocta ad carbones in vase fictili. sed nos aquam in vitream phyalam immittimus, et in aquam feruentem indimus: quae sic parata, omni reprehensione caret. si prava sit aqua, ubi decocta fuerit, sub dio teneatur. frigida vero pura esto frigida

63) Ita, expressis litteris. Vide paullo ante, notam 59. et hic paullo inferius, ubi tertio et quarto est παγόλυτον. Vox ergo tentandum videtur. Derivabitur ergo a πάγος, *glacies*. Ergo, *aqua ex glacie soluta*, quae hic quoque Mosquae et apud alios in usu est.

64) Videtur ergo etiam θεραπευτικὰ scripsisse.

65) Ita in textu. In marg. φιάλην. Forte, ὕελινον. De φυσήτης aut φυσητὴς quaerendum.

τὸ μὲν χλιαρὸν οὕτω. θερμοῦ ποτίμου κύαθους ε. ψυχροῦ α. τὸ δὲ παγόλυτον 66) ἀνεστράφθω. θερμοῦ γὰρ ἐχέτω α. ψυχροῦ δὲ ε. τὸ δὲ γαλακτῶδες ἐξ ἴσων κιρνάσθω. ἔστω δὲ ἐπιτεταμένον τὸ ψυχρόν. εἰ δὲ ἀνειμένον, ἐπιπλεοναστέον τῷ ψυχρῷ.

et mollis. Si vero accommodate atque apte tepefiat, lacteaque, aut egelida reddatur, diversis rationibus ea erit utendum, facta comparatione cum calida. Caeterum tepida ita temperetur. calidae aquae potui accommodatae cyathis quinque unus frigidae addatur. egelida vero fic mutetur, ut calidae cyathum unum, et frigidae quinque habeat. lactea vero ex pari utriusque mensura temperatur. fit autem intenta, quae frigida eft. fi vero remissa fit, plus frigidae erit adjungendum.

Κ Ε Φ. λα.

Περὶ πομάτων ἐπιτηδείων τοῖς πυρέσσουσιν.

Πότιμα δὲ τοῖς πυρέσσουσιν ἄριστον μὲν μελίκρατον ἢ ὀξύμελι, οἷς εὐκάρδιον τυγχάνει. τὸ δὲ ὕδωρ ἀδηκτότατον τῷ πυρέσσοντι, ἐκκρίσεις δὲ οὐ πάνυ τοι ποιεῖ. τὰ δὲ ἀποβρέγματα, τὰ στύψιν ἔχοντα, μάλιστα μὲν πρὸς τὰς ἐκταράξεις τῶν κοιλιῶν εἴη ἂν οὐκ ἀνάρμοστα, καὶ πρὸς τοὺς ἐμέτους, ὅσοις ἤ, τε τοῦ μέλιτος καὶ τοῦ ὀξυμέλιτος 68) προσάντης ἐστίν. ἀποβρέχοιτο δ᾽ ἂν καθ᾽ ὥραν 69) τά τε ἤρινα γλυκύμηλα κνισθέντα 70) λεπτά ἐστιν 71) ἕυ μάλα τὸ ὕδωρ χρωσθῇ, ἢ τῶν κυδωνίων μήλων τὰ πεπανότα τέμνοντα, ὡσαύτως ἀποβρέχειν. διδόναι δὲ μάλιστα τοῖς χολη   μετοῦσι 72) τὸ ἀπὸ τῶν μήλων, καὶ πρὸς τὰς κοιλίας. 73) σκοπεῖν δὲ δεῖ, ὅπως μηδεμίαν ἔξῃ ὀξύτητα τὸ μῆλον. ὡσαύτως δὲ καὶ

De potionibus, quae aegrotis conveniunt. Cap. 31.

Febricitantibus optima potio eft melicratum, aut oxymeli: quibus cordi eft accommodatum. aqua vero in febricitante omni morsu vacat: excretiones vero non admodum facit. aquae vero, in quibus aliquid maduerit, in quibus vis adftringendi ineft, non funt incommodae ventris perturbationibus, et valent etiam ad vomitus cohibendos: quibus mellis, et oxymelitis potio eft adversa. Mala vero dulcia, aeftivo tempore in tenues partes dissecta, in aqua macerentur, usque dum aqua colorem inde contrahat. Vel cydonia mala matura fecantur in partes, et fimiliter macerantur. quod vero ex malis fit, dandum praecipue eft iis, qui bilem vomunt: et quibus

66) Ergo quinto hic recurrit. Mox forte: ἀντιστραφήτω, id eft, ἀντιστρόφως κιρνάσθω.
67) Sic in marg. In textu, κρινάσθω.
68) Rasarius interposuit πόσις.
69) τάτε ἤρινα in textu linea fubnotata. Eorum loco in marg. legitur θερινήν.
70) In marg. ex Oribas. ad Euftath 4, 40. notatur τμηθέντα.
71) Rasarius videtur voluisse, ἕστ᾽ ἄν.
72) χοληνεσία memoratur ex Polluce p. 257. Ibi tamen etiam eft χολεμεσία, fcilicet ex χολη et ἐμεῖν. In Codice Auguftano Pollucis hic totus locus abeft
73) Poft τὰς huc refertur haec ad marginem notatio: Hic deeft quippiam, ut καταφερομένας, ut paullo poft habetur.

τὰς ἀπίους ἀποβρέχειν, ὅσαι στρυφναί τε καὶ γλυκεῖαί εἰσιν. οἰνωδέστατον μὲν οὖν πᾶν ἐστὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἀπίων ἀπόβρεγμα· δεύτερον, τὸ ἀπὸ τῶν μήλων κυδωνίων· ἥκιστα δὲ, τὸ ἀπὸ τῶν φοινίκων τῶν ὠμῶν. βέλτιον δὲ, τὸ ἀπὸ τῶν ἡμιπεπάνων. τὰ δ' ἁπαλὰ μύρτα βραχέντα γλυκὺ οἰνῶδες 74) μέν τι ποιεῖ· ἄδικτον δὲ καὶ λεῖον τὸ πόμα· ὁ δ' ἀπὸ τῆς ῥοᾶς χυμὸς οὐχ ἥκιστα μὲν τῶν προειρημένων ἐστὶν οἰνωδέστατος· λεῖος δὲ καὶ οὗτος ὁ χυμὸς, καὶ οὐδὲν ἔχων θερμόν. χρήσαιτο δ' ἄν τις τούτοις τοῖς ἀποβρέγμασι στρυφνοῖς εἰς τοὺς πυρετοὺς, ἀταράχους τε καὶ ἀσφαλεῖς, πρός τε τὰς κοιλίας τὰς καταφερομένας παντάπασι. τὰ δ' ἀπὸ τῶν οὔων 75) ἀποβρέγματα καὶ τῶν ἀπίων τῶν ξηρῶν καὶ τῶν μύρτων καὶ τῶν φοινίκων πάντα αὐτῷ 76) τὰ ἀποβρέγματα ἧσσον τὸ γλυκῶδες 77) ποιεῖ· χρήσαιτο δ' ἄν τις καὶ 78) τούτοις, οἷς οἶνος οὐ προσακτέος. ἀποβρέχεται δὲ καὶ τὰ γίγαρτα ἐριχθέντα· 79) μᾶλλον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν χρησιμώτερόν ἐστιν, ἐνεργότατον ὂν τῇ στύψει, καὶ οὐδεμίαν ἄλλην δριμύτητα, οὐδ' ὀξύτητα ἔχον. οἱ δὲ οἶνοι, οἱ μύρτινοι 80) τε καὶ ἀπὸ τῶν κηρίων, καὶ πυρῶν καὶ κριθῆς γινόμενοι, οὐδὲν ἀσθενέστεροί εἰσι τῶν ἀπὸ

fluit aluus. ſed ne mala aciditatem ullam habeant, diligenter conſiderandum eſt. Simili quoque modo pira ſunt maceranda, quae acerba, dulciaque ſunt. omne autem dilutum, quod ex piris conficitur, majorem vini facultatem refert. ſecundas in hac re fert id, quod ex malis fit cydoniis. minime vero, quod ex crudis palmulis paratur: eſtque praeſtantius id, quod ex ſemimaturis conficitur. Myrta vero tenera macerata paſſo, vinoſam quidem potionem, ſed tamen morſus expertem, et lenem faciunt. Succus vero, qui ex punicis extat, non minus, quam quae dicta ſunt, vinoſiſſimus eſt. eſtque hic quoque ſuccus lenis : et nihil habet caloris. atque hiſce dilutis, quae acerba ſunt, uti poterit quiſpiam in iis febribus, quae et turbationis expertes, et tutae ſunt: et omnino in iis, quos citata aluus exercet. Diluta vero, quae a ſorbis, piriſque ſiccis, et myrtis, itemque palmulis fiunt, minus ſtrigmenti modo craſſa ſunt. uti his poterimus in iis, quibus vinum non eſt dandum. acini quoque uvarum conſciſſi macerantur: ſed eorum decoctum eſt utilius: quod aſtringendo eſt efficaciſſimum: nec ullam aliam acrimoniam, neque aciditatem habet. Vina vero, quae ex myrtis, favis, tritico, et hordeo fiunt, nihilo im-

74) οἰνῶδες linea ſubnotatum, et in marg. ex Oribas. ad Euſtath 4, 40. notatur οἴνῳ, ἀηδές. Mox malim: ἄδηκτον, et verſ. 4. τ. μ. τῶν κυδ.

75) περὶ οὔων v. Dioscor. I, 173. p. 82. Theophraſt. hiſt. plant. p. 191.

76) Forte, πάντα αὐτῶν.

77) Sic in textu, linea tamen ſubnotatum. In marg. γλοιῶδες, quod aliquoties ſuperius lectum eſt.

78) Forte ἐν interponendum. Alibi ἐπὶ τούτων occurrit.

79) De ἐρίκειν et ἐρείκειν ſupra monitum.

80) Dioscor. I, 36. p. 338. μυρτίτην οἶνον appellat. Mox malim: καὶ οἱ ἀπὸ

τῆς σαφυλῆς, ἀλλὰ πολλῷ βραδύτεροί τε καὶ χείρους. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν φοινίκων τὲ καὶ σύκων, ἐν ἀρχῇ μὲν οἰνοποτηθέντες, τῷ γλυκεῖ οἴνῳ παραπλήσιοι γίνονται τῇ γεύσει· τῇ δὲ δυνάμει πολλῷ χείρους καὶ βαρύτεροί τε καὶ δυσκατεργαστότεροί εἰσι. παλαιούμενοι δὲ γίνονται τῷ αὐστηρῷ οἴνῳ παραπλήσιοι κατὰ τὴν θερμασίαν τὲ καὶ δύναμιν.

ΚΕΦ. λβ.

Ἐκ τῶν Φιλοτίμου. 81) Περὶ πόσεως τῆς μετὰ τὸν σῖτον καὶ πρὸ τοῦ.

Ἐν τῷ τὸ ποτὸν ἀθροῦν πίνειν μετὰ τὸν σῖτον, τὸν σόμαχον εὐρύτερον γίνεσθαι, καὶ μάλιστα τὸ ἄνωθεν, 82) καὶ τὴν κοιλίαν διατείνεσθαι, καὶ τὴν βροχμὴν 83) ἅμα συμβαίνειν τῶν σιτίων, καὶ τὴν διάχυσιν παρασκευάζει, καὶ τά, τε σόμα, καὶ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν βρόγχον καὶ τὴν κοιλίαν θερμαίνει. τοῖς δὲ νύκτωρ ψυχρὸν πίνουσι καταψύχει τούς τε πρότερον εἰρημένους τόπους πάντας, καὶ τὴν τροφὴν 84) ἐκ μὴ μάλιστα οὖσαν τοῦ θερμαίνεσθαι, καταψύχει, καὶ τὴν ἕψησιν κωλύει, καὶ τὴν τροφὴν ζέουσαν καὶ τὰς ἐν αὐτῇ πομφόλυγας γιγνομένας ταπεινοῖ, καὶ καθίστησιν εἰς ἕδραν, καὶ τὴν διαλελυμένην καὶ τετηκυῖαν 85) τῆς τροφῆς ποιεῖ παχυτέραν. ἐν δὲ τῷ νήστῃ 86) ψυχρὸν πιεῖν, τούς τε εἰρημένους τόπους καταψύχεσθαι, καὶ ταχέως, καὶ πλεῖστον ὑγρὸν μάλιστα αὐτῷ καὶ τεθερμασμένον, ἧττον ἐκ τῆς κοιλίας ἀναδίδοσθαι, καὶ τὸ φλέγμα, τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ, παχύτερον ποιεῖ. 87) ἐκ δὲ τῶν ταλαι-

becilliora ſunt, quam quae ex uva conficiuntur: ſed multo tardiora, peioraque ſunt. at quae ex palmulis et ficubus ſiunt, cum in principio bibuntur, ſimilia dulci vino guſtantibus videntur: at facultate multo deteriora, et graviora, et ad conficiendum difficiliora. cum vero inveteraſcunt, ſimilia vino auſtero, et calore, et facultate redduntur.

Philotimi, de potione, quae ante, & quae poſt cibum datur. Cap. 32.

Cum poſt cibum potus confertim ſumitur, uſu venit, ut ſtomachus, et praeſertim ſuperior, fiat latior: venter extendatur, cibi madeſcant, et parentur, ut diffundi queant, os, partes capitis, guttur, et venticulus caleſiant. Qui vero nocte frigidam bibunt, iis omnia praedicta loca refrigerant, et alimentum, quod non longe aberat, ut caleſieret, perfrigerat, et coctionem impedit: alimentumque feruens, et bullas in eo iam excitatas deprimit, atque deponit: facitque, ut quieſcat: partemque alimenti iam diſſolutam et eliquatam, reddit craſſiorem. Si quis vero frigidam iejunus bibat, in eo quoque eadem loca perfrigerari, et cito, et plurimum humorem, et calefactum minus ex ventre in corpus diſtribui: et pituitam, quae ventriculo contine-

81) Idem index legitur etiam in principio Codicis.

82) Nimirum, μέρος τοῦ σομάχου.

83) Hoc nullibi legi. Forte βροχή, a βρέχω. Mox malim: παρασκευάζειν — θερμαίνειν, addito, ab initio, συμβαίνει.

84) Ita Codex. Rasarius videtur conjecisse: μὴ μακρὰν οὖσαν.

85) ἤδη μερίδα hic videtur voluisse interponere Rasarius.

86) Credo νῆστιν. Nam τῷ pertinet ad πίνειν.

87) Idem, quod, ἀπὸ τῶν ταλαιπωριῶν, aut, μετὰ τὰς ταλαιπωρίας.

παριῶν, καὶ λουτρῶν, καὶ πυρετῶν τοῖς πίνουσιν ἥ τε ἀνάδοσις τῶν ὑγρῶν τάχιστα γίνεται, καὶ τὴν μίξιν ἧττον ἴσχει, καὶ τῇ 88) κατὰ τὰς φλέβας τροφῇ, καὶ τὸ στόμα, καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τὸν στόμαχον, καὶ τὴν κοιλίαν μάλιστα ψύχεται, καὶ τοὺς ἐν φλεψὶ χυμοὺς ἐπὶ βραχὺν χρόνον καταψύχει καὶ ποιεῖ παχυτέρους.

ΚΕΦ. λγ.

Σκευασία ῥοσάτου. 89)

Καθαρὸς 90) ὢν ἀπὸ μολυσμοῦ, ῥόδα ἐξονυχίσας, 91) βάλε εἰς οἶνον προπάλαιον, 92) ὅσα βούλει, μὴ ἀθρόως, ἀλλὰ κατὰ μέρος, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κίνει καλάμῳ ἄκρῳ, ἵνα μέχρι τοῦ πυθμένους τοῦ ἀγγείου ἐφικνῆται, καὶ πωμάσας 93) ἀκριβῶς, ἵνα μὴ διαπνέηται, ἔα τριάκοντα ἡμέρας, μεθ' ἃς διϋλίσας τὸν οἶνον βάλλε εἰς πέντε ξεστὰς μέλιτος ξέστην α. καλῶς τετριμμένου, καὶ ἐάσας ἡμέρας τριάκοντα, ἵνα καταστῇ, χρῶ.

Ἄλλως.

Σκευασία ῥοσάτου συνθέτου.

Ῥόδα ἐξονυχίσας βάλε ξέστας μέλιτος ϛ. καὶ ἔα ἐνιαυτόν. βάλε ἀπὸ τοῦ συνθέτου ῥόδω 94) λίτραν α. καὶ μέλιτος καθαροῦ λίτρας ε. καὶ λειώσας ἐπίχει οἴνου καλοῦ ξέστας ι.

tur, fieri craſſiorem contingit. iis vero, qui ex laboribus, balneis, et febribus bibunt, cum diſtributio humoris celerrime fit, tum mixtionem minus ſuſtinet: alimentumque, quod in venis eſt, et os, et vultum, et ſtomachum, et ventrem maxime perfrigerat: et ſuccos, qui venis continentur, parvo tempore refrigerat, ac craſſiores facit.

Roſacei confectio. Cap. 33.

Roſas purgatis ſordibus, et exſectis unguibus, in pervetuſtum vinum, quot velis, coniice. non tamen acervatim, ſed paulatim: ſingulisque diebus calamo, quod ad fundum vaſis pertineat, commoveto, ita tamen, ut ipſum diligenter obtures, ne fiat perſpiratio: et ſinito triginta dies. quibus lapſis vinum defecabis, et in quinque ejus ſextarios unum mellis ſextarium coniicies. itemque operculo probe concludes, et cum triginta dies ſic permiſeris, ut conſiſtat, utitor.

Eiuſdem alia compoſita confectio.

Roſis, exſectis unguibus, iniice mellis ſextarios ſenos: et per annum ita ſinito. tum hujus compoſiti cape lib. unam, mellis puri lib. quinque, eiſque omnibus laevigatis vini optimi ſextarios decem affunde.

88) Forte: τὴν — τροφήν.
89) Sic etiam in principio Codicis in capitum indicibus, et hic paullo inferius. *Roſatum* apud Latinos etiam obtinet. Dioscor. V, 35. p. 338. appellat οἶνον ῥοδίτην.
90) De homine hoc dicitur, qui rosatum praeparat, non de rosis. Miror ergo Rasarium.
91) Accurate de ἐξωνυχισμένοις ῥόδοις exposuit eruditissimus Niclas ad Geopon. p. 550.
92) Utitur hoc Synes. T. I. p. 96. νέοι καὶ προπάλαιοι. Caret hoc et pluribus aliis vocabulis, quae in his libellis occurrunt, Stephani thesaurus.
93) Fruſtra hoc vocabulum in Codice crucis ſigno notatum eſt. Eſt a πῶμα et πωμάζω, operio.
94) Sic. Forte, ῥοσάτου.

Ὑδρορο σάτον.

Μέλιτος καλλίςου λίτρας λ. ῥόδων φύλλων λίτρας ι. ὕδατος πηγαίου λίτρας ξ. ἕψει τὸ ὕδωρ ἕως βράσεως 95) καὶ κουφίσας τὸ 96) κακάβιν, βάλε τὸ ῥόδον, πωμάξας 97) τὸ κακάβιν ἕως τελείας πέψεως, καὶ ἑψήσας τὸ μέλι, χώρισαι ἀπαφρίσας καὶ διϋλίσας τὸ ῥόδον, μίξον τὸ μέλι τῷ ζέματι τοῦ ῥόδου.

Ἀλλο ῥοσάτον.

Οἴνου πρωτίου 98) λίτρας κα. μέλιτος λίτρας η. ῥόδων φύλλων λίτρας γ. καὶ βρέξας τὸ ῥόδον τῷ οἴνῳ ἡμέρας ιε. καὶ διϋλίσας ἐκ τοῦ οἴνου, ἕψε τὸ μέλι, καὶ ἀπαφρίσας, ἐνώσας 99) τῷ οἴνῳ βρόχω καὶ ἀναδήρας δεόντως ἔα.

Ῥοσάτον ἄλλο πρόσφατον.

Μέλιτος λίτρας ζ. οἴνου λίτρας κα. ῥόδων φύλλων λίτρας β. τρίψας τὸ ῥόδον δεόντως μίξον τῷ οἴνῳ ἐπὶ ἡμέρας β. εἶτα διϋλίσας τὰ φύλλα καὶ ἑψήσας τὸ μέλι ἑνώσας τὰ ἀμφότερα καὶ ἀναδήρας δεόντως ἔα.

Ἰάτον. 100)

Μέλιτος λίτρ. ζ. οἴνου λίτρ. κα. ἴων 1) δεσμίδια σμ. 2) φυλίσας ταῦτα βρέξον ἐν τῷ

Hydrorosatum.

Mellis optimi lib. 30. foliorum rosarum lib. 10. aquae fontanae lib. 60. coque aquam, donec ferueat, et ablato ab igni vase, rosas iniice. tum vas obturabis, donec perfecta sit facta concoctio. ubi coxeris, mel separatim coquendo spuma expurgabis, et defecatis rosis, mel decocto rosarum infunde.

Aliud rosaceum.

Vini, quod primum exprimitur, pondo 21. mellis pondo 8. foliorum rosarum pondo 3. rosae vino immadescant dies quindecim. tum e vino per colum traiicies, melque excoques, et spumam abiices: et vino, in quo rosae maduerint, addes: et probe obturata sic permittes.

Aliud rosaceum recens.

Mellis pondo 7. vini pondo 21. foliorum rosarum pondo 2. tritas, ut par est, rosas vino biduum admisceto. tum rosis excolatis, et melle cocto, utrumque commiscebis, et probe obturata dimittes.

Violaceum.

Mellis pondo 7. vini pondo 21. violarum manipuli 240. has in folia re-

95) A βράζω. Nec hoc est apud Stephanum.

96) τὸ κακάβιν. Ita bis hoc loco. Alibi scribitur κακάβη et κακκάβη. v. Alciphron. p. 288. Pollux p 620. 1282.

97) Immo, πωμάσας, uti paullo ante.

98) Conjicio: πρωΐου vel πρωΐμου. Vide Geopon. edit. Niclas. in indice πρώϊμον.

99) Ita ad litteram Codex. Forte, ἑνώσας τῷ οἴνῳ, βρόχῳ τε ἀναδήσας. Mox est, ἑνώσας, sed iterum ἀναδήρας. Ita quoque tertio et quarto.

100) Haud dubie ex ἴον, *viola*. Ergo potus ex violis.

1) A δεσμὶς, δεσμίδιον. Dicitur etiam δέσμη seu, ut alii scribunt, δεσμή. Schol. Theocrit. ad Id. IV vers. 18. ἡ δέσμη, ἤτοι τὸ δεσμάτιον.

2) Rasarius de φυλλίζειν videtur cogitasse, quod tamen non reperi. Videtur aliquid requiri; quod *concidere*, *comminuere*, aut, alique modo *purgare*, notet. Concidenda enim sunt ista δεσμίδια τῶν

ὄινω ἡμέρας λ. καὶ διϋλίσας τὰ ἴα ἕψει τὸ μέλι, εἶτα ἑνώσας τὰ ἀμφότερα καὶ ἀναδήρας δεόντως ἔα.

Χαμαιμηλάτον. 3)

Ὄινου 4) ἀσκαλωνίτου λίτρ. κα. μέλιτος λίτ. ζ. χαμαιμήλων κουκίων 5) ὀυγκ. ς. βρέχε τὰ κοκκία σὺν τῷ ὄινῳ ἡμέρας κ. καὶ διϋλίσας αὐτὰ, ἑψήσας τὸ μέλι καὶ ἀπαφρίσας, ἕνωσον, καὶ ἀναδήρας, 6) ἔα.

Κονδῖτον προτιστον ἐν κύστει λιθους. 7)

Μέλιτος ξέστην α. ὄινου ξεστία ε. πεπέρεως ὀυγκ. α. σαρξιφάγου 8) γράμματα δ. ναρδοστάχυος γρ. δ. καρπησίου 9) ζιγγιβέρεως, μειοῦ, 10) ἀσάρου, κασσίας, σίνωνος, πετροσελίνου, ἀκόρου, γεντιανῆς, δαύκου, ἀνὰ γρ. δ. τῷ ἀπηφρισμένῳ μέλιτι ἑνώσεις τὰ ξηρία 11) καὶ τῷ ὄινῳ, ἔα τὸ ἀγγεῖον ἡμέρας σι. πέψεως χάριν.

12) Κονδῖτον.

Μέλιτος λιτρ. ι. ὄινου πρωτίου 13) λίτρ. λ. πεπέρεως ὀυγκ. α. τρίψας τὸ πέπερι, μίξον

dacta in vino triginta dies macerabis. tum violis colo trajectis, mel coques. tum utrunque in unum compones, et obturata ita fines.

Chamaemelatum.

Vini ascalonitae pondo 21. mellis pondo 7. granorum chamaemeli unc. 6. grana vino diebus quinis macerato. iisque excolatis, mel coquito. et, abjecta fpuma, in unum omnia rediges, et obturata permittes.

Conditum ad lapidem in vesica frangendum.

Mellis fextarius, vini fextarii quinque, piperis uncia, faxifragi drach. quatuor, fpicae nardi tantundem, carpesii, zingiberi, mei, afsari, cassiae, finonis, petroselini, acori, gentianae, dauci ana drach. 4. ficca melle despumato et vino componantur: et vas, in quo posita fuerint, dies 210. ita finito, ut fiat concoctio.

Conditum.

Mellis lib. 10. vini prioris lib. 30. piperis unc. 1. piper contundendum eft,

---

ἴων. In mentem veniebat, ἀποφλοίσας, aut potius, φλοίσας, quod propius accedit τῷ φυλίσας. v. Theophr. hift. plant. p. 234. 540. Nisi malis διαλύσας τὰ δεσμίδια.

3) χαμαίμηλον, quod et ευάνθεμον et ἀνθεμὶς vocatur, memorat Galen. in Glossis p. 74. Gregor. Nyss. T. II. p 474. Apud Dioscor. III, 154 p. 235. legitur, λευκάνθεμον, ἠράνθεμον et alia etiam nomina.

4) De hac urbe v. Steph. de urbb. in hoc vocabulo. Chryfoft. T. VI. p. 297. B. Joseph. de bello Jud. p. 831. A. Hujus vini tamen nescio, num alibi facta fit mentio.

5) Ita Codex. Rasarius videtur maluisse κόκκων. Sic mox eft κοκκία. Cuci, arboris, fimilis palmae, meminit Theophr. hift. plant. p. 286. et Plin. H. N. XIII, 9, 18 Sed id alienum ab h. l.

6) Toties ergo hic occurrit, ἀναδήρας. Sed nec ἀναδαίρειν, nec ἀναδέρειν huc convenit. Rasarius conftanter *obturare*, reddidit. Sed nec ἀποθυρώσας probabile, nec ἀποκλείσας. Supra p. 83. 84. Rasarius πωμάζειν feu ἀποπωμάζειν reddidit, *obturare*. Succurrit ἀποθήκας, ἀποθησαυρίσας, τηρήσας.

7) Ita omnia in Codice. Conjicio: πρὸς τοὺς ἐν κύστει λίθους.

8) Sic in Codice. v. Plin. H. N. 20, 21, 30. Theophr. hist. plant. lib. V. c. 7. p. 694. Varia nomina habet. Latini *faxifragam* appellant.

9) Theophr. l. l. p 1010.

10) Alibi μᾶον et μῆον legitur. Paullo poft fortasse legendum, σίσωνος, loco σίνωνος. v. Diosc. III, 64. p. 200.

11) *Medicamenta arida*. v. Paul. Aegin. lib. VII. cap. 13. p. 275.

12) Hic videtur deesse: ἄλλο.

13) Vide paullo ante notam 98.

τῷ ὄινῳ, καὶ ἀπαφρίσας τὸ μέλι, ἕνωσον τῷ ὄινῳ καὶ ἀναδήσας, ἔα.

Ἀνισάτον. 14)

Μέλιτος λίτρας ι. ὄινου πρωτίου λευκοῦ λίτρ. λ. ἀνίσου ὀυγκ. ε.

Σχόινανθον. 15)

Πρὸς ιϛ. 16) κρόκου 17) ϛαθμοῦ ιβ. μαϛίχης γρ. ιϛ. τρίψας ταῦτα ἕνωσον τῷ ὄινῳ, καὶ ἀπαφρίσας τὸ μέλι, καὶ ἑνώσας ἅπαντα καὶ ἀναδήσας, ἔα.

Στυρακάτον.

Μέλιτος λίτρ. λ. ϛύρακος λίτ. α. ὄινου λίτ. ϛ. ἀπαφρίσας τὸ μέλι καὶ τρίψας τὸν ϛύρακα μίξον, καὶ μετὰ τοῦ ἀπηφρισμένου μέλιτος ὄντος ἐν τῇ θυίᾳ μίξας τὸν οἶνον, ἀναλαβὼν τῇ χειρί σου χρῶ.

Ἀψινθάτον.

Ἐις τοὺς ν. ξέϛας τοῦ ὄινου βάλε κόϛου ὀυγκ. ἥμ. φύλλου ὀυγκ. ἥμ. ἀμώμου ὀυγκ. ἥμ. κασίας ὀυγκ. ἥμ. μέλιτος ξέϛας ι. καὶ ἀψινθίου τὴν βοτάνην ἀπέβρεξον εἰς οἶνον ὀλίγον. καὶ τοῖς προειρημένοις ἐπίχει τοσοῦτον τοῦ ἀποβρέγματος, ὅσον γευομένῳ σοι καλῶς φανῇ.

ΒΙΒΛ. Σ. ΚΕΦ. α.

Περὶ κατακλίσεως. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. δ. λέγου τῶν ποιουμένων βοηθημάτων.

Τοῖς μὲν ὀξέως νοσοῦσι κατακεκλίσθαι συμφέρει· κοποῦσθαι γὰρ οἱ οὕτω κάμνοντες οὐ δέονται. τοῖς

vinoque admiscendum. tum mel despumatum cum vino compones, et obturata fines.

Anisatum.

Mellis lib. 10. vini prioris albi lib. 30. anisi unc. 5.

Ex junco odorato.

Ad drach. 16. junci odorati adde croci pondera 12. mastiches drach. 16. haec omnia contrita vino compones: melque despumabis, et omnia simul miscebis, obturabisque, et ita permittes.

Styracatum.

Mellis lib. 30. styracis lib. 1. vini lib. 6. mel despumato, styracem terito, commisceto. et cum melle despumato vinum in mortario misceto, et manu tua excipiens utitor.

Absinthite.

Ad vini sextarios quinquaginta injice costi, folii, amomi, cassiae singulorum semissem, mellis sextarios decem: et absinthium herbam pauco vino macerabis, et praedictis rebus tantum ejus diluti affunde, quantum tibi gustanti rite confectum esse videatur.

De decubitu. Ex Antylli quarto libro, de auxiliis, quae fiunt. Lib. VI. Cap. 1.

Decumbere autem confert iis, qui acuto morbo detinentur: quoniam, qui

14) Hoc loco Codex: ἀνισάτον, et mox, ἀννίσου.

15) Ex σχοῖνος et ἄνθος, nisi σχοινάτον scripserint. De σχοῖνον v. Niclas ad Geopon. p. 82. 430. 444.

16) Vide Rasarium.

17) Forte, ϛαθμοὺς. Paulo post vers. 15. forte: ἀναβαλὼν τῇ χειρί.

δὲ χρονίως ἀῤῥωςοῦσι κατὰ τὰς ἐπισημασίας μόνον κατακλίνεσθαι συμφέρει· ἐν δὲ τοῖς διαλείμμασι, καὶ κινεῖσθαι οὐδὲν κωλύει, μοχλίας δεομένοις καὶ ποικίλων ἐρεθισμῶν. τὸ δὲ σχῆμα τῆς κατακλίσεως, τῶν μὲν περὶ τὴν κεφαλὴν πεπονθότων, ἀνάῤῥοπον ἔςω, πλὴν τῶν φρενητικῶν. τὸ γὰρ ὕπτιον ἐπὶ τούτων αἱρούμεθα σχῆμα, διότι τὸ ἀνάῤῥοπον ταρακτικόν πως ἐςι. καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν θώρακα δὲ συμβαινόντων ἐπιτήδειος ὑψιλὴ κατάκλισις· ἐπὶ δὲ δυσεντερικῶν καὶ κοιλιακῶν καὶ τῶν περὶ τοὺς κενεῶνας, τὸ ὕπτιον ἁρμόζει. ἐπὶ δὲ γονοῤῥοίας καὶ σατυριάσεως καὶ νεφρίτιδος, ἐφ' ὁποτερονοῦν τῶν πλευρῶν κατακλίνεσθαι συμφέρει. ἡ μὲν γὰρ γονόῤῥοια καὶ σατυρίασις παροξύνεται θερμαινομένων τῶν τόπων, ἐπειδὰν ὕπτιοι κατακλίνωνται· ἡ δὲ νεφρῖτις, θλιβομένης τῆς ὀσφύος τούτῳ τῷ σχήματι. ἐπὶ δὲ τῶν ἀτροφούντων καὶ βραδυπεπτούντων, ἐπὶ τὸ ἀριςερὸν σύμφορος, ὡς ἂν περιπτυσσομένου τῇ 18) γαςρὶ τοῦ ἥπατος καὶ θάλποντος αὐτήν. ἐν μέντοι ταῖς σκιῤῥώδεσι διαθέσεσι τοῦ ἥπατος, καὶ ταῖς ἐξογκώσεσι, καὶ ταῖς φλεγμοναῖς ταῖς ἀποςατικαῖς, ἡ ἐπὶ τὸ δεξιὸν κατάκλισις ἀμείνων, ὥσπερ γε σπληνὸς, ἐν τοιαύταις διαθέσεσιν ὄντος, ἡ ἐπ' αὐτὸν κατάκλισις βελτίων. ἐπὶ δὲ ςρόφου καὶ εἰλεοῦ καὶ τῶν περὶ τὸ κῶλον διαθέσεων τὸ μέσον τοῦ τε ὑπτίου καὶ τοῦ ἐπὶ τὸ ἀριςερὸν ἁρμόζει. παραφυλάξαι δὲ ἐπὶ τῶν κωλικῶν 19) παρηγοροῦν αὐτοὺς, τὸ ἀνάῤ-

ita laborant, lassari non debent. qui vero diuturnis morbis sunt correpti, solum confert decumbere, cum urget accessio. at in intervallis, etiam moveri nihil prohibet: cum motione, et variis quoque excitationibus indigeant. Figura autem decubitus eorum, quibus caput laborat, in sublime vergat, praeterquam in phreneticis, quoniam in eis humilem atque inclinatum decubitum volumus: quia decubitus in sublime elatus, quodammodo eos perturbat. Praeterea iis, quae in thorace accidunt, sublimis decubitus est accommodatus. In dysentericis vero et coeliacis decubitus convenit ad ilia inclinatior. In gonorrhoea, satyriasi, et renum dolore, in utrumuis latus decumbere potest. nam gonorrhoea, et satyriasis exacui, exacerbarique solent locis excalfactis: cum in reclinato decubitu manent. renum dolor tum exacerbatur, cum lumbus ea figura comprimitur. iis autem, qui non nutriuntur, quique tarde concoquunt, in sinistrum latus utile est decumbere, ut jecur ventriculo circumfusum eundem calefaciat: in scirrhosis vero jecoris affectionibus, et tumoribus et inflamationibus contumacibus, in dextrum latus decumbere est melius: quemadmodum si lien eisdem malis correptus sit, in eum decumbere satius est. sed in torminibus intestinorum, et in ilei, atque coli affectionibus, medius inter supinum et sinistrum convenit. Cavendum autem est in colicis, ne illorum dolorem mitigemus, a pedibus decubitum altiorem facientes: cum hic decubitus et caput, et instrumenta sensuum repleat. praeterea, quos ventris

18) Forte, τὴν γαςέρα.

19) Haec leviter corrupta sunt. In παραφυλάξαι intelligitur δεῖ, ut saepe alibi. παραφυλάξαι refertur ad τὸ ἀνάῤῥοπον σχῆμα. παρηγοροῦν mihi dubium est. Forte, τὸν παρηγοροῦντ'. Ergo constructio: τὸν δὲ παρηγοροῦντα φυλάξαι δεῖ τὸ ἀνάῤῥοπον σχῆμα.

ῥόπον ἐκ τῶν ποδῶν σχῆμα· πρηνὲς 20) δὲ σχῆμα συμπληρωτικὸν μὲν κεφαλῆς καὶ τῶν αἰσθητηρίων· τοῖς δὲ τὴν κοιλίαν αὐτὴν ὀδυνομένοις ἢ κατεψυγμένοις, οὐκ ἀνάρμοστον τὸ σχῆμα τοῦτο.

dolor, aut ejusdem frigus vexat, eis quoque talis figura decumbendi non est accommodata.

ΚΕΦ. β.

Περὶ ἡσυχίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Οἷς δὲ ἡ κατάκλισις ἁρμόζει, τούτοις καὶ ἡ ἡσυχία καὶ 21) ἠρεμία. μάλιστα δὲ ἁρμόζουσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν ἐπισημασιῶν, καὶ ταῖς ἀναβάσεσιν, ἐπί τε τροφῇ προσφάτως 22) εἰλημμένῃ, καὶ πρὸ ὕπνου δὲ μέλλοντος ἁρμόδιος ἡσυχία.

De quiete. Ex eodem libro. Cap. 2.

Quibus decubitus, iis etiam quies et tranquillitas convenit: ac praecipue quidem in principiis accessionnm, itemque incrementis, et post cibum nuper sumptum, et cum quis dormire cogitat, apta est quies, atque tranquillitas.

ΚΕΦ. γ.

Περὶ ἀσιτίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Πλῆθος συστεῖλαι καὶ σαρκῶν καὶ αἵματος, ἄπεπτα 23) σιτία πέψαι, πληρώτητα κενῶσαι, ῥεύματι ξηράναι, μάλιστα διὰ πλῆθος γινόμενα, ἔτι 24) παρηγορεῖ πλαδούς· 25) παρηγορεῖ δὲ καὶ ὀδύνας αὐτὰς ἀπὸ δριμύτητος γινομένας· ἀλλὰ 26) τὰς διὰ πλήθους ἐντάσιν.

De aegroto abstinendo. Ex eodem libro. Cap. 3.

Abstinendus aeger est, cum carnis et sanguinis copiam contrahere volumus, itemque cibos incoctos coquere, plenitudinem evacuare, defluxiones siccare, easque praecipue, quae ex plenitudine oriuntur: quae res madores quoque mitigat. sed et dolores ipsos lenit, quos acrimonia excitavit: qui vero ex plenitudine oriuntur, eos irritat.

ΚΕΦ. ε.

Ἐκ τοῦ δ. λόγου τῶν ποιουμένων. 27) Περὶ τῆς ἐξ ὕπνου ὠφελείας. Ἀντύλλου.

Ὕπνος ἀνίησι τὰ συντεταμένα, καὶ μαλάττει τὰ ἐσκληρυμμένα, καὶ χεῖ τὰ συνεστῶτα,

Antylli, de utilitate, quam somnus affert. Ex quarto libro auxiliorum, quae fiunt. Cap. 5.

Somnus remittit, quae tensa sunt, emollit indurata, fundit cohaerentia,

20) πρηνὲς in margine explicatur: τουτέστιν, εἰς κεφαλήν.

21) In hoc Codice semper reperitur ἠρεμεῖν et ἠρεμία.

22) In Codice est: ἤδη μένη, sed litterae δ. inscriptum λ. Correxi ergo, ut edidi.

23) Forte hic inserendum τε. Mox forte, ῥεύματα.

24) Forte, ὅτι.

25) Erotian p. 40. habet πλάδος. Vide Foesii Oecon. Hippocr. in hoc vocabulo. Dioscor. I. 21. p. 19. στομάχου πλάδον καὶ ἀτονίαν καὶ καύσωνα παρηγορεῖ.

26) Μὴ interponendum videtur.

27) Supra cap. 1. additur βοηθημάτων. Sic et cap. 21. hujus libri et alibi.

καὶ τὰ ἀνώμαλα εἰς ὁμαλότητα καθιστᾷ, ἔτι τε τοὺς κλόνους καὶ τὰς ψυχικὰς ταραχὰς καθίστησι, καὶ τὸ πνεῦμα ὁμαλύνει, καὶ ῥεύματα ἵστησι, παχύνων τὰ ἐν τῷ σώματι ὑγρά. καιρὸς δὲ ὕπνου, ἐν μὲν τοῖς διαλείπουσιν, ὁ τῆς ἀνέσεως· εἰ δὲ ἐπιμήκης ὁ παροξυσμὸς εἴη, ὅ, τε τῆς ἀκμῆς, καὶ ὁ τῆς παρακμῆς ἐπιτήδειος· ὁ δὲ τῆς ἀρχῆς ἀλυσιτελέστατος· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πρὸ τῶν παροξυσμῶν ἀνεπιτήδειος. ἐν τῇ ἐπιδόσει, εἰ μὲν βραχεῖα τυγχάνει, οὐκ ἐπιτρεπτέον ὕπνον· εἰ δ' ἐπιμήκης, εἰ μὲν μετὰ μέσην ἡμέραν γίγνοιτο 28) τῆς ἐπιδόσεος, κωλυτέον. φύσει γὰρ πᾶς ὕπνος δειλινὸς κακός. εἰ δὲ μετὰ μέσην νύκτα, καὶ μάλιστα περὶ τὸν ὄρθρον, μεσοῦσά πως ἡ ἐπίδοσις τύχοι. συγχωρητέον δὲ τοῖς συνεχέσι. νὺξ μὲν ἡμέρας ἐπιτηδειοτέρα· νυκτὸς δὲ ἔτι βελτίω τὰ μετὰ τρίτην ὥραν, καὶ μάλιστα τὰ τελευταῖα· τῆς δὲ ἡμέρας, ὅ, τε ὄρθρος, καὶ μέχρι μέσης ἡμέρας.

inaequalia ad aequalitatem perducit. itemque quassationes, et animi turbationes sedat, spiritum lenit, defluxiones sistit, humores, qui sunt in corpore, crassos faciens. Somni vero tempus in morbis intermittentibus est, cum fit remissio. quod si longior fit accessio, tunc et status, et declinationis tempus accommodatum est. at tempus principii est inutilius. atque etiam minime aptum est id, quod accessiones antecedit. In incremento vero, si breve fit, non est in eo refugiendus somnus: at si longius, atque post medium diei fiat, tunc est prohibendus. suapte enim natura omnis vespertinus somnus est malus. verum, si post mediam noctem, et praesertim circa diluculum, medium quodammodo incrementi contingat, permittendum est, ut continuo dormiatur. nox autem est die aptior. in ipsaque nocte, accommodatiora sunt ea, quae post horam tertiam sunt, et praesertim ultima. in die vero, diluculum, et pars usque ad meridiem, caeteris praestant.

ΚΕΦ. ϛ.

Περὶ ἐγρηγόρσεως. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐγρήγορσις πλῆθος διαφορεῖ, καὶ τὰ ἐν κοιλίᾳ ὑποβιβάζει, καὶ πρὸς τὴν κάτω διέξοδον εὐτρεπίζει, καὶ νωθρότητα διαλύει, καὶ βάρος ἀποικονομεῖ, καὶ τὰ ἐκλελυμένα ἐπιστρέφει, 29) καὶ τόνον τῇ τε φύσει, τῇ τε ψυχῇ περιτίθησιν, ἱδρῶτας ἐπέχει. τοῖς δὲ καθαιρομέ-

Eiusdem, et ex eodem libro. De vigilia. Cap. 6.

Vigilia plenitudinem (per halitum) digerit: quae in ventre sunt, minuit, et ut per partes infernas exeant, praeparat: languorem dissoluit, gravitatem dispensat, resoluta corrigit. et robur naturae atque animo adiungit: sudores cohibet. iis vero, qui ex medicamento purgan-

28) Forte interponendum τά aut τό.
29) Forte, ἐπιστύφει.

νοις ὑπὸ φαρμάκου παρεγγυητέον, μέχρι τῆς παντελοῦς καθάρσεως ἐγρηγορέναι. ἐγρηγορτέον δὲ καὶ 30) ἐπὶ τροφῇ αὐτόθι εἰλημμένῃ καὶ ποτῷ, καὶ ἐν ἐπισημασίᾳ, καὶ πρὸ αὐτῆς, ὡς ἐν τῷ περὶ ὕπνου δεδήλωται τόπῳ. ποιητικὰ δὲ ἐγρηγόρσεως, τρίψις σκληροτέρα χωρὶς λίπους, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ δι' ὠμολίνων. 31) τριβέσθω δὲ μάλιστα τὰ σκέλη. καὶ τὰ χρίσματα δὲ, ὅσα δριμύτερα, νίτρον ἢ εὐφόρβιον, ἢ λιμνῆστιν, 32) ἢ κάχρυ, ἢ καρδάμωμον, ἢ πύρεθρον, 33) ἢ ἀγρίαν σταφίδα, ἢ κόκκον κνίδιον, ἢ νάπυ ἔχει. καταπλάσματα δὲ, τὰ διὰ νάπυος σκέλεσιν ἐπιβαλέσθω· ποιητικὰ δὲ ἐγρηγόρσεως καὶ τὰ τοιαῦτα, κνισμὸς βίαιος, τιλμὸς τριχῶν, ὁλκὴ δακτίλων, σπαραγμὸς στομάχου διὰ καθέσεως δακτύλων, πρόσθετα ἐντιθέμενα τῇ ἕδρᾳ, ὧν ὕλη γέγραπται. ἔτι ὀσφραντῶν τὰ δυσώδη καὶ πταρμικά, φάρμακα δριμέα προσαγόμενα τοῖς ὄμμασιν, ἢ αὐτὸ τὸ ἔλαιον ἐγχεόμενον, σικύαι τιθέμεναι κατὰ βουβώνων, ἐμβοήσεις συνεχεῖς, προσαγγελίαι ταραχώδεις, λόγοι ἐπιτριπτικοὶ, θεάματα, οὐ μόνον ἐγρηγόρσεως ποιητικά, ἀλλὰ καὶ καταφορᾶς εἴη διαλυτικά. 34) τί ἂν εἴη ἄτοπον.

tur, ut usque ad perfectam purgationem vigilent, imperandum est. post etiam sumptum tunc cibum et potum, itemque in accessione, et ante accessionem, ut cum de somno loqueremur, memoravimus, vigilare homines debent. Vigilias inducunt frictiones duriores sine pinguedine, et magis etiam, si ex lineis pannis crudis obeantur. praecipue autem crura fricentur: Unguinaque conueniunt, quae acriora sunt, quae nitrum, aut euphorbium, aut limnesten, aut cachry, aut cardamomum, aut pyrethrum, aut vuam taminiam, aut granum cnidium, aut sinapi capiunt. Cataplasmata quoque cruribus ex sinapi superdentur. Vigilias etiam faciunt haec, pruritus violentus, pilorum evulsio, digitorum tractio, stomachi vellicatio digitis iniectis facta: quae ano admoventur, atque induntur, quorum est iam descripta materia: ex iis, quae odorari solemus, quae foedi sunt odoris: quae sternutamenta cient: acria medicamenta oculis admota: aut oleum ipsum infusum: cucurbitulae inguinibus affixae: clamores continui: nuncii turbulenti: sermones, qui affligunt, et cruciant. Spectacula vero non solum vigiliarum sunt efficientia, sed etiam propensionem in somnum nimiam dissoluunt. ergo quid fiet incommodi, si adhibeantur?

30) Hoc καὶ in margine additum. Mox in textu est: εἰλιμμένῃ, supra tamen scriptum litterae ι. littera μ. Ex parte ergo solummodo correctum.

31) ὠμόλινα satis nota sunt.

32) Vide Apulej. de herbis cap. 34.

33) Dioscor. III, 86. p. 207.

34) Postrema verba leviter corrupta.

ΚΕΦ. ζ.

Περὶ λαλιᾶς. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἡ λαλιὰ κεφαλῆς μὲν ἔχει συμπληρωτικὸν καὶ βάρους ἐμποιητικῆς. 35) ἔστι δὲ καὶ δυνάμεως καταλυτικὴ μάλιστα ἐν πυρετοῖς, καὶ ἔτι μᾶλλον κατὰ τὰς ἐπισημασίας, καὶ δίψους ποιητική. καὶ γλώσσης ξυραντική. ἀνάρμοστος δὲ καὶ ὀφθαλμιῶσι. καὶ αἱμοῤῥαγοῦσιν ἐκ μυκτήρων. μάλιστα δὲ τοῖς αἷμα ἀνάγουσιν. ἐπιτήδειος δὲ τοῖς εἰς ὕπνον ἀμέτρως καταφερομένοις.

ΚΕΦ. η.

Περὶ ἀναφωνήσεως. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Γυμνάσιον 36) μέν ἐστι θώρακος καὶ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων ἡ ἀναφώνησις, καὶ πρό γε τούτων τῆς φυσικῆς θερμασίας, τὴν μὲν θερμασίαν αὔξουσα, καὶ καθαίρουσα, καὶ τονοῦσα καὶ λεπτύνουσα· τὰ δὲ τοῦ σώματος μέρη στεῤῥὰ, καὶ εὔτονα, καὶ καθαρὰ, καὶ 37) δυσπαθῆ κατασκευάζουσα. χρώμεθα δὲ ἀναφωνήσει, ποτὲ μὲν ὑπὲρ πάθους θεραπείας, ἤτοι φωνῆς κεκμηκυίας, ἢ καὶ παντὸς τοῦ σώματος· ποτὲ δὲ, ὑπὲρ διορθώσεως φωνῆς πεπονθυίας κατὰ πάθος, ἢ ἐκ φύσεως. ἁρμόζει δὲ στομαχικοῖς,

Eiuſdem, de ſermone. Ex eodem libro. Cap. 7.

Sermo vim quandam habet, ut caput impleat, et grauitatem afferat. quin etiam vires diſſoluit, idque praecipue in febribus, et magis quoque in acceſſionibus. ſitim etiam inducit: ac linguam ſiccat. eſt itidem lippientibus, et quibus ſanguis e naribus funditur, et maxime iis, qui ſanguinem reiectant, incommodus. eſt autem aptus iis, qui praeter modum ad ſomnum ſunt propenſi.

Eiuſdem, de vociferatione. Ex eodem libro. Cap. 8.

Vociferacio eſt thoracis, et vocalium inſtrumentorum: et prius etiam, quam horum, naturalis caloris exercitatio. calorem namque auget, purgat, firmat, et attenuat. ſolidas vero corporis partes, robuſtas, puras, et offenſae minime obnoxias reddit. Vociferatione autem utimur quandoque ad morbi medelam, vel vocis defeſſae, vel totius etiam corporis: quandoque vero, ut vocem, vel ex morbo, vel ſuapte natura male affectam emendemus. Conuenit autem haec ſtomachicis, vomentibus, acidum ructantibus, aegre concoquentibus. atque etiam accommoda eſt iis, quibus pituita redundat in cor-

35) Sic, sine ulla dubitatione Codex per siglam ſatis notam. Conjicio: ἔχει τι συμ. καὶ βάρους ἐμποιητικόν.

36) Codex, sine ſenſu, γυγμάσιον, ut alia plura, quae silentio transii.

37) δυσπαθὴς, qui difficulter afficitur. Ergo robuſtus, firmus.

ἐμέτοις, 38) ὀξυρεγμῶσι, 39) φιλαπέπτοις· 40) τοῖς πολυφλεγμάτοις 41) δὲ κατάλληλος, καὶ γυναιξὶ ταῖς ἐν κίσσῃ. τοῖς δὲ περὶ κεφαλὴν πάθεσιν ἀνάρμοστος, συμπληρωτικόν τε ἔχουσα, καὶ αὐτῆς, 42) καὶ τῶν ἐν αὐτῇ αἰσθητηρίων. ἁρμόζει καὶ ἀνορέκτοις καὶ ἀτρόφοις. μάλιστα δὲ παρείτοις 43) καὶ ὑδρωπικοῖς, καὶ ἀσθματικοῖς· ἀναλήψεσί τε ταῖς ἀπὸ νόσων καταλληλοτάτη. 44) ἐπειδὴ δὲ καὶ φωνὴ κάμνει, ποτὲ μὲν, διὰ πολλὴν λαλιὰν καὶ ἄμετρον, ποτὲ δὲ, διὰ βοῆς μέγεθος, ποτὲ δὲ, δι᾽ ὀξύτητα καὶ συντονίαν· κάμνει δὲ καὶ διὰ σιωπὴν, οἷον ἐπιλανθανομένη τῶν ἰδίων ἔργων χρήσιμος ἐπὶ πᾶσι τοῖς εἰρημένοις ὁ τῆς ἀναφωνήσεως τρόπος· τὸ μὲν πλῆθος τῆς λαλιᾶς 45) ἐπιδιαλύων, τὴν δὲ ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς βοῆς γεγονυῖαν ἰωμένη τῇ τε πρᾳείᾳ καὶ 46) ἠρέμα καθαιρέσει· τὴν δὲ ὀξύτητα, τῷ καταπασμῷ 47) πρὸς τοὺς βαρεῖς φθόγγους· ὁ δὲ ἐκ τῆς σιγῆς εἰ καὶ μὴ

pore, et mulieribus praegnantibus, fastidio, cui picae nomen est, obsessis. Capitis vero affectionibus non est idonea: cum nescio quid facultatis ad replendum caput, et instrumenta sensuum capite contentorum, habeat. Iam vero iis, qui cibi fastidio tenentur, quique non aluntur, conuenit: praecipue vero languidis, hydropicis, et asthmaticis, itemque refectionibus ex morbo, accommodatissima est. Nunc vero, quoniam vox laborat, partim propter longam et nimiam loquelam, partim propter clamoris magnitudinem, partim propter acumen, et contentionem, partim vero propter silentium, quasi suarum actionum oblita, ideo fit, ut in hisce omnibus, quae dicta sunt, vociferationis usus fit utilis: cum longam loquelam dissoluat, et noxae, quae ex clamoris magnitudine contracta est, placida et quieta imminutione medeatur: acumini vero occurrat, graviores sonos inspergendo. Qui vero ex silentio oritur, quamvis non proprie vocis sit labor, tamen cum vocis labore pro-

---

38) Forte, ἐμετικοῖς, qui facile ad vomitus irritantur.

39) Forte, ὀξυρεγμιῶσι Dioscor. IV, 1. p. 245. ὀξυρεγμιῶσι δίδοται. Erotian p. 37 in ὀξυρεγμίην. Reliqua loca scriptorum consulto praetermitto, et hic et alibi, ne nimis sit molestus hic libellus.

40) Hujus vocabuli litterae, a principio, linea subnotatae sunt hae: φιλαπε. Fortasse ergo aliquis maluit, ἀπέπτοις. Ego hoc vocabulum non sollicito. Alia sunt ejuscemodi composita quae malam quandam adsuetudinem perpetuitatemque notant, ut φιλαπεχθήμων, φιλεγκλήμων, φιλαυστηρος, φιλαπεχθὴς, φιλαμάρτητος.

41) Sunt et haec composita in usu. Mihi tamen in mentem veniebat, πολυφλεγματίαις, a φλεγματίας.

42) τῆς κεφαλῆς.

43) Hoc vocabulum linea subnotatum. Forte, παραλυτικοῖς, παρειμένοις.

44) Codex: καταλληλότητα. Substantivum hic non habet locum. Ceterum καταλληλότης est apud Apoll. Alexandr. edit. Sylburg. p. 9. 10. etc.

45) ἐπιδιαλύων et ἰωμένη inter se non conveniunt. Istud sane ad τρόπος, hoc ad ἀναφώνησις referri potest. Verum hoc inusitatum. Praeterea post γεγονυῖαν addendum videtur βλάβην, aut simile aliquid.

46) Rursus in Cod. ἠρέμα, Forte, ἠρεμαίᾳ.

47) De hoc valde dubito. Rasarius καταπασμός deduxit a καταπάσσω. In musicis memoratur κατάσπασμα. Ergo nec κατασπασμός, uti simplex σπασμός, absurdum. Forte ergo hic notat, depressionem, demissionem a voce acuta ad gravem. Mox cap. IX. est κατασπάσαντα τὴν φωνὴν, ubi rursus vitiose scriptum erat, κατασπλάσαντα. Sic, confuso κατασπᾶν et καταπλάττειν in unum.

ἀκρίβειας καλεῖται κάμματος φωνῆς ἀλλὰ τό γε ἀνάλογόν τι πέπονθε καμάτῳ. Χρήσιμος καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ εἴδους ἡ ἀναφώνησις, γυμνάζουσα τὴν φωνήν, ἢ καὶ τῶν ὀργάνων δὲ τῶν φωνητικῶν κεκμηκότων, καὶ παντὸς τοῦ σώματος ἠτονηκότος, ἢ κεκοπωμένου, χρήσιμα εἰς ἀποθεραπείαν.

portionem quandam habet: quocirca ad eum quoque vociferatio est utilis, quae vocem exerceat. si denique vocalia instrumenta defessa sint, totumque corpus suum tenorem non seruet, aut lassitudine obsideatur, tunc ad eorum restitutionem, et curationem, utilis est vociferatio.

ΚΕΦ. 9.

Τίς ὁ τῆς ἀναφωνήσεως τρόπος. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δ. λόγου.

Quis sit vociferationis modus. Ejusdem, et eodem ex libro. Cap. 9.

Δεῖ δὲ τὸν μέλλοντα ἀναφωνεῖν, κοιλίας 48) ἀποδεδωκυίας τριψάμενον ἡσυχῆ, καὶ μάλιστα τὰ κάτω μέρη, τό, τε πρόσωπον ἀποσπογγισάμενον, ἢ ἀπονιψάμενον, ἠρέμα τε προλαλήσαντα καὶ μέτρια, διαστήσαντα, βέλτιον δὲ καὶ προπεριπατήσαντα, οὕτως ἐπὶ τὴν ἀναφώνησιν ἔρχεσθαι. ἀναφωνείτω δὲ ὁ μὲν 49) ἄπειρος παιδείας, ἃ μέμνηται, καὶ ἃ δοκεῖ γλαφυρὰ εἶναι, καὶ ὅσα πολλὰς μεταβολὰς ἔχει λειότητός τε καὶ τραχύτητος. εἰ δὲ ἀνεπιστήμων 50) ἐπᾶν εἴη, ἰαμβεῖα λεγέτω, τρίτην δὲ χώραν ἐλεγεῖα ἐχέτω, τετάρτην δὲ μέλη. ἄμεινον δὲ ἀποστοματίζειν, ἤπερ ἀναγινώσκειν τὸν ἀναφωνοῦντα. δεῖ δὲ πρῶτα μὲν ἐπὶ τῶν βαρυτάτων φθόγγων ἀναφωνεῖν, ὡς οἷόν τε μάλιστα κατασπάσαντα τὴν φωνήν, εἶτα ἐπὶ τοὺς ὀξυτάτους φθόγγους ἀνάγειν, κἄπειτα, μὴ ἐπὶ πολὺ διατρίψαντας ἐπὶ τῆς ὀξύτητος, αὖθις ἀνακάμπτειν ὀπίσω, κατὰ βραχὺ ποιουμένους τὴν ὕφεσιν τῆς φωνῆς, ἄχρις ἂν ἐπὶ τὴν 51) βαρυτάτην ἔλθωμεν, ἀφ' ἧς

Qui vociferaturus est, debet, cum aluus deiecit, fricari leniter: ac praecipue partes inferiores: faciemque spongia madefacere, aut abluere: et prius sensim loqui, ac per interualla mediocria. sed melius est, ut prius deambularit: post vero, ad vociferationem accedat. Is vero, qui doctrinae expers est, vociferando dicat, quorum meminerit, quaeque clara, et multas habere lenitatis, et asperitatis mutationes videantur. sin autem versus sciat, iambicos dicat: et tertius locus elegiae detur: quartus modulis numerisque. qua in re praestat etiam, memoria recitare, quam legere. In primis autem vociferandum est, vocem, quam gravissimis fieri sonis potest, producendo, tum ad acutissimos eandem redigendo. deinde, cum non multum in acuto sono permansum sit, retro vicissim paulatim reflectendum, vocem diminuendo, donec ad gravissimam, a qua ductum initium est,

48) Cod. κοιλία. Mox rursus, ἦσυχῇ et ἤρεμα, spiritu aspero.
49) Ita in marg. In textu: δεομένου.
50) Aut, οὐκ ἀνεπιστήμων, aut ἐπιστήμων, scribendum. τρίτην proximum docet, hic aliquid deesse.
51) Ante dixit masculino genere περὶ φθόγγων. Unde ergo hic derepente feminina? Nam ad φωνῆς trahi nequit. Quivis hoc potest corrigere.

ἠρξάμεθα. μέτρον δὲ παρά τε τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς προθυμίας, καὶ τοῦ ἔθους ληπτέον.

ΚΕΦ. ι.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ὑγιεινῆς ἀναφωνήσεως.

Τὴν διὰ τῆς φωνῆς γυμνασίαν κατὰ τρόπον ἀσκουμένην πείρᾳ μαθὼν ἁπάντων οὖσαν τῶν παραγγελμάτων ἀνυτικωτάτην εἰς ὑγείας ἀσφάλειάν τε καὶ φυλακήν· ἐσπούδασα τήν τε φύσιν τοῦ βοηθήματος, καὶ τὰς μεθόδους κατ' ἐμὴν δύναμιν ἀναγράψαι. τίς δέ ἐστιν ὁ τῆς ἀληθινῆς περὶ φωνὴν ἀσκήσεως τρόπος εἰς σώματος βεβαίαν ὑγείαν καὶ πολυχρονιότητα, ῥητέον ἤδη. Ὑπὸ πνεύματος γίνεται πᾶσα φωνὴ, κατ' ἀναπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν, ταμιευομένου καὶ τυπωθέντος ὑπὸ τῶν εἰς αὐτὸ τοῦτο δεδημιουργημένων ὑπὸ τῆς φύσεως ὀργάνων. ὥστε αὐτῆς ὕλην μὲν εἶναι τὸν ἀναπνεόμενον ἀέρα· τέχνην δὲ, εἰ χρὴ τοῦτον εἰπεῖν τὸ τρόπον, τὰ διαπλάττοντα τὸν ἀέρα μέρη τοῦ σώματος. ἀνάγκη δὴ οὖν, τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας αὐτῆς, ἤτοι περὶ τὸ πνεῦμα, ἢ περὶ τὰ τυποῦντα τοῦτο συμβαίνειν ὄργανα. ταῦτα δ' ἐστὶν, ἡ τῶν ἄκρων τῆς ἀρτηρίας τόπων τῆς ἐπιγλωσσίδος ὀνομαζομένης, καὶ τῶν τοῦ στόματος μερῶν, γλώσσης, ὑπερῴας, ὀδόντων, χειλῶν σύμμετρος καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν εὐδιοίκητος ἁρμονία. διασκεπτέον οὖν, ὁποῖός τις ὢν ὁ ἀὴρ, καὶ πῶς οἰκονομούμενος, ἀρίστην ἀποδείκνυσι τὴν φωνήν. κατὰ μὲν τοὺς ὀξυτάτους τῶν φθόγγων συνθλίβεσθαι συμβαίνει καὶ στενοῦσθαι, τόν τε τράχηλον, καὶ τὸν ἀνθερεῶνα, προσπιεζομέ-

revertatur. Modus vero a viribus, animi alacritate, et confuetudine fumendus eft.

Antylli, de falubri vociferatione. Cap. 10.

Cum vocis exercitationem rite initam, omnium praeceptorum ad fanitatis tutelam et confervationem efficaciffimam effe ufu atque experientia didicerim, dedi operam, ut et auxilii naturam, et qua via et ratione adhibeatur, quoad ejus fieri a me poteft, defcriberem. nunc igitur, quifnam modus verae exercitationis vocis, ad firmam et diuturnam corporis valetudinem fit, dicendum eft nobis. Vox omnis fit a fpiritu per refpirationem atque infpirationem depromto, et formato ab iis inftrumentis, quae natura ad hunc ufum eft fabricata: ut ejus materia fit refpiratus aër, ars vero, si ita dicendum eft, partes corporis, quae aërem extendunt, atque dilatant. ergo neceffe eft, ejus praeftantiam, et vitium, aut in fpiritu, aut in fpiritum formantibus inftrumentis verfari. Inftrumenta autem funt, extremorum afperae arteriae locorum, ejus, quae epiglottis dicitur, oris partium, linguae, palati, dentium, et labrorum harmonia commoderata, atque ad actionem rite difpofita. Confiderandum igitur eft, qualis aër, et quomodo difpenfatus, optimam vocem efficiat. ac in acutiffimis quidem fonis ufu venit, ut comprimatur, et anguftetur collum, et mentum compreffum vehementer fupra a locis, quae ad gurgulionem funt, ad extremas linguae partes comprimatur, et anguftetur:

καὶ ἰσχυρῶς ἄνω τοῖς περὶ τὸν γαργαρεῶνα τόποις τῶν τελευταίων τῆς γλώσσης μερῶν, καὶ ἀναλόγως τὸ λοιπὸν σῶμα συνισχναίνεσθαι τοῖς προειρημένοις μέρεσι, σύμμετρόν τε τῇ διαστάσει τῶν τόπων ἀέρα διέρχεσθαι· κατὰ δὲ τὰς τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκφωνήσεις καὶ μελῳδίας τόν τε τράχηλον ὡς οἷόν τε μάλιστα διευρύνεσθαι καὶ πλατύνεσθαι· τὰ στόματά τε τῆς γλώττης τελευταῖα ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν γαργαρεῶνα τόπων ἐπὶ μέγα διεστηκέναι, καὶ πολὺ δι' αὐτῶν κατὰ τὴν ἀναφώνησιν ἐκφυσᾶσθαι 52) πνεῦμα· τό, τε λοιπὸν σῶμα πᾶν ἀνίεσθαι, καὶ διὰ τὴν ἀραιότητα χαλᾶσθαι. τὴν μὲν οὖν τῶν ὀξυτέρων φθόγγων γυμνασίαν καὶ τὴν ἄχρηστον 53) τῆς ἀπὸ τῶν ὑπάτων κατὰ μικρὸν ἐπίτασιν ἢ τὴν παραυξήσεως φιλοτεχνίαν δεῖ πολλὰ χαίρειν. ἐάν τι 54) γὰρ εἰς ἀσφάλειαν σώματος εὐμέλεια καὶ χρηστοφωνίας συμβάλλοιτο. τὸν δὲ τῶν βαρυτέρων φθόγγων ἦχον ἀσκῶμεν. φαίνεται γὰρ μεγίστη τὶς εἶναι μοῖρα καὶ κυριωτάτη πρὸς ἀρετὴν φωνῆς ἀὴρ ὡς πλεῖστος εἰς τὸ σῶμα κατ' ἀναπνοὴν ἑλκόμενος, διά τε τῆς ἀρτηρίας καὶ τῶν ἄλλων, τῶν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀνεστομωμένων ἀδήλων πόρων. τοῦτο δ' ἂν γένοιτο μάλιστα ὑπὸ πολλῆς τῶν ἐπισπωμένων αὐτὸν ἀγγείων εὐρύτητος. ἡ δὲ εὐρύτης ὑπὸ ἀσκήσεως ἐπιμελοῦς γίνεται, διεστάντων τὲ καὶ διευρυνόντων ἐπίτηδες ἡμῶν τοὺς πόρους, καὶ

atque etiam, ut ad praedictarum partium proportionem, totum corpus ſimul attenuetur: et aër ad menſuram diſtantiae locorum pertranſeat: et in pronunciationibus, et melodiis, quae ex ipſis fiunt, et collum, quam maxime fieri poteſt, dilatetur, atque amplificetur, et os ad extremas linguae radices, a locis, quae ad gurgulionem ſunt, maximopere abſcedat, et diducatur: et in pronunciando multus ſpiritus exſufletur: totumque reliquum corpus remittatur, et propter raritatem relaxetur. ergo acutiorum ſonorum exercitationem, inutilemque intentionem, quam hypate paulatim efficit, aut artificioſam accreſcendi induſtriam, ut multum valeat, ſinere deberet. quod si ad corporis tutelam ſuavitas cantus, et vocis praeſtantia conducat, graviorum ſonorum vocem exerceamus. etenim aër quamplurimus reſpiratione in corpus per arteriam, et per caeteros apertos cutis meatus occultos attractus, maximum momentum afferre, et praecipua praeſtantiae vocis eſſe videtur portio. id vero fit vel maxime a multa vaſorum aërem attrahentium latitudine. latitudo vero a concinna exercitatione conficitur, cum nos meatus accomodate diducimus, et dilatamus: et paulatim quamplurimum excipere aërem, et rurſus eundem exſufflare conamur. parum enim deeſt, quin omnes virtutes, quas pronunciatio affert, a ſpiritus multitudine et copia praeſtari comperiamus. nam neque quiſpiam vehementem ſonum unquam

52) Ita correxi, loco ἐκφίσασθαι. Vers. 8. malim: τὰ τελευτ. et στόματα explico ἐξόδους. Vide vers. 2.

53) τῆς redundare videtur. Rasarius in mente videtur habuisse, τὴν ἄχρηστον ἀπὸ τῆς ὑπάτης, nimirum, χορδῆς Mox fortasse: καὶ τὴν τῆς παραυξήσεως.

54) Forte: τί γὰρ ἄν. Et mox: χρηστοφωνία — συμβάλλοιτο;

κατὰ μικρὸν ὡς πλεῖστον δέχεσθαι προσβιαζομένων, καὶ πάλιν ἐκφύσαν 55) ἀέρα. πάσας γὰρ ὀλίγου δεῖν τὰς ἀρετὰς τῆς ἐκφωνήσεως εὑρήσομεν ὑπὸ τοῦ περὶ τὸ πνεῦμα πλήθους ἐνεργουμένας. οὔτε γὰρ ἰσχυρὸν ἂν τις φθέγξαιτο πώποτε, μὴ σφοδρῷ τῷ πνεύματι διὰ τὸ πλῆθος χρώμενος, οὔτε μέγα τὶ τούτου 56) περιουσίᾳ χορηγούμενος· οὔ γε μακρὸν διατεῖνον χρόνον, εἰ μὴ τῷ μήκει τῆς φωνῆς ἐπαρκοίη τὸ τοῦ πνεύματος πλῆθος, οὔτε πυκνὸν, ἢ λαμπρὸν, ἢ πλῆρες, ἢ 57) διὰ μικρότητα τῆς ἐμπνεύσεως καὶ ἀσθενείας διάκενον καὶ σομφὸν καὶ χαῦνον ἐκπέμπον τὸν ἦχον. ὅταν ὁλοκλήρους καὶ σαφεῖς ἀποδοίη τὰς λέξεις, ἢ διὰ βραχύτητα τοῦ πνεύματος ὑποκλέπτοι καὶ κωλύει 58) τὰ λεγόμενα καὶ μὴ δύναιτο ἐξαρκεῖν. οὔτ' ἂν ἄλλο οὐδὲν κατορθώσειεν ποτε φωνῇ, μὴ πολλῷ πνεύματι χρώμενος· ἐπειδὴ τοίνυν φαίνεται μεγίστη μοῖρα πρὸς τὰς τῆς φωνῆς ἀρετὰς εἶναι τὸ πλῆθος τοῦ κατ' ἀναπνοὴν ἀέρος, πρὸ πάντων τούτου τοῖς φωνὰς ἀσκοῦσι φροντιστέον. τίς δέ ἐστιν ὁ τρόπος αὐτοῦ τῆς ἐπιμελείας ῥητέον. ἐπεὶ τοίνυν ἡ εἰς ἡμᾶς ὁλκὴ τοῦ πνεύματος, διαστελλομένου, τοῦ τε 59) θώρακος, καὶ τῆς κοιλίας, καὶ τῶν καθ' ὅλην τὴν σάρκα πόρων, γίνεται· βίᾳ γὰρ ὁ ἀὴρ εἴσω ὠθεῖται πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς διαστάσεως γενηθεῖ-

ederet, nisi vehementi, propter copiam, spiritu uteretur: neque magnum quippiam, nisi ei magna spiritus copia abundaret. Sed nec etiam longum tempus duraret, si non vocis productioni spiritus multitudo suppeditaretur: sicut etiam nec densum, aut clarum, aut plenum quid emitteret: aut propter parvitatem, et imbecillitatem inspirationis, inanem, raucum, solutumque sonum ederet, cum perfectas, perspicuasque dictiones reddat: aut cum propter spiritus exilitatem, quasi caelet, quae dicuntur, atque impediat: nec ad pronunciandum sit satis. quo tempore, nulla re alia vocem corriget, nisi multo spiritu utatur. Cum igitur copia aëris per spirationem attracti, maximum pondus afferre ad vocis praestantiam videatur, in primis ejus habenda est ratio ei, qui vocem exerceat. quis autem sit modus hujus curae, et diligentiae, exponendum est. ergo cum spiritus in nos attractio fiat diducto pulmone, et ventre, et meatibus, qui in tota sunt carne: (aër enim intro vi pellitur ad eam capacitatem a diductione factam naturali quadam necessitate, ut quod vacuatum est, impleatur:) nos eum per nares, atque os ingredientem videamus. ac multum etiam ejus per totius cutis meatus ingreditur. eo plus autem externi aëris intra nos recipiemus, quo majorem fecerimus capacitatem eorum locorum, quae sunt

55) Forte: ἐκφυσώντων τὸν ἀέρα.
56) Fortasse: τούτου τῇ περιουσίᾳ μὴ χορηγ. οὔτε μακρόν.
57) Credo, omisso ἤ, legendum esse: διὰ τὴν μικρότητα τῆς ἐμπνεύσεως καὶ ἀσθένειαν, et mox, ἐκπέμπων. Sed proxima etiam dubia sunt.
58) Sic omnia in Codice.
59) πνεύμονος videtur conjecisse Rasarius.

σαν εὐρυχωρίαν, κατὰ τὴν φυσικὴν 60) τὸ πληροῦσθαι τὸ κενούμενον ἀνάγκην, ἀθροῦμεν εἰσερχόμενον διὰ ῥινῶν καὶ ϛόματος, πολὺ δὲ καὶ διὰ τῶν καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν πόρων· τοσούτῳ 61) δὲ πλείονα δεξόμεθα 62) τὸν ἔξωθεν εἰς ἑαυτοὺς ἀέρα, ὅσωπερ ἂν μείζονα τὴν τῶν ἐφελκυσομένων αὐτὸν τόπων εὐρυχωρίαν ποιήσωμεν. διὰ τοῦτο οἱ μὲν πυκνοὶ καὶ ϛειόποροι, μικρόφωνοί τε καὶ τοῖς ἤχοις ἀσθενεῖς· οἱ δ' ἀραιοὶ καὶ τοῖς 63) ἀγγείοις ἀνεῳγότες ἰσχυρόφωνοι. παῖδες τὲ οὖν καὶ γυναῖκες, καὶ εὐνοῦχοι τῶν ἀνδρῶν ἀσθενέϛεροι περὶ φωνὴν, διὰ ϛενότητα πόρων, καὶ οἱ ἄῤῥωϛοι τῶν ὑγιαινόντων. ἐπειδὴ τοίνυν ἀποδέδεικται, τῶν μὲν περὶ τὴν φωνὴν κατορθωμάτων αἴτιον εἶναι τὸ πλῆθος τοῦ κατ' ἀναπνοὴν ἑλκομένου πνεύματος, τούτου δὲ τὴν τῶν πόρων εὐρύτητα καὶ διάϛασιν, λοιπὸν ἂν εἴη σκοπεῖν, πῶς ἂν 64) αὐτὴ γένοιτο. ἐπεὶ οὖν πᾶσα σώματος εὐρυχωρία καὶ κοιλότης κατὰ δύο τρόπους αὔξεται καὶ διΐϛαται κατὰ μικρὸν, ἤτοι τῶν περιεχόντων τὰς κοιλότητας χιτώνων περισακομένων 65) εἰς τὸ κύκλῳ πάντοθεν, ἤ 66) τῶν ἐναρμοζομένων εἰς αὐτὸ σωμάτων ἐκ προσαγωγῆς παραυξομένων, δι' ἀμφοτέρων φροντιϛέον ἡμῖν καὶ εὐρυντέον τοὺς

eundem attractura. quam ob rem quorum denſa cutis eſt, et meatus anguſtos habent, exiguae vocis ſunt, et ad ſonos edendos imbecilli. rari vero, et quibus vaſa aperta ſunt, vehementem vocem edunt. ac pueri quidem et mulieres, et eunuchi vocem imbecillius, quam viri emittunt. id quod eis propter meatuum anguſtiam contingit. atque aegrotantes, ob eandem cauſam, minorem vocem, quam bene valentes habent. Cum ergo oſtenderimus, cauſam vocis corrigendae eſſe aërem ſpirando attractum, aërisque cauſam eſſe meatuum dilationem et diductionem, conſequens eſt, ut, quo modo haec ipſa fiat, conſiderandum eſſe videatur. quoniam igitur omnis corporis capacitas, et cavitas duobus modis augetur, et paulatim diducitur, vel, cum tunicae, quae cavitates amplectuntur, ex omni parte in orbem concluduntur: vel, cum corpora ad id accommodata, ex additione augentur: utriuſque ratio nobis habenda eſt, et meatus dilatandi, in qua re denſationem omnem, et eam quoque inducentes cauſas fugere debemus: ut maxime remittatur, quod non tenſum eſt, in longitudinem, quod vero fuſum eſt, in latitudinem: et moles corporis conſeruetur. praeterea vero aërem augere oportet, tum per inſpirationes paula-

60) Vocabulum φυσικὴν linea ſubnotatum atque ejus loco quaedam in margine ſcripta erant, quae tamen rursus raſura ſublata ſunt. Poſt φυσικὴν, loco τὸ, malim τοῦ, et mox: ἀθροῦν μὲν εἰσερχομένου — πολλοῦ δέ. v. pag. 101. vers. 10.
61) Codex: τοσοῦτο. Forte mox: δή.
62) Ita in marg. In textu: ἐξόμεθα. Sic.
63) Vide hic notam 75.
64) Forte, αὕτη.
65) περισακομένων nihili eſt. In mentem veniebat: περιεστηρότων. Nam σήρειν inter alia eſt, *diducere, ampliare, aperire.* Ita v. c. Galenus in Gloſſis pag. 93. σαράπους explicat: ἡ διασεσηρότας καὶ διεϛῶτας ἔχουσα τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν. Ita quoque canes, cum os diducunt, σεσηρότες appellantur. Item homines, c m rident. Sed forte probabilius erit, περιευρυνομένων, aut περιαποσυρομένων.
66) Sine ſenſu. Immo: ἢ τῶν, aut, ἤτοι τῶν.

πόρους. πύκνωσιν μὲν δεῖ πᾶσαν, καὶ τὰς ταύτης αἰτίας φεύγειν, ἀνίεσθαι δὲ ὡς μάλιστα, μὴ κατατεινόμενον, εἰς μῆκος, κεχυμένου δὲ, εἰς πλάτος, διαφυλάττειν τὸν ὄγκον. πρὸς δὲ τούτοις παραύξειν δεῖ τὸν ἀέρα, κατά τε τὰς εἰσπνοὰς κατὰ μικρὸν προσβιβαζόμενον 67) ἀναπνεῖν, πλεῖον προδιϊστᾶντα ἐπίτηδες τὰ δεξόμενα αὐτὸν ἀγγεῖα, καὶ πάλιν πειρώμενον ἐκ προσαγωγῆς ὡς πλεῖστον ἐκκρίνειν εἰς τὸ ἔξω, καὶ τὸ προεισεληλυθὸς πνεῦμα ἐκθλίβειν καὶ κενοῦν βιαιότερον. ἥ, τε γὰρ τῆς σαρκὸς ἄνεσις καὶ χύσις παρέξεται τὴν εὐρύτητα τοῖς πόροις, ὅ, τε κατὰ τὴν τοῦ πλείονος ἀέρος ἀναπνοὴν προσβιασμὸς ἐπὶ μεῖζον αὐτοὺς ἀεὶ προσδιαστήσει πλάτος, ἥ, τε κατὰ τὴν ἐκπνοὴν 68) προσλιπάρησις, τοῦ 69) πλεῖστον ἀποδιδόναι τὸ πνεῦμα, μεγάλως διΐστησι τοὺς πόρους. ὅσῳ γὰρ ἄν τις μᾶλλον ἐπιτηδεύσας κενώσει τὸν θώρακα τοῦ πνεύματος κατὰ τὴν ἐκπνοήν, τοσούτῳ πλείονος ἀέρος πάλιν εἰς τὸν ἀντικαταχωρισμὸν τοῦ δεδαπανημένου δεήσεται. ἡ μὲν οὖν διὰ τῆς φωνῆς ἄσκησις ἀραιοῖ τὸ σῶμα τῇ διαστάσει τῶν πόρων· τὰ δ᾽ ἄλλα γυμνάσια πάντα πιλοῖ τὰς σάρκας καὶ πυκνοῖ καὶ συστρέφει· κἀκείνη μὲν κοῦφον ἀποτελεῖ τὸν ὄγκον, διὰ τὴν τῶν μεταξὺ πόρων εὐρύτητα· ταῦτα δὲ, ἐμβριθῆ καὶ στιβαρὸν καὶ βαρύ. καὶ διὰ μὲν τῆς φωνασκίας 70) τῆς διὰ ταύτην γινομένης ἀραιότητος, ἐνδοτικὴν καὶ πρὸς πᾶσαν

tim adductum respirando, et amplius vasa ad ipsum excipiendum accommodata diducendo: tum etiam conando ex additione quamplurimum foras excernere, et spiritum prius ingressum exprimere et vacuare violentius. nam et carnis remissio atque fusio latitudinem meatibus praestabit, cum copiosioris aëris per respirationem adductio eos ad maiorem semper latitudinem diducat: et exspirationis assiduitas, quo plurimus spiritus reddatur, magnopere meatus diducit. quo enim quispiam maiorem diligentiam adhibuerit, ut thoracem spiritu per exspirationem vacuet, eo copiosiore aêre, ut in illius consumpti locum sufficiat, indigebit. ex quo conficitur, ut vocis exercitatio corpus meatuum diductione rarefaciat: caeterae vero exercitationes omnes carnem stipant, densant, et constringunt: illa vero levem molem corporis, meatus dilatando, caeterae vero solidam, duram, et gravem efficiunt. atque ex ipsa vocis exercitatione, et raritate, quam ipsa inducit, videre est carnem obsequentem, et ad omnem actionem maxime tractabilem reddi: ex aliis vero exercitationibus, resistentem, duram, aegre sentientem. ideo fit, ut idiotae, et plerique athletae ingenio sint stupido, tardoque. ergo vocis exercitatio est caeteris anteponenda. In primis enim, in ipsis lectionibus accommodatis perspicuas humorum redundantium exercita-

67) In mentem veniebat, quod paullo superius legitur, προσβιαζόμενον. Sed hoc quoque ferri potest.

68) *Continuitas, perpetuitas.*

69) Forte, τῷ. Paullo post vers. 24. malim, συστρέφει.

70) καὶ, ante τῆς, interponendum videtur.

ἐνέργειαν εὐμεταχείριστον πλαττομένην ἰδεῖν ἐστὶ τὴν σάρκα· διὰ δὲ τῶν ἄλλων γυμνασίων, ἀντίτυπον, καὶ σκληρὸν, καὶ δυσαίσθητον. 71) διὸ καὶ τὴν γνώμην ἠλιθιώτεροι γίνονται τῶν ἰδιωτῶν οἱ πολλοὶ 72) τῶν ἀθλητῶν. προκριτέον οὖν ἡ διὰ τῆς φωνασκίας ἄσκησις. πρῶτον μὲν γὰρ, αὐταῖς ταῖς ἀναγνώσεσι καὶ προσφοραῖς 73) φανερὰς ποιεῖται τῶν πλεοναζόντων ὑγρῶν τὰς ἐκκρίσεις, 74) τοῖς μὲν συντονώτερον ἀναγινώσκουσι, μᾶλλον, καὶ δι' ἱδρώτων· τοῖς δὲ ἐπιεικέστερον ἐντεινομένοις, διὰ τῆς ἀδήλου γινομένης ἀποφορᾶς καθ' ὅλον τὸν ὄγκον· πᾶσι δὲ ὁμοίως διά τε τῆς κατὰ τὴν προφορὰν ἐκπνοῆς πολλῶν ἐκφυσωμένων ὑγρῶν, καὶ κατὰ τὸν ἐπιγινόμενον ὑπὸ τῆς ἐκφωνήσεως ἐρεθισμὸν καὶ ἀπολεπτυσμὸν πολλῶν περιττωμάτων ἀναχρεμπτομένων, καὶ πτυελῶν, καὶ μύξης, καὶ φλέγματος προχωρούντων. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν σύντονον ἀναπνοὴν, ἐκ τῆς φωνασκίας κατασκευαζομένην, 75) ἄνευ ῥυπομένων τῶν ἀγγείων, ἀπανάζωσις 76) πολλὴ τῶν ὑγρῶν, ἀδήλως τε κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, καὶ διὰ ῥινῶν ἐκφυσωμένων, 77 a) καὶ διὰ στόματος. τοῖς γε μὴν

tiones facit: qui vero maiore vi legunt, maiores, atque adeo etiam per sudores: qui vero lenius legunt, per occultam exhalationem, quae in tota mole corporis efficitur: atque in omnibus simili modo per effluxionem, cum exspirando multi humores extra efferuntur: et ex irritatione facta a vociferatione, et attenuatione, ut multa excrementa, et sputa, et muci, et pituitae proruentes excreentur. Iam vero ex robusta respiratione, quam vociferatio praeparavit, praeterquam, quod vasa absterguntur, multi etiam humores consumuntur, qui et clam per corporis extremitatem, et per nares, et per os efflantur. Iis vero, qui recalfaciendi ex frigiditate sunt, ecquod majus auxilium afferri potest, quam actio respirationis exercitatae? Spiritus enim calorem nostrum assiduo motu ex collisione attrituque excitat, et suscitat: talemque reddit per incessantem actionis in corpore nostro feruorem. quocirca, si non singulas in nobis partes, respirationis refrigeratione refrigeramus,

71) Paullo superius, nota 37. est δυσπαθής.

72) Interposuerim καὶ, post πολλοί. Ἰδιῶται h. l. ἀποχειροβίωτοι. Mox malim, προκριτέα.

73) Immo, προφοραῖς. v. vers. 13. προφορὰ de voce et oratione dicitur: προσφορὰ de cibis, medicamentis, sacrificiis.

74) Malim, καὶ τοῖς μέν. Mox malim etiam transponere sic: συντονώτερον ἐντεινομένοις — ἐπιεικέστερον ἀναγινώσκουσιν. In usu est, ἐντείνειν μέλος, μουσικήν.

75) ῥυπομένων in textu subnotatum est linea et in margine additum: ῥυπτομένων. Ego conjungo ista duo vocabula, et conjicio: ἀνευρυνομένων. Sic paullo superius, nota 63. legitur: τοῖς ἀγγείοις ἀνεῳγότες, ubi etiam τὰ ἀγγεῖα locum habebat, intellecto κατά.

76) Forte, ἀπανάλωσις. Vide mox p. 101. vers. 7.

77 a) Sic correxi. Refertur enim ad ὑγρῶν. In Codice est, ἐκφυσωμένου.

θερμασίας δεομένοις διὰ ψυχρότητα, τίς ἂν ἄλλη προσφορωτέρα γένοιτο βοήθεια τῆς κατὰ τὴν ἠσκημένην ἀναπνοὴν ἐνεργείας; τὸ γὰρ πνεῦμα τὴν ἐν ἡμῖν θερμασίαν τῷ πολυκινήτῳ τῆς φορᾶς κατὰ τὴν παράτριψιν ἐγείρει, καὶ ζωπυρεῖ, τοσαύτην ἀποτελοῦν διὰ τὴν τῆς ἐνεργείας ἀδιάλειπτον ἐν τῷ σώματι πύρωσιν, ὥς, εἰ μὴ παρ' ἕκαστον ἀναψύχομεν 77b) ἑαυτοὺς, τῇ διὰ τῆς ἀναπνοῆς καταψύξει, λαθεῖν ἂν ὅμοια παθόντας τοῖς εἰς 78) πολλὴν ἐμπεσοῦσι τῆς πλείονος ἐν ἡμῖν ὑγρασίας, καὶ τὴν τῆς σφοδροτάτης καταψύξεως ἐπανόρθωσιν οἱ κατὰ τρόπον πεφωνασκηκότες καλῶς ἔχουσιν εἴρηται. τόγε μὴν ξηρὸν ἢ τὸ θερμὸν, ἐὰν ἐν τοῖς σώμασι πέρα τοῦ μετρίου δοκῇ πλεονάζειν, ὁ πολὺς διὰ τὴν εὐρύτητα τῶν πόρων κατὰ τὴν ἀναπνοὴν εἰσιὼν ἀὴρ ἀνυγραίνοι ἂν μάλιστα τὰ κατεξηραμμένα καὶ μαλάσσοι τὴν ὑπὸ τῆς ξηρασίας ἀπειργασμένην σκληρότητα, λεπτομερέστερος ὢν καὶ ὑγρότερος παντὸς ὕδατος. τήν γε μὴν ἐν τοῖς σώμασι τοῦ μετρίου πλείονα θερμασίαν τί χρὴ λέγειν, ὡς οὐδὲν ἂν καταψύξαι καὶ σβέσαι μᾶλλον, τοῦ κατὰ τὴν ἀναπνοὴν ἑλκομένου διηνεκῶς ἀέρος. δεῖ τοίνυν ἀναγινώσκειν τε πολλάκις, προφέρεσθαί τε, τὸ σῶμα πᾶν ἀνιέντας, καὶ κεχυμένης τῆς σαρκὸς εἰς ἀραίωσιν διϊστάντας ἐπίτηδες, τήν τε ἀρτηρίαν, καὶ τὰς ἄλλας διεξόδους τοῦ πνεύματος κατὰ τὰς βαρύτητας φθέγγεσθαι τῆς φωνῆς ἀπηχήσεις. τοῖς μὲν ἐπὶ τὰς νήτας ἐκ προσαγωγῆς φιλοτέχνως ἀναβαίνουσι φθόγγοις πολλὰ χαίρειν λέγοντας. 79a) ἰσχύομεν γὰρ, καὶ δυνάμεως, καὶ ἐπιτά-

lateat nos similia pati, qualia patiuntur ii, qui in majorem humiditatem cadunt, * quam sit in nobis, atque etiam vehementissimae refrigerationis correctionem eos recte consequi, qui rite vociferatione usi fuerint, dictum est. Quinetiam, si in nostris corporibus siccitas et calor praeter modum redundare videantur, multus aër per meatuum latitudinem respirando ingrediens, quae exsiccata sint, maxime humectabit, et cum sit tenuiorum partium, et liquidior, quam omnis aqua, duritiem a siccitate inductam emolliet. porro autem calorem, qui in corporibus praeter modum sit, quid attinet dicere, quam a nullo alio magis, quam ab aëre continenter per respirationem attracto refrigeretur atque extinguatur? Oportet ergo saepe legere, corpusque totum laxare et remittere, carnemque raritate perfundere, arteriam, caeterosque transitus spiritus studiose diducere, et per gravissimas vocis terminationes modulari. Ut autem procul a nobis valeant soni, qui ex additione ad notas studiose conscendunt, faciendum est. Scimus enim, et viribus, et intentioni meatuum alienissimum esse vocis acumen. Sonorum vero concinnitates, varietates mutationibus cantus temperatis conueniunt: sed nihil est, quod ad salubrem corporis tutelam conducant. vociferationibus vero, quae per hypatas fiunt, quam maxime fieri potest, sonum dilatare coguntur. at in iis, qui legunt ita, ut audiantur, aut differunt,

77b) Forte, ἀναψύχοιμεν aut ἀναψύχωμεν.

78) Haec corrupta sunt Vide in indice ἐμπίπτειν. Versu 17. Cod. ἀπηργασμένην, quod correxi.

79a) Rasarius οἴδαμεν videtur probasse. Mihi in mentem veniebat: ἰσχυρίζομεν, seu, διϊσχυρίζομεν γὰρ, ὅτι καί. Paullo ante vers. 28. legendum videtur βαρύτατας.

σεως πόρων ἀλλοτριώτατον φωνῆς ὀξύτης· εὐμέλειαι δὲ καὶ ποικιλίαι φθόγγων, μεταβολαῖς εὐκράτοις μελῶν, πρόσφορον· ὧν οὐδὲν ἂν εἰς σώματος ὑγιεινὴν ἀσφάλειαν εὑρεθείη χρήσιμον ταῖς δὲ κατὰ τὰς ὑπάτας ἐκφωνήσεσι πλατύνειν, ὡς οἷόν τε μάλιστα, τὸν ἦχον βιαζομένη. φανερώταται γὰρ ἀπαναλώσεις γίνονται τῆς ἔνδον ὑγρασίας τοῖς ἀναγιγνώσκουσιν ἀκουστὸν, ἢ 79b.) διαλεγομένοις. δηλοῖ δὲ ὅ, τε θεωρούμενος ἐπὶ τῶν ἀναγινωσκόντων ἀθροῦς ἐκ τοῦ στόματος ἐξιὼν ἀτμὸς, καὶ τῶν παλαιοτέρων χυμῶν 80) οἱ κατὰ τὰς ἀποτεταγμένας ἑκάστῃ τῶν διεξόδων διεκκρινόμεναι περιττώσεις, οὐ μόνον κατὰ τὰς λεγομένας ἐκπνοὰς, ἀλλὰ καὶ παραχρῆμα φανερῶς, διά τε πτυέλων, καὶ μύξης, καὶ φλέγματος ἐν ταῖς ἀποχρέμψεσι, δι' ὧν ἁπάντων ἀποτρίβεται τὸ σῶμα τὰς νοσοποιοὺς αἰτίας. χρηστέον δὲ ταῖς εἰρημέναις τῆς φωνῆς ἐνεργείαις, οὔτε εἰκῆ, οὔτε ἀπερισκέπτως, καὶ μάλιστα τοῖς ἀσυνήθως ἐπὶ τὴν εἰρημένην ἄσκησιν ἐρχομένοις· ἀλλὰ μήτε φαύλων καὶ διεφθαρμένων μεστοὺς ὄντας ὑγρῶν, μήτε ἐπὶ μεγάλαις τοῦ στομάχου καὶ φανεραῖς ἀπεψίαις ἐπὶ τὴν διὰ τῆς φωνῆς γυμνασίαν ἀφικνεῖσθαι, ὅπως ἂν μὴ πλείων ἀνάδοσις τῶν διεφθαρμένων ἀτμῶν εἰς τὸ σῶμα γένηται, διὰ τῆς κατὰ τὴν εἰσπνοὴν, καὶ πάλιν ἐκπνοὴν, ἐνεργείας εὐτονωτέρας τὲ καὶ βιαιοτέρας γιγνομένης, ἐν τῇ τῆς φωνῆς εἰς μέγεθος καὶ πλῆθος παραυξήσει.

internam humiditatem evidentiſſime conſumi, declarat denſus vapor ex ore legentium prodiens. et ſuperfluitates vetuſtiorum humorum, qui unicuique meatui adhaerebant, quae excernuntur, non ſolum in praedictis exſpirationibus, ſed per alia, quae extemplo appareant, ut per ſputa, mucos, pituitam, quae expelluntur. quibus omnibus corpus ipſum cauſas morborum effectrices extrudit et reiicit. praedictis autem vocis actionibus neque temere, neque inconſulto utendum eſt, ac praeſertim iis, qui, huic exercitationi non aſſueti, incipiunt, neque etiam cum pravorum, corruptorumque humorum adſit copia. quin etiam vox non eſt exercenda tum, cum magnis et evidentibus cruditatibus ſtomachus obſidetur: ne ex actione inſpirationis et exſpirationis, quae firmior, et citatior facta ſit, dum vox in magnitudinem et multitudinem accrevit, vapores corupti largius per corpus diſtribuantur.

79. b) Pag. 100. vers. 25 αναγ. καὶ προφέρεσθαι.

80) Inmo αἱ. Refertur enim ad περιττώσεις. Vers. 3. vel ἀπρόσφοροι, vel ἀπρόσφορον, et vers. 6. βιαζόμεθα.

ΚΕΦ. κ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ τρίψεως ἀνασκευαστικῆς. Ἐκ τοῦ περὶ ποιουμένων βοηθημάτων λόγου.

Τὰς δὲ τρίψεις τὰς παραλαμβανομένας ἕνεκα πυρετῶν λύσεως, ἐν τοῖσδε τοῖς καιροῖς παραληπτέον. περὶ γὰρ τὴν ἀκμὴν τῆς νόσου τυγχάνουσιν ἐπιτήδειοι, οὐ κατὰ πάντα δὲ μέρη, ἀλλὰ περὶ τὰ ἔσχατα, ὡς μὴ μακρὰν τῆς παρακμῆς εἶναι. τῶν δὲ κατὰ τοὺς παροξυσμοὺς καιρῶν αἱετέον 81) τὴν ἐν τῇ παρακμῇ πρῶτον. ὑφορατέον δὲ τοὺς περὶ τοῖς μέσοις 82) φλεγμονὰς ἔχοντας, ὧν παρουσῶν, ἀδύνατόν ἐστι λυθῆναι τὸν πυρετόν. πεφυλάχθαι δὲ δεῖ καὶ τὰς δυσπνοίας καὶ τοὺς ἐπιφαινομένους ἱδρῶτας ἀτάκτας περὶ ὅλῳ τῷ σώματι ἢ περὶ τῷ προσώπῳ καὶ τραχήλῳ. τοὺς οὖν κριθέντας ἐπιτηδείως, 83) ἐν τῇ τῆς παρακμῆς ἀρχῇ, θέρους 84) καὶ φθινοπώρου, ἐν εὐκράτῳ τόπῳ κατακλιτέον. ἔχοιμεν δ' ἂν ὑδρέλαιον θερμὸν ἐν ἑτοίμῳ, συνεμβεβλημένου 85) ἀφρονίτρου ὀπτοῦ. ἡ δὲ τρίψις, ἐπὶ μὲν τῶν νεωτέρων καὶ βραχυτέρων, γιγνέσθω διὰ τεσσάρων· ἐπὶ δὲ τῶν ἀκμαζόντων καὶ μειζόνων, δι' ἓξ τριβέσθωσαν. τριβέτωσαν δὲ οἱ μὲν, βραχίονας μέχρι τῶν ἐν χερσὶ δακτύλων· οἱ δὲ, θώρακα μέχρι βουβώνων· οἱ δὲ, σκέλη μέχρι ποδῶν· περιχυθέντος δὲ τοῦ λίπους παραγέτωσαν ἄνωθεν κάτω τὰς χεῖρας, πᾶν μέρος τρίβοντες· εἶτα

De frictione, quae ad ferbrim tollendam adhibetur. Ex libro Herodoti de auxiliis, quae fiunt. Cap. 20.

Frictiones, quae causa soluendae febris adhibentur, hisce temporibus sunt administrandae. conueniunt enim circa morbi statum, non omni quidem in parte, sed extrema, ut non longe a declinatione absit. in temporibus vero accessionum, primum in declinatione fieri debent. obseruandi tamen sunt, qui partes aliquas inflammationibus obsessas habent. nam si eae sint, dissolui febris nullo pacto poterit. quin obseruare etiam oportet spirandi difficultates, itemque sudores, qui sine ordine in toto corpore, aut vultu, et collo, sese ostendunt. ergo quibus facta crisis est, in principio declinationis, aestate atque autumno, accommodate in loco temperato reclinabis, atque inibi paratum hydrelaeum calidum, in quo aphronitrum tostum iniectum sit, habebis. frictio autem in iunioribus, et minoribus, a quatuor fiat: in iis vero, quorum aetas floret, quique maiores sunt, a sex administretur: ut alii brachia ad manus digitos usque fricent, alii thoracem usque ad inguina: alii denique crura usque ad pedes. effuso vero pingui aliquo, manus superne deorsum deducant, ita, ut pars omnis infricetur.

81) Ita in textu. In marg. legitur solum παραληπτέον. Equidem conjicio: αἱρετέον τόν.

82) In marg. μέρεσιν, loco μέσοις. τὰ μέσα μέρη videtur intelligere ea, quae thoraci subjacent. Rasarii *aliquas* contrarium est Graeco. Mox ter malim ἐπὶ, loco περί.

83) Forte, ἐπιτηδείους.

84) Ita in marg. In textu: θερμάς.

85) Vide Aët. II, 6o. et Dioscor. V, 131. p. 378. Mox vers. 24. malim. ἓξ. τριβέτωσαν δέ.

πρηνῆ σχηματίσαντες ἀναλόγῳ 86) τριβέτωσαν. καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς τῇ παραγωγῇ κούφῃ καὶ βραδείᾳ χρήσθωσαν· ὕστερον δὲ ταχείᾳ καὶ πεπιεσμένῃ· τὸ δὲ τελευταῖον, ἀνειμένῃ, 87) καὶ κατὰ πάντα ἐμφερεῖ τῇ πρώτῃ. διαψηλαφάσθω δὲ 88) καὶ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, ἐμβεβλημένου τοῦ λίπους. τριβέσθω δ' ἕκαστον μέρος ἐπὶ μὲν τῶν νεωτέρων, ὡς ἑκατοντάκις· ἐπὶ δὲ τῶν ἀκμαζόντων, διακοσιάκις· ἐπὶ δὲ τῶν ἀθλητικῶς βιούντων διπλασιαζέσθω τὸ πλῆθος. ἐν δὲ τῷ τρίβεσθαι, πολλῆς τῆς εὐαρεστήσεως οὔσης καὶ τοῦ πυρετοῦ συναποπαυομένου, παρούσης εὐπνοίας καὶ εὐχροίας, καὶ τοῦ περὶ τὸν σφυγμὸν μεγέθους μὴ παραπολὺ ταπεινουμένου, μηδὲ πυκνουμένου, προσανοιδούσης δὲ καὶ τῆς σαρκὸς μετ' ἐρυθήματος, προσθετέον τῷ πλήθει. εἰ δὲ καὶ τριβομένοις ἱδρὼς γένοιτο, πρότερον μὴ γενόμενος, εἰδέναι δεῖ, καλῶς τε 89) προηγμένην τὴν τρῖψιν, καὶ ὠφελούμενον τὸν νοσοῦντα, ἔχοντα μέντοι χρείαν καὶ δευτέρας πείρας. οὐδὲ 90) ἐπὶ τῶν ἴσων παροξυσμῶν μένειαν, μηδενὸς ἀπαντήσαντος, ὡς πρὸς αἴσθησιν, μήτε ὠφελίμου, μήτε βλαβεροῦ, παρ' ἑαυτῶν λαμβάνοντας τὴν προτροπὴν, ἐπιμένειν δεῖ τοῖς κριθεῖσιν. ἔσται γὰρ φανερὰ τὰ τῆς ὠφελείας ἐκ τῆς δευτέρας προσαγωγῆς. πᾶσι δὲ, μετὰ τὰς τρίψεις, ὕδατος θερμοῦ τὸ αὔταρκες ἐπιδοτέον. καὶ εἰ μὲν παρῆσαν οἱ τῆς ἀνέσεως καιροὶ, μετὰ τὴν ἀπὸ

deinde hominem pronum statuant, ipsumque ad eandem proportionem fricent: ac principio quidem levi manuum iniectione, lentaque utantur: deinde vero, celeri et comprimente: postremo vero, remissa, et quae in omnibus primae sit par atque similis. Iam vero etiam partes capitis, et ceruix, adiuncto pingui, contrectentur. Partes autem singulae, in iunioribus centies, in florenti aetate ducenties fricentur: in iis, qui athletarum more vitam degunt, duplicandus est numerus. Interim vero, dum frictio administratur, si multa hilaritas adsit, simulque febris sedetur, facilisque respiratio, et bonus color appareat, et pulsus magnitudo non ita multum sit imminuta, neque densus pulsus sit, et caro in tumorem adiuncto rubore sit elata, tum numero frictionum aliquid debet accedere. at si iis, qui fricantur, sudor prodeat, qui prius non apparebat, tum scire convenit, recte progressam esse frictionem, et inde utilitatem aegrotanti fuisse allatam: et tamen eum secunda quoque experientia indigere, neque etiam, cum pares accessiones fiunt, nihilque occurrit, quod, sensus iudicio, utile, aut noxium sit, sed per se ipsae impulsus capiunt, expectanda crisis est. nam ex secunda administratione perspicua utilitas apparebit. omnibus porro post fri-

86) Forte, ἀναλόγως.

87) In textu: ἀναμένει. In marg. ἀνημένῃ. Sic.

88) δὲ in margine additum.

89) Forte, προσηγμένην. Mox est, προσαγωγή. Item circa finem hujus capitis, προσηγμένην.

90) Forte, ὅταν δέ.

τοῦ βοηθήματος ταραχὴν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βρασμοῦ, θρεπτέον. ἐπὶ δὲ τῶν μηδεπῶς 91) ἐξανιεμένων περιμείναντες τὰς παντελεῖς ἀνέσεις, θρέψομεν ἐν τοῖς μέσοις χρόνοις, ἄφθονον ποτὸν διδόντες, καὶ μᾶλλον τοῖς ἐν τῇ ξηρότητι μένουσι· τὰς δὲ τροφὰς δοτέον ὑγρὰς καὶ θερμάς. εἰ δὲ χειμὼν εἴη, τὰ τῆς ἐπιμελείας ἐν θερμοτέρῳ γιγνέσθω τόπῳ, καὶ τῷ ἐλαίῳ ἀφρόνιτρον μικτέον, καὶ οἴνου τὸ δέκατον μέρος. ἐν δὲ ταῖς ἐκ δευτέρου προσαγωγαῖς, εἰ μὴ χαλασθεῖεν, ἐῤῥωμένης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν σφυγμῶν ἐπὶ τοῦ ἰδίου μεγέθους μενόντων, ἔτι δὲ τῆς ἀναπνοῆς οὐδεμιᾶς ταραχῆς ὑπόνοιαν ἐμφαινούσης, ἀναλαμβάνοντας ἀπὸ τῶν τρίψεων, ἐγκαθίζειν δεῖ τινὰς 92) καὶ ἐξαντλεῖν, ὡς ἐντεῦθεν χαλασθησομένων τῶν σωμάτων, καὶ τοῖς κατὰ τοὺς ἱδρῶτας ὅμοιόν τι μετὰ συγκρίσει ἀπεργαζομένης, αἱ δὲ ὠφέλειαι ποικιλώτερον συναντῶσιν. ἢ γὰρ μένουσιν, ὥσπερ ἔφην, ἐπὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν διάθεσιν ὠφελημένοι, ἢ μεταπίπτουσιν οἱ τύποι εἰς ἑτερογενεῖς 93) χαρακτῆρας, ἢ διακοπὰς λαμβάνουσιν, ἢ σφοδρυνθέντες αὐτῆς ἡμέρας ἐπαύσαντο. πολλάκις δὲ ἀσφαλεῖς ἐπιφέρουσι διαμονὰς, μεθ᾽ ἃς τὸν ἀγωνιστικὸν τῆς τρίψεως παραιτητέον τρόπον. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν προτέρων μενετέον, οὐ διὰ μικροῦ τὸ ἀποτέλεσμα 94)

ctionem, aquae calidae, quod fatis fit, dandum eft; sique tempora remiffionis adfint, poft turbationem, quam auxilium hoc attulit, et poft fedationem concuffionis, alendus aeger eft. at in quibus nihil quicquam remittitur, eos perfectas remiffiones expectando nutrimus, in mediis temporibus largum potum dantes, et praefertim iis, quos ficcitas male habet. alimenta vero liquida et calida danda funt. Si hyems fit, ea, quae ad curationem pertinent, in loco calidiore fiant: oleoque aphronitrum mifceatur, et vini decima pars indatur. In fecundis vero frictionibus, si non laxentur, virefque corporis validae fint, et pulfus in propria magnitudine permaneant, nec ulla turbatae refpirationis nota videatur, a frictione refectos infidere oportet, atque perfundi: ut inde laxandis corporibus, fimile quippiam iis, quae per fudores fiunt, * poft crifin perficiatur: atque utilitates magis variae extent. nam vel manent in eodem ftatu, ut ante dixi, adiuti ad morbum difcutiendum: vel typi in alterius generis formas tranfeunt: vel intermiffiones capiunt, vel fiunt vehementiores, et eodem die ceffant. faepe etiam tutas perfeverantias inferunt, poft quas laboriofus frictionum modus cavendus eft: fed in primis frictionibus manendum, cum non procul finis confpiciatur. si vero intendas manuum iniectionem, neque ferant, ulcerifque fen-

91) Forte, μηδέπω.

92) τινὰς et ἐξαντλεῖν dubia mihi videntur. Rasarius videtur voluisse, ἐκλυτιλᾶν. Vicina quoque funt dubia.

93) χαρακτῆρας, ἢ in margine folum legitur.

94) Forte, προσδοκῶντα, εἰ δὲ τῆς.

προσδοκῶν, τάσει δὲ τῆς τῶν χειρῶν 95) ἐπιθέσεως μὴ ἀνέχοιντο, ἑλκώδους τῆς ἀφῆς αἰσθανόμενοι, παύεσθαι δεῖ τῆς τρίψεως· εἰ δὲ τριβόμενοι πλείονος τῆς περὶ αὐτοὺς θέρμης ἀντιλαμβάνοιντο, καὶ τοῦτο ἀεὶ, καὶ μᾶλλον πάσχοιεν· παρείη δέ τι καὶ ἄλλο δυσαρεστικὸν σύμπτωμα· καὶ οὕτως ἀποστατέον τῆς τοιαύτης βοηθείας, ἄποπτον 96) αὐτοῖς θερμὸν διδόντας, καὶ τοὺς τῆς ἀνέσεως περιμένοντας χρόνους, εἰς τὴν τῶν λοιπῶν προσαγωγήν. εἰ δὲ τῆς τρίψεως, ἐπὶ χρονίων καὶ διαλειπόντων τῶν πυρετῶν παραληφθείσης, συμβαίη συνεχῆ καὶ σφοδρὸν πυρετὸν ἐπακολουθῆσαι· οὐ δεῖ ταράττεσθαι, ὡς τοῦ πράγματος ἐπὶ κακῷ γεγονότος. ταχὺ γὰρ τὸ ἐντεῦθεν ἀποκαθίσταται. χρηστέον δὲ ἀνασκευῆς χάριν πυρετῶν τρίψει, καὶ ἐφ' ὧν μαλακοὶ πυρετοὶ καὶ χλιώδεις, 97) ἤτοι ἐξ ἀρχῆς συστάντες παρέμειναι ὁμοειδῶς, ἢ ἀπὸ σφοδρῶν καὶ χαλεπῶν πυρετῶν παρακμάσαντας 98) εἰς τοιαῦτα μεγέθη περιῆλθον. ἐπειδὰν δὲ, ἤτοι τοὺς μὴ δεομένους τρίψεως, ἐπιτηδείους κρίνωμεν, ἢ μὴ ἀσφαλῶς καταλάβωμεν 99) τοὺς καιροὺς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν ἰδιοσυγκρισίαν τοῦ νοσοῦντος· διόπερ ἀναγκαῖον τὰς ἐκ τούτων ἐπιθεωρεῖν βλάβας. ὅταν γὰρ οἱ γενόμενοι ἀπὸ τῆς τρίψεως πυρετοὶ σφοδροὶ μὲν ὦσιν, ἀκλινεῖς [illegible] εἰδέναι δεῖ, μὴ ἐπ' ἀγαθῷ προσηγμένον τὸ βοήθημα. ὁμοίως, εἴπερ νωθεῖς καὶ ὑπνωδέστεροι παρ' ὅλην γίγνοιντο τὴν θερμασίαν, κοπτώδεις 100) δὲ τὸ σῶμα, καὶ τὴν ἀναπνοὴν παχυ-

ſum tactus inuehat, a frictione deſiſtendum. si vero fricando multum circa ſe calorem ſentiant, idque ſemper, et maiore itidem malo afficiantur, adſit vero etiam aliquod ſymptoma implacidum: tunc a tali quoque auxilio abſtinendum eſt, cum eis immenſum calorem afferamus: et, ut caetera adhiberi queant, tempora remiſſionis expectabimus. si vero adhibita frictione in diuturnis et intermittentibus febribus accidat, ut continua et vehemens febris ſubſequatur, moveri et turbari non debemus, quasi res male cedat: quandoquidem inde ſtatim aeger receabitur. Iam vero frictionem quoque tollendae febris cauſa adhibere debemus in iis, qui febres molles, et tepidas habent, quae vel ab initio tales in eadem forma perſtiterunt, vel ex vehementibus et diffioilibus febribus declinantes, ad haſce magnitudines pervenerunt. quibus vero frictiones adhibendae non ſunt, diſcerni debent ex temporibus morbi, ne aliquid incommodi palam afferamus. quinetiam facta aegrotantis ſecum comparatione, id diſcernetur. quam ob rem noxae, quae inuehuntur, ſpectandae ſunt. nam cum febres, quae a frictionibus excitantur, vehementes ſint, nec declinent, ſciendum eſt, hoc auxilium non proficere. ſimili quoque modo, si ſegnes, et ſomnolentae per totum caloris tempus ſint, laſſumque corpus, reſpirationem denſiorem, et pulſus exigu-

95) Paullo ante malim, μακροῦ. ἐπιθέσεως ſolum in margine. Mox forte: ἑλκῶδές τι τῇ ἀφῇ αἰσθανομένους παύ.
96) Forte, ἄτοπον, *incommodum*. Forte, ἄτοπον αὐτοῖς θέρμην ἐμποιοῦντας.
97) Rasarius accepit loco χλιαρός. χλιώδης non inveni, ſed γλοιώδης et χλοιώδης.
98) Forte, παρακμάσαντες.
99) Codex: καταβλέβωμεν.
100) Rasarius videtur voluiſſe κοπῶδες. Vide pag. 107.

τέραν καὶ τοὺς σφυγμοὺς μικροὺς καὶ ἀμυδροὺς, ἔτι τε πυκνοὺς ἔχοιεν, ἐπὶ κακῷ προσηγμένην κριτέον τὴν τρίψιν. γένοιτο δ᾽ ἂν καὶ τρόμος καὶ σπασμὸς ἐξ ἀκαίρου 1) κατὰ πολλῆς τρίψεως. ὁμοίως κἂν ἄλγημά τι γένηται 2) ἡ φλεγμονὴ, περιοιδαούσης τῆς καθ᾽ ὅλον τὸν ὄγκον σαρκός. τούτοις δὴ τοῖς συμπτώμασιν ἀκριβῶς παρακουθοῦντας, ἐξ ἑτοίμου δεῖ πορίζεσθαι τὰς θεραπείας.

Κ Ε Φ. κα.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ περιπάτου. Ἐκ τοῦ λ. λόγου, τοῦ περὶ ποιουμένων βοηθημάτων.

Δύο εἴδη θετέον τοῦ περιπάτου, τὸ μὲν, ἐν βοηθήματος μοίρᾳ παραλαμβανόμενον· τὸ δὲ, εἰς ἀποθεραπείαν τοῦ σώματος. ὡς βοήθημα μὲν οὖν ἐγκρίνομεν περίπατον, ἐπὶ τῶν περὶ κεφαλὴν συμβαινόντων παθῶν καὶ τῶν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸν γαργαρεῶνα, καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν θώρακα, πλὴν αἵματος πτύσεως. χρήσιμος δὲ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ στομάχῳ πλαδῶντι καὶ ὀδυνομένῳ καὶ ἀποξύνοντι καὶ διαφθείροντι τὰς τροφὰς, καὶ γυναιξὶν ἐπεχομέναις κάθαρσιν, 3) ἐπιτήδειος, καὶ γαστρὸς ἰσχομένης, καὶ σιτίων μετεώρων ὄντων, καὶ οὔρου ἰσχομένου, ὀνίνησι καὶ τοὺς ἰσχιαδικοὺς, οὐ μετρίως, καὶ καθ᾽ ὅλου, ἐφ᾽ ὧν δεῖ, ἢ ἄνωθέν τι μεταῤῥυῆναι εἰς τὰ κάτω 4) χωρία, ἢ κάτω μὲν τὴν ῥοπὴν ἔχοντα, δεόμενα δὲ ἐκ-

os, et obſcuros, atque etiam frequentes reddant, tum frictionem male cedere iudicamus. ſed et tremor, et conuulſio ex frictione intempeſtiva et multa fiet: pariter etiam ex dolore inflammatio exorietur, carne in tota corporis mole intumeſcente. His ſymptomatis animum diligenter attendere, et copiam remediorum paratam habere oportet.

De inambulatione. Ex 30. libro Antylli, de auxiliis, quae fiunt. Cap. 21.

Deambulationis duo ſtatuenda ſunt genera, quorum alterum, ut auxilium, alterum ad corporis recurationem adhibetur. deambulare igitur auxilii gratia cenſemus in affectionibus, quae capiti, itemque oculis, gurgulioni, et thoraci, praeterquam in ſputo ſanguinis, contingunt. eſt vero etiam maxime utilis deambulatio ſtomacho humeſcenti, dolenti, et in quo alimenta coaceſcunt, et corrumpuntur. efficax eſt etiam ad mulieres, quibus ſuppreſſae ſunt purgationes: et cum aluus ſiſtitur, et cibi ſupernatant, et urina retinetur. non mediocriter quoque coxendicis morbis prodeſt: et ad ſummam, omnibus iis, in quibus neceſſe eſt, aut a ſuperioribus partibus ad inferiores aliquid defluere, aut quae ad inferiores partes propenſa feruntur, excernenda ſunt.

1) Forte: καὶ πολλῆς.
2) γένηται, ſolum in margine eſt. Mox malim ἡ, loco ἢ.
3) Forte, καθάρσεσιν. Ita pag. 108 eſt: καθάρσει ἐπεχομένῃ et, γαστὶ ἐπεχομένῃ.
4) Codex: καταχόρια.

κρίσεως. ἀποθεραπευτικῷ δὲ χρώμεθα περιπάτῳ, μετὰ στιβαρώτερα γυμνάσια, καὶ μετὰ καθάρσεις, τὰς ἀπὸ φαρμάκων, μετὰ ὑπάλειψίν τε ὀφθαλμῶν, καὶ μετὰ ἔμετον πολὺν, καὶ ἁπλῶς, περίπατος δύναται ὁ ἀποθεραπευτικὸς ἀνεῖναι μὲν ψυχὴν καὶ μεταστεῖλαι πνεῦμα καὶ εἰς τάξιν ἀγαγεῖν, λῦσαι τε τὰ συντεταμένα, καθάραι τε τὸν θώρακα, καὶ εὔπνουν παρασκευάσαι, ἐπιῤῥῶσαί τε τὰ αἰσθητήρια, καὶ ῥῶσαι τὴν γαστέρα· τὸ δὲ μέγιστον, πᾶσαν κοπώδη διάθεσιν ἐνοχλοῦσαν διαλῦσαι. δεῖ δὲ τὸν μὲν ἕνεκα βοηθείας παραλαμβανόμενον πλῆθος τε εἶναι πολὺ καὶ σύντονον, μετά τε ἀπερείσεως τῶν σκελῶν καὶ τῆς ἐπὶ τῶν πτερνῶν βάσεως, ἤπερ ἐπὶ τῶν στηθῶν 5) τῶν ποδῶν γίνεσθαι μετὰ ἐνστάσεως ἰγνύων. καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς ἠρεμαῖον· αὖθις δὲ συντονώτερον, ἔπειτα πάλιν ἀνειμένον· πλῆθος δὲ τὸ πρὸς δύναμιν ἐκλογιζέσθω. τὸν δὲ ἀποθεραπευτικὸν, ὀλίγον τὲ καὶ προσηνῶς ἀνείτατον, ἠρεμαῖον τε, μετὰ διαχύσεως τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. οἱ μὲν οὖν ἠρεμαῖοι χρήσιμοι τοῖς ἀσθενεστέροις, ἔτι δὲ τοῖς μετὰ τροφὴν χρωμένοις τῷ περιπάτῳ, καὶ τοῖς ἄρτι ἐκ τῶν ὕπνων ἀναστᾶσι, καὶ τοῖς πρὸ γυμνασίων μειζόνων χρωμένοις, εἰς προπαρασκευὴν αὐτῶν, καὶ τοῖς δι᾽ ὀδύνην ἠντιναοῦν. οἱ δὲ εὔτονοι τοῖς ἰσχυροτέροις καὶ τοῖς κατεψυγμένοις, καὶ τοῖς δυσκίνητον καὶ νωθρὸν

Deambulatione vero apotherapeutica utimur, confectis gravioribus exercitationibus, et post purgationes, quas medicamenta fecerint, et post sublitionem oculorum, et post copiosum vomitum: et absolute, atque uno verbo, deambulatio apotherapeutica potest animum remittere, spiritum commutare, et in ordinem adducere: et quae distenta sunt, soluere, itemque thoracem purgare, et ut facile respirationem edat, efficere: instrumentaque sensus roborare, et ventriculum firmare: et quod maximi refert, omnem affectionem, quae lassitudinis sensum affert, quaeque perturbat, explicare, atque dissoluere. Ac deambulatio quidem, quae auxilii caussa suscipitur, et multa, et contenta esse debet: tum crura impariter movenda, calcibusque incedendum: tum pectoribus pedum cum poplitum contentione ambulandum. ac initio quidem quiete, deinceps vero vehementius. et rursus vicissim remittendum. quantitas autem ex viribus iudicetur. Verum quae recurandi caussa initur, pauca, et placide administrata, et quieta, cum animi corporisque effusione conjuncta esse debet. ex quo fit, ut quietae deambulationes imbecillioribus accommodate sint. eaedem quoque conueniunt iis, qui a cibo deambulationibus utuntur, itemque iis, qui nuper e somno sunt experrecti, et qui ante maiores exercitationes, ad eas ineundas, se deambulando praeparant: et qui parte quavis dolent. robustae vero deambulationes conueniunt valentioribus, perfrigeratis quique spiritum aegre trahunt, languidumque una

5) Appellatur etiam uno vocabulo προστηθίς. v. Pollux. pag. 250. Mox malim, ἐντάσεως.

μετὰ 6) δυνάμεως ἔχουσι τὸ πνεῦμα, καὶ τοῖς ἀργότερον τὸν ὄγκον τοῦ σώματος κεκτημένοις, καὶ τοῖς ἀναλαμβάνουσι, σάρκα περιβεβλημένοις ἀναληθῆ. οἱ δὲ μετὰ συνεντάσεως τῶν σκελῶν ἢ μετὰ τοῦ τὰς πτέρνας ἀπερείδειν· καταλληλότατοι κεφαλῇ πεπονθυίᾳ πισσινὴν 7) δή τινα, καὶ θώρακι ὑγροτέρῳ, καὶ ὑστέρᾳ ἀνεσπασμένῃ, καὶ καθάρσει ἐπεχομένῃ, καὶ ἀτροφίᾳ τῶν κάτω μερῶν, καὶ ὅλως, εἰς ὕλη τὴν ῥοπὴν ἄνω ποιεῖται. οἱ δὲ ἀσύντατοι, 8) τοῖς ἀτρεμαίοις ὅμοιοι τυγχάνοντες, εἰς τὰ αὐτὰ χρήσιμοι· οἱ δ᾽ ἐπ᾽ ἄκρων γινόμενοι τῶν δακτύλων, ἰδίως ὀφθαλμιῶσι τετήρηνται χρησιμεύοντες, καὶ γαστρὶ ἐπεχομένῃ· οἱ δὲ ἀνάντεις, θώρακι βραχυπνοοῦντι, καὶ πρὸ τροφῆς, καὶ ὅταν 9) ἀντὶ μειζόνων τινῶν γυμνασίων περίπατος 10) παραλαμβάνεται. οἱ δὲ κατάντεις, σκέλεσι μὲν κάματον ἐμποιοῦσι, τὴν δὲ ὕλην μᾶλλον τῶν ἄλλων περιπάτων καταβιβάζουσιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς κάτω συγκατάγοντες. οἱ δὲ ἀνώμαλοι χρήσιμοι τοῖς καταχέως 11) ἀπαυδῶσι πρὸς περίπατον· οἱ δὲ ἐν πεδίῳ κοπωδέστεροι μὲν τούτων, καταστῆσαι δὲ καὶ πνεῦμα, καὶ σῶμα τούτων ἱκανώτεροι· οἱ δ᾽ ἐν ἀποκρότῳ,

etiam cum viribus habent. quique ſegniore ſunt mole corporis, et qui carnem reficiunt, et conualeſcentibus. Quae vero cum intentione crurum, aut calcibus incumbendo fiunt, capiti male affecto ſunt accommodatiſſimae, itemque thoraci humidiori, et utero conuulſo, et purgationi ſuppreſſae, et cum partes infernae ex alimento fructum non capiunt: et omnino, quibus materia ſurſum repit, et fertur. Non intentae vero deambulationes placidis ſimiles ſunt, atque ad eadem valent. quae vero extremis digitis obeuntur, eas obſervatum eſt proprie lippientibus, et aluo ſuppreſſae utiles eſſe: acclives autem thoraci, qui ſpiritum exiguum ducat: idque ante cibum, et cum loco aliquarum maiorum exercitationum iniungitur deambulatio. declives vero, cruribus laborem afferunt illae quidem, ſed tamen magis, quam aliae materiam infra trahunt, cum eam a capite ad inferiores partes deducant. Inaequales vero utiles ſunt iis, qui cito deambulando fatigantur. quae in campo fiunt, magis laborioſae, quam hae ſunt: et magis etiam ſunt accommodatae ad ſpiritum, et ad corpus conſtituendum. quae loco aſpero fiunt, caput replent. quae in arena, et praeſertim profunda: (eſt enim hoc unum genus exercitationis vehementiſſimae:) efficaciſſimae ſunt ad

6) Forte, μετ᾽ ἀδυναμίας. Mox vocabula περιβεβ. ἀναληθῆ linea ſubnotata ſunt in Codice et eorum loco in marg. eſt: ἀναλήψει. De integritate horum vocabulorum non dubito. Ἀναληθὴς Stephanus in theſauro non habet: habent tamen Dionys. Halicarn. T. II. p. 15. Longinus p. 16.

7) πισσινὴν in Codice ſubnotatum linea. Conjicio, πᾶσιν.

8) Idem, quod ἀσύντονος.

9) Ita in marg. In textu: ὀπτᾷν.

10) Sic correxi, loco περιλαμβάνεται.

11) Ita. Sed ſyllaba κα notata punctis. Conjicio, κατα τάχος.

κεφαλῆς συμπληρωτικοί· οἱ δὲ ἐν ψάμμῳ, καὶ μάλιστα βαθείᾳ, γυμνάσιον 12) μὲν ἕν τι τῶν ἐμβριθεστάτων ἐστί· τονῶσαι δὲ πᾶν μέρος τοῦ σώματος ἱκανώτατοι, καὶ μεταγαγεῖν ὕλην ἐκ τῶν ἄνω μερῶν δυνατώτατοι· οἱ δ' ἐν μαλακῇ γῇ ἐγγίζουσί πως τοῖς ἐν ψάμμῳ· οἱ δ' ἐν λειμῶνι, προσηνέστατοι καὶ ἀπληκτότατοι καὶ ἀσυγκινώτατοι· συμπληρωτικοὶ δ' εἰσὶ κεφαλῆς, διά τε τὴν εὐωδίαν καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα· οἱ δὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς, τοῖς 13) ἐν περιπάτοις ἀκοπώτεροι· οἱ δὲ ἑξελιγμοὺς ἔχοντες, βλαβεροὶ τοῖς περὶ τὴν κεφαλήν· 14) οἱ δὲ ἐπιμήκεις, τοῖς ἐν ταῖς ὁδοῖς εἰσὶ παραπλήσιοι· οἱ δὲ ὑπερῷοι πάντων περιπάτων προκριτέοι. τῆς γὰρ ἐκ τῆς γῆς ἀναθυμιάσεώς εἰσιν ἀπηλλαγμένοι, ἀέρα τε καθαρώτερον ἔχουσι· καὶ τούτων ἐπιτηδειότεροι, οἱ ἐπὶ σανίδων κατεστρωμένων γινόμενοι· ὑπείκουσι γὰρ, τήν τε κεφαλὴν κουφίζουσι, καὶ τὴν ὕλην κατασπῶσιν. ὀλιγότης δὲ περιπάτου ὀνίνησι τοὺς κεκμηκότας, τοὺς 15) ἀπὸ γυμνασίων μὴ λουομένους, τοὺς ἐπὶ τροφῇ δεομένους περιπάτου, τοὺς βαρύτητος ἀντιλαμβανομένους περὶ τὸ σῶμα. πολὺς δὲ περίπατος ὠφελεῖ τοὺς περὶ κεφαλὴν ἢ θώρακα 16) διάθεσιν ἔχοντας, καὶ τοὺς τὰ κάτω μέρη τοῦ σώματος ἠτροφηκότας, καὶ τοὺς 17)

omnes partes corporis firmandas, et potentissimae ad materiam e supernis ad infernas partes deducendam. quae vero in terra molli fiunt, proxime accedunt ad eas, quae in arena fiunt. quae in pratis exercentur, blandissimae sunt, nihil omnino sensus tentant, nihil commovent, sed tamen caput implent, cum propter odoris suavitatem, tum propter humiditatem, quae in eis inest. quae vero in viis fiunt, minore cum labore fiunt, quam eae, quas in locis deambulationibus dicatis obimus. quae vero habent inuolutiones, sunt capiti noxiae. Oblongae vero, similes sunt iis, quae in viis fiunt. quae vero in locis superioribus domus fiunt, caeteris omnibus sunt anteponendae. nam et vaporum, qui e terra efferuntur, sunt expertes, et aërem habent puriorem. atque ex eis accommodatiores etiam sunt, quae fiunt in locis, quae tabulis sint strata. siquidem obsecundant, et caput levant, et materiam deorsum trahunt. exigua deambulatio prodest iis, qui fatigati sunt, quique post exercitationes loti non sunt: et iis, quibus a cibo deambulationibus opus est: quibus gravitas est in corpore. multa vero deambulatio juvat eos, qui caput, aut thoracem male affectum habent, et quibus infernae corporis partes non nutriuntur: et qui in exercitationibus vehe-

12) Forte, γυμνασίων.
13) Immo, τῶν ἐν.
14) Deest verbum, veluti, νοσοῦσι.
15) Ἀπὸ et ἐπὶ habent quidem diversam constructionem h. l. veruntamen plane idem notant, nimirum *post*. Recte haec accepit Rasarius.
16) Διάθεσιν, nimirum *παρὰ φύσιν, affectionem contrariam naturae*. v. Galen. method. med. II, 3. et hic p. 112.
17) Στιβαρωτέρου. Interrogo *cujus στιβαρωτέρου*; Rasarius ergo de suo largitus est κινήσεως, seu motu. Sed id violentum et arbitrarium est. Equidem conjicio: τοὺς γυμνασίου στιβαρωτέρου.

ἐν γυμνασίῳ στιβαρωτέρου δεομένους. καὶ οἱ μὲν 18) παρὰ θάλασσαν, ξηραντικοὶ καὶ λεπτυντικοὶ τῶν ὑλῶν· οἱ δὲ παρὰ ποταμοῖς ἢ λίμναις, ὑγραντικοί· κακίους δὲ, οἱ παρὰ λίμναις· οἱ δὲ ἐν μεσογήοις 19) τῶν μὲν ἄλλων τῶν προειρημένων βελτίους εἰσί· τῶν δὲ παρὰ θάλασσαν ἀπολείπονται· οἱ δὲ ἐν δρόσῳ, τοῖς μὲν παρὰ λίμναις ἀφομοίωνται· οἱ δὲ ἐν ἀπεπταμένοις, 20 a) διαφορητικώτατοι καὶ κουφιστικώτατοι περιπάτων 20b) εἰσί· παραπλησίως δὲ καὶ οἱ ἐπὶ ὑψηλῶν χωρίων· οἱ δὲ ἐν κοίλοις χωρίοις καὶ φάραγξι· δύσκρατος γὰρ ὁ ἐν αὐτοῖς ἀὴρ καὶ μοχθηρός· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ κατάστεγοι, χείρους τῶν ὑπαιθρίων. συμπληρωτικοὶ γὰρ, καὶ μάλιστα εἰ ταπεινὰ τὰ τῆς στέγης εἴη. καὶ ὁ 21) μὲν ἐν ἐννηνέμῳ, διαφορητικοί τε καὶ διασκορπιστικοὶ τῶν περιττωμάτων, καὶ ἀνετικοὶ, καὶ ἄπληκτοι· τῶν δὲ ἐν πνεύματι, οἱ μὲν ἐν βορείῳ, βήχους γεννητικοὶ καὶ θώρακος βλαπτικοί· στόμαχον δὲ ἐκλυόμενον τονοῦσι, καὶ δύναμιν διαῤῥέουσαν συνιστᾶσιν, εὐαισθησίας δὲ ποιητικοί· οἱ δὲ νοτιώτεροι, συμπληρωτικοὶ κεφαλῆς, καὶ τῶν αἰσθητηρίων ἀμβλυντικοὶ, κοιλίαν δὲ μαλάσσουσι καὶ εἰσὶ διαλυτι-

mentiore motu egent. Iam vero, quae prope mare fiunt, ſiccandi et materiam attenuandi vim habent. at quae circum flumina, et ſtagna fiunt, humectandi vim habent. veruntamen, quae prope ſtagna fiunt, deteriores cenſentur. quae vero in mediterraneis fiunt partibus, eae ſunt aliis, quae dictae ſunt, praeſtantiores: verum ſuperantur ab iis, quae prope mare obeuntur. quae in rore fiunt, ſimiles ſunt iis, quae ad ſtagna fiunt. quae in locis avium volatu frequentatis fiunt, efficaciſſimae ſunt ad evocandum per halitum, et ad levandum: ſimili quoque modo eae, quae in ſublimibus fiunt locis. at quae in cavis locis, et ſpeluncis: (aër enim ibi intemperatus, et vitioſus ineſt:) itemque, quae ſub tecto fiunt, deteriores ſunt iis, quae ſub dio. valent enim ad replendum vel maxime, si humili tecto caſa ſit munita. Quae loco ventis non perflato fiunt, valent ad evocandum per halitum, et ad excrementa diſpergenda, itemque remittunt, non feriunt. at ex iis, quae vento perflante fiunt, quae ſub borea, tuſſes excitant, thoracem laedunt, ſtomachum diſſolutum roborant, vires collabentes firmant, et ſenſuum integritatem afferunt: quae ſub

18) Notanda diverſa conſtructio τοῦ παρὰ, ſemel cum accuſativo, ter cum dativo. Utroque modo notat *iuxta*, *ad*, de loco. Sic et paullo poſt.

19) Vel, μεσογείοις, vel μεσογαίαις (χωρίοις, χώραις) voluit.

20 a) Hoc vocabulum linea ſubnotatum. Quomodo a Rasario redditum ſit, hic videre licet. ἀναπεπταμένα χωρία, ſunt *campi* et *loci patentes*. χωρίοις et hic addere malim, uti mox bis additum eſt. De ἀναπεπτ. videatur Zosimus p. 150. πεδίῳ — ἀναπεπταμένῳ τε ὄντι καὶ εἰς ἱππασίαν ἐπιτηδείῳ. Ibid. p. 155. πεδίον ἀναπεπταμένον. Utuntur eo, alio tamen ſenſu, Xenoph. p. 934. Philo p. 787. ubi tamen etiam *apertum* notat.

20 b) Moleſta haec eſt repetitio. Deberet ſaltem eſse, τῶν περιπάτων. Ego conjicio, ὑπὲρ πάντων, nimirum, περιπάτων, aut παρὰ πάντας.

21) Loco ὁ, corrigendum οἱ. Deinde, ſervato ἐν, quod linea ſubnotatum eſt, legendum, ἐν νηνέμῳ, ſcilicet, τόπῳ, χωρίῳ, aut, ἐν ἀνηνέμῳ. Polyaen. p. 250. ἀνηνεμία.

κοί· οἱ δὲ περὶ ζέφυρον γιγνόμενοι, πάντων ἄριστοι τῶν ἐν πνεύματι· 22) τὰς μὲν γὰρ αηδίας τῶν βορείων οὐκ ἔχουσι, αὐτῶν 23) μεταπροσηνείας ὁμοῦ καὶ διαχύσεως· οἱ 24) δὲ ἐν ἀφηλιώτῃ, κακοὶ, πληκτικοί· οἱ δ' ἐν ἡλίῳ διαχυτικοὶ καὶ συμπληρωτικοὶ κεφαλῆς, καὶ ἀνωμαλίας ποιητικοί· οἱ δ' ὑπὸ 25) δένδροις βελτίους τῶν ὑπὸ στέγην. ῥιπίζεται γὰρ ὁ ἀὴρ καὶ ὑγιεινότερος γίνεται· κατά 26) τε τὴν ποιότητα τῶν δένδρων ὠφέλειαν, ἢ βλάβην τοῖς σώμασι παρέχονται. καὶ οἱ μὲν ἐν αἰθρίᾳ, κουφιστικοὶ, διαφορητικοὶ, λεπτυντικοὶ, εὐπνοίας καὶ εὐκινησίας παρασκευαστικοί· οἱ δὲ ὑπονέφελοι, συμπληρωτικοὶ μὲν κεφαλῆς καὶ βάρους ἐμποιητικοί· διαφοροῦσι δὲ ἧσσον. καὶ οἱ μὲν ἑωθινοὶ κοιλίαν μαλάσσουσι καὶ τὰς νωθρότητας ἐκ τῶν ὕπνων ἀποδιαλύουσι, πνεύματα λεπτύνουσι· δειλινοὶ δὲ περίπατοι πρὸς ὕπνον παρασκευάζουσι καὶ τὰς ἐμπνευματώσεις σκορπίζουσιν.

austro, caput replent, sensuum instrumenta hebetant, aluum molliunt, atque ad dissoluendum valent. at quae zephiris spirantibus fiunt, eae praestant caeteris omnibus, quae in vento fiunt. non habent enim boreae insuavitates, cum eis mansuetudo simul atque iucunditas sit conjuncta. quae in apeliote fiunt, malae sunt, et feriunt. quae in sole, effundunt, et caput implent, et inaequalitates gignunt. quae sub arboribus fiunt, meliores sunt iis, quae sub tecto. aër enim ventilatur, et redditur salubrior, eaeque conuenientes arborum qualitatibus, aut nocent corporibus, aut prosunt. quae vero coelo sereno, levant, per halitum evocant, attenuant, bonam respirationem, et movendi facilitatem parant: quae nubilo, caput implent, gravitatem important, minusque per halitum evocant. ac matutinae aluum molliunt: et segnitiem e somno contractam dissoluunt, spiritusque attenuant. vespertinae vero ad somnum hominem praeparant, et inflationes dispergunt.

ΚΕΦ. κβ.

Περὶ δρόμου. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὁ δρόμος, σύντονος ὢν περίπατος, ἐν τοῖς συντόνοις κατατάσσεται γυμνασίοις· ἐπιτή-

De cursu. Ex eodem Antylli libro. Cap. 22.

Quoniam cursus est deambulatio vehemens et concitata, ideo inter vehe-

22) τῶν ἐν πνεύματι, nimirum, γινομένων περιπάτων. Mox correxi, γὰρ αηδίας, loco, παρανδείας. Malim quoque, πρὸς ζέφυρον.

23) μετὰ προσηνείας scribendum esse, facile quivis animadvertit. Quid autem sibi velit αὐτῶν, id expiscari nequeo. Forte tale aliquid in eo latet, quod notet ἀπαντῶσι, aut ἄουσι δὲ, nimirum οἱ ζέφυροι.

24) Codex uno vocabulo: ἐναφηλιώτῃ. Dicitur ἀπηλιώτης et ἀφηλιώτης. Apud Arrianum de expedit. Alex. M. p. 202. 203. utroque modo editum.

25) ὑπὸ cum notat *sub*, dativum et accusativum habet. στέγην est ex correctione. antea, credo, fuerat στέγειν. Forte, loco στέγει.

26) Hoc τε post se requirit καί. καὶ ante δένδρων deletum. Forte: κατὰ δὲ τὴν — δένδρων, ἢ ὠφέλειαν — παρέχεται. Mox vers. 17. malim, πνεῦμα δὲ λεπτ.

δειος δὲ κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν· ὁμοίως δὲ καὶ θέρους μέσου. 27) χρήσιμος δὲ εἰς τὸ θερμάναι τὸ σῶμα, ὄρεξιν ἀνακαλέσασθαι καὶ ἐπιῤῥῶσαι τὰς τῆς φύσεως ἐνεργείας, στόμαχον τονῶσαι, καὶ ῥεῦμα στῆσαι. εἰ γὰρ καὶ τὴν πρώτην δοκεῖ παροξύνειν τὰ ῥεύματα, ἀλλ' ἐξ ὑστέρου στέλλει τοὺς ῥευματισμούς· πληροῖ δὲ κεφαλήν. ἐπὶ δὲ νεφριτικῶν καὶ γονοῤῥοϊκῶν, ὡς τετηρημένον βοήθημα, δρόμον παρειλήφαμεν. ὀνίνησιν ἰσχιαδικούς, ἐπὶ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου μόγις παραγινομένους· ἐν αὐτῷ δὲ τῷ τρέχειν, ὥσπερ ἐπιλανθανομένους τῆς διαθέσεως. ἐπὶ δὲ στροφουμένων, καὶ μύκητας βεβρωκότων, καὶ σκορπιοπλήκτων αὐτοὶ παρεφυλάξαμεν ὠφελοῦντα 28) δρόμον. τὰς μὲν οὖν διαφορὰς, τάς τε παρὰ ποιότητα, καὶ ποσότητα, καὶ τὰς παραπλησίους, ληψόμεθα ἐκ τῶν πρόσθεν εἰρημένων ἐπὶ τῶν περιπάτων. περὶ δὲ τῶν οὐκ εἰρημένων· εἰσὶ δὲ βραχεῖαι· 29) νῦν ῥητέον. ἔστι μὲν οὖν ὁ μέν τις εἰς τοὔμπροσθεν ἐπ' εὐθείας, ὃς αὐτὸ τοῦτο εἴληφεν ὄνομα· ὁ δὲ εἰς τοὐπίσω, ὅντινα καὶ ἀνατροχισμὸν καλοῦσιν· ὁ δὲ ἐν κύκλῳ, καὶ τοῦτον περιτροχισμὸν καλοῦσιν. ὁ μὲν οὖν εἰς τοὔμπροσθεν, τὰ ἤδη προειρημένα δύναται· ὁ δὲ εἰς τοὐπίσω, ὁ ἀνατροχισμὸς, κεφαλῇ, καὶ ὄμμασι, καὶ τένουσι, καὶ στομάχῳ, καὶ ὀσφύι 30) χρήσιμος, οὐ ταχὺς γινόμενος. διὸ οὐδὲ

mentes exercitationes numeratur. eſt vero accommodatus hyberno tempore, itemque aeſtate media. Valet autem ad corpora calfacienda, appetitum revocandum, et ad naturales actiones corroborandas, et ſtomachum firmandum, et defluxiones evocandas. etſi enim primum defluxiones videtur excitare, eas tamen poſtea cohibet et comprimit. verum caput implet. In renum autem morbis, et feminis profluvio, ut aſſervatum quoddam auxilium, nos curſum adhibuimus. prodeſt iſchiadicis, in quibus in curſus initio vix moveri poſſunt, ſed ubi in curſu ſunt, ita properant, ut morbi propemodum obliti videantur. In iis vero, quorum viſcera torquentur, et qui fungos eſitarunt, et qui a ſcorpionibus icti ſunt, nos curſum profuiſſe obſervavimus. ergo differentias, quae ex qualitate, et quantitate ſumuntur, et caeteras etiam generis ejuſdem, ex iis intelligemus, quae ſupra de ipſis deambulationibus dicta ſunt nobis. at, quae non dixerimus, quae quidem ſunt perpauca, ea nunc perſequemur. eſt ergo curſus quidam, qui recta ad anteriora fit, qui inde etiam nomen duxit: alius in poſteriora, quem recurſum vocant: alius in orbem, quem circumcurſum nominant. ex quibus is, qui ad anteriora fit, ea praeſtat, quae iam diximus. at recurſus in poſteriora, is non celeriter initus, et capiti, et oculis, et tendinibus, et ſtomacho, et lumbis

27) Codex: μέσα. Et paullo poſt: ὄρεξις. Vers. 7. malim: πληροῖ δὲ καὶ κεφαλήν.

28) Interposuerim, τόν.

29) Nimirum, διαφοραί. Mox malim εἴληφε τὸ ὄνομα. Nimirum εὐθύδρομος.

30) Ita ex correctione. Antea, credo, ὀσφύσι. Loco ὄμμασι, margo habet ὤμοις.

συμπληροῖ τὴν κεφαλὴν, ἥ τε ἀναβάδισις ἀναγκάζουσα ϛερεώτερον βαίνειν, καὶ ἐπὶ ἄκρων τῶν ποδῶν, ὑπὲρ τοῦ μὴ καταπεσεῖν, καθέλκει τὴν ὕλην κάτω. περιτροχασμὸς δὲ, θώρακι μὲν καὶ σκέλεσι κατάλληλός ἐϛι· τοῖς 31) δὲ περὶ κεφαλὴν ἀνάρμοϛος. οἱ μὲν οὖν μετὰ τοῦ σκέπεσθαι τὸ σῶμα δρόμοι, θερμαίνουσι τὴν σάρκα, καὶ ἱδρῶτας κινοῦσιν· οἱ δὲ χωρὶς τοῦ σκέπεσθαι, ἱδρώτων μὲν οὐ πολλῶν εἰσὶ γεννητικοί· κατὰ δὲ τὸ ἄδηλον, ἰσχυρῶς διαφοροῦσι, καὶ σκληρύνουσι δὲ καὶ ἀναξηραίνουσι τὰ σώματα.

Κ Ε Φ. κγ.

Περὶ 32) αἰωρίας. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὰ μὲν ἄλλα γυμνασία ἐν τῇ τοῦ σώματος κινήσει κεῖται· ἡ δὲ αἰώρα συμμιγής ἐϛιν, ἔκ τε κινήσεως καὶ σχέσεως, τῶν μερῶν τοῦ σώματος ἀνατρεμούντων, 33) παντὸς 34) δὲ ὑπὸ τῆς φορᾶς κινουμένου· ἐντεῦθεν ὠφελιμώτατόν τε γυμνάσιον καὶ προσηνέϛατον, 35) κινοῦσά τε αὐτὰ οὐδὲν ἧσσον τῶν μεγάλων γυμνασίων. δύναται δ᾽ αἰώρα 36) πᾶσα ἐπεγείρειν τὸ ἔμφυτον θερμόν· σκορπίζειν τε πλῆθος ὕλης, τονοῦν τε τὴν ἕξιν καὶ ἐπεγείρειν τὰ νεναρκωμένα τῶν ἐνεργημάτων, πρὸς δὲ καὶ, νωθρότητος 37) διαλυτική, καὶ ταράχου τοῦ περὶ σῶμα καταϛαλτική, ὕπνου τε τοῖς ἠγρυπ-

accommodatus eſt, atque utilis. idcirco non replet caput. porro inceſſus, qui pedibus in altum ſublatis fit, qui cogit, ut firmius ſummis pedibus incumbendo homines vadant, ne concidant, materiam infra trahit. Curſus vero in orbem, thoraci, et cruribus accommodatus eſt: at capiti eſt alienus. Ergo curſus, qui tecto corpore ineuntur, ii carnem calfaciunt, et ſudores movent: qui non tecto corpore, non magnam illi quidem ſudorum copiam eliciunt, veruntamen clam vehementer per halitum evocant: atque etiam corpora durant, et exſiccant.

De geſtatione. Eiuſdem, ex eodem libro. Cap. 23.

Aliae exercitationes in motu corporis conſiſtunt: geſtatio vero media eſt inter motum, et ſitum partium corporis quieſcentium. Cumque totum corpus ferendo moveatur, inde exiſtit utiliſſima exercitatio, quae ipſas itidem partes non minus, quam magnae exercitationes, moveat. Omnis autem geſtatio poteſt naturalem calorem augere, et materiae multitudinem diſcutere, et habitum corporis firmare, et actiones ſtupidas excitare, et ſegnitiem praeterea diſſoluere: et corporis turbationem ſedare, et iis, quos vigiliae exercent, ſomnum conciliare: et contra etiam ve-

31) *τὰ περὶ κεφαλὴν, quae caput attinent.* Niſi exciderit πόθεσι, vel aliud eiusmodi. Vide p. 106. vers. 10.

32) Supra in principio Codicis, in indicibus, rectius legitur, αἰώρα, ſicuti hic quoque paullo poſt.

33) ἀτρεμούντων volu t.

34) Nimirum, σώματος Malim vero, τοῦ παντός

35) Si quidem haec ſana ſunt, κινοῦσα refertur ad αἰώρα, αὐτὰ, ad τὰ μέρη τοῦ σώματος.

36) Codex: αἰωρέα.

37) Codex: νωθρότητας, et mox, ἠγρυπνικόσι.

κηπόσι παρασκευαστική, καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων, 38) ἐπιστροφῆς τε καὶ ἐγρηγόρσεως τοῖς νωθροῖς καὶ διαλελυμένοις. τὸν μὲν γὰρ ὕπνον ἐπάγει, τῷ διαφορεῖν τά τε ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στομάχου περισσώματα· τούτων μάλιστα τῶν μερῶν ἀγρυπνίας ὄντων ποιητικῶν· τὴν δὲ ἐγρήγορσιν ἐργάζεται, εὐστρέφουσα 39) καὶ ἐπιρωννύουσα τὸν τόνον. διαφοραὶ δὲ αἰώρας, ἄνευ 40) τῶν κοινωνίας εἰρήκαμεν ἐν τῷ περὶ τοῦ περιπάτου λόγῳ, ἴδιαι αἵδε. ἥ τε ἐπὶ κλίνης, ἢ ὑπόβαθρα ἐχούσης κατὰ τοὺς διαγωνίους πόδας, ἢ ἐν φορείῳ. διπλῆ δὲ καὶ ἥδε, ἤτοι καθεζομένων τῶν αἰωρουμένων, ἢ κατακειμένων· ἢ ἐπὶ ζεύγους, ἢ ἐπὶ νηάς. καὶ τῆς ἐπὶ νηὰς δὲ, ἡ μὲν τῆς οὐριοδρομούσης, ἡ δὲ ἐρεσσομένης. θετέον δὲ ἐν αἰώρας μέρει καὶ ἱππασίαν, εἰ καί τινες 41) περὶ αὐτὴν ἰδίᾳ λέγονται. τῇ μὲν οὖν ἐπὶ κλίνης αἰώρᾳ χρηστέον, ἐπί τε πυρεσσόντων, ἢ τῶν ἀῤῥωστίαν χρονίαν ἀῤῥωστούντων, ἐπί τε ἐλλεβοριζομένων, ἔν τε ἀναλήψει χρήσιμος ἐπὶ τῶν ἀτονούντων. ἔτι καὶ τοῖς ἀγρυπνοῦσι, τοῖς ὀκνηρῶς διακειμένοις, τοῖς ἐπιτεταμένοις κυνωδῶς τὰς ὀρέξεις, παύουσα τὴν ἐπίτασιν, τοῖς βραδέως διοικοῦσι τὰς τροφὰς, τοῖς πρὸς τἄλλα γυμνάσια δυνατῶς 42) ἔχουσι. κατὰ τὸ ἀνάλογον δὲ καὶ τοῖς χρονίως ἀῤῥωστοῦσιν ὠφέλιμος. ἀλλὰ τὸ μὲν ἕτερον εἶδος, τὸ διὰ τοῦ κρεμαστοῦ κλινιδίου, καὶ πρὸ τροφῆς, καὶ ἐπὶ τροφῇ χρήσιμον· τὸ δὲ ἕτερον, ἄχρηστον μὲν, ἐπὶ τροφῇ. ὁ δὲ τρόπος τῆς χρήσεως αὐτῶν, ἐν τῷ περὶ ἐλλεβόρου δεδήλω-

ternosis et dissolutis reditum ad se, et vigilias parare. ac somnnm quidem conciliat, excrementa, quae a capite et stomacho delabuntur, per halitum digerendo: cum hae partes sint vigiliarum causae praecipuae. at vigilias postea inducit, corporis tenorem ad se revocando, et corroborando. Gestationis autem differentias communes, in oratione, quae de ambulationibus habita est, exposuimus. propriae vero sunt hae. una in lectica fit, quae fulcra habeat lineis ab angulo ad angulum per pedes distincta: vel fit in sella, haecque duplex est, vel sedentibus iis, qui gestantur, vel iacentibus. vel in vehiculo: vel in navi. ac in navi quidem, quae aut ventis, aut remigibus impellatur. Gestationi quoque subiiciatur equitatio: quamvis nonnulli de ea privatim loquantur. Ergo gestatione, quae in lectica fit, utimur in febricitantibus, aut qui diuturna imbecillitate laborant, quique elleborum sumserunt. atque etiam, dum vires reficiuntur, cum imbecilli adhuc homines sunt, prodest: itemque vigilantibus, quique segnitie et pigritia quadam sunt oppressi, et iis, quibus caninum in modum appetitus est intentus, quippe quae intentionem illam sedet. et iis, qui tarde alimentum conficiunt: et iis, qui alias obire exercitationes non possunt. eadem quoque proportione iis, qui diuturno morbo impliciti sunt, utilis est. sed aliud genus, quod lectulo

38) ἐπιστροφὴ est, *attentio*, *animadversio*, quae opponitur negligentiae et lentitudini animi.

39) Forte, ἐπιστρέφουσα.

40) Legendum arbitror: ἄνευ τῶν κοινῶν, ἃς εἰρήκαμεν. Ante scriptum erat, κοινωνίας, deinde iota insertum. Temere ergo invicem junxit κοινῶν et ὅς.

41) Malo: περὶ αὐτῆς ἰδίᾳ λέγουσιν, aut, διαλέγονται. Sic bis scribenda erat syllaba δια.

42) Recte in marg. ἀδυνάτως. Mox correxi τὸ, loco τοῦ ἀνάλογον.

ται. ἐν φορείῳ δὲ κατακειμένους αἰωροῦμεν πυρέσσοντας· τούτων δὲ ληθαργικούς τε μᾶλλον, καὶ 43) κατεχομένους, τούς τε ἁπλῷ καὶ ἐμμόνῳ καὶ χρονίῳ πυρετῷ κατεχομένους. δεῖ δὲ, εἰ τὰ τῆς δυνάμεως ὑπείη, ἐπὶ πλεῖον κεχρῆσθαι τῇ αἰώρᾳ. ἡ γὰρ ἐπ' ἔλαττον ἀνακινοῦσα τὰ σώματα, ἐνίοτε παροξύνει τοὺς πυρετούς. ἐπὶ μὲν οὖν 44) πυρεσσόντων, τοὺς εἰς ἄνεσιν εἰλικρινῆ παραγινομένους, ἢ μακράν γε τὴν ἄνεσιν ἔχοντας, ἢ ἐν πυρετοῖς μακροῖς, κἂν μὴ μεγάλα ᾖ τὰ διαλείμματα· 45) τῶν δὲ ἀπυρέτων 46) καθεδρίῳ σχήματι αἰωρητέον. ἀσκέπαστον 47) μᾶλλον, ἤπερ ἐσκεπασμένον ἔστω τὸ φορεῖον. τοὺς δὲ καιροὺς τῆς αἰώρας καὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς αἰωρητέον, καὶ τρόπους, καθ' οὓς παραληπτέον, εὑρήσομεν ἐκ τῶν εἰρημένων ἐν τοῖς περὶ 48) περιπάτου λόγοις. ἡ δὲ ἐπὶ ζεύγους αἰώρα, μοχλευτικὸν ἔχει τι καὶ κινητικὸν τῶν ἐμμόνων νοσημάτων· τῆς δὲ ἐπὶ νηὸς αἰώρας ἡ μὲν διαίρεσις ὡς τὰ πολλὰ βραχεῖα τε καὶ παρὰ τὴν γῆν 49) γίνεται, καὶ ἐν ἀκύμονι τῇ θαλάσσῃ. κλόνον οὖν οὐ πολὺν ἔχει, οὐδ' αἰκισμόν. ὥστε σχεδόν τι τούτοις ἁρμόδιός ἐστιν, οἷς καὶ 50) διὰ τοῦ ὀχήματος. πλήν γε δὴ τοῦτο ἔχει περιττότερον, ὅτι ἐν καθαρᾷ τε

pensili fit, et ante, et post cibum prodest: alterum vero, post cibum est inutile. quomodo autem uti hac gestatione debeamus, explicatur a nobis, ubi de elleboro propinando loquimur. In sella autem stratos gestamus eos, qui febrim habent, atque ex iis, lethargicos potius, et quos cataphora urget. qui vero simplici, et permanenti, et diuturna febri iactantur, si vires ferant, debent gestari quamplurimum: quandoquidem gestatio minus mouens corpora, quandoque febrim excitat. ergo in febricitantibus, qui ad integritatem perveniunt, vel quorum longa admodum remissio est, vel qui febribus tenentur longis, etiamsi non magna interualla habeant, convenit haec gestatio. Qui febrim non habent, in cathedra non tecta potius, quam tecta, gestandi sunt. tempora autem, et loca, in quibus gestatione utendum sit, et quibus modis fieri debeat, deambulationis tractatio nobis exposuit. quae autem in vehiculo fit, habet vim quandam amoliendi, commovendique morbos stabiles, et permanentes. quae vero in navibus fit, parum plerumque distinguitur ab ea, quae in terra administratur. ac, quae tranquillo mari obitur, non admodum magnam turbationem, neque concussionem affert. ex quo fit,

43) Vide Galen. de caussis pulsuum IV, 16. Paul. Aegin. III, 10.
44) Interposuerim, τῶν.
45) Hic in margine legitur: *hic deest quippiam.* Rasarius de suo id supplevit.
46) Aut hic quoque aliquid deest, veluti τοὺς κ. τ. λ. aut scribendum, τοὺς ἀπυρέτους.
47) δὲ addendum videtur.
48) περὶ ipse addidi. Bis scribendum erat περί. Simili modo paullo ante peccavit scriba.
49) γῆν in marg. Cod. Loco διαίρεσις conjicio δίαρσις, i. e. ἔπαρσις.
50) ἡ, nimirum αἰώρα, interponendum videtur.

ἀέρι γίνεται, καὶ ἀναθυμιάσεις ὑγρὰς οὐκ ἔχοντι, ἀλλὰ ξηράς τε καὶ δριμείας, διὸ προκριτέα. ἡ δὲ διαπόντιος αἰώρα πνεύματι φερομένης νηὼς ποικιλωτάτη τὲ, καὶ ἐκ τῶν ἐναντιωτάτων συνεστῶσα. κίνησίν τε γὰρ ὀξυτάτην καὶ σφοδροτάτην καὶ ἀδιάπαυστον κατὰ τὴν τῆς νηὼς φορὰν ἔχει, συμμιγής 51) τε ἐστὶν, ἔκ τε ῥαθυμίας καὶ φόβου. μεταβολὰς γὰρ ῥάστας καὶ ταχίστας ἔχει. αἱ δὲ τοιαῦται μεταβολαὶ, πᾶσαν χρονίαν διάθεσιν νόσων ἀποσκευάζουσιν. 52) ὁ δὲ γινόμενος σάλος ἐν τῷ πλῷ δύναμιν ἔχει παραπλησίαν ἐλλεβόρῳ κούφῳ λευκῷ.

ut ferme accommodata fit iis, quibus etiam geftatio per currum conuenit: nisi quod hoc magis habet, quod in purgato aëre, et in quo non humidi vapores, fed ficci, et acres fint, efficitur: et ob eam ipfam caufam eft praeftantior. Quae vero per pontum fit, ventis navim ferentibus, ea maxime varia eft, et ex maxime contrariis conftat. habet enim motum acutiffimum, vehementiffimum, et neutiquam ceffantem, dum navis a vento impellitur: eftque mixtus ex fecuritate et timore: habetque facillimas, et celerrimas mutationes. ac tales quidem mutationes, omnem diuturnam morborum affectionem removent. Commotio denique, quae in navigatione excitatur, vim habet elleboro levi et albo perfimilem.

Κ Ε Φ. κδ.

Περὶ ἱππασίας. (Ἐκ) τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῆς δὲ ἱππασίας, ὀλίγη χρῆσις ἐστιν ἐπὶ νοσούντων. εἰ μὲν γὰρ ἠρέμα ὁ ἵππος ἐλαύνοιτο, οὐδὲν ἂν πλέον παρέχοι, πλὴν κόπου, καὶ μάλιστα βουβώνων· εἰ δὲ σφοδρῶς ἐλαύνοιτο, κλονεῖ μὲν πᾶν τὸ σῶμα ἐπιπόνως, ὅμως δὲ ἔχει τὶ χρήσιμον. τονοῖ γὰρ ὑπὲρ πάντα τἄλλα γυμνάσια τὸ σῶμα, καὶ μάλιστα τὸν στόμαχον, καθαίρει τὲ τὰ αἰσθητήρια, καὶ ὀξύτερα ἐργάζεται· θώρακι δὲ κάκιστον γυμνάσιον.

De equitatione. Ex eodem. Cap. 24.

Equitationibus exiguus in aegrotantibus eft ufus. nam si placide equus gradiatur, nihil magis, quam laffitudinem, et praefertim inguinibus afferet: si vehementer impellatur, quamuis totum corpus laboriofe concutiat, tamen aliquid utilitatis affert: fiquidem magis, quam omnes aliae exercitationes, corpus, et praefertim ftomachum firmat: et fenfuum inftrumenta purgat, eaque reddit acutiora. fed thoraci exercitatio haec eft infenfiffima.

---

51) Ita fcripsi. Refero antem ad αἰώρα. In Cod. eft, συμμιγή.

52) Ita correxi. In Cod. ἀπασκευάζουσιν. Nisi voluerit, ἀπανασκευάζουσιν.

Κ Ε Φ. κε.

Περὶ τῆς ἐν πυρετοῖς ἁρμοζούσης αἰώρας. 53) Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ περὶ ποιουμένων βοηθημάτων λόγου.

Μέτρον δὲ αἰώρας ἔςω, ἐπὶ μὲν πυρετῶν, τῆς διὰ φορείου ἢ καθέδρας γινομένης αἰώρας τὸ πρῶτον, μήτε ἔλαττον ςαδίων πέντε, μήτε πλεῖον τοῦ διπλασίου, τηρουμένου τοῦ αὐτοῦ μέτρου καὶ τῇ δευτέρᾳ τῶν ἡμερῶν. ἀπὸ δὲ τῆς τρίτης προςιθέσθω πέντε ςάδια καθ' ἑκάςην ἡμέραν ἄχρι τῶν τριάκοντα ςαδίων· οἱ δὲ μακροτέρας αἰώρας δεόμενοι, τῆς διὰ χειραμάξης χρήζουσιν, οὓς ἀπὸ τριάκοντα ςαδίων ἀρξάμενοι κινεῖν, 54) ἐπὶ τὰ διπλασίονα προάξομεν· τοὺς δὲ ἀγρύπνους ἐν πυρετοῖς μέχρι τῶν ὕπνων αἰωρεῖν δεῖ, καὶ τοὺς ἐν ὀδύνῃ τυγχάνοντας, ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ τοιούτῳ συμπτώματι, μέχρι τῆς ὑπεξαιρέσεως τοῦ διοχλοῦντος. τῆς δὲ διὰ τοῦ κρεμαςοῦ κλινιδίου αἰώρας μέτρον ἀριθμῶν 55) μὲν οὐκ εὐόριςον· συλλογιςέον δὲ χρόνον τὸν, ἐν ᾧ τις, φορείῳ φερόμενος, ἀνύσαι ςαδίων τεσσαράκοντα μῆκος. τοὺς δ' ἐν ζευκτοῖς αἰωρουμένους, ἀπὸ ςαδίων ἀρχομένους τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα προβιβάζειν δεῖ μέχρι τῶν διπλῶν· πλείονος δὲ προσδέονται μέτρου, οἱ ταῖς ἱππασίαις εἰωθότες χρῆσθαι, ὅπερ δοκιμαςέον κατά τε τὰς φύσεις αὐτῶν, καὶ τὰς συνηθείας. τοῖς δὲ διὰ πλοίων αἰωρουμένοις,

De gestatione, quae in febribus conuenit. Ex Herodoti libro de auxiliis, quae fiunt. Cap. 25.

Gestationis, quae in sella, aut cathedra fit, primus modus est, ut neque minus quinque stadiis, neque plus, quam hujus duplum, producatur. qui modus sequenti etiam die erit observandus. a tertio vero die quinque stadia singulis diebus accedant usque ad triginta stadia. qui vero longiore gestatione indigent, ii curru, qui manu ducatur, utuntur: quos per triginta stadia movere incipimus, deinde ea conduplicamus. qui in febribns vigilia premuntur, eos usque dum somnum capiant, gestare oportet. quos vero dolor vexat, aut aliud tale symptoma exercet, gestandi sunt, donec id, quod eos infestat, amoveatur. gestatio vero, quae lecto pensili fit, numero quidem non facile definiri potest, quanta esse debeat: verum consequi ratione debemus, tanto tempore utendum ea esse, quanto quispiam in sella perlatus quadraginta stadiorum iter conficeret. qui vero in bigis gestantur, a stadiis triginta aut quadraginta ducentes initium, usque ad spatium altero tanto majus progredi debent. quibus maiore mensura opus est, sunt, qui equitare consueverunt, in quibus equitatio quoque anteponenda est, utpote eorum naturae accommodatior, et habita etiam consuetudinis ratione. Qui denique navibus gestantur, a sexaginta

53) Ita a prima manu. Recentior correxit, αἰωρίας. Ἀιώρας legitur etiam in principio Codicis, in indicibus capitum.
54) In Cod. κινεῖν, ἔπειτα διπλασίονα.
55) Forte, ἀριθμῷ.

ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων ἀρχομένους καταλήγειν ἐπὶ τὰ διπλάσια δεῖ.

ΚΕΦ. κϛ.

Περὶ κρικηλασίας. 56) Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ δ. λόγου τῶν ποιουμένων βοηθημάτων.

Ἡ κρικηλασία δύναται μαλάξαι τὰ συντεταμένα τῶν σωμάτων, καὶ εὐκαμπῆ παρασκευάσαι τὰ κατεσκληκότα, διὰ τοὺς ἑξελιγμοὺς καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν τοῦ σώματος σχημάτων, νεῦρά τε ἐπιῤῥῶσαι καὶ χαλάσαι ἡττονηκότα, καὶ θερμασίαν ἐγεῖραι, καὶ διάνοιαν ἐπτοημένην τὲ καὶ μελαγχολῶσαν καταστεῖλαι. ἐλάσσονα δὲ ἐχέτω ὁ κρίκος τὴν διάμετρον τοῦ μήκους τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε τὸ ὕψος αὐτοῦ μέχρι τῶν μαστῶν ἐξικνεῖσθαι. ἐλαυνέσθω δὲ, μὴ κατὰ μῆκος, ἀλλὰ καὶ πεπλανημένως. ἔστω δὲ ὁ ἐλατὴρ σιδηροῦς, ξύλινον 57) ἔχων τὴν λαβήν. τοὺς μέντοι λεπτοὺς κρίκους, τοὺς περικειμένους τῷ τροχῷ, ᾠήθησάν τινες εἶναι περιττούς. 58) τὲ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. ἀλλ' ὁ ψόφος, ὁ γινόμενος ἐξ αὐτῶν, διάχυσιν ἐργάζεται καὶ ἡδονὴν τῇ ψυχῇ. δεῖ δὲ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς ὀρθοὺς ἐλαύνειν τοὺς κρίκους, μετὰ δὲ τὸ ἀναθερμανθῆναι τὸ σῶμα καινότερον 59) γενέσθαι, τότε διεκπηδᾷν τε καὶ διατρέχειν· ἐπὶ τέλει δὲ πάλιν ὀρθοὺς ἐπελαύνειν εἰς τὸ καταστεῖλαι τὴν σύστασιν, τὴν ἀπὸ τοῦ γυμνασίου. καιρὸς δὲ, ὁ πρὸ τροφῆς ἢ πρὸ λουτροῦ, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν μεγάλων γυμνασίων.

ſtadiis incipiant, et in duplum horum deſinant.

De cricelaſia. Ex quarto libro Antylli, de auxiliis, quae fiunt. Cap. 26.

Haec exercitatio intenta corpora mollire poteſt, et quae loco ſtabiliri non poſſunt, tum revolutionibus, tum vero etiam figurarum corporis varietate ſic parare, ut facile flectantur, et ſtabiliantur, neruoſque imbecillos firmare, et laxare, et calorem excitare, et intelligentiam, quae deflexit de via, et atra bili agitatur, ad ſtatum ſuum revocare. ſit autem crici diameter minor, quam ſit hominis longitudo, ut ejus altitudo ad mammas uſque perveniat. neque impellatur per longitudinem, ſed etiam errando. eſto autem ferreus auriga, qui anſam ligneam habeat. nonnulli tamen tenues cricos rotae adiectos ſupervacaneos eſſe putaverunt. veruntamen non ita ſe res habet: ſed ſtridor ex eis ortus hilaritatem, et voluptatem animae parit. In initio autem rectos impellere cricos oportet. ubi autem corpus incaluerit, atque inane ſit factum, tunc exiliendum, et diſcurrendum: ſub fine vero, iterum recti impellendi ſunt, ut ſtatum, quem exercitatio paravit, tueamur. tempus autem accommodatum eſt, ante cibum, aut balneum, ut etiam in aliis magnis exercitationibus obſervatur.

---

56) In principio Codicis, in indice capitum eſt, κιρκιλλεάας.

57) Immo, ξυλίνην. Versu 15. poſt μὴ addiderim, μόνον.

58) Forte, τοῦτο δέ.

59) Sic, ſupra ſcripto ε. ſyllabae primae. Forte, καὶ κενώτερον γενέσθαι. Versu 27. malim, σύντεινειν.

ΚΕΦ. κζ

Περὶ νήξεως. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὀλίγοις μὲν τῶν χρονίων παθῶν ἡ νῆξις ἁρμόδιος καὶ ὀλιγάκις· παραλαμβάνεται δὲ θέρους μόνον. καὶ δύναται ἰσχαίνειν, 60) διαφορεῖν, τονοῦν, θερμαίνειν, λεπτύνειν, 61 a) δυσπάθειαν παρασκευάζειν. ἡ μὲν οὖν ἐν θαλάττῃ, 61 b) ὑδεριώδεσι, ψωρώδεσι, τοῖς ὑπὸ ἐξανθημάτων ἐνοχλουμένοις, ἔτι δὲ τοῖς ἐλεφαντιῶσι, καὶ τοῖς ῥευματικὰ σκέλη, 62) μέρη τινὰ τοῦ σώματος ἐσχηκόσι, κατάλληλος, καὶ ἀτρόφοις, καὶ τοῖς ἐκ νόσου παρῳδηκόσι. 63) κεφαλῇ δὲ ἀσύμφορος, οὐχ ἡ ἐν θαλάττῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ πανταχοῦ. ἡ δὲ ἐν τοῖς γλυκέσιν ὕδασιν, ἀσθενῶς καὶ ἀτόπως 64) δύναται τὰ προειρημένα. διὸ καὶ παραιτητέα ὡς τὸ πολύ. καὶ γὰρ κακοῖ τὸ νευρῶδες, διὰ τὴν ψύξιν καὶ τὴν ὑγρότητα τοῖς ἐγχρονίσασιν. ἡ δὲ ἐν τοῖς θερμοῖς, τοῖς αὐτοφυέσι, νῆξις, ἀνάρμοστος, συμπληρωτικὴ τυγχάνουσα. ἔτι δὲ μᾶλλον παραιτητέος κόλυμβος ἐξ ὕδατος τεθερμασμένου· ἀλλ' εἴτε θαλάττῃ, εἴτε καὶ ἄλλῳ τὶς ὕδατι ἐννήχοιτο, δεῖ προαλειψάμενον μετρίως, καὶ τρίψει προθερμάναντα τὸ σῶμα, ἐξαπίνης ἐμπίπτειν τῷ ὕδατι.

De natatione. Eiusdem, ex eodem libro.
Cap. 27.

Pauci diuturni morbi sunt, in quibus apta fit natatio. et perraro etiam adhibetur. ac aestate solum ea utimur. potestque gracilem reddere, per halitum evocare, firmare, calefacere, attenuare, hominem iniuriae minus obnoxium facere. quae ergo in mari fit, ea hydropibus, scabiosis, et quos exanthemata infestos habent, itemque elephantiasin patientibus, et quorum crura, aut aliquae aliae corporis partes defluxione tentantur, accommodata est. facit quoque ad eos, qui ex alimento fructum non sentiunt, iisque, qui in morbo exagitantur. Capiti vero nocet, non solum, quae in mari, sed etiam, quae ubique fit. quae vero in dulcibus aquis, aegre et imbecilliter praedictas res potest. quam ob rem vitanda plerumque est. nam si quis in ea diutius immoretur, ei nervi cum propter frigus, tum propter humiditatem laedentur. at quae fit in calidis sponte nascentibus, incommoda est, quippe quae impleat. Sed multo magis fugienda natatio est, quae ex calefacta aqua constet. Quin etiam sive in marina, sive in alia aqua natare quis voluerit, debebit is prius moderate unxisse, et frictione praecalfecisse corpus, et e vestigio in aquam se proiicere.

---

60) Ἰσχαίνειν atque composita ejus laudantur. Ipse id legi apud Philon. p. 405. D. Sed alii ibi ἰσχναίνεται scripserunt, uti reperi in Codice Petropolitano. ἰσχναίνειν certe frequentius occurrit.

61 a) Superius p. 91. lectum est δυσπαθής. δυσπάθεια h. l. est ejus, *qui difficilius affectionibus corporis movetur.* Ergo fortior, firmior.

61 b) Alibi legitur ὑδερώδης, ut apud Galen. in Gloss. p. 99. Ita etiam est in his ipsis libellis. Vide indicem. Aliud est ὑδεριῶσιν, ab ὑδεριάω.

62) Interponendum videtur, ἢ ἄλλα.

63) Ex οἰδέω. Rasarius aliter reddidit.

64) In margine legitur, ἀτόνως. προειρημένα sunt ea, quae de virtutibus aquae marinae dixerat.

ΚΕΦ. κη.

Περὶ πάλης.

Ἡ μὲν σύντονος 65) πάλη, πνεύματος εὐτονίαν καὶ ἰσχὺν ἐργάζεται, καὶ τὸ σῶμα στερεὸν καὶ μυῶδες, 66) νεῦρά τε κρατύνει καὶ τὰ αἰσθητήρια παροξύνει, καὶ τὰς φυσικὰς ἐνεργείας ἐπιῤῥώννυσι· σάρκα δὲ πυκνὴν μὲν καὶ ἀναστὴν, 67) ὀλίγην δὲ παντάπασι περιβάλλει. πιμελῆς δὲ καὶ οἰδημάτων καὶ ὄγκων, ὑδέρων τε πάντων καταλυτική. θώρακι δὲ ἀνάρμοστος. ἡ δὲ πραεῖα, ἀντιστρόφως σαρκὸς πολλῆς κατασκευαστική. διὸ τοῖς ἀρχομένοις ἀναλαμβάνειν χρησιμωτέρα τῆς ἑτέρας. ἔτι ἡ μὲν ὄρθιος πάλη ὠφέλιμος κεφαλῇ καὶ θώρακι, καὶ τονοῖ τὰ νεῦρα· ἡ δ' ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὀνίνησιν ὀσφὺν καὶ γόνατα καὶ ὑποχόνδριον καὶ ἔντερα κεκακωμένα, κεφαλῇ δὲ ἀνοικειοτέρα.

ΚΕΦ. κθ.

Περὶ 68) σκιομαχίας. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Σκιομαχία δὲ χρήσιμος εἰς τὸ κοπῶδη τε διάθεσιν παῦσαι καὶ ὤμους τονῶσαι, καὶ νεύρων ἀκράτειαν καὶ τρέμον καταστῆσαι. ἔστι δὲ καὶ ὕλης ὑποβιβαστική, καὶ μάλιστα τοῖς μιμουμένοις τοὺς πύκτας, ἐπ' ἄκρων τῶν ποδῶν. χρήσιμος δὲ καὶ νεφροῖς καὶ κώλῳ, καὶ μέντοι καὶ τοῖς περὶ θώρακα συμβαίνουσι. δεῖ δὲ μὴ μόνον

De palaestra. Cap. 28.

Palaestrà vehemens firmum et validum ſpiritum efficit, itemque corpus ſolidum, et muſculoſum. neruos etiam confirmat, et ſenſus exacuit, et naturales actiones corroborat. Carnem denſam illam quidem et excitatam, ſed tamen ex omni parte paucam adiicit. pinguedinem, omnia oedemata, tumores, aquam intercutem diſſoluit. thoraci aliena eſt. at placida palaeſtra, vice verſa carnem multam comparat, ex quo fit, ut iis, qui reficere ſe incipiunt, ſit ſuperiore accommodatior. Praterea erecta palaeſtra capiti prodeſt, et thoraci, et neruos corroborat: quae vero ſuper pavimento fit, lumbos, genua, praecordia, et inteſtina vitiata adiuuat: ſed capiti eſt ineptior.

De umbratili certamine. Ex eodem libro, eiuſdem. Cap. 29.

Umbratilis pugna valet ad ſedandam affectionem laſſitudinis ſenſum referentem, et ad humeros firmandos, et ad nervorum imbecillitatem, et ad tremorem corrigendum. quinetiam materiam infra deducit, et praeſertim in iis, qui ſummis pedibus pugiles imitantur. Eſt etiam utilis renibus, colo inteſtino, atque vitiis, quae thoraci ſolent accidere. oportet autem non ſolum manibus

65) Ita in marg. In textu, σύντομος.
66) Saltem intelligendum ἐργάζεται. Potuit tamen aliud verbum excidisse, ut κατασκευάζει, ἐπιτελεῖ.
67) Forte, ναστήν.
68) Idem, quod σκιαμαχία. σκιομαχία legitur apud Chrysoſt. T. XI. p. 401. D. Gregor. Nyss. T. II. p. 606. σκιομαχέω habet Philo. p. 186. atque hic etiam mox occurrit.

ταῖς χερσὶ σκιομαχεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκέλεσι, ποτὲ μὲν, ὥσπερ ἀλλομένους, ποτὲ δὲ, ὥσπερ λακτίζοντας.

ΚΕΦ. λ.

Περὶ χειρονομίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὀρχήσεως καὶ σκιομαχίας μεταξὺ χειρονομία ἐστὶ, μᾶλλον μὴν ἔχεται σκιομαχίας. χρήσιμος δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν, ἐφ' ἂν καὶ σκιομαχία. προκριτέα δὲ ἐπὶ παίδων, καὶ γυναικῶν καὶ γερόντων, ἢ τῶν σφόδρα ἰσχνῶν καὶ ἀῤῥώστων τὸ σῶμα. πρόσφορον γὰρ τούτοις καὶ οἰκεῖον γυμνάσιόν ἐστι.

ΚΕΦ. λα.

Περὶ ἀφαλμοῦ καὶ ἐξαλμοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Διαφέρει τὸ ἀφάλλεσθαι τοῦ ἐξάλλεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἄφαλσις δρόμῳ προσέοικεν, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ μένοντος τοῦ σώματος μετὰ τοῦ κάμπτειν τὰς ἰγνύας· ὁ δ' ἐξαλμὸς κομιδῇ σκελῶν ἐστὶ συνεχής. 69) παράκειται δὲ τούτοις τὸ πρὸς πυγὴν ἅλλεσθαι, ᾧ καὶ αἱ Λάκαιναι γυναῖκες τὸ πρόσθεν ἐχρῶντο. τοῦτο δὲ ἐστιν ἄφαλσις καμπτομένων τῶν σκελῶν, ὥστε τὰς πτέρνας τῶν πυγῶν προσάπτεσθαι, ποτὲ μὲν ἐναλλὰξ τῶν σκελῶν ἀναλακτιζόντων, ποτὲ δὲ ἀμφοτέρων ἅμα. ἄφαλσις μὲν τοῖς περὶ κεφαλὴν χρονίοις νοσήμασι χρησίμη, καὶ θώρακι, καὶ ὕλῃ ῥοπὴν ἐχούσῃ πρὸς τὰ ἄνω μέρη, καὶ

cum umbra depugnare, ſed etiam cruribus: ac interdum, tanquam ſalientes, interdum vero, tanquam calcibus caedentes.

De geſticulatione. Ex eodem libro. Cap. 30.

Inter choream, et umbratilem pugnam media interiecta eſt geſticulatio: ſed ad umbratilem pugnam propius accedit: eſtque ad eadem utilis, ad quae pugna umbratilis eſt: ſed haec pueris, mulieribus, ſenibus, et quorum corpus mirum in modum gracile atque imbecillum eſt, magis conuenit: si quidem utilis, et accommodata eis eſt exercitatio.

De exiliendo et ſaltando. Ex eodem libro. Cap. 31.

Differt exilire a ſaltando. nam exilire eſt curſui ſimile, cum eodem in loco corpus manet, poplites inflectendo, et circumvehendo: ſaltus vero eſt ferme crurum continuus. his ſimilis eſt ſaltus, quo Lacaenae mulieres ad nates ſaltando priſcis temporibus utebatur. ſaltabant enim circumflexis cruribus ita, ut calcibus nates attingerent: quandoque cruribus alternatim inflexis, ut calcibus nates peterent: quandoque vero utriſque, uno et eodem tempore. Exilire vero accommodatum eſt diuturnis morbis capitis, thoraci, materiae, quae

69) Subſtantivum videtur deesse, veluti κίνησις.

σκέλεσιν ἀτόνοις, καὶ ἀτρόφοις, καὶ ἀσάρκοις καὶ ναρκώδεσι καὶ τρομώδεσι. ἐξαλμὸς δὲ ἀφάλσεως ὕλην μὲν ὑποβιβάζει μᾶλλον, σείων δὲ τὸν θώρακα, 70) καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν πάθεσιν ἀνάρμοστος. εὐκίνητον δὲ καὶ ἕτοιμον πρὸς τὰς πράξεις ἱκανῶς παρασκευάζει τὸ σῶμα. ἡ δὲ πρὸς πυγὴν ἅλσις, κεφαλὴν καθαίρει καὶ ξηραίνει. προσκαλεῖται δὲ καὶ ἔμμηνα γυναιξὶ, καὶ ἔμβρυα εὐσύστατα ἐκβάλλει, καθάπερ καὶ Ἱπποκράτης ἐν τῷ περὶ παιδίου φύσεως ἀνέγραψεν. ἐκβάλλει δὲ καὶ δεύτερα κατεχόμενα, καὶ ὑστέρας ἀναδρομῆς κατασπαστικὸν, 71) καὶ αἱμοῤῥοΐδος προκλητικόν.

ad partes ſuperiores propenſa fertur, cruribus imbecillis, ſeſe non alentibus, excarnibus, ſtupidis, et tremulis. Saltus vero magis, quam si quis exiliat, materiam infra ducit: ſed quia thoracem concutit, ideo ejus affectionibus non conuenit. veruntamen et ad motum, et ad actiones promtum corpus valde reddit. ſaltatio vero ad nates, caput purgat et ſiccat: evocat etiam menſtruas mulierum purgationes: et foetus nimium adhaerentes expellit, quemadmodum Hippocrates in libro de natura pueruli ſcriptum reliquit. ſecundas quoque retentas deiicit: et uterum, qui ſupra ſe contraxit, in ſuum locum trahit: et haemorrhoidas itidem provocat.

Κ Ε Φ. λβ.

Περὶ σφαίρας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ ἀπὸ τῆς σφαίρας γυμνάσιον εὐκινητοτέρους τοὺς χρωμένους ἀπεργάζεται καὶ τὰς ζωτικὰς ἐνεργείας ῥώννυσι. διαφορὰ δὲ 72) αὐτοῦ παρὰ τὰς διαφορὰς τῆς σφαίρας. ἡ μὲν γάρ ἐστι μικρὰ, ἡ δὲ μεγάλη, ἡ δὲ μέση, ἡ δὲ εὐμεγέθης, ἡ δὲ κενή. τῆς δὲ μικρᾶς, ἐν μεγέθει εἴδη τρία· καθ᾽ ἕκαστον δὲ τῶν εἰδῶν ἓν γυμνάσιον. ἡ μὲν γάρ ἐστι σφόδρα μικρά· γυμνάζονται δ᾽ 73) αὕτη συναυρίσαντες μάλιστα τοῦ σώματος τῶν σφαιριστῶν· τάς τε χεῖρας ταῖς χερσὶ συσφαιριζούσας ἐγγυτάτω καταστήσαντες. καὶ ἔστι τὸ ἀπ᾽ αὐτῆς γυμνάσιον σκέλεσι μὲν ἐπιτηδειότατον, ἅτε μετὰ ἐντάσεως γινόμενον τῶν σκελῶν· χρήσιμον δὲ καὶ μεταφρένῳ καὶ πλευ-

De pila. Ex eodem libro. Cap 32.

Exercitatio, quae ex pila exiſtit, promtiores ad motum reddit eos, qui in ea ſe exercent: et vitales actiones roborat. Eſt autem in ea differentia, quae ex pilae differentia oritur. nam alia parua eſt, magna alia, atque alia juſtae magnitudinis, alia denique inanis et vacua. paruae pilae magnitudinis ſunt tria genera: et ex unoquoque genere una extat exertitatio. quaedam enim valde parua eſt: qui in ea exercentur, corpore maxime elato ludunt, et colludentes manus manibus proxime admovent. haecque exercitatio cruribus aptiſſima eſt, ſiquidem una cum intentione crurum adminiſtratur. utilis eſt etiam dorſo, et coſtis pullu-

70) Hoc καὶ rectius, ut credo, abeſt. Vide ſupra pag. 113. notam 31. Vers. 8. malim, προκαλεῖται.

71) Codex: κατασπαστικόν. Forte alius conjiciat καταπαυστικόν.

72) Malim, δὲ καὶ αὐτοῦ, id eſt, τοῦ γυμνασίου τούτου.

73) Haec ita corrupta ſunt, ut, etsi plura etiam emendaveris, tamen incerta et obscura maneant. Raſarius utcunque ſensum expressit. συσφαιριστὴς habet Plato p. 690.

ϱαῖς τεθηλυσμέναις, 74) καὶ αὐτοῖς βϱαχίοσιν. ἔστι δὲ καὶ σαϱκὸς στεϱεωτικόν. 75) ἄλλο δὲ σφαίϱιον 76) ὀλίγῳ τοῦδε μεῖζον, ᾧ χϱῶνται, τοὺς μὲν πήχεις τοῖς πήχεσι τῶν γυμναζομένων ἐπιβάλλοντες, οὔτε τοῖς σώμασιν ἐγχϱιμπτόμενοι τοῖς ἀλλήλων, οὔτε πϱοσνεύοντες· ποικίλως δὲ καὶ κινούμενοι, καὶ μεταβαίνοντες, διὰ τοὺς μετασφαιϱισμούς. καὶ ἔστι κάλλιστον τῶν ἀπὸ σφαίϱας τόδε τὸ γυμνάσιον, ὅτι καὶ τὸ σῶμα ὑγιὲς καὶ εὐκίνητον μετὰ ῥώμης παϱέχεται, καὶ τὴν ὄψιν τονοῖ, καὶ οὐδὲ κεφαλὴν συμπληϱοῖ. τϱίτον δὲ σφαίϱιον μεῖζον τοῦδε, ᾧ σφαιϱίζουσιν ἐξ ἀποστήματος διεστῶτες. τούτου δὲ, τὸ μὲν 77) στάδιόν ἐστι, τὸ δὲ δϱομικόν. οἱ μὲν γὰϱ ἑστῶτες ἀφιᾶσι τὴν σφαῖϱαν μετὰ σφοδϱότητος καὶ συνεχείας, καὶ ὀνίνανται 78) βϱαχίονάς τε καὶ ὄμματα· τὸ δὲ δϱομικὸν, βϱαχίονας μὲν καὶ ὄψιν ὁμοίως ὀνίνησι τῷ πϱοειϱημένῳ· ὠφελεῖ δὲ καὶ σκέλη, διὰ τὸν δϱόμον, καὶ ῥάχιν, διὰ τὰς γινομένας ἐν τῷ δϱόμῳ καμπάς. ταῦτα μὲν πεϱὶ τῆς μικϱᾶς σφαίϱας. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς μεγάλης σφαίϱας γυμνάσιον, οὐ μόνον διαφέϱει διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῶν πϱοειϱημένων· ἀλλὰ καὶ παϱὰ τὸ 79) σχῆμα τῶν χειϱῶν. ἐν μὲν γὰϱ ἐκείνοις πᾶσιν ἀεὶ τῶν ὤμων ἐν ταπεινοτέϱῳ σχήματί εἰσιν αἱ χεῖϱες ἄκϱαι· ἐν δὲ τούτῳ τῆς κεφαλῆς ὑψηλότεϱαι. διὰ τοῦτο καὶ ἡ λαγὼν ἀνακϱίνεται. 80) κατὰ τοῦτο τὸ γυμνά-

lantibus: itemque brachiis. carnem quoque solidam reddit. Alia pila est paulo maior, qua etiam homines utuntur: et cubitos cubitis ludendo immiscent: nec corporibus mutuo haerent, nec annuunt: sed variis modis moventur, et propter varios pilae ictus atque motus huc atque illuc digrediuntur. atque haec pilae exercitatio praestantissima est: et quod corpus sanum, et promtum ad motus cum robore conjuncto praestat; et quod aspectum firmat, nec caput replet. Tertia vero pila, quae his maior est, distantes inter se homines ludunt. sed in ea stataria pars est, et motoria. qui manent, pilam emittunt cum vehementia, et continuitate: brachiaque et oculi juvantur: in motoria vero et brachia et oculi pariter juvantur: sed cruribus etiam propter cursum, et spinae propter inflexiones, quae currendo fiunt, commodum accedit. atque haec quidem de parua pila sufficiant. Exercitatio autem, quae a magna pila oritur non modo a superioribus differt ex pilae magnitudine, sed etiam ex manuum figura. nam in superioribus omnibus summae manus super humiliores humeris tenentur, in hac vero, capite altiores. et idcirco ile quoque excitatur in hac exercitatione, atque discutitur. quandoque

74) τεθηλυμέναις, a θηλύνω Rasarius videtur cogitasse de θάλλω. Sed id prorsus alienum. Stephanus in thesauro θηλύνειν ex solo, eoque incerto Hippocratis loco notat. At frequenter occurrit. v. Philo. p. 90. Diog. Laërt. p. 221. Synes. T. II. p. 92. Euseb Demonstr. Euang. p. 172. Xenoph. Oecon. IV, 2. Theocrit. Id. XX, 14 Locus Eusebii huc conveniens est: μυϱίοι γοῦν τῶν τὰ σώματα τεθηλυμένων.

75) Etiam hoc carent lexica. Recte vero formatum est ex στεϱεόω, *corroboro*. Nisi στεϱϱωτικοῦ, a στεϱϱόω.

76) Ita et paullo post. Sed σφαιϱίον legi apud Galen in Gossis p. 69. Dioscor. I, 102. p. 55. apud scriptt. astronom. p. 172. edit. Basil. 1585

77) In marg. στάσιμον. Verum στάδιον est adjectium, ut σταδιαῖος. Inde μάχη σταδία et σταδιαῖα.

78) Id est, κατὰ τὰς βϱαχ. τε καὶ τὰ ὄμμ.

79) Id est, τὸν σχηματισμόν.

80) Mihi in mentem veniebat, ἀνευϱύνεται.

σιον ἐνίοτε καὶ ἐπ᾽ ἄκρων βαίνουσι τῶν ποδῶν, ὑψῶσαι τὴν χεῖρα πειρώμενοι· ἄλλοτε δὲ καὶ ἐξάλλονται, τῆς σφαίρας ὑπερπετοῦς φερομένης. τονωτικὸν δ᾽ ἔϛι παντὸς τοῦ σώματος, καὶ κεφαλῇ χρήσιμον, ὑποβιβάζον τὴν ὕλην. ἡ δὲ ὑπερμεγέθης σφαῖρα, τοὺς μὲν βραχίονας ἐν τῷ βάλλεσθαι τονοῖ· βάλλεται δὲ, διὰ τὸ μέγεθος, ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ, πληγὰς δὲ ἀτεράμνους ἔχουσα, οὐ μόνον τοῖς νοσοῦσιν, ἢ τοῖς ἐκ νόσου ἀναλαμβάνουσιν ἄχρηϛος, ἀλλ᾽ ὁμοῦ τι καὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν. ἡ δὲ κενὴ σφαῖρα, ἥτις καὶ θύλακος 81) προσαγορεύεται, γυμνάζει μὲν παραπλησίως τῷ δρομικῷ, οὐ πάνυ δὲ εὔκολον, οὐδὲ εὔσχημον. διὸ παραιτήσεως ἄξιον.

Κ Ε Φ. λγ.

Περὶ κωρύκου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Κώρυκος, ἐπὶ μὲν τῶν ἀσθενεϛέρων ἐμπίπλαται κεγχραμίδων ἢ ἀλεύρων· ἐπὶ δὲ τῶν ἰσχυροτέρων ψάμμου. τὸ δὲ μέγεθος αὐτοῦ πρός τε δύναμιν καὶ ἡλικίαν συναρμοζέσθω. κρεμάννυται 82) δὲ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἄνωθεν ἐξ ὀροφῆς, ἀπέχων τῆς γῆς τοσοῦτον, ὥϛε τὸν πυθμένα κατὰ τὸν ὀμφαλὸν εἶναι 83) τοῦ γυμναζομένου· τοῦτον διχείρως 84) ἔχοντες ἀμφοτέραις αἰωροῦσιν οἱ γυμναζόμενοι, τὴν μὲν πρώτην ἡσύχως, ἔπειτα σφοδρότερον, ὥϛε καὶ ἐπεμβαίνειν ἀποχωροῦντι αὐτῷ, καὶ πάλιν προσιόντος ὑπείκειν ἐξωθουμένους ὑπὸ τῆς βίας· τὸ δὲ τελευταῖον ἀφιᾶσιν αὐτὸν ἔξωθεν τῶν χειρῶν ἀπώσαντες, ὥϛε ὑποϛρέψαντα σφοδρότερον ἐμπίπτειν τῷ σώματι ἐκ τῆς προσελεύ-

etiam summis pedibus vadunt, ut manus altius extollant, quandoque etiam saltant, cum pila supra eos fertur. ita firmat totum corpus hujusmodi exercitatio, et capiti prodest, materiam infra deducens. Quae vero plus justo magna pila est, brachia quidem in ea proiicienda firmat, et utraque etiam manu propter magnitudinem emittitur, sed plagas duras affert: eaque non modo aegrotis, aut conualescentibus inutilis est, sed etiam bene valentibus. Inanis vero pila, cui etiam folliculo nomen est, aeque exercet, ac motoria, in qua curritur: sed tamen non admodum facilis est, neque apta, atque ideo omittenda est.

De pugillatorio folle. Ex eodem libro. Cap. 33.

Follis pugillatorius in corporibus imbecillioribus grano ficulno aut farina, in robustioribus, arena impletur. ejus vero magnitudo ad vires corporis, et ad aetatem accommodetur. suspenditur autem in gymnasiis superne e culmine, tantumque a terra distat, ut fundum ad ejus, qui exercetur, umbilicum pertineat. hunc utrisque manibus tenentes qui exercentur, primum quidem quiete, postea vero vehementius gestant ita, ut ipsum recedentem consequantur, et iterum redeunti cedant violentia compulsi: postremo vero eum e manibus reiicientes emittunt: ut cum revertitur, vehementius corpori adventu suo occurrat. ad extremum vero in

81) Hanc hujus vocis notionem a grammaticis non notatam reperi.
82) Utitur hoc Xenophon. p. 949.
83) εἶναι solum in marg. legitur.
84) Voluit διὰ χειρός. Sed in marg. διὰ χειρῶν, quod probo.

σεως· τὰ δὲ ὕςατα ἐπὶ πλεῖςον ὀικίσαντες 85) αὐτὸν ἀποπέμπουσιν, ὥςε ἐκ τῆς προσόδου, εἰ μὴ σφόδρα 86) προσέχοιεν, ἀποςρέφεσθαι. ποτὲ μὲν οὖν ταῖς χερσὶν ἀντιβαίνουσιν αὐτῷ προσιόντι, ποτὲ δὲ τῷ ςέρνῳ, τὰς χεῖρας ἀναπετάσαντες, ἄλλοτε δ᾽ ἐπιςρέφοντες κατὰ μετάφρενον. δύναται μὲν οὖν μυῶσαι 87) σῶμα, καὶ τόνον περιβαλεῖν, καὶ ὤμοις, καὶ παντὶ τῷ σώματι, δυνατὸν 88) γυμνάσιον· σπλάγχνοις δὲ πᾶσι κατάλληλον, διὰ τὰς πληγάς.

ΚΕΦ. λδ.

Περὶ 89) ἁλτηριοβολίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Σκληρὸν γυμνάσιον ἁλτηρίων 90) βολίς· ςομάχῳ δὲ ῥευματιζομένῳ καὶ ἀτονοῦντι καὶ ἀποξύνοντι, καὶ γαςρὶ δυσχερῶς πεττούσῃ κατάλληλον. γυμάζει δὲ καὶ ὤμους εὖ μάλα, καὶ σαρκοῖ· κεφαλῇ δὲ ὀυ χρήσιμον, οὐδὲ θώρακι. διαφορὰ δ᾽ ἔςιν αὐτῶν τῶν ἀρτηρίων. ἢ γὰρ βάλλονται παρὰ μέρος τῶν χειρῶν ἐκτεινομένων τὲ καὶ συγκαμπτομένων, ἢ κρατοῦνται μόνον ἐν προτάσει τῶν χειρῶν ἡσυχαζουσῶν ὡς τὰ πολλὰ, βραχεῖάν τε κίνησιν κινουμένων, αὐτῶν τε τῶν γυμναζομένων ἐμβαινόντων καὶ ἀνασειόντων τοῖς πύκταις ὁμοίως, ἢ κατὰ σύννευσιν τῆς ῥάχεως ταῖς χερσὶ παρεγκαμπτόντων τῶν γυμναζομένων. τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἶδος, τὰ προειρημένα δύναται· τὸ δὲ δεύτερον σκελοκρα-

ſedem ſuam ſaepiſſime reſtituendo dimittunt: ut ex congreſſu, si non valde advertant, retrocedat. ex quo fit, ut quandoque manibus occurrant, dum propinquat, quandoque vero pectore, manibus paſſis, quandoque vero iis ad terga revolutis. Poteſt igitur hoc exercitationis genus muſculoſum corpus reddere, et robur afferre, eſtque humeris, et toti corpori aptum: et propter plagas, quas infligit, omnibus viſceribus idoneum.

De exercitatione, quae halteribus contorquendis fit. Ex eodem. Cap. 34.

Halterum iaculatio, dura exercitatio eſt. ſtomacho autem, quem defluxio infeſtat, quique imbecillus eſt, et in quo cibus aceſcit, et qui cum labore concoquit, eſt accommodata. et probe etiam humeros exercet, carnem creat: ſed nec capiti, nec thoraci convenit. differunt autem halteres inter ſe. nam vel ſeparatim mittuntur, manibus extenſis et circumactis: vel tenentur ſolum in protenſione manuum plerumque quieſcentium, et brevi motu agitatarum: et iis ipſis, qui exercentur, introëuntibus, et aeque, ac pugiles, concutientibus: vel cum ii, qui exercentur, manus ad ſpinam iaculando inflectunt. primum genus ea praeſtat, quae diximus:

85) Forte, ἀπώσαντες, ut pag. 124. vel ſimilius, αἰκίσαντες, i. e. πλήξαντες.
86) In marg. προσέχοιτο. Mox forte, ἐπιςρέφεσθαι.
87) A μῦς, *muſculus*. μυοῦν, *muſculoſum reddere*.
88) Cum anteceſſerit δύναται, hic conjicio τοῦτο τὸ, loco δυνατόν. Niſi malis, τονικόν, τονωτικόν.
89) In principio Codicis, in indice capitum, legitur, ἁλτηροβολίας. Alii ἁλτὴρ, alii ἁλκτὴρ, alii ἀρτὴρ memorant. *Halter* apud Latinos etiam occurrit. Mox eſt h. l. ἁλτήριον, unde ἁλτηριοβολία. Deinde quoque eſt, ἀρτηρίων..
90) Forte, βολή.

τηντικὸν 91) καὶ νεύρων, καὶ ὕλης ὑποβιβαστικόν· τὸ δὲ τρίτον, ῥάχιν μὲν καὶ ὀσφῦν ὀνίνησι, καὶ μαλάσσει· κεφαλὴν δὲ κάκιστα διατίθησιν.

ΚΕΦ. λε.

Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν σιμῶν διαβάσεως. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Πνεύματος τονωτικὸν τοῦτο τὸ γυμνάσιον, καὶ εὐκαμπείας τῆς περὶ τὸ σῶμα, μάλιστα δὲ τῆς περὶ σκέλη ποιητικόν, μετὰ τοῦ καὶ ἰσχὺν περιποιεῖν τοῖς κινουμένοις μέρεσιν. ἔστι δὲ καὶ μακροτονίας παρασκευαστικὸν καὶ νεύρων καταλλάξεως ἐπιστρεπτικόν. μεταβιβάζει καὶ ὕλην, καὶ περιττώματα μετέωρα πρὸς τὰς ἐξόδους ἀπωθεῖ· 92) εἰ δὲ καὶ μετὰ 93) κρατήσεως ἀρτηριῶν παραλαμβάνοιτο, τῶν στιβαρωτάτων γυμνασίων ἕν τι γίνεται, διαπονοῦν ὁμοίως καὶ τὰ ἄνω, καὶ τὰ κάτω τοῦ σώματος.

ΚΕΦ. λϛ.

Περὶ ὁπλομαχίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ου τῶν παλαιῶν γυμνασίων τοῦτο, λέγω δὲ, τῶν τοῖς κάμνουσιν ὠφελίμων· ἐπεὶ δ' ἄλλως, ἡ ἐν ὅπλοις ἄσκησις παλαιά. ῥωμαῖοι δὲ ἐξεῦρον τὴν ὁπλομαχίαν τήνδε, πρῶτον δὲ 94) ὑπὲρ τῆς εἰς πόλεμον παρασκευῆς· τὸ δε νῦν, ὑπὲρ τοῦ διαπονεῖν τὰ σώματα. ὅιγε οὖν στρατιῶται, μονομάχων 95) γὰρ ὅπλα ἐνδυόμενοι, ἢ πρὸς ἀντιπάλους, ἢ πρὸς κίονα, ὡς πρὸς

secundum vero crura, neruosque confirmat, et materiam deducit: tertium vero spinam, iliaque juvat, et mollit: sed caput pessime afficit.

De ingressu per loca sima. Ex eodem libro. Cap. 35.

Hoc exercitationis genus spiritum roborat: et corpori faciles flexiones parat: ac praesertim eam vim cruribus indit. ac simul etiam robur iis partibus, quae moventur, comparat. longum vero tenorem praeparat, neruos conservat, materiam deducit, et superiora excrementa ad suos meatus pellit. si vero etiam cum arteriarum firmitate adhibeatur, fiet una e validissimis exercitationibus, quae inferiores, et superiores partes corporis aeque fatigabit.

De armorum pugna. Ex eodem libro. Cap. 36.

Haec exercitatio apud veteres non erat: non erat, inquam, inter eas, quae aegrotantibus prosunt: cum aliter se in armis veteres exercerent. Romani vero hanc postea exercitationem inuenerunt: quae primum quidem conducebat, ut ad bellum paratiores essent. sed quam nunc instituimus, ad corpora fatiganda pertinet. ergo milites: (haec

---

91) Immo: σκελοκρατυντικόν, a κρατύνειν. Forte: σκελῶν κρατυντικὸν καὶ νεύρων. Nam ὑποβιβαστικὸν ad νεύρων referri nequit.

92) Cod. ἀποθεῖ. Forte vers. 12. νεύρων καταμαλάξεως.

93) Rasarii interpretatio, mihi quidem, obscura. Vide κράτησις, in indice.

94) Forte, μέν. Vers. 22. forte: ἐπὶ δ' ἄλλοις.

95) γὰρ redundat, nisi malis γοῦν.

ἀντίπαλον, διαμάχονται. δύναται δὲ τοῦτο τὸ γυμνάσιον εὐκίνητόν τε ποιῆσαι τὸ σῶμα καὶ εὔσαρκον. πλαδαρὰν μέντοι σάρκα περιποιεῖ κεφαλῇ δὲ ἀλυσιτελὲς, διά τε τὸ σκέπεσθαι 96 a) λίαν αὐτὴν ὑπὸ τῶν πιλῶν καὶ τῆς περικεφαλαίας, διά τε τὸ μοχθεῖν ὑπὸ τοῦ βάρους. μέγιστον δ' ἐπάγγελμα τοῦδε τοῦ γυμνασίου, μακρόπνοια καὶ συντονία τοῦ σώματος, ἔνθα 96b) οἱ προενθίσαντες αὐτῷ πᾶσαν ἄλλην ἀποδίωξιν πνεύματος ὑποφέρειν εἰσὶν ἱκανοί.

ΒΙΒΛ. Ζ. ΚΕΦ. ζ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου· Ποῖα τῶν ἐν τοῖς μέρεσι ἀγγεῖα διαιρετέον. Ἐκ τοῦ β. λόγου, τοῦ κενουμένου βοηθήματος.

Ἀπὸ μετώπου τὴν 97) ἀφαίρεσιν ποιούμενοι, τὴν εὐθεῖαν ἐπὶ μετώπῳ διαιροῦμεν φλέβα· ἐπὶ δὲ τῶν πλείστων, κατὰ τὰ ἄνω μέρη τοῦ μετώπου, καὶ πρὸς τῷ βρέγματι, ἔνθα ὑοειδῶς 98) ἡ φλὲψ σχίζεται. δεῖ δὲ παρ' αὐτὴν τὴν σχίσιν, ἐν τῷ κάτω μέρει, ποιεῖν τὴν διαίρεσιν· τὰς δὲ ἐν τοῖς κανθοῖς, ἐγγὺς τῆς ὀφρύος, πολὺ ἀνωτέρω τῶν κανθῶν· ὄπισθεν δὲ τὸν 99) νῶτον διαιρετέον τὴν ἀντικειμένην τῷ τραγικῷ 100) τοῦ ὠτός· ὑπὸ δὲ τῆς γλώττης, εἰ μὴ ἀμφοτέρας διαιροῦμεν, τὴν 1) ὑπερ-

enim ad singulare certamen pertinet:) armis indutis, vel contra adversarios, vel contra columnam, tanquam contra adversarium, pugnant. haec autem exercitatio potest corpus aptius ad motum, et ad carnem suscipiendam reddere: veruntameu carnem mollem, laxamque facit, estque capiti noxia, tum quia mirum in modum a pileo contegatur, et galea, tum quia pondere pressum laboret. maxima autem hujus exercitationis professio est et pollicitatio, ut longam respirationem, et corporis firmitatem gignat, cum ii, qui huic se dedunt, omnem aliam spiritus expulsionem ferre possint.

Ex Antylli secundo libro de praesidio evacuante: Quaenam vasa in corporis partibus sint secanda. Lib. VII, Cap. 7.

Si a fronte sanguis auferendus sit, rectam in fronte venam secamus. in plurimis vero, in superioribus frontis partibus, et caluaria, ubi vena ad Y literae similitudinem scinditur. sectio autem in parte inferiore ad ipsam venae scissionem est facienda. quae vero in angulis oculorum sunt, prope supercilia, multo supra angulos incidimus. post aurem vero secanda est ea, quae durae parti auris est opposita. quae sub lingua sunt, si non utramque, at certe eam,

96 a.) Codex, σκέπτεσθαι.
96 b.) Forte, ἐπεὶ (ἐπειδὴ) οἱ προενθίσαντες, nimirum ἑαυτούς. Ergo idem, quod προενθισμένοι seu προεθισάμενοι.
97) Nimirum, τοῦ αἵματος Hoc debebat addi ab Oribasio. Nam in Antyllo, unde hoc decerptum est, id per se ex orationis nexu intelligebatur.
98) Id est, expressis litteris, ac plene scriptum, ὑψιλοειδῶς, *ad formam litterae* Y. Subinde enim hujuscemodi a formis litterarum notantur. Sic est etiam, λαμβδοειδῶς, ad formam litterae Λ. Item, σιγματοειδῶς
99) In marg. τοῦ ὠτός, quod expressit Rasarius. Cur non τῶν ὤτων;
100) Forte: τράγῳ. v. Polluc. p. 196. ubi etiam memoratur ἀντίτραγος.
1) Forte: τήν γε.

ἔχουσαν κατὰ μέγεθος, τὴν δεξιὰν, τεμοῦμεν· κατὰ δὲ χεῖρα, κατὰ νώτου τῆς χειρὸς, τὴν οὖσαν μεταξὺ τοῦ μέσου καὶ παραμέσου δακτύλου· κατὰ δ' ἰγνύαν, τὴν μεσωτάτην· κατὰ δὲ σφυρῶν, τὰς ἔνδον. καὶ εἴγε 2) εἶεν αἱ μὲν ἔμπροσθεν τοῦ σφυροῦ, αἱ δὲ ὄπισθεν, τὰς ἔμπροσθεν. διὰ μέντοι τὴν μικρότητα τῶν ἀγγείων τὰ πολλὰ οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἐςὶν, ἃ βουλόμεθα, διελεῖν. ἐπὶ δὲ τῶν κατ' ἀγκῶνα, καὶ 3) τὰ ἐν τούτῳ διαιρούμενα ἀγγεῖα ἐξετάσεως ποικιλωτέρας χρήζειν κἀνταῦθα δεῖ 4) μὲν μὴ ἐφ' ἡμῖν εἴη τὸ τῆς ἐκλογῆς, ἤτοι ἑνὸς μόνου ἀγγείου ὑποπίπτοντος, 5) εἰ καὶ τῶν ἄλλων μὲν εὑρισκομένων, ἑνὸς δέ τινος ἐπιτηδειοτέρου 6) τὴν ἀφαίρεσιν, ἀπὸ τοῦδε ἐξ ἀνάγκης ποιησόμεθα. εἰ δ', ὥσπερ κατὰ φύσιν, καὶ ἐπὶ τῶν πλείςων, 7) ἐπιτήδεια εἴη τὰ τρία καὶ φανερὰ, τό, τε ἄνω, τὸ κατὰ τὸν μῦν, καὶ τὸ μέσον, καὶ τὸ πρὸς τῇ ἀποφύσει τοῦ βραχίονος· τὸ 8) δὲ καὶ ἀρτηριῶδές ἐςι· διακρινοῦμεν, ποῖον αὐτῶν, 9) ἐπὶ τίνων, διαιρετέον. ἐπὶ μὲν 10) τῶν λειποθυμικῶν, ἢ ἐφ' ὧν τι κεκάκωται ςόμαχος, ἢ τὸ τῆς δυνάμεως ὕποπτόν ἐςι, τὸ ἄνω διαιρετέον ἀγγεῖον· ἐπὶ δὲ τῶν ἀθρόας ἀφαιρέσεως χρηζόντων, καὶ κενώσεως εὐτόνου, τὸ μέσον· ἐπὶ δὲ τῶν ξενισμοῦ καὶ μεταποιήσεως χρηζόντων. ὥσπερ ἐπιληπτικῶν, μαινομέ-

quae magnitudine excedit, dexteram utique secamus. in brachio vero, eam quae ex humero descendit: in manu, eam quae inter medium et annularem interiacet: in poplite, quae maxime media est: in malleolis, interiorem: sique ante et post malleolos sint, eas quae ante. sed propter vasorum exiguitatem non est saepe in nostra potestate, ut quod velimus, incidamus. porro in secandis cubiti venis, et quae circa cubitum sunt, varia animaduersione est opus. hic etiam si minus in nobis sit, ut eligamus quam velimus, aut una solum appareat, vel etiam si aliae appareant, sed accommodatius ex una fiat evacuatio, dare operam debemus, ut ex ea sanguinem detrahamus. si vero, ut natura fert, et in plerisque accommodatae sunt tres, eaeque sint perspicuae: ea nimirum quae supra est ad musculum, et media, et quae ad brachii exortum est, cui etiam substrata est arteria, tunc quaenam in aliquibus secada sit, discernendum erit. nam in iis, qui animo linquuntur, aut stomachus aliquo vitio affectus est, aut virium robur suspectum est, vena superior incidenda est. quibus confertim facta detractione, et concitata evacuatione est opus, media: at quibus mutatione in

2) Ita in marg. In textu: εἴνεμὲν. sic.
3) Forte: καὶ τῶν ἐν τούτῳ διαιρ.υμένων ἀγγάων — χρήζει. κἀνταῦθα.
4) Loco δεῖ, in marg. δ' εἰ, quod probo.
5) Rasarius in mente habuit, ut suspicor, ὑποφαίνοντες, quo sensu occurrit, ὑποφαίνοντος ἔαρος. Certe ὑποπίπτοντος requirit, τῇ ὄψει. Mox malim: ἢ καὶ τῶν.
6) Id est, κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ αἵματος.
7) Nimirum, τῶν ἀνθρώπων
8) In textu: ὁ δὲ καὶ ἀρτηριώδης, sed syllabae δης inscriptum ες.
9) Poterat addi καί. Sed id in ejusmodi formis saepe animadverti omissum esse.
10) Interposuerim οὖν. Mox Codex κέκωται, quod correxi.

νων, σκοτωματικῶν, τὸ κάτω. Φυλακτέον δὲ τὸ μὲν ἄνω, ἐπὶ τῶν συνεςραμμένους καὶ περιγεγραμμένους τοὺς μῦς ἐχόντων, ἐφ' ὧν καὶ ἡ κυρτότης τῶν μυῶν ἐπιπίπτει τοῖς ἀγγείοις, μικρὸν ἀνωτέρω τῆς καμπῆς διαιρετέον ἐςὶ τὸ ἀγγεῖον· ἐπὶ δὲ τῶν κατίσχνων φυλακτέον τὸ κάτω, καὶ ἐφ' ὧν εὔρωςόν τε καὶ σφόδρα μέγα ἐςίν. ὁ 11) γὰρ φόβος γίνεται περὶ τὴν δύναμιν, μεγάλης ἐμβληθείσης 12) τῆς διαιρέσεως· καὶ εἰ τοῦτο φεύγοντες, μικρὰν ἐμβάλλοιμεν τὴν διαίρεσιν, θρομβώσεις 13) γίγνονται καὶ ἀνευρίσματα 14) ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν, καὶ παραμένοντα, ἔπειτα δὲ παυόμενα. ἐπὶ δὲ τῶν σφόδρα πιμελωδῶν καὶ φλεβοτομουμένων 15) κατά τινα ςόμαχον, τὸ ἄνω διαιρετέον. ὅ, τε γὰρ μῦς, πλαδαρὸς ὢν, ἄνω ἀποκεχώρηκε πάμπολυ τοῦ ἀγγείου, καὶ τὰ νεῦρα πλεῖςον ἀφέςηκε κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, ὥςε, κἂν βαθυτάτην ποιήσηταί τις τὴν διαίρεσιν ἐξ ἐπίτηδες, μὴ ἂν 16) ἀφικέσθαι. ἡ δὲ φλὲψ ἐπὶ πάντων 17) ἅπαξ ἁπλῶς ἀπίμελος καὶ ἀσκέπαςος, καὶ εὔσχιςος καὶ εὔρους ἐςίν. ἀφέςηκε δὲ καὶ ἡ μέση φλὲψ πολὺ τῶν ὑπ' αὐτὴν νεύρων· ἀλλ' ἐπὶ πολλῶν, 18) πρὶν ἐλθεῖν εἰς τὴν 19) καμπὴν, σχίζεται εἰς πολλὰ, ἢ εἰς δύο, ἂν

melius et diverſitate, inferior. ac ſuperior quidem cavenda eſt in iis, qui muſculos converſos et circumſcriptos habent. et in quibus muſculorum curvitas vaſis incumbit, paulo ſupra flexum vena eſt incidenda. in gracilibus vitanda eſt inferioris inciſio. et in quibus vena ipſa firma et valde magna eſt. metus enim eſt, ne vires exoluantur, magna ſectione adhibita. si vero id fugientes, exiguam ſectionem fecerimus, ſanguis in grumos concreſcet, et fient aneuriſmata, quae ſatis longo tempore perdurant, ſed poſtea ſedantur. in valde pinguibus, si venter aliquis ſectione venae dividatur, vena ſuperior incidenda eſt. nam et muſculus humectus, qui ſupra eſt, plurimum a vaſe abductus eſt, et nervi plurimum ab hac parte ſunt disuncti. quam ob rem etiam si quiſpiam profundiſſimam ſectionem fecerit de induſtria, ad eos non ſit perventurus. vena vero in omnibus ſemel abſolute pinguedinis eſt expers, et detecta, et facile ſcinditur, et facile fluit.. Iam vero media quoque multum abeſt a neruis, qui ſub ea ſunt ſiti. ſed ea in

11) Immo, φόβος γὰρ γίνεται ſeu ἐγγίνεται. Articulo non eſt opus.
12) Ἐμβάλλειν διαίρεσιν mirum quidem videtur. Occurrit tamen continuo iterum. Ita autem dicitur, quod iſta διαίρεσις extrinsecus fit, immisso (ἐμβληθέντος) inſtrumento aliquo. Vide mox Cap. 11.
13) *Guttatim coaleſcit ſanguis.* Vide Foës. in oecon. Hippocrat.
14) In Codice, ἀνευροίσματ, ſubnotatum tamen ο μικρὸν puncto. Radicitus hoc vocabulum transplantatum eſt, et in Rasarii interpretationem Latinam, et in non nulla lexica. Corrigendum ἀνευρύσματα. v. Galen in defin. med. et de tumoribus cap. 11. Paul. Aegin. VI, 37. p. 188. Proximum καὶ, poſt ἱκανὸν, rectius, ut puto, abeſt.
15) φλεβοτομουμένων in Codice linea ſubnotatum eſt. Fruſtra! Satis enim notum eſt vel ex Galen in Glossis p. 101. Proximus ςόμαχος potius notandus erat, quem quid m meus ſtomachus, ex continua desidia et ſenectute infirmus, nullo modo poteſt concoquere. Conjicio ergo: κατά τινα ςόμια. ςόμια autem intelliguntur *ora venarum* Memorantur vero etiam, ςόμια ἑλκῶν
16) In Codicis textu eſt μίαν. In marg: μὴ ἄν. Hoc probo. Sed loco ἀφικέσθαι malim etiam ἐφικέσθαι.
17) Ἐπὶ πάντων interpretor, πάντως, παντελῶς, ἅπαξ ἁπλῶς, quod junctim etiam ſcribitur. ἅπαξαπλῶς, eſt, *prorſus.* ἐξεπίτηδες multoties occurrit, veluti apud Platon. in Phaedone §. 45. p. 401.
18) Nimirum, ἀνθρώπων.
19) Hic quoque legitur in Codice, κάμπην, quod ſuperius, ut manifeſtum vitium, tacite correxi. κάμπη eſt *eruca*, animalculum ex eo genere, quae nunc *inſecta* appellant.

τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω χωρεῖ. διόπερ ἐν ταῖς λεγομέναις μὲν, πρὸς ἁφὴν, γινομέναις δὲ κατὰ στοχασμὸν φλεβοτομίαις, πάσχουσιν 20) ἐπιφλεβοτομοῦντες. διὰ γὰρ τὸ λεπτοτάτας ἐν ταῖς σχίσεσι τὰς σχισθείσας εἶναι φλέβας καὶ ἀφανεῖς γίνεσθαι, εἰς ἀτοπίαν ἐμπίπτουσιν. οὐ διαιρετέον οὖν τήνδε τὴν φλέβα. γίνεται γάρ τις καὶ ἄλλη πλάνη, ἐκ τῆς ἐπιδέσεως, 21) τῆς πρὸς φλεβοτομίας γινομένης. τὸ γὰρ δέρμα, ἰσχυρῶς τεινόμενον κατὰ τὴν μεσότητα τῆς καμπῆς, διὰ τὸ ἀνατείνεσθαι πρὸς τὸν τοῦ βραχίονος μῦν, φαντασίαν ἀγγείου πολλάκις ἀποτελεῖ. φευκτέον 22) τὸ τοιοῦτο.

plerisque, antequam ad flexum perveniat, in multas partes, aut saltem in duas scinditur: quarum altera supra, altera vero infra vergit. quocirca in venae sectionibus, quae tactu fieri dicuntur, sed coniectura fiunt, quibus venae inciduntur, ii pati solent. quoniam enim in venarum scissione venae ipsae scissae tenuissimae sunt, et non apparent, ideo errores committuntur. ergo haec vena non tundenda est. quinetiam alius quidam error in deligando brachio ad venam secandam committitur: ut cutis vehementer tensa in medio flexu, quia ad brachii musculum extenditur, opinionem saepe vasis facit. quare hoc cavendum nobis est.

Κ Ε Φ. η.

Τίς καιρὸς φλεβοτομίας ἐν τοῖς ἐπὶ 23) μέρους καιροῖς. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Quod tempus opportunum sit venae secandae in singulis temporibus. Ex Herodoti libro de praesidiis evacuantibus. Cap. 8.

Ἐν τοῖς ἐπὶ μέρος 24) καιροῖς, περὶ μὲν τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπισημασιῶν ἀνεπιτήδειος φλεβοτομία, ἐκτὸς εἰ μὴ μέγα τι κακὸν τοῖς πυρέττουσι συνεισβάλλοι, ὡς πνιγμὸς, ἢ σπασμὸς, ἢ ἐξάγουσα 25) ὀδύνη. εἰ μέντοι μηδὲν ἔξωθεν ἐπείγοι, περιμενετέον τοὺς τῆς ἀνέσεως καιροὺς, καὶ μακρῶν μὲν ὄντων τῶν διαλειμμάτων, ἐν τῇ παντελεῖ φλεβοτομητέον 26) ἀνέσει. ῥᾶον γὰρ αἱ δυνάμεις εὐσταθοῦσαι τῶν ἀφαιρετικῶν ἀνέχονται βοηθημάτων, καὶ παρίστανται κατὰ τὸ ἀν-

In singulis temporibus morborum, in principiis accessionum incommoda est venae sectio: nisi magnum aliquod malum febricitantes invadat, ut suffocatio, aut conuulsio, aut excrucians dolor. si vero nihil extrinsecus urgeat, remissionis tempora sunt expectanda. sique longa interualla sint, in perfecta remissione venam secare conveniet. Vires enim robustae facilius evacuantia praesidia ferunt: et constant pro earum

20) Rasarius videtur voluisse: οἱ φλεβοτομηθέντες.

21) Equidem conjicio: τῆς πρὸ τῆς φλεβ. Mox rursus quoque in Codice: κάμπης.

22) Interposuerim, οὖν.

23) Cod. μέρος. In principio Codicis, in indicibus capitum, est: ἐκ τῶν Ἡροδότου, τῆς (corrige, τίς.) καιρὸς τῶν (corrige, τῆς.) ἐπὶ μέρους φλεβοτομίας.

24) ἐπὶ μέρους Graece dicitur. Ergo corrigendum. *Tempora singula*, nimirum febrium.

25) Immo fortasse, ἐξάγχουσα, ὀξεῖα. Dicitur, ἐξ'γειν τοῦ ζῆν. Sed alienum id ab h. l.

26) In Codice sine sensu, uno vocabulo, legitur, ἀεσιεραιον, quod correxi. ῥᾶον tamen etiam in marg. notatur.

θρικὸν αὐτοῖς, 27) καὶ μονονουχὶ τοῖς βοηθήμασι 28) χεῖρας ὀρέγουσιν. ἐν πολλῷ γοῦν τὰ ὅλα γίνεται μεταβολῇ. ἐν δὲ τοῖς παροξυσμοῖς ὑποπεπτωκυῖαι, 29) τοῦ παρηγορήσοντος μόνου προσδέονται. εἰ δὲ βραχὺς ὁ τῆς ἀνέσεως χρόνος εἴη, τὴν μὲν παντελῆ φθαστέον ἄνεσιν· ἀρξαμένους δ᾽ ἀνίεσθαι φλεβοτομητέον. περιέσται γὰρ ἡμῖν, διαστήσασιν ὀλίγον χρόνον, ἀνέντας τρέφειν, τῶν ἀφαιρετικῶν καὶ ἐν πυρετοῖς ἔσθ᾽ ὅτε καλῶς προσαγομένων· τῶν δὲ προσθετικῶν, οὐδέποτε. ἄτοπον οὖν, τὸν τῆς τροφῆς καιρὸν εἰς τὸν τῆς φλεβοτομίας ἀποδαπανῆσαι. κἂν τὰ τῆς ἐπισημασίας διαδραμόντα στᾶσιν ποιήσηται, ἀγνοῶνται 30) δὲ οἱ διαδεχόμενοι καιροὶ, αὐτῆς χάριν τῆς ἐπισημασίας, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ φλεβοτομητέον. ἀποπαύσεται γὰρ τὸ ἐλλεῖπον. τρέχουσαν μὲν γὰρ ἐπισημασίαν πρὸς 31) ἄνεσιν, ἐπιθεωρητέον, μένουσαν 32) δὲ κινητέον, καὶ μᾶλλον, διὰ τοῦ τοιούτου βοηθήματος. ἐπὶ δὲ τῶν ἐν ἀδιασκόπῳ συνεχείᾳ νοσούντων, ὁ αὐτὸς φλεβοτομίας καὶ τροφῆς καιρός. μικρὸν γὰρ πρόσθεν τῆς τοῦ σώματος ἀποθεραπείας ἀφαιρεῖν τὸ αἷμα· εἰ δὲ συνεχεῖς μὲν εἶεν πυρετοὶ, ἔκδηλον δέ τινα παροξυσμὸν φέροιεν, καθ᾽ ὃν προστιθέντες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεγέθους μένουσιν, 33) ποιούμενοι τεταγμένως, ἢ καὶ ἀτάκτως τὰς προσβολὰς, ἀποθεωρητέον, ὡς ἔνι μάλιστα, μὴ κατὰ τὰς

robore: et tantum non auxiliis manus praebent. quae omnia in longa mutatione fiunt. at cum in acceſſionibus conciderint, auxiliis tantum indigent, quibus recreentur. si vero breve ſit remiſſionis tempus, praeveniendum erit, ut ne eam perfectam expectemus: ſed cum incipit remiſſio, ſecanda vena eſt: licebit enim nobis paulo interiecto tempore poſt detractionem, in remiſſione alere. et in febribus quandoque auferentia remedia adhibemus, addentia vero non item. ſed abſurdum eſt, ut alendi tempus in venae ſecandae tempore conſumamus. Cumque inuaſionis tempora elapſa ſtatum faciant, ignota vero ſint tenpora ſtatum ſuſcipientia, propter inuaſionem, eo tempore eſt facienda ſectio. nam quod reliquum eſt ſedabitur. cum vero ad remiſſonem currit inuaſio, tunc inſpiciendum eſt: cum vero eo pervenit, movendum eſt, et praeſertim hoc praeſidio. at quorum continuus morbus eſt, nec diſcerni tempora poſſunt, idem eſt venae ſecandae et cibi dandi tempus: ut paulo ante corporis recurationem ſanguis detrahatur. si vero continentes febres ſint, et aliquam acceſſionem perſpicuam afferant, in qua accedentes in eadem magnitudine maneant, et ordinatas, aut inordinatas inuaſiones faciant, diligen-

27) In Codice, αὐταῖς. κατὰ τὸ ἀνδρικὸν, idem, quod ἀνδρικῶς. Ita, κατὰ τὸ καρτερὸν, et alia.

28) Equidem ad mitigandam duriorem metaphoram interposuissem, ὡς εἰπεῖν. Germanice ad verbum eſt: *die Kraefte reichen den Huilfsmitteln die Haende.*

29) αἱ δυνάμεις, nimirum. Imperite ſcriptum in Codice: ὑποπεπτοκυῖαι. παρηγορεῖν per ſe elegantur dictum. Equidem tamen eo hic non fuiſsem usus, ſed ἐξαναστήσοντος. Eleganter Philo p. 237. E. τὴν δεξιὰν καὶ σωτήριον χεῖρα ὀρέγων, ὑπολαμβάνει (optime!) καὶ ἐξανίστησιν.

30) Codex, ἀγνοοῦνται, ſed deleto in fine iota.

31) πρὸς in margine additum.

32) Codex: μὲν οὖσαν.

33) Forte, μένωσιν.

ἐπιθέσεις τῶν ἐπισημασιῶν τὰς ἀφαιρέσεις ποιεῖσθαι, ἀλλὰ κατὰ τοὺς διομαλισμούς. οὗτος γὰρ καὶ πρὸς τροφὴν καιρὸς ἐπιτήδειος.

tissime animadvertendum erit, ne increscentibus inuasionibus detractiones moliamur : sed in temporibus inaequabilibus. quod etiam tempus ad cibum dandum erit accommodatum.

Κ Ε Φ. θ.

Ἀντύλλου. Τίνα πρὸ τῆς διαιρέσεως ποιητέον. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Διαδετέον τὸν βραχίονα πρὸ τῆς διαιρέσεως 34) τελαμῶνι εὐτόνῳ, πλάτος ἔχοντι, ὅσον δακτύλων δύο ἢ ὀλίγῳ πλατύτερον. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἐσφαιρωμένους καὶ περιγεγραμμένους ἐχόντων τοὺς ἐν τοῖς βραχίοσι μῦς, κατωτέρω περιβλητέον τὸν τελαμῶνα, καὶ μάλιστα, εἰ ἐπιμήκεις εἶεν οἱ φλεβοτομούμενοι. ἱκανὸν γὰρ τούτοις τὸ τοῦ μήκους διάστημα ἀπὸ τοῦ μυὸς ἐπὶ τὴν 35) καμπὴν τοῦ ἀγκῶνος. ἐπὶ δὲ τῶν μικρῶν, οὐ 36) πάνυ. ὁμοίως 37) δὲ τοὺς μῦς συνεστραμμένους ἐχόντων, ἡ μὲν ἀνωτέρω διάσφιγξις ἄχρηστος· δεῖ δὲ ὀλίγον κατωτέρω τῆς μεσότητος τοῦ μυὸς τὴν ἀπόσφιγξιν ποιεῖσθαι, τάσσοντας τὸν τελαμῶνα κατὰ τὰ τελευταῖα τοῦ μυός. ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τοὺς μῦς πλαδαροὺς ἐχόντων, οὐδὲν κωλύει τὸ κατὰ μέσον τοῦ μυὸς περιβάλλειν. 38) ἀλλ' εἰ μὲν κατωτέρω τοῦ μυὸς παντὸς, ἢ ἐν τοῖς κάτω μέρεσιν αὐτοῦ διασφίγγοιμεν, ἔξεστιν ἡμῖν καὶ εὐτόνῳ σφόδρα χρῆσθαι τῇ διασφίγξει, ὂν 39) ἐπὶ τοῖς μέρεσι τοῖς διασφιγγομένοις· οὐ

Antylli, quid ante venae sectionem faciendum. Ex secundo de vacuantibus praesidiis libro. Cap. 9.

Ante venae sectionem ligandum est brachium robusto vinculo, quod habeat duorum digitorum latitudinem, aut paulo plus eo. in iis vero, qui musculos brachiorum elatos, et circumscriptos habent, vinculum est inferius iniiciendum : ac praesertim, si, quibus venae sectio adhibetur, sint oblongi : siquidem in eis interuallum longitudinis a musculo ad cubiti flexum satis magnum intercedit : in parvis autem, non multum. simili quoque modo iis, qui musculos contortos habent, superior constrictio est inutilis. est enim paulo inferius medietate musculi facienda ligatio : ad finem musculi vinculo constituto. at in mulieribus, et qui musculos flaccidos habent, nihil prohibet medio musculo vinculum adhibere. sed si inferius, quam totus musculus sit, aut si in inferioribus ejus partibus deligaverimus, licebit nobis valida admodum constrictione uti : quod tamen partibus, quae constringuntur, non est utile: quandoquidem in constri-

---

34) Id est, *fascia*, *fasciola*. Herodot. II, 86. VII, 181 Hic inferius legitur: ὁ περιδεόμενος τελαμών.
35) Semel decretum habuerat scriba Codicis, ubique scribere, κάμπην. Discrimen inter κάμπη et καμπὴ superius, ni fallor, notavi.
36) οὐ in margine additum.
37) Rursus in tenebris versamur. Ergo palpandum est manibus. Prehendi ergo hujuscemodi: ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τοὺς μῦς.
38) Vix opus est, ut moneam, synonyma hic esse, διαδεῖν, διασφίγγειν, ἀποσφίγγειν, περιβάλλειν.
39) Istud ὂν plane otiosum est h. l. nec video, quid ei sit substituendum, cum nec οἷον, nec ὡς, nec similia alia mihi probentur. Immo totum istud: ὂν ad διασφιγγομένοις, mihi molestum est.

μὴν χρήσιμον. ἐπὶ γὰρ τῇ διασφίγξει ἀδηλότερά τε γίγνεται τὰ ἀγγεῖα, καὶ ναρκώδης καὶ ἐπώδυνος ἡ χείρ. εἰ δὲ κατὰ μεσότητα τοῦ μυὸς γένοιτο ἡ διάσφιγξις, οὐδ' ὅλως χρὴ πιέζειν, καὶ μάλιστα ἐπὶ γυναικῶν καὶ τῶν τρυφερῶν. θλιβείσης γὰρ τῆς κοιλίας τοῦ μυὸς, 40) ὑπόσφαγμα γίνεται κατὰ τὸν βραχίονα πολλάκις. ἐνίοις δὲ καὶ ἐρυσίπελας καὶ ἀπόστημα ἐπακολουθεῖ. δεῖ δὲ στοχάσθαι, μὴ ὁ περιδεόμενος τελαμὼν περιστρέψῃ τὸ δέρμα τοῦ ἀγκῶνος, ἀλλὰ τηρήσῃ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ θέσιν, ἵνα μὴ, ἐπιλυθέντος, ἀποβὰν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν, τὸ δέρμα ἐπιλάβῃ τὴν ῥύσιν τοῦ αἵματος, παραλλασσούσης τῆς ἐν τῷ δέρματι διαιρέσεως τὴν τοῦ ἀγγείου διαίρεσιν. ὅσοι δὲ ἐπὶ τῶν ἀφανῶν ἀγγείων κατωτέρω τοῦ ἀγκῶνος διασφίγγουσιν, οὐ προσηκόντως ποιοῦσιν. οὐδέποτε γὰρ, ἐπ' οὐδενὸς μέρους, ἐκ τῆς κατωτέρω διασφίγξεως ἐκυρτώθη τὰ ἀγγεῖα, οὐδὲ μὴν, οὐδ', ὅσοι σπόγγοις προπυριῶσι τὰ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ἀνύουσί τι. οὐ γὰρ ἂν κυρτωθείη, εἰ μὴ ἐκ τῆς διασφίγξεως. δεῖ δὲ μετὰ τὴν διάδεσιν τὰς χεῖρας τρίβειν πρὸς ἀλλήλας, καὶ διακρατεῖν τὶ ἐν τῇ χειρί. ἐπὶ δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ μετώπου φλεβοτομουμένων, ἢ κανθῶν, 41) ἢ γλώσσης, ἢ παρὰ τὰ ὦτα, χρὴ τελαμῶνα περιβάλλειν τῷ τραχήλῳ, τὸν δὲ κάμνοντα κελεῦσαι, τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἢ δεξιὰν τάξαι κατὰ τὸ γένειον, ἢ 42) πᾶσαν ἀντίχειρα δακτύλων μόνον. ἐπει-

ctione et vaſa occultiora fiunt, et obſtupeſcit manus, ac dolore conficitur. verum, si in muſculi medietate fiat conſtrictio, neutiquam premendum eſt: ac praeſertim in mulieribus et delicatis. compreſſo enim muſculi ventre, perſaepe in brachio hypoſphagma oritur. nonnullis vero et eryſipelas et abſceſſus conſequuntur: in quo etiam videndum eſt, ne vinculum cutim inuertat cubiti. ſed naturalem ejus ſitum conſervet: ut, cum ablatum fuerit, cutis, in proprium locum ſecedens, in cauſa ſit, ne ſanguis effluat: cum diſſecta cutis in locum venae ſectionis abeat, atque ita eam claudat. qui vero in vaſorum non apparentium ſectione infra cubitum conſtringunt, non recte faciunt. nunquam enim in ullo membro vaſa elevata ſunt ab inferiore conſtrictione. quin ne illi quidem, qui prius ſpongiis vaſa, quae in cubito ſunt, fouent, quicquam proſunt: quia non elevarentur, niſi adhibita conſtrictione. ubi vero ſit facta deligatio, manus inter ſe fricandae ſunt: et aliquid manu tenendum. Quibus vero in fronte, aut angulis oculorum, aut ſub lingua, aut ſecundum aures venae ſecantur, vinculum eſt collo iniiciendum: et aegrotanti imperandum, ut dextram aut ſiniſtram manum ſub mento teneat: aut ſolum pollicem totum. atque ita laqueus digitis alligan-

40) Ita ex correctione. Antea erat ὑπόσφιγμα. Galen. in Gloss. p. 66. in ἀπόσφαγμα, et p. 100. memorat quidem ἀπόσφαγμα, ſed id alienum ab hoc loco. H. l. enim notat *ſuffuſionem ſanguinis*. v. Paul. Aegin. III. 22. p. 73. Actuar. περὶ διαγν. παθ. II, 35. ὑπώπια et ὑποσφάγματα jungit. Vide eundem ibid. II, 7.

41) De hoc ſuperius monitum.

42) Cod. ει. Et mox, ἀντίχειρον. De ὁ ἀντίχειρ v. ad Aelian. Varr. Hiſt. II, 9. Theocrit. Id. XI, 57. Oribas. Anatom. ex Galeno. p. 226. Memoratur etiam ἀντίχειρ δεξιὸς et εὐώνυμος apud Melampod. fol. 107. pag. 2. fol. 108. pag. 1. in edit. Rom. Aeliani. ἡ ἀντίχειρ, ut ſubſtantiuum, non recordor legere. Loco πᾶσαν ergo conjicio πάντως, *ſaltem*.

τα τὸν τελαμῶνα κατὰ τῶν δακτύλων σφίγγειν. οὕτω γὰρ ὁ μὲν βρόγχος οὐκ ἀπολειφθήσεται· 43) τὰ δὲ ἑκατέρωθεν ἀγγεῖα, τὰ τείνοντα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, θλιβόμενα, ἐν τοῖς ἐπάνω διοιδήσει μέρεσιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἀτόπων 44) ἢ παρέτων παρεστὰς ὑπηρέτης ὑποβαλλέτω τὴν χεῖρα τῷ γενείῳ. ἀπὸ δὲ χειρὸς ποιούμενοι τὴν ἀφαίρεσιν, 45) εἰ κατεωνισε δὲ οἱ πρόσθεν αὐτὴν εἰς θερμὸν 46) χαλάσαι μετὰ τοῦ σφίγγειν. ἀπὸ δὲ ἰγνύας, ἡ μὲν διάσφιγξις ὑπὲρ τοῦ γόνατος ἐν τῷ μηρῷ. γινέσθω δὲ ἡ ἀφαίρεσις, εἰ οἷόν τε, ἐν βαλανείῳ, ἢ καὶ προπυριασθείσης. 47) περιπατείτω δὲ μετὰ τὴν διάσφιγξιν ὁ κάμνων, καὶ μελλόντων δὲ διαιρεῖν, ὀρθὸς ἐπὶ μόνου τοῦ σκέλους ἐρειδέσθω. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐπὶ σφυροῦ γιγνέσθω, τῆς διασφίγξεως μικρὸν ἀνωτέρω τῶν σφυρῶν παραλαμβανομένης.

dus, et adstringendus. ita enim guttur non deficiet, et utriusque partis vasa ad caput tensa eo compressu in superioribus partibus intumescent. in absurdis vero, aut languidis hominibus, minister adstans manum mento subiiciet. si a manu detrahere sanguinem velis, prius perfundenda est aqua calida, atque ita cum constrictione relaxanda. in malleolis vero constrictio supra genu in femore fiat: sanguisque, si fieri potest, in balneo detrahatur, vel ante fomenta adhibeantur. cumque fuerit admota constrictio, laborans inambulet. cumque sit facienda sectio, rectus super unico crure consistat. idem fiat in venarum poplitis sectione: et constrictio paulo supra poplitem adhibeatur.

ΚΕΦ. ι.

Πῶς 48) φλεβοτομητέον. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ποτὲ μὲν καταπείροντες, 49) ποτὲ δὲ ἀναπείροντες φλεβοτομοῦμεν. καταπείροντες μὲν, ἐπειδὰν ἄδηλα ᾖ τὰ ἀγγεῖα· ἀναπείροντες δὲ, ἐπειδὰν σφόδρα ἐπιπόλαια. δεῖ δὲ μὴ ὅλον διαιρεῖν τὸ ἀγγεῖον. ἀνατρεχόντων γὰρ αὐτοῦ τῶν

Quomodo vena secanda sit. Ex eodem. Cap. 10.

Venas incidimus quandoque punctim, quandoque caesim. ac punctim quidem eas, quae non apparent: caesim vero eas, quae valde in superficie cutis sunt sitae. non totum autem vas secandum est. nam aversis ejus labiis

43) Conjicio, ἀποληφθήσεται aut ἐπιληφθήσεται.

44) Nisi ἀτόνων, aut simile aliquid legendum sit. Πάρετος est apud Gregor. Nyss. Tom. II. p. 195. Idem est, quod παράλελυμένος.

45) Ita prorsus in Codice. Sed in margine: κατεωνισαι (sine accentu) δέοι. Utrumque obscurum. Mox dubia etiam sunt, μετὰ τοῦ. Nam *post* est μετὰ τό. Ego interim conjicio: ἀφαίρεσιν, εἰ καὶ ταινιῶσαι δέοι, πρόσθεν — χαλάσαι πρὸ τοῦ σφίγγειν. ταινία est *fascia*. ταινιοῦν, *fascia vincire*. Vide mox notam 64.

46) Nimirum, ὕδωρ.

47) Scilicet, τῆς ἰγνύας.

48) Hic in marg. laudatur Aëtius lib. 3. cap. 13. Sed eum nondum ad manus habeo, etsi ea de causa ante duos annos Lipsiam scripserim.

49) Codex: καταπήροντες, et mox, ἀναπήροντες. Atque ita postea etiam. Sic mox vitiose etiam, ἐπιπολεαι

μερῶν, ἡ ῥύσις οὐ γίνεται μετὰ 50) ἀκοντισμοῦ· μηδὲ τὸ κάτω μέρος τοῦ ἀγγείου διαιρεῖν, ἀλλὰ τὸ ἀνωτέρω.. λέγω δὲ, κάτω μὲν, τὸ πρὸς τὴν ἀπόφυσιν τοῦ βραχίονος κάτω νεῦον· ἄνω δὲ, τὸ πρὸς τὴν κερκίδα. τοῦ μὲν γὰρ ἄνω διαιρεθέντος μέρους, εὔμορφος ἐξακοντισμὸς γίνεται τοῦ αἵματος· τῶν δὲ κάτω διαιρεθέντων, οὐδὲν ἀπακοντίζει.

fluxio non fit cum eiaculatione. sed neque etiam inferior vasis pars secanda est, verum superior. dico autem inferiorem, quae ad brachii exortum infra vergit: superiorem vero, quae ad radium. nam superiore parte incisa, decentior fit sanguinis iaculatio: at partibus inferioribus incisis, nihil iaculabitur.

ΚΕΦ. ια.

Πότε καὶ ποίῳ μεγέθει καὶ σχήματι τῆς διαιρέσεως χρηστέον. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐπὶ μὲν κενώσεως δεομένων ἀθρόως 51), μεγάλην ἐμβλητέον τὴν διαίρεσιν· ἐφ' ὧν δὲ δεῖ περισπᾶσαι καὶ ἀποστρέψαι φορὰν αἵματος, οἷον, ἐπὶ τῶν αἷμα ἀναγόντων ἢ αἱμοῤῥαγούντων, 52) ἐπὶ τῶν ἐκ ῥινῶν ἢ ἄλλου τινὸς μέρους, μικρὰν σφόδρα. οὐ γὰρ κενώσεως δέονται, κενούμενοι ὑπὸ τοῦ πάθους· ἀλλ' ἀνθολκῆς. δεῖ οὖν ἐπὶ τούτων πολλῷ χρόνῳ ῥύειν ἀπὸ τῆς φλεβὸς τὸ αἷμα. ἔτι μικρᾷ μὲν χρηστέον, ἐπὶ τῶν μικρῶν ἀγγείων· μεγάλῃ δὲ, ἐπὶ τῶν μεγάλων. εἰ γὰρ ἐπὶ μεγάλῳ τὶς ἀγγείῳ μικρὰν ποιεῖτο διαίρεσιν, ἐνθρόμβωσις 53) ἐξ ἀνάγκης γίνεται. σχήματά γε μὴν διαιρέσεως τρία. τὸ μὲν ἐπικάρσιον· τὸ δὲ εὐθὺ, οὐχὶ κεῖρον, 54) ἀλλὰ σχίζει τὴν φλέβα· τὸ δὲ μεταξὺ τούτων λοξόν. τῷ μὲν οὖν ἐπικαρσίῳ χρηστέον, ἐφ' ἂν οὐδ' ὅλως ἐπαφαιρεῖν 55) δοκιμάζομεν· καμφθέντος γὰρ τοῦ ἀγκῶνος, εὐθὺς παρακολλήσεως τυγχάνει. τὸ

Quando, qua magnitudine, quaque forma secanda vena sit. Ex eodem libro.
Cap. 11.

In iis, qui evacuatione confertim facta indigent, ampla incisio facienda est. at ubi sanguinis lationem revellere, atque avertere oporteat, quemadmodum usu venit in iis, qui sanguinem reiectant, aut ora venarum aperta sunt, aut sanguis e naribus, aut alia parte quadam fluit, perexigua est facienda. eiusmodi enim, cum ab ipsa affectione vacuantur, non iam evacuatione, sed retractione atque aversione indigent. ex quo fit, ut sanguis multo tempore fluere ex vena debeat. praeterea angusta sectio in parvis vasis est itidem facienda: ampla, in magnis. nam, si quis in magno vase sectionem parvam faciat, sanguis necessario collectus concrescet. Sunt autem tres incidendarum venarum figurae. transuersa, recta, quae non pungit venam, sed scindit, et harum media, obliqua. ac transuersa quidem

50) Ita dicitur, αἷμα ἐξακοντίζειν. Occurrit etiam, εἰσακοντίσειν, περὶ σπέρματος ἀνδρός. Primus, ni fallor, Homerus hac metaphora usus est. Vide hic mox bis. Vers. 6. malim, εὔφορος.
51) In marg. ἀθρόας.
52) Forte, ἤτοι ἐκ ῥινῶν.
53) θρόμβωσις paullo ante lectum. Neutrum lexica agnoscunt.
54) Ita in marg. In textu: κηρόν. Mox Codex: τὸ — ἐπικάρσιον, quod correxi.
55) Mox est, ἐπαφαίρεσις, iterata detractio sanguinis, et rursus, ἐπαφαιρεῖν.

δὲ λοξὸν ἐπιτήδειον τῇ ἐπαφαιρέσει. ἐν γὰρ τῇ καμπῇ τοῦ ἀγκῶνος οὐκ ἀκριβῶς μῦται 56) τὰ χείλη. τὸ δὲ ἐπίμηκες σχῆμα ἐπιτήδειον, ἐφ᾽ ὧν οὐ μόνον τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπαφαιροῦμεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς τρίτης, ἢ καὶ τετάρτης. καμφθέντος γὰρ τοῦ ἀγκῶνος ἐπὶ πλεῖστον ἀσύμπτωτα 57) μένει τὰ χείλη.

utendum eſt, ubi iterationem nullo modo faciendam eſſe exiſtimamus: curuato enim cubito ſtatim conglutinatur. obliqua iterandae ſanguinis miſſioni apta eſt: quoniam in flexu cubiti non ita exquiſite labia ſectionis componuntur. forma vero oblonga conuenit iis, in quibus non ſolum eodem die iteranda eſt ſanguinis detractio, ſed tertio etiam die, et quarto. ſiquidem cubito curuato labia ſectionis a ſeſe plurimum diducuntur.

ΚΕΦ. ιβ.

Τίνα προσμηχανητέον πρὸς τὴν τοῦ αἵματος εὔροιαν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐι μὲν διὰ σφίγξιν βιαιεστέραν 58) ἡ ῥύσις ἐπέχοιτο, ταύτην ἀνετέον· εἰ δὲ, παρατραπέντος τοῦ δέρματος, ἐπικαλυφθείη ἡ τοῦ ἀγγείου διαίρεσις δι᾽ ἀφυΐαν 59) τῆς ἐπιδέσεως, μετασχηματιστέον τὸν ἀγκῶνα παντοίως, καὶ ἐπὶ τὸ πρηνὲς καὶ ὕπτιον καὶ ἐκτεταμένον καὶ συνηγμένον, μέχρις ἂν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι καταστῇ, ὡς τὴν εὔροιαν ἐπακολουθῆσαι, τῆς διαιρέσεως τοῦ ἀγγείου κατευθὺ γενομένης τῇ τοῦ δέρματος διαιρέσει. μικρᾶς δὲ τομῆς ἐμβληθείσης, ἐπιδιαιρετέον αὐτήν. δειλίας δὲ ἐπιλαμβανούσης τὴν ῥύσιν, ἐπιτηδέστερον, ὅπως ἀψοφητὶ ῥέῃ. παύονται γὰρ τοῦ ἀγῶνος, εἰ μὴ 60) νομὴν νομίζοι ἐμφέρεσθαι. τῆς λειποθυμίας δὲ ἐνοχλούσης, κατακειμένων ἀφαιρετέον, καὶ τὸν στόμαχον σπαρακτέον, ἐμέτοις τὲ καὶ καθέσεσι δακτύλων, καὶ ὀσφραντοῖς ἀνακτη-

Quid faciendum ſit, ut ſanguis facile fluat. Ex eodem libro. Cap. 12.

Si fluxio ſanguinis non procedat, quod violentior ſit adhibita conſtrictio, remittenda ea eſt: ſi vero cute recurrente, vaſis inciſio ſit abſcondita ex contractu cutis ſupergreſſae, cubitus in omnes figuras erit conſtituendus ac voluendus, ut ſupinus, ut ſublimis, ut extenſus, ut denique contractus teneatur, donec in ea tandem figura conſiſtat, ut vaſis ſectione contra cutis diviſionem recte conſtituta, ſanguis facile fluat. ſique parua ſit facta diviſio, iterum erit dividenda. cum vero prae timore ſanguis non fluit, accommodatius erit, ut ſine ſtrepitu effluat. ea enim turbatio ſedetur, ſi non exiſtiment, ulcera paſcentia non eſſe conſecutura. Si animi defectio perturbet, ſtratis et reclinatis ſanguis mittetur: et ſtomachus

56) Aut μύει. In Codice vitiose, μυεῖται.

57) Noſtri: *ſie fallen nicht zuſammen.*

58). Loco βιαιοτέραν. In Codice eſt: βιαιστέραν. Verſu 22. malim, ἐπιτηδευτέον, loco ἐπιτηδέστερον.

59) *Propter ineptam, minus idoneam, obligationem.* In Codice eſt ἀφυεῖαν. Raſarius cogitavit de aliis.

60) Ita Codex: Forte, τομην νομίζοιεν. Sed nec haec ſatis placent, tametsi recte dicatur, τομην ἐμφέρεσθαι. Aut, μη νομίζοιεν ἀφαιρεῖσθαι, nimirum, το αιμα.

τέον, καὶ τὰ ἄκρα διαδετέον, ἵνα 61) σφόδρα ἐνοχλοῖτο. θρομβώσεως δὲ ἐνοχλούσης καὶ ἐπεχούσης τὴν ῥύσιν, δεῖ τοῖς λιχανοῖς 62) δακτύλοις τῶν δύο χειρῶν διαλύειν τὸν θρόμβον, καὶ 63) κατὰ συμπίεσιν ἐκθλίβειν, καὶ ἔλαιον καταχεῖν, καὶ ἔτι μᾶλλον ὄξος. διαλυτικὸν γὰρ τῶν θρόμβων. εἰ δὲ διὰ ψύξιν ἐπέχοιτο, ἤτοι διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ ἀέρος, ἢ διὰ πάθος ψυχρὸν, οἷόν ἐστιν ἐπιληψία καὶ ἀποπληξία καὶ τὰ τοιαῦτα, πυριᾷν τὸ μέρος, κατεωνᾷν, 64) τρίβειν, λιπαίνειν, καὶ ὅλως εἰς τὴν ἐναντίαν ἕξιν καθιστᾷν. πιμελὴ δὲ καὶ σὰρξ ἐπὶ τῶν καταπιμέλων καὶ κατασάρκων ἐκπηδᾷ διὰ τῆς 65) αἱρέσεως, καὶ ἐπιλαμβάνει. ἁπλοῦς δὲ ἐπὶ τούτοις λόγος. ἢ γὰρ ἀφαιρεῖν τὸ ἀναδραμὸν, ἢ 66) παραστέλλειν χρή.

ΚΕΦ. ιδ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου περὶ ἀρτηριοτομίας. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Διαιροῦμεν δὲ ἀρτηρίαν, εἰ μὲν οἷόν τε εἴη, τὴν ὑπὸ κορυφὴν κατὰ τὸ ἰνίον μεταξὺ τῶν τενόντων· εἰ δὲ μὴ, τὴν παρὰ τὸ ὄπισθεν τῶν ὤτων, ἢ τὰς ἑκατέρωθεν τῆς κορυφῆς, τὰς κατὰ τὸ βρέγμα. συμβαίνουσι δὲ κατὰ τὴν

tum vomitibus, et digitorum in os immiſſionibus vellicandus, tum odoramentis recreandus: ſed et partes extremae vinciendae erunt ſic, ut magna moleſtia afficiatur. si vero concretio ſanguinis in grumos interturbet, impediatque effluxionem, concretionem diſſoluere ambobus utriuſque manus indicibus digitis oportebit: et comprimendo elidere atque exprimere: oleumque erit infundendum, et multo etiam magis acetum: quod ſane habet grumos diſſoluendi poteſtatem. si perfrictio vetet, ne ſanguis exeat, eaque ſit vel propter aërem frigidum, vel quia morbus frigidus ſit, ut eſt comitialis, atque attonitus, et qui ſunt generis eiuſdem; fovendus erit locus perfundendo, fricando, ungendo, et omnino ad contrarium ſtatum erit redigendus. Iam vero pinguedo et caro in pinguibus et carnoſis proſilit, dum ſanguis auſertur, eumque cohibet: in quibus haec unica eſt ratio: nam vel auferre eum, qui recurrit, vel retinere oportet.

De arteriarum ſectione. Ex Antyllo. Cap. 14.

Arteriam ſecamus, si fieri poſſit, quae ſub vertice ad occiput, et media inter tendines: ſin ſecus, eam, quae ſecundum aures eſt: vel eas, quae in utroque verticis latere ad ſincipunt ſunt.

61) ἵνα in margine additum.

62) Cod. ληχάνοις, ſupra tamen ſcripto iota.

63) In Codice: κατασυμπίεσιν.

64) Ita expreſſis litteris, ſed ſine iota ſubſcripto. In littera ε vero deleti accentus acuti ſunt veſtigia. κατεωνᾶν, ſed ſine iota ſubſcripto, recurrit paullo inferius cap. 18, κατεωνᾶν ὕδατι θερμῷ. Vide indicem in καταιονᾶν.

65) Sic, ſpiritu leni. Forte; διαιρέσεως aut ἀφαιρέσεως Mox ἐπιλαμβάνει, inhibet.

66) Forte, ἀναστέλλειν remittere, rejicere.

67) στεφανιαίαν καὶ μέσην ῥαφήν. αἱ δὲ ἀπὸ τῶν κροτάφων ἐπὶ μέτωπον τείνουσαι διὰ τοῦτο παραιτητέαι, διότι κατὰ μυὸς ἔχουσι τὴν θέσιν. ῥᾴδιον 68) γὰρ ἀκινδύνως διελεῖν αὐτὰς, παρακελευομένους τῷ ἀρτηριοτομουμένῳ, κινεῖν τὴν γνάθον καὶ συνερείδειν. ἐν τούτῳ γὰρ οἱ μύες οἱ κροταφῖται ὅλοι δι' ὅλων κινοῦνται προφανῶς. ἔξεστιν οὖν ἀπονεύοντας τοῦ κινουμένου μέρους ἐν τῷ κατὰ τὸ μέτωπον ἀτρεμοῦντι 69) ἀκινήτῳ ποιεῖν τὴν διαίρεσιν. ἀλλ' οὔτε πολὺ φέρεται καὶ 70) ἀθρόον ἐξ αὐτῶν τὸ αἷμα διὰ τὴν μικρότητα, οὔτε μετὰ πολλοῦ πνεύματος. φλεβώδεις γάρ εἰσιν. οὐ κατὰ πολὺ οὖν φλεβοτομήσεις. ἐντεῦθεν ἀφαίρεσις διαφορωτέρα. αἱ δ' ἔμπροσθεν τῶν ὤτων κατὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν μασητήρων 71) μυῶν, εἰσὶ μὲν εὔρωστοι σφόδρα· ὀλιγάκις δὲ καὶ οὐκ ἀκινδύνως διαιροῦνται διὰ τὴν γειτνίασιν τῶν μυῶν, καὶ διὰ τὴν ἐπιπλοκὴν τῶν ἐκεῖθεν ὑμένων. δεῖ δὲ ἐπὶ τῶν 72) κατατενίων ἄχρι ὀστέου διακόπτειν τὴν ἀρτηρίαν καὶ ξέειν τὸ ὀστοῦν, ὥστε σάρκα ἐξ αὐτοῦ ἀναφύσαι, 73) καὶ μεσολαβῆσαι τὰ στόματα τῆς ἀρτηρίας, καὶ ἀποβρέξαι· βέλτιον δὲ ἐκλαβεῖν, ὥσπερ κιρσὸν, καὶ ὑποβάλλοντας, ἤτοι ἀμφίμιλον, 74) ἤ τι τοιοῦτο, διαιρεῖν, μὴ πολλὴν, ἀλλ' ἐκ μέρους, τὸ ἀγγεῖον. μετὰ δὲ τὴν αὐτάρκη ῥύσιν ἐπισπάσασθαι διὰ τῆς ὑποβολῆς τοῦ ἀμφιμίλου κατὰ πόσον ἔξω τὸ ἀγ-

pertinent enim ad coronalem et mediam futuram. quae vero a temporibus ad frontem pertinent, ideo non fecantur, quia fitae contra mufculum funt. eas enim facile fine periculo incidemus, si iufferimus ei, cui arteriae fecantur, ut genas moveat, inhaereatque, ac innitatur. ita enim mufculi omnes temporum toti per fe totos perfpicue moventur. poterimus ergo, omiffa parte, quae movetur, in ea parte, quae in fronte quiefcit, facere fectionem. veruntamen neque multum, neque confertim fanguis ex arteriis propter earum exiguitatem fluit. Sed nec etiam cum multo fpiritu exit: venofae enim funt. non igitur multa fectio facienda eft. hinc magis varia fit detractio. Quae vero ante aures funt, qua mufculi mandibularum exurgunt, firmae admodum funt ac robuftae: fed raro citra periculum fecantur, propter mufculorum propinquitatem, et propter implicationem ejus loci membranarum. In fecandis vero arteriis occipitis, ufque ad os fecanda arteria eft: osque ipfum abradendum, ut caro ex ipfo offe fuppullulet, et per ejus medium ofcula arteriae excipiantur: et praecidatur. melius enim eft, ut ipfam, tanquam varicem, excipiamus, et fubiecta volfella, aut alio quodam inftrumento simili, incidamus non multum, fed

67) Vide Oribas. Anatom. ex Galeno. p. 136. et Anonymi Ifag. Anat. cap. 48. p. 64. edit. Lugd. Batav. 1618. 4.
68) Forte δὲ, loco γάρ.
69) 'Ακινήτῳ poteft abesse. Forte, ἀκινδύνως.
70) Forte οὔτε, loco καί.
71) Alibi μασσητήρ. Sed verbum ipsum et composita ex eo reperi alibi etiam uno σ.
72) Sic. Forte, κατὰ τὸ ἰνίον.
73) De ἀναφύσαι dubito. Sed nec ἀναφυσῆσαι placet. Mox Rasarius videtur in mente habuisse, ἀποσφάξαι.
74) Rasarius, qui volsella reddidit, fortasse cogitavit de ἀμφισμίλιον. Mox recurrit. Mox forte, κατὰ πολὺ, et versu ultimo, ποσόν.

γεῖον, καὶ τὸ μέσον ἐκκόπτειν. οὕτω γὰρ οὔτε συμφυήσεται, οὔτ' ἐκ τῆς αἱμοῤῥαγίας ἕπεται κίνδυνος, ἀνατρεχόντων εἰς τὴν σάρκα τῶν στομίων. 75)

ΚΕΦ. ιϛ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου, περὶ σικύας. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Ἐπὶ μετρίας μὲν ὀδύνης καὶ τῶν παραπλησίων, ἐλαφραῖς χρώμεθα σικύαις, ταῖς χωρὶς ἀμύξεως· ἐφ' ὧν δὲ τονῶσαι βουλόμεθα, σφοδραῖς· ταῖς δὲ μετὰ ἀμυχῶν, 76) ἐπὶ τῶν διασεσαγμένων μορίων, ὑλικαὶ τοῖς ὑπὸ διεφθορυίας ἐνοχλουμένοις ὕλης. πρὸ δὲ τῆς πε:βολῆς 77) τῶν σικυῶν δεῖ μεμαλάχθαι τὴν γαστέρα, ἢ πάντως μηδεμίαν ὑπόνοιαν εἶναι περισσωμάτων ἐνοχλούντων, καὶ 78) προεσιτικέναι δὲ πάντως, ἢ προϋδροποτικέναι ἐπὶ κούφῃ τροφῇ καὶ διῳκημένῃ. δεῖ δὲ μάλιστα, εἰ μέλλοιμεν ἀφαιρεῖν αἷμα, τὴν μὲν πρώτην ὀλίγῳ 79) περιχρῆσθαι· μετὰ δὲ τοῦτο, εἰ ἐρύθημα αὔταρκες εἴη γεγονὸς ὑπὸ τῆς σικύας, καὶ ὄγκος τοῦ μέρους, ἐγχαράσσειν· 80) εἰ δὲ μή, καὶ ἐκ τρίτου προσβάλλειν μέχρι ὀγκωθῇ, καὶ 81) ἐνευρεθὲς γένηται τὸ μέρος· εἰ δὲ μηδὲ ὅλως ὄγκος, μηδὲ ἐρύθημα γένοιτο, σπόγγοις πυριᾶν τὰ μέρη μέ-

particulatim. ubi satis sanguinis effluxerit, supposita volsella vas extrahendum est, et medium praecidendum. ita enim neque committetur, neque ex fluxu sanguinis periculum ullum consequetur, cum oscula arteriae in carnem recurrant.

Antylli, de cucurbitula. Ex secundo libro de praesidiis evacuantibus. Cap. 16.

In mediocri dolore, et similibus, levibus cucurbitulis, quae sine scarificatione admoventur, utimur: ubi autem volumus roborare, vehementibus. in oppletis vero particulis, ut in iis, quae a corrupta materia vexantur, praecisa cute affiguntur. antequam vero applicentur, ventrem iam emollitum esse oportet, aut omnino nullam infestantium excrementorum suspicionem subesse: et prius omnino comedisse, aut post levem cibum, eumque iam subductum, aquam praebibisse. maxime autem, si sanguinem detracturi simus, primum locus est parumper illinendus: sique postea satis ruber, et tumidus a cucurbitula fit factus, scarificandus erit: si non, tertio loco erit admovenda, donec pars in tumorem extollatur, atque rubescat. si vero nec tumor, nec rubor excitetur,

75) Nimirum, τῆς ἀρτηρίας.

76) Codex: ἀμύχων. Ἄμυξις ergo et ἀμυχὴ synonyma. Ex superioribus intelligitur, χρώμεθα. Proximum ὑλικαὶ mihi obscurum. Pro tempore interpono conjecturam, forte, ut aliorum conjecturis probabilioribus ansam praebeam: ἡλίκα τὰ — ἐνοχλούμενα.

77) Immo forte, προσβολῆς. Paullo inferius est, προσβάλλειν, atque etiam προσβολή.

78) Monstrum hoc. Ergo in marg. προσιτικέναι, immo, προσεσιτικέναι, a προσιτίζειν. Ita proximum, ab ὑδροποτίζειν. Ergo, προϋδροπεποτικέναι. Diversum est, ὑδροποτεῖν. Istud est, *aquam ad bibendum dare:* hoc, *aquam bibere.* De διοικεῖν nulla est dubitatio. Frequenter enim in his ipsis fragmentis occurrit.

79) Forte, ὀλίγον περιικχρῖσθαι, vel περιχρίεσθαι.

80) περὶ ἐγχαράξεως mox exponitur cap. 19.

81) Sic. Immo, ἐνερευθές. v. Galen. in Glossis p. 91. Polyb. T. III. p. 114. Philo. p. 203. D. σῶμα ἐνερευθὲς καὶ πεπυρωμένον.

χροὶ 82) φοινίξεως, κἄπειτα οὕτως ἐγχαράσσειν. εἰ δὲ προκαταμάθοι τὶς, ὅτι οὐ μέλλει τὰ σώματα ἐρυθραίνεσθαι, οἷος 83) ἐπὶ τῶν καταπιμέλων 84) τὸ ἐπιγάστριον, ἢ ἐπὶ τῶν κατεψυγμένων, καὶ ἐπὶ γυναικῶν τετοκυιῶν, πρὸ τῆς προσβολῆς τῶν σικυῶν καταπλαστέον. ἐνίοτε δὲ ὄγκος ἰσχυρὸς ἀπὸ τῶν κούφων σικυῶν γίγνεται, καὶ κατὰ τὴν 85) χροιὰν πελιδνότερος· μετά τε τὸ ἐγχαραχθῆναι, ἢ βραχύ τι ἢ οὐδὲν ἀποῤῥεῖ, τοῦ αἵματος 86) παχυτέρου καὶ σαρκωδεστέρου τοῦ προεστῶτος ὄντος. χρὴ οὖν καὶ ἐπὶ τούτοις σπόγγοις μάλιστα πυριᾷν, καὶ λεπτόν τε καὶ εὔρουν ἐργάζεσθαι τὸ αἷμα. φυλάττεσθαι δὲ δεῖ πλησίον τῶν μαστῶν σικύαν τιθέναι. ἐμπίπτοντες 88) δὲ εἰς αὐτὰς ἐνίοτε, καὶ ἐνιδοῦντες 89) σφόδρα δυσχερῆ τὴν ἄρσιν ποιοῦνται. μετὰ δὲ τὴν προσβολὴν ἐκβολῆς 90) ἔλαιον καταχέοντες προσβάλλειν δεῖ τὰς σικύας μετὰ μετρίου πυρός. εἰ γὰρ σφοδρῶς τεθεῖεν, τῇ τε ἀτμίδι ἐπιφλεγμαίνουσαι καὶ συντείνουσαι τὰ σώματα, οὐδὲν 91) ἄξιον λόγου ἐπισπῶνται. ὅτι δὲ σχηματίζειν οὕτω χρὴ τὰ μέρη, ὥστε μὴ ἐφίστασθαι ἐπ' αὐτὰ τὸ αἷμα καὶ πα-

partes usque dum puniceae fiant, spongiis fovendae sunt. et ita postea scarificandae. at, si norit quispiam, corpora non rubefactum iri, veluti in iis, quorum pingue abdomen est, aut in refrigeratis et mulieribus, quae pepererunt, usu venit, tum, antequam cucurbitula affigatur, cataplasma partibus superdabitur. sed fit interdum, ut a levibus cucurbitulis tumor validus, et colore lividiore excitetur: ubi vero scarificatio fit facta, aut parum quidpiam, aut certe nihil sanguinis effluat, cum et crassius sit, quod ante stat, atque carnosius: in ejusmodi ergo spongiis maxime fovere locum, tenuemque et facile fluentem reddere sanguinem conuenit. Ne vero prope mammas cucurbitulae affigantur, cavendum est. illapsae enim cucurbitulis nonnunquam mammae, et inturgescentes, magna admodum difficultate avelluntur. ubi autem eas auulseris, oleum erit perfundendum. applicandae autem cucurbitulae sunt ex modico igni nam si vehementes adhibeantur, vapore inflamman-

82) A φοινίσσειν. Caret hoc auctoritate etiam apud Stephanum. Credo ergo etiam apud beatum Schrevelium, cujus ope et adjumento nuper Griesbachius quidem N. testamentum Graecum edidit.

83) In marg. οἷον. Voluit, οἷον.

84) Paullo superius conjunctim leguntur, καταπίμελος et κατάσαρκος.

85) Ita h. l. Alibi in his ipsis libellis χροία, rarius χρόα. Loca ista nunc non poteram reperire. Credo etiam, vel apud Rufum Ephesium, vel in his libellis reperisse χροιά De diverso accentu hujus vocabuli jam alii monuerunt. Mox malim, μετὰ δέ.

86) τοῦ αἵματος παχυτέρου ὄντος facile intelligitur. Προεστῶτος neutro genere accipio de carne, seu mole carnis, quae obstat τῇ ἐγχαράξει, quo minus sanguis fluat.

87) τούτοις σπόγγοις displicet. Malim ergo, τούτων.

88) Scilicet, οἱ μαστοί. Et: εἰς αὐτάς, i. e. τὰς σικύας.

89) Corruptum hoc. Rasarius videtur conjecisse, ἀνοιδοῦντες. Alii forte in mentem venerit, ἐνεισδύοντες, ἐνεισιόντες, ἐνιζάνοντες.

90) Rasarii interpretatio arbitraria est. Videtur voluisse: μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν ἔλαιον καταχυτέον. προσβάλλειν δὲ δεῖ. Mirum vero videtur post ἐκβολήν, denuo memorari προσβολήν. Ordini hoc repugnat. Loco ἐκβολῆς legitur hic ἄρσις et ἀφαίρεσις τῶν σικυῶν.

91) Id est, *parum sanguinis trahunt.*

χυνόμενον κώλυμα γίνεσθαι τῆς ἐκκρίσεως, ἀλλὰ ἀποῤῥεῖν εἰς τὸ κάταντες, γνώριμόν ἐστι. μετὰ δὲ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν σικυῶν, εἰ μὲν αὐταρκες εἴη τὸ εἰλημμένον, ἀποθεραπεύσομεν τὰ μέρη· εἰ δὲ μή, πάλιν προσβάλλομεν τὰς σικύας. ἐπὶ δὲ κεφαλῆς οὐ δεῖ μετὰ πυρὸς πολλοῦ προσβάλλειν τὰς σικύας. σφοδρῶς γὰρ ἕλξουσι, καὶ δυσαπόσπαστοι 92) γενήσονται· αἱ δὲ σύμμετροι τὸ δέον ποιήσουσιν. ὅταν δὲ δυσαπόσπαστοι ὦσι, σπόγγους 93) ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ περιλαμβάνειν χρὴ τὰς σικύας. ἀνίεται γάρ. εἰ δὲ μηδὲ οὕτως ἀνεθείη, τρυπᾷν χρὴ τὴν σικύαν.

Περὶ τῆς παρὰ τὴν ὕλην καὶ τὸ σχῆμα διαφορᾶς τῶν σικυῶν.

Παρὰ δὲ τὴν ὕλην, διαφοραί εἰσι σικυῶν τρεῖς, ὕελαι, 94) κερατῖναι, χαλκαῖ. αἱ γὰρ ἀργυραῖ ἄθετοι διὰ τὸ σφοδρῶς ἐκπυροῦσθαι. τῶν δὲ χαλκῶν 95) πλείων ἐστὶν ἡ χρῆσις. χρήσαιτο δὲ ἄν τις καὶ ταῖς ὑελίναις, 96) ἐφ' ὧν κατανοεῖν χρὴ τὴν κένωσιν τοῦ αἵματος· καὶ ταῖς κερατίναις, ἐπὶ κεφαλῆς, ὅταν ἐπινοήσωμεν δυσαποσπάστους ἔσεσθαι τὰς χαλκᾶς, καὶ ἐπὶ τῶν δήλων, 97) καταπλησσομένων πρὸς τὴν φλόγα. παρὰ δὲ τὸ σχῆμά ἐστι διαφορὰ, μα-

tes, contendentesque corpora, nihil notabile attrahunt. eo vero situ collocandas esse partes, ut ne sanguis in eis contineatur, crassescensque excretioni impedimento fit, sed ut pronus ad inferiora effluat, inter omnes constat. ablatis cucurbitulis, si, quod eductum est, satis fit, partes curabimus: sin secus, iterum eas affigemus. In capite vero non cum multo igni affigendae sunt: siquidem vehementer attrahent et evelli difficulter poterunt. quae ex modico igne admoventur, id quod opus est, facient. Cum vero ad avellendum difficiles sunt, spongiis, calida et frigida aqua imbutis, circumdare eas oportet: siquidem ita remittentur: sin minus, eas perforare consilium est.

De cucurbitularum differentia, ex materia, et figura sumta.

Differentiae cucurbitularum, quae sumuntur a materia, tres sunt, vitreae, corneae, aeneae. argenteas, quia vehementer igniuntur, reiicimus. aenearum est usus frequentior; vitreis quoque uti possumus, in quibus sanguinis est consideranda evacuatio; et corneis item, in capite, ubi aeneas avulsu difficiles fore cognoscerimus: itemqne in timidis, qui a flamma deterrentur. in figura autem praecipue differunt aeneae: altiores e-

92) Etiam hoc, uti δυσαποσπάστως, auctoritate caret in thesauro Stephani. Habent haec Philo p. 282. 284 Galeus in opusc. myth. p 321. Aeschines Socrat. III, 3. Herodian. p. 274. Chrysost. T. IV. p. 303. A. Monuit de eo etiam Doruill. ad Charit. p. 484.
93) Immo, σπόγγοις.
94) Forte, ὑέλιναι. Aelian. Varr. Hist. XIII, 3. πύελον ὑελίνην εὗρεν. Mox κεράτιναι, ut vers. 22.
95) Cod. πλεῖον.
96) Ita correxi. In Codice est, ὑάλοις, priori tamen α. inscriptum ε. Ita alibi etiam discrepant Codices in ὕελος et ὕαλος.
97) Immo, δειλῶν.

λισα ἐν ταῖς χαλκαῖς. εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ὑψηλότεραι τῶν ταπεινοτέρων ἑλκτικώτεραι· αἱ δὲ ταπεινότεραι ἐπὶ κεφαλῆς ἁρμοδιώτεραι, διὰ τὸ μὴ σφοδρᾶς ἐπισπᾶσθαι. καὶ αἱ μὲν ἐπίπεδα ἔχουσαι τὰ χείλη, χρησιμώτεραι κατὰ τὸ 98) πλάτος ἐχόντων σωμάτων τίθεσθαι. αἱ δὲ ἐσιμωμέναι 99) τὰ χείλη, ἐπὶ τῶν κυρτῶν καὶ ἰσχνοχόλων· 100) αἱ δὲ ὀξύστομοι, ἐφ᾽ ὧν κατασχασμῶμεν 1) οὐ χρώμεθα, κούφας δὲ προσάγοντες, βιαίως ἑλκύσαι βουλόμεθα, συντελούσης τῆς ὀξύτητος τῶν χειλῶν πρὸς τὸν βίαιον ἀποσπασμόν. ταῖς δὲ βλυοχείλεσιν, 2) ἐπί τε τῶν ἄλλων, καὶ μάλιστα ἐπὶ κεφαλῆς. ἡ δὲ ὁλκὴ τῶν μὲν χαλκῶν σικυῶν διὰ πυρὸς γίνεται· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν 3) ὑελίνων. ἡ δὲ τῶν κερατίνων, ἄνευ πυρός. τέτρηνται 4) γὰρ εἰς τὸ ἄκρον, καὶ προσβαλλόμεναι ἐκμυζόμεναι, 5.a) σφοδρῶς διὰ τοῦ τρήματος ἕλκουσιν. ἐπιλαμβάνεται δὲ εὐθὺς τὸ τρῆμα δακτύλῳ ἢ κηρῷ.

nim magis, quam humiliores trahunt: quaeque humiliores funt, quia non vehementer attrahunt, capiti funt accommodatiores. quae habent plana labia, corporibus latis: quarum labra refima funt, curuis et gracilibus aptius admoventur. quae acutum os habent, iis conveniunt, in quibus non fcarificamus, fed vehementi impofitione cucurbitularum, quas leves affigimus, attrahere volumus: cum acumen labrorum ad violentum attractum faciat. quae labra habent obtufa, eis, cum in aliis, tum vel maxime in capite utimur. attractio vero aenearum, itemque vitrearum cucurbitularum ex igne fit: cornearum, citra ignem. fiquidem in extremo perforatae funt: cumque adhibentur, abfterfae vehementer per foramen trahunt: ftatim vero foramen digito, aut cera clauditur.

ΚΕΦ. ιζ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ 5.b) σικυῶν. Ἐκ τῶν περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Herodoti, de cucurbitulis. Ex libris de praefidiis evacuantibus. Cap. 17.

Σικύα δὲ δύναται κεφαλῆς ὕλην κενῶσαι, ὀδύνην λύσαι, φλεγμονὴν μειῶσαι, ἐμπνευματά-

Cucurbitula materiam, quae in capite eft, evacuare poteft, itemque do-

98) Forte, τῶν.

99) Cod. ἐσημωμέναι. Vide de hoc eruditissimum Koraën ad Heliodor. T. II. p. 113. 362. edit. Paris. 1804. 8.

100) Esset hoc ex ἰχνὸς et χολή. Id alienum eft. Conjicio, ἰχνοχώλων, etsi id lexica, ut mille alia, non agnoscunt. Ex τὸ κῶλον, *qui corporis membra tenuia habent*, aut ἰσχνῶν λίαν.

1) Immo, κατασχασμῷ μέν. Mox cap. 18. exponitur, περὶ κατασχασμοῦ. Mox Rosar. voluit, προσάγομεν.

2) Ita in textu. In margine a principio additur ἀμ. Ego conjicio, ἀμβλυχείλεσι, ab ἀμβλυχειλής.

3) Rursus in Codice ὑελῶν. Ab ὕελος non poteft esse, ὑελῶν.

4) Notum eft, τετρημένος. v. Xenoph. Oecon. VII, 40. Plato in Phaedone § 60. Diog. Laërt. p. 67.

5.a) Fortasse: καὶ ἐκμυζόμεναι. Dicitur μύζω, μυζέω, μυζάω. Priora nota funt. Poftremum legitur apud Theoph. Ceram. Hom. 18. p. 111. D.

5.b) Herodotum Lycium laudat Athen. Deipnos. p. 75. 78. fed περὶ σύκων.

σεῖς διαφορῆσαι, ὀρέξεις ἀνακαλέσασθαι, ἄτονον καὶ λελυμένον στόμαχον τονῶσαι, λειποθυμίας ἀπαλλάξαι, τὰ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μεταστῆσαι, ῥεύματα ξηρᾶναι, αἱμοῤῥαγίας ἐπισχεῖν, ἐμμήνων ὑπομνῆσαι 6) περιόδους, φθοροποιοὺς δυνάμεις ἑλκύσαι, ῥίγη παῦσαι, περιόδους 7) λύσαι, ἀπὸ καταφορᾶς διεγεῖραι, ὕπνον ἐργάσασθαι, βάρη κουφίσαι. αὗται δυνάμεις σικυῶν, καὶ ὅσαι ταύταις παραπλήσιαι.

Κ Ε Φ. ιη.

Περὶ κατασχασμῶν. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τῶν περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Ἐγχαράσσομεν μέρη τοῦ σώματος τὰ φλεγμαίνοντα καὶ τὰ ἐσκληρυμμένα ἢ διατεταμένα καὶ ἐποδύνως ἔχοντα ἢ ῥευματισθέντα ἢ ἤδη στάσιν εἰληφότος ἢ 8) πεποιηκότος τοῦ ῥεύματος, ἢ δριμείας ὕλης παρακειμένης. 9) δεῖ δὲ, ἢ 10) δυνατὸν εἴη, ἢ λούσαντας οὕτως ἀποσχάζειν· εἰ δὲ μὴ, καταιονᾷν 11) ὕδατι θερμῷ μέχρι φοινίξεως, ἢ πυριᾷν διὰ σπόγγων ἢ παραβάλλειν ἡλίῳ ἢ πυρὶ ἀποσχασθησομεν 12) μέρος. ἐμβλητέον δὲ τὰς ἀμυχὰς 13) ἐπὶ μὲν τῶν σκελῶν καὶ ἐπιγαστρίου κατὰ τὴν εὐθυωρίαν, καὶ ἐπὶ θώρακος δὲ καὶ μεταφρένου καὶ τραχήλου παραπλησίως. ἐπὶ κεφαλῆς δὲ κατὰ τὴν τῶν τριχῶν θέσιν· ἐπὶ δὲ

lorem soluere, inflammationem minuere, inflationes discutere, appetitum revocare: imbecillum, exolutumque stomachum roborare: animi defectiones amovere: quae in profundo sunt, ad superficiem traducere: fluxiones siccare, sanguinis eruptiones cohibere, menstruas purgationes provocare, facultates corruptionis effectrices attrahere, rigores sedare, circuitus soluere, a propensione in somnum excitare, somnum conciliare, gravitates levare. atque haec quidem, quaeque his similia sunt, praestare cucurbitularum usus potest.

De scarificatione. Ex libris Antylli, de praesidiis evacuantibus. Cap. 18.

Scarificamus partes corporis, quae aut inflammatione, aut duro tumore laborant. eaeque sive distentae sint, ac dolore vexentur, sive fluxionibus infestentur: cum scilicet ad statum venit fluxio, aut iam eundem sit consecuta: aut acris adsit materia. Pars autem, quae scarificanda est, prius, si fieri potest, lavari debet: sin minus, aqua tepida perfundi, usque dum rubefiat: aut spongiis foveri, aut soli, ignive exponi: et postea scarificari. adhibendae autem sunt incisiones cruribus, et abdomini per rectitudinem, eodemque modo in thorace, dorso, et ceruice. at in capite, pro situ capillorum in fronte,

6) De hoc dubito. Forte, ὑποκινῆσαι.

7) Galen. in Defin. med. περίοδός ἐστιν ἐξ ἐπιτάσεως καὶ ἀνέσεως ἐν νοσήμασι χρόνος.

8) Forte, πεπνηκότος a πνέω. Nam πεποιηκότος ab εἰληφότος prorsus non differt.

9) Hic in margine legitur: *codex impressus hoc loco plura habet.* Videtur intelligere interpretationem Rasarii, quam vide.

10) Forte, εἰ.

11) Vide supra cap. 9. nota 45. cap. 12. nota 64., et indicem in καταιονᾷν.

12) In marg. ἀποσχάσομεν.

λετάπου, 14) πλαγίας. ἴσαι δὲ ἔϛωσαν ἀλλήλαις κατὰ τὸ μέγεθος αἱ ἀμύξεις, 15) καὶ ἴσα ἔϛω τὰ μεταξὺ αὐτῶν διαϛήματα, καὶ ἡ ἀρχὴ γενέϑω τῆς ἐγχαράξεως ἐκ τῶν κάτω μερῶν. οὕτω γὰρ εἰς τοὺς 16) ἐπιπολαίους τόπους ὑποῤῥέον 17) τὸ αἷμα, οὐκ ἐπισκοτίσει τῷ μέλλοντι ἑξῆς ἐγχαραχθήσεσθαι. ἥ τε 18) θέσις τῶν ἀμυχῶν γινέϑω κατὰ παραλλήλους ϛίχους. γινέϑω δὲ μὴ κατὰ πληγὴν ἡ ἐγχάραξις, ἀλλὰ κατὰ συρμόν. ἀνόδυνος γὰρ οὕτω γενήσεται ἡ ἐγχάραξις.

obliquae. porro incisiones sint aequali inter se magnitudine, sintque aequalia, quae inter eas sunt interualla, initiumque scarificationis ab inferioribus partibus sumatur. ita enim sanguis ad extimas partes influens, non obscurabit eas, quae deinceps scarificandae erunt. situs vero scarificationum per aequales inter se ordines fiat. non fiat autem scarificatio plagam infligendo, sed per tractum. hoc enim pacto dolore vacabit.

ΚΕΦ. ιθ.

Περὶ ἐγχαράξεως. Ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου. 19)

Καταμαθὼν, ὅτι εἰς τόνωσιν καὶ τὸ ὁπωσδήποτε παραφυλάσσειν ἔχειν, 20) ἡ πλείϛη γίνεται συνέργεια ἐκ τοῦ αἵματος, ὡς μὲν ἐπίπαν πλεονάζοντος, ἔϛι δ᾽ ὅτε κατὰ τὴν ποιότητα ἐπὶ τὸ χεῖρον τρεπομένου· ἁρμόζειν ὑπέλαβον, πλεονάζοντος μὲν, τὴν ἐλάττωσιν, διεφθαρότος δὲ, τὴν ἀλλοίωσιν. τὸ μὲν οὖν φλέβας διαιρεῖν πολλάκις τοῦ ἔτους, οὐκ ἐπιτήδειον ἡγούμην, ἐννοῶν, ὅτι ἅμα τῷ αἵματι πολὺ συνεκκρίνεται τὸ ζωτικὸν πνεῦμα. τούτου δὲ ἀναλισκομένου πυκνότερον, ὅ, τε ὅλος ὄγκος κα-

Apollonii, de scarificatione. Cap. 19.

Cum ad corroborationem, et quamlibet corporis tutelam, sanguinem conferre plurimum didicerim: qui quidem plerumque redundat, et interdum qualitate in peius vertitur, existimavi, ubi redundat, imminutionem; ubi corruptus est, immutationem convenire. Venas igitur eodem anno saepe incidere, non esse accommodatum censui: quoniam una cum multo sanguine spiritum quoque vitalem effundi intelligebam: quo crebrius exhausto, tota corporis

13) In marg ἀμυγάς.

14) Rasarius videtur maluisse πλαγίως.

15) In Cod. ὀμύξαι. Mox forte γινέϑω, ut paullo post.

16) Sic interim dedi. In Cod. est: ἐπιπόλις, sic.]

17) Ego secundum recentiores Grammaticos ita exhibui. In Codice est ὑποῤέον; uti quoque in hujusmodi vocabulis in antiquissimis reperitur Codd.

18) Forte, ἡ δέ.

19) Plures fuerunt hoc nomine medici. Nihil ergo certi de hoc definiri potest. Apollonius Citiensis memoratur in Cocchii chirurgis veteribus graecis, in praefat. p. XII. et p. 171.

20) Duo infinitiui sine copula hoc modo consistere nequeunt. Ergo aut ἔχειν delendum, aut ante id aliquid interponendum, veluti, καὶ ὑγιεινῶς, seu, σωτηρίως, vel παραφυλ. corrigendum, mutantumque in παραπεφυλαγμένως. Sine Codice nihil certi definiri potest. Vers. 20. probo διεφθαρότος.

ταψύχεται καὶ πάντα τὰ φυσικὰ ἔργα χείρω γίνεται. ἐδοκίμασα οὖν ἀπὸ τῶν ἀκυρωτάτων μερῶν, οἷον ἀπὸ τῶν σκελῶν, κατ' ἐγχάραξιν ποιεῖσθαι τὴν ἀφαίρεσιν, μετροῦντας, τῇ τε ἕξει τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῇ χρείᾳ, τὸ πλῆθος. ἄριστον δὲ τὸ βοήθημα, εἴς τε τήρησιν τῆς ὑγείας, καὶ εἰς ἀνάκτησιν, ὁπότε παρατραπῇ, /21) ἢ ὑπὸ τοιῶνδέ τινων αἰτίων. μηδεὶς μέντοι ὑπολάβῃ, με ἐκβάλλειν τὴν φλεβοτομίαν. ἐγὼ γὰρ ἐκείνην μὲν 22) ἐπὶ τῶν μεγίστων καὶ κινδυνωδεστάτων παθῶν ἀπολείπω, ἐφ' ὧν πολὺ καὶ ἀθροῦν αἷμα ἐκχέαι δεῖ. πρὸς γὰρ τὰς σφοδρότητας τῶν παθῶν αἱ ἀθρότητες 23) τῶν κενώσεών εἰσι κατάλληλοι. πληθώραν δὲ σύμμετρον, μέλλουσάν τι ποιήσειν κακὸν, καὶ ἤδη παραπτομένην τῆς εἰς τὸ νοσῶδες παρατροπῆς, ἐπὶ ταῖς ἀμυχαῖς ταραχθεῖσα κνήμη καὶ ἐκδοῦσα ἄλυπον, καὶ, ὅσην θέλομεν, τὴν ἐπίδησιν 24) τοῦ αἵματος, ἐπιλύεται χωρὶς ἰσχυρᾶς τῆς περὶ τὸν ὄγκον συγκινήσεως. πολλάκις μέντοι πλεῖον τοῦ ἱκανοῦ συνάγεται. ὅθεν οὐκ ὀκνητέον, ὁσάκις ἂν πλήθους σημεῖα προσπέσῃ, συναιρεῖν αὐτὸ τῷ δεδηλωμένῳ τρόπῳ. συμφέρει γὰρ, μὴ 25) σφριγᾷν, μηδὲ διατείνεσθαι τὰ σπλάγχνα, καὶ τὰ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι ἀγγεῖα, μᾶλλον δὲ, ἐν ποσῷ τινὶ εἶναι χαλάσματι, ἵνα τὸ φυσικὸν εὐοδῇ πνεῦμα.

compages refrigeratur, et omnes naturales actiones peius obeuntur. quocirca iudicavi, a particulis ignobilissimis, utpote, a cruribus, sanguinis detractionem scarificando fieri debere; quantitatem metiendo ex hominis habitu atque usu, qui expostulet. praestantissimum autem hoc auxilium est, tum ad tuendam sanitatem, tum ad recuperandam cum aversa fuerit, * * vel ab aliquibus hujusmodi causis. sed nemo tamen putet, me venae sectionem reiicere. eam enim ego in maximis, periculosissimisque affectionibus non omitto: in quibus abunde, affatimque sanguinem effundere oportet. nam in vehementibus affectionibus evacuationes affatim faciendae sunt. Plethoram vero mediocrem, quae aliquid mali sit factura, et iam conuersionem in morbosum statum attingat, tibia scarificationibus vexata, quaeque sine molestia, et quantam voluerimus sanguinis extrusionem reddiderit, citra validam totius corporeae molis commotionem, soluit. saepe autem plus, quam satis sit, congregatur. quare non est cunctandum, quin, quoties signa plenitudinis inciderint, eam tollamus eo modo, quem nunc praescripsi. praestat autem viscera, quaeque in toto corpore insunt vasa, non repleri immoderate, neque distendi: sed potius in quadam relaxatione terminata contineri, ut expedite permeare spiritus naturalis queat.

21) In margine Codicis legitur: *hic deest quippiam.* Scilicet membrum saltem unum, incipiens ab ἢ ὑπὸ, ac deinde, ἢ ὑπό. Rasarius duas stellulas, tanquam signa defectus, interposuit.
22) Hujus loco in marg. notatur μή. Equidem malim: ἐκείνην ἐπὶ μὲν τῶν. Ἀπολείπω, *relinquo, non reprobo.*
23) Forte, ἀθροότητες, ab ἀθρόος. Ab ἁδρὸς est ἁδρότης. Nisi σφοδρότητες iterum.
24) Apud Steph. reperio quidem: ἐπίδησις, *obstrusio.* Interrogo de derivatione hujus vocabuli. Interim conjicio, ἐπίχυσιν. Rasarius fortasse in mente habuit, ἄπωσιν, ab ἀπωθέω.
25) De hoc copiose dixi ad Chrysost Hom. III. T. II. p. 4. edit. Misenensis. 1792. 8.
26) Nimirum, γυναῖκας, uti mox docetur.
27) Cod. κενοῦνται.

ΚΕΦ. κ.

Ὅτι ἡ ἐγχάραξις τὰς μὴ καλῶς καθαιρομένας 26) ὠφελεῖ, καὶ ἄλλα πολλὰ πάθη.

Ταῖς γυναιξὶν, αἷς τὰ περὶ τὴν κάθαρσιν μὴ διευτύχηται, θαυμασίως ἡ ἐγχάραξις βοηθεῖ. τὸ γὰρ ἐκεῖ ἐνδέον ταύτῃ κενοῦται. 27) δεῖ δὲ τὴν προθεσμίαν αὐτῆς περιμένειν, καὶ τότε, ἐὰν μηδὲν ἢ ὀλίγον ἀπαυτοματίζῃ, 28) ἐφ' ὅσον ἡ χρεία παρακαλεῖ, τῇ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως χρῆσθαι βοηθείᾳ. τισὶ μέντοι καὶ συνήργησε γυναιξὶν εἰς τὸ ἔθος τῆς ἐμμήνου ἀποκαταστῆναι καθάρσεως. ἡ γὰρ ἐπὶ τὰ κάτω μέρη συνεχῶς 29) ἀγωγὴ τοῦ αἵματος, ῥοπὴν ἐμποιεῖ αὐτῷ. ἐγὼ μέντοι καὶ τὰς λίαν πρεσβυτέρας, αἷς ἐκ πολλοῦ οὐδὲν ἔμμηνον φέρεται, ὅταν ἐν σωματικῷ τινὶ γένωνται ἐνοχλήματι, διὰ τῆς τοιαύτης κουφίζω θεραπείας. ἴδιος 30) γὰρ γυναικῶν αὕτη, πολὺ τὸ δυναμικὸν ἔχει, ὅτι μιμεῖται τὸν τῆς φυσικῆς ἐκκρίσεως τρόπον. κενοῦν δ' εἴωθα, ἐνίοτε μὲν, διὰ σμιλίου, ἐνίοτε δὲ διὰ βδελλῶν προσβολῆς. καὶ ὀφθαλμοὺς δέ τις ὑπὸ ῥεύματος ἀπαύστου ἐκ πολλοῦ χρόνου 31) διαλελοιμασμένους ἰάθη διὰ τῆς τοιαύτης βοηθείας, χρησαμένων ἡμῶν, καὶ τῇ ἄλλῃ τοπικῇ 32) περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὅλου τοῦ σώματος ἐπιμελείᾳ. καὶ πρεσβύτης τις, πρῶτον μὲν ἐκ διαλειμμάτων μακρῶν, εἶτα δὲ καὶ βραχέων, 33) ὑπὸ πνιγώδους περὶ τὸν πνεύμονα στενοχωρίας ἐνοχλούμενος, ἐθεραπεύθη τῷ

Scarificationem mulieribus, quae non probe purgantur, itemque aliis affectionibus prodesse. Cap: 20.

Mulieribus, quibus non prospere succedit purgatio, scarificatio mirabiliter auxiliatur. nam quod illic minus est factum, hac ratione evacuatur. statutum autem purgationis tempus expectandum est: tuncque, si nihil, aut parum sponte sua effluxerit, hoc auxilio tantum detrahemus, quantum usus postularit. quinetiam hoc auxilium quibusdam mulieribus maxime profuit, ut menstruae purgationes de more iterum redirent. continua enim ad partes inferiores sanguinis deductio, ei quoque viam ac propensionem parat. Equidem mulieres, quae mnltum aetate processerunt, quibus iampridem menstruae purgationis nihil apparuerat, ubi aliqua molestia corporea vexarentur, hac curatione sublevare consuevi. est enim haec mulierum propria, multumque efficax est: quippe quae naturalis excretionis modum imitetur. Evacuare autem interdum scalpello soleo, interdum hirudines admovendo. Iam vero cum oculos quidam ex longo tempore ab incessabili fluxione infectos haberet, hoc praesidio sanatus est: cum nos aliis quoque localibus auxiliis ad oculos uterermur, et totius corporis curam gessisse-

28) Cod. ἀπαυτοματίζει.

29) Immo συνεχὴς, aut συνεχῶς γινομένη.

30) Immo ἰδία, id est, θεραπεία. Ante πολὺ addendum καί. Forte tamen loco ἴδιος legendum ἐπί.

31) Scribendum erat, διαλελυμασμένος. Λελυμασμένος frequenter occurrit. διαλυμαίνεσθαι habet etiam Julian. Imper. p. 54. edit. Lips. Harpocrat. p. 100. ex Aristophane, ubi etiam frequentius occurrit.

32) θεραπείᾳ.

33) In Codice est sigla, quae βραχέως notat.

ὁμοίῳ τρόπῳ. κενοῦν δὲ δεῖ, ὅσον ἐμφαίνεται καλῶς ἔχειν, καὶ φυλακτέον ψύξιν, τροφὴν δὲ σύμμετρον ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας διδόναι. 34) καὶ λοιμοῦ δὲ κατασχόντος ἰσχυροῦ τὴν Ἀσίαν, καθ᾽ ὃν πολλοὶ διεφθάρησαν, ὑποπεσὼν κἀγὼ τῇ νόσῳ, κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν, ἀνέσεως γενομένης, κατακνιθεὶς τὸ σκέλος, ὡς δύο λίτρας αἵματος ἀπέκρουσα, καὶ διὰ τοῦτο τὸν κίνδυνον ἀπέφυγον. πολλοὶ οὖν καὶ ἄλλοι, χρησάμενοι 35) τῷ βοηθήματι τούτῳ, διεσώθησαν. πλήθους 36) γὰρ ἦν σημεῖα, καὶ ἐσώζοντο μάλιστα οἱ δαψιλῶς τὸ αἷμα κενοῦντες. ἔτι τοίνυν κεφαλαλγίας συμμέτρους ἀναιρεῖ, παρισθμίων 37) φλεγμονὰς, περὶ 38) πλευρῶν ὀδύνας προσκαίρους· τὰ δὲ χρονιώτερα τῶν τοιούτων συμπτωμάτων ταῖς τοπικαῖς ἐγχαράξεσι διαλύομεν. καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐκ νόσων ἀναλαμβάνοντας, καὶ δυσχερῶς εἰς τὴν κατὰ φύσιν ἑαυτοῖς ἕξιν ἀφικνουμένους, οὐδὲν οὕτως ἐπὶ τὴν προσήκουσαν εὐστροφίαν 39) ἄγει, ὡς ἡ δι᾽ ἐγχαράξεως ἀποκένωσις τοῦ αἵματος.

ΚΕΦ. κα.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ βδελλῶν. Ἐκ τοῦ περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Θηρῶντές τινες τὰς βδέλλας κατακλείουσι, καὶ ταῖς αὐταῖς ἐπὶ 40) πολὺν χρόνοντε. αὐ-

mus. Senex etiam quidam, cum prius per longa interualla, deinde brevia, ſtrangulante circa pulmonem anguſtia vexaretur, ſimili modo eſt curatus. vacuandum autem tantum eſt, quantum conuenire videatur. eſtque cavenda refrigeratio: alimentumque moderatum tribus, aut quatuor diebus dandum. Cumque peſtilentia vehemens per Aſiam vagaretur, multique ob eam cauſam obirent, egoque in morbum itidem incidiſſem, ſecundo die cum remiſſio fieret, crus ſcarificavi, et ad duas libras ſanguinis detraxi, atque hac ratione vitavi periculum. quo ſane auxilio, cum multi quoque uſi eſſent, ſunt ſervati. erant enim ſigna plenitudinis. atque illi praecipue euaſerunt, qui ſanguinem copioſe evacuaviſſent. Quinetiam capitis dolores moderatos, tonſillarum inflammationes, ac dolores laterum recentes tollit. nam diuturniora hujuſmodi ſymptomata localibus ſcarificationibus diſſoluimus. eos denique, qui vires reficiunt, et ad ſtatum naturalem difficulter redeunt, nihil ſane eſt, quod aeque eos ad accommodatam, et idoneam, bonamque nutritionem ducat, ac ſanguinis per ſcarificationem evacuatio.

Antylli, de hirudinibus. Ex libris de praeſidiis evacuantibus. Cap. 21.

Nonnulli captas hirudines includunt, eiſque ad multa utuntur. ubi

34) Hic locus notabilis eſt, tam propter rem ipſam, quam propter Apollonium. Ex eo enim ſaltem apparet, ubi vixerit.

35) In Codice primo ſcriptum τῷ βοηθήματι, ſed rursus deletum, deinde iterum ſcriptum τὸ βοήθημα, ſed hoc quoque punctis notatum.

36) Id eſt, πληθώρας.

37) In Codice monſtroſum eſt vocabulum: παρίσθμιον. Litterae tamen o inſcriptum ω. v. Erotian. p. 44. Galen. in Gloss. p. 62.

38) De his dubito, tametsi sententia ſit perspicua. Quid enim ſit, περὶ πλευρῶν; Forte, πλευρὰν, aut, περιπνευμονικῶν.

39) Rasarius expressit εὐτροφίαν, quod ſatis notum ac non alienum eſt ab hoc loco. Εὐστροφία poteſt esse *agilitas corporis*, quae ipsa etiam bonae valetudinis ſignum eſt. Notaveram mihi hoc vocabulum ex Gregor. Nyss. T. II. p. 419. Sed is nunc non erat ad manus.

40) Ita in Cod. Sed in marg. πολλῶν χρῶνται.

ται γὰρ, ἐκ 41) μελέτης οὖσαι, ῥαδίως ἅπτονται τῆς σαρκὸς, τῶν ἄλλων ἐνίοτε ξενιζομένων. δεῖ δὲ τὰς μὲν ἐκ τῆς πείρας προσάγειν εὐθύς· τὰς δὲ νῦν συνειλεγμένας φυλάττειν ἡμέραν, 42) αἷμα ὀλίγον εἰς διατροφὴν ἐμβάλλοντας. οὕτω γὰρ διαπνευσθήσεται τὸ ἰῶδες αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας τὸ βδελλιζόμενον 43) μέρος προεκνιτρούσθω, καὶ καταχριέσθω αἵματι ζώου τινὸς, ἢ ἀργίλλῳ 44) ὑγρᾷ, ἢ πυριάσθω, ἢ κνάσθω τοῖς ὄνυξιν. ἑτοιμότερον γὰρ ἅψονται. δεῖ δὲ ἐμβάλλειν αὐτὰς εἰς ὕδωρ χλιαρὸν καὶ καθαρὸν εἰς ἀγγεῖον εὐρὺ καὶ μέγα, ὅπως διακινηθεῖσαι, τὸν ἰὸν ἀποθῶνται· ἔπειτα σπόγγῳ περιλαβόντες αὐτὰς, καὶ τὸ γλοιῶδες ἀποκαθαίροντες διὰ τῶν χειρῶν, προσάξομεν. μετὰ δὲ τὸ ἐμφῦναι πάσας, ἔλαιον χλιαρὸν ἐπιχέομεν τῷ μορίῳ, ὥστε μὴ ψυγῆναι. ἐπὶ δὲ χειρῶν ἢ ποδῶν, αὐτὸ τὸ μέρος ἐμβάλλειν χρὴ τῷ ὕδατι, ἔνθα εἰσὶν αἱ βδέλλαι. εἰ δὲ, διαπληρωθεισῶν αὐτῶν, ἔτι χρήσασθαι δέοι, ἢ 45) ὀλίγαι παριέναι βδέλλαι, ἢ ὀλίγαι ἅψαιντο, μετὰ τὸ πληρωθῆναι, ψαλίζειν χρὴ τὰς οὐρὰς αὐτῶν. ἐκχεομένου γὰρ τοῦ αἵματος, ἕλκουσαι οὐ παύονται, μέχρις ἂν ἡμεῖς ἅλας, ἢ νίτρον, ἢ σποδὸν προσπάσσωμεν αὐτῶν τοῖς στόμασι. μετὰ δὲ τὸ ἀποπεσεῖν, εἰ μὲν ὁ τόπος δέχοιτο σικύαν, τὸ ἰῶδες δι' ἐπιθέσεως 46) αὐτῆς ἀφελκυστέον, σφοδρῶς κολλῶντας καὶ ταχέως ἀποσπῶντας· εἰ δὲ μὴ, πυριατέον σπόγγοις·

enim mitefcunt, carni facile admoventur: cum aliae quandoque peregrine fe gerant. eas vero experientia docti protinus admovemus: quae vero nuper funt captae, unum diem feruare, et parum fanguinis alendi gratia iniicere convenit. ita enim virus earum exprimetur. Ubi uti volumus, locus, cui applicandae hirudines funt, nitro prius fricandus eft, ac fanguine alicuius animalis, aut argilla liquida illinendus, aut fovendus, aut unguibus fcalpendus. fiquidem ita promtius carnem apprehendent. hirudinesque in aquam puram et tepidam in vafe lato atque magno iniiciendae funt, ut commotae virus abiiciat: deinde fpongia funt excipiendae, et ftrigmentis purgandae, ac denique manibus admovendae. ubi omnes inhaeferint, oleum tepidum particulae, ne refrigeretur, infundemus. si vero manibus, aut pedibus affigendae sint, partem in aquam, in qua hirudines funt, iniiciemus. si vero cum cruore plenae fint, uti etiam eis oporteat, vel quia paucae nobis hirudines fuppetant, vel quia paucae carni inhaeferint, earum caudas ubi expletae fanguine fuerint, forcipe excidemus. nam fanguine fluente nunquam trahere ceffant, donec nos fale, aut nitro, aut cinere earum ora perfpergamus. cun exciderint, si locus eft cucurbitulae capax, ejus ap-

41) μελέτη ejus eft, qui diutius ad aliquid fe paravit atque exercuit. Ergo in ea re exercenda non poteft ξενίζεσθαι, quod mox opponitur. Poterat etiam dicere, ἐν μελέτῃ. Mox αἱ ἐκ τῆς πείρας. Nisi, ἐμμελέτητοι, aut, ἐνμελέτητοι.

42) Ita dedi. In Codice inepta eft figla, quae ἡμέρας notat.

43) Apud Erotian. p. 20. a βδέλλα reperio βδελλάζομαι, qui id explicat ἀμέλγεσθαι.

44) ἡ ἄργιλλος, duplici λλ. legitur etiam in Geopon. p. 485. Masculino vel neutro genere, ni fallor, non reperi. Galen in Gloss. p 69. habet etiam ἡ ἄργιλη.

45) Sententia videtur esse: διὰ τὸ ὀλίγας παρεῖναι βδέλλας ἢ ὀλίγας ἅψασθαι. Aut fic: δέοι, εἰ ὀλίγαι παριεῖεν κ. τ. λ. Proxima verba: μετὰ τὸ πληρωθῆναι folum in margine leguntur.

46) In Codice eft: ἀποθέσεως.

τὰ δὲ σώματα καὶ στόμια, εἰ μὲν ὑποδακρύοι, 47) μάννῃ, ἢ κυμίνῳ, ἢ ἀλεύρῳ ἐπιπαστέον· ἔπειτα ἐρίῳ ἐλαίῳ βραχεῖ 48) κατειλιττέον· εἰ δὲ αἱμοῤῥαγοίη, 49) ἐπιβλητέον, ἢ ἀράχνια ἐξ ὄξους, ἢ 50) κικίδα κεκαυμένην, ἢ σπόγγον καινὸν, ἀποβαφέντα εἰς πίσσαν ὑγρὰν καὶ καυθέντα· ἔπειτα χαρτίον ὄξει βεβρεγμένον ἐπιθετέον καὶ ἐπιδετέον. ταῦτα δὲ ποιεῖν ἐπὶ τῶν μέσων. 51) ἐπὶ γὰρ τῶν κώλων, καὶ μόνος ἐπίδεσμος αὐτάρκης πρὸς τὸ ἐπισχεῖν τὸ αἷμα, λύειν δὲ τῆς ἐπιούσης. 52) καὶ εἰ μὲν εἴη τὸ αἷμα 53) σταλὲν, ἀποπίπτειν· 54) εἰ δὲ μὴ, τοῖς αὐτοῖς χρῆσθαι. γινώσκειν δὲ χρὴ, ὡς αἱ βδέλλαι οὐ τὸ ἐκ βάθους ἕλκουσιν αἷμα, ἀλλὰ τὸ παρακείμενον ταῖς σαρξὶν ἐκμύζουσιν. 55) χρώμεθα δὲ αὐταῖς ἐπὶ τῶν δεδοικότων τὰς ἀμυχὰς, 56) ἢ ἐφ' ὧν μορίων ἀνάρμοστός ἐστι σικύα, διὰ σμικρότητα τῶν μορίων, ἢ σκολιότητα καὶ ἀνωμαλίαν. ἀποσπῶμεν δὲ τὰς βδέλλας, ὅταν εἰκάσωμεν, τὸ ἥμισυ μέρος εἱλκύσθαι τοῦ αἵματος, ὅπερ ὑπολαμβάνομεν δεῖν κενωθῆναι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τοσοῦτον ἐῶμεν ἀποῤῥεῖν, ἕως ἂν τὸ αὔταρκες ἀποκριθῇ. ἐπὶ δὲ τὸ μόριον ψύχεται ὑπὸ τῶν βδελλῶν, φύσει ψυχρῶν

plicatione virus extrahendum eſt: eaque erit valide agglutinanda, celeriterque avellenda: si vero capere cucurbitulam non queat, ſpongiis fovendus eſt. si vero ex corporibus, aut oſculis cruentae lachrymulae adhuc effluxerint, mannam, vel cuminum, vel farinam inſperges: deinde lana, pauco oleo madente, conuolues. Si ſanguis etiam erumpat, linteola, vel telas aranearum ex aceto iniicies, vel gallam, vel ſpongiam novam pice liquida illitam, et combuſtam: deinde chartulam aceto madefactam applicabis, atque alligabis. haec in mediis corporis partibus agenda ſunt. nam in artubus, hoc eſt, brachiis et cruribus, ſola deligatio ad cohibendum ſanguinem eſt ſatis: quae poſtero die ſoluenda eſt. ſique ſanguis conſtiterit, abiicienda, si non, iiſdem utendum. Scire autem conuenit, hirudines non ex intimis partibus ſanguinem attrahere, ſed eum, qui carni adiacet, exſugere. porro utimur hirudinibus in iis, qui inciſiones pertimeſcunt, vel in iis particulis, quibus propter exiguitatem, aut gibboſitatem, aut inaequalitatem

---

47) In Codice: ὑποδακρύει. Proximum μάννῃ eſt ex correctione. Antea fuerat μάννει. Videatur Niclas ad Geopon. p. 441. 458.

48) Rasarius in mente videtur habuisse, διαβρόχῳ. Mox Codex habet: κατειλιτέον.

49) Ita in margine. In textu: αἱμοῤῥαγοιτους, ſine accentu. Praeterea in margine notatum: *hic deeſt verbum unum.* Rasarius hoc videtur adscripsisse, qui ante proximum ἢ, ut ex ejus versione disco, interponere voluit, ὀθόνια.

50) Alii ſcribunt, κηκίς.

51) Medias corporis partes intelligit. Mox de membris ſingulis, quae exterius iuncta ſunt, loquitur, veluti de brachiis, pedibus etc.

52) ἡμέρας, ut per ſe intelligitur.

53) Id eſt, ἀνασταλὲν, *inhibitum.*

54) Sic in textu: in marg. ἀπονίπτειν. Utrumque absurdum. Immo, ἀποῤῥίπτειν, *abjicere.*

55) De hoc ſupra monitum.

56) Supra cap. 18. error notatus eſt in hoc vocabulo. Vers. 23. malim, ἐπεὶ δέ.

οὐσῶν, καὶ ὑπὸ τοῦ περιέχοντος, 57 a) ἀποπυριᾶν αὐτὸ χρὴ, καὶ ἀναθερμαίνειν, τήν τε ῥύσιν τοῦ αἵματος ἐπέχειν, οὐ διὰ τῶν ψυχόντων, ἀλλὰ διὰ τῶν στυφόντων, καὶ 57 b) παρεμπλασσόντων, ὡς εἴρηται.

ΚΕΦ. κβ.

Μενεμάχου. 58) Περὶ βδελλῶν.

Προσβάλλονται τοῖς πεπονθόσι τόποις αἱ βδέλλαι, ἢ τοῖς σύνεγγυς ἀλιπέσιν. 59) ἀποστρέφει γὰρ αὐτῶν τὴν ὄρεξιν τὸ ἔλαιον. 60) εἰς στενότητα δὲ καλάμου στενοῦ μηδιαντέως 61) τετρημένου καθιέμεναι, ἢ 62) πόμα καλαμίσκου, ἢ τι ὅμοιον. τὸ δὲ πλῆθος αὐτῶν ληπτέον ἐκ δύο μεγεθῶν, τοῦ τε τόπου, καὶ τοῦ πάθους. ἀφαιροῖντο δ' ἂν ἐλαίου θερμοῦ τοῖς χείλεσιν αὐτῶν παραστασχθέντος. τὸ δὲ δηκτικὸν τῶν ἄλλων 64) ἐπὶ τῶν ἑλκομένων ἐκκλητέον. 65) τὸ δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ἐπιῤῥέον 66)

affigere cucurbitulas non possumus: hirudines autem avellimus, quando ejus sanguinis, quem detrahi oportere existimamus, dimidium extractum fuisse coniicimus: deinde tamdiu sinimus effluere, quamdiu fuerit is, qui satis sit. cumque particula tum ab hirudinibus, quae suapte natura sunt frigidae, tum ab aëre ambiente refrigeretur, ideo fovenda est, ac recalsacienda: sanguinisque effluxio non refrigerantibus, sed adstringentibus, et emplasticis, ut diximus, cohibenda est.

Menemachi, de hirudinibus. Cap. 22.

Hirudines locis affectis, aut iis, quae non pinguibus proxima sunt, applicantur. nam oleum earum appetentiam subuertit. in angustiam vero stricti calami, ab utraque parte non perforati, aut in operculum paruae arundinis, aut quippiam simile demitti debent, cum admovendae sunt. earum numerus ex duabus magnitudinibus, loci videlicet, et affectionis est sumendus. * auferantur autem oleo calido earum labiis infuso. mordacitas vero aliarum in

57 a) ἀέρος, ut alibi, intelligitur.

57 b) Haud dubie respicit p. 149. vers. 1. 2. Ergo, παρεμπάστων, aut παρεμπλέστων. Ἔμπαστος habet Gregor. Nyss. T. II. p. 509.

58) De hoc v. Fabr. bibl. gr. Vol. XIII. p. 335.

59) Neque hoc apud Stephanum auctoritate comprobatum est vocabulum. Occurrit in Geoponicis p. 577. et alibi. Minime vero mihi propositum est, lexica hic locupletare.

60) Hoc est, τὸ πιμελές.

61) Monstrosum hoc vocabulum in Codice subnotatum est linea. Forte: μὴ διαντάως. Διανταῖος reperire licet in Hippocrate. Notaveram id mihi etiam ex Aeschyli edit. Stanleii. p. 202. 508. Sed iste liber nunc non erat ad manus.

62) Forte, στόμα, seu, στόμιον. Post ὅμοιον videtur deesse verbum tertiae personae pluralis numeri. Offendo vero etiam in κάλαμος et καλαμίσκος, quae hic invicem juncta sunt.

63) Deinceps iterum scriptum ἂν, sed punctis notatum est.

64) In margine ἡλῶν. Forte, ἀλῶν.

65) ἐκλυτέον in margine. Aeque conjici possit, ἐκκλειτέον et ἐκκλιντέον.

66) Nimirum, αἷμα.

ἐπιτεθεὶς ἐπέχει δάκτυλος. τὸ δὲ πλῆθος τῆς ἐκκρίσεως ἐμφαίνεται μὲν καὶ τῇ διορθώσει τῶν βδελλῶν. ἐναργέστερον δὲ γίνεται συναχθὲν, ὅταν χωρισθεῖσαι τῶν σωμάτων ἀπεμέσωσιν τὸ αἷμα. στράγγος 67) δὲ, αὐτῶν ἐμφυσμένων, ἀμυκτέον ἐπιπολαίως τοὺς τόπους, οἷς προσάγονται. γευσάμεναι γὰρ αἵματος, ὀρέγονται μᾶλλον αὐτοῦ.

partibus ulceratis conueniet. quod vero post auulsas hirudines effluit, digitus impositus cohibet. quantitas autem excretionis ex hirudinum erectione apparet: sed evidentius quoque cernitur, si in unum conducta fuerit, ubi hirudines a corporibus diuulsae sanguinem euomuerint. hirudinibus vero adhaerescentibus, loca, quibus affigendae sunt, superficie tenus scarificanda sunt. nam, ubi sanguinem gustaverint, eundem magis expetunt.

ΒΙΒΛ. Η. ΚΕΦ α.

Ἐκ τῶν Ἀρχιγένους. Τίς ἡ προπαρασκευὴ τοῦ ἐλλεβοριζομένου. Ἐκ τοῦ α. τῶν θεραπευτικῶν χρονίων.

Τοὺς μέλλοντας ἐλλεβορίζεσθαι εὐτόνους κατὰ σῶμα καὶ εὐψύχους δεῖ κατεσκευάσθαι, τοῖς ὑγροῖς εὐρόους, πρὸς ἔμετον εὐκόλους. οὐκοῦν, ὡς μὴ πλημμεληθεῖεν οἱ ἄνω τόποι, 68) προτινάχθω 69) ἡ κοιλία, ὡς ὑπέδειξα. 70) εἶτα μετὰ ἀνάληψιν ἡμερῶν τεσσάρων ἢ πέντε, ἔμετος 71) ἐντευθείτω ἀπὸ δείπνου, ληγούσης σελήνης, 72) καὶ, διαγενομένων πέντε ἡμερῶν, πάλιν ἕτερος. εἴ τις 73) ἐν τῇ αὐξήσει τοῦ μηνὸς πάλιν ἀναλαμβανέσθω τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα, μαλαχθείσης τῆς κοιλίας ἀπὸ τῆς ἀποκρού-

Archigenis, quomodo praeparandus sit is, qui elleborum sumpturus est. Ex primo de ratione morbos diuturnos curandi. Lib. *VIII.* Cap. 1.

Qui sumturi elleborum sunt, praeparari debent, ut corpore robusto, & animo constanti sint: ut eorum humores ad fluendum, ipsique ad vomendum faciles reddantur. ne igitur superiora loca vitientur, venter est prius inaniendus, ut jam docui: post vero quatuor, aut quinque dierum refectionem, vomitus a coena luna desinente cieatur: & transactis quinque diebus, alius vomitus citetur: & in mensis incremento corpus iterum erit reficiendum. tum

67) In margine, hujus loco, notatur, μόγις, et ab alia manu additum est: *hic deest quippiam.* Forte hic latet vocabulum στράγξ, στραγγὸς, quod legitur apud Apoll. Rhod. p. 477. Dionys. Halicarn. T. II. p. 180. Mox, loco ἐπιπολέως, correxi ἐπιπολαίως. Omnia hic dubia sunt. Forte etiam legendum, ἀπομακτέον.

68) Loco, ἄνω τόποι, quod est in textu, in marg. sigla est, quae ἄνθρωποι notat. Addo hic: De Archigene v. Fabr. bibl. gr. Vol. XIII. p. 80. et chirurgos Graecos ex edit. Cocch. in praefatione p. XII. bis, et p. 117. seqq. et 154. Archigenis meminit etiam Antyllus hic inferius libro IX. cap. 23.

69) προτεινάχθω Codex, sed ε. puncto notatum. Ego cogitabam de ὑπάγειν seu προϋπάγειν τὴν κοιλίαν. ὑποτινάσσειν hoc modo non recordor legere.

70) De hoc ergo antea dixerat. Id vero non praetereundum erat ab Oribasio. Mox lege, ἀνάληψιν. Mox in Codice est: ἡμερῶντες σάρκων. Stulte, ac sine sensu.

71) Pro eodem laudatur ἐντύνω et ἐντύω, id est, παρασκευάζω. v. Apoll. Rhod. p. 311. et alios.

72) Hic in marg. legitur: σελήνη. Voluit ergo aliquis notare: σελήνης hic fieri mentionem.

73) Non solum εἴτις, sed reliqua etiam obscura et corrupta sunt.

σεως δύο ἢ τρεῖς ἔμετοι συναφθείτωσαν ἀπὸ τοῦ δείπνου, διὰ τριῶν ἕκαστος ἡμερῶν, εἶτα πρὸς λήγουσαν τὴν σελήνην. ἀπὸ ῥαφανίδων δὲ, ἐκκλινούσης, ἵνα μετὰ εἰκοστὴν πρώτην ἤδη ὁ ἐλλέβορος δίδωται. τὸν μέσως δὲ ἔχοντα ᾠκονόμηκα ἐπείτοι γένηται ἄν τις εὔκαιρος εὐήμης, 74) οὐ παχὺς τοῖς ὑγροῖς συνεστὼς τῇ συγκρίσει, εὔψυχος ὡς εἰ ἔμετος ἀρκέσει ὑψηλὸς ἀπὸ δείπνου παρακεκινημένης ὀλίγα τῆς κοιλίας. καὶ μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ ῥαφανίδων μετὰ μίαν τὲ ἢ δύο ἐλλέβορος δοθείη, οὐδὲ ἐναντιώτατα ἔχων ὡς πλείονες μὲν οἱ ἀπὸ δείπνου ἔμετοι· πλείονες δὲ καὶ αἱ κάτω περιολκαί· πλείονες δὲ ἐνταγήσονται οἱ ἀπὸ ῥαφανίδων ἔμετοι, καὶ τότε δοθείη ὁ ἐλλέβορος.

aluo emollita, factaque excretione, duo aut tres vomitus a coena ita provocentur, ut tertio quoque die finguli moveantur: atque id fub lunam desinentem. ubi autem ea inclinaverit, raphanis vomitus provocabitur: ut poft vigesimum primum diem elleborus detur. qui vero mediocriter fit affectus, ita eft regendus, ut accommodatus fiat, ut ad vomitum proclivis reddatur, ut humores ejus non crassi ex concretione fint: ut ipse bono animo fit, ut elata mente vomitui a coena fufficiat, commoto paululum ventre: & poft triduum, aut quatriduum ex raphanis vomitum cieat: uno vero aut duobus diebus poft, elleborus detur. neque maxime contraria censenda erunt, ut multi vomitus a coena provocentur, multaeque attractiones ad infernas partes fiant: multique ex raphanis vomitus concitentur, ac deinde elleborus detur.

Τίνα εἶναι δεῖ τὰ διδόμενα διαπαντὸς μέλλουσιν ἐμεῖν.

Ῥητέον οὖν, τίνα τὰ ἐμούμενα δεῖπνα δεῖ εἶναι, καὶ πῶς ἀπὸ τῶν ῥαφανίδων ἐξαιρᾶται. 75) ἑορτὴν οἱ πολλοὶ νομίζουσι τὰ δεῖπνα, τὰ εἰς μέθην λαμβανόμενα, οὕτως ἀπλήστως 76) καὶ ποικίλως αὐτοῖς προσφέρονται. κατὰ ἄλλας μὲν οὖν περιστάσεις οὐδὲν κωλύει, εἰ 77) καὶ ἀναγκαῖόν ἐστι τὸ τοιοῦτο. ὅσους δὲ παρασκευάζειν ἐλλεβόρῳ μέλλοις, πλείω μὲν ὀλίγα λαμβάνειν τῶν συνήθων δεῖ, ἵνα βαρέα καὶ ἀλλότρια δόξῃ. ὑπερδιατείνειν δὲ τὸν στόμαχον, ἀλλότριον. καὶ γὰρ, εἰ κουφιωθήσεται παραχρῆμα,

Quae danda funt perpetuo vomituris.

Dicendum igitur eft, quaenam coenae per vomitum fint rejiciendae: & quomodo a raphanis eruantur. feftos ergo dies nonnulli esse exiftimant eas coenas, in quibus mulia opipare, varieque apparata ad ebrietatem et crapulam ingurgitantur: quae quidem in caeteris rebus non prohibentur, fi modo quid tale fit necessarium: at quos elleboro fumendo parare velis, ii paulo plura, quam confueverint, fumere debebunt: ut grauia, aliena esse videantur. at ftomachum fu-

74) Sic. Forte, εὐεμής. Sed proxima quoque fine fpe emendationis corrupta funt.

75) Immo, ἐξεραται.

76) Codex: ἀπλείστως.

77) Forte, ἢ.

ἀλλὰ ἀῤῥωστότερος ἀποδείκνυται. εἰ τι δ᾽ ἂν ἄλλο, ἄνοσον αὐτὸν ἀγαγεῖν δεῖ ἐπὶ τὴν φαρμακείαν. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λαμβανομένων. ἀναστρέφεσθαι 78) δὲ τὸ ταχέως ὀλισθαίνειν κάτω δυνάμενον, φυλαττομένους καὶ τὸ ἐμπνευματοῦν, ἵνα ἀνεπηρέαστος μὲν ἡ κάτω κοιλία γένηται, καὶ, ὡς ἔνι, ἀτροφωτάτη. ἑτοίμως δὲ αὐτὸ ἀποκρίνει ἡ ἄνω ἐπιπολάσαν τὲ καὶ ἀδιάπλαστον, 79) ὃ γίνεται ὑπὸ τῶν πνευμάτων. οὐκοῦν οὐ χρὴ τὰ πρῶτα δριμέα εἶναι, οὐδὲ αὖ γλυκέα ἢ λιπαρά· ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς ὕστερον φυλακτέον. τὰ ψαθαρώτερα δὲ τὰ πρῶτα εἰσενεκτέον, αὐτὸν ἄρτον καὶ πολτὸν 80) συνεστῶτα ἀκροδρύων· εἶτα κρέα ἐπεισφορεῖσθαι δεῖ, μὴ τῆς βαρείας ὄντα ὕλης, ἀλλὰ πιμελωδεστέρας, καὶ σὺν 81) χυμῷ τινὶ καὶ ὀσπρίων τὰ ἤδη συναίροντα τὸ σιτίον, ἐν οἷς καὶ δριμύτερόν τι ἔστω, κρόμμυον ἢ ῥαφανὶς, ἢ πράσον. εἶτα τῶν στυφόντων μικρὰ, καὶ μετὰ ταῦτα, ὅ, τι 82) κνισῶδες εἴη. καὶ μελίτωμα, καὶ τρέημα, 83) σῦκον, σταφὶς, κάρυον. ἀγαθὴ καὶ ῥοὰ πρὸς ἔμετον. μεταξὺ δὲ πίνειν συνεχέστερον προσήκει λεῖόν τινα οἶνον καὶ ἡδὺν, ὁτὲ δὲ καὶ γλυκέος ἢ οἰνομέλιτος πληρεστέρα πόσις ἐκκομισθῇ. 84) καὶ γὰρ αἱ τοιαῦται ἐμπνευματώσεις εἰσὶ τὸ 85) ἀνακουφίζειν ἅπαντα. ἐλαίαν τὲ καὶ μάλιστα 86) κολυμβάδα φυλακτέον.

pra, quam par eſt, extendere, alienum eſt, quoniam quamuis protinus ſit levandus, redditur tamen imbecillior. nam quid opus eſt eum morbo vacantem ad medicationem adigere? eadem ratio eſt eorum, quae ſumuntur. danda ſunt enim, quae infra dilabi ſtatim queant: adhibita diligentia, ne flatu impleant: ne venter inferior fluere poſſit: et minime nutriatur: et ſuperior venter ea fluitantia, et non confecta, ſtatim reiiciat: quod a flatibus fieri conſuevit. quocirca ea, quae prius dantur, acria eſſe non debent, nec contra, dulcia, aut pinguia: ſed hujusmodi ad finem ſervanda ſunt. quae vero friabiliora ſunt, prima ingerenda: ut panis, puls, arborum baccae ſolidae: tum carnes ſumendae ſunt, non. quae gravis ſint materiae, ſed pinguioris: eaeque ex aliquo ſapore offerendae. ex leguminibus ea, quae cibum ſimul rapiant: in quibus ſit aliquid acrius, ut cepa, radicula, aut porrum: tum pauca ex adſtringentibus danda. ad haec accedet aliquid nidoroſum, et placenta mellita, et bellaria, ficus, vua paſſa, nux, et punicum * quoque ad vomitum valet. interim vero lene aliquod ſuaveque vinum frequentius interbibendum eſt: quandoque etiam paſſum, et quandoque

78) Rasarius videtur voluisse: προσφέρεσθαι γὰρ δεῖ.
79) Hoc prorsus alienum videtur. Rasarius videtur in mente habuisse, ἀδιάπεπτον, ἀκατέργαστον, aut ſimile aliquid.
80) Alii πόλτος exhibent. Sed πολτὸς Dioscor. 2, 112. p. 126. 2, 119. p. 127. Poſt συνεστῶτα addendum videtur ἐκ.
81) In textu: συγχύμω. In marg: σὺν χύμῳ.
82) Alii duplici σσ exhibent.
83) Ita in textu. In marg: πέμμα. Utrumque malim plurali numero. Nisi ſcriptum fuerit, μελιτώματα καὶ τραγήματα. Mox legitur ῥῶα. v. Dioscor. 1, 151. p. 76.
84) Forte, προσκομισθῇ.
85) Loco τὸ, in marg. eſt τῷ. Sed ante εἰσὶ addendum etiam videtur ἐπιτήδειοι, aut ejusmodi aliquid.
86) Dioscor. 1, 139. p. 72. Scribitur ἐλαῖα et ἐλαία. v. Niclas ad Geopon. p. 632.

φακοὶ δὲ ὀξίζουσιν, εἴ τις αὐτοὺς προσενέγκαιτο, καὶ ἀηδεστέρους ποιοῦσι τοὺς ἐμέτους· σταφὶς δὲ ἡδέων· σῦκον δὲ, ἐν δευτέρῳ· σμηκτικώτερον δέ ἐστιν. εἰ δέ τις δυνήσειμισει 87) ἡ πτισάνη μέση ληπταία γλυκεῖ κεκραμένη· τοῖς δὲ ἄγαν ἀποκρατοῦσι, 88) σήσαμα διδόντα, καὶ βολβοὶ 89) οἱ ἀπὸ τῆς ναρκίσσου, ὡς ἄλλως τὲ δυνηθέντες καὶ ταῖς πτισάναις ἐν τῷ νυνὶ θέντες. ναυτίας γὰρ ἐμποιοῦσι. μετεωρίζει τὸ σιτίον καὶ μετὰ ὄξους τάριχος πρῶτον ληφθὲν καὶ ἱκανωτέρου ἐλαίου τῶν πιόντων 90) τούτων αὖ χωρὶς ὄξους λαμβάνεται. παραπλέκεται καὶ τῶν λαχάνων τῶν ἑφθῶν τινὰ, βλίτον, ἀνδραφαξὺς, 91) καὶ τῶν ὠμῶν, ἀνδράχνη, καὶ μέση 92) ῥαφανίς. ἀθρόου δὲ ἐπιποθέντος μετὰ διάστημα τοῦτο ἔσχατον σιτῶδες εἰσενηνέχθαι, μήτε τε δυεῖν ὡρῶν πλεῖον, μήτε μιᾶς ἔλαττον. εἶτε ἐφέλκεται τῆς κάτω κοιλίας ἐφ᾽ ὅσον ὀλίσθη κάτω τὶ τῆς τροφῆς εὖ μάλα κατειλημμένης περίπατος ἐν ἀλαίᾳ. 93) καὶ κατ᾽ αἴσθησιν ἐρυγῆς ἀναβαινούσης ἐπιτίθεσθαι χρὴ τὸ ἔργον δάκτυλον καθιέμενον ἢ πτερὸν, ἐὰν ἑτοίμως ἐπακούσῃ, καὶ λιπανθέντος λιπαρῷ τινὶ ἐλαίῳ τὴν ἐπιγλωσσίδα· παραπιέζειν δὲ κατάσχεσιν, ἵν᾽ αἱ καταπόσεις γίνωνται. αὐτίκα δὲ ἐπὶ τοῦτο ὁρμᾶν δακτύλου προσελθόντας, ἢ ἄλλου σώματος. τηνικαῦτα

vinum mulſum copioſius capiatur. haec namque inflationes pariunt, eo quod omnia in ſublime tollant. oliva autem, et praeſertim ſale condita, vitanda eſt. lentes vero, ſi quis eas poſtea ſumat, aceſcunt: et vomitus inſuaviores faciunt. uva paſſa eſt jucundior: ficus ſecundo loco cenſetur. habet enim detergendi vim majorem. ſi vero quiſpiam poſſit, ptiſſanam vino dulci, et melle temperatam, in medio capiat. at iis, qui valde cibum cohibent et continent, dandum eſt ſeſamum, itemque bulbi narciſſi, qui cum alioqui dari queant, tum etiam ptiſſanae, de qua nunc diximus, imponantur. nauſeas enim pariunt. ſalſamentum quoque aliquod pingue ex iis, quae ſine aceto ſumuntur, in primis ex aceto et plurimo oleo ſumtum, ut cibus in ſublime feratur, efficit. adduntur etiam aliqua olera, elixa, ut blitum, ut atriplex, et ex crudis, ut portulaca et radicula media. ubi conſertim ſumta fuerit potio, poſt interuallum neque longius duabus horis, neque brevius una, poſtremum frumentaceum ingerendum erit: deinde vero ab inferiore ventre attrahitur quiquid cibi infra ſit delapſum, qui valde admodum apprehenſus fuerat. * et deambulatio in loco aprico ineunda: cumque ructus,

87) Ita prorſus in Codice. Sed ſyllabae μισει lineа ſubnotatae ſunt. Mox, μέσηληπταία (junctim.) Syllabam ιον, ια, ιος alibi etiam per αι ſolet ſcribere hic ſcriba. Deinde eſt: οἴνῳ μέλιτι, ſed utrumque vocabulum junctum eſt, et in ſyllaba οἴ, accentus deletus. Voluit ergo, οἰνομέλιτι

88) σήσαμον. Dioscor. 2, 121. p. 127. In Codice h. l. eſt σίσαμα, quae varietas obtinet etiam in Geopon. p. 222. nota f.

89) Hoc cum διδόντα necti nequit. Mox legitur, ναρκίσσου. Proxima etiam corrupta ſunt.

90) In marg. πιόνων.

91) Cod. ἀνδραφαξύς. Apud Theophr. hiſt. plant. p. 731. 741. lego ἀνδράφαξυς Alii notant, ἀνδράφραξις, ἀτράφαξυς, ἀνάφραξις. v. Dioscor. 2, 145. p. 137. Schol. Ariſtoph. ad Equitt. v. 627.

92) Codex: μέσι. Hujus generis non meminit Theoph. H. P. 7, 4. pag. 760.

93) Vulgo ἀλέα occurrit. Aliquanto inferius eſt ἀλεινῷ, loco ἀλεινῷ.

γὰρ διανοίγεται 94) τοῦ στομάχου τὸ στόμα, καὶ πάρισθμον 95) δὲ ψηλαφᾷν αὐτὸ ποιεῖ. ἐμμένειν δὲ χρὴ, ἕως ἀθροῦν ἐπεισενεχθῇ τὸ σιτίον, ἀλλὰ μὴ ἀθρόως ἀφέλκειν τοὺς δακτύλους πρὸς τὴν πρώτην 96) ἀνάπνευσιν. πλειστάκις ἐντεῦθεν ἤρκεσεν 97) ἀποπιασθεῖσα γαστὴρ τὸ πλέον, ἢ μὴ καὶ τὸ πᾶν ἐξῶσαι. ἐπικύπτοντα δὲ δεῖ συνεργάσασθαι, ὡς ἀργότεροί γε τοῖς κατακειμένοις οἱ ἔμετοι γίνονται. ἀθροῦν τε εἰσπνεύσας ἐπικυπτέτω, οὐ παριόντος μὲν ἔσω τοῦ πνεύματος εἰς τὴν γαστέρα συνόντας. εἰ δέ τινι τῶν μερῶν τούτων πρὸς τὰ ἀναπνευστικὰ μέρη ἐκμοχλεύεται· τὸ δὲ ἐγκαθήμενον ἀκολουθεῖ σιτίον σὺν φλέγματι πολλῷ. τοῖς δὲ ἐμέσασι καλῶς καὶ χολῶδές τι ἀκολουθεῖ, οὐχ οὕτω θεαθῆναι, ὡς τῇ γεύσει δῆλον. πολλοὶ δὲ οὐ διδαχθέντες ἐμεῖν, ὑπὸ ἀπειρίας ἐκινδύνευσαν ἐπὶ τῷ ἐλλεβόρῳ συνεργείας ποτὲ δεομένων. διο εὖ μάλα ὑποδεικτέον, οἷς τε καιρὸς ἐπιβάλλεσθαι δεῖ 99) ἐξαιρᾷν, ὅπως τε θιγγάνειν τῶν μερῶν καὶ τὰς ἐντάσεις κάτωθεν συναγομένου τοῦ ἐπιγαστρίου ποιεῖσθαι. ἀλλὰ μήποτε τῶν πε-

qui fenfu percipiatur, afcendat, ut res ad actionem deducatur, digitus imponendus eft, aut penna, ut res celerius conficiatur, epiglottide pingui oleo quodam inuncto. tum contentum premendum et urgendum eft, ut deglutiatur. ac ftatim opus aggredi, immiffo poftea digito, aut alio corpore, conuenit. eo namque tempore ftomachi os aperitur, et fauces faciunt, ut attrectetur, atque tangatur. qua in re perfeverandum eft, donec cibus confertus educatur, fed non confertim attrahendi funt digiti ad primam fpiritus attractionem. faepe autem exinde venter compreffus fatis fuit ad majorem partem, si, non omnem, expellendam. debet autem is, qui vomit, inclinatus et pronus rem adjuvare, cum ftratis fegniores vomitus excitentur. qui ergo denfum flatum fpirat, inclinetur: cum vero flatus intus nullus adeft, in ventrem procumbendum eft. si vero pars eorum aliqua ad membra refpirationis excutiatur, tunc cibus, qui infedit, cum multa pituita coniunctus confequitur. qui vero rite evomuerunt, in iis etiam biliosi quippiam fequitur: quod non ita confpiciatur, ut guftui fit perfpicuum. Nonnulli, cum vomendi rationem edocti non effent, in elleboro fumendo prae imperitia in periculum adducti funt, cum ea res auxilio quandoque indigeat. quocirca diligenter eft a nobis commonftrandum, quibus accommodatum tempus evomendi fit: et

94) Cod. διανύγεται.
95) παρίσθμια et fuperius et alibi occurrit.
96) Ita in textu, ex correctione. Antea, credo, erat, ἀνάπλευσιν, ut nunc in margine. In textu praeterea π notatum eft puncto et lineola. Forte ergo aliquis voluit ἀνάνευσιν.
97) Sic, πιάζω, loco πιέζω
98) In marg: τότε, loco τὸ δέ. Mox in textu, ἐγκαθημένον, cum accentu in penultima.
99) Rursus, ut fuperius, vitiose, loco ἐξειρᾷν. Sed hoc non fufficit ad hunc locum emendandum.

ῥὶ τὸν τράχηλον τόπων. καὶ προκατάσχοι γὰρ ἂν ἡ ἐντεῦθεν βία μᾶλλον. ὁ μὲν οὖν ἀπὸ δείπνου ἔμετος τοιοῦτος.

Περὶ τοῦ ἀπὸ ῥαφανίδων 100) ἐμέτου.

Ὁ δὲ ἀπὸ ῥαφανίδων πρακτικωτέρως σαλεύει καὶ προδιδάσκει τοῦ ἐλλεβόρου, καὶ δήξεις ποιούμενος, ἔθ' ὅτε καὶ λειποθυμώδεις ἐπιπολασμοὺς, καὶ τὰς περὶ φάρυγγα στενοχωρίας. δεῖ δὲ πλῆθος μὲν τὸ λαμβανόμενον εἶναι πλεῖον ἢ λίτραν, μὴ πλέον δὲ τριῶν 1) ἡμιλιτρίων 2) δριμεῖα. ὁ δὲ τὰς ῥαφάνους καὶ τρυφερὰς ἔνθεν ἐὰν γλυκύτεραι ὦσι 3) φλυὸς ἔσως καὶ σὺν αὐτῷ τῶν φύλλων τὸ τρυφερώτατον, καὶ τὸ ἐγκάρδιον. 4) ἀπὸ ὀλιγοσίας 5) δὲ καὶ ὑδροποσίας εἶναι δεῖ. τοὺς μὲν μακροτέρας· πάντας δὲ τῇ μὲν πρὸ μιᾶς εὖ τὴν κοιλίαν ὑπῆχθαι. σπουδῆ τε ἰδίᾳ. καὶ εἰ 6) δυσπνεθὴς εἴη. καὶ κλυσμῷ προτρέπομεν. περιπάτου δὲ ἱκανοῦ προηγησαμένου ἐν ἀλεεινῷ 7) καὶ ἢ 8) θέρωσει, ἢ ἐν εὐπνόῳ περὶ μεσημβρίαν. λαμβάνειν δὲ μέλιτι ἡδύνοντας, μάλιστα τὰς πρώτας, καὶ μετὰ ταῦτα ἀλὶ λευκῷ καὶ καθαρῷ, εἴτε ἐν ὀξυμέλιτι. τούτου καὶ ἐπιῤῥοφεῖν μεταξὺ οὐκ ἀχα-

quomodo attrectandae sint partes, et quomodo abdomine infra deducto intentiones fiant; sed non ex locis, quae circa collum sunt. nam violentia inde emanans potius cohiberet. talis igitur est vomitus, qui a coena sit ciendus.

De vomitu ex raphanis excitato.

Qui ex raphanis excitus est vomitus, usitatior est, et de elleboro prius, quid faciendum sit, edocet. nam et morsus excitat, et quandoque facit superfluitationes, quae animi defectiones inuehant: quandoque etiam gutturis angustias parit. debet autem pondus ejus, quod sumitur, maius esse libra, non majus tamen, quam tres semilibrae. acres autem raphanos et teneros esse oportet: sique dulciores sint, caulem capere oportebit, et cum eo etiam pars foliorum, quae tenerrima sint et transuersa. sumitur post sumtum exiguum cibum, et aquae potum. aliis longo tempore, omnibus vero pridie aluo emollita, vel per se, vel si sponte sua non deiecisset, clysteri admoto nos eam excivimus; cumque multa deambulatio praecessisset in loco aprico et sub dio, aut qui probe perfletur ad meridiem: melque assumatur, ut saltem prima, quae ingerantur, condiantur: tum albus sal et purus capiatur: tum in oxy-

100) Et hic, et continuo legitur ῥεφανίδων. Vide Ammon. p. 122.

1) Ab ἡμιλίτριον. Vulgo laudatur, τὸ ἡμίλιτρον. v. Pollux p. 1057. 1059. 454.

2) In margine: δριμείας δὲ τάς. ῥαφανίδας legendum puto.

3) Monstra haec sunt.

4) Ex correctione: ἐγκάρσιον.

5) In marg. ὀλιγοσιτίας.

6) Littera ν. puncto notata. Ergo δυσπαθής.

7) Codex: ἀλεινῷ.

8) Sic. Forte: κἂν ἢ θέρος ᾖ.

ϱιει 9) δέοι καὶ μέχϱι ἡμικοτυλίου δαπανῶντος αὐτοῦ. ἔϛω δὲ καὶ τὸ ὄξος, εἰ οἶον τε, 10) σκίλλινον, καὶ τὸ μέλι θυμίζον. 11) ὁ σπουδαῖος παϱαλαμβάνοιτο 12) δ᾽ ἂν καὶ εἰς ἐπίτασιν τοῦ πϱάγματος, καὶ ὀϱίγανον λεῖον μετὰ άλιτου 13) ἁλὸς, καὶ καθ᾽ αὑτὸ δὲ ἅλας καὶ ὕσσωπον τὴν συμμετϱίαν. καὶ ἀπαϱτίσαντα συμμενα 14) σημένην τοῦ ὀξυμέλιτος ἐπιῤῥοφῆσαι μικϱὸν δεῖ, εἰς ὅσον ἀποκλύσαι τὰς ληφθείσας 15) ποιότητας. εἶτα μικϱὰ μὲν κατακλιθῆναι καὶ πόδας ψηλαφηθῆναι· ἐπαναϛάντα δὲ ὀλίγον πεϱίπατον ϱεμβώδη 16) διελθεῖν, καὶ ἀποκαθίσαντα ἐϱευγμὸν ἤδη πειϱᾶσθαι καὶ συνάπτειν τὸ ἔϱγον ἄϱας δι᾽ ὀλίγου πλείονος χϱόνου διαγενομένου. ἔϛω δὲ καὶ ἔμφασις ὑπογινομένης ναυτίας. σπαϱασσέσθωσαν δὲ εἰς ἀποκάθαϱσιν τελείαν. ἀπαντᾷ δὲ καὶ λεπτὸν ὑγϱὸν ἱκανὸν, καὶ πλεῖϛον τὸ φλεγματῶδες, καὶ ὕϛεϱον ἐνίοις τὸ πικϱίζον μεταβεβλήκοι. 17) ἴων δέ πως αἰσθανέσθωσαν 18) καὶ ϱαφάνων. εἰ δὲ μὴ ἀϱγοτέϱα ἡ ἀφολκὴ 19) γίνηται. μετὰ τοῦτον τὸν ἔμετον πϱοσκλύσματος μὲν αὐτίκα χϱεία καὶ ἀναγαϱγαϱίσματος δι᾽ ὑδϱομέλιτος, εἶτα δι

melite involuantur; atque ipsum oxymeli interim absorbeatur, non celeriter, sed parce, usque ad heminae dimidium. sit autem scilliticum acetum, si fieri potest, melque ex apibus thymo pastis. studiosus etiam ac diligens ad rem intendendam atque amplificandam, origanum ex sale non calculoso laevigatum assumere: et salem ipsum per se, et, ut constanter negotium perficiat, parum oxymelitis ei sorbendum erit, quantum satis sit, ut qualitates, quae relictae fuerint, eluantur. tum paululum decumbendum et pedes contrectandi. his confectis, exsurgendum, et sese circumuertendo modicum inambulandum: et cum sedem repererit, conabitur eructare, et rem ad horam usque producere, cum paulo majus temporis spatium intercesserit. excitata autem nausea tibi sit indicio. tum stomachum proritare et lacessere opus est, ut fiat perfecta purgatio. occurrit etiam satis magna tenuis humoris copia, plurimaque pituitosi: ac postremo nonnullis amarescens humor excernitur, quales quodammodo raphanos senserant: nisi segnior sit facta attractio. post hunc vomitum oris collutione statim opus est,

9) Sic. Forte: οὐκ ὄχαϱι εἰ δέοι. Rasarius videtur voluisse, ἀκαϱῆ, aut, ἐν ἀκαϱεῖ.

10) Apud Dioscor. 5, 25. p. 334. est σκιλλητικὸν ὄξος. In Geoponicis, σκιλλιτικόν. p. 210. 562.

11) Hoc non reperi, sed θύμινος, θυμώδης, latine *thyminus* et *thymosus*. Item οἶνος θυμίτης. v. Dioscor. 5, 59. p. 344.

12) In Codice loco οι, est, vel ει, vel η.

13) Sic, sine accentu. Sed in marg. ἀλίθου.

14) Ita ad litteram Codex.

15) Rasarius λειφθεῖσας voluit.

16) καμπύλος, πλάγιος hoc interpretantur. v. Erotian. p. 43. et Galen. in Gloss. p. 92.

17) λ. inter β. et η. ab alio insertum. Sed haec et proxima corrupta.

18) καὶ ϱαφάνων in margine solum legitur.

19) In lexicis quidem non notatur: formatum tamen est, ut ἀνθολκή, ab ἕλκειν.

ὕδατος, καὶ κατακλίσεως ὀλίγης καὶ ψηλαφίας 20) τῶν ποδῶν ἱκανῆς. εἰ δὲ ἐπιδέχοιτο καὶ ὕπνου τινὸς, εἶτα πειρατέα ἡ κοιλία πνεύματα διεκβάλλειν, περίπατος ἐντεῦθεν, καὶ λουτρὸν θερμόν· εἶτα προσφορὰ, ἡγουμένου μὲν τινος δριμέος, οἷον ταρίχους ἰσχνοῦ καὶ εὐστόμου. ἐπακόλουθον 21) δὲ σαρκιδίου πτηνοῦ καὶ τῶν παρεοικότων. τῶν δὲ ἀπὸ δείπνου ἐμέτων προηγείσθω λουτρὸν, ὅταν τὶς ᾖ δυσεμής. 22) οὕτω παρεσκευασμένος, μετὰ τὸν ὕστερον ἀπὸ ῥαφανίδων ἔμετον, ἀναπαύσει, ἀναστὰς μᾶλλον ἢ τροφαῖς ἀναληφθέντα ἡμέραις ἀκτέον ἐπὶ τὸν ἐλλέβορον, περὶ οὗ ῥητέον.

ΚΕΦ. β.

Περὶ ἐκλογῆς καὶ δόσεως ἐλλεβόρου. Τοῦ αὐτοῦ.

Ῥητέον πρῶτον περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἐλλεβόρου παρασκευῆς. οὐκοῦν χρηστέον πρῶτον μὲν οἰταίῳ, δευτέρῳ δὲ γαλατικῷ· εἰ δὲ μὴ, σικελικῷ. οὗτος μὲν οὖν τεταμένας τε τὰς ῥάβδους ἔχει, καὶ 23) περιτενεῖς καὶ ξυλοφανεῖς, πάχει δὲ, λεπτοτέρας· ἀραιαὶ δὲ τῶν ἄλλων ἔλαττον. ὁ δὲ γαλατικὸς παχύτερός ἐστι, καί πως, ὡς ῥυσὸς, ὑπόχαυνος, ἔκλευκος, ναρθηκοφανής. ὁ δὲ οἰταῖος, χρώματι μὲν ἧττον λευκὸς τοῦ γαλατικοῦ, ἐπὶ 24) τὸν μελάντερον μᾶλλον ἀποκλίνων, ἤπερ ἐπὶ τὸν γαιοφανέστερον, ὃ συμβέ-

item gargarismate ex hydromelite, tum ex aqua: et item exiguo decubitu, et satis copiosa pedum contrectatione: sique parum dormiatur, tentandum est, ut aluus eiiciat flatus: inde deambulandum, tum in calidum balneum ingrediendum. tum cibus offerendus, qui incipiat ab aliqua re acri, aut a salsamento gracili et ori grato: quod caro avis, aut alterius similis excipiat. at vomitum, qui a coena fit, balneum praecedat, cum quis difficulter vomat, ita praeparatus, ut post secundum vomitum a raphanis excitum, quiescat et cesset, exurgens potius, quam alimentis per dies corpus reficiens. atque ita denique ad elleborum, de quo dicetur, erit adigendus.

Eiusdem de elleboro eligendo et dando. **Cap. 2.**

Antequam de elleboro praeparando loquor, dicam quodnam sit anteferendum. primum igitur eo, qui in Oeta monte, deinde vero, qui in Galatia nascitur, utendum est. si huiusmodi non suppetat, Siculo. atque hic quidem virgas habet extentas et rigidissimas, et ligni speciem referentes, crassitudine vero tenuiores, minusque raras caeteris. Qui vero in Galatia nascitur, is crassior est, et quodammodo rugosus, leviter laxus, candidior, apparetque ferulaceus. Oeteus vero minus candidus est, quam Galaticus, et ad nigriorem

20) Pro eodem apud Hippocrat. est ψηλαφίη. v. Foës. Oecon.
21) Forte, ἐπακολουθοῦντος.
22) Codex rursus, ut superius, δύσημης. Pro eodem δυσέμετος habet Synes. T. II. p. 74. Apud Rufum Ephesium in editione Mosquensi legitur etiam ἐνεμώτατος, ab ἔνεμος, ut ἐνεμέστερος, ab εὐεμής.
23) In Codice: περτενεῖ καὶ ξυλοφανεῖ.
24) Forte ἐπὶ τὸ, et hic, et paullo post. Praeterea in Codice est ἀποκλίνον.

βηκε τῷ σικελικῷ, ἥκιστα ταῖς ῥάβδοις ὀρθαῖς, ἥκιστα 25) τέτανες, παχύς τ' ἂν γένοιτο, ἀλλ' οὐχ αἱρετέον τοῦτον. καὶ ῥυσὸς ἐπὶ πλέον, ὅταν ἀτροφώτερος ᾖ. ἀποκλασθεὶς 26) δὲ, ἔνδοθέν ἐστι λευκὸς σφόδρα. γευσαμένῳ δὲ ὄψωμεν 27) δακνίζον πως τὴν γλῶτταν· ἠρέμα τὲ παρεπιτείνεται, καὶ σίελον ἄγει, καὶ ἐπὶ πλέον παραμένει ταῦτα ποιῶν. γλυκάζει δὲ πᾶς. ἀλλ' οὗτος τῶν ἄλλων μᾶλλον. ὁ δὲ γαλατικὸς ἐμπηδᾷ τε ταχὺ τῇ δήξει, ἐπικαίων εὐθὺς τὴν γλῶσσαν, καὶ προπετέστερον ἄγει τὸ σίελον, ἀλλὰ αὐτίκα ἀποσβέννυται. τοῦ δὲ σικελικοῦ 28) πλέον ἡ δῆξις τοῦ ἀνυγρασμοῦ ἐστι. λείπεται δὲ τῆς τοῦ γαλατικοῦ, καὶ παραμένει ὁμοία, ὅια ἤρξατο ἐπιπλέον ἢ τοῦ γαλατικοῦ, σιελισμοῦ δὲ οὐ πάνυ ἐστὶν ἐμποιητικὴ καὶ ἀμβλώσεως 29) καταστρέφει. δεῖ δὲ λαμβάνειν ξηρὸν, οὕτως ἀποκλώμενος κονιορτόν τινὰ 30) ἀνότιστον ἀποφυσᾷ. ὁ δὲ οἰταῖος, κἂν ξηρὸς ᾖ· οὗτος οὖν ἀποκλώμενος συναντιμεμιγμένην ἔχει τὴν ἐντεριώνην· εἴτε προνοτισθῇ, 31) περιλελυμένην ἔχει αὐτὴν, καὶ οἵαν ἐξαιρεθῆναι ῥᾳδίως. δεῖ δὲ καὶ αὐτῆς εἰς ἐπιτεταμένην κάθαρσιν. οἱ δὲ τὸ πνιγῶδες αὐτῆς 32) ἀνέθεσαν· εἶθ', ὥσπερ εὐνουχίσαντες τὸ φάρμακον, ἀπράκτου σκυλμοῦ μετέδωκαν. μὴ πελιότης ἔσω, μὴ σπίλος ἄλλος περὶ τὸν ἐλλέβορον, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν καθαρὸς, καὶ ἀποκλασθεὶς σφόδρα λευκὸς ἔσω

colorem magis vergit, quam ut terrae colorem referat, id quod Siculo usu venit: qui etiam minus rectis est ramis, minusque rigentibus, quique crassior evadit. sed is minime eligendus est. magis autem, quam par sit, rugosus est, cum non satis magna alimenti ei suppetit copia. is praeterea fractus, valde albus intus est: gustanti vero linguam quadamtenus mordet: et sensim intenditur, et salivam ciet, et in hisce facultatibus diutius perdurat: elleborus omnis dulcessit, sed hic magis, quam alii. at Galaticus irruit celeriter suo morsu, linguam statim exurens, et immoderatius salivam educens: sed protinus extinguitur. Siculi denique humectati maior est mordicatio: est tamen inferior ea, quam Galaticus inuehit, permanetque talis, qualis incepit, diutius quam Galatici. salivam vero non admodum excitat, et obtundendo interimit. siccum praestat accipere. ita namque confractus puluerem quendam, asperginem non redolentem, efflat. Qui vere in Oeta provenit, licet aridus sit, tamen confractus habet medullam interiorem adhaerentem et prope conflatam: verum, si prius humectetur, eandem habebit circumsolutam, et quae auelli facile queat. ea quoque ad intensam purgationem opus est. Nonnulli

25) Post ἥκιστα in textu Codicis deletum τε. Rasarius utcunque expressit sententiam. τέτανες nihili est. Aliud est τετανός, τετανοειδής Tota constructio dissoluta est.
26) In marg. ἀποθλασθείς.
27) Ita, ὄψωμεν. Sed nec ὄψωμεν convenit. Pro διακνίζον, in marg. est, διακνίζοντα. Praeterea scriba hic ubique scripsit γαλακτικός, loco γαλατικός.
28) Forte, πλείων ἡ δῆξις ἐκ τοῦ ἀνυγρ.
29) Sic.
30) Dioscor. in praef. lib. I. p. 4. D. ἐν τόποις ἀνοτίστοις, id est, ξηροῖς, οὐ καθύγροις. Satis nota sunt νοτίζειν, νοτίς. Vide mox, προνοτίζειν.
31) Codex: προνοτισθείς, et paullo ante: συναντιμεμιγμένην.
32) Forte, ἀπέθεσαν. Mox Codex: εὐνουχήσαντες.

ἔνδοθεν. εἰλήφθω μὲν τοιοῦτος· τετμῆσθαι δὲ δεῖ μᾶλλον, ἢ ἐψαλίσθαι. δύσκολον γὰρ, τῆς ἰσότητος στοχάσασθαι ἐν τῷ ψαλίζειν. ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τὰς ἀποπάσεις, 33) τὰς ἐν τῷ ψαλισμῷ, κονιορτὸς γενόμενος προσκάθηται, ὃς καὶ ἀνώμαλον καὶ πνιγώδη τὴν κάθαρσιν ποιεῖται. τεμνέσθω δὲ ἡ μὲν παχεῖα ῥάβδος καὶ ἐπ' εὐθείας ἅπαξ ἢ δὶς, πρὸς λόγον τοῦ πάχους· καὶ μετὰ ταῦτα πλαγίως, στοχαζόμενον, ὡς ἴσα τμήματα εἴη, μέγεθος, ἡλίκον ἀλφίτου μὴ μικροῦ· ἀλλ' ᾧ μὲν μεῖζον, ἄλλῳ δὲ ἔλαττον διδόναι ἁρμόσει. ἐπιτεταμένως δὲ κινεῖ ὁ λεπτότερον κοπείς. κᾂν λεπταὶ δὲ ὦσιν αἱ ῥάβδοι διαιρείσθωσαν καὶ κατὰ μῆκος, ἐξαπλώσεως ἕνεκα τῶν ῥάβδων· μέτρον μὲν οὖν δύο δραχμαὶ, ἡ δαψιλεστάτη δόσις· ἡ δὲ ὀλιγωτάτη, ὀκτὼ ὀβολοί· ἡ μέση, δέκα. καὶ ποιοῖ μὲν μείζονα σκυλμὸν ἡ ἐλάττων· πλείονα δὲ κένωσιν, μεθ' ἥττονος τοῦ σκυλμοῦ, ἡ πλείων· ἡ δὲ μέση, σύμμετρος. μεμνῆσθαι δὲ δεῖ, μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐλλεβόρου, διαψύχειν αὐτὸν, ἀλλὰ μὴ εὐθὺς ἀπὸ τῆς συνθέσεως τέμνειν τε καὶ διδόναι. πνιγωδέστερος γὰρ γίγνεται, ὃ κυνὶ παρέβαλεν Ἀγαθῖνος, πάντα ἀκριβὴς ἂν, καὶ οὐ πιστεύων τῇ ἐκλογῇ· ἀλλὰ καὶ πείρας εἰς ἀσφάλειαν δεόμενος, ὅπως ἂν ἐμέσαι ὁ κύων, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὁ λαβὼν, ἐκαθαίρετο. 35) ἐτίθετο οὖν τὴν πεῖραν ἐν ἀσφαλεῖ. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἄντικρυς διδόναι. οὐ γὰρ ἄν τι πάσχωσι. τοὺς δὲ μαινομένους 36) αἱ παρακο-

ejus partem, quae suffocat, ademerunt, et tanquam castratum medicamentum vexationis cuiusdam ad nullam rem efficacis praebuerunt. Caeterum elleborus non esto lividus, nec alia in eo macula conspicitor: sed extrinsecus purus sit, et fractus, intrinsecus mirum in modum candidus. qui talis sit, eligendus est. praeterea potius incidendus est, quam in ramenta adigendus: siquidem ita difficile est aequalitatem coniectari. atque etiam, dum in ramenta redigitur, puluis, qui in vibrationibus efficitur, ibidem insidet: qui etiam inaequalem, et suffocantem purgationem facit. crassa autem virga secetur, et per rectum, idque semel, aut bis, pro crassitudinis ratione: tum ad latera spectandum erit, ut partes aequales sint, earumque tanta sit magnitudo, quanta est pultis non paruae. sed huic majorem, illi minorem portionem dare conveniet. qui incisus in tenuiores partes sit, intentius movet. si vero tenues virgae fuerint, per longitudines diuidantur: ut virgae explanentur. Mensura est, ut, cum copiosissime detur, duae drachmae sint: cum parcissime, oboli octo: cum mediocriter, decem oboli. ac minor quidem copia majorem turbationem ciet: major vero copiosiorem inanitionem, et minorem turbam inducit: media vero moderate agit. Hoc etiam in memoria

33) Vide Galen. in Gloss. p. 65. in ἀποπαλλήσιος. Habet etiam Diog. Laërt. in Epicuro p. 420.

34) Hujus etiam fragmenta in hoc libello leguntur.

35) Forte, καθαίροιτο.

36) παρακοπὴ est *delirium*, quod notum est. Sed alia hic corrupta sunt. Conjicio ergo: ἀποτρέπουσιν ὑπό τε τοῦ ἀπαθεῖν, ὑπό τε τοῦ ὑποπτεύειν μὴ δικαίως τὸ βοήθημα τοῦτο. Legi quoque possit, ἀποστρέφουσιν.

καὶ ἀποτρέφουσιν ὑπό τε τῶν ἀπιθεῖν, ὑπό τε τοῦ ὑποπνέυειν ἢ δικαίως τὸ βοήθημα τοῦτο. καὶ δή τινες αὐτῶν, καὶ φαρμακείας δεδιότες, παρακόπτουσιν. ὀυκοῦν ἐνέδρας δεῖ πρὸς αὐτούς. καὶ οἶκος μὲν ἕτερος παρασκευάσθω, εἰς ὃν ἄξομεν αὐτοὺς μετὰ τὸ 37) λαβεῖν, ἔχοντα καὶ τῆς αἰώρας τινὰ ἀφορμὴν, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν πρὸς τὰ συναντᾶντα ἐν ταῖς καθάρσεσι, 38) συγχρήταντες δὲ, ὡς ἐπὶ τροφὴν ἄξομεν. καὶ ἵνα ἡμῖν ἐν ὥρᾳ ὑπακούσειαν, προϋποσαλθήτωσαν, πρὸ πολλοῦ εἰθισμένοι, ἢ πολτῷ, ἢ χόνδρῳ πλυτῷ, ἢ μελιτώματι. εἰσφερέσθω 39) πρῶτον τὸ ἐκ τῆς συνηθείας παρατεθὲν, ἐμπεφυραμένου τοῦ φαρμάκου, σφαίρας ποιοῦσι καταπίνειν, ἀπὸ τοῦ πολτοῦ καὶ τῶν πεμμάτων, ὧν ἐποιήσαμεν ἑφθῶν. ἐκ φιλονεικίας οὖν ἀρίστων τινῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτοὺς ζήλου ἵνα ἐπὶ τῆς χρείας μεθ' ἡμῶν τὸ ἔθος ᾖ ἃ προειδὼς ἐπὶ τὴν ἐνέδραν αὐτοὺς ἄγων. τῷ μὲν οὖν πολτῷ 40) ἐμφυραθείη ἄν. πυρίνη δὲ πτισάνη οὐ πάνυ τί. ἐν τοῖς πολτοῖς γὰρ καὶ τοῖς πέμμασι διαλάθοι ἂν, καὶ φωραθὲν, ἀμέλειαν τὸ σκευασθὲν μᾶλλον, ἢ ἐνέδραν ἡμετέραν ἐκφάνει. δεῖ δὲ ἐν πολλοῖς τὴν αὐτὴν συμμετρίαν κεκρύφθαι, ἵνα, εἰ ὀλίγον ἀπό τινος γεύσαιντο, ἀπ' ἄλλου συμπληρώσειαν. ἐνταῦθα στοχασμοῦ δεῖ, ὅπως ἐκ πλειόνων λήψεων ἡ 41) συμμετρία πληρωθείη· ἐυ μὴν δεινόν γε, ὅτι ὀυδὲ ὑστερήσασιν ἐπήρτηται, καθὰ φόβος τοῖς πολλοῖς· ἀλλὰ καὶ

habendum eſt, ut, cum elleborum elegerimus, eundem refrigeremus; ſed non ſtatim poſt compoſitionem ſectum demu:t ſiquidem ita majorem ſuffocandi vim habet. quem ſane Agathinus, in rebus omnibus diligentiſſimus, cani dedit: cum non adhiberet electioni fidem: ſed experientia, ut tuto res tranſigatur, opus eſſe perſpiceret: ut, quonam pacto canis evomeret, eodem etiam homo, qui eundem ſumſiſſet, purgaretur. quam ob rem experientiam eſſe tutam ſtatuit. porro, cum aliis palam datur, quandoquidem nihil patiuntur: tum vero inſanientes ab eo avertit delirium, partim, quod dicto audientes non ſint, partim, quod ita ſpiritum ducunt, ut hoc eis auxilium non rite afferri poſſe videatur. Ad hoc accedit etiam, ut quidam medicamenta reformident, atque ita delirent. ergo his curandis inſidiae ſtruendae ſunt: et alia domus parata eſſe debet, in quam eos deducamus, ut elleborum ſumant: in qua domo etiam geſtationis alicuius inſit occaſio: et caeteri quoque apparatus, ad ea, quae in purgationibus occurrunt, accommodati. atque ita cum ipſis verſantes, tanquam ad cibum ſumendum adducemus: et, ut nobis in tempore obediant, aſſuefiant multo ante tempore aut pulti, aut alicae lotae, aut mellitae alicui placentae. In primis ergo afferendum eſt id, quod iam conſuetum eſt: tum, infuſo medicamento, globuli conformandi ſunt, ac poſt pultem et placentas,

37) Forte, πρὸ τοῦ λαβεῖν. Vers. 1. Rasar. voluit, ἀποτρέπουσιν.
38) συγχρήσαντες nihil notat. Forte aliquid, quod συμπείσαντες notet, aut hoc ipsum.
39) δὲ addendum videtur. Forte etiam, προσφερέσθω. Omnia hic turbata ſunt in Codice.
40) Ita in marg. In textu πολλῷ.
41) Forte, ἡ ὅλη.

καθαρθέντας οἴδαμεν αὐτάρκως, καὶ ὄλιθος αὐτοῖς σπαραχθῆναι. καὶ διὰ κενῆς ἐςὶν, εἴ γε τις ἤδη εἰ καὶ προβλέπειν πνιγμὸν καὶ βοηθήσειεν αὐτῷ. ὡς τόγε ὑπὲρ τὸ μέτρον, οὐχ, ὡς νομίζεται, παντάπασιν ἐκλύει τὴν βοήθειαν, ἀλλ' εὐκολωτέραν ποιεῖ. καὶ ῥεπτέον ἐπὶ τοῦτο μᾶλλον. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ τὸ ἀγαθὸν τοῦ φαρμάκου τοῦτό ἐςιν, ὅτι ὅπως ἂν ἢ πρῶτον 42) ἐξερᾶται. οὐκοῦν ὁ τῆς ὑπερκαθάρσεως φόβος οὐ δεινός. εὐμαρὲς γὰρ καὶ ἀποσμῆξαι τὸν ςόμαχον καὶ ἀποςῦψαι. οὓς μὲν οὖν μεταχειρίζεσθαι δυνατὸν, οὕτω μεταχειριζέσθωσαν. εἰσὶ δὲ, οἱ 43) παντελῶς παρατεταγμένοι, καὶ τούτοις ἀγκυλωτέρας χρεία ἐνέδρας. περὶ ταύτης οὖν καὶ δὴ λέγομεν. εἰ γὰρ μήτε πλακοῦντι τῶν τρυφεροτέρων ἐγκρύψαι δυνηθείημεν, μήτε ταῖς εἰρημέναις πτισάναις, τῷ βολβῷ χρηςέον. οὕτω δὲ καὶ πολτῷ ἐμπλαςεὶς λάθοι ἄν. λεῖος γὰρ γίνεται καὶ ῥοφήματι, καὶ πολτῷ, καὶ φακῷ, καὶ παντὶ τῷ καταπίνεσθαι δυναμένῳ. οὐ δύο δὲ δραχμὰς αὐτοῦ δώσεις, ἀλλὰ καὶ τέσσαρας. ἀτονωτέρως γὰρ ἐλλεβορίζει· ὅμως ἄγει πλεῖον καὶ λεπτότερον, ἄχρις οὗ εἰ 46) βούλεις καὶ μελαίνης χολῆς. εἰ δὲ μὴ, ἐκλείγματι 47) αὐτῷ χρηςέον. σκευάζεται δὲ οὕτως. ἐλλεβόρου λίτραν δεῖ λαβεῖν ἐξειλιγμένου καὶ βρέξαι εἰς

quas elixas fecimus, dandi, ut deglutiantur. ergo ex quorundam optimorum hominum contentione, et aemulatione eorundem, antequam quicquam praevideant, eos in infidias, cum ufus poftulabit, adduces. commifceatur igitur elleborus pulti. triticeae namque ptiffanae non admodum affundendum eft. nam in pulte, et placentis latet. et si deprehenditur, negligentiam potius, quam infidias noftras fubeffe indicat. in multis enim fruftulis eadem menfura debet occultari, ut, si parum ex aliquo guftarint, ab alio fumant, quod fatis fit. qua in re coniectura opus eft, ut ex multis fruftulis fumta portio iuftam menfuram compleat. nec tamen periculum ullum imminet, etiam si fecundo loco fumatur, ut plerique metuunt: fed eos fatis quoque purgatos vidimus. et lubricus lapfus proritat, et per vacuum fit. fique futura effet ftrangulatio, ei remedium afferret. ex quo fit, ut, cum praeter modum capiatur, non omnino vis auxilii diffoluatur, ut homines arbitrantur, fed facilius adminiftretur. et ad id potius vergendum eft. nam praeter caetera, quae huic medicamento infunt bona, hoc accedit etiam, ut quoquo modo primum educat, non gravis fit nimiae purgationis timor. facile enim eft, et abftergere ftomachum, et adftringere. ergo, qui tractabiles funt,

42) Cod. ἐξαιρᾶται. Vide indicem.

43) οἱ videtur redundare. Ejus loco malim καί. παραπεταγμένοι funt ii, qui fe opponunt, qui refiftunt medicinae accipiendae. Forte mox, λέγωμεν.

44) Id eft, πανουργοτέρας.

45) Codex, ut alia, fine fenfu, uno vocabulo, ἐμπλαςησλάθοιαν. Forte, ἐμπαθεὶς, *infperfus*.

46) Forte ἂν, loco εἰ.

47) Stulte in Codice: ἐλίγματι αὐτό. Dicitur ἔκλειγμα, ἐκλεικτὸν et ἐκλείχειν. Paullo poft vitiose etiam fcriptum ἐλικτοῦ. v. Diosc. 2, 125. p. 129. 1, 94. p. 52. 3, 44 p. 191.

ὕδατος ξέστας ἓξ ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, εἶθ' ἑψῆσαι, μέχρις ἂν ἀπολειφθεῖεν ξέσαι τρεῖς· μετὰ δὲ ταῦτα, ἐκθλίψαντα σπουδαίως τὰ ῥαβδία, 48) ἐκβάλλειν. τρεῖς δὲ λίτρας μίξαντας μέλιτος, τῷ λοιπῷ ὕδατι ἑψεῖν μέχρι σύστασις ἐκλεικτοῦ γένηται, καὶ ἀποθέμενος ἐν 49) ὑέλῳ ἢ ἀργύρῳ, τηρεῖν σπουδαίως, ὅπως μὴ διαπνευθῇ. διδόναι δὲ ἐξ αὐτοῦ τῷ παρεσκευασμένῳ 50) μύστρου 51) συμμέτρου πλῆθος 52) καθαίρει σφοδρῶς· οὐκ ἂν δὲ ἀποπλήξειεν. ἀλλὰ δεῖ καὶ εἰς αὐτὸ ἐνέδρας. προσβάλλων 53) οὖν, ὀλίγον μέλι καὶ ὕδατι διαλύσας, πιεῖν δίδου. εἰ δὲ μὴ, ἐπὶ θερμοσποδίας 54) συναγαγὼν αὐτὸ εἰς καταπότια πεῖσαι ἂν καταπιεῖν. ἤδη δὲ βηχάδει ὄντι, εὔκαιρον ἐγένετο, ὡς βηχικὸν καταπότιον σκευάσαντας, εὐσυμμέτρως συντετμημένων τῶν ῥαβδίων, 56) δοῦναι μέλιτι

ita erunt pertractandi. ſed quidam ita dementes ſunt, ut aſtutioribus inſidiis ſit opus: de quibus nunc itidem dicemus. Ergo, ſi neque in placentis teneris occultare elleborum poterimus, neque antedictis ptiſſanis indere, bulb utemur. ita quoque pulti inuolutus caelabitur. conteritur enim et in ſorbitione, et pulte, et lente, et in omnibus iis, quae deglutiri poſſunt, non duarum drachmarum pondere, ſed quatuor etiam datur. imbecillis enim ſuas vires elleborus purgando exercet, veruntamen et multum, et tenuius, atque adeo atram bilem, uſquedum velis, educit. ſi ita non poſſis, eo in eclegmate utitor. hocque modo paratur. Ellebori libra capienda eſt, quae in ramenta redigenda eſt, et aquae ſextariis ſenis triduo maceranda: tum coquenda, uſque dum ſextarii tres relinquantur: poſtea diligenter expreſſas virgulas abiicere oportet. tres deinde librae mellis reliquae addendae, et coquendum, donec ad eclegmatis conſiſtentiam redigatur. tum in vaſe vitreo, aut argenteo reponendum, atque aſſeruandum, adhibita cura, ne perſpiretur. dabis autem

48) Supra elleboro tribuebantur ῥόβδοι Nota vero hic duplicem conſtructionem, quae tamen et alibi apud medicos Graecos obtinet: ἐκθλίψαντα — μίξαντας, ſingulari et plurali numero.

49) Vasa hic vitrea et argentea notat, ut ſuperius.

50) Aegroto, ad hanc medicinam praeparato.

51) v. Euſtath. ad Hom. Il. p. 1368. edit. Rom. et Steph. theſaur. in hoc vocabulo, ac mox notam 64.

52) καθαίρει. Aut ante hoc καὶ, aut poſt hoc δὲ addiderim.

53) προσβάλλων interpretor προσφέρων. Mox ergo malim καὶ poſt μέλι omittere. Rasarius hic non probandus videtur.

54) Apud Dioscor. 2, 134. p. 133. Item apud Erotian. p. 19. et 36. lego, θερμοσποδιά. Nec aliter apud Galen. in Glossis p. 84. et in Geoponicis p. 543. 1206. Ergo θερμοσποδιᾶς hic corrigendum.

55) A βὴξ, βηχώδης. Hoc nec Stephanus habet. Scriba in Codice exhibet βιχώδα. Stulte, ut mille alia. Vocabulum probum eſt, ſicuti ego edidi.

56) Vide notam vicinam 48.

ἔφθα συςραφέν. τοὺς δὲ καὶ πρὸς βίαν ἐκαθάραμεν, εἰ μὴ ἐνεδρευθεῖεν, διὰ κλυςῆρος ἐνιέντες 57) τοῦ ἐκλείγματος διπλὴν τὴν συμμετρίαν ὀλίγῳ ὕδατι ἀνεθεῖσαν. εἶτα ἐκ τῶν ῥάβδων τμήματα χυλῷ πτισάνης ἐγκεράσαντες, ἡνίκα 58) μένει καὶ κροκύδια.

ΚΕΦ. γ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ δόσεως ἐλλεβόρου. Ἐκ τοῦ περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Ἐςι δὲ ἀκινδυνωτάτη χρῆσις παρ' ἡμῖν, ἡ διὰ τοῦ ἑψηθέντος ἐλλεβόρου. τὸν δὲ τρόπον τῆς σκευασίας ἔχει τοιόνδε. ἐλλεβόρου λίτραν ἀποβρεχομενης 59) ὕδατος κοτύλαις ἓξ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας μεθαφεψῶμεν 60) ἐπὶ πυρὸς μα-

homini praeparato, quantum myſtri moderati magnitudinem impleat: et vehementer purgabit. neque hominem attonitum reddet ſed ad hoc quoque faciendum, inſidiae adhibendae ſunt. ergo, modico mellis et aquae addito, diſſolue, ac potui da. si hac non ſucceſſerit, ſuper calido cinere id ipſum coagmentato, ac catapotia conficito, ut deglutiantur. si vero tuſſis moleſta ſit, tempus accommodatum erit, ut catapotia, tanquam ſedandae tuſſis gratia, aegrotus deglutiat. quo caſu in fruſta moderata virgulas ſecabimus, et melle cocto inuolutas dabimus. quoſdam etiam vi purgavimus, ubi inſidiis non fuiſſet locus. idque clyſteri, in quo duplex eclegmatis menſura ineſſet, et modica aqua infuſa. tum virgultorum particulae ptiſſanae cremore temperatae et affuſae, cum inſaniunt. (*Caetera ad finem capitis usque non extant*).

De elleboro propinando. Cap. 3.

Ex Herodoti libro, de praeſidiis evacuantibus.

Elleborus decoctus dari apud nos minimo periculo ſolet. ejus apparandi haec eſt ratio. ellebori libram ſenis aquae heminis triduo maceratam, lento igni decoquimus, uſque dum tertia pars aquae conſumta ſit: deinde elleborum

57) Saepe ita occurrit κλυςῆρας, κλυσμοὺς ἐνιέναι. In Codice eſt, ἐνόντες. Mox idem rursus vitiose, ἐλίγματος.

58) Forte, μὲν ἦ, ſeu, μὲν οὖν, loco μένει. Ex μένειν Rasarius videtur fabricaſſe μαίνεσθαι. In κροκύδια, quod mihi ignotum eſt, deficit hoc caput. Ergo in marg. Cod. legitur: λείπει. Vacui autem ſunt versus, (vulgo, lineae,) quadraginta.

59) Ita, ſine accentu. Sensu caret hoc. Forte, ἐπιβρεχομένου (ſeu, ἐπιβρεχομένην) ὕδατος κοτύλαις.

60) Monſtrum hoc. Antea erat, μεθ' ἀφεψῶμεν. Sed id ita, ut edidi, nunc ingeniosissime correctum. Asinus fuit, & ſcriba, & corrector. Forte, μεθ' ἃς (ἡμέρας) ἀφεψῶμεν. Dicitur autem, ut notum eſt, ἑψάω, ἑψέω, ἕψω. Mox eſt ἀφέψημα.

λακοῦ μέχρι τοῦ ἀναλωθῆναι 61) ὕδατος τὸ τρίτον. εἶτα τὸν ἐλλέβορον ἀποθλίψαντες, εἰς τὸ ἀφέψημα κοτύλας δύο μέλιτος βαλόντες πάλιν ἑψῶμεν, μέχρι τοῦ ἀμόλυντον 62) γενέσθαι. δίδομεν δὲ τοῖς μὲν μὴ πολὺ 63) δεομένοις καθάρσεως κοχλιάρια δύο· τοῖς δὲ εὐτόνοις μύστρου 64) πλῆθος. ἡ δὲ διὰ τούτων κάθαρσις οὔτε τὸν ἀπὸ πνιγμοῦ, οὔτε τὸν ἀπὸ τῆς 65) καθάρσεως ἡμῖν ἤνεγκέ ποτε φόβον. ἀλλὰ γὰρ καὶ τῆς βιαίου καὶ συντόνου ἐνεργείας καὶ χωρίς τε καὶ διὰ τούτων, ὡς εἰκὸς, ὀλιγωφελέστερός 66) ἐστι, καὶ δίδοται, ἐπειδὰν φροντίζωμεν συντόμου θεραπείας ἐπὶ τῶν εὐδιορθώτων παθῶν, καὶ κατορθωθησομένων ἂν χρονιώτερον διὰ τῶν λοιπῶν βοηθημάτων. κερδαίνομεν δὲ ἐξ αὐτοῦ τὸ θᾶττον περιποιεῖν 67) τὸ τῆς τέχνης ἐπάγγελμα. ἐπὶ δὲ τῶν μαινομένων, καὶ μηδενὶ τρόπῳ ληψομένων αὐτὸν, τῷ πρὸς πᾶσαν τροφὴν ὑπόπτως ἔχειν, ἡ διὰ τούτου δόσις ἀρίστη. καὶ γὰρ, εἰ μὴ διακόψειε τελέως τὴν νόσον, ἐμείωσε 68) μέντοι, ὥστε πολλάκις καὶ βουλομένους ἐκ δευτέρου 69) δοθῆναι. προσφερέσθω δὲ δι' ὑδρο-

exprimimus: tum mellis heminas duas decocto addimus, itemque decoquimus, donec non inquinet. ex hoc damus iis, qui non admodum purgandi sunt, cochlearia duo: robustis vero mystri magnitudinem. purgatio, quae per hujusmodi fiat, neque strangulationis, neque ullum alium metum, quem nimia purgatio solet incutere, unquam nobis attulit: sed enim et violentae, et vehementis actionis. et sine his, et per haec, ut par est, minus prodest. Datur autem in morbis recte constitutis, ubi opus est brevi et expedita curatione: et qui rite constitui a caeteris remediis, nisi longiore temporis spatio, non possunt. id enim ex elleboro lucri facimus, ut statim perficiat id, quod ars ipsa polliceatur. iis vero, qui insaniunt, neque ullo pacto eum sumturi sunt, propterea, quod omne alimentum suspectum habeant, ita paratum optime dabimus. nam, licet perfecte morbum non expellat, minuit tamen adeo, ut saepe etiam ipsis volentibus iterum propinemus. offeratur autem hydromelite dissolutus, vel ex pulte alicae. potest etiamnum ex lentibus, aut libis, exhiberi. sed melius etiam sincerus datur: siquidem ita corpora magis contingit. Quinetiam in affectionibus iis, quae

61) Solum in margine legitur, ἀναλωθῆναι.
62) Satis notum hoc vocabulum. Hic tamen de eo dubito. Forte, μέχρι τοῦ ἀπαφριζόμενον ἀμόλυντον. In mentem quoque veniebat, ὁμαλόν. Duo enim simul cocta possunt fieri ὁμαλά. Nihil tamen hic audeo definire.
63) Forte, πολλῆς.
64) Vide paullo ante notam 51.
65) Forte, ὑπερκαθάρσεως, quod paullo superius occurrit.
66) Cod. ὀλιγοφελέστερος. Mox idem, φροντίζομεν.
67) Cod. περιποιεῖν. Mox Codex: λειψομένων αὐτῶν (in marg. αὐτόν.) τὸ πρός.
68) Cod. μείωσεν. Mox malim, βουλομένοις.
69) In Cod. δοθῇ ἀεί. Sic prorsus.

μέλιτος 70) διηθὲν, ἢ μετὰ πιλτοῦ τοῦ χόνδρου. δυνατὸν δὲ καὶ 71) σὺν φακῷ καὶ σὺν πέμμασι διδόναι. βέλτιον δὲ καὶ ἀκέραιον προσφέρειν. καθάπτεται γὰρ μᾶλλον οὕτω τῶν σωμάτων. δίδομεν 72) δὲ καὶ ταῖς δυσιάτοις μὲν διαθέσεσιν οὖσιν, μὴ κατὰ πάντα δὲ 73) ἐπιτηδείως πρὸς ἐλλέβορον ἔχουσιν, ὥσπερ εἰπεῖν ἡλικίαν ἀμφίβολον, ἢ φυσικὴν τῶν σωμάτων ἀσθένειαν, ἢ δειλίαν. ἐπὶ γὰρ τούτων· 74 ὁτὲ μὲν καὶ ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου χρησάμενοι, μεγίστων παθῶν περιεγεινάμεθα, 75) ὁτὲ δὲ, προπειράσαντες τὸ φάρμακον ἀκινδύνως, κ. τὸν παρυφιστάμενον ἀποθέμενοι φόβον, ἐπὶ 76) τὸν ἀκέραιον ἐλλέβορον ἤλθομεν.

difficulter curantur, elleborum damus. non omnibus tamen elleborus accommodate praebetur, ut aetati ambiguae, ut ei, cui adiuncta fit naturalis imbecillitas corporis, ut timidae naturae. nam in ejusmodi, cum bis, terve datus eis fuisset elleborus, maximi morbi sunt exorti. in quo vero medicamentum experti sine periculo fuimus, eumque timorem, qui circumstare solet, abiecimus, ei nos sincerum purumque elleborum dedimus.

ΚΕΦ. δ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ποῖος ἄριστος ἐλλέβορος. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐλλέβορος δὲ ἄριστος ὁ ἀπ' ἀντικύρας. ὁ γὰρ λοιπὸς ταχέως τὰς ἐκκρίσεις διερεθίζων, ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ὡρῶν τοῦ καθαίρειν παύεται. ἔστι δὲ ὁ ἀπ' ἀντικύρας ἐλλέβορος, πρῶτον μὲν τῶν ἄλλων εὐτραφέστερος, δεύτερον δὲ, χαῦνος, καὶ τρόπον τινα πολύκενος. τῇ δὲ χροιᾷ ἐμφερὴς ὤχρᾳ ἀνειμένῃ. 77) τῶν μέντοι γε ὁ κάλλιστος, πως εὐθὺς καὶ ῥυσὸς καὶ ἰσόπαχυς μέχρι τοῦ πλείστου, πρὸς δὲ τῷ τέλει ἀπομυουρίζων 78) ὅμως ἐν εὐτροφίᾳ. καὶ κατὰ τοῦτο 79) μενέτω. ὁ γὰρ ἀπὸ πολλοῦ εἰς λεπτὰς κτηδόνας ἀναλυόμενος, εἰ φύσει ἐστὶν ἄτρο-

Herodoti. Ex eodem libro. Qualis sit elleborus praestantissimus. Cap. 4.

Elleborus praestantissimus est is, qui nascitur Anticyrae. reliquus autem, cum cito excretiones proritet, intra tres, quatuorve horas a purgatione cessat. caeterum elleborus Anticyrinus in primis est laetior caeteris, deinde fungosus, et quodammodo multum inanis. colore vero ochrae resolutae similis. praestantissimus tamen in hoc genere est rectus, et rugosus, et cujus plurima pars aequali crassitudine constat: sub finem vero, in muris caudam desinit, nihilo tamen minus sit laetus et vege-

70) Codex: διιθὲν, (in marg. additur ἢ) μετὰ πολὺ (in marg. πολτοῦ) τοῦ.
71) Cod. una voce: κυμφάκῳ. Sic.
72) Cod. διδομένων. Mox forte: καὶ τοῖς ἐν δυσιάτοις.
73) Immo, ἀνεπιτηδείως.
74) Hoc non refertur ad proxima, sed ad ταῖς δυσιάτοις διαθέσεσι. Vide notum 72.
75) ὅτω δὲ, Codex.
76) Ita correxi. Codex: ἐπὶ τῶν κεραίων ἐλλεβόρων ἔλθομεν.
77) Cod. ἀνημένης.
78) μυουρίζειν habet Dionys. Parieg, vers. 404. ad quem locum vide Eustath.
79) Forte, μένει.

φος, εἰς τὴν τομὴν οὐκ ἔσχηκεν ἐν ἐπιτηδείῳ καιρῷ. κλασθεὶς δὲ, λευκὸς ἔνδοθεν φαινέσθω, καὶ λεπτὴν ἐχέτω τὴν ἐντεριώνην. προσαχθείς τε ταῖς ῥισὶ, μετ' οὐ πολὺ πταρμοὺς κινείτω, καὶ μασηθεὶς πυρούτω τὸ στόμα καὶ γλυκαζέτω, καὶ πολὺ ἐπισπάσθω σίελον. τὸ δὲ κλώμενον ἀποβάλλειν τὶ χνοῶδες, 81) οὐχὶ τοῦ καλοῦ σημεῖόν ἐστιν, ἀλλὰ τοῦ ξηροῦ. δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ ξηρὸν εἶναι. εἰ δὲ ὁ θαμνίσκος, τὰ μὲν εὔτροφα ληπτέον, καὶ μᾶλλον μὲν ἀπὸ τοῦ τὸ ποσὸν εὑρεῖν· εἰ δὲ μὴ, τὸ ἐλλεῖπον. ἀπό τε τοῦ ὁμογενοῦς καὶ ἐμφεροῦς κατὰ πάντα λαμβανέσθω, ἕνεκα τοῦ μὴ γενέσθαι τὴν κάθαρσιν ἀνισόχρονον.

tus, atque in hoc confiftat. nam, qui plurima ejus parte in tenues pectinum modo lineas eft refolutus, si natura non eft laetus, is non fuit fectus in tempore oportuno. debet autem, cum frangitur, intus albus videri, et tenuem habere medullam: idemque, naribus admotus, non multo poft fternutationes ciere: et commanfus feruido guftu os implere, atque etiam dulcefcere, ac magnam faliuae copiam attrahere. cum vero confractus puluerulentum quid ex fe mittit, tum non eft bonitatis indicium: fed aridum effe elleborum oftendit: qui quidem aridus etiam effe debet. si frutex fit, capienda ea pars eft, quae laeta fit: et praecipue, ut inde, quantum oporteat, fumas: si inde fumere totum non queas, dato operam, ut ab alio, qui fit ejufdem generis, et in omnibus fimilis, quod deeft, capias: ne purgatio temporibus inaequalibus fuccedat.

ΚΕΦ. ε.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ἐλλεβόρου. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Χρὴ δὲ τοῦτο 82) προσκαταμεμαθηκέναι, διότι ὁ μὲν ψαλιστὸς 83) ταχέως ἄρχεται καθαίρειν, μετὰ δύο, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὥρας. χολὴν δὲ καὶ φλέγμα

Antylli de elleboro. Ex libro, de remediis evacuantibus. Cap. 5.

Hoc in primis fcire conuenit, elleborum in ramenta derafum celeriter purgationem ordiri, ac plerumque duas

80) Ita in marg. In textu: κτιδῶνας.

81) Pro hoc in aliis fcriptoribus voluerunt aliqui χοῶδες, quod nullibi reperi. Recte fe habet χνοώδης. v. Dioscor. 4, 69. p. 269 4, 150 p. 297. de elleboro: χνοῦν ἀφιεὶς ἐν τῷ θρύπτεσθαι. Qui locus fatis vindicat χνοώδης. Mox ibidem eft etiam de eodem, χνοώδης. Theophr. H. Plant. p. 62. Utuntur eo etiam Galen. in Glossis p. 73. Sextus Empir. p 26. Gregor. Nyss. T. I. p. 165. 278. III, 425. Theophan. Ceram. p. 69. Χνοῦς Dionys. Halicarn. in libris rhetoricis aliquoties conjungit cum πίνος, ut T. II. p. 127. Χνοῦς inter alia notat pulverem illum tenuissimum, quibus flores et fructus conspersi funt, veluti pruna matura, nondum manibus contrectata, nec abftersa. Qui ergo *pulverulentus* reddiderunt, de χοῦς et χοώδης ut cogitarint, non necesse fuit. Eo fensu reddi quoque possit *rofcidus*. Nemo tamen hic de δροσώδης cogitabit.

82) Forte, προκαταμ.

83) Superius legitur de eodem ψαλίζειν, ficuti in hoc ipso capite.

ἐξαγαγὼν ἄνευ πολλοῦ σπαραγμοῦ, καὶ αὐτὸς συνεξεμεθεὶς ἐν ὥραις τέτταρσιν ἢ πέντε, ἀποπάυει τὴν κάθαρσιν. ὁ δὲ κρημνιώδης, 84) καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ χνοώδης, 85) σφόδρα μὲν βραδέως ἐνεργοῦσιν, ὥστε καὶ μετὰ τέσσαρας ὥρας, ἢ πέντε πολλάκις, ὑπέρχεσθαι. 86) πάντα δὲ τὰ εἴδη, καὶ χολῆς, καὶ φλέγματος, ἐξάγουσι, καὶ εἰς κίνδυνον συνολκῆς καὶ ὑπερκαθάρσεως καθιστᾶσιν, ἐπὶ πλεῖστον δὲ χρόνον παρατείνουσι καθαίροντες. ἀλλὰ τήν γε ὠφέλειαν πολλαπλασίως παρέχονται. ἀπόβρεγμα δὲ ἐλλεβόρου δίδοται γέρουσι, καὶ παισὶ, καὶ τοῖς τὴν ἕξιν διεῤῥυηκόσι, τὴν γνώμην ἐκλελυμένοις, ἢ πνιγομένοις ῥᾳδίως, ἢ νόσημα ἑαυτῶν 87) ἔχουσιν, ἢ εἰς πρόπειραν ἐλλεβορισμοῦ. χρὴ δὲ πέντε δραχμὰς ἐν ὕδατος ὀμβρίου κοτύλης ἀττικῆς ἡμίσει, τρισὶν ἡμέραις ἐμβρέξαντας ἐψαλισμένον, ἔπειτα διηθήσαντας καὶ θερμάναντας ἐν ἀγγείῳ διπλῷ, προσφέρειν τὸ ἀφέψημα.

ΚΕΦ. ϛ.

Πῶς ἀπαντητέον πρὸς τὰ ἐξακολουθοῦντα συμπτώματα ἐκ τοῦ ἐλλεβόρου.

Ἐι μὲν εὐκόλως καθαίροιντο οἱ πιόντες τὸν ἐλλέβορον, τάδε ποιήσαιμεν ἐπ' αὐτόν. μετὰ τὸ πιεῖν τὸ φάρμακον, δώσομεν ψυχρὸν ὕδωρ διάκλυσμα· ἔπειτα ἀποσφραίνοντές τινι 88) τῶν εὐωδῶν, εἰ μὲν ἰσχύοιεν, καθῆσθαι προστά-

horas non excedere: bilimque ac pituitam ſine multa turbatione educere: ipſumque vomitu ſimul reiectatum intra quatuor, aut quinque horas, terminari purgationem. qui vero parti farinae craſſioris eſt ſimilis, et multo magis etiam, qui in pulverem redactus eſt, tardiſſime agunt, ut ſaepe poſt quatuor, aut quinque horas incipiant. caeterum omne et bilis et pituitae genus educunt. idque non ſine conuulſionis, et nimiae purgationis periculo, ob nimiam purgandi prolixitatem. multiplicem tamen utilitatem afferunt. Aqua vero, in qua veratrum maduerit, datur ſenibus, pueris, iis, qui laxiorem habitum habent, quibus mens exoluta eſt, quique facile ſtrangulantur. aut * eorum morbos habent: aut, ut prius periculum faciamus, utrum elleborus poſtea dandus ſit. oportet autem drachmas quinque ramentorum in aquae pluviae heminae Atticae ſemiſſe triduo madeſcere: tum colo traiici, atque in vaſe duplici calefieri, atque ita decoctum propinari.

Quomodo occurrendum ſit ſymptomatis ex elleboro conſequentibus. Cap. 6.

Si facile purgantur ii, qui elleborum biberunt, haec poſtea faciemus. ubi medicamentum biberint, aquam frigidam ori colluendo dabimus: tum aliquod odoramentum porrigemus. ſique vires conſtent, eis perſuadebimus, ut

84) Ita in marg. In textu, κρινώδης. Vide. Foes. Oecon. Hippocrat. in κρίμνον, et Sext. Empir. p. 27.
85) Vide paullo ante notam 81.
86) Rasarius videtur maluisse, ὑπάρχεσθαι, nimirum, ἐνεργεῖν. Alii in mentem venire possit, ὑπανέρχεσθαι, nimirum, τὸ φάρμακον.
87) ἑαυτῶν corruptum. Mox et διπλῷ ſuſpectum.
88) Ita in marg. In textu: τήν. Paullo ante malim, ἐπ' αὐτῶν.

ξομεν αὐτοῖς· εἰ δὲ ἀσθενεῖς εἶεν, κατακλίνειν ἐπὶ χαμαιζήλου τινὸς, καὶ μέχρι ὡρῶν δύο ἢ τριῶν ἀποσφραινοῦμεν 90) τε αὐτοὺς ἐκ διαλειμμάτων, καὶ τὸ ψυχρὸν διάκλυσμα προσοίσομεν, καὶ τὴν διάνοιαν διά τινος μυθολογίας 91) περισπάσομεν, τά τε ἄκρα 92) τρίψομεν καὶ δήσομεν. ταῦτα δὲ πάντα χρὴ ποιεῖν ὑπὲρ τοῦ μὴ ταχύτερον τοῦ δέοντος ἐξεμεθῆναι τὸ φάρμακον. μετὰ δὲ τοῦτο ἐμβάλλοντες αὐτοὺς εἰς 93 a) κρεμαστὸν κλινίδιον ἢ μετέωρον ἄλλως, συγχωρήσομεν ἐμεῖν. ἀντιλήψονται δὲ θέρμης πρῶτον περὶ τὸν στόμαχον καὶ τὴν κατάποσιν· ἔπειτα σίελον αὐτοῖς εἰς στόμα καὶ ὑγρὸν συνδοθήσεται, 93b) ὅπερ ἀποπτύσαντες, αὖθις φλέγμα συνεστραμμένον ἐκβάλλουσιν. ἔπειτα 94) διαστήσαντες, μέρος τῆς τροφῆς καὶ τοῦ φαρμάκου μετὰ φλέγματος ἐμοῦσιν. ἔπειτα ἐκ διαλειμμάτων ὁμοίως. ἐξεμέσαντες δὲ τὸ φάρμακον καὶ τὴν τροφὴν, φλέγμα μετὰ χολῆς οἴσουσιν ὀλίγης, εἶτα, μετὰ πλείονος, εἶτα χολὴν καθαρὰν, καὶ λύζουσιν 95) ἐν τῷ διαμέσῳ 96) κούφως, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῖς 97) ὑδαδαίον τ' ἔσαι καὶ 98) ἐνερευθὲς, καὶ φλεβεία 99) ἐπαναστήσεται, καὶ ὁ σφυ-

sedeant: si infirmae sint, ut in strato aliquo humi depresso usque ad duas, aut tres horas decumbant: et odoramenta quoque per interualla offeremus, et aquam frigidam ad os colluendum exhibebimus: mentemque aliqua lepida fabella abducemus, extremas partes confricabimus, et vinciemus. Haec omnia ideo facienda sunt, ne citius, quam par est, medicamentum evomatur. Postea vero aegrotos in lectulo pensili, aut aliquo alio sublimi loco collocatos, vomere permittemus. primum namque calor stomachum, et gulam inuadet: deinde saliva et humor in os confluet, quibus sputo reiectis, iterum pituitam obuolutam reiiciunt. tum, interiecto spatio, partem cibi et medicamenti cum pituita evomunt: idemque, interiecto spatio, faciunt. cumque medicamentum atque cibum evomuerunt, pituitam cum exigua bili portione reiectant: tum cum multa bili pituitam, et denique bilem puram vomunt. leniter etiam in tempore intermedio singultiunt: et habent alioqui faciem ferme face succensam et rubentem. tum venae attollentur, pulsusque rarissimus fiet. Ubi ve-

89) Codex: ἰσχύειν καθίσθῃ.

90) Paullo ante est, ἀποσφραίνοντες, quod sine auctoritate notat Stephanus in thesauro. Hic legendum, ἀποσφρανοῦμεν, ut saltem Grammatica ratio constet. ὀσφραίνειν ergo hic μεταβατικῶς dicitur.

91) Narrandis fabulis oblectantibus.

92) Extremas corporis partes.

93 a) κλινίδιον habet Diog. Laërt. p. 141. Chrysost. T. II. p. 725. E. Κρεμαστὸς est apud Xenoph. Oecon. VIII, 12. et in Galei opuscc. myth. p. 86.

93 b) De hoc dubito. Forte, συξξυήσεται.

94) Mox eodem sensu est, ἐκ διαλειμμάτων.

95) v. Doruil. ad Charit. p. 208. Gregor. Naz. p. 198. Eruditissimum Coraei ad Heliodor. p. 208. 212. 214. Tom. II. edit. Paris. 1804. 4. In Codice h. l. scriptum erat, χλύζουσι, sed χ deletum. Mox bis est λυγμός. v. Erotian. p. 34. et Gregor. Nyss. T. II. p. 204

96) Forte, διὰ μέσου, aut iunctim, διαμέσου.

97) Rasarius a δαΐς hoc videtur derivasse. ὑδαταίνειν occurrit apud Erotian. p. 49. et Galen. in Gloss. p. 99. Vocabulum ὑδαδαίον nullum est. Forte, ὑποιδαῖνον.

98) Utuntur hoc Galen. in Glossis p. 91. Philo p. 203. Polyb. T. III. p. 114. et alii.

99) Rasarius videtur voluisse φλέβια. Non inepte! Eo utuntur Dionys. Halicarn. T. II. p. 30. 194. Plato p. 490. Galen. in Glossis p. 76.

γμὸς ἀραιότατος ἔσται. προϊούσης δὲ τῆς καθάρσεως εὐκόλως τό, τε πρόσωπον εὐχροῖτει 100) καὶ ὁ σφυγμὸς πυκνωθήσεται καὶ μείζων ἔσται, καὶ ὁ λυγμὸς ἀποπαύεται, 1) ἔκ τε μειζόνων διαστημάτων καὶ κατ' ὀλίγον ἐμοῦσι. τούτοις δὲ μετὰ μέσην μὲν κάθαρσιν, ἡνίκα ἐμπίπτοιεν οἱ λυγμοὶ, μελίκρατον ἐναφεψημένου πηγάνου καταῤῥοφεῖν δώσομεν, καὶ ἐπὶ τέλει χλιαρὸν ὕδωρ προσενέγκαντες τὸ 2) ποτὸν, καὶ βραχὺ διαστήσαντες, αὐτό τε τοῦτο ἐξεμεῖν, καὶ εἴ τι παρακείμενον εἴη, κελεύσομεν, λιπάναντες ἰσχυρῶς πᾶν τὸ σῶμα· καὶ διαστήσαντες ὥρας δύο, λούσομεν, καὶ τροφὴν εὐστόμαχον προσοίσομεν. εἰ δὲ καὶ 3) στραγωτέρα πως, καὶ μετὰ περισκελίας ἡ κάθαρσις ἀπαντοίη, ἢ ἄλλως ἀφυεστέρα, δι' ὑπονοίας μὲν ταῦτα ἕξομεν, δυσχερῆ 4) ταχυτῆτα ἔμετον, καθ' ἣν λαβόντες τὸ φάρμακον, εὐθὺς ἐξεμέσουσι καὶ οὐδεμιᾶς ἀπόλαυσιν ὠφελείας βραδυτῆτα καθάρσεως, ἐν ᾗ καὶ πνιγμῶν εἰσὶ κίνδυνοι, 5) λύγγας, συνολκὰς, παραφροσύνας, λειποθυμίας, ὑπερκαθάρσεις, καταπτώσεις δυνάμεως, ἱδρῶτας ἀμέτρους, ἐκλύσεις. ὄντος δὲ ἀδήλου 6) τινὸς τῶν δύο χείρων τούτων ἐξακολουθεῖν μέλλον, πρὸς πᾶσαν παρασκευάζεσθαι χρὴ τὴν παρασκευήν. ἔστι δὲ τάδε.

Τίνα χρὴ παρασκευάζειν τοῖς ἐλλεβοριζομένοις.

Κλινίδιον μετέωρον, καὶ ἄλλο, ὑποβλητὰ ἔχον διαγώνια, καὶ τρίτον, κρεμαστὸν, διαδεομεν-

ro purgatio processerit, probum colorem vultus acquiret, pulsus densus maiorque reddetur, ac singultus cessabit: et, longiore spatio interiecto, et paulatim voment. His autem in media purgatione, cum singultu vexantur, melicratum, in quo ruta sit incocta, sorbendum damus. ad finem vero tepidam aquam dantes paululum intermittimus: tum, ut aquam ipsam, et si quid eidem adiaceat, evomant, imperabimus. totum vero corpus aliquo pingui valde ungemus, et, interiecto duarum horarum intervallo, lavabimus, et cibum stomacho idoneum offeremus. si vero inordinatior, et irritatior succedat purgatio, aut alioqui incommodior, haec incommoda expectabimus: ut, simul atque sumtum medicamentum fuerit, statim evomant: nullamque utilitatem tardae purgationis capiant. qua in re, et strangulationis, et singultus, et contractionis, et delirii, et animi defectionis, et nimiae purgationis, et casus virium, et immoderatorum sudorum, et exolutionis periculum imminet. cumque minime planum sit, quodnam horum malorum sit futurum, ad omnia praeparatos esse oportet. quae vero paranda sunt, nunc persequar.

Quae praeparanda sint iis, qui elleboro purgandi sunt.

Praeparare debemus lectulum sublimem, itemque alium, qui strata ha-

100) Ita Codex. Forte, εὐχροήσει, quo utitur Gregor. Nyss. T. I. p. 489.
1) Forte, ἀποπαύσεται.
2) τὸ ποτὸν mihi dubium videtur. Rasarius omisit.
3) Ita Codex. Suidas habet: στραγὸς, στραγότερος. Alii legunt, στραγγὸς, στραγγότερος. Mox Codex iunctim exhibet, μεταπερισκελίας. περισκελὴς satis notum. Inde περισκελία. Dicitur etiam κατασκελής.
4) Haec corrupta sunt. Sententia tamen utcunque apparet.
5) Continuo ergo transit a genitivo ad accusativos.
6) Etiam haec corrupta.

σπόγγοι, 7) ὀξύκρατον, μελίκρατον, διάφορα, ἂν τὸ μὲν ὕσσωπον ἐναφεψημένον ἐχέτω, τὸ δὲ ὀρίγανον, τὸ δὲ πήγανον, τὸ δὲ θύμον, ἔλαιον κύπρινον, μήλινον, ἴρινον, 8) ῥόδινον, ἐμπλάσματα, ἀποβρέγματα ἐλλεβόρου, σικύας, σφηνίσκοι, πτερὰ, δακτυλῆθραι, κλυστῆρες, πυρίαι, ἀψίνθιον, οἶνος, τροφαὶ, βαλάνιον. εἰ μὲν οὖν πρὸ τοῦ δέοντος 9) ἐρεθίζειν τὸ ἐμεῖν, καὶ δέος, μὴ τὸ φάρμακον ἐκβάλλωσι, πρὶν ὠφεληθῆναί τι ἀπ᾽ αὐτοῦ, τάδε εἰς κατοχὴν ποιήσομεν.

Τίνα χρὴ πράττειν εἰς κατοχὴν ἐπὶ καθαιρομένων.

Ψυχρὸν ὕδωρ δώσομεν διάκλυσμα συνεχὲς, καὶ, εἰ μὴ παρηγοροῖ, ὀξύκρατον, καὶ τὰ ἄκρα ἱκανῶς διασφίγξομεν καὶ τρίψομεν, καὶ ἅλμην, ὅσον 10) μύστριον, μικρὸν ἐν διαλειμμάτων ἐνστάξομεν τῷ στόματι, ἢ κάππαριν 11) ἐξ ἅλμης κατέχειν προστάξομεν, καὶ σιωπᾶν, καὶ ἀκινητεῖν, 12) ἤτοι καθημένους σφόδρα ἀνωῤῥόπους 13) κατακειμένους. εἰ δὲ μὴ παρηγοροῖντο ὑπὸ τούτου, σικύας μετὰ πολλοῦ πυρὸς τῷ μεταφρένῳ καὶ τῷ στόματι τῆς κοιλίας

beat, ceu lineas, ab angulo ad angulum perducta: et tertium quoque pensilem: spongias quoque, et poscam, et melicratum, diversis modis confecta: quorum unum hyssopum incoctum habeat, aliud origanum, aliud rutam, aliud denique thymum: oleum cyprinum, melinum, irinum, rosaceumque: emplastra, ellebori dilutum, cucurbitulas, cuneolos, pennam, digitalia, clysteres, fomenta, absinthium, vinum, cibos, glandulam. Si igitur, antequam tempus opportunum sit, vomitus irritari velit, metusque sit, ne medicamentum reiiciant prius, quam ullum ab eo fructum ferant: ut ipsum contineant, haec faciemus.

Quae facienda sint, ut, qui medicamentum sumserunt, vomitum cohibeant.

Aquam frigidam dabimus ad os perpetuo colluendum. si non sedetur turbatio, poscam: et extrema valde constringemus et fricabimus, et muriam, quantum parui mystri magnitudinem compleat, per interualla in os indemus: aut, ut capparim ex muria in ore contineant, sileantque, nulloque motu cieantur, vel, ut sedentes valde sursum versi collocentur, imperabimus. si ne ita quidem leventur, cucurbitulas ex mul-

7) Sic, uno vocabulo. Forte, διαδευόμενοι σπόγγοι, a δεύω. Mox in Codice est, διαφορά.
8) Ita Galen. in Glossis p. 64. Codex: εἴρινον. Vide mox notam 24. περὶ μηλίνου v. Dioscor. 1, 55. p. 31. περὶ ἰρίνου ibid. 1, 66. p. 37. περὶ κυπρίνου ibid. 1, 65. p. 36.
9) Forte, ἐρεθιστέον.
10) Supra lectum est, μύστρον. Inde deminutivum μύστριον. ἐν poterat abesse. Eo tamen servato, continuo addendum ἐκ. Ἐκ enim abesse nequit.
11) Dioscor. 2, 204. p. 162. Polyaenus p. 358. meminit etiam καππάρεως ἐσκευασμένης ἐν ἅλμῃ.
12) Cod. ἀκινήτειν. ἀκινητεῖν, *quietem agere, se non movere*, probum est vocabulum, tametsi nec in thesauro Stephani reperiatur. Utitur eo etiam Orig. T. I. p. 176. Notum etiam ἀκινησία. Sext. Empir. p 15.
13) Codex, more antiquo, quod non reprehendo, ἀνωρόπους, nisi quis malit ἀνωῤῥόπως. Mutavit autem constructionem, loco κατακεῖσθαι. παρηγορεῖσθαι saepe ita in his libellis occurrit, non sine elegantia.

προσάξομεν, ζέοντος δὲ ὕδατος βραχὺ· ἐκ διαλειμμάτων καταῤῥοφεῖν δώσομεν· κἂν 14) σφόδρα ἐρεθίζοιντο, καὶ ἀψινθίου, ἤτοι χυλίσματος 15) ἢ ἀφεψήματος ὀλίγον προσοίσομεν. οὐδεὶς δέ ἐστιν οὕτως εὐήμης, οὐδὲ ἀνατετραμμένος τὸν στόμαχον, ὥστε μὴ ὑπὸ δύο ἢ τριῶν τῶν προειρημένων παρηγορηθῆναι. εἰ δὲ ἀντιστρόφως, ὑπὸ ἰσχύος τῆς περὶ τὸν στόμαχον, ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας, 16) μὴ ἐν τῷ καθήκοντι καιρῷ τῆς καθάρσεως ἄρχοιντο, ἐπὶ μετεώρου κλινιδίου 17) καταῤῥόπου σχηματίσαντες, κελεύσομεν καθεῖναι τοὺς δακτύλους εἰς τὸ στόμα, καὶ προσάπτεσθαι τοῦ γαργαρεῶνος καὶ τῶν παρισθμίων τῷ πλάτει τῶν ὀνύχων. 18) οὕτω γὰρ μάλιστα ἐρεθίζοιντο. τά τε σκέλη καὶ τὰς ἰγνύας ἐκτείνειν ὅτι μάλιστα, καὶ κάμπτεσθαι καὶ τὴν ῥάχιν, καὶ τῆς ἑτέρας 19) χειρὸς τοὺς κονδύλους ἐνερείδειν εἰς τὴν γαστέρα, ἢ αὐτοὶ ἐνερείσομεν, 20) εἴπερ ἐκεῖνοι ἀδυνάτως ἔχοιεν. εἰ δὲ μὴ κενοῖντο 21) μηδὲ οὕτως, ἐπιβιβάσωμεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ κλινίδιον, τὸ ἔχον ὑπόβαθρα 22) διαγωνίαν, τὸ κρεμαστὸν, καὶ σείσομεν αὐτὸν, 23) ὡς ἐντεῦθεν παραθαῤῥύνοντές τε καὶ παρακελευόμενοι συμπροθυμεῖσθαι, τούς τε δακτύλους αὐτῶν

to igni dorfo, et ori ventriculi applicabimus, et parum aquae feruentis per interualla forbendum offeremus. fique vehementer ftimulentur, parum fucci abfinthii, aut ejus decocti addemus. Nemo enim ita proclivis ad vomitum eft, neque ftomachum ita habet averfum, qui non a duobus aut tribus ex his remediis levetur. si vero contra, propter robur ftomachi, aut aliquam aliam caufam, non debito tempore purgari incipiant, in fublimi lectulo, qui deorfum vergat, collocabuntur, et, ut digitos in os coniiciant, iniungemus: et ut gurgulionem et tonfillas unguium latitudine contingant. ita enim potiffimum vomitus iritabitur. praeterea jubebimus, ut tibias et poplites quamplurimum poffint, extendat, et flectant, itemque fpinam, et, ut utriufque manus pugnos in ventrem impingant: aut nos impingemus, si ipsi per se non poterunt. si vero ne ita quidem evacuabuntur, eos in lectulo collocabimus, cujus ftrata angularia fint. et ipfe fit penfilis: eofque agitabimus et concutiemus, ut ibidem eos adhortantes et jubentes, ut

14) Ita correxi. Codex καὶ exhibet.

15) Codex: χιλίσματές ἢ. Sic. Pudet profecto hujuscemodi referre. Pleraque ergo filentio praeterii. Vix puto, fcribam graeca, nedum graece, intellexisse. Mox rursus corrigendum, ut fupra monitum eft, εὐεμής.

16) Codex: ἐστίας. In marg. αἰτίαν. Utrumque absurdum. Ergo correxi.

17) Forte, καὶ interponendum. Aut, καταῤῥόπως. Nisi voluerit κατωῤῥόπως, ut ἀνώῤῥοπος, κατωφερής.

18) Ita ego ausus fum corrigere. Codex: οὗτος (in marg. οὕτως.) γὰρ μάλιστα ἐρεθίζωντε τά τε σκέλη. Sic.

19) In marg. ἑκατέρας.

20) In textu: ἐνεργείσομεν. In marg. ἐνερεισόμεν. Sic.

21) Codex: κένοιντο μὴ δὲ, quod pofterius μὴ δὲ in multis Codd. reperitur, atque ex iis in editionibus Aldinis etiam. Cum futura antecesserint, conjici licet ἐπιβιβάσομεν. Frequens eft in his confusio literarum ω et ο.

22) ὑπόβαθρα lectorum fatis nota funt vel ex Xenoph. Διαγώνιος fupra lectum eft. Credo διαγώνια legendum. Vide paullo ante fectionem hujus capitis fecundam, ubi κρεμαστὸν etiam occurrit. Pag. 170. eft ὑπόβλητα.

23) Codex dubius eft inter σείσομεν et σεισόμενον. Accentus certe eft in priore ό. Idem habet ἑαυτὸν, quod correxi. Mox Codex, ἐνταῦθα.

24) Vide paullo ante notam 8. Scriba hic rursus exhibuit, χρήσομεν, atque adeo κοκρίνω. Sic et mox eft χρήσαντας, item ἴγνον, σκαμωνίας, κινήσαντα.

χρίσομεν 24) ἰρίνῳ, ἢ κυπρίνῳ. ἔγνων δέ τινας σκαμμωνίας ὀπῷ χρίσαντας τοὺς δακτύλους καὶ κινήσαντας τὴν κάθαρσιν. καὶ εἰ μηδὲ οὕτως 25) ὑπάρχοιντο τῆς καθάρσεως, πτερὰ χήνια 26) σκυδήσαντας 27) τῶν οὐραίων ὀκτὼ ἢ δέκα ἀποβάπτοτες εἰς τὸ 28) ἴρινον ἢ κύπρινον καθείσομεν, 29) ἢ δακτυλήθρας. 30) ῥάπτονται δὲ αἱ δακτυλῆθραι ἐκ δέρματος καρχηδονίου, ἢ ἄλλου, ὡς ὅτι ἁπαλωτάτου, μῆκος, ὅσον δακτύλων δέκα ἢ δώδεκα, εἰς ὁμοιότητα δακτύλων. τούτων τὸ μὲν ἑξαδάκτυλον διάστημα πληροῦται ἐρίων· 31) τὸ δὲ τετραδάκτυλον κενὸν ὑπολείπεται, πρὸς τὸ περιαρμόζεσθαι τοῖς δακτύλοις. ἀποβάπτοντες δὲ καὶ ταῦτα εἰς τὰ προειρημένα μύρα καθήσομεν εἰς τὸν στόμαχον. παρασημειωτέον δὲ, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων, ἐμβαλλομένων εἰς κρεμαστὸν κλινίδιον, τὴν κίνησιν ἐπὶ πόδας ἢ κεφαλὴν ποιούμεθα· ἐπὶ δὲ τῶν μὴ δυναμένων ἐμεῖν, εἰς τὰ πλάγια. χρὴ δὲ καὶ τὴν κρέμασιν ἀνώμαλον εἶναι, ὥστε παραπλησίαν τὴν κίνησιν τῇ κατὰ πλοῦν γίνεσθαι. δώσομέν τε αὐτοῖς καὶ τοῦ μελικράτου καταῤῥοφεῖν, ὑσσώπου, ἢ ὀριγάνου, ἢ θύμου ἐναφεψημένου,

vomere contendant, et in eam rem incumbant: eorumque digitos irino, aut cyprino inungemus. Novi etiam, qui ſcammonii liquore digitos ungerent, et ita purgationem concitarent. Sed si ita non ſequatur purgatio, pennas anſerinas ex cauda, octo aut decem, cyprino, aut irino intinctas indemus: aut etiam digitalia. conſuuntur enim digitalia ex corio Carthaginienſi, aut alio quovis molliſſimo, ad longitudinem digitorum decem aut duodecim, inſtar digiti ex his ſpatium ſenum digitorum lana impletur: reliquum vero, quod quaternum digitorum eſt, inane relinquitur, ut digitis aptetur. haec igitur ante dictis unguentis intincta in ſtomachum immittemus. Eſt autem adnotandum, in iis, qui in lecto penſili ſtatuuntur, motum verſus pedes, aut caput cieri: in iis vero, qui vomere non poſſunt, in latera. in quo caſu penſilis quoque inaequalis eſſe debet, ut motus navigationi ſimilis efficiatur. Praeterea melicratum, in quo hyſſopum, aut origanum, aut thymum incoquatur, ſorbendum dabimus.

Τίνα χρὴ πράττειν, πνιγμοῦ παρακολουθοῦντος ἐπὶ τῶν ἐλλεβοριζομένων.

Quid faciendum ſit, cum ſtrangulatio occupat eos, qui elleborum ſumſerunt.

Ἐπεὶ δέ τινες 32) δυσεμεῖς ὄντες πνίγονται· πολλάκις δὲ καὶ ἄφωνοι γίνονται· τὸν μὲν πνι-

Quoniam nonnulli difficulter vomunt, et ideo ſuffocantur, et ſaepe

25) Vide ſupra cap. 5. notam 86.
26) Alibi in his ipsis libellis, χήνεος, ut alibi, et in ſimilibus adjectivis.
27) Propter ἀποβάπτοντες hic requiri videtur nominativus, addito καὶ, aut τε. Sed iſtud σκυδήσαντας dubium. Obversabatur memoriae aliud hujuscemodi vocabulum, ejus tamen nunc non poteram ſatis recordari. Forte, σκυτίσαντες, id eſt, ἐκσπάσαντες. Hesych. σκυτίζει· σπαράττει. Aut, σχίσαντες.
28) Codex τόν. Correxi τὸ atque intelligo ἔλαιον. v. notam 24.
29) Ita Codex. Forte, καθήσομεν, ab καθίημι. Rasarius videtur voluisse, ἐνήσομεν. Mox eſt, καθιέντες τὰ πτερά.
30) Codex bis per iota, non per ita. Superius etiam occurrit hoc vocabulum. v. Xenoph. p. 241. Athenaeum Deipnoſoph. p. 6. D. Eſt et genus tormenti. v. Synes. T. II. p. 33. 50.
31) Forte, ἐρίου. Mox rursus Codex exhibet, καθείσομεν.

γμὸν παρηγορήσομεν, μελίκρατον συνεχῶς ἐπιῤῥοφεῖν διδόντες, ὡς μάλιςα μὲν πήγανον. εἰ δὲ μή γε, τῶν ἄλλων τι, τῶν προειρημένων, ἐναφήψαντες, 33) καὶ κατ᾽ ὀλίγον καὶ συνεχῶς προσφέροντες. σπαράξομέν τε, κινοῦντες ἐπὶ τοῦ κλινιδίου, καθιέντες τὰ πτερὰ σφοδρότερον. εἰ δὲ πάνυ ἐνοχλοῖντο, ἀποβρέγματος ἐλλεβόρου τρεῖς ἢ τέσσαρας κυάθους προσοίσομεν· τὰς 34) δὲ ἐμετικὰς ἀποδοκιμάζομεν διὰ τοῦτο, ὅτι τὸ μὲν ἀπόβρεγμα, τῆς αὐτῆς ποιότητος ὂν τοῦ ἐλλεβόρου, συνεργεῖ πρὸς τὴν κάθαρσιν. αἱ δὲ ἐμετικαὶ διάφορον ἔχουσαι ποιότητα, τὸν ςόμαχον μόνον ἐρεθίζουσι, τὸν δὲ ἐλλέβορον οὐκ ἀνακινοῦσι. εἰ δὲ ὁ κατὰ τὸν πνιγμὸν κίνδυνος ὑπὸ μηδενὸς τούτων παρηγοροῖτο, δριμυτάτῳ κλύσματι κλύσομεν αὐτούς. ἀναβολὴν γὰρ τοῦ κινδύνου παρέχεται, καιρόν τε ἐνδίδωσιν εἰς χρῆσιν ἄλλων βοηθημάτων. δώσομεν δὲ αὐτοῖς καὶ χαλβάνης, 35) ὅσον τριώβολον, καταπιεῖν· καὶ εἰ μηδὲ οὕτω παρηγοροῖντο, οὔρου παλαιοτάτου δύο κυάθους ἀναγκάσομεν ῥοφῆσαι. ταῦτα δὲ ἀμφότερα, ἔμετον μὲν οὐ κινεῖ· τὸν δὲ πνιγμὸν παρηγορεῖ.

etiam voce privantur: idcirco ſtrangulationem ſedabimus continua melicrati ſorbitione, in quo ruta praecipue ſit incocta: ſin minus, aliquid aliud eorum, quae praedicta ſunt: idque paulatim et continenter propinabimus. itemque ſtomachum proritabimus in lectulo pennam vehementius immittendo. si vero valde admodum perturbentur, diluti ellabori cyathos tres aut quatuor offeremus. quae vero ad vomitum provocandum adhiberi ſolent, reprobamus, vel ob hanc cauſam, quod ellebori dilutum ejuſdem qualitatis cum elleboro eſt et purgationem adiuvat. at, quae vomitum provocantia dicuntur, cum diverſae qualitatis ſint, ſtomachum ſolum irritant: elleborum vero non commovent. si periculum quod ex ſuffocatione imminet, nullo ex his remediis ſublevetur, acerrimo clyſtere rem transigemus. intermiſſionem enim periculi praebet, et tempus nobis ſuppeditat, ut aliis uti remediis poſſimus. dabimus quoque galbani tres obolos, quos degluti-ant. ſed, si ne ita quidem ſequatur levatio, ut duos vetuſtiſſimae urinae cyathos ſorbeant, cogemus. haec enim ambo vomitum non cient, et ſuffocationem ſublevant.

32) Scriba pro more ſuo, δυσήμεις. δυσεμετεῖν habet Areth. ad Apocal. p. 685. D. ubi corrigendum ἀποῤῥοφήσει, loco ἀποφορήσει. Mox p. 174. v. 2. fortasse, μετὰ πηγάνου.

33) Codex: ἐναφήψηται.

34) Malim, τὰ — ἐμετικά. Sed mox rursus eſt: αἱ ἐμετικαὶ ἔχουσαι, loco τὰ ἐμετικὰ ἔχοντα. Si ergo iſta ſana ſunt, nescio, quid aliud intelligendum ſit, quam βοτάναι.

34) In τὰ ἐμετικὰ intelligitur, φάρμακα, quod notum eſt. Alius tamen hic intelliget, φαρμακείαι.

35) Dioscor. 3. 97. p. 215.

Τίνα χρὴ πράττειν; ἀφωνίας καὶ ἀναισθησίας παρούσης, ἐπὶ τῶν προειρημένων.

Ἐι δὲ ἄφωνοι καὶ ἀναίσθητοι γίγοιντο, τοῖς σφηνίσκοις αὐτῶν διαστήσαντες τοὺς ὀδόντας ενι 36) ἑκατέρωθεν παρὰ τοὺς χαλινοὺς 37) ἐντίθεμεν 38) τὰ πτερὰ, ἢ τὰς δακτυλήθρας καθήσομεν. πταρμικόν τε προσοίσομεν, μάλιστα μὲν αὐτὸν τὸν ἐλλέβορον· εἰ δὲ μὴ, εὐφόρβιον, ἤ τι τῶν ὁμοίων. ἐνίοτε γὰρ πταρέντες συνεξέβαλον σύστρεμμα 39) φλεγματῶδες, ὃ δὴ τῷ στομάχῳ ἐνεστὼς, 40) τὸν πνιγμὸν καὶ τὴν ἀφωνίαν εἰργάζετο. καὶ, εἰ τὰ τῆς ἀφωνίας καὶ τὰ τῆς ἀναισθησίας ἐπιμένοιεν, λαβόντες ἱμάτιον τῶν πάνυ ἐῤῥωμένων, καὶ διατείναντες αὐτὸ, δώσομεν διακρατεῖν ἐκ τῶν δύο μερῶν νεανίσκοις ἰσχυροῖς καὶ πολλοῖς, ἑστῶσιν ἀλλήλων ἀπαντικρὺ, καὶ μετέωρον ἀπὸ τῆς γῆς κελεύσαντες διατείνειν τὸ ἱμάτιον, εἶτα κατακλίναντες ἐνταῦθα τὸν ἐλλεβοριζόμενον, ποτὲ μὲν αἰωρήσομεν 41) αὐτὸν, τῇδε κἀκεῖσε τὸ ἱμάτιον ῥέμβοντες, 42) ποτὲ δὲ ἐκκυλίσομεν 43) ἐν μέρει ἑκατέρῳ, τῶν

Quid agendum, cum in his et vox et sensus amittitur.

Si vocis ac sensus expertes fiant, cuneolis eorum dentes diducemus in utramque partem: et pennas immittemus, aut digitalia indemus: et quod sternutationem excitet, offeremus: ac praesertim elleboro ipso ad id utemur: sin secus, euphorbio, aut aliquo alio consimili. quandoque enim sternutantes, vorticem quendam pituitosum simul eiecerunt, qui cum stomacho inesset, et suffocationis et amissae vocis causam afferebat. si vero, et vocis, et sensus privatio ita perseveret, vestimentum aliquod admodum firmum et robustum extendemus, et ex duabus partibus tenendum juvenibus robustis, et aliis, qui contra sese sint constituti, ac jubebimus, ut ipsum vestimentum sublime a terra extendant, tum in eo reclinabimus hominem, qui elleborum sumsit: ac quandoque in sublime tollemus, eodem etiam vestimentum circumvertemus: quandoque vero in latus utrumque devoluemus, aliis id latus, quod prope eos sit, attollentibus, aliis vero deprimentibus. ac tunc quidem scire

36) Sic, sine spiritu et accentu, et sensu ἐνι. Forte voluit, ὡς ἔνι, quantum licet, quantum fieri potest.

37) Codex: χαληνοὺς, inscripta tamen ab alio littera iota. Recte! Pollux lib. II. p. 199. Gregor. Nyss. T. II. p. 237. Vide Stephani thesaurum in hoc vocabulo, qui, Latine etiam *fraenum* appellari, docet.

38) De quibus paullo ante dixit. Mox rursus Codex: δακτυλίθρας et καθίσομεν. Apud hunc scribam ergo ει, ι, η pro eodem sunt.

39) Cod. σύστρεμα.

40) In marg. ἐνεστὸς. In textu: ἐνεστὼς, quod ipsum etiam neutro genere probatur ab grammaticis.

41) Cod. ἐωρίσομεν.

42) Cod. ῥιμβοῦντες. Hoc non memini legere. Interim ergo correxi, donec idonea auctoritate firmetur. In hoc ipso libello, ni fallor, superius occurrebat ῥέμβειν. ῥέμβω et ῥέμβομαι habent Galen. in Glossis. p. 92. Gregor. Naz. p. 190. Theophylact. p. 638. D. Chrysost. T. IV. p. 115. C. Scholiasta ad Theocrit. Id. 7, 23. et alii.

43) Ita correxi. Cod. ἐγκυλίσομεν. ἐκκυλίζειν satis notum ex Xenoph. mem. Socr. 1, 2, 22. Maximo Tyr. p. 148. Synes. T. II. p. 38. Aeschyl. p. 15. Cinnamo p. 16. 168.

μὲν ἐπαιρόντων τὸ πρὸς αὐτοῖς μέρος, τῶν δὲ ταπεινούντων. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι οἱ σεισθέντες οὕτως, εἰ μὴ παύσαιντο τῆς ἀναισθησίας, οὐκ ἐπαναφέρουσιν. 44)

Τίνα χρὴ πράττειν, λυγμοῦ 45) παρακολουθοῦντος ἢ σπασμοῦ, ἐπὶ τῶν τοιούτων.

Ἐπεὶ δὲ καὶ λυγμὸς παρακολουθεῖ μὲν πολλοῖς τῶν ἐλλεβοριζομένων, καὶ σχεδὸν πᾶσιν, οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ κίνδυνον παρέχεται, τὸν μὲν πρᾳέως τὲ καὶ ἐκ μειζόνων διαλειμμάτων ἐντρέχοντα, συγχωρήσομεν. οὐ γὰρ ἀνωφελὴς ἔσται, σπαράττων τὸν στόμαχον καὶ ὑπομιμνήσκων 46) τῆς ἐκκρίσεως· εἰ δὲ σύντονός τε εἴη καὶ σφοδρὸς καὶ πολλοῖς 47) κραδαίνοιτο τὸ σῶμα καὶ σπασμοὺς ὑπάγοι· 48) πρῶτον μὲν τὸ μελίκρατον δώσομεν καθ' ἑκάστην ἔμπτωσιν 49) ἐπιρροφεῖν θερμότερον, ὀλίγον δὲ πήγανον ἐναφεψείσθω, 50) καὶ μόνον ἀνακογχυλίζεσθαί τε παρ' ἕκαστα τῷ μελικράτῳ ἢ ὕδατι θερμῷ κελεύσομεν. εἰ δὲ μὴ παύοιτο ἐνοχλῶν, πταρμικῷ χρησόμεθα. εἰ δὲ καὶ οὕτως ἐπιμένοι, παρ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ῥάχεως σικύας προσβαλοῦμεν. εἰ δὲ σφόδρα ὀστάλης εἴη, προλιπάναντες τὸ μετάφρενον, θήσομεν μίαν σικύαν ὑπὸ τὸν μέγαν σπόνδυλον τοῦ τραχήλου, μετάγειν τὲ πρᾳέως

conuenit, niſi homo his quaſſationibus et commotionibus a ſenſus privatione non ſublevetur, eum non eſſe praeterea ſenſum recuperatum.

Quibus remediis utendum ad horum ſingultus et conuulſiones.

Quoniam plerosque ac ferme omnes eos, quibus elleborus datus ſit, ſingultus corripit, non omnibus tamen periculum inuehit: ideo ſit, ut, qui leniter et maiore ſpatio interpoſito intercurrit, eum ita ſinamus: quandoquidem non ſit futurus inutilis, cum ſtomachum proritet, et quasi recordationem excretionis ei ſuggerat. ſi vero fuerit contentus et vehemens, et multis os vibret et quatiat, et conuulſiones inducat, in primis melicratum dabimus, quod in ſingulis ictibus calidius abſorbeatur: parum autem rutae ſimul decoquatur: aut per ſe ſuccus exprimatur, et ſingulatim, aut ex melicrato, aut calida aqua ſorbendum exhibebimus. ſi non ſubleventur, remedio utemur, quod ſternutamentum cieat. ſi vero ita quoque moleſtia perſeveret, per totam ſpinae longitudinem

44) ἀναφέρειν h. l. eſt, *ad ſe redire.* v. Heliodor. p. 2. καὶ μικρὸν ἀναφέρων, ὥσπερ ἐκ βαθέος ὕπνου. Ibid. p. 184 ἀνενεγκόντες. Chryſoſt. T. III. p. 47. A. T. X. p. 504. A. Isidorus Pelusiota. p. 21. Doruill. ad Charit. p. 200. Cinnam. p. 118. τοῦ πτώματος ἀνενεγκὼν, ſcilicet, ἑαυτόν. Philoſtorgius p. 3. 21. Gregor. Naz p. 309. τοῖς διερπέσεις τὰ σώματα κάμνοντα.

45) Erotian. p. 34. λύγγος· λυγμός. Forte voluit λυγγός· λυγμοῦ. Tamen et ex aliis notatur λύγγος. Vide hic paullo inferius. De λύγξ v. Thucyd. II, 49. λυγμὸς habet etiam Gregor. Nyss. T. II. p. 204. et alii.

46) Elegantissime. De ſtomacho enim, tanquam de persona, loquitur.

47) Corrigendum πολύς. Stultus ſcriba hanc elegantem et usitatissimam dicendi formam non intellexit. Sufficit laudare Demoſth. p. 294. πολὺς ἔγκειται τοῖς συμβεβηκόσιν. In iſtis, πολὺς adjectivum, in diversis casibus eſt, loco adverbii σφοδρῶς, veluti apud eundem Demoſthenem, πολλῷ ἑκόντι.

48) Nisi malis, ἐπάγοι. De ὑπεγείροι non dubitassem.

49) Impetum ſingultus.

50) Hic quaedam de ſuo inculcavit Rasarius, nisi ea pro duplici interpretatione habenda ſint. Nullam enim alium Codicem in his ad manus habuit.

αὐτὴν καὶ κατασπᾷν εἰς τὴν ῥάχιν πειρασόμεθα, καὶ γενομένης, καθ' ὃν τόπον ἡ γαστὴρ κεῖται προσκειμένης, 51) ἔτι τε ἄλλην προσθήσομεν παρὰ τὸν σπόνδυλον, ἄνω μεταγαγόντες τὴν δευτέραν· οὕτω τε τὴν πρώτην βαστάσομεν, καὶ πάλιν ἀνωτέρω θήσομεν. πολλάκις γὰρ αἱ ἐπιβολαὶ τῶν σικυῶν ἀπευθύνουσι τὸν στόμαχον, σκολιούμενον καὶ συνελκόμενον ὑπὸ τῆς λυγγός· τά τε ἄκρα διαδήσομεν καὶ θάλψομεν, ἄλλως τε πυριῶντες καὶ καθιέντες εἰς ὕδωρ θερμόν· καὶ μὴν καὶ ἐκπλήξεις τινὰς ἐπιμηχανησόμεθα, καὶ ὀνειδιοῦμεν αὐτοῖς, καὶ μέγα εἰσπνεῖν προστάξομεν, καὶ ἐπὶ μακρὸν ἕλκειν εἴσω τὸ πνεῦμα καὶ ἀναπνεύσειν ἐπιπολύ.

cucurbitulas applicabimus. si vero admodum offea fpina fuerit, dorfo prius peruncto, unam cucurbitulam fub magna colli vertebra affigemus: eamque deducere fenfim, et deorfum in fpinam trahere conabimur: cumque ad eum locum perducta fuerit, ubi ventriculus adiunctus eft, aliam quoque admovebimus prope vertebram, et ita eam etiam deducemus, atque ita primam ablatam iterum fuperius applicamus. nam faepenumero cucurbitulae admotae ftomachum a fingultu contractum, et veluti contortum dirigunt, et ad fuum ftatum redigunt. Praeterea vero partes extremas vinculis excipiemus, easque calfaciemus tum fomentis, tum in aquam calidam infundendo. ad haec etiam pavores quofdam machinamur, et contumeliis eos inceffimus, et, ut magnas infpirationes edant edicimus: atque etiam, ut longo tempore fpiritum intro trahant: et, ut longo tractu refpirent.

Τί δεῖ πράττειν ἐπὶ τῶν παρακολουθούντων 52) συνολκῶν.

Συνολκαὶ δὲ παραπλησίως, ὥσπερ καὶ λύγξ, πᾶσι παρέπονται· τὰς δὲ σφοδράς· 53) γίνονται δὲ αὗται, τῶν μυῶν μάλιστα, τῶν ἐν ταῖς γαστροκνημίαις 54) καὶ τοῖς μηροῖς καὶ τοῖς βραχίοσι, καὶ τῶν μασητήρων 55) μυῶν· γίνονται

Quid facto opus fit in contractionibus, quae confequuntur.

Quemadmodum fingultus omnes invadere, ita contractiones quoque confueverunt: quarum vehementes, quae praefertim mufculis accidunt, qui in cruris fura funt, itemque in femoribus, et brachiis, et mufculis mafticatoribus,

51) γενομένης refertur ad σικύας. προσκειμένης prorsus poterat abesse. Forte ergo προσκειμένη, nimirum, ἡ γαστήρ. Aut, προσκειμένη, fcilicet τῇ σικύᾳ.

52) Codex: παρακολούντων. Mox idem λὺξ habet.

53) Conftructio hic fufpenfa eft. Poft plura ergo demum ita nectitur: τὰς δὲ σφοδράς — μᾶλλον ταύτας.

54) γαστροκνήμιον notat Pollux. p. 246. Ita quoque legi apud Melampod. fol. 109. pag. 2. edit. Rom. variarum hiftoriarum Aeliani. γαστροκνημία tamen, et quod idem eft, γαστροκνημίη occurrit in Foes. Oecon. Hippocr. apud Ruf. Ephes. edit. Paris. pag. 24. fed ibid. pag. 39. γαστροκνήμια a γαστροκνήμιον reperitur. γαστροκνημία rursus eft in Anonymi introduct. Anatom. Lugd. Batau. 1618. 4. pag. 86.

55) Alii, ut iam fuperius monitum eft, duplici σσ fcribunt.

δὲ καὶ, ποδῶν ἄκρων καὶ χειρῶν· μᾶλλον ταύτας δὴ παρηγορήσομεν, ἰσχυρῶς λιπαίνοντες, θλίβοντες, θάλποντες, πυριῶντες. ἄκρως δὲ καὶ ταύτας τὰς συντάσεις ὀνίνησιν ἡ διὰ τῶν χειρῶν θλίψις τῶν μυῶν. τὸ γὰρ συλλεγόμενον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν πνεῦμα, καὶ ποιοῦν τὴν συνολκὴν, ἐκθλίβουσιν αἱ χεῖρες πιέζουσαι. καὶ σικυώνιον δὲ, καὶ παλαιὸν ἔλαιον, καὶ τῶν ἀκόπων 56) τὰ θερμαντικὰ καὶ μαλακτικὰ, καὶ καςόριον ἐμβρεχόμενόν τε καὶ πινόμενον, καὶ 57) κατ' ἰδίαν, καὶ μετὰ τοῦ μελικράτου, καὶ τὸ μελίκρατον πολὺ μετὰ τοῦ πηγάνου ῥοφούμενον. ταῦτα πάντα τὰς συνολκὰς ἀμβλύνει. μάλιςα δὲ πάντων ὀνίνησι τοὺς συνελκωμένους λουτρόν. διόπερ, εἰ τὰ τῆς καθάρσεως ἱκανῶς προκεχωρήκοι, ὥσπερ ἐπὶ τῶν πλείςων, συνελκομένων σφοδρῶς, τοῦτο συν 58) λούσομεν αὐτοὺς, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον. ὀκτάκις δέ τινα λουσάμενον ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας, οὐχ ἧς ἔλαβε τὸν ἐλλέβορον, ἀλλὰ τῆς ἐπιούσης, ἔγνωμεν· συνείλκετο γὰρ σφοδρᾶς τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ· καὶ παυσάμενος 59) τῆς ἐνοχλήσεως.

et in extremis pedibus, et potius etiam in manibus, quarum inquam vehementes sedabimus, copiose ungentes, comprimentes, calfacientes, foventesque. quin hujusmodi contentiones compressio musculorum manibus facta summopere adjuvat. nam, qui in eorum ventribus collectus est spiritus, qui contractionis est autor, manuum compressu eliditur. Iam vero oleum Sicyonium, et vetus, et ex acopis, quae calfaciunt et molliunt, et castoreum perfusum et epotum, et per se, et cum melicrato, et melicratum copiosum cum ruta absorptum, obtundere et levare contractiones solent. sed maxime omnium contractos juvat balneum. quapropter, si purgatio abunde successit, ut in plerisque eorum, qui vehementer contrahuntur, contingit, * * * eos lavabimus, et iterum, et tertio. ac quendam etiam uno die octies lotum vidimus, non eo die quidem, quo elleborum sumserat, sed consequente. nam secundo die vehementi contractione correptus balnei auxilio fuit levatus.

Τίνα χρὴ πράττειν, ὑπερκαθαιρομένων αὐτῶν, εἰς κατοχὴν τοῦ ἐμέτου.

Quid faciendum in nimia purgatione, ut vomitus comprimatur.

Τὰς δὲ ὑπερκαθάρσεις ςήσομεν θερμοτάτῳ ποτῷ, καὶ τῇ διαδέσει τῶν ἄκρων, καὶ τῇ τρίψει 60) σφοδρᾷ, καὶ σικύαις εὐτόνοις, τοῖς

Nimias purgationes sistemus calidissimum potum propinando, et extrema ligando, et vehementi frictione, et va-

56) *acopa* medicamenta, seu, unguenta, apud Latinos etiam occurrunt, ut apud Plin. H. N. et Celsum.

57) In Codice: καθιδίαν, et mox, μετὰ τοῦτο, quae correxi.

58) Hic est spatium vacuum litterarum undecim aut duodecim. Pro συν Rasarius conjecit, συμβαίνει. Ipse tamen etiam tribus stellulis hic defectum notavit, quod, ut multis exemplis doceri potest, in his libris hunc solum codicem ad manus habebat.

59) Corrigendum videtur παυσάμενον, ut λουσάμενον, scilicet ἔγνωμεν.

60) τῇ interponendum videtur. reperi tamen et aliquoties sic, sine articulo, veluti apud Polyaenum.

μὲν καθ' ὑποχόνδριον, ταῖς δὲ κατὰ μετάφρενον τιθεμέναις, καὶ βιαίως ἀποσπωμέναις· ἄκρως δὲ ἀψινθίου πόσις ἐπέχει τοὺς ἐμέτους. εἰ δὲ ἐπιμένοιεν, καὶ τοῖς ἀνωδύνοις ὑπνωτικοῖς χρησόμεθα. τῇ τε γὰρ δυνάμει ξηραντικὰ ὄντα, πάσας ἵστησι τὰς ἐκκρίσεις, καὶ τῇ τοῦ ὕπνου ἐπαγωγῇ. στατικὸν 61) γὰρ καὶ ὕπνος ἐκκρίσεως.

Τίνα χρὴ πράττειν, ἱδρώτων παρακολουθούντων.

Τὴν δὲ ἀμετρίαν τῶν ἱδρώτων τῶν ἐπιγινομένων στήσομεν, 62) ῥιπίζοντες τὸ σῶμα καὶ ἀποσπογίζοντες 63) σπόγγοις, διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἢ ὀξυκράτου τεθυλωμένοις, 64) ἐμπάσμασί τε χρησόμεθα τοῖς τε στύφουσι, τοῖς τε παρεμπλάσσουσι, καταπτωσίν τε δυνάμεως τροφαῖς καὶ οἴνοις ἀνακτησόμεθα. ὅσοι δὲ ἐπὶ τούτων θάλψιν ἢ θλίψιν παραλαμβάνουσιν, οὔ μοὶ δοκοῦσι δύνασθαι διακρίνειν θλίψιν καταπτώσεως.

ΚΕΦ. ζ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ τῶν κινδυνευόντων πνιγῆναι. Ἐκ τοῦ, περὶ τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Οἱ δὲ κίνδυνον ἔχοντες πνιγμοῦ, περὶ μὲν τὴν ἀρχὴν τῆς καθάρσεως ὀλίγον σιέλου ἀποπτύουσι· προθυμίας δὲ αὐτοῖς σφοδρᾶς πρὸς ἔμετον γινομένης, οὐδὲν ἐκκρίνουσιν· ἀνοιδοῦντες δὲ τὸ πρόσωπον μετὰ προβολῆς τῶν ὀμμάτων,

lidis cucurbitulis, tum hypochondrio, tum vero dorfo admotis, et vi etiam avulsis. Summe etiam vomitus cohibet abfinthii potio. fed si vomitus perfeverarint, etiam foporiferis, dolorem mitigantibus, utemur. haec enim cum fuapte natura vim exficcandi habeant, et quia fomnum inducunt, ideo excretiones fiftunt: fiquidem fomnus quoque vim excretionis fiftendae habet.

Quid agendum, cum fudores confequuntur.

Sudores immoderatos fiftemus ventulum commovendo, corpufque fpongiis, aqua frigida aut pofca imbutis, et expresfis, abftergendo: utemurque linimentis et ftipantibus, et emplafticis. cafum autem virium alimentis et vino recuperabimus. Qui vero teporem aut anxietatem fentiunt, ii mihi videntur nefcire anxietam a cafu virium diftinguere.

Ex Herodoto, de iis, quibus fuffocationis periculum imminet. Ex libro de remediis evacuantibus. Cap. 7.

Qui periclitantur, ne fuffocentur, ii in principio purgationis modicum falivae exfpuunt: cum autem vehemens vomendi appetitus excitatur, nihil excernunt, facies intumefcit, oculi exeruntur, colligantur et conftipantur partes ad refpirationem pertinentes, cum

---

61) Vim inhibendi habens. Saepius hic στήσειν eodem occurrit fenfu.
62) Haud ineleganter Gregor. Naz. p. 135. dixit: ἄνεμον ταῖς ῥιπίσι, (quod eft ex ῥιπίζειν,) σοφίζεσθαι.
63) Sine auctoritate hoc notat Stephanus. Habet Antiphon p 726. Schol. Theocrit. ad Id. 7. vers. 16.
64) Hoc quid fit, nunc non fuccurrit. Iftud υ in Codice poterat etiam accipi pro ο μικρὸν, ab θολοῦν. Credo tamen esse υ. Τετιλμένοις folum nunc in mentem veniebat, *tractis per aquam* etc.

ἀντιλαμβάνονται 65) συνδεδεμένων καὶ ἐμφραττομένων τῶν περὶ τὴν ἀναπνοὴν 66) μερῶν μετὰ δυσπνοίας. ἔνιοι δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν προβάλλουσι μετὰ πλείονος ἱδρῶτος· οἱ δὲ καὶ συνείδουσι 67) τοὺς ὀδόντας, καὶ τὴν διάνοιαν 68) μεταλαμβάνονται. γνόντες οὖν τὸν ἐφεστῶτα κίνδυνον ἀνυπερθέτως βοηθήσομεν, δὲ 69) τὰ μύρα διὰ τῶν πτερῶν, καὶ προσαναγκαζόμενοι τὸ ἐγκείμενον φλέγμα τοῖς περὶ τὴν κατάποσιν τόποις. ἐγὼ γοῦν ἐπί τινος πνιγομένου, καὶ πρὸς τὸ τελευτᾶν τὸν βίον ὄντος· συνειρηκὼς 70) γὰρ τοὺς ὀδόντας ἔσπερεν, 71) ἐμφερῶς τοῖς ἀπεσφαγμένοις ἱερείοις, διαστήσας τοῖς 72) σφηνίσκοις τὸ στόμα, καὶ διασφαλισάμενος τοὺς ὀδόντας, ὡς μὴ μύσειεν, καθεῖκα τὴν χεῖρα, καὶ συνηγμένων νεύρων σφαιρηδὸν 73) πρὸς τῇ καταπόσει, φλέγμα χειροπληθὲς ἀνειλόμην, ὃ καὶ ῥιφὲν ἀδιαίρετον ἔμεινεν.

spirandi difficultate coniuncta. nonnulli vero linguam exerunt, et copioso sudore madescunt. alii dentes concutiunt, eisque mens tentatur. Cum igitur imminens periculum cognoscamus, nulla interposita mora quamprimum succurrere debemus. Unguenta enim pennis obuoluta indemus, et dabimus operam, ut pituitam, quae locis deglutionis insideat atque inhaereat, evellamus. atque ego quidem, in quodam, qui suffocatione correptus inibi erat, ut moreretur: (nam, dentibus contractis, ita conciderat, ut faciunt jugulatae ostiae:) ore cuneolis aperto, et dentibus obfirmatis, ne eos clauderet, manum inieci, et contractis in orbem neruis, qui ad deglutionem sunt, manui adhaerescentem pituitam extraxi, quae etiam absterfa, individua permansit.

ΚΕΦ. η.

74) Κτησίου. Περὶ ἐλλεβόρου.

Ctesii, de elleboro. Cap. 8.

Ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἐμοῦ πάππου ἰατρὸς οὐδεὶς εἰσεδίδου ἐλλέβορον. οὐ γὰρ ἠπίσταντο τὴν κρᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τὸ μέτρον, καὶ

Patris, avique mei temporibus nullus medicus elleborum dedit. nam neque ejus temperiem, neque modum,

65) ἀντιλαμβάνεσθαί τινος, inter alia est etiam, *sensu aliquid percipere.* Hoc sensu fere idem est, quod ἐπαισθάνεσθαί τινος.

66) Codex: ἡμερῶν.

67) Forte, συνερείδουσιν, aut συνερείδουσιν, aut aliquid simile. Rasarius in mente videtur habuisse, συναράττουσιν. Apud Xenoph p. 941. B. et Diog. Laërt. p. 226. est ὀδυνάκνειν.

68) Forte, μεταβάλλονται aut ἀποβάλλονται.

69) δὲ ita consistere nequit. Proxima, καὶ προσαναγκ. satis docent, deesse hic participium. Conjicio, διέντες. Mox forte, προσαναγκάζοντες. Post τόποις fortasse excidit, ἐξεμεῖν.

70) Hoc ergo firmat conjecturam nota 67. propositam. Paullo ante forte, πρὸς τῷ.

71) Immo vero, ἔσπαιρεν. Rasarius συνέπεσεν aut simile aliquid conjecit. Heliodor. p. 1. τῶν δὲ ἡμιθνήτων καὶ μέρεσι τῶν σωμάτων ἔτι σπαιρόντων. Philo p. 775. B. ἔσπαιρεν — ἐμπεχόντων. Notum est etiam ἀσπαίρειν.

72) Scriba uno vocabulo τοισφηνίσκοις, quod correxi.

73) Utitur hoc Philo. p. 113. G.

74) Vide Fabric. bibl. gr. Vol. I. p. 830. Vol. XIII. p. 133. Mox malim, οὐδεὶς ἐδίδου.

τὸν σταθμὸν, ὁπόσον χρὴ διδόναι. εἰ δέ τις καὶ ἐδίδου ἐλλέβορον πιεῖν, 75) διαθέσθαι πρῶτον ἐκέλευεν, ὡς μέγαν κίνδυνον μέλλοντα κινδυνεύειν. τῶν δὲ πινόντων πολλοὶ μὲν ἀπεπνίγοντο· ὀλίγοι δὲ περιεγίνοντο. νῦν δὲ δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι.

neque pondus, quod dandum esset, illi cognoverant. si vero quispiam elleborum potui daret, in primis hominem admonebat, fore, ut in magnum periculum casurus esset. caeterum ex iis, qui sumserunt, multi suffocati sunt, pauci seruati. at nunc tuto dari videtur.

ΚΕΦ. θ.

Ἐκ τῶν * Μνησιθέου. Περὶ ἐλλεβόρου.

Ἡ πόσις ἡ τοῦ ἐλλεβόρου κίνδυνον ἔχει πολύν. ἢ γὰρ εὐθὺς ἐποίησεν ὑγιεινὸν, ἢ πάνυ πολλὴν καὶ μακρὰν ταραχὴν ἐν τῷ πάθει κατεσκεύασε. δεῖ δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν ἰαμάτων ὑπομένειν τὸν μηκέτι νομίζοντα διὰ τῆς ἀσφαλοῦς δύνασθαι θεραπείας ὑγιαίνεσθαι.

Mnesithei, de elleboro. Cap 9.

Ellebori potioni magnum periculum conjuctum est. nam vel statim valentem hominem reddidit, vel multam longamque molestiam in morbo concitavit. danda vero hujusmodi remedia sunt iis, qui se tuta curatione praeterea curatum iri non putant.

ΚΕΦ. ι.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ἀποφλεγματισμοῦ.
Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Τοῖς 76) ἀποφλεγματισμοῖς χρηστέον μετὰ τὸ τὰ ἄλλα βοηθήματα παραληφθῆναι, τὰ μετάγειν δυνάμενα, στασίμου τῆς ὕλης ἤδη γινομένης, καὶ τοπικωτέρων χρῃζούσης βοηθημάτων. δύναται δὲ ἀποφλεγματισμὸς ὁμοῦ μὲν θερμαίνειν καὶ ἀπάγειν τὰ ἐνοχλοῦντα τῶν ὑλῶν, ἐπιστρέφειν δὲ καὶ μεταποιεῖν τὰ σώματα, διαδόσεως ἐπ' αὐτὰ γινομένης ἀπὸ τῶν ἀποφλεγματιζόντων φαρμάκων, ἀνάλογον 78)

Ex secundo libro Anthylli, de remediis evacuantibus. De apophlegmatismo. Cap. 10.

Apophlegmatismis utendum est, ubi caetera remedia fuerint adhibita, quae deducere queant materiem stabilem, quae iam facta sit, et localibus remediis potius indigeat. etenim apophlegmatismus potest simul calefacere et materias infestas abducere, corporaque corrigere et emendare, distributis super eis medicamentis iis, quae pituitam avocant, ad sinapismi proportionem. his

75) διαθέσθαι h. l. est, *testamentum facere*, unde διαθήκη. Rasarius arbitrariam interpretationem interposuit. Mox scriba exhibuerat κέλευεν, quod correxi. Forte deinde, πιόντων.

*) In indicibus, a principio Codicis, legitur, μνητέου. Mnesithei, medici Atheniensis, multoties meminit Athen. Deipnos. Proximi aoristi reddendi sunt per *solet*.

76) Habet Dioscor. 5, 4. p. 324. Vide Bernard ad Nonnum p. 46.

77) Cod. διαδώσεως.

78) Vide Aët. lib. 3. cap. 181.

σιναπισμῷ. χρηςέον δὲ αὐτοῖς πρὸ μιᾶς ἡμέρας ἀποδεδωκυίας τῆς γαςρὸς διὰ κλύσματος, ἢ διά τινος τῶν κούφων καὶ καθαρῶν, τῶν ὑπαγόντων. μετὰ δὲ τὸν ἀποφλεγματισμὸν μελικράτῳ θερμῷ διακλύζεσθαι· εἰ δὲ σφόδρα 79.a) ἡ δῆξις ὑπολείποιτο, γάλακτι ἢ ῥοδίνῳ.

autem utendum eſt, cum aluus pridie deiecit, aut clyſtere, aut aliquo alio leviter et pure ſubducente, irritata. poſt apophlegmatiſmum, melicrato calido colluemus: si vero vehemens morſus remaneat, lacte aut roſaceo, id ipſum erit faciendum.

ΚΕΦ. ιβ.

Περὶ ὑποκαπνισμοῦ. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Οὐ πολλοῖς, ἀλλὰ τοῖς περὶ θώρακα ἔχουσι νόσημα ὑποκαπνισμὸς ἐπιτήδειος, καὶ οὐδὲ τούτοις πᾶσιν. οὔτε γὰρ τοῖς αἱμοπτοϊκοῖς, οὔτε γὰρ τοῖς ξηρὸν ἔχουσι νόσημα περὶ τὸν θώρακα· μόνοις δὲ τοῖς ἀσθματικοῖς καὶ ὀρθοπνοϊκοῖς, ὅσῳ διὰ πλῆθος 79.b) φλεγμάτων δυσαναγώγων ἐνοχλοῦνται. χρηςέον δὲ τοῖς ὑποκαπνισμοῖς, τηνικαῦτα δὲ, ἡνίκα ἂν καὶ τῶν ἄλλων τοπικῶν βοηθημάτων, καὶ προμεμαλαγμένης τῆς γαςρός. χρὴ δὲ 80) καθίσαντας τὸν ἄνθρωπον, καὶ σκεπάσαντας ὅλον ἱματίοις, κελεῦσαι μὲν διαςῆσαι τὰ σκέλη, κατακύψαι δὲ τὸ πρόσωπον, ὡς ἐγγυτάτω τῶν γονάτων γενέσθαι τὸ ςόμα, καὶ κεχανέναι· ἔπειτα μεταξὺ τῆς διαςάσεως τῶν σκελῶν θεῖναι χύτραν ἢ λεβήτιον, ἔχον ἄνθρακας ἡμμένους· ἔπειτα ἐπιπάσσειν ἐπὶ τὸ πῦρ ἀριςολοχίας, μάλιςα μὲν 81) κληματίτιδος, εἰ δὲ μὴ, δακτυλίτιδος, ἢ θεῖον 82) ἄπυρον, ἢ λάδανον 83) ἢ δᾷδας, ἢ ξύλα περσικῆς, τοῦ δένδρου, ἢ σχοινίον διεξασ-

Antylli, de ſuffumigatione. Ex ſecundo de remediis evacuantibus. Cap. 12.

Suffumigatio non multis quidem, ſed iis, quibus thorax morbo obſidetur, accommodata eſt: atque ne his quidem omnibus. neque enim ſanguinem ſpuentibus adhibenda: neque etiam arido morbo laborantibus: ſed iis ſolum conuenit, qui aſthmatici ſunt, et non nisi recta ccrvice ſpirant: quatenus a multitudine pituitae, quae difficulter educi queat, vexantur. Suffumigationibus autem utendum eſt, cum caeteris quoque localibus remediis utimur, prius tamen aluo emollita. Homo vero veſtibus totus tectus in ſede locandus eſt ita, vt, devaricatis cruribus, prona facie ad utrumque genu decumbat, et os fatiſcat. in ſpatio vero intermedio olla, aut lebes, ignitos carbones habens, ſtatuatur: tum in ignem ſpargenda eſt ariſtolochia, ac praeſertim, quae clematitis dicitur: ſin minus, quae dactylitis nominatur: vel ſulfur, ignem non expertum, aut ladanum, aut toedam,

79 a) Forte σφοδρά.
79 b) Sic, ſed ex correctione, πλήθους. Paullo ante, loco ſecundo γὰρ, malim γε.
80) Cod. καθίσαντα. Paullo poſt, λεβίτιον.
81) De utraque ariſtolochia v. Dioscor. 3, 5. 6. p. 173.
82) Sulphur vivum. v. Plin. H. N. 35, 15. Cels. 5, 1. 3. Geopon. p. 857. 963. Dioscor. 5, 124. 374.
83) Dioscor. 1, 128. p. 64.

μένων. βέλτιον δὲ, εἰ ναυτικὸν εἴη, θαλασσοβραχές. 84) καὶ παρακελεύεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τοῦ στόματος τὸν καπνὸν ἕλκειν προθύμως. πολλοὶ γὰρ φλέγμα εκβάλλουσι τοῦτο δράσαντες.

ΚΕΦ. ιγ.

Περὶ ἐῤῥίνων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τοῖς ἐῤῥίνοις χρώμεθα οὕτως. ἐντίθεται κάλαμος λεπτὸς εὐθύτρητος, εἰς τὸν μυκτῆρα ἐμβῆναι δυνάμενος, μῆκος ἔχων δακτύλων ἕξ. πληροῦται δὲ ἡ τοῦ καλάμου εὐρυχωρία πᾶσα τοῦ φαρμάκου. ἔστω δὲ ὁ κάλαμος φυσικὸς ἢ χαλκοῦς. ἐμβιβασθέντος δὲ αὐτοῦ, ἐμφύσωμεν 85) κατὰ τὸ ἕτερον πέρας, ἢ ἐμβάλλωμεν τὸ φάρμακον εἰς τὸν μυξωτῆρα. 86) τῶν δὲ ἐντιθεμένων ἐστὶν ἀπόιλιον, 87) κυκλαμίνου χυλὸς, ἢ σεῦτλον, ἢ ἐλατήριον λεῖον, κεδραία, 88) καὶ ὅσα ἐστὶ τῆς ὁμοίας ὕλης.

ΚΕΦ. ιδ.

Περὶ ἀποδακρυτικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὀλίγη χρῆσίς ἐστι τῶν ἀποδακρυτικῶν. 89) χρώμεθα γὰρ ἐπὶ μόνων ὀμμάτων, χρονίως ἐξηραμμένων, ἐπί τε ψωρωδῶν βλεφάρων, ἐπὶ

aut ligna Persicae arboris, aut funiculum derasum impones: in genere melior est nauticus, qui mari fuerit madefactus. homini postea imperandum est, ut ore patulo fumum promte attrahat. multi enim, hoc confecto, pituitam excreverunt.

De iis, quae per nares caput purgant. Ex eodem libro Anthylli. Cap. 13.

Iis, quae per nares caput evacuant, utimur ad hunc modum. calamus tenuis per rectum perforatus, qui in nares indi possit, quique sit sex digitorum longitudinis, in nares imponitur: tum capacitas tota medicamento impleрur. esto autem calamus, aut naturalis, aut aeneus. eo igitur naribus admoto, ex altera extremitate insufflando medicamentum in nares propellimus. quae imponuntur, sunt haec: * apoelium, succus cyclamini, aut betae, aut elaterium tritum, cedraea, et quaecunque hujusmodi sunt materiae.

Ex eodem, de iis, quae per lachrymas purgant. Cap. 14.

Eorum, quae lachrymas cient, exiguus est usus. ad oculos enim, diuturno morbo exsiccatos, duntaxat, itemque

84) Laudatur, ἀρτιβρεχής (sic,) ex βρέχω. Sed hoc per βραχείς defenditur. Alia sunt ex eodem composita, ut διάβροχος.

85) Aut ἐμφυσῶμεν, aut, ἐμφυσήσωμεν. Mox Codex: ἢ (sic) ἐμβάλλομεν.

86) Habet Pollux lib. II. p. 192. Sext. Empir. p. 26. et alii.

87) Stellula hoc notavit Rasarius, et ad litteram servavit *apoelium*, quod ignoro. Aliud est ἀμύλιον. v. indicem.

88) Forte, κεδρία. Frotian. p. 33. κεδρίνῳ ἐλαίῳ· τῇ κεδρίᾳ. Ceterum de medicamentis ἐῤῥίνοις nota sunt etiam vocabula ῥινεγχυσία, ῥινεγχυτεῖσθαι, ῥινεγχύτης, quae apud Dioscoridem recordor legere. Ista tamen loca nunc non poteram reperire.

89) Galen. de comp. pharm. sec. loc. lib. 4. junctim de his memorat ἀποδακρυτικά, ἀποκρουστικά et ξηροκολλύρια. Vide Bernard ad Theoph. Nonnum p. 214. Loco proximi γὰρ, malim δέ.

τε ἀτροφίας περὶ τὰ ὄμματα, πρὸς τὸ διϋγρᾶναι τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἢ ὕλην ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀγαγεῖν, δι᾽ ἧς εὐτροφήσουσιν. ἔςι δὲ ἀποδακρυτικὰ, τὰ δριμέα τῶν 90) κολλυρίων, τὰ δὲ δι᾽ ὀσφρήσεως κινοῦντα δάκρυα, οἷον σίνηπι, κρόμμυον, σιλφίου ὀπός. τὸν γὰρ καπνὸν παραιτητέον, μειζόνως βλάπτοντα ἢ ὠφελοῦντα.

ΚΕΦ. ιε.

Περὶ διουρητικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν διουρητικῶν ἡ χρῆσις φυλακτέα ἐςὶ ἐπὶ τῶν μαραινομένων ἢ κατεσκληκότων, ἱκανῶς γὰρ διοχλεῖ τοὺς τοιούτους. τῶν δὲ διουρητικῶν, τὰ μὲν διὰ ςόματος λαμβάνεται πότημα, 92) τὰ δὲ τῇ βαλάνῳ 93) προσάγεται. χρώμεθα δὲ μάλιςα τούτοις, ἐπειδὰν 94) ὑπερπληθεῖσα ἡ κύςις, καὶ διὰ τοῦτο μὴ δυναμένη περιςέλλεσθαι καὶ κενοῦν τὸ οὖρον. ἐντίθεμεν δὲ εἰς τὴν βάλανον νίτρον ὕδατι διειμένον, 95) ἅλμην, ἁλὸς ἄνθος, χολὴν, κυκλάμινον, κόρην, 96) τὸ ζῶον.

ΚΕΦ. ιϛ.

Περὶ αἱμαγωγῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Χρώμεθα τοῖς αἱμαγωγοῖς ἐπὶ γυναικῶν ἐν ἐποχῇ καθάρσεως. ἔςι δὲ ἀγωγὰ τά τε διου-

palpebras fcabie oppreffas, et, cum oculi non nutriuntur, utimur: ut oculos humore perfundamus, aut materiam ad eos adducamus, qua probe alantur. Lachrymas autem provocant collyria, quae acria funt: quae vero odoratu lachrymas proritant, funt, veluti finapi, caepe, et filphii liquor. Fumus vero, quippe qui magis laedat, quam juvet, evitandus eft.

Ex eodem, de iis, quae per urinam inaniunt. Cap. 15.

Urinam moventium ufus cavendus eft in tabefcentibus, aut macie confectis: quandoquidem eos valde perturbat. ex iis vero, quae urinam cient, alia fumuntur ore potui data: alia glandi colis imponuntur. his vero potissimum utimur, cum vefica expleta eft, et idcirco contrahi, et vacuare urinam non poteft. in glandem vero priapi nitrum aqua refolutum, itemque muriam, falis florem, fel, cyclaminum, et corem, animal, indimus.

De iis, quae fanguinem educunt. Ex eodem libro. Cap. 16.

Utimur iis, quae fanguinem educunt, in mulieribus, quibus menftruae

90) Scribitur κολλύριον et κολλούριον. Monui ea de re in prima mea N. Teftamenti Graeci editione ad Apocal. 3, 18. pag. 42.
91) ἐπὶ folum in margine. Recte tamen.
92) Forte, ποτήματα aut πότιμα.
93) Id eft, τῷ τοῦ καυλοῦ ἄκρῳ.
94) Deeft hic verbum finitum, aut poft κύςις, omisso καὶ, legendum δύνηται.
95) Cod. διημένον.
96) Immo κόριν. Κόραι enim non inseruntur βαλάνοις, fed βάλανοι inseruntur κόραις νεογάμοις, legitime, *poft*, interdum credo etiam, *ante* benedictionem facerdotalem. Addidit autem, τὸ ζῶον, quod herba etiam eft ejusdem nominis. v. *Dioscor*. 8, 174. p. 243. Περὶ κόρεων vide Geopon. p. 962. feqq. et Nonnum cap. 43. 56.

ρητικὰ πάντα, καὶ ὅσα θερμαίνει, μὴ μετὰ ξηρότητος, ἀλλὰ μετὰ δριμύτητος. ἐν τούτοις 97) κράμβης ῥίζα ἑψωμένη, πινομένου τοῦ ἀφεψήματος, καὶ μάλιστα τῆς ἀγρίας, καὶ ἔτι μᾶλλον, ἡ τῆς θαλασσίας λεγομένης, καὶ ῥίζα περσέας 98), καὶ ἐλελίσφακος, 99) καὶ πήγανον, καὶ ἀμάραντον ἢ χρυσάνθεμον, καὶ δίκταμνον, καὶ εὐζώμου 100) σπέρμα. κινεῖ δὲ καὶ τὰ πρόσθετα, προσβαλλόμενα τῷ στόματι τῆς ὑστέρας, ὥσπερ, πήγανον λεῖον κατ' ἰδίαν, ἢ μετὰ ἁλῶν, ἢ μετὰ μέλιτος, ἢ ἀνήθου τῆς ῥίζης κεκαυμένης, ἢ σποδιὰ μετὰ μέλιτος, πράσου χυλὸς, ἄγλης 1) προστιθεμένη, σμύρνα λεία ἐν οἴνῳ, ἄμωμον, λαγωοῦ πητύα. 2)

purgationes suppressae sunt. sanguinem vero educunt ea, quae urinam provocant omnia, et quaecunque non cum siccitate, sed cum acrimonia calfaciunt. inter haec numeratur brassicae radix decocta, cujus decoctum potui detur, et praecipue agrestis brassicae, et magis etiam ejus, quae marina vocatur: perseae radix, itemque saluia, ruta, amaranthum, chrysanthemon, dictamnum, erucae semen. provocant etiam, quae adhibentur extrinsecus, cum ori vuluae admoventur, ut ruta trita, per se, vel cum sale, vel cum melle: vel cinis radicis anethi cum melle: porri succus, alliorum capita admota, myrrha trita ex vino, amomum, et denique leporis coagulum.

ΚΕΦ. ιζ.

Περὶ ἱδρωτικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τοῖς ἱδρωτικοῖς χρώμεθα, ἢ ὑπὲρ τοῦ ξηρότητα ἐπιφανείας ἀνεῖναι, γινομένην, 3) ἢ πυρετοῖς, καὶ μάλιστα μαρασμώδεσιν, 4) ἢ ὑπὲρ 5) τῶν κνισμῶν καὶ ὀδαξισμῶν, ἰσχυρῶς ἐνοχλούντων, ἀπαλλάξαι, ἢ 6) ἐναλίψεσιν, με-

De iis, quae sudorem provocant. Ex eodem libro. Cap. 17.

Sudorem moventibus utimur, vel, ut siccitatem minuamus, quae in summa cute a febribus, et praecipue tabidis, inducta fuerit: vel, ut pruritus et commorsiones vehementer vexantes amoveamus: vel, in reficiendo post longum

97) De tribus his generibus vide Dioscor. 2, 146. 147. 148. pag. 137. 138.

98) Dioscor. 1, 187. p. 88.

99) Dioscor. 3, 40. p. 189. ubi tamen est, τὸ ἐλελίσφακον. Masculino et neutro genere occurrit.

100) Dioscor. 2, 170. p. 346.

1) Ultima syllaba in προστιθεμένη est ex correctione. Rasarius videtur cogitasse de ἄγλιθες προστιθέμεναι.

2) Codex: πυτία.

3) Loco ἢ, malim ἐπί.

4) Vide Alexand. Trall. lib. VI. cap. 4. Aët. lib. 5. cap. 92.

5) Malim τοῦ, ac refero ad ἀπαλλάξαι.

6) Sine sensu. Corrigendum: ἢ ἐν ἀναλήψεσι. Aegroti enim dicuntur ἀναλαμβάνειν ἑαυτούς, eoque sensu dicitur etiam ἀνάληψις. Sed hoc notum est.

τὰ νόσον μακρὰν, κατεσκληκυίας τῆς ἐπιφανείας. χρώμεθα δὲ καὶ ἐπὶ ἀτροφίαις καὶ 7) ἐπὶ παρέσεσι, καὶ ἐπὶ ἀπεψίᾳ, καὶ 8) ὑδρωπίᾳ, τῇ κατὰ 9) σάρκα, καὶ ἐφ' ὧν ἐπανάστασις γίνεται περὶ τὴν ἐπιφάνειαν, σχετικῆς προηγησαμένης, ἤτοι διαφθορᾶς, ἢ βρώματος δριμύτητος. ἔστι δὲ τῶν 10) ἱδρωτικῶν, χαμαίμηλον, ξηρὸν, λεῖον, ἐπιπασσόμενον ἐλαίῳ, τῆς ἐπιφανείας εὐτόνως ἀνατριβομένης· σέσελι 11) Μασσαλιωτικὸν, πύρεθρον, κάγχρυ, ἄνισον, ὁμοίως ἐμπασσόμενον ἐλαίῳ, νίτρον ὀπτὸν, μὴ πάνυ λεπτὸν, ἀλλὰ κριμνῶδες, σὺν τῷ ἐλαίῳ, ἁλὸς ἄνθος συγκιρνάμενον ἐλαίῳ, ὀπὸς Κυρηναϊκὸς σὺν ὕδατι διειμένος, εἰς ἀνάτριψιν τοῦ σώματος παραλαμβανόμενος, καὶ πινόμενος, μέγεθος, ὅσον ἐρεβίνθου.

morbum corpore, ubi summa cutis exaruit. Utimur pari modo eisdem, ubi corpus ex alimento fructum nullum fert, et in corporis extenuatione, et in cruditate, et hydrope, qui ἀνὰ σάρκα nominatur, et in quibus eruptio aliqua in summa cute excitatur, cum aut corruptio praecessisset, aut cibi acrimonia. Sudorem autem provocant haec: chamaemelum siccum tritum, oleo inspersum, et summae cuti valide confricatum: seseli Massiliense, pyrethrum, cachry, anisum, similiter oleo inspersum, nitrum tostum, non nimis tenue, sed crassiusculum cum oleo: salis flos oleo temperatus: liquor Cyrenaicus aqua dilutus, corpori infricatus, et ad ciceris magnitudinem epotus.

ΚΕΦ. κβ.

Ἐκ τῶν Διοκλέους. Ἐμετικά.

Τῶν ἐμετικῶν δὲ καλουμένων, τὰ μὲν φαρμακώδη καὶ δραστικώτερα λίαν, οὐδὲ 12) δεῖ προσίεσθαι· χρῆσθαι δὲ τοῖς οἰκείοις μάλιστα τῆς συνήθους διαίτης. εἴη δὲ ἂν τῶν τοιούτων, τὸ ἀπόβρεγμα τῶν σικυῶν, τῶν ἁπαλῶν, κατατμηθέντων εἰς ὕδωρ, 12) ᾧ κεράννυμεν τὸ πινό-

Ex Diocle. De iis, quae ad vomitum valent. Cap. 22.

Ex iis, quae vomitum provocant, quae medicamenti vim habent, quaeque efficacia sunt, non debent adhiberi: utendum vero est familiaribus, et praesertim, quae consuetae victus rationis sunt. hujusmodi erit dilutum cucumerum tenerorum et in frusta secto-

7) Sic correxi. Codex: παραίσεσιν. Miror, cur non adeo scripserit, παραινέσεσιν. Hoc saltem Graecum erat.

8) Hoc nec graecum est. Sed nec ὑδρωπία recordor legere. Ὑδρώπισις occurrit et ὑδρωπισία. Erotian. p. 49.

9) Plura enim genera sunt. Quae hic memoratur, ab Hippocrate appellatur, ὑποσαρκίδιος.

10) Ita correxi. In Codex: δριμύτητός ἐστι τῶν ἱδρωτικῶν. χαμαίμηλον. κ. τ. λ. quae est perversa distinctio.

11) Dioscor. 3, 60. p. 199. μασσαλεωτικόν. Tamen μασσαλιῶται vocantur.

12) Ab δεῖ ad δὲ in margine leguntur solum, ab alia manu.

μενον μετὰ τὸ δεῖπνον χλιαρὸν, 13) ησφαινου τοῦ αἰώδους ἀφεψήματος τὸ ὕδωρ πινόμενον ὡσαύτως, ἢ ἄλευρον καθαρὸν, μὴ λίαν 14) κάθεφθον μετὰ μέλιτος ῥοφούμενον, καὶ πρὸ τοῦ δείπνου, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον, ἢ σκόρδα 15) ὀπτὰ μετὰ μέλιτος ἐσθιόμενα, ἢ σίσαμα 16) πεφρυγμένα καὶ τετριμμένα μελικράτου τρισὶν ἡμικοτυλίοις διακεχυμένα. πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα χλιαρὰ καὶ πυκνῶς δεῖ λαμβάνειν. ῥᾷστα δ' ἄν τις καθήμενος ἐμοῖ, ἢ ὀρθός. δεῖ δὲ μὴ βιάζεσθαι, προθυμούμενον πάντα ἐξεμεῖν ἀκριβῶς, ἀλλ', ὅταν κενωθῇ τὶς ἱκανῶς, ἐᾷν, μηδὲ ἐπιπίνειν μεταξὺ μηδὲν, ἢ 17) μικρὸν, ὀξηρὸν δὲ, ἐμούμενον, ὕδωρ χλιαρὸν ἐπιπίνειν. μετὰ δὲ τὸν ἔμετον, τὸ δοκοῦν εὔλογον εἶναι, καθάπερ ἀγγεῖον διανίψαι τὴν κοιλίαν, πιόντα μελίκρατον, ἢ ὕδωρ πολὺ, καὶ πάλιν ἐμέσαι, ἢ 18) μὴ προσίεσθαι. προχεάμενος δὲ πρὸς τὸ πρόσωπον ὕδωρ, καὶ τὸ στόμα διακλυσάμενος οἴνῳ ἀκράτῳ χλιαρῷ τρισὶ κυάθοις ἀνακογχυλιάζεσθαι κατὰ μικρόν.

rum, et aqua maceratorum: qua deinde temperemus potum, quem a coena tepidum ſumamus. itemque aqua decocti * ſphaeni, eodem modo pota: aut pura polenta non admodum cocta, cum melle in ſorbitione ſumta, et ante, et poſt coenam. aut allia toſta ex melle ſumta. aut ſiſama fricta, tritaque, et tribus melicriti ſemiheminis perfuſa. Haec omnia, et tepida, et aceruatim ſumenda ſunt. ac facilius quoque ſedens, quam ſtans, quiſpiam evomet. non debet autem ad vomitum incitatus cogi, ut omnia exquiſite evomat: ſed, ubi ſatis fuerit evacuatus, tum ceſſandum: nec interim quicquam, vel exiguum, bibendum. Qui vero aridum vomit, is debet aquam tepidam ſuperbibere. cumque tantum vomuerit, quantum eſſe conſentaneum videatur, tum ventrem, tanquam vas quoddam, lavet, potu melicrati, aut aquae permultae, et iterum vomat: si non, faciem aqua perſpergat, et os vino mero et tepido colluat, et tribus cyathis ejuſdem paulatim gargarizet.

Κ Ε Φ. κγ.

Ἐκ τῶν Ἀρχιγένους. Περὶ ἐμέτων ἀπὸ σιτίων.

Archigenis. De vomitibus a cibo excitatis. Cap 23.

In quo interpretando fuit propemodum divinandum.

Ἐμέτου 19) δὲ, τοῦ ἀπὸ σιτίων, ὑπὸ ἀνάγκης μὲν μὴ δε ηθίσης. ὄνησις δὲ θαυμαστὴ

Vomitus a cibo non conſuetudine, ſed neceſſitate, commovetur. mirabilis

13) Ita ad litteram, ac ſine accentu. ἢ legendum esse, intelligitur. Sed eo ſolo nihil proficimus.
14) Hoc et ſuperius occurrit. Cod. κάτεφθον.
15) Ita Erotian. p. 35. Diog. Laërt. p. 229. Alibi legitur σκόροδον.
16) Notatur hoc etiam. Sed plerumque eſt, σήσαμον.
17) De emendatione hujus loci deſpero. Dubito de, μηδὲ μηδὲν, ac deinde addito, ἢ μικρόν. ὀξηρὸν et ἐμούμενον etiam dubia ſunt. Rasarii interpretatio arbitraria eſt.
18) Sic omnia.
19) Rasarius quid de hoc capite censuerit, ipse indicavit. Vanis conjecturis equidem nemini moleſtus esse volui. Repraesentavi tamen omnia, ut ſunt in Codice, ad literam, ſpiritus et accentus. Rasarius voluit, δι' ἔθους, ut mox εἰς ἔθος.

δὶς ἢ τρὶς ἐὰν παρείκῃ κατὰ μῆνα παραλαμβάνειν. καὶ γὰρ καὶ τὸ δι' ἀνάγκην ἐπίμετρος τὶς ἀκολουθεῖ ῥαστώνη ἀφ' ἧς προήχθησαν ἤδη τινὲς καὶ εἰς ἔθος ἐνδελεχοῦς ἀποφορτισμοῦ τῶν σιτίων. οἱ μὲν ἀκριβῆ οἱ δὲ ὁλοσχερῆ καταστῆναι, καὶ ἀμελῆ εἰσὶν οἱ μηκέτι τῶν δυσχερῶν σφόδρα ἀμαύρως 20) τῶν ἀπὸ τοῦ κώλου. ἀλλ' ἔγωγε οὐκ ἂν οὐδὲ ἐπὶ σαφέσι τοῖς ἐπάθλοις τοιοῦτον τέμοιμι φάρμακον ἀνδρὶ καθαρῷ τε καὶ ου 21) κεν ἀδυνάτῳ τὴν ἐγκράτειαν τιθεμένῳ. ὑπαλλαγὴ γὰρ ἂν εἴη τόπῳ ἑτέρου νοσήματος. ἑκατὸ βδελυρὸν εωτα ἀτροφία ἀμορφίας ἀτονία δεινὴ πικριανθους μελαγχολάδης δύσπνοια κακοσιτία. ἔνδεια μὲν ἡδονῆς· ὑπερβολὴ δὲ ἐπιθυμίας καὶ παρήθησαν δὲ ἐνίοις οἱ στόμαχοι ὥστε αὐτίκα ἀποῤῥίπτειν τὸ εἰσενεχθὲν πρὶν ὀνᾶσθαι τε αὐτοῦ ἢ διὰ ταλαιπωρίας ἀῤῥήτου τινὸς αὐτὸν ἀνεμᾶσθαι οὐκέτι δακτύλοις. ἀλλὰ σπάθαις εἰς ἑαυτὸν σχεδὸν καθιεμέναις τὴν γαστέρα. καὶ τὸ ὑπολειφθὲν ψιχίον ἀνεθοτε ὅσον τὸ πᾶν βαρεῖ καὶ φθαρεῖται μὲν ῥαδίως τε καὶ ἀλλοκότως πέσσεται δὲ οὐδαμῶς οὐθ' ἕν. αἱ μὲν ὑποχωρήσεις δυσκωλύεινη διαάμετροι. ἐδύναι δὲ καταλαμβάνουσι σκληραί 22) αἱ μὲν ἐντεῦθεν αἱ δὲ ἄλλοθεν ἑτοιμω πρὸς ἐπηρείαν ὄντι τῷ σώματι ἐπιφυομένου παντὸς αἰτίου. καὶ αἱ διαθέσεις μὲν ἐνίοις ἐμφωλεύουσι μόνον ὑπὸ τῆς κοιλίας τῶν παρο-

autem utilitas inde consequetur, si bis, terve in mense cieatur. nam et ex eo quod necessitate ac propemodum vi provocatur, facilitas quaedam consequitur, a qua nonnulli iam eam consuetudinem sibi acquisiverunt, ut onus ciborum continuum, alii exquisite, alii vero plane deposuerint. suntque admodum negligentes ii, qui non dant operam, ut quae vehementer eis molesta sunt, et praesertim, quae a * colo procedunt, extinguant, et ad nihilum redigant. ego tamen ne in his quidem, perspicuis praemiis, quae proposita sunt, ullum tale medicamentum homini puro, et qui temperantiam seruari posse putet, suaderem. esset enim commutatio, ut alteri morbo locus daretur: et alicui quidem detestandus, alicui ἀτροφία, cum ex alimento nullum fructum corpus fert: alii deformitas, aut gravis imbecillitas. amarae bilis vitia, itemque atrae bilis, difficultas respirationis, vitiosa nutritio. defectio voluptatis, redundantia cupiditatis. Ac nonnulli ita stomachi assueti sunt, ut statim id, quod ingestum sit, reiiciant prius, quam ex eo utilitatem ullam percipiant: vel propter malum quoddam, quod explicari non possit, ipsum vomant. idque non digitorum provocatione, sed rudiculis quibusdam in ipsum ferme ventriculum iniectis. idque, quod relictum est, aeque ac totum gravat, et facile et absurde corrumpitur, neque unquam concoquitur. Praeterea alui secessiones immo-

20) Hic in marg. a manu recentiori additum: ἐπεκαθῆσαν (sic) μάλιστα. Antea, vers. 1. forte παρήκῃ, aut παρήκοι. Mox malim, τῷ δι' ἀνάγκην.

21) οὐκ ἐν voluit. Sed frustra hic fit, si quis aut coniecturam, aut emendationem interposuerit.

22) Prius αἱ μὲν punctis notatum, ut tollendum.

ξυσμῶν παρακοπέντων. αὖθις δὲ ἂν ἐξεφάνησαν ὅτε ϛενὴ ἡ εἰς βοήθειαν ἀπεργασαμένη πιθεὶς ἐγκράτειαν καταλιπὼν εἰς τοιοῦτον κακῶν ἑϛίαν καταβαίνειν. 23)

derate mehercule perturbant, doloresque duri, partim hinc, partim aliunde, exoriuntur, corpus occupantes: cum praesto sit et paratum corpus, ut iniuria a quacunque causa afficiatur. et morbi etiam, in quibusdam latitant accessionibus a ventre intercisis: contra vero sese efferunt, cum angusta est via, per quam auxilium afferatur: cum quispiam ita animum inducit, ut relicta, et pro nihilo ducta, temperantia, in hujusmodi cumulum malorum cadat.

ΚΕΦ. κε.

Ἐκ τῶν Λύκου. Ὕλαι κλυσμῶν ἐπὶ δυσεντερίαις. 24)

Τὰ ἐν ταῖς δυσεντερίαις γινόμενα, τὰ μὲν αὐτῶν οὐδ' ἡντιναοῦν προσοῦσαν ἔχει φλεγμονήν· οἷς δὲ καὶ σύνεϛι φλεγμονή. γνωρίσματα δὲ ἑκατέρων τάδε ἐϛίν. ἡ μὲν ὀδύνη περιττοτέρα προσοῦσα, καὶ πυρετοί τινες γιγνόμενοι, φλεγμονὰς ἀποφαίνουσι τοῖς ἕλκεσιν ὁμοῦ εἶναι. ἅπαντες δὲ οἱ πυρετοὶ καὶ ὀδύνη οὐκ ἰσχυρὰ ὄντα, πρόσω φλεγμαίνοντός ἐϛι τῶν ἑλκῶν. ἢν μὲν οὖν πρὸς τοῖς ἕλκεσιν ὑπάρχῃ ἡ φλεγμονὴ, οἵδε οἱ κλυσμοὶ ἐπιτήδειοι, φακῆς χυλὸς, ἤτοι αὐτὸς μόνος, ἢ καὶ εἰς σχοίνου τι, ἢ καὶ μυῤῥίνης συνεψεῖσθαι, τῇ φακῇ δὲ, οἷα ἂν ᾖ. καὶ μήλων Κυδωνίων ἀφέψημα. ἑψῶνται δὲ καὶ πυροὶ καὶ ὄρυζα καὶ χόνδροι, ἐν ἑκάϛῳ τούτοις 25) ὁμοῦ μήλοις ἢ συμφύτου 26) ῥίζαις ἢ κυτίνοις. 27) ἔϛω δὲ οὐ πολὺ μέρος οἱ κύτινοι. καὶ

Ex Lyci commentariis. Materiae ad clysteres dysentericorum. Cap. 25.

Dysenteriae, hoc est, tormina intestinorum quaedam sunt hujusmodi, ut nullam inflamationem adjunctam habeant, quidusdam vero etiam inflammatio sit conjuncta. utriusque generis hae sunt notae. dolor ergo nimius, et febres quaedam accedentes, inflammationem cum ulceribus subesse significant. omnes vero febres et dolor non vehemens absque inflammatione, ulcera esse declarat. Si ergo ad ulcera accesserit inflammatio, clysteres hi convenient: succus lenticulae, vel per se, vel cum lenticulis lentisci portio, aut myrti decoquatur: vel ipsae folae decoquantur. Facit ad idem Cydoniorum decoctum. decoquuntur etiam triticum, oryza, et alica: cum quibus singulis decoquimus

23) Nugarum jam satis est.

24) In principio Codicis, in indicibus, legitur, δυσεντεριῶν. De Lyco vide Fabric. bibl. gr. Vol. XIII. p. 311.

25) Forte, τούτων.

25) v. Dioscor. 4, 9. 10. p. 248. 249. Ab aliis πέπλος et πέπλιον appellari, monet Erotian. p. 40.

ἔστι κλύσμα ἐπαρκέστατον, τὸ 28) ἐξ ὁτουοῦν τούτων πεποιημένον. καὶ τὰ ἄλλα δὲ, ὁπόσα στύφει, εἰ μὲν ὑγρὰ ᾖ, αὐτά ἐστιν ἐπιτήδεια· ἢν δὲ ξηρὰ, 29) ἐψάμα τῶν τηνιμιοιωντεδιαφθεῖραι τὴν δύναμιν αὐτῶν. πολλὰ δὲ ἐστι πάνυ, τὰ τοιαῦτα. ἢν δὲ ἀποῦσα ἡ φλεγμονὴ τῶν ἑλκῶν τύχῃ, τὸ μὲν γένος κἀνταυθοῖ τῶν κλυσμάτων ταὐτὸν, μικρῷ δὲ πλεῖον ἐπιτετᾶσθαι δεῖ τὸ στύφον, οὐ μὴν πάνυ γε πολλῷ. κἀπὶ τούτων γὰρ ἡ παρὰ 30) τοῦ μετρίου στύψις ὀδαξισμόν τε ἐμποιεῖ καὶ ἐρεθίζει τὰ ἕλκη, καὶ, ἤτοι εἰς τὸ φλεγμαίνειν ἄξει αὐτὰ, ἢ εἰς τὸ ὑγραίνεσθαι. οἵδε μὲν οὖν ἐπὶ τούτων ἁρμόττουσι κλυσμοί. διαφορὰ δὲ ἄλλη δυσεντερικῶν, καὶ ἥδε ἐστι. τὰ ἕλκη ἐνίοτε, τὰ ἐν τοῖς ἐντέροις, σήπεται· τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δὲ ἧττον. γνωρίσματα δὲ τῶν σηπομένων τάδε ἐστὶν. ὀδμὴ τῶν ἀπιόντων 31) δυσχερὴς καθέστηκε· τὸ δὲ χρῶμα αὐτῶν πρὸς τὸ πέλιον καὶ τὸ μέλαν τέτραπται. ἐπὶ τούτων οὖν ἐπιτετᾶσθαι 32) δεῖ τοὺς στύφοντας τῶν κλυσμῶν. οἶνος οὖν ἔστω κλύσμα, ὅστις ἂν φαίνηται στύφων μάλιστα. ἐνεψείσθω δὲ αὐτῷ ῥοῦς σκυτοδεψικὴ, βάτου κλῶνες, ἢ μυῤῥίνης, ἢ κικίδες, ἢ ῥοιᾶς φλοιὸς, ἢ αὐτὸς ὁ

aut mala, aut fymphyti radicem, aut flores malis Punici. quorum florum non debet magna portio fimul decoqui. efficaciffima haec ablutio ad partem firmandam erit. His confectis, caetera omnia, quae conftringunt, si humida fuerint, conuenient; fin vero arida, in aliqua re decoquentur, quae illorum corrumpere facultatem non queat. funtque hujufmodi quamplurima. Si vero ulcera fint inflammationis expertia, idem genus ablutionum erit accommodatum: caeterum vis adftringendi erit parum intendenda. non tamen multo maior effe debet: quandoquidem in his quoque adftrictio modum excedens, et mordicationem affert, et ulcera proritat, et eo adigit, ut vel inflammentur, vel humectentur: ex quo fit, ut hujusmodi ablutiones hifce dyfenteriis conueniant. Eft porro alia dyfenteriae differentia, ut ulcera quandoque in ipfis inteftinis computrefcant, partim magis, partim minus. putrefcentium figna funt haec. odor eorum, quae exeunt, teter, color ad lividum et nigrum vergit. ergo in hoc genere facultas adftrin-

27) Dioscor. 1, 152. p 77.

28) In Cod. eft: τὸ ἐξοτουοῦν τούτων πεποιημένων. Rasarius hic cogitavit de τονοῦν, ac vocabula male disjunxit. Ὅτου, loco οὔτινος, item ὁτουοῦν fatis nota funt. Inferius fectione 3. hujus capitis occurrit ὅτῳ οὖν. Nam et fic fcribitur.

29) Ita omnia in Codice, iftud etiam vocabulum, quod ex pluribus confluxit, ac unum folum accentum habet. Sed iftud vocabulum fubnotatum eft lineola, et in marg. legitur: μὴ οἷων τε. Ego conjicio: ἑψήματος δεῖ τῶν μὴ οἵωντε διαφθεῖραι τήν. Aut, ἑψημάτων τινὸς δεῖ τῶν μή.

30) Credo, aut παρά τὸ μέτριον, aut ὑπὲρ τοῦ μετρίου.

31) Excrementorum.

32) Paullo ante hoc occurrit. Sed hic Codex exhibet ἐπιτεθᾶσθαι.

33) Scriba: ἐνηψείσθω δὲ αὐτῇ, quae correxi. Mox Codex: σκιτοδεψικὴ. Dicitur etiam βυρσοδεψικὲς Dioscor. 1, 147. p. 74. omnino hic legendus.

χυλὸς τοῦ 35) ῥοῦ τοσοῦτος, διειμένος τῷ οἴνῳ, ὡς πόριμον τὸ κλύσμα διὰ τοῦ κέρατος εἰς τὸ ἔντερον ἰέναι. καὶ χυλὸς δὲ φακῆς ἱκανὸς γένοιτο τὰς αὐτὰς παρασχέσθαι χρείας, εἰς τὸ συμμιγνύναι τοῖς εἰρημένοις. τὰς δὲ κικίδας, ἢ τοὺς φλοιοὺς τῆς ῥοιᾶς, εἴτις ἀφαυήνας 36) καὶ κόψας ὡς ὅτι λεπτότατα διασήσας 37) ἐμπάσας τῷ χυλῷ τῆς φακῆς κλύζοι. ταῦτα μὲν οὖν ἐπιτήδεια πρὸς τὰ μετρίως σηπόμενα. πρόσω δὲ χωροῦντος τοῦ κακοῦ, καὶ τῆς σηπεδόνος ἰσχυροτέρας γινομένης, ὥστε καὶ ἶνας 38) ἀποχωρεῖν τῶν ἐντέρων, ἢ τινας 39) χιτῶνας, οὐκέτι αὐτῶν 40) μόνων τῶν στυφόντων τὸ 41) ἔργον εἴη ἄν· ἀλλὰ τῶν ἐσχάρας 42) ποιησόντων φαρμάκων τὸ ἔργον ἐστί. χρὴ δὲ πάνυ εὐλαβῶς ἥκειν ἐπὶ ταῦτα. πολλαχοῦ γὰρ ὁμοῦ τῇ σηπεδόνι φλεγμονὴ οὖσα ὑπὸ τῶν φαρμάκων, ἄγαν ἰσχυρῶν ὑπαρχόντων, ἐπὶ μέγα ἤρθη. δεῖ δὴ τοίνυν μὴ μάλα ἑτοίμως ἰέναι ἐπὶ

gens augenda est. fiat igitur clyster ex vino, quodcunque maxime adstringens videatur. in eo rhus coriariorum decoquatur, itemque rubi ramusculi, aut myrti, aut gallae, aut punicae cortex, vel ipse rhois succus tantus vino dilutus, quantus satis sit, ut ablutio in intestinum per cornu importetur. succus etiam lenticularum satis erit ad hunc usum praestandum, ut iis, quae dicta sunt, commisceatur. Gallae vero aut cortices punicae, si quis eas siccaverit et contuderit ita, ut in tenuissimum pollinem redigantur, et cribro traiiciat, et succo lentis admisceat, apte per clysterem iniicientur. Haec igitur conueniunt iis, quae modice putrescunt. ubi vero malum procedit, maiorque putredo efficitur, atque adeo augetur, ut fibrae quaedam, aut etiam tunicae intestinorum abscedant: tunc non iam solum adstringentibus opus est, sed medicamentis quoque, crustas inducturis. in quibus caute admodum est progrediendum. plerumque enim cum una cum putredine conjuncta sit inflammatio, a medica-

34) Scribitur etiam κηκίς. Ita, ni fallor, superius. Vide mox.

35) Rasarius videtur maluisse, τῆς ῥοιᾶς.

36) Cod. ἀφαυάνας. Est ab ἀφαυαίνω, quo utitur Arrian. p. 344. et Philo multoties, ut alios silentio praetermittam.

37) Codex διασείσας, ab διασείω. Correxi διασήσας, ab διασήθω. Utitur hoc ipso διασήσας Dioscor. 5, 26. p. 335. Galen. in Glossis p. 94. διασεσησμένων καὶ λεπτῶν ἀλεύρων. σήθειν multoties est in Geoponicis. κατασήθω. Cinnam. p. 267. Mox Codex, ἐμπάσσας.

38) Supra hoc eodem sensu occurrit de urina, ejuscemodi excernente. Germanice dixerim, *Fasern*. Memoriae tamen errore potest accidere, ut hoc, non in his libellis, sed apud Rufum Ephesium legerim, quem modo edendum curo. Exposui de hoc vocabulo, sed diverso sensu, in mea homiliarum Chrysostomi editione Misenensi 1792. 8. Vol. II. p. 32. 33. Scribitur etiam ἶνας.

39) De hoc ipso memini legere χιτώνια.

40) αὐτῶν malim omittere.

41) Id est, ἡ θεραπεία.

42) v. Galen. Meth med. lib. 5. cap. 4. Celsus V, 26. *crustas* reddidit graecum vocabulum. Pollux p. 465. Geopon. p. 1161. Mox hic est, ἰσχαροῦν.

τὴν διὰ τούτων βοήθειαν· ἀλλὰ τηνικαῦτα, ὁπότε, ὑπερβιβαζομένου 43) τοῦ κακοῦ, ἰσχυροτάτη ἀνάγκη ἤδη καταλαμβάνει. ἀριθμὸς δὲ καὶ τούτων τῶν κλυσμῶν ὑπέρπολύς ἐστιν. ἐγὼ δὲ οὐχ ἅπαντας ἀναγράψω, ἀλλ' ὁπόσοι πεῖραν διδόντες ἐκρίθησαν εἶναι ἄριστοι, καθάπερ καὶ οἱ πρόσθεν ἀναγραφέντες. 44) εἷς μὲν δὴ οὗτος. στυπτηρίας τῆς σκληρᾶς μοῖραι δύο καὶ ῥοιῶν τοῦ καρποῦ, ἢ τοῦ φλοιοῦ μοῖρα μία. ξηρὸς δὲ ὁ φλοιὸς ἔστω. ταῦτα λεῖα πάνυ γινόμενα, φακῆς χυλὸν μιγνύναι καὶ κλύσμα ἀγαθὸν τῶν ἤδη σηπομένων ἐστίν. ἔστι δὲ οὐχ ἰσχυρότατον, ἀλλ' ἐν μεταιχμίῳ τῶν στυφόντων καὶ ἐσχαρούντων. 45)

mentis nimium vehementibus magnopere augeri consuevit. ergo non ita statim ad horum remediorum auxilium confugiendum est: sed tum denique, cum malum ita transgressum est, ut summa necessitas nos talibus uti cogat. Hujus quoque generis ablutionum numerus est maximus. at ego non omnes adscribam, sed eas tantum, quae uso comprobatae, ut sunt etiam eae, de quibus ante dixi, praestare caeteris existimantur. Una igitur ad hunc modum ablutio per clysterem efficitur. Aluminis duri partes duae, mali Punici fructus aut corticis pars una: cortex aridus esto. his diligenter tritis lenticulae succum miscebis, et ablutionem admodum accommodatam iis, quibus iam ulcera computruerunt, iniicies. eaque nec vehementissima erit, sed inter adstringentes et crustam inducentes quodammodo media.

Ἄλλο. 46)

Ἀρσενικὸν καὶ στυπτηρία λεῖα, καὶ ταῦτα τῶν τινὶ στυφόντων ὑγρῶν συμμιγέντα, ἐνίεται. οἱ δὲ καὶ χάρτου σποδιὰν προσμιγνύουσι τούτῳ.

Alius clyster. Auripigmentum et alumen trita, alicui adstringenti humori commixta infunduntur. cui nonnulli chartae cinerem praeterea admiscent.

Ἄλλο, καὶ μάλα εὔρωστον.

Ἡ τοῦ χάρτου σποδιὰ καὶ τὸ ἀρσενικὸν καὶ ἄσβεστος 47) κονία. ταῦτα ἴσα συμμιγνύηται ὁτῳοῦν τῶν εἰρημένων στυφόντων ὑγρῶν.

Alius admodum validus. chartae cinis, auripigmentum, calx viva, paribus portionibus alicui ex praedictis humoribus adstringentibus admiscentur.

43) Hoc interpretatus est Rasarius. Equidem malim, ὑπερβιαζομένου. καταλαμβάνει est, *obtinet*. Forte, καταλαμβάνοι. Mox est ἀριθμοῦ, quod correxi. Superius dixit: πολλὰ δέ ἐστι πάνυ, τὰ τοιαῦτα.

44) Codex: ἴσμεν (sed in marg. εἷς) δὴ οὕτως.

45) Vide hic notam 42. 47. 55. Quae hic cum indicibus deinceps leguntur ejusdem Lyci de clysteribus, ea Rasarius junctim exhibuit.

46) Nimirum κλύσμα.

47) Vide omnino Dioscor. 5, 133. p. 379. 380. ubi ei tribuit δύναμιν ἐσχαρωτικήν.

Ἄλλο, καὶ μάλα εὔρωστον.

Σιδίου 49) φλοιοῦ καὶ κικίδων, ἀριστολοχίας, πάνακος, καδμίας, 50) σχιστῆς στυπτηρίας, λιβανωτοῦ, ἀλῶν ὀρυκτῶν, ἰοῦ, στυπτηρίας στρογγύλης, ἑκάστου μοῖρα ἴση, τῆς καδμίας διπλάσιον. ταῦτα σύμπαντα κόπτεται καὶ λεαοῦται ὁμοῦ ὄξει, ὅνπερ τρόπον τὰ ὀφθαλμικὰ ποιεῖται φάρμακα, ἔσω μάλιστα γίνεται λεῖα, κἀπὶ τὰ 51) ἀφαυγανθιορμένα, καὶ κύκλῳ πλάττονται, καὶ ἐς αὐτὴν χρείαν λεῖοι γιγνόμενοι τῷ τῆς φυλακῆς 52) χυλῷ μίγνυνται. τὸ δὲ πλεῖον καὶ τοὔλαττον πρὸς χρῆμα ὁρῶντι 53) βουλεύεσθαι ὑπάρχει.

Alius, qui ipſe quoque valde eſt efficax. Corticis punicae, et gallarum, ariſtolochiae, panacis, cadmiae, aluminis ſciſſilis, thuris, ſalis foſſilis, aeruginis, aluminis rotundi, ſingulorum pares portiones: cadmiae vero duplum. haec omnia contunduntur, et ſimul omnia ex * aceto laevigantur, ut fiuut medicamenta, quae ad oculos valent. tenuiſſime namque laevigantur: tum coniecta in mortarium, in paſtillos rediguntur, et cum uſus poſtulat, iterum laevigantur, et ſucco lentium commiſcentur. major autem minorve copia adhibenda eſt, ut rei neceſſitas exigit.

Ἄλλο κλύσμα.

Κονίας ἀσβέστου, ἀρσενικοῦ, 54) σανδαράχης, χάρτου κεκαυμένου, χαλκίτεως, 55) ταῦτα ἴσα. λεῖα δὲ χρὴ καὶ ταῦτα εἶναι, καὶ συμμιγέντες ὄξους, ποιεῖσθαι 56) τροχίσκους. ἣν δὲ ἡ χρεία καταλαμβάνῃ, μυῤῥίνης ἀφεψήματι διαλύειν. τοῦτο τὸ φάρμακον ἄμεινόν ἐστι.

Aliud. Calcis vivae, auripigmenti, ſandarachae, chartae combuſtae, chalcitidis pares portiones, in pollinem rediguntur: et aceto admixto paſtillos conſice. ubi uſus poſtulat, myrti decocto diſſolue: et medicamentum hujusmodi eſt praeſtantius.

Ἄ λ λ ο.

Κλύσμα πάνυ ἀγαθὸν, 57) καὶ τὴν ἀσφάλειαν προσοῦσαν ἔχει.

Aliud admodum bonum, et cui conjucta ſecuritas eſt.

48) Forte, συμμιγνύοιτο.

49) Codex: σίδιον. v. Dioscor. I, 153. p. 77. Galen. in Glossis p. 94. in σιδιοειδές. Geopon. p. 1119. 1121. 1156. Alciphr. p. 426. τῶν ῥοιῶν τὰ περικάρπια, ἃ σίδια ἡμῖν τοῖς Ἀττικοῖς προσαγορεύειν ἔθος.

50) Scribitur etiam καδμεία. Dioscor. 5, 84. p. 349.

51) Ita Codex. Monſtrum hoc vocabuli. Equidem videor mihi deprehendere veſtigia vocis ἀφαυανθέντα. Forte etiam legendum κᾆπειτα ἀφαυ. Mox, omisso καὶ, correxerim, περιπλάττεται. Et ἕως, pro ἔσω, paullo ante.

52) Sic Codex. Forte, φακῆς.

53) Cod. ὀρόντι. Sic.

54) Cod. ἀῤῥενικοῦ.

55) Dioscor. 5, 115. p. 369. 370. Huic etiam tribuit δύναμιν ἐσχαρωτικήν. Dicitur etiam χαλκίδιος. v. Galen. in Gloss. p. 69. 86. 96. 103. ἐσχαρωτικὸς mox etiam hic occurrit, et inferius: ἐσχαροῦντα φάρμακα.

56) Codex: ποιεῖται.

57) Credo interponendum, ὃ.

Ῥόδων ἄνθους, ὀποῦ μήκωνος, ἀκακίας, κόμμεως, 58) βαλαυστίου 59) ὑποκυστίδος χυλοῦ, τούτων ἑκάστων μέρη τρία. κικίδος, ἀρνογλώσσου σπέρματος, τούτων ἑκατέρου ἀνὰ δύο μοῖραι. λυκίου ἰνδικοῦ. 60) ἢν δὲ ὁ χυλὸς, ὁ τῶν ῥόδων, μὴ εὔπορος ᾖ, τρεῖς ἂν ἀπόχρεως αἱ 61) μοῖραι τῶν φύλλων γένοιντο αὐτῷ. λειοῦται ταῦτα. ἀρνογλώσσου χυλὸς, καὶ κυκλίσκοι 62) πλάττονται, σταθμὸν ἔχοντες δραχμὴν μίαν. περὶ τῶν τοιούτων δὲ πάντων φαρμάκων εἰδέναι χρὴ, ὡς, ὁπόσα μὲν τὰ καυστικὰ καὶ ἐσχαρωτικὰ πλεῖστα καὶ ἰσχυρότατα ἐν τῇ συμμίξει ἔχει, τούτοις εὐλαβέστερον χρῆσθαι δεῖ, δι' ὑποψίας τὸ σφαλῆναι ἐχόντων. ὁπόσα δὲ πλείονα τῶν στυφόντων μοῖραν ἔχει, τούτοις εὐθαρσεστέρως 63) χρῆσθαί ἐστι. ἤν τι γὰρ καὶ παροραθῇ, τὸ βλάβος οὐ χαλεπὸν ὑπαντᾷ ἐκ τούτων. ἤδη δέ που καὶ τοιόνδε ἐν δυσεντερίαις ὦπται προσαψάμενον. τυχαιων τινὸς τὸ ἕλκος τῶν ἔσω τοῦ ἐντέρου ἀγγείων, μειζόνως ὑπεργασαμένων, αὐτὸ αἷμα ἀποκρίνεσθαι ἐποίει. καὶ πῇ μὲν ἴησι πεπηγὸς τὸ αἷμα, πῇ δὲ, ἀπαγές. ἐπὶ τῆς τοιαύτης περιστάσεως οἱ κλυσμοὶ ἐπιτήδειοι οἱ στύφοντές εἰσιν. ἔστι δὲ καὶ τοιάδε τὶς ἐν δυσεντερίαις διαφορά. τὰ ἀπιόντα ἰσχυρῶς, ἐπ' ἐνίων δριμέα πρὸς τὴν ἀπόκρισιν ἥκει. γνώρισμα δὲ τούτων, ἡ αὐτοῦ ἀντίληψις 64) τοῦ κάμνοντος ὑπάρχει. εἴ τε

Florum rosarum, liquoris papaveris, acaciae, gummi, balauſtii, ſucci hypocyſtidis, ſingulorum partes tres: gallarum, plantaginis ſeminis, cujuſque horum partes duae, lycii Indici; si roſarum ſuccus in promptu non ſit, tres foliorum partes pro ſucco ſatis erunt: haecque laevigentur omnia, et, plantaginis ſucco excepta, in paſtillos ponderis drachmae unius redigantur. In his medicamentis hoc ſciendum eſt, quaecunque adurentium, cruſtas inducentium, et vehementiſſimorum maximam copiam habent admixtam, eis cautius eſſe utendum, propter metum eis adjunctum, ne error committatur: quaecunque vero mojorem partem habent adſtringentium, eis audacius, et confidentius utendum: quia, ſi quid praeter ſententiam accidat, noxa gravis non ſequitur. Hoc etiam in dyſenteriis viſum fuit, ut, cum ulcus aliquod vaſculum eorum, quae intra inteſtinum ſunt, contingeret, et magis oppreſſo inteſtino, in cauſa eſſet, ut sanguis ipse excerneretur: et quandoque ſanguis concretus exiuit, quandoque vero non compactus. huic conſtitutioni conveniunt clyſteres, qui adſtringunt. Eſt etiam alia quaedam in dysenteriis differentia, ut, quae vehementer deſcendunt, in quibusdam acria, excernenda ſint. horum ſignum, eſt ipſius aegrotantis anticipa-

58) Cod. κόμεως. Vide Aët. 9, 38.

59) v. Dioscor. 1, 127. p. 64. ubi eſt ὑποκιστίς. Habet autem: φύεται παρὰ τὰς ῥίζας τοῦ κίστου. Ergo ὑποκιστίς videtur praeferendum.

60) De Indico et aliis v. Dioscor. 1, 132. p. 67.

61) Forte, ἀποχρῶσαι μοῖραι. Inferius eſt ἀποχρῶσα. Mox αὐτῷ referendum videtur ad κλύσματι. Nisi malis: πάντα λειοῦται ταῦτα ἀρνογλώσσου χυλῷ, καί. Aut, ἀντ' αὐτοῦ, ſcilicet, τοῦ χυλοῦ.

62) Superius dixit τροχίσκοι.

63) Cod. εὐθαρεστέρως.

64) *Sensus.*

οὖν ὀδαξισμοὶ ἀνιαρώτατοί εἰσι καὶ ὑπὸ τῆς δριμύτητος τοῦ ῥεύματος ἑλκοῦνται. 65) τὰ μέρη οὖν κλυσμοῖς χρῆσθαι ἀμβλύνουσι τοῦ φαινομένου τὸ δριμύ. καὶ εἰσὶ τοιοίδε. πυροὶ 66) συνεψῶνται πιμελῇ αἰγός· ἀποχρῶσα δὲ ἂν εἴη καὶ ὑός, καὶ συὸς, καὶ βοὸς πιμελή· ἀλλὰ πεπίστευται 67) μᾶλλον αἰγός. καὶ ὅταν ἑψάμενοι οἱ πυροὶ χυλὸν ἐξανιοῦσι 68) παχὺν, ὁ χυλὸς οὗτος 69) τῇ πιμελῇ ὁμοῦ κλύσμα ἐπαρκοῦν ἔσται εἰς τὰ προειρημένα.

tio. nam morfiones molestissimae funt, et ulcera quoque ab acrimonia defluxionis excitantur. clysteres igitur tum conueniunt, qui acrimoniam obtundant: quales funt, qui ex tritico parantur, cum quibus decoquatur pinguedo caprae: fed fatis erit fuis, et bovis. Sed caprilla magis apta effe exiftimatur. triticum decoctum fuccum craffum ex fe mittit: qui una cum pinguedine commixtus clyfterem facit ad ea, quae nunc dicta funt accommodatum.

Ἄλλοι 70) κλυσμοί.

Ὄρυζα ἑψεῖται, ἢ χόνδρος, τὸν ὅμοιον τρόπον, ἢ φακὴ ὁμοῦ τῷ αἰγείῳ λίπει, ἢ φοίνικες οἱ πίονες, καὶ γίγνεται κλυσμὸς ἀπὸ τούτων.

Alii clyfteres. Oryza decoquitur, aut alica, eodem modo: aut lenticula cum caprilla pinguedine: aut palmulae pingues: et ex eis clyfter efficitur.

Ἄλλος κλυσμός.

Οἱ δὲ κλυσμοί. 71) κόμη 72) ἢ τραγάκανθα ὁμοῦ τινὶ τῶν εἰρημένων ἕψεται. ἢν δὲ δὴ καὶ μήκωνις 73) συνηψημένη τύχῃ, τοῦτο ἂν καὶ μάλα ἀνώδυνον εἴη τὸ κλύσμα.

Alii. Gummi, aut tragacantha fimul cum aliquo ex antedictis coquitur. si vero papaver etiam fimul incoquatur, clyfter is dolorem valde levabit.

Ἄλλος ὅδε.

Λίνου σπέρμα ὁμοῦ συνεψεῖται μήκωνος λέμμασι καὶ αὐτῷ τῷ σπέρματι, καὶ ὁ ἀπὸ τούτων χυλὸς, κλυσμὸς ἐπιτήδειος τοῖς ὀδοξωμένοις 74) γίγνεται.

Alius, qui paratur hoc modo. Lini femen cum papaveris vagina, et ipfo etiamnum femine, et fuccus qui inde emanat, mordicationibus aptus clyfter efficitur.

65) Haec rursus male affecta funt. Conjicio interim: ἑλκοῦνται τὰ μέρη, (nimirum, τοῦ σώματος, δι' ὧν τὰ δριμέα ἐκκρίνεται.) κλυσμοῖς οὖν χρηστέον τοῖς ἀμβλύνουσι τοῦ φαινομένου (fed nec φαινουμένου probo. Malim aliquid, quod notet, τοῦ λυποῦντος. Sed nullum nunc simile vocabulum τῷ φαινομένου occurrebat.) τὸ δριμμύ. Aut, ἄριστον οὖν κλυσμοῖς χρῆσθαι τοῖς ἀμβλ. Sed hujuscemodi correctiones violentae funt. Loco φαινουμένου conjici quoque possit, ἐκκρινομένου.

66) Codex: εἰσὶν τοιοίδε πυρετοί, sine nota diftinctionis. In margine tamen legitur, πυροί.

67) *Ufu comprobata eft.*

68) Forte, ἐξανιῶσι.

69) Codex: τοῦτος. Forte, οὗτος, aut, τοιοῦτος.

70) Sic et mox. Immo. ἄλλος κλυσμός, uti paullo poft.

71) Οἱ δὲ κλυσμοι, fruftra adjecta funt.

72) Rasarius videtur voluisse, κόμμι. Theophr. tamen H. Plant. lib. 7. cap. 7. memorat κόμην, ἣν τραγοπώγονα καλοῦσι. Plin. H. N. 27, 13. tragopogon, quem alii comen vocant. Dioscor. 2, 173. p. 147.

73) Rasarius, credo, voluit μήκων, aut, μήκωνες.

74) Forte, aut ὀδαξουμένοις, aut ὀδαξομένοις, aut ὀδαξισμοῖς.

Κλυσμὸς ἄλλος.

Πρὸς τὰ αὐτὰ ἐπιτηδείως τῶν προειρημένων χυλῶν ὁτουοῦν, σμικρὸν ὅσον ὀποῦ μήκωνος δὴ κλύσαντα ἐνιέναι χρή. τοῦτο κράτιστον ἁπάντων πρὸς τὰ τοιάδε ἐστίν· ἀλλά τινος εὐλαβείας αὐτῷ προσδεῖ. τὸ γὰρ ὑπὲρ τὴν δύναμιν τοῦ νοσοῦντος ἐμβαλλόμενον τοῦ ὀποῦ, κινδυνῶδες. χρὴ οὖν, ἀσθενοῦς ὄντος τοῦ σώματος, μὴ ἐνιέναι τουτὶ τὸ φάρμακον, ἢ σφόδρα ὀλίγιστον, κατὰ λόγον τῆς δυνάμεως. ἢν δὲ 75) ἰσχύῃ ὁ κάμνων, οὐδὲ τοῦτο πολὺ εἶναι χρὴ τὸ φάρμακον, ἀλλὰ πάνυ ὀλίγον. ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ τάδε ἔτι χρὴ ἐπίστασθαι. ἤδη τισὶ πυώδη διεξέρχεται δυσεντερικοῖς, μηνύοντα καθαρὰ τὰ ἕλκη ὑπάρχειν. κλύσμασιν οὖν ἐπὶ τούτων χρῆσθαι τοιοῖσδε. κηρωτὴ ποιεῖται διὰ μυρσίνου, ἢ ῥοδίνου, πάνυ ὑγρά, καὶ αὕτη ἐνίεται, ἢ τῶν στυφόντων τὶ τῶν πρόσθεν εἰρημένων. ἀλλὰ δεῖ κομιδῇ ὀλίγον εἶναι τὸ στῦφον. χρὴ ἐπιτείνειν δὲ ἢ ἀνιέναι τὰ εἰρημένα κλύσματα, καὶ 76) ἐφ' ὅσον αὐτὸς ἐπιβάλλει προσέχων τῇ διαθέσει. ὁμοίως καὶ μεταβήσεται ἀφ' ἑτέρου ἐς ἕτερον εἶδος κλύσματος, ἀπαιτοῦντος τοῦτο τοῦ καιροῦ. τὸ δὲ πλῆθος τῶν κλυσμῶν ὀλίγον ἔστω, ὡς μὴ ἄχθεσθαι τῇ πλημμύρᾳ, καὶ διὰ τοῦτο τὰς εἰς τὴν ἀπόκρισιν 77) προθυμίας γενέσθαι. μὴ μὴν οὕτως ὀλίγον, ὡς διὰ τοῦτο μὴ δύνασθαι ἐπὶ μήκιστον 78) ἀφικέσθαι τοῦ ἐντέρου. χρὴ δὲ καὶ οὐδὲ εἰς ἅπαξ ἐνιέναι· ἀλλὰ πολλάκις· καὶ τόγε 79) κράτιστον ἐπὶ ἁπάσῃ τῇ διαχωρήσει, ἤνγε μὴ τὸ δι' ὀποῦ 80) κλύσμα ἐνίεται. τὰ μέντοι τῶν ἐσχαρούντων

Alius, qui ad eadem valet. Ex praedictis fuccis quemuis cape, et papaveris liquorem clyfteri iniice. praeftantiffimus enim omnium ad has effectiones eft. fed cautione opus eft. nam si fupra vires aegrotantis indatur, periculum affert. ergo, cum imbecillum corpus eft, hoc remedio non eft utendum: vel si utamur, perexiguum imponemus, habita virium ejus, cui datur, ratione. si etiam gracilis aegrotus sit, ne tunc quidem hunc liquorem infundemus: nisi admodum paucum. In his eft etiam hoc intelligendum, quibusdam dyfentericis purulenta excerni, quae pura ulcera effe declarant: in quibus utendum hifce clyfteribus eft. Ceratum ex myrteo aut rofaceo fit, et admodum liquidum iniicitur: aut aliquid adftringentium, quae ante memoravimus. fed adftringentis pauca effe debet copia. Hos clyfteres intendes, aut remittes, si addas, aut minuas, habita ratione affectionis, quae propofita fit. fimili quoque modo ex uno in alium transfundes, cum ita poftulare tempus videatur. Menfura autem clyfterum pauca efto: ne fua illuvie praegravet, et ideo excernendi cupiditatem excitet. non tamen ita exigua fit, ut ob eam caufam in ipfum inteftinum longiffime peruenire non queat. nec etiam femel duntaxat, fed faepe iniiciendi clyfteres funt. et hoc in omni alui feceffione eft opti-

75) In marg. ἰσχναίνῃ, quod Rasarius expreffit.
76) Credo, excluso καὶ, mox legendum esse ἐπιβάλλῃ. Mox malim, μεταβήσεσθαι, nimirum χρή. Sine, μεταβήσῃ.
77) Id eft, σφοδροτέρας ὁρμάς.
78) Cod. ἀφίκεσθαι. Correxi, ἀφικέσθαι. Id non follicito. Magis tamen probaverim, ἐφικέσθαι.
79) τοῦτόγε.
80) De quo fuperius dictum.

φαρμάκων οὐ χρὴ συνεχῶς ἐνιέναι· ἀλλὰ κατὰ μεγάλας ἀναπαύλας· ἐπὶ δὲ τούτων καὶ τὸ 81) προσδηδοκέναι κάλλιον. εἶναι δὲ χρὴ οὐ πάντῃ θερμὸν τὸ κλύσμα· ἀλλὰ τούτῳ 82) μόνον, μὴ παρέχειν ψυχροῦ συναίσθησιν. ταυτὶ μὲν οὖν μοὶ περὶ τῶν δυσεντερικῶν ἁρμοττόντων κλυσμῶν λέλεκται. περὶ δὲ τῶν τεινεσμῶν 83) οὐδὲν ἀλλοιότερον ἔχοιμι ἂν εἰπεῖν τῶν πρόσθεν λελεγμένων. τοσοῦτον δὲ μόνον ὑποδεῖξαι χρὴ, ὅτι μᾶλλον ἀνύουσιν 84) οἱ κλυσμοὶ ἐπὶ τούτων, ἤπερ ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν, 85) ὅτι καὶ μᾶλλον ἐν χρόνῳ γίγνονται τῷ πεπονθότι μέρει ἐπὶ τούτων. 86)

mum: nisi clyster ex liquore infundatur. quin etiam clysteres medicamenta cruftas inducentia continentes, non funt continenter ingerendi, fed magnis fpatiis interpofitis. Iam vero praeftat etiam id indicare: clyfterem non omnino calidum effe debere, fed usque adeo, ut ne frigoris fenfum inuehat. atque haec de clyfteribus ad dyfentericos accommodatis a me dicta fint. nam de iis, qui tinefmo conueniunt, nihil eft, quod diverfum a fuperioribus dicendum putem. verum id folum commemorandum, clyfteres in tinefmo majus emolumentum afferre, quam in dyfenteriis: quia in tinefmo longiore tempore in affecta parte morantur.

Κ Ε Φ. κϛ.

Ἕτερον γένος κλυσμάτων.

Ἐπὶ τῷ ἐσχάτῳ ἐντέρῳ νοσοῦντι.

Γίνεταί τις ἀμφὶ τῶν ἐντέρων νόσος τοιάδε. διαχωρεῖται μύξα πολλὴ, καὶ ἔστιν ἡ μύξα χρῆμα, οἷον τὸ ἀπόζεσμα 87) τῶν ἐντέρων· οὔτε δὲ ἰχώρ τις, οὔτε αἵματι ὅμοιον συναπέρ-

Aliud genus clyfteris, extremo inteftino laboranti idoneum. Cap. 26.

Circa inteftina morbus quidam hujusmodi oboritur. mucus permultus excernitur: eftque mucus res quaedam, qualis eft inteftinorum abrafio. neque

81) Rasarii interpretatio arbitaria ac graecis contraria eft.

82) Equidem conjicio: ἀλλὰ τοῦτο μόνον, ὡς μή. Mox malim etiam, δυσεντερικοῖς.

83) Suspicor, legendum esse, τεινεσμωδῶν, etsi id in nullo Lexico legatur. Alii fcribunt etiam, τηνεσμός.

84) Ita in textu. In marg. ὠνηοῦσι. Sic. Forte voluit, ὀνίνησιν. Ἀνύειν mihi non fuspectum videtur.

85) Propter hoc paullo ante conjeci τεινεσμωδῶν.

86) Nimirum, τῶν τεινεσμωδῶν.

87) Rasarius videtur voluisse, ἀπόξεσμα. ξέσμα occurrit apud Sext. Empir. p. 26. et Julianum in Caesaribus cap. 5. Pro eo tamen hic aliqui volunt ξύσματα. Sed ξέσματα h. l. reperi etiam in Codice Augustano. Dicitur ξέω et ξύω. In Codice Oribasii, quem hic expressi, absque ullo dubio eft, ἀπόζεσμα. ζ. in fuperiore parte unam flexionem habet: ξ vero duas. Id hoc ipso loco discitur ex μύξα, quod brevi ante bis occurrit. Ἀπόζεσμα non quidem equidem reperi, fed ἀπόζεμα. Geopon. p. 961. 1025. Eandem tamen formationem habent ἀπέξεσμα feu ἀπόξυσμα et ἀπόζεσμα. Ceterum fere obtinet in his ζέμα, non ζέσμα. Ἀπόζεμα multoties habet Theoph. Nonnus. v. p. 18.

χεται 88) τούτῳ, 89) εἴς τε τὸ ἀποκρίνεσθαι τοῦ δὲ ἰόντος οὐ κατασπέρχουσα ἡ προθυμία συμβαίνει, οὐδὲ, ἐντεθεῖσα πρὸς τὸ γίνεσθαι θᾶττον ἀνάγκη ἰσχυρὰν· ἀλλὰ 90) τοιάδε ἐστὶν, οἷα καὶ ἀντιθεμένῳ, ἐς ἔπιτας ἔπειτα συγχωρεῖν, βάρος ἀμφὶ τοῖς ἐσχάτοις τοῦ ἐντέρου ἐμποιοῦσα. οὐδὲ τοῦτο μάλιστα ἰσχυρόν· ἄλλο δὲ οὐθ᾽ ἓν ἐπάγουσα ὀχληρόν. τὰ δὲ ἀπὸ τῶν σιτίων περισσεύματα, ἤνγε δὴ μή τι ἄλλο συντυχὸν 91) νεοχμοῖ τι, ἀφ᾽ αὐτὰ, παντάπασιν ὅμοια καὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν ἀποχωρεῖ, καὶ οὐδὲ ὁπωστιοῦν συμμεμιγμένα ἐκείνοις, τὸ σύμπαν σῶμα οὐδὲν ἀξιόχρεων βλάπτεσθαι φαίνεται, οὔτε εἰς τὴν χροιὰν, οὔτε εἰς τῶν σαρκῶν τὸ πλῆθος, οὔτε εἰς τὴν ῥώμην. τόγε δὴ ἐπὶ τῇ καθεστώσῃ νόσῳ ταύτῃ. οὐ μὴν παντάπασί γε οὐχ ἐπαείη 92) τῆς συμφορᾶς. πεπονθέναι δὲ φαίνεται κατὰ τὴν νόσον ταύτην τὸ ἔσχατον ἔντερον· τὸ δὲ συμβεβηκὸς 93) οὐχὶ ἕλκος ἐστίν. ἀλλὰ ἐγὰ δοκῶ τοιόνδε τὶ εἶναι τὸ γιγνόμενον. ἑκάστου τῶν τοῦ σώματος μερῶν συγγενῆ τινὰ περιττάματα, οὐκ ἄλλοθέν ποθεν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς ἑκάστου 94) μέρει ἀπονεμομένης τροφῆς, ὅταν μὴ καλῶς ᾖ διακείμενον τὸ μορίον. ὁπότε δὴ τοίνυν περὶ τὸ ἔσχατον μέρος ἡ προειρημένη

est fanies quaedam, neque fanguini fimile una effluit: et in excernendo cum hoc ipfum exit, nulla defidendi cupiditas urgens excitatur, nec ulla vehemens neceffitas urget, ut citius excernatur: fed talis eft, ut gravitatem extremo inteftino afferat: quae neque eft praecipue vehemens, neque quiquam affert moleftiae. Ciborum vero excrementa, si nihil aliud incidat, quod ea perturbet, per fe ipfa procedunt fanis fimilia: neque quicquam eft eis admixtum: totumque corpus nihil infigniter neque in colore, neque in carnis copia, neque in viribus laedi videtur. Veruntatem, qui in hoc ftatu morbi eft, non omnino abeft a calamitate. in quo quidem morbo male affectum effe extremum inteftinum videtur: fed accidens ulcus non eft: fed mea quidem fententia, quod efficitur, inde trahere originem videtur, quod excrementa fingulis corporis partibus ingenita eo confluant: quae non aliunde fiunt, quam cum alimentum fingulis partibus diftribuitur, et partes ipfae minus recte funt affectae. Ergo cum hic morbus in extrema inteftini parte infideat, clyfteres

88) Supra de excrementis dixit, ἀπιόντα. Saepius vero hic legi ἀπέρχεσθαι et ἀπιέναι.

89) Haec mihi obscura et corrupta videntur. Conjicio ergo interim: ἐς᾽ ἂν τῷ ἀποκρίνεσθαι τοῦ διιόντος οὐ κατασπέρχουσα ἡ προθυμίη συμβαίνῃ, οὐδὲ ἐνταθεῖσα πρὸς τὸ γίνεσθαι θᾶττον (nimirum, τὸ ἀποκρίνεσθαι seu ἐκκρίνεσθαι) ἀνάγκη ἰσχυρὰ (fcilicet, συμβαίνῃ)

90) De his quoque dubito. Pro tempore conjicio: ἀνατιθεμένῳ (ἀνατίθεσθαι h. l. eft *differre*, aufschieben.) εἰς τἄπειτα διαχωρεῖν, βάρος — ἐμποιῆσαι. οὐδὲ δὲ τοῦτο — ἐπάγει

91) In Codice fecunda et tertia littera dubia eft. Speciem prae fe ferunt fyllabae ει aut adeo αι, nisi fecunda fit ex correctione ε. tertia, quae antea fuerit ο, ita deleta eft, ut fimilis fit ι. Legitur ergo: ν . . οχμοῖ τι. Mox fequitur: ἀφ᾽ αὐτά. Nescio ergo, utrum ἀπ᾽ αὐτῶν, an ἀμφ᾽ αὐτὰ voluerit. Mox eft etiam: πάντα πᾶσιν. Ac deinde: οὐδὲ ὅπως τι οὖν. Xenoph. memor. Socrat. 1, 6, 11. οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν.

92) Forte, ἀπείη, aut, ἐπαυροῖ. Vide Graeuium ad Hesiod. 6, 240. 11, 419.

93) Idem h. l. quod πάθος. Mox forte, γενόμενον.

94) Codex ita. Forte, ἑκάστῳ.

συμβαίνοι 95) νόσος, κλυσμοὶ ἐπιτήδειοι. σῦκα ξηρὰ ἑψεῖται ἐν ὕδατι, καὶ τῷ ὕδατι τούτῳ σμύρνα λεία ἐμβάπτεται. καὶ ἔστι ἀγαθὸν τοῦτο φάρμακον τῆς νόσου ταύτης.

apti fient ex ficubus ſiccis aqua decoctis: in qua aqua myrrha trita immergatur. atque hoc medicamentum erit huic morbo idoneum.

Ἄλλος κλυσμὸς οὗτος.

Ἀλόη τῶν σύκων τῷ ἀφεψήματι ἀναμίγνυται. δύναιντο δὲ ἂν οἵδε οἱ κλυσμοὶ τὸ πλαδῶδες τοῦ ἐντέρου πρὸς τὸ ξηρότερον καθιστάντες ἀπελαύνειν 96) τὴν νόσον ταύτην.

Alius clyſter fit etiam hoc modo. Aloën ficuum decocto admiſcetur. hi clyſteres inteſtinum humeſcens exſiccantes, expellere morbum poſſunt.

ΚΕΦ. κζ.

Ἐπὶ χολέρας ξηρᾶς.

Γίνεται αὕτη ἡ ξηρὰ χολέρα ὑπό τινος διαφθορᾶς τῶν 97) ἐδηδεσμένων 98) ἰσχυρὰ καὶ μὴ ἐκκρινομένων, ἀλλ' ἐμμενόντων ἐν τῇ γαστρὶ καὶ τοῖς ἐντέροις, καὶ πλησμονὰς ποιούντων καὶ ὀδύνας ἰσχυράς. ἴασις δὲ ταύτης ἐστὶν ὁ κλυσμὸς 99) κενωτικὸς προσαγόμενος. νεωστὶ γὰρ διεφθορότων τῶν σιτίων, καὶ οὕτω μεθεστηκότων εἰς τάδε τὰ μέρη τοῦ ἐντέρου,. οἷς προσμίξας ὁ κλυσμὸς δύναται 100) ἂν ὑπαγαγεῖν τὰ ἐγκατισχόμενα. τοὺς μὲν οὖν 1) τοιούτους κλυσμοὺς ἐατέον· χρηστέον δὲ τοῖς κατὰ 2) πνεύματα λεπτύνουσι καὶ διαχέουσι τὴν ἄθρεισιν αὐτῶν. εἰσὶ δὲ οἵδε. ἔλαιον, αὐτὸ θερμὸν, ἢ καὶ

Clyſteres in cholera ſicca. Cap. 27.

Cholera ſicca a vehementi quadam eorum, quibus homines veſcuntur, corruptela exoritur, cum ea non excernuntur, ſed in ventre atque inteſtinis continentur, repletionesque, et dolores vehementes creant. hujus mali remedium eſt clyſter iniectus, qui evacuandi vim habeat. Cum enim cibi nuper corrupti fuerint, atque in eas inteſtini partes amandati, profecto clyſter eis admixtus poteſt ea, quae ibidem cohibentur, educere. ſed tamen omittendi hujuſmodi clyſteres ſunt: utendumque iis, qui flatus attenuant, et eorum, quae continentur, concretionem diffundunt. ſunt autem hi. Oleum ipſum calidum,

95) Cod. συμβαίνει.

96) Codex: ἀπολαύειν.

97) Sic correxi. In Codicis textu eſt ἐδιδεσμένων, in margine, ἐδεσμάτων.

98) ἰσχυρὰ alieno loco poſitum eſt. Raſarius, credo, voluit ἰσχυρᾶς. Equidem arbitror, abesse posse aut ſaltem deberi tranſponi.

99) Videtur interponendum esse ὁ. Sed ſupra ſimilem locum notavi, atque in aliis ſcriptoribus etiam in hujuscemodi locis omissum animadverti articulum. Nihil ergo audeo. Mox Cod. νεωσὶ. Sic.

100) Forte, δύναιτ'.

1) Forte δὴ, loco οὖν.

ἐνεψείσθω αὐτῷ κύμινον, ἢ μάλαθρον, 3) ἢ σπέρμα πηγάνου· κράτιστον δὲ, εἰ τοῦ ὀρείου εἴη. ἀγαθὸν δὲ καὶ τουτὶ τὸ κλύσμα τοῦ χλωροῦ πηγάνου. τὴν κόμην πολλοὶ μὲν ἕψουσι τὸ ἔλαιον· 4) ἀλλ' ἀπόλλυσι τοῦ πηγάνου ἡ ἕψησις τὴν ἰσχύν. ᾠὸν 5) οὖν ποιεῖσθαι ᾧδε. ἐπειδὴ ἂν ἰσχυρῶς ἀναζέσῃ τὸ ἔλαιον, ἀφελόντα τοῦ πυρὸς αὐτὸ, χρὴ ἐμβάλλειν ἐπὶ ζέοντι αὐτῷ τοῦ πηγάνου τὴν κόμην· τὸ δὲ ἐναπομαραίνεται τῷ ἐλαίῳ, καὶ τὴν δύναμιν ἀφίησιν εἰς αὐτό. καὶ τὸ ἔλαιον τοῦτο κλυσμοῖς 6) τῆς ξηρᾶς χολέρας ἀγαθὸν πάνυ.

aut ei incoquatur cuminum, aut foeniculum, aut rutae femen: quae optima erit, si montana fuerit. bonus etiam clyfter ex ruta viridi fit. fed multi comam oleo decoquunt. verum decoctio rutae vim perdit. ita igitur parabitur. Ubi oleum valde ferbuerit, ab igni amoveto, eique adhuc ferventi rutae comam iniicito. conflaccefcit enim in oleo, et in eo vires fuas relinquit. atque ita hic clyfter mirum in modum cholerae ficcae conducit.

ΚΕΦ. κη.

Ἐπὶ ἰλέου. 7)

Ὁ ἴλεος γίγνεται ἐπί τινι φλεγμονῇ, τῷ αὐτῆς ὄγκῳ καταλαμβανούσης τὰς διεξόδους. καὶ εἰ μὲν μείζων, 8) καὶ τέλεον κωλύσει διαπεραιοῦσθαι, καὶ τὰ πνεύματα, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν σιτίων περισσώματα· εἰ δ' ἐλάττων, αὐτὸ μόνον δύσπορον ἀποφαίνει· κωλύει δὲ οὐχὶ παντελῶς τὰς ἀφόδους. καθιδρύεται δὲ ἡ φλεγμονὴ ἄλλοτε ἐπ' ἄλλοις μέρεσι τοῦ ἐντέρου, καὶ παρὰ τοῦτο καλῶς ἢ κακῶς χρῆσθαι τοῖσδέ ἐστι

Ad ileon, hoc eft, tenuius inteftinum, accommodati clyfteres. Cap. 28.

Voluulus poft inflammationem aliquam fit, quae fuo tumore tranfitus et meatus occupet. fique maior, et perfectus tumor fit, ne flatus quoque tranfeant, prohibebit, et ne cibi excrementa defcendant: si minor, tantummodo difficilem exitum facit, fed non penitus ftercus vetat excerni. caeterum inftammatio modo hanc, modo illam inteftini partem obfidet: quae res facit,

2) Forte τοῖς καὶ τὰ, loco κατά.

3) Rasarius videtur voluisse, μάραθρον, de quo v. Dioscor. 3, 81. p. 205. De eo fupra iam, ni fallor, mentionem feci. μάλαθρον legitur in fchol. ad Theocrit. Id. 7, 63. Solent autem iftud ipsum μάραθρον recentiores appellare μάλαθρον. Vide interpretem ad Theophr. H. P. p. 548. Simeonem Seth. p. 42. edit. Basil. 1538. Saepe vero etiam in Codd. reperitur μάραθον. Hic apud Oribasium arbitror corrigendum esse μάραθρον. Μάλαθρον haud dubie venit a fcriba recentiore.

4) Forte, ἐν ἐλαίῳ.

5) Hoc vocabulum linea fubnotatum eft. Ego conjicio λῷον, *melius*. Rasarii interpretatio arbitraria eft.

6) Forte interponendum κατὰ, *contra*.

7) Scribitur εἰλεός. v. Galen. in Aphor. Hipp. com. 3. fect. 12. et eundem in defin. med. Aretaeum περὶ ὀξ. παθ. lib. 2. cap. 6. Meminit hujus morbi Celsus etiam et alii. Mox hic eft, ὁ ἴλεος. Corrigendum censeo, εἰλεός, aut ἰλεός, de quo v. Theoph. Nonnum p. 52.

8) Codex: μεῖζον. Mox τέλεον, eft *prorsus*. Deinde vitiose, διαπεραιοῦσθαι et ἔλαττον.

τοῖς κλυσμοῖς. πῆ μὲν γὰρ καταλαβοῦσα τὰ ἀνωτάτω μέρη, τὰ ἀγχοῦ τῆς γαστρὸς αὐτῆς, καὶ ἔστιν ὅτε καὶ τοῦ πυλωροῦ τι προσεπιλαμβάνει· πῆ δὲ ἐπὶ τῶν λεπτῶν που καθιδρυνθῇ· 9) ἔστι δὲ ὅτε ἐπὶ τοῦ κώλου. διαγνώσεις δὲ τούτου αἵδε εἰσίν. ἢν μὲν ἐπ' αὐταῖς γίγνηται ταῖς ἐκ τῆς γαστρὸς ἐς τὸ ἔντερον διεξόδοις ἡ φλεγμονὴ, πεπλῆσθαι ἡ γαστὴρ δοκεῖ αὐτοῖς, κἂν εἰ πάνυ σμικρὸν πίοιεν ἢ φάγοιεν, καὶ ἔμετοι συμβαίνουσι πολλοὶ ἐκ προφάσεως πάσης, καὶ τὸ 10) σύμπαν ἐνοχλήματα αὐτῇ παρίσχεται τὴν ἀντίληψιν. ἢν δέ τι τῶν λεπτῶν ἐντέρων καταλαβοῦσα ἡ φλεγμονὴ τύχῃ, γίγνονται μὲν κἀπὶ τούτοις οἱ ἔμετοι, οὐ μὴν ἔτι ὁμοίως πολλοί· καὶ ὅπου τετάχαται, προὐδίδαξεν ἡμᾶς ἡ ἀνατομὴ, ταύτῃ 11) τὰ ἔντερα τι καὶ ὀδύνη διαφαίνεται μᾶλλον οὖσα. οὔτε δὲ ἐπὶ τούτων, οὔτε μέντοι ἐπὶ τῶν πρόσθεν λελεγμένων, εἴρηται 12) ἡ διαχώρησις. κατὰ μετεώρου γὰρ οὔσης τῆς φλεγμονῆς, πάντα, ὅπως ἂν τύχῃ, κατωτέρω φθάσαντα 13) εἶναι, ταῦτα οὐ δήπου κωλύοιτο ἂν τῆς ὁδοῦ τῆς ἔξω, ἢν μή τι ἄλλο συντύχῃ κώλυμα, ὡς 14) ἐνίοτε καὶ εἰλεός ἐστι· καὶ ῥεῖ ἡ γαστὴρ ἐπὶ πολὺ, τῆς μὲν φλεγμονῆς ἄνω που ἱδρυμένης· τῶν δὲ ὑπὸ τὸ πεπονθὸς μέρος ὑπαρχουσῶν κατὰ τὸ μεσεντέριον φλεβῶν ἀεί τι ἐς 15) τὸ κάτω προϊεμένων μέρος τοῦ ἐντέρου, καὶ ὅγε ὑφ' Ἱπ-

ut, tum bene, tum male hifce clyfteribus utamur. Interdum enim fuperiores partes prope ventrem occupat: interdum vero et ianitoris partem aliquam apprehendit: interdum in gracilibus inteftinis infidet: interdum colon obsidet: quae omnia ex his fignis dignofcentur. si inflammatio fiat ab iis partibus, qua a ventriculo ad inteftinum trafitus patet, ventriculus ftatim impleri mirum in modum videtur, etiamsi perexiguum quid biberint, aut comederint: multique vomitus ex quavis occafione contingunt: et totum etiam corpus perturbatione et moleftia afficitur. si vero aliquod ex gracilibus inteftinis inflammatio occuparit, in eo quoque cafu vomitus fiunt, fed non tamen ita multi. Ubi autem fita haec inteftina fint, nobis prius diffectio commonftravit: et potius in his videtur dolor effe. verum neque in his, neque in fuperioribus omnino prohibetur excretio. Cum enim in fublimibus partibus fit iuflammatio, omnia, utut fors feret, inferius defcendere properantia, exitu non privabuntur, nisi aliquod aliud impedimentum, quale eft, cui voluuli nomen eft, contingat. et venter admodum fluit, cum inflammatio fuperiores partes exerceat: venaeque infra locum affectum, quae in mefenterio funt, femper ad inferiorem

9) Forte, ut paullo ante, καθιδρύεται, aut, καθιδρυνθεῖσα, nimirum, ἡ φλεγμονή.
10) Forte, καὶ τὸ σύμπαν (id eft, ὅλως,) ἐνοχλήματα αὐτῇ παρίσχεται (παρέχεται) τῇ ἀντιλήψει, (nimirum, τῶν βρωμάτων καὶ τῶν ποτῶν.)
11) Haec non fatis cohaerent.
12) Conjicio, ἀφῄρηται.
13) Conjicio, ἰέναι.
14) Rasarius videtur conjecisse, οἷον. Mihi in mentem veniebat, ὤν. Mox, correxi εἰλεός. In Cod. eft, ἴλεως. Superius bis exhibnit ἴλεος.
15) ἐς τό et προϊεμένων correxi. In Codice eft: ἔσω et προϊέμενον. Loco priori tamen in marg. notatur ἐς τό.

ποκράτους λαπαρὸς 16) εἰλεὸς 'καλούμενος οὗτός ἐστιν. ἢν δὲ ἐν τῷ κώλῳ συστάιη ἡ φλεγμονὴ, τάδε 17) συνεδρεύει. ἔμετοι μὲν πολλοὶ ἐλαττούσῃ 18) γίγνονται, καὶ τὸ ἐνόχλημα ταύτῃ διαφαίνεται περιττῶς λυποῦν, ὅπου ἡ ἀνατομὴ τὸ κῶλον 19) προὔδειξεν εἶναι. καὶ διέξοδοι, καὶ τῶν σιτίων, καὶ τῶν πνευμάτων, νῦν δὴ παντελῶς κατείργονται, ἢ πάνυ ἐπὶ μικρὸν γίγνονται. ὅπως 20) ἂν ἡ φλεγμονὴ, σμικροτέρα γιγνομένη, εἰς τὸ κατασχεῖν τῷ ὄγκῳ τῷ αὐτῆς τὴν ἔνδον χώραν τοῦ κώλου 21) ἐπιλείπει. αἵδε μὴν τᾶνδέ εἰσι διαγνώσεις. κλυστέοι δὲ οἱ τῷ νοσήματι 22) ἐχόμενοι οὐ πάντες, ἀλλὰ οἷς τἀμφὶ τὸ κῶλον μέρη κατεσχηκεν ἡ φλεγμονή. γένοιντο δὲ ἂν ἐπὶ τᾶνδε λυσιτελεῖς οἱ κλυσμοὶ, ὁπόσοι οἷοί τε εἰσὶ παῦσαι τὰς φλεγμονάς. οὗτοι δὲ τοιοίδε εἰσίν. ἔλαιον αὐτὸ 23) θερμὸν, ἢ καὶ μελίλωτον αὐτῷ συνεψείσθω.

inteftini partem aliquid propellant. idque eft, quod Hippocrates ileon inanem vocavit. si vero inflammatio in colo fit, haec confequentur: vomitus multi fiunt, et perturbatio eo tempore modum excedit, et dolore conficit eam partem, ubi diffectio colon effe docuit: et tranfitus ciborum, et flatuum, nunc penitus impediuntur, vel parum admodum dehifcunt: quatenus diminuta inflammatio fuo tumore internam coli partem occupans, relinquit tranfeundi locum. funt igitur hae notae. at, qui hoc morbo detinentur, non eis omnibus iniiciendi clyfteres funt: fed iis, quibus circa colon inteftinum inflammatio eft. Erunt autem utiles ad hoc morbo laborentes, clyfteres omnes, quicunque ad fedandas inflammationes valent: qui funt hujusmodi. oleum calidum per fe, vel cui melicratum fit incoctum.

---

16) Vide Foes. Oec. Hipp. in εἰλεὸς et in λαπάρα pag. 227. column. 2. media.

17) Nimirum, κακὰ, πάθη. Eleganter συνεδρεύειν h. l. dixit in malam partem, loco συνακολουθεῖ, παρέσταται, συνενοχλεῖ κ. τ. λ.

18) Ita Codex. Jota fubscriptum et alibi deeft. Rasarius hoc vocabulum prudenter transiit filentio. Equidem interim conjicio ἐναλλάξ.

19) Codex: προύδοξαν. Iftud interim interposui, nisi quis malit προὐδίδαξε, quod paullo ante de re eadem occurrit. v. pag. 201.

20) Forte, ἕως.

21) Etiam de hoc loco, fortasse non fine caussa, dubito. Malo ergo ἐπιλείποι, et loco κατασχεῖν conjicio καταχεῖν. Mox correxi haec: αἱ δὲ μὲν τῶν δὲ εἰσὶν διαγ. Mox idem fcriba exhibet, κλυστέοι, uti in plerisque locis. Ergone poftea εον in αῖον permutandum erit? Certe ita ex aliis ejuscemodi Codicibus in aliis vocabulis ratiocinati funt. Simili modo non nulli abusi funt vitiosis lapidum titulis imperitorum opificum. Vulgo *infcriptiones* appellant.

22) Nimirum, τούτῳ. ἐχόμενος νόσῳ habet ipse Plato. p. 677. Alibi eft etiam κατεχόμενος. Mox malim, τὰ ἀμφί.

23) Codex: αὐτόθερμον. 'Αυτόθερμος foret, *fua natura calidus.* Sed αὐτὸ h. l. notat, uti alibi, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ aut μόνον. Mox memoratur oleum mixtum, ac cum alio medicamento coctum. In fine hujus fectionis Codex, ut et alibi, exhibet, συνηψήσθω.

Ἄλλος ὅδε κλυσμὸς ἐπιτήδειος. 24)

Ἐλαίῳ συντήκεται βούτυρον, καὶ τούτῳ 25) ἐνίεται θερμοῦ τὰ μέτρια. ἄλλό 26) τε, ἐλαίῳ καὶ τῷ βουτύρῳ συγκιρνᾶται.

Ἄλλος ὅδε.

Ὕσσωπος ἐλαίῳ συντήκεται, καὶ σμικρὸν ὅσον ῥητίνης τῆς ἀπὸ τερμίνθου.

Ἄλλος ὅδε.

Ἐλαίῳ συνεψεῖται μήκωνος ἡ κεφαλὴ, καὶ εἶτα αὔτη μὲν ἑτέρωσε ῥίπτεται, τῷ δὲ ἐλαίῳ βούτυρον μίγνυται. χρὴ δὲ τοῦτον τὸν κλυσμὸν 27) πλῆθος μὴ ἐνιέναι. ἐμπιπλᾷ 28) μὲν γὰρ τὰ ἔντερα εἰς τὰς φλεγμονὰς ἐπιτρίβεται.

ΚΕΦ. κθ.

29) Ἐπὶ κωλικῶν.

Τὸ κῶλον ἀπὸ τῆς δεξιᾶς λαγόνος ἐναρξάμενον, ἥκει ἄνω παρ᾽ αὐτό που τὸ ἧπαρ, καθὲν δὲ, παρεξελθὸν τὸ ὑποχόνδριον τὸ δεξιὸν, πρὸς τὸ ἀριστερὸν ἥκει. κἀνταυθοῖ ὅτι ἀσσοτάτω 30) γενόμενον τοῦ σπληνὸς, πρὸς τὴν ἀριστερὰν ἀνάπαλιν χωρεῖ λαγόνα, καὶ λοιπὸν ἄπεισι παρὰ τὴν ῥάχιν κάτω. ταύτῃ δὴ τοίνυν, ὅπῃ τὸ κῶλον ἴσμεν τεταγμένον, ὀδύναι

Est et alius huic idoneus, qui ad hunc modum componitur. Cum oleo butyrum eliquatur, et ita moderate calidum iniicitur. interdum etiam et butyro lini seminis succus commiscetur.

Alius hujusmodi. Hyssopum cum oleo colliquamus, et parum resinae terebinthinae admiscemus.

Alius. Cum oleo caput papaveris decoquitur. caput postea papaveris abiicitur, tum oleo butyrum miscetur. sed hunc clysterem non esse copiosum oportet: quoniam impleta in inflammationibus intestina contunduntur, atque affliguntur.

Ad colicos. Cap. 29.

Colon a dextro ili incipiens usque ad eum locum pertingit, in quo iecur est, inde demissum, et dextrum hypochondrium praeteruectum, ad sinistrum venit eodem, ubi proxime ad splenem accessit, ad sinistrum ile vicissim pergit: caeterum prope spinam infra descendit. in ea igitur parte, in qua locatum esse colon novimus, dolores qui-

24) *Qui ad hunc modum componitur*, Rasarius de suo adjecit.
25) Malim, τούτων, id est, τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ βουτύρου. Aut etiam, τούτου, id est, τοῦ κλύσματος. Ergo vel θερμῶν, vel θερμοῦ. Τὰ μέτρια, *modicum*, *quod satis est*.
26) Aut ἄλλος τε, nimirum κλυσμὸς, aut, ἄλλοτε δέ. Nisi ἄλλο ad κλύσμα retulerit. Cur vero non: τῷ ἐλαίῳ;
27) Forte, aut, τούτου τοῦ κλυσμοῦ, aut, κατα πλῆθος.
28) In marg. ἐμπιμπλάμενα
29) Intellige: κλυσμοί.
30) Sic correxi, loco ἀσσωτάτω. Mox ἀνάπαλιν est in margine: in textu vero: ἄυπαλιν. Forte: ἂυ πάλιν voluit. Nam αὖ et πάλιν saepius junguntur, ἐκ παραλλήλου, uti grammatici dicunt. Sed id notum.

τινὲς καὶ πνευματώσεις γίγνονται. ἐπὶ τῶνδε οἱ κλυσμοὶ ἁρμόττουσιν, ὁπόσοι ἐπὶ τῆς ξηρᾶς χολέρας ἔρηνται.

dam, et inflationes oboriuntur. hominibus ita affectis conveniunt clysteres tales, quales in cholera ficca diximus.

ΚΕΦ. λ.

Ἐπὶ νεφριτικῶν.

Συμπάσχουσιν ἀλλήλοις τὸ κῶλον καὶ οἱ νεφροί. ὥσπερ δὲ ἐν ταῖς νόσοις ἀλλήλοις συμπάσχει· οὕτω καὶ ἐν ταῖς ἰάσεσι συνεπελαφρίζεται, 31) καὶ διὰ τοῦτο κλυςέοι τῶν νεφριτικῶν εἰσὶ πολλοὶ τοῖς κλυσμοῖς, οἷς καὶ ἐπὶ τῶν κωλικῶν εἴρηται. τυγχάνουσι δὲ οὗτοι οἱ αὐτοὶ ὄντες τοῖς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς χολέρας.

Ad renum vitia. Cap. 30.

Renes et colon mutuo afficiuntur. et, quemadmodum mutuis morbis corripiuntur, ita etiam remediis eifdem fublevantur. ex quo fit, ut nephritici plerique iis clyfteribus uti debeant, quos colicis idoneos effe docuimus: qui quidem funt ii, qui ad choleram ficcam valere a nobis funt dicti.

ΚΕΦ. λα.

Ἐπὶ ὑςερῶν.

Κοινωνίαν δὲ ἔχει τινὰ καὶ συμπάθειαν τῷ κώλῳ καὶ ἡ ὑςέρα, ὥςε φλεγμαίνουσαν αὐτὴν εἰκότως ὠφελείσει τὰ ἐνιέμενα τῷ κώλῳ. ἐνιέσθω δὴ οὖν ἔλαιον θερμὸν, ἢ καὶ χηνὸς, ἢ καὶ ὄρνιθος ἔςω πιμελὴ τούτῳ ὁμοῦ, ἢ βούτυρον ὁμοῦ τῷ ἐλαίῳ, ἢ ὕσσωπος, ἢ λίνου σπέρματος ἀφέψημα, ἢ ἄλλο τοῦτι 32) τῶν ἐπὶ τοῖς εἰλεοῖς εἰρημένων.

Ad uteri affectiones. Cap. 31.

Commune quidpiam habent et confenfum morborum inter fe, colon et uterus, ita, ut inflammationi uteri obfiftendae merito conferant ea, quae in colon iniiciuntur. ergo infundendum eft calidum oleum, cui accedat anferina, aut gallinacea pinguedo: aut butyrum cum oleo mifceatur: aut hyffopum, aut lini feminis decoctum, aut aliquid eorum, quae in ileo attulimus, adjungemus.

---

31) In Codice eft: συνεπελαμφρίζεται. Ita fcribae barbari in aliis etiam vocabulis temere litteram μ. interponunt. Licet hoc animadvertere in Codicibus Graeco-Latinis epiftolarum Pauli, quos Wetftenius appellavit D. E. F. G. qui ab barbaris et impoftoribus fcripti funt, eamque ipsam ob caussam Griesbachio, fummo critico, et grammatico excellentissimo, tanto opere probantur. Συνεπελαφρίζειν ne Stephanus quidem habet, nedum Schrevelius Griesbachii. Uno ergo exemplo defungar. Habet Philo pag. 745. D. ἡ δὲ γῆ — συνεπελαφρισθεῖσα. Mox ibidem eft fynonymum ἐπικουφίζειν. Mox rursus in Codice eft κλυςαῖοι. Id quia ad Griesbachii recensionem Alexandrino-Occidentalem pertinet, correxi. Ejusdem recensionis mox etiam eft, ὀφελήσει, quod ipsum etiam correxi.

32) Forte, τουτί. Mox rursus Codex: ἰλέοις.

ΚΕΦ. λβ.

Ἐπὶ κύστεως.

Καὶ τῆς κύστεως νοσούσης, ἐπειδὴ γητνιᾷ τῷ ἐντέρῳ, καὶ ἅμα συμφυὴς ἐστι, καὶ εἰς συμπάθειαν ἐπάγεται αὐτῷ, ἐνίοτε πρὸς 33) οἰκείαν τῆδε τῶν κλυσμῶν τισὶ χρῆσθαι. Φλεγμονῆς μὲν οὖν οὔσης ἐν τῇ κύστει, λυσιτελοῦσιν οἱ ἐν τῷ περὶ εἰλεοῦ κλυσμοὶ γεγραμμένοι· ἕλκους δὲ συστάντος ἐν αὐτῇ, εἰ μὲν φλεγμονὴ συμπαρείη, 34) τὸν αὐτὸν δεήσει κλυσμόν· εἰ δὲ μὴ συμπαρείη, τῶν κλυσμῶν οὐκ ἔσται χρεία. γίνεται δὲ καὶ τοιάδε τὶς ἀμφὶ τὴν κύστιν νόσος. οὖρα οὐκ ὀλίγα συνδίδεται 35) μὲν ἀπὸ τῶν νεφρῶν εἰς αὐτήν· οὐ μὴν ἐκκίνειν 36) γε αὐταὶ θύραζε δύνανται, δι᾽ ἀσθένειαν ἐπὶ τῶν τοιούτων συμφορῶν· ἀλλ᾽ ἑαυταὶ ἐπιτηδείως κατὰ τοῦ ἰτρου. καὶ κλύσματα τοιάδε· κύμινον ἀφεψεῖται ἐν ἐλαίῳ, καὶ τοῦτο θερμὸν ἐνίεται· καὶ πήγανον μέντοι καὶ μάραθος. 37) ἐνταυθοῖ δὲ καὶ τὰ ἄλλα διουρητικὰ πάντα χώραν ἐπιτήδειον ἔχει. λεαίνοντα γὰρ ἐπανίησι τὴν κύστιν, καὶ παρασκευάζει πρὸς τὴν ἔκκρισιν ἑτοιμοτέραν. εἰ δὲ καὶ δι᾽ ὑπερπλήρωσιν τοῦ οὔρου ἰσχουρία καταλάβοι τὴν κύστιν, κλυσμὸς, ὀδαξισμόν τινα ἐμποιῶν, καὶ προτρέπων τὴν περισταλτικὴν δύναμιν ἐνεργεῖν, παρασκευάσειεν ἂν

Ad vesicae morbos. Cap. 32.

Quoniam autem vesica vicina est intestino, et simul etiam connata est, et in morbi consensum cum eo adducitur, quandoque etiam aliquo ex iis clysteribus uti conuenit. Ergo, ubi inflammatio vesicam vexet, utiles erunt clysteres, quos ad ileum facere supra memoravimus. si ulcus in ea sit, eique adjuncta sit inflammatio, idem clyster erit idoneus: si inflammatio conjuncta non sit, clysteribus non est opus. Vesicae quoque talis quidam morbus accidit. urinae non paucae a renibus in vesicam transmittuntur. qui sic affecti sunt, atque hac calamitate circumventi, foras pellere urinas prae imbecillitate non possunt: sed ipsae per sumen, loco accommodato reperto, exeunt. ad hos faciunt clysteres, qui constant ex oleo, in quo cyminum sit decoctum, quod calidum iniiciatur. in eodem incoquitur non secus foeniculum, et ruta. ad quod malum caetera quoque urinam provocantia faciunt. nam laevigando remittunt vesicam, et levant, et promtiorem ad excretionem reddunt. si vero propter nimiam urinae copiam

33) Forte, προσῆκον τῶνδε τῶν, aut, ἐνίοτέ πως οἰκεῖον τῶνδε τῶν. Mox rursus Codex, ἰλέου.

34) Legendum videtur: τῶν αὐτῶν δεήσει κλυσμῶν.

35) Hoc nec Graecum est. De συνδιδόναι hic cogitari nequit. Forte, συνδιηθεῖται.

36) Sed nec hoc Graecum. Graeca sunt ἐκκινεῖν, ἐκκενοῦν. Sed haec hunc locum non emendant. Quid enim est δύνανται. De *vesica* sermo est, non de *renibus*. Συμφορῶν, est παθῶν, ut p. 207. Quae vero sunt istae ἑαυταί; Correctio ἴτρου nihil prodest. Forte, ἐκκρίνειν. Mox bis est ἔκκρισις.

37) Hic adeo masculino genere occurrit, ut videtur. De μάραθρον et μάραθον satis superque monui et ad Rufum Ephesium, editionis Mosquensis, et ad hos libellos.

τὴν ἔκκρισιν. ἀλόη δὲ ἄκρατος δύναται τοῦτο ποιεῖν, καὶ κυκλαμίνου χυλός. ὀλίγον δὲ παντάπασι τὸ ἐνιέμενον εἶναι χρὴ, καὶ τὸ κέρας τοῦ κλυστῆρος, ὡς οἷόντε βράχιστον, ἵνα τοῦ κλύσματος μηδὲν ὑπερήκῃ 38) προσωτέρω τῶν δεομένων μερῶν.

ΚΕΦ. λγ.

39) Ἐπὶ ἑλμίνθων.

Τὰς μὲν προσιχομένας τῶν ἑλμίνθων 40) τῷ ἄνω ἐντέρῳ, ἀφιστᾶν δεῖ διὰ τῶν ἐπιτηδείων πομάτων. κάτω δὲ ἄγειν οἷδε οἱ κλυσμοὶ δύνανται, ὁπόσοι κατὰ τὸ κῶλον συνίστανται, ἀψίνθιον ἐν ἐλαίῳ ἑψηθὲν, ἢ ἀβρότανον, ἢ κύμινον, ἢ ἡδύοσμον καὶ θέρμοι, καὶ, ἐπειδὰν ἱκανῶς ἑψήσεως ἔχῃ, 41) τὸ ἔλαιον αὐτῷ ἐνίεται.

Ἐπὶ ἀσκαρίδων. 42)

Γίνεται δὲ ἄλλη κατὰ τὰς ἐσχατιὰς τοῦ ἐντέρου νόσος τοιάδε. ζῶά τινα σμικρὰ, ἅτινα 43a) αἱ ὗλαι συνίστανται, ἃς ἀσκαρίδας καλοῦσιν. ἴασις δὲ αὐτῶν κλυσμοί εἰσι· καὶ ἄλλοι μέν τινες τῶν δριμέων· εἷς δὲ δὴ καὶ ὅδε. κέδρου 43b)

supprimatur urina, clyster morsum aliquem inuehens, et expultricem potentiam excitans, vesicam ad excretionem praeparabit. aloë pura hoc potest efficere: itemque cyclamini succus, omnino vero id, quod iniicitur, paucum esse debet: et cornu clysteris esse quam brevissimum, ne ulla clysteris portio debitas partes transgrediatur.

Ad lumbricos, qui helminthae nominantur. Cap. 33.

Helminthae, qui superioribus intestinis continentur, accommodatis potionibus expellendi sunt: eos vero, qui ad colum sunt, per infernas partes educere possunt clysteres: qualis est, qui oleum recipit, in quo absinthium, aut abrotonum, aut cuminum, aut menta, aut lupini decoquantur. atque, ubi satis decocta haec fuerint, oleum per clysterem iniicitur.

Ad Ascaridas.

Ad extremam intestini oram talis quidam morbus oritur. animalia quaedam pusilla, quae a materia * creantur, ascarides dicuntur. eis remedio sunt clysteres: tum ex acribus quidam: tum unus etiam est, qui ex ce-

38) Codex: ὑπερήκει. Et mox: προσοτέρω.
39) Semper in his intelligendum, κλυσμοί. De his enim h. l. agitur.
40) ἔλμινθες, *lumbrici* (nimirum, *vermes*.) Occurrit etiam τὰ ἑλμίνθια. Erotian. p. 13.
41) Cod. ἔχει.
42) Vide Erotian. p. 13. Galen. in Glos. p. 66. ubi tamen μικραὶ, loco μακραὶ, corrigendum. Item ibid. p. 75. ubi addit, τὰ ἐν τοῖς ἐντέροις συνιστάμενα. Quod hic legitur: αἱ ὗλαι, et obscurum est, et rationibus grammaticis repugnat. Sed nec Erotiani, ἐπὶ τοῖς σαπροῖς ὕδασιν εὑρισκόμενα huc convenit. Vide etiam Paul. Aegin. 4, 57. 58. p. 157. seqq.
43a) Paul. Aeg. l. l. αἱ δὲ γενέσεις ἁπάσαις (tria enim genera memorat) ἐξ ὠμῆς καὶ παχείας φλεγματικῆς ὕλης καὶ σήψεως ἐπιτηδείας εἰσὶν, οἷάπερ ἀθροίζεται τοῖς παιδίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἀδδηφαγοῦσιν. Hoc loco fortasse legendum: ἐξ ὕλης σαπρᾶς (, aut simile quid ejusmodi,) συνίσταται.
43b) In marg. ex Aëtii 9, 44. notatur κεδρίας. Erotian. p. 33. κεδρίνῳ ἐλαίῳ· τῇ κεδρίᾳ. Apud Paul. Aeg. l. l. p. 159. κεδραίᾳ legitur. In Geoponis legitur κεδρίᾳ, ac pro eo etiam, κεδρέα. Veluti p.

χρίσμα 44) ἵεται. δεῖ δὲ τὸν κλυστῆρα μὴ εἶναι εὐθύτρητον, ἀλλ' ἐκ πλαγίων κύκλῳ 45) πολλὰ σμικρὰ τρήματα ἔχοντα. δεῖ δὲ μηδὲ πολὺ εἶναι τὸ ἐνιέμενον. ὧδε γὰρ ἂν οὐ προσωτέρω 45) τῶν δεομένων μερῶν ἔλθοι τὸ κλύσμα. ἐπιτήδειον εἰς ταῦτα ὕδωρ, τὸ ἀπὸ τῆς σποδιᾶς, 47) ὡς ὅτι μάλιστα πεποιημένον. ἐνίεται δὲ κλυστῆρι τῷ αὐτῷ.

ΚΕΦ. λδ.

Τίνες οἱ ἐπὶ ἀσιτησάντων τρόφιμοι κλυστῆρες.

Γίγνεται δὲ καὶ τοιάδε ἄλλη συμφορά, προσδεῖσθαι δοκοῦσα κλυσμοῦ. τινὲς ἀπόσιτοι οὕτω 48) δή τοι ἐγένοντο ἰσχυρῶς, ὡς κίνδυνον ἐπακολουθεῖν τῶν 49) κατ' ἔνδειαν· εἶναι 50) δὲ ἐπὶ τούτων κλυσμοὺς ἀνατρέφειν δυναμένους. εἶεν δ' ἂν οἵδε. πτισάνης, ἢ πυροῦ χυλός, ἢ ἀλεύρων πλῦμα, ἢ χυλὸς χόνδρου, καὶ, 51) εἰ δή τι ἄλλο τοῖσδε ὅμοιον. χρὴ δὲ, εἴπερ ποτε ἄλλοτε, μήκιστον 52) τὸν τοῦ κλυστῆρος

driae inunctione persanat. porro clyster non debet esse recte perforatus: sed in latera, sic, ut multa exigua foramina in orbem habeat. id etiam, quod infunditur, non debet multum esse. ita enim partes debitas non excedet. apta est huic morbo aqua ex cinere confecta, utpote quae praesentissimo sit remedio. eadem per clysterem iniicitur.

Qui clysteres vim habeant alendi eos, qui alioqui non nutriuntur. Cap. 34.

Alia quoque calamitas quandoque contingit, ad quam tollendam clysteribus est opus. nonnulli tam vehementer ab alimentis abhorrent, ut periculum consequatur, ne ob alimoniae defectionem pereant. quibus clysteres ii sunt idonei, qui alere corpus possunt: quales sunt hi: ptissanae, aut tritici cremor, aut farinae ablutio, aut alicae cremor: aut res, quae sunt generis ejusdem. debet autem cornu clysteris,

---

341. κεδρίᾳ χρίειν. Apud Tiberium in veterinariae medicinae libris p. 72. est: βάλε ἔνδον κέδρεαν. Dioscor. 1, 105. p. 56. κεδρία aliquoties. Nota ibid: ἀσκαρίδας ἐγκλυζομένη φθείρει. Mox ibidem ex eo ἔλαιον memorat, quod hic χρίσμα appellatur.

44) Ita Codex. Rasarius videtur co jecisse, ἰᾶται. Ego conjicio, ἐνίεται. Vide Dioscor. quem hic paullo ante laudavi, qui habet, ἐγκλυζομένη, et hic statim: δεῖ δὲ τὸν κλυστῆρα κ. τ. λ.

45) Paul. Aegin. p. 159. καὶ τῇ κεδρίᾳ δὲ αὐτοὺς ἐνετέον διὰ κλυστῆρος πολυτρήτου, οἵοιπέρ εἰσιν οἱ μητρεγχύται προσαγορευόμενοι Ergo hic quoque est ἐνετέον, et in hoc ipso loco paullo post, ἐνιέμενον.

46) Eadem dicendi forma paullo superius occurrit

47) Cod. ποδιᾶς. Ex recensione barbara, hoc est, Alexandrino — Occidentali Griesbachii Critici. Ultima syllaba in πεποιημένον est ex conjectura. Ad ὕδωρ nullo modo referendum videtur, sed ad σποδιᾶς. Ergo πεποιημένης, quod foret h. l. *subactae*: nisi malis, πεπαινομένης, *emollitae* h. e. *tenuioris* et *purgatae*. Utrumque tamen cuiuis aptiori vocabulo, quod alius excogitaverit, postponam.

48) Cod. οὕτω δήτι. Τι non est hujus loci. Ergo correxi. Saepe δήτοι post οὕτω legitur.

49) Forte solum τῶν permutandum est cum τόν. ὁ κατ' ἔνδειαν κίνδυνος recte dicitur, uti, ὁ κατ' ὑπερπλησμονήν. Rasarius videtur voluisse: τοῦ κατ' ἔνδειαν ἀπολεῖσθαι

50) εἶναι hic posuit ἀπολύτως, quod nec alibi, nedum in libello medico, reprehendo. Intelligi possit, φασὶν οἱ ἰατροί.

51) Codex, sine sensu, καὶ ἤδη τὶ ἄλλο τοῖς δὲ (rasura deleto accentu) ὅμοιον.

52) τὸν delendum. Mox χειροῖν, loco χεροῖν, quod hic non probandum videtur. Mox forte ἀσαπος. aut, ἐναποστέλλειν.

εἶναι τὸ κέρας, καὶ ταῖν χεροῖν βιαιότατα ἀποςέλλειν τὸ κλύσμα, ἵνα ὡς προσωτάτω ἀφίκηται.

Κ Ε Φ. λε.

Ὅτι τινὰς, μὴ δέον, κλύζουσι.

Πολλοῖς ἤδη διαχώρησις μὲν οὐδὲ ὁποςτηοῦν γίνεται· τὰ δὲ περισσώματα αὐτοῖς οὐκ εἰς τὸ κῶλον ἀφῖκται, ἀλλὰ μετέωρά ἐςι. τούτους οὔπω χρὴ 53) κλύζειν. χρὴ γὰρ διεπίςασθαι, ὅτι ὁ κλυσμὸς οὔτε ἀνέρχεται 54) ἢ προσωτέρω τοῦ κώλου, οὔτε ἀπάγειν τὶ δύναται τῶν ἐν τοῖς ἄνω ἐντέροις. περιττὸν οὖν, τηνικαῦτα κλύζειν. χρὴ 55) οὖν τοῦτο πρῶτον ἀνασκοπητέον ἐς τὸ κῶλον ἀφίκονται τὰ περισσώματα τοιάδε ἐςί. πρῶτα μὲν ὁ χρόνος ἤτοι ἱκανὸς ἔςω γεγονέναι τούτῳ, ἢ οὐχ ἱκανὰ ὑπάρχων ὁμοῦ δὲ τῷ χρόνῳ καὶ τὸ εὔπορον καὶ τὸ δύσπορον τῶν ἐδηδομένων σιτίων ἀνασκοπεῖσθαι χρή. ἄλλα γὰρ ἄλλων θᾶττόν τε καὶ βράδιον ἥκει κάτω. καὶ φύσεως μὲν τοῦ μὴ κάμνοντος ἤδη διαφορά ἐςιν εἰς λογισμὸν θετέα. εἰ μὲν γὰρ ὕρους φύσει ἡ γαςὴρ, θᾶττον ὑπεισιν· 56) εἰ δὲ δύσρους, 57) βράδιον. καὶ εἰ ἐπαγάγοιμεν δὲ τὴν χεῖρα, εὕροιμεν ἂν διάδηλον αὐτοῦ τὸ πλήρωμα, εἴπερ γε δὴ δεῦρο ἀφιγμένα τὰ σκύβαλα ἤδη· εἰ δὲ μὴ, κενὸς ὁ τόπος ταύτῃ φανῇ. τὰ δὲ πρὸ τούτοις 58) ἐπεὶ καὶ βάρος

si usquam alibi, tum hoc loco, esse quam longissimum: et manibus compellendus maxima vi clyster est, ut ad remotas, supernasque partes quam maxime conscendat.

Quibus clysteres iniiciantur, cum minime opus sit. Cap. 35.

Plerique sunt, qui nihil excernunt, excrementaque eorum in colon non perveniunt, sed supra continentur. iis non iniiciendus clyster est: quandoquidem scire debemus, clysterem non longius, quam ad colon ascendere: neque educere quicquam posse eorum, quae superioribus intestinis continentur. ergo superuacaneum est, eo tempore clysteribus uti. sed in primis danda opera est, ut excrementa in colon descendant. ad quam rem conficiendam, in primis utrum tempus satis sit, an secus, spectandum est; et, cum tempore etiam, facilitas transitus, aut difficultas ciborum, quibus homines vescuntur. nam alia citius, alia tardius deorsum descendunt. praeterea habenda quoque ratio est naturae ejus, cum non aegrotataret. si enim aluus suapte natura facile fluebat, citius excrementa subducentur: si vero difficulter, tardius. quinetiam, si manum admoverimus, ejus repletionem perspicuo inveniemus. si modo infra pervenerunt feces. si non

53) χρὴ tantum in marg. additum. Poterat hoc intelligi. Mox forte, γὰρ δὴ ἐπίςασθαι.

54) ἢ delendum videtur. Sed nec ἢ ejus loco addendum. Vers. 6. malim ὁποςισουν, et vers. 8. ἔςη, loco ἐςί.

55) Haec corrupta sunt. Quomodo enim jungi possint χρὴ, ἀνασκοπητέον, τοιάδε ἐςι Deinde etiam legendum videtur, ὅπως ἀφίκωνται.

56) Nimirum, τὰ περιττώματα, τὰ ἐκκριθησόμενα.

57) Contraria sunt εὔρους et δύσρους. Posterius tamen in nullo lexico notatum. De δυσροέω, δύσροια etc. disputavit Gatackerus ad Antonin V, 34.

58) Aut πρὸς τούτοις, aut πρὸ τούτων corrigendum. Scilicet scribere debebat πρ^οι, id est, πρός. Scripsit vero πρό.

κατὰ τὴν ὀσφὺν γίνεται· ἢν ἐμπεπλησμένον τὸ τελευταῖον ἔντερον τύχῃ, ἀλλὰ καὶ αἱ φῦσαι 59) δυσοσμίαν 60) τηνικαῦτα τῆς κόπρου ἴσχουσαι, διαδείξουσι τὸ πλήρωμα ἀφῖχθαι κάτω ἤδη.

infra pulsae sunt, ea parte locus inanis apparebit. ad haec in lumbis quoque gravitas est, si extremum intestinum sit repletum. sed et flatus eo tempore stercoris foetorem redolentes, excrementa infra pervenisse nobis declarabunt.

Κ. Ε Φ. λϛ.

Ὅτι τινὰς, δέον κλύζειν, οὐ κλύζουσι.

Ἱπποκράτης ὀνομάζει περιρροῦν τι διαχώρημα. τὸ δὲ ἐςι τοιοῦτο ῥεῦμα 61) δεινῶς λεπτὸν, καὶ τοῖς σκυβάλοις ἀμιγές. τοῦτο, πῆ μὲν αὐτὸ μόνον 62) διείησι· πῆ δὲ, μετὰ σκληρῶν τῶν ἀπὸ τῆς τροφῆς περισσωμάτων πρὸς τὴν ἀπόκρισιν διαπίπτειν, οὐ συμμιγνύμενον αὐτοῖς. εἰ μὲν οὖν καὶ τὰ ἀπὸ τῶν σιτίων προσπτοῦντος 63) ἀποχωρεῖ, οὐδὲν ἐπιδεῖ κλυσμοῦ. ἢν δὲ τὰ μὲν μὴ ἀποκρίνηται, 64) τοῦ δὲ ἐπιρροῦ τούτου αὐτὸ μόνον ἥκει, τηνικαῦτα οἱ πλείους τῶν ἰατρῶν 65) κατορρωδοῦσι τὸν κλυσμόν. ὅςις δὲ εὐφρονεῖ, χρήσεται αὐτῷ. τὸ μὲν γὰρ λεπτὸν τοῦτο ῥεῦμα, 66) ἢ οὐδὲν, ἢ μικρὸν, τῇ ἐνοχλήσει εἴεν ἂν οὐ μετρίως. διάγνωσις δὲ καίτοι 67) ὑγραινομένης τῆς γαςρὸς λεπτῷ

Quibus clysteres non iniiciuntur, cum tamen opus sit. Cap 36.

Secessum alui quendam περιρροῦν, hoc est, circumfluxum Hippocrates nominat. fluxus tenuis is est, et fecibus non commixtus: et partim per se prodit, partim cum duris cibi excrementis, quae in egestionem delabuntur, quibus tamen admixtus non est. si igitur, quae a cibis intercidunt, foras egerantur, nihil opus est clysteri: si vero ea non excernantur, hicque circumfluxus solus exeat, tunc medici quamplures clysterem perhorrescunt: verum, qui prudens est et sapiens, eo utitur. hic enim tenuis fluxus aut nihil, aut certe parum, non mediocrem molestiam afferet. signum autem humectatae alvi hoc tenui fluxu, ut ciborum excrementa non secedant,

59) v. Erotian. p. 50. ubi corrigendum est δυσώδη. Alii φύσσα scribunt.

60) Idem, quod δυσωδία. Isto utuntur Alciphr. p. 336. Heraclitus de incred. p. 78. edit. Galei. Dicitur, ὁ et ἡ κόπρος. Τῆς h. l. est ex correctione. Antea, credo, fuerat τοῖς.

61) ῥεῦμα in margine solum legitur. Poterat abesse. περίρουν (in Cod. περιρροῦν) h. l. vetusto modo scribitur uno ῥ. Vide de hoc Foës. Oecon. Hippocrat. in περίρροιαι p. 302. Mox in Cod. est: ἐπιρροῦ.

62) Ita Codex. Credo, δίησι. Paullo ante legitur, ὕπεισι. Mox corrigendum, διαπίπτει.

63) Id est, πρὸς τὸ ἐκτός.

64) Conjicio: τὸ δὲ ἐπιρροῦν τοῦτο αὐτὸ μόνον ἥκῃ.

65) Vitiose Codex: καταρροδοῦσι. κατορρωδεῖν habes apud Herodot. 1, 34. Synes. T. I. p. 13. et apud Polybium saepius.

66) Ita in marg. In textu, δέρμα. Proxima etiam male affecta sunt. Quid enim sit, ἢ οὐδέν. Conjicio interim: εἰ οὖν δὴ ᾖ καὶ μικρὸν, διενοχλήσοι ἂν οὐ μετρίως.

67) καίτοι alienum est. Forte: καθυγραινομένης. Sed proxima etiam corrupta sunt. Ergo ad litteram singula fideliter exhibui.

τῷ ῥεύματι, ὅπως μὴ ὑπίεντα (sic) ἀπὸ τῶν σιτίων περισσώματα ἤδε ἐστὶ πρῶτον μὲν ὅτι οὐδαμῆ. καίτοι πρόσθεν ἐπεσχημένης τῆς διαχωρήσεως νῦν φαίνεται θύραζε ἰόντα σκύβαλα· ἔπειτα δὲ καὶ ἐπαφομένῳ τὸ κῶλον ἐμπέπλησθαι διείσεται ἡ χείρ.

ΚΕΦ. λζ.

Περὶ σχήματος τοῦ κλυζομένου.

Ὑπτίῳ τῷ κάμνοντι τυγχάνοντι ὑποστορέσαι δεῖ, ὁπόσον λάθῃ κοίλωμα εἶναι προσάψασθαι 68) τῆς στρωμνῆς. ῥάκιον δ' ἂν τοῦτο 69) ἢ σινδόνος, ἤ τι ἄλλο τοιοῦτο. θερμὸν δὲ ἔστω τοῦτο, ὅπως μὴ τῷ ψυχρῷ αὐτοῦ φρίττειν ποιῇ τὸν ἄνθρωπον. ἔπειτα συνερεῖσαι 70) τὰ σκέλη. τοῦτο ἔμοιγε τὸ σχῆμα προσήκειν δοκεῖ. τὸ δὲ μετέωρον ἐκτὸς ὀσφύος αἴρειν, ἀλυσιτελές. τοῦτο γάρ ἐστιν, ὡς ἐν ἀψύχῳ σώματι σχέσθαι τὸν κλυσμόν. ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ πλευρὰν στρεπτέον 71) ἐστίν. ἢν γὰρ ἡ κύστις φλεγμαίνῃ, τῷ ἰσχίῳ ἐμπύημα 72) ἢ ἐγκύστεως εἴρηται, κἄπειτα τὸ βάρος τὲ καὶ ὁ οἶκος, 73) ἢ τὴν εἴσοδον τοῦ κλύσματος, ἢ τὴν ἔξοδον τῶν περισσωμάτων κωλύειν μέλλει. εὔλογον δήπου ἄν, ἐπὶ τὸ ἑτέρα θάτερα βρίθειν τὸν ὄγκον, ποιήσαντας, ἅπερ σπεύδομεν, ἄνευ κωλύματος ἅπαντα διαπράξασθαι. ἐν δὲ τὸ 74) ἐνεῖν παρεγγυᾷν τῷ κά-

primum est, ut, cum prius secessio non esset cohibita, nunc nullo modo feces excernuntur: deinde vero tangenti, colon impletum esse manus significabit.

De figura ejus, cui clyster iniicitur. Cap. 37.

Aegrotus resupinatus esse debet, tum contegendus: ac ne cavitas appareat, stragula admovenda sunt, ut corpus contingant: sintque, aut vestes attritae, aut linteorum partes, aut talia quaedam. calida etiam sint, ne suo frigore homini horrorem incuterent. tum crura contrahuntur. qui situs mihi videtur convenire. nam sublimem extra lumbum attollere, incommodum est. perinde enim est, ac si corpori inanimato clysterem indas. quandoque etiam in latus * aeger vertendus est. nam, si vesica inflammata sit, in coxendice sit suppuratio, aut gibbus redditur: atque ita pondus, aut tumor impedit, aut clysteris ingressum, aut exitum excrementorum. oportet ergo facere, ut in alterutram partem deorsum tumor vergatur, si absque impedimento perficere cuncta

68) Hic error latet.

69) Ante ἢ crediderim excidisse εἴη, quod ad ἂν referatur. ῥάκιον, contra Rasarii interpretationem, conjungo cum σινδόνος. ῥάκιον h. l est, *pars abscissa*, *lacinia*, item, *fragmentum*. Vocabulum *partes* de suo inculcavit Rasarius.

70) Codex: συναιροῖσαι, et paullo ante, φρέττειν.

71) Forte, στρεπτέος.

72) Sic correxi. Codex: ἐμποίημα, et continuo, ut edidi. Conjecisse videtur Rasarius, ἢ ἐγκύρτωσις γίνεται. κύρτωσις habet Schol. ad Theocrit. 5, 43.

73) Forte: οἶδος, quod Erotian. p. 39. explicat οἴδημα. v. Foës. Oecon. Hipp. in hac voce.

74) Forte, τῷ ἐνιέναι, aut ἐνεῖναι.

μνοντι χρὴ, μήτε κεκραγέναι, μήτε ἀναλαμβάνοντα τὴν ἀναπνοὴν αἴρειν ὑψοῦ τὸ ἦτρον, ἀλλ' ἁπλῶς κείμενον, τὸν ἁπλούςατον ἀναπνεῖν πειρᾶσθαι τρόπον. ᾧδε γὰρ ἥκιςά τις ἀντιπράξει τοῦ κλύσματος τῇ βολῇ. ἐπὰν δὲ πεπαυμένος ὁ ἰατρὸς ᾖ, οἱ μὲν πολλοὶ κυλινδοῦσθαι καὶ 75) λέγουσι τὸν ἄνθρωπον. ἐγὼ δὲ οὐ συγχωρῶ πράττειν τοῦτο.

Κ Ε Φ. λη.

Κατὰ πόσους τρόπους ἀποτυγχάνονται κλυσμοί. Ἐκ τῶν Μνησιθέου.

Τὰς τῶν κλυσμῶν ἀποτεύξεις διὰ τριττοὺς γίνεσθαι συμβαίνει τρόπους. ὅταν μὴ δέξηταί τις τὸ κλύσμα, καὶ πάλιν, ὅταν μὴ κατασχῇ, ἢ ἐκπέμψαι μὴ δυνηθῇ. γίνονται δὲ τῶν αἰτιῶν τούτων αἱ μὲν ἀπὸ τῶν σωμάτων καὶ παθημάτων· αἱ δὲ ἀπὸ τῶν κακῶς κλυζομένων. τοῦ μὲν οὖν μὴ δέξασθαι τὸν κλυσμὸν, ἀπὸ μὲν τῶν παθημάτων εἰσὶν 76a) αἰτίαι τοιαῦταί τινες· ἤτοι φλεγμονὴ περὶ τὸν ἐντὸς τόπον γινομένη τοῦ δακτυλίου, καὶ συνόιδησις, 76b) ὥςε τὴν ὑγρότητα τὴν πιεζομένην μὴ δύνασθαι πόῤῥω προϊέναι, τῆς συνοιδήσεως ἀντιπραττούσης, εἴη 77) πάλιν φῦσα κατειλημμένη κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, ὅταν μήτε ὑπείκειν ἐθέλοι, μήτε χώραν διδῴη παρεξόδου τοῖς ὑγροῖς τοῖς ἐπιοῦσι. τῶν δὲ ἰατρῶν ἁμαρτήματά ἐςιν ὑπὸ τὸν καιρὸν γινόμενα. τούτων, ὅταν, ἤτοι 78) σκλη-

velimus. Interim, dum clyſter imponitur, aegroto imperandum eſt, ut neque clamet, neque reſpirationem contrahens ſurſum imum ventrem retrahat, ſed ſimpliciter iacentem conari, ut ſimpliciſſime reſpiret. qua ratione nemo iniectioni clyſteris repugnabit. ubi vero ceſſat is, qui medicinam adhibuit, plerique jubent, ut homo ſeſe huc atque illuc circumvoluat. ego vero id fieri prohibeo.

Quot modis clyſteres voto non reſpondent. Ex Mneſithei commentariis. Cap. 38.

Clyſterum fruſtrationes tribus fieri modis conſueverunt: vel, cum quis clyſterem non recipit, vel, cum eum non continet, vel, eum emittere non poteſt. hae cauſae fiunt partim a corporibus et morbis, partim, quod male clyſteribus utantur. quod ergo clyſter non recipiatur, impediente morbo, cauſae quaedam hujuſmodi. Ut cum inflammatio partes ani internas exerceat, et tumor excitatus ſit, ut humor expreſſus longius progredi non queat, tumore impediente, et contra agente. itemque flatus eodem loco contentus id ipſum efficiet, cum ſcilicet neque ſecedit ipſe, neque humoribus ingredientibus tranſitum concedit. Medicorum errores ſub tempore conſtituntur: ut, cum in durum ſeceſſum incidunt, non obſervant clyſteris

75) Loco, καὶ λέγουσιν, quod abſurdum eſt, in interiore margine legitur: κελεύουσιν, in exteriori vero: μὴ κυλινδοῦσθαι κεκλυσμένον. Utrumque eadem manus adſcripsit.

76a) Hoc loco feminino genere, ἡ αἰτία, paullo ante ergo αἰτιῶν correxi, loco αἰτίων.

76b) συνοίδησις in lexicis non notatur. οἴδησις eſt apud Platonem p. 492. Inferius eſt, συνοιδεῖ.

77) Forte, ἢ, ut paullo ante ἤτοι. Paullo poſt Codex: διδῶ.

78) Hujus loco in marg. proponitur ἤτινι. Forte voluit ἤ τινι.

ρᾷ περιτυγχάνοντες ὑποχωρήσει, μὴ φυλάξωνται τὸν αὐλίσκον, ἀλλὰ ἀπὸ ταύτης 79) ὤθουσι βίαι προβάλλοντες. ὑποφραττόμενον γὰρ ὑπὸ τῶν ἀντερεισάντων τὸ τρύπημα τοῦ αὐλίσκου τὸν κλυσμὸν οὐκ ἀφίησιν εἰς τὸ πρόσθεν. τὸ δ' αὐτὸ συμβαίνει, καὶ ἐὰν μὴ κάτορθον τὸν αὐλίσκον θέντες, ἀλλὰ προσερείσαντες πρός τινα τῶν πλαγίων τόπων, 80) ὑποληφθῆναι παιῶσιν ὑπὸ τοῦ χρωτὸς τὸ τρύπημα. γίνεται δὲ τοῦτο 81) παραπλήσιον καὶ πάλιν, ὅταν, τῆς κύστεως οὖρον ἐχούσης, ὑπτίους κλύζοντες, ἐπερείσωσι τὸ τῆς κύστεως βρῖθος ἐπὶ τὸ ἔντερον. ἂν 82) φράττων γὰρ καὶ τοῦτο, οὐ παρίησιν εἰς τὸ πρόσθεν τὴν ὁρμὴν τοῦ κλύσματος. 83) οὐ δέχονται μὲν οὖν διὰ τούτους τοὺς τρόπους. οὐ δύνανται δὲ κατέχειν, ἀπὸ μὲν τῆς φύσεως, ὅταν περὶ τὸν δακτύλιον 84) τὸν η δι' αἰτίαν τινά· παρὰ δὲ τὰ τῶν ἰατρῶν ἁμαρτήματά ἐστιν εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν ἱκνούμενον, ἐὰν λίαν δριμὺ ποιήσωσι τὸ κλύσμα. τοῦ μὲν οὖν μὴ κατέχειν τὸ κλύσμα, ταῦτα αἴτια φήσειεν ἄν τις εἶναι. πάλιν δέ που, δεξάμενον ἐκπέμψαι μὴ δύνασθαι, κατὰ μὲν πάθος, μάλιστα ἄν τις αἰτιάσαιτο συμβαῖνον ἐν ταῖς ἰδεώδεσι. 85) πολλὴ 86) μὲν ἐν τοῖς ἐντέροις εἶναι, πολ-

fistulam, sed ab ipso secessu impediti, vi impellunt, et fistulam in stercus coniiciunt. ex quo fit, ut ejus foramen ab iis, quae obsistunt, obturatum non possit prorsum clysterem emittere. Idem eveniet, si non recte fistulam imposuerint: sed in aliquod latus inclinarint; siquidem cutis foramen obstruit. huic simile quippiam contingit, cum plena lotii vesica est et resupinatis clysterem indentes vesicae gravitatem et pondus ad intestinum retrahant. ita enim fistula occlusa vim clysteris ante progredi non sinit. ex quo fit, ut aegroti clysteres his modis non recipiant. Continere autem eos non possunt, causa aliqua circa anum naturam irritante. propter vero medicorum errores, is etiam error, qui tempori attribuitur, contingit, cum acrem admodum clysterem faciunt. ergo cur clysteres non contineantur, has causas afferre quispiam poterit. Quam ob rem autem is, qui clysterem accepit, emittere non possit, causam aliquis, et praecipue in affectionibus tenuioris intestini, in morbum retulerit: cum plerumque in intestinis fit, plerumque vero in loco, qui inter ventrem interiectus est, et cutim,

79) In margine est conjectura haec: ἴσως, ἐμποδιζόμενοι. Vult ergo hoc hic inferere. Forte, ἀλλὰ ἐπὶ ταύτην ὠθοῦσι βίᾳ προβάλλοντες ἐπὶ ταύτην (i. e.) τὴν ὑποχώρησιν. προβάλλοντες (i. e.) τὸν αὐλίσκον τοῦ κλυστῆρος. ὑποχώρησις σκληρὰ notat *excrementa dura ac condensata*. Possit etiam legi, ὠθοῦσιν ab ὠθῶ, loco ὠθέω. Mox Codex: ἀνταιρησάντων.

80) Tertia syllaba habebat ει, sed correctum η. Forte, ἐπιληφθῆναι.

81) Forte, τούτῳ παραπλήσιον.

82) Sic. Sed in marg. ἐμφράττον.

83) Hic in marg. additur ἥκειν. Sed eo non opus est. Alias conjici quoque poterat, ἀφικέσθαι, et alia.

84) Ita paullo superius. Hoc loco Codex, δακτυλίωνα. δακτυλίων non recordor legere. Proxima etiam corrupta, τὸν η Forte, δακτύλιον οἴδημά τι ᾖ, δι. Mox forte: ἁμαρτήματά ἐστιν εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν ἱκνεῖσθαι, ἐάν.

85) Ita. Sed priori δ. inscriptum λ. Ita malim: αἰτιάσαιτο τὸ συμβαῖνον, aut, τοῦτο συμβαίνειν, ἐν τοῖς εἰλεώδεσι. De εἰλεὸς et ἴλεος supra monui.

86) Haec non cohaerent. Forte: τὸ πολὺ μὲν (nimirum, εἰλεὸν) — πολὺ δέ.

λὴ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τόπῳ τῆς τε κοιλίας καὶ τοῦ δέρματος, τοῦ κύκλῳ περιέχοντος τὴν ὅλην φύσιν τῶν ἐντὸς ἄρθρων. ὅταν οὖν, πεπιεσμένων τῶν ἐντέρων ὑπὸ τῆς κύκλῳ περιοχῆς, ἀπερείδηται τὸ πνεῦμα, ἢ βιάσηταί τις ἐνταῦθα καθιέναι τὸν κλυσμὸν, οὐκ ἀφίησιν ἔξω πάλιν αὐτὸν ἡ φῦσα. συμπιέζει γὰρ ἔξωθεν σφίγγουσα τὸ ἔντερον. ἀπὸ δὲ τῶν ἰατρῶν ἁμάρτημα γίνεται, ταῖς ἐμβαλλομέναις δριμύτησιν. οὐ γὰρ ἔχων ὁ τόπος παροξυσμὸν, προθυμίαν οὐδεμίαν ἴσχει. ἢ πάλιν, ἐὰν βίᾳ τὶς τὸ κλύσμα ἐνθλίβων ὑπερπετὲς αὐτὸ ποιήσῃ πρὸς τὸν ἄνω τῶν ἐντέρων εἱλιγμὸν 87) ἀνώσας, οὐκ εὐοδοῖ πρὸς τὴν πάλιν ἔξοδον ὁ κλυσμὸς ἐλθών. δήξεως γὰρ γενομένης, συνοιδεῖ ταχέως ὁ τόπος οὗτος, καὶ συστρέφει φύσας, αἳ καλυτικαὶ τῆς εἰς τὸ πάλιν ἐξόδου γίνεται. κοινὸν δὲ ἐστι τῶν πλείστων ἁμάρτημα, διότι νομίζουσιν, ὅταν ἄρχωνται κλύζειν, ἐὰν τὴν ταχίστην ἔσω 88) πιέζωσι τὸ κλύσμα, ῥᾷστα τὸν ἄνθρωπον οὕτως ἀπαλλάξειν. 89) ἔστι δὲ οὐκ ἀληθὲς τοῦτο. ταχὺ μὲν γὰρ ἐγχυθέντος, καὶ ταχὺ πάλιν ἀφεθέντος τοῦ κλύσματος, οὐ ταχὺ γίνεται διάβροχος, 90) συγκεκαυμένης τῆς ὑποχωρήσεως. 91) ἐὰν δὲ βουλόμενός τις μαλάξαι τὴν ὑποχώρησιν, ἅπαν ἔχοντος 92) τὸ κλύσμα, πλείω χρόνον κατέχει τὴν ἀνάστασιν, διατείνεται σφόδρα ὑπὸ τοῦ

quae totam naturam internorum articulorum in orbem complectitur. cum igitur compressis inteſtinis ab illo ambitu orbiculato ſpiritus ſupra firmetur, et incumbat, si conetur quiſpiam eo tempore clyſterem eo vi adigere, flatus eum foras prodire amplius non ſinit. comprimit enim extrinſecus inteſtinum conſtringens. medici vero vehementer errant, qui res acres iniiciunt. cum enim locus continens exacerbationem nullius cupiditatis deſidendi habeat, continet. Praeterea, si quis clyſterem vi comprimens, faciat, ut ſupra magis conſcendat, eum ad ſuperiorem inteſtinorum inuolutionem propellet, et clyſteri non parabit viam, ut retro possit cedere atque exire. nam morſu excitato locus ſtatim intumeſcit, et flatus conuoluit, qui, ne exitus pateat, impedimento ſunt. eſt autem hoc plurimorum commune erratum: quia exiſtimant, ſimulatque clyſter iniici incipiat, si quamprimum eum intro expreſſerint, ſe hominem facillime liberaturos. ſed minime verum hoc eſt. nam, si cito introëat, citoque exeat clyſter, ſeceſſus exuſtus non ſtatim perſpergitur et humectatur. si quis enim mollire ſeceſſum velit, totuſque clyſter iniectus diutius contineatur, venter a plenitudine diſtendetur et dolebit. quam ob

87) ἑλιγμός.

88) Nisi εἴσω malis. In Codice eſt ἴσαι, quod nihili eſt.

89) Nimirum, τῆς νόσου.

90) Poſt hoc, ἢ legitur. Sed punctis ſubnotatum eſt.

91) Vide paullo ante notam 79. et hic inferius bis. Συγκεκαυμένος bene quidem convenit τῷ διάβροχος: veruntamen proximum μαλάξαι mihi quidem hoc vocabulum paullulum ſuſpectum reddit.

92) De κατέχοντος et κατέχει, loco κατέχῃ, dubito. Ἀνάστασιν etiam dubium. Sed mox bis recurrit. Ἀνάστασιν ergo nunc interpretor, *motionem*, *remotionem*, *expulsionem* et *eictionem excrementorum*. [illegible]orum enim, ἀνάστασιν dici etiam de iis, qui ſuis locis, ſuis ſedibus pelluntur. Vide Foes. Oecon. Hippocr. in hoc vocabulo p. 34.

πλήθους ἡ κοιλία καὶ πονεῖ. διὰ δὴ ταῦτα δεῖ κατὰ μικρὸν καθεῖναι τὸν κλυσμόν. ἥτε γὰρ αἴσθησις οὐχ ὁμοίως λυπήσει, καὶ τοῦ κλύσματος εὐθὺς τὸ πρῶτον εἰσιὸν ἀναβρέξει τὴν ὑποχώρησιν. κατὰ μικρὸν 93) δὲ τοῦ παντὸς ἐξιόντων, (sic) οὐ πᾶς χρόνος ἀπὸ τοῦ πρώτου πρὸς τὸ ἔσχατον ἔσται τῇ βροχῇ τῶν ἐνόντων, ὥστε μηδὲν κωλύειν, ὅταν ἅπαν τεθλιμμένον ᾖ τὸ κλύσμα τὴν ἀνάστασιν εὐθὺς ἐπὶ τοῦ 94) θάκος ποιεῖσθαι, καὶ μήτε πολὺν χρόνον ὑπὸ πολλοῦ τοῦ κλύσματος διογκοῦσθαι τὴν κοιλίαν, μήτε, ξηρῶν ὄντων, ποιεῖσθαι τὴν ἀνάστασιν. χρὴ δὲ ἅμα τὸν κλυσμὸν ἐνωθλίβοντα 95) τὸ κενούμενον αἰεὶ μέρος τοῦ κλυστῆρος συστρέφειν. χρήσιμον δέ ἐστι τοῦτο ποιεῖν, ὅτι λανθάνει τὸ κλύσμα πολλάκις πάλιν ἀναστρέφον ἐκ τῆς κοιλίας εἰς τὸν κλυστῆρα, 96) τοῖς μὴ συνεχῶς ἐκπιέζουσι τὸν κλυσμόν.

Κ Ε Φ. μα.

Ἐκ τῶν Διοκλέους. Λυτικὰ γαστρός.

Λινοζῶστις 97) καὶ ἀμπελὶς, (*) καὶ αὐτὰ καθ' αὐτὰ, καὶ μετὰ τευτλίων, καὶ μετὰ κράμβης ἑψώμενα, καὶ ἐσθιόμενα μετὰ τῶν σιτίων, καὶ μετὰ ἀλεύρου ῥοφούμενα, ποιεῖ διαχώρησιν ἱκανήν. ποιεῖται δὲ καὶ ἡ κνίκος πολλοὺς τρόπους. καὶ γὰρ 98) ἀποχυλισθείσης πινόμε-

rem paulatim iniici clyfter debet. etenim fenfus non ita moleftia afficietur, et ea pars clyfteris, quae primum ingreffa fuerit, paulatim * feces humectabit: si vero totus ingrediatur, non omne tempus a primo usque ad extremum dabitur infperfioni eorum, quae intus continentur. ex quo fit, ut nihil vetet, cum totus clyfter fuerit expreffus, quin ftatim excitationem ad fedem moliatur: nec multo tempore venter ob clyfteris copiam intumefcat, neque ad excretionem feces adhuc ficcae excitentur. Iam vero, qui clyfterem imponit, debet femper inanem clyfteris partem convoluere. eft enim hoc valde accommodatum: quia faepe nos praeterit, clyfterem ex ventre in ipfum vas clyfteris recurrere, nisi continenter exprimatur.

Ex Diocle. Quae ventrem foluant. Cap. 41.

Mercurialis et * vitis, cum per fe, tum cum betis et braffica incoctae, et una cum cibis affumtae, aut cum pulte in forbitione datae, deiectionem abunde cient. Cnicus multis modis apparatus idem facit. nam, vel fuccus ex eo exprimitur, et potui datur, ifque

93) Haec linea notata funt. In marg. vero adscriptum: τοῦ δὲ παντὸς εἰσιόντος.

94) Forte, ἐπὶ τὸ θάκος.

95) Sic in Codice. Conjicio, ἄνω θλίβοντα, aut, συνθλίβοντα.

96) Forte: τοὺς — ἐκπιέζοντας.

97) De λινόζωσις et λινοστῶσις jam alibi monui.

*) Rasarius de hoc videtur dubitasse. Ergo ftellulam interposuit. Inter herbas tamen numerat Hesych. Forte Rasarius maluit ἀσαφής.

98) Dioscor. 4, 190. p. 320. τὸ σπέρμα — χυλιζόμενον — κοιλίαν καθαίρει.

νος ὁ χυλὸς εἴωθε πρὸ δείπνου μέλιτι ἢ οἴνῳ γλυκεῖ κραθεὶς ὑπάγειν. καὶ ῥοφήματος ἐν αὐτῷ, καὶ μάζης τούτῳ φυραθείσης, καὶ τῶν ὄψων ἑψηθέντων ἐν τούτῳ. χρῷτο δ᾽ ἄν τις αὐτῇ καὶ ψύξας, 99) ἔπειτα μετρίως κόψας, καὶ διασήσας, καὶ πάλιν κόψας μετὰ μέλιτος, καὶ ποιήσας, οἷον κηρὸν μὴ λίαν σκληρόν. ἀπὸ τούτων λαμβάνων πρὸ τοῦ δειπνεῖν, ὅσον ἰσχάδα μετρίαν, ἢ μικρῷ μεῖζον, ἢ ἔλαττον, ὡς ἂν χρωμένῳ φαίνηται συμφέρειν. γίγνοιτο δ᾽ ἂν ἰσχυρότερον, εἰ ὠμῆς ἐρεχθείσης 100) τῆς κνίκου, καὶ τῶν ἐντὸς ἐξαιρεθέντων καὶ τριφθέντων, καὶ μέλιτι συμπλασθέντων, λαμβανόμενον ὡσαύτως, ἔλαττον δὲ τῆς πεφρυγμένης, οὐδενὸς ἧττον ἀλύπως λύει τὴν κοιλίαν, καὶ ὁ ῥοῦς, ὁ ἐκ τῶν συκαμίνων, μετὰ μελικράτου πινόμενος. ἔτι δὲ καὶ τοῖς ὄψοις περιπλαττόμενος. τῶν δὴ τῶν 1) συνήθων κρατεῖ πάντων ἡ 2) τερμινθίνη ῥητίνη. δεῖ δὲ αὐτὴν, ὡς ἔχει, μικρῷ μεῖζον ἢ κύαμον αἰγύπτιον μετὰ δεῖπνον 3), ἢ εἰς τὸ ποτήριον ἐμβάλλοντα τὴν ἴσην, μέλι μίξαντα μὴ ἔλασσον ἢ τριπλάσιον διάχει 4) ὕδατος θερμοῦ δυσὶ κυάθοις, καὶ πιεῖν ἔσωθεν.

ante cibum melle, aut vino dulci, temperatus, aluum ſubducere conſuevit. fit ex eodem ſorbitio ad eandem rem valens. in maza quoque conjectus idem praeſtat: et obſonia in eo coquuntur. eodem uti poterit quiſpiam, si ſiccet, et modice contundat, et cribro traiiciat: tum iterum tundat cum melle, et ad cerae formam, non admodum duram, redigat, et ex ea ante coenam capiat, quantum caricae mediocris magnitudinem compleat, aut paulo magis, aut minus, ut ei, qui utitur, conferre videatur. Fiet autem vehementior, si cnicus crudus frangatur, et pars interna eximatur, conteraturque, et melle excepa eodem modo, minus tamen, quam cum frigitur, ſumatur. nihilo vero minus abſque moleſtia ſolvit aluum fluor, qui ex ſycaminis prodit, ex melicrato ſumtus, itemque cibis inſperſus et commixtus. Ex conſuetis vero terebinthina reſina praeſtat omnibus. Ea vero, ut eſt, paulo maiore menſura, quam ſit faba Aegyptiâ, poſt coenam capienda eſt: aut in poculum coniicienda, addendumque mellis non minus, quam triplum, et duobus aquae calidae cyathis diffundenda, et ita bibenda.

99) Forte, φρύξας. Mox Codex: διασείσας.

100) Forte, ἐρειχθείσης, ab ἐρείκω. v. Galen. in Glossis. p. 74. ubi ἐρεῖκαι explicat θραύειν. Apud Apoll. Rhod. p. 378. ἐρείκετο explicatur διεσχίζετο. Supra jam, ni fallor, de hoc monui. Dioscor. 4, 190. p. 320. habet κοπτόμενον.

1) Ita in marg. In textu: διττῶν.

2) Dioscor. 1, 91. p. 50.

3) Hic videtur excidisse λαβεῖν, aut simile quiddam.

4) Forte, διαχεῖν. Mox Codex ποιεῖν, loco πιεῖν. De ἔσωθεν dubito.

Ἐκ τῶν 5) Διευχθέως. Ὅσα ἐλαφρῶς κάτω καθαίρει.

Θάλασσα 6) ἑψηθεῖσα καὶ ἐξεχριασθεῖσα. 7) πίνειν δὲ, τὰς πρώτας 8) ποιοῦντας πρὸς ἴσον ὕδωρ, γλυκύτατον δέ. 9) ἤδη ὑπάγει, δύο μέρη τοῦ ὕδατος, καὶ ἓν θαλάσσης, ἕως ἂν ἱκανῶς δοκῇ ἔχειν ἡ κάθαρσις. ποιοῦσι δέ τι καὶ τοιοῦτο. τὴν κράμβην, τὴν λείαν, κόψαντες ἀποθλίβουσι καὶ κνίκον κόψαντες καὶ παραχέαντες, ἐν κεραμείῳ ἀγγείῳ τιθέασιν εἰς τὸν ἥλιον, ἔθ᾽ ὅταν πάχος σχῇ, ἀποτίθενται. τοῦτο 10) ὅσον δραχμὰς δύο δίδωσι μετὰ μελικράτου νήστει, καὶ ἐλαφρῶς καθαίρει κάτω. καθαίρει δὲ καὶ τῶν φακῶν ἀφέψημα μεθ᾽ ἁλὸς μετρίου καὶ τῆς ἡμέρου ἀσαφίδος τὸ ἀφέψημα ἐξαιθριασθέν. ποιεῖται δέ τι καὶ τοιοῦτον. ἁλὸς 11) ὀξύβαφον καὶ μέλιτος ἴσον, καὶ ὄξους κοτύλαι δύο τεθέντα 12) ἐξαιθριάζεται· εἶτα μεθ᾽ ὕδατος κιρνάμενα δίδοται. εὐλυτωτέραν δὲ ποιεῖ τὴν κοιλίαν σκόρδα ἑφθὰ ἐν μελικράτῳ, καὶ ῥητίνη μετὰ νίτρου ἀνειλημμένη 13) καὶ διδο-

Ex Dieuchthe. Quae leviter per infernas partes purgent. Cap. 42.

Marina aqua decocta, et ſub dio detenta potatur, in primis quidem, cum pari aquae dulcis portione: tum, ubi ſubducit, duae aquae dulcis partes uni parti marinae adduntur, idque uſquedum ſatis purgatum eſſe videatur. Hoc etiam facere ſolent, braſſicam laevigant, exprimuntque, et cnicum contuſum inſpergunt: et in vaſe fictili ad ſolem ponunt, donec craſſitudinem nanciſcatur: tum removent. dant vero hujus drachmas duas iejunis ex melicrato; et leviter aluum ſubducit. Lenticularum quoque decoctum cum modico ſalis purgat. Iam vero vuae paſſae ſativae decoctum ſub dio detentum purgat. ac ſimile quippiam facit ſalis acetabulum cum pari mellis portione, et aceti heminis duabus ſub dio poſitum, et poſtea temperatum aqua datum. magis vero aluum ſoluunt allia in melicrato elixa: et reſina nitro excepta, et

5) Supra lib. 4. cap. 5. legitur Διεύχους. Sed in principio Codicis in indicibus Διεύχου. Hoc vero loco in iſtis indicibus ſolum legitur: λυτικὰ γαστρὸς καὶ καθαρτηρίων ποικίλων ἀναγραφαὶ πλειόνων. Apud Fabric. bibl. gr. Vol. IX. p. 452. appellatur *Dieuchidas*. Vol. XIII. p. 141. *Dieuches*. Hoc probandum videtur. Pro priore ex hoc loco haud dubie voluit, *Dieuchthes*. Solam enim interpretationem Latinam Rasarii ad manus habuit. Idem Rasarius ab hac lectione numerat caput 42. et ſic deinceps ad cap. 47. atque iſtos numeros margini hujus Codicis adscripsit. Sed Codex uno capite haec ad finem libri noni comprehendit omnia, refertque ad caput 41.

6) De *aqua marina* jam ſuperius occurrit. Sic et apud Polyb. T. II. p. 107.

7) Sic, totidem litteris. Conjicio: ἐξαιθριασθεῖσα. v. Geopon. p. 305 ἐξαιθριάσας. Dioscor. 3, 163. p. 240. συνεξαιθριασθεῖσα. Vide etiam Foës. Oecon. Hippocrat. in ἐξαιθριάζειν p. 131. Atqui hic mox inferius luculentis litteris eſt, ἐξαιθριασθέν. Item paullo poſt, ἐξαιθριάζεται.

8) Usitatius, τὴν πρώτην. Inter haec in marg. insertum eſt μέν. Forte mox πιόντας, loco ποιοῦντας.

9) Hic aliquid deeſt. Veluti, ἤδη δὲ ὑπάγοντος, ὅταν δ᾽ ἤδη ὑπάγοι.

10) Forte: τούτου ὅσον — διδοῦσι, nimirum, οἱ ἰατροί. Mox correxi Codicis ἐλαφρός.

11) Ita in marg. In textu: ἄλλος.

12) Hoc mihi dubium videtur. Forte ἑψηθέντα aut συνεψηθέντα.

13) Ita ex correctione. Antea, ἀνειλημμένη.

μένη πρὸ τοῦ δείπνου, καὶ τὰ τεύτλια, 14), καὶ τὰ κρόμμυα ταπιτια, 15) ἑφθὰ ἐν μελικράτῳ, καὶ τὰ καταπότια, τὰ ἐκ τοῦ νίτρου, καὶ πεπέρεως, καὶ ῥητίνης, καὶ ἡ κράμβη, ἐάν τις ἐσθίῃ μετὰ νίτρου ἑφθὴν, καὶ τοῦ χυμοῦ ῥοφᾷ, ἢ καὶ τὰ τῆς ἀκτῆς τὰ φύλλα μετὰ τευτλίου ἑψώμενα.

Ἐκ τῶν Λύκου. Ὑπήλατα. 16)

Στύρακος, σκαμωνίας, ἑκατέρων ἴσα. ἡ δὲ ποίησις ἥδε τούτων ἐστί. κόπτεται ἐν ὅλμῳ μάλα ἰσχυρῶς στύραξ, ὡς μαλάττεσθαι δύνασθαι, καὶ ἐπιβάλλεται ἡ σκαμωνία, καὶ σφαιρία 17) γίνεται, ἡλίκα κυάμου.

Ἕτερον.

Σκαμωνία μεθ' ἁλῶν ὅτι λευκοτάτων λειοῦται ἐφ' ἱκανόν. ἔπειτα ἑψεῖται ἐν πυξίδι 18) μολικῇ. τρόπος δὲ τῆς ἑψήσεως ὅδε. πυξὶς βολική ἐστι διπλῆ· τὸ δὲ ἐπίθεμα αὐτῆς, ἢ τρῆμα, ἢ αὐλὸν ἔχειν ὀφείλει. ἐνταῦθα ἡ μετὰ τῶν ἁλῶν λελειωμένη βάλλεται σκαμωνία, καὶ ἐγκαθίσταται τὸ ἀγγεῖον τοῦτο λοπάδι ἐρεγμοῦ πλήρει· ἑψεῖται δὲ ὁ ἐρεγμὸς, ἔχων 19) τὴν μολιβὴν πυξίδα, ὀξυκράτου ἐπιχυθέντος, καὶ οὐχ ὕδατος. ὅτε 20) ἐρεγμὸς ἑψεῖται, καὶ ἡ σκα-

ante coenam data. et betae, et caepae in melicrato decoctae. et catapotia, ex nitro, pipere, resina, confecta, et brassca, si quis ea decocta cum nitro vescatur, et jusculum absorbeat. aut folia actes cum beta decocta idem praestabunt.

Ex Lyco. Aluum subducentia. Cap. 43.

Styracis, scammoniae, utriusque pares portiones. conficitur ad hunc modum. styrax valde admodum in mortario teritur, ut moliri queat: eique scammonia adiicitur, et globuli ad fabae magnitudinem conformantur.

Aliud. Scammonia cum sale candidissimo permultum laevigatur: tum in plumbea pyxide decoquitur. Ratio vero decoquendi est hujusmodi. pyxis plumbea duplex est. ejus operculum habere debet, aut foramen, aut fistulam. per eam viam scammonea cum sale trita inditur: idque vas in olla, quae lomento fabarum plena sit, insidet. coquitur autem lomentum fabarum, quod pyxida continet, posca affusa, non autem aqua. ubi lomentum coctum fuerit, etiam satis cocta erit scammonia. cum hoc fa-

14) Utitur eo Diog. Laërt. p. 215. 220.

15) Sic, sine accentu. Rasarius id praetermisit. Ἄπια et ἀπίτια dicuntur potius στέφειν. v. Dioscor.

16) Erotian. p. 50. ὑπηλάτῳ· τῷ τὴν κάτω κοιλίαν καθαίροντι, παρὰ τὸ ὑπελαύνειν εἰρημένον.

17) Codex: σφερία.

18) Rasarius videtur voluisse, μολυβδίνῃ. Mox Codex exhibet βολική. Paullo post, μολιβήν. Apud Polyaen. p. 774. legi, μολιβοῦν γραμματεῖον. Ergo μολιβῇ hoc loco. In Codd. facile confunditur β. υ μ.

19) De hoc dubito. Forte κατέχων.

20) Etiam haec mihi quodammodo dubia videntur.

μωνία ἱκανῶς ἑψήσεως ἔχει. ἐπειδὰν τοῦτο γένηται, ἀποψύξαι τῇ πυξίδι τὸ φάρμακον χρή. καὶ αὖθις λείου, ἢ αὐτὰ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἢ πεπέρεως λευκοῦ μίξαντα 21) τοσοῦτον, ὁπόσον 22) ἡδύνει τὸ φάρμακον ἱκανῶς. οὕτως εἰ μεταχειρίσαιο τὴν σκαμωνίαν, οὔτε τῷ στόματι, οὔτε τῷ στομάχῳ ἀηδὴς γίνεται, καὶ καθαίρει οὐδὲν μεῖον.

Φιλουμένου 23) καθαρτήριον πρὸς τοὺς χρονίως ῥευματιζομένους ὀφθαλμούς.

Πρασίου, ἀγαρικοῦ, χαμαίδρυος, κολοκυνθίδος ἐντεριώνης, 24) στοιχάδος, ἀνὰ ἕλκασιν· 25) ὀποπάνακος 26), σαραπίνου, 27) πετροσελίνου, ἀριστολοχίας στρογγύλης, πεπέρεως λευκοῦ, ἀνὰ πέντε. 28) κινναμώμου, ναρδοστάχυος, σμύρνης, πολίου, κρόκου, ἀνὰ τεσσάρων. 29) τὰ ξηρὰ πάντα ὁμοῦ κόπτειν δεῖ καὶ σήθειν. τὸν δὲ ὀποπάνακα καὶ τὸν σαραπῖνον, 30) καὶ τὴν σμύρναν τεθλασμένα ἀποβρέχειν ἐν τῇ θυίᾳ 31) μέλιτι, εἶτα λειωμένοις ἐπιμιγνύειν τὰ ξηρὰ, τρίβοντας, καὶ οὕτως εἰς ὑελοῦν 32) ἀγγεῖον ἀναλαμβάνειν, κἂν λείπῃ, τοῦ

ctum fuerit, medicamentum ipſum sinendum eſt, ut in pyxide refrigeretur. id poſtea iterum laevigabis, vel per ſe, vel piperis albi tantum addens, quantum ſatis ſit ad medicamentum rite condiendum. atque ita parata ſcammonea, neque ori, neque ſtomacho inſuavis erit, et nihilo ſecius purgabit.

Philumeni purgans medicamentnm ad oculos diuturna fluxione oppreſſos.
Cap. 45.

Marrubii, agarici, chamaedryos, colocynthidos medullae, ſtoechadis, ſingulorum pondo decem: opopanacis, ſagapeni, petroſelini, ariſtolochiae rotundae, piperis albi, ſingulorum quinque: cinnamoni, ſpicae nardi, myrrhae, polii, croci, ſingulorum quatuor. ſicca terenda ſimul ſunt omnia, et per cribrum traiicienda: opopanacen vero, ſagapenumque, et myrrham confracta in pila macerare in melle oportet. his poſtea laevigatis ſicca addenda, et ita conterenda: et ſic confecta vitreo vaſe ex-

21) Forte μῖξας. Antecedit enim λείου.

22) Forte, ἡδύνοι, intellecto ἄν.

23) v. Fabric. bibl. gr. Vol. XIII. p. 367. Duo loca ex Philumeno laudantur in Aët. edit. Hebenſtreit. p. 17. 25. περὶ ξανθῆς χολῆς et περὶ λαποθυμίας.

24) Dioscor. 3, 31. στιχάς.

25) Rasarius voluit, ἑλκὰς ι.

26) Dioscor. 3, 55. p. 195.

27) Immo, σαγαπήνου. Dioscor. 3, 95. p. 214. 3. 91. p. 210.

28) Nimirum ὁλκάς.

29) Forte, τέσσαρας. Mox vitiose etiam, σῆθειν.

30) Vide notam 27.

31) Scribitur θυεία, θυΐα etc. v. Galen. in Gloss. p. 59. Foes. Oec. Hippocrat. in ἀχόνη. Aristoph. Pac. vers. 227. 229. et alibi θυεία. Geopon. p. 1190. σύντριψον λεπτῶς ἐν ὅλμῳ ἢ θυΐᾳ.

32) v. Geopon. p. 329. 616. Alibi ὑέλινος et ὑάλινος occurrit.

μέλιτος προσεπιχεῖν. ἔστι δὲ τὸ φάρμακον τοῦτο θαυμαστὸν, ἰδίως τοῖς περὶ κεφαλὴν χρονίοις πάθεσι 33) συμπεφωνηκός. ὅθεν καὶ τῇ περὶ ὀφθαλμοὺς διαθέσει καταλληλότατον ὂν πεπείραται. 34) λύει μὲν γὰρ τὴν κοιλίαν συμμέτρως. εἰ δὲ ἐπὶ τῆς χρήσεως προσλάβοι ὀβολοὺς τέσσαρας σκαμμωνίας, ἢ καὶ ἓξ, ἐνεργέστερον καθαίρει. κατασπᾷ δὲ ἀπὸ κεφαλῆς πάντα, καὶ σχεδόν ἐστι 35) περισσὸν, καὶ τῆς κατὰ φύσιν τοῦ σώματος ἕξεως ἀλλότριον, τοῦτο διακρίνων, εἰς τὸ ἐκτὸς, ἀποδίδωσιν, ὥστε νεαρώτερα ἀπ' αὐτοῦ τὰ σώματα, 37) τάς τε συστάσεις καὶ τὰς ἐνεργείας, ἐν ου πολλῷ μετὰ τὴν κάθαρσιν χρόνῳ κτᾶσθαι. ἔστι δὲ ἡ τελεία πόσις αὐτοῦ δραχμαὶ β. μετὰ μελικράτου κυάθων ε. ἐκ περισσοῦ τῆς σκαμωνίας προσπλεκομένης. τισὶ μὲν οὖν καὶ μόνον ἤρκεσε τοῦτο τὸ φάρμακον, καὶ διὰ μιᾶς πόσεως τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν μορίων ὑγείαν ἀποδοῦναι. ου 37) τῇ καθάρσει ψιλῇ σχεδὸν 39) δεδωκαστᾷ τῇ ἀναδόσεως λόγῳ τὴν φυσικὴν εὐαρέστησιν ὑπεργασαμένων. ἐνίοις δὲ διὰ δευτέρας καὶ τρίτης πόσεως. ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν προετοιμάζεται, μετὰ ὠφελίμου δέξασθαι τὴν ἀπὸ τῶν μετασυγκριτικῶν βοήθειαν.

cipienda. fique mel defit, affudendum erit. Hoc medicamentum mirabile eft proprie in morbis capitis diuturnis. quam ob rem oculorum quoque affectionibus accommodatiffimum effe, ufu compertum eft. ventrem enim mediocriter foluit. si vero fub utendi tempus obolos quatuor, aut fex fcamoneae capiat, efficacius purgabit. revellit namque a capite omnia, et ferme etiam nimis. et quod a naturali corporis habitu alienum invenit, fecernit, et foras pellit: ut recentiora ab eo reddita corpora, et conftitutiones, et actiones fuas, non ita multo poft purgationem acquirant. fumma ejus potio drachmas duas continet, cum melicrati cyathis quinque praeter fcammoneam, quae adjungitur. ac quibufdam quidem medicamentum ipfum, idque una ejus potione, priftinam partium valetudinem potuit reftituere. non tamen nuda puraque purgatione naturalem affectionem, et hilaritatem, ratione diftributionis gignere, atque reftituere exiftimetur. quibufdam autem id effecit tum fecunda, tum vero etiam tertia potione, in aliis vero ita praeparat corpora, ut auxilium a metafyncriticis fint perceptura.

33) Mira mihi haec metaphora videtur, συμφωνεῖν πάθεσι. Forte, συμβεβιωκόσιν. De συζῆν dixi ad Chryoft.

34) Codex: πεπέραθαι. Sic.

35) Forte: ὅ, τι περισσόν.

36) Refertur ad φάρμακον. Ergo διακρίνον.

37) Intelligo κατά.

38) Forte, καὶ τῇ καθάρσει ψιλῇ σχεδὸν δεδοκίμασαι, τῷ τῆς ἀναδόσεως λόγῳ, τὴν φυσικὴν εὐαρέστησιν ὑπεργασάμενον, nimirum, τοῦτο τὸ φάρμακον.

39) Sic. Sed hoc monstrum vocabuli.

Ἀρχιγένους καθαρτήρια ἐπὶ πυρεττόντων.

Ἐπὶ τῶν εὐτρόπων πυρετῶν, τουτέστιν, ἐφ' ἂν ἰσχὺς μὲν ὑπόκειται, χρόνου δὲ ἔνδεια, ἀφαίρεσιν ἀθρόαν ποιητέον, χάριν τοῦ διακόψαι τὴν συνέχειαν. Φλεβοτομίᾳ μὲν οὖν ἐπί τε τῶν ἰσοκρατῶν χρηστέον, ἐπί τε τῶν θερμοτέρων μᾶλλον, ἤπερ ὑγροτέρων. 40) ὑπὸ δὲ τὸ ὑγρὸν ἐπικρατέστερον ᾖ, χρησιμωτέρα ἡ διὰ καθάρσεώς ἐστι τῆς ὕλης ἐλάττωσις. κἂν δὲ 41) ἡ καθαρὰ, οὐκ εὐθὺς σκαμμωνία, οὐδὲ τῶν βιαιοτέρων τὶ, ἀλλὰ ἠπιώτερα παραληφθήσεται. πρῶτον μὲν ἐπιθέματα καὶ καταχρίσματα 42) ἄγαν ἐκ τῆς βιαίου ὕλης, ἢ τὸ κατὰ διάδοσιν ἐνεργεῖν ἀμαυρὰ γίνεται. εἴωθα δὲ ἐγὼ χρῆσθαι καὶ καταπλάσματι, ἐπὶ διαστήματι ἡμέρας, καθ' ὑποχονδρίου πλατεῖ, ἕως ὀμφαλοῦ ἐπιῤῥίπτων αὐτό. ἄστε 44) δὲ καὶ καθ' ὅλης τῆς γαστρὸς αἰρίνου 45) ἀλεύρου μέρη τρία πρὸς ἓν τοῦ κνεώρου μιγνὺς ἐν μέλιτι καθεψῶν ἢ καταχρίων τιθυμάλλου ὀπὸν, καὶ κυκλαμίνου χυλὸν ἴσον, ἐλατηρίου ἡμίσει μιγνὺς, καὶ ἀνιεὶς αὐτὰ ὑγρᾷ τῷ χυλῷ τῆς κυκλαμίνου σὺν ὀλίγῳ μέλιτι, ὡς μὴ ἄγαν καταξηραινόμενα θρύπτηται, καὶ 46) συνεργῶ, βαλανεῖον προθεὶς ἐκ τῆς κυκλαμίνου γεγλυμμένον καὶ ἀποβεβρεγμένον εἰς ἅλμην ἐντιθεὶς, ἢ ἄλλό τι τῶν ὁμοίων. ἔπειτα καὶ τῶν λαμβανομένων ἤρκεσέ μοι λινο-

Archigenis purgantia medicamenta febricitantium. Cap. 46.

In febribus bonorum morum, hoc eſt, in quibus vires corporis ſubſunt, ſed tempus breve eſt, detractio confertim facieda eſt, ut morbi continuitas intercidatur. ergo in temperatis utendum eſt venae ſectione: idque potius in calidioribus, quam humidioribus eſt faciendum. si vero humor ſit abundatior, tunc materia utilius purgatione diminuitur. ſique purges, non ſtatim ſcammonea, aut aliquo violento medicamento, ſed placido id facies. primum enim quae imponuntur, quaeque illinuntur, si ex violenta materia conſtent, cum per diſtributionem et tranſmiſſionem agant, languida redduntur. Equidem cataplaſmate in diei ſpatio uti conſuevi, quod hypochondrio ſuperdarem ita latum, ut uſque * ad umbilicum pertineret. Quandoque etiam loliaceae farinae partes tres uni parti cneori admixtas melle decoquens, totum ventrem comprehendo: aut tithymali liquore oblino: aut cyclamini ſuccum pari pondere, dimidio elaterii miſcens et liquido cyclamini ſucco reſoluens una cum modico mellis, ne nimis exſiccata reddantur friabilia, glandulas conficio. quae ubi cyclamini ſuccum accepit,

40) Immo, ὅπου.

41) Forte, καθάρῃς. Ita et Rasarius videtur conjecisse. Mox vitiose in Cod. ὑπιωτέρα. Homer. Il. δ. 218. ἤπια φάρμακα.

42) Loco, ἄγαν — ἤ, malim, κἂν — ᾖ, τῷ κατά. Vitiose hic etiam legitur καταχρήσματα.

43) Cod. πλατύ. Mox, ἐπιῤῥίπτον.

44) Forte: ἔστ' ὅτε δὲ καί.

45) Ita in marg. In textu, ἐρίνου. Mox vitiose etiam κνεέρου. De αἶρα vide ad Geopon. p. 198. et αἴρας ἄλευρον p. 988.

46) συνεργω accentu caret in Cod.

ζάσεως χυλὸς, ὅσον εἰς πλῆθος τριῶν κοτυλῶν, ἐμπεπασμένους ἅλας ἔχων, ἢ ὀρὸς 47) ὁμοίως. ἀλυπότατον δὲ καὶ πάσῃ ἡλικίᾳ ἁρμόττον ἐστὶ πολυποδίου μέρη δύο, κνεώρου καὶ ἁλὸς, νίτρου ἀνὰ μέρος ἓν, κνίκου μέρος ἕν. δίδονται 48) πρὸς δύναμιν τελείοις δραχμαὶ γ. φυρᾶται δὲ μέλιτι εἰς κοπτῆς 49) τρόπον, ἢ ἐμπάσσεται εἰς ὑδρόμελι. καὶ αὐτὸ 50) δὲ καθ' ἑαυτὸ κνίκος ἐν τῷ ἴσῳ πλήθει, ἢ πλεῖστον ὁλκαὶ δ. ἱκανῶς κινεῖ. καταλληλότατον δὲ τοῖς εἰρημένοις ἐστὶ πυρετοῖς καὶ τοῦτο. καὶ τὸ εἰρημένον κοπτάριον. κλυσμὸς δὲ καὶ ἡ λινόζωστις 51) μὲν, καὶ ἡ κολονυνθίδος δὲ ἀφέψημα χρήσιμόν ἐστιν, εἰ μὴ μόνα τὰ σκύβαλα, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνωτέρω τὶ κομίζεσθαι δοκιμάζοιμεν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων πυρετῶν καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἀσιτίας τρόπῳ ὑποδεξαμένης τροφῆς τὴν παντελῆ κάθαρσιν προσάγεται. ἐν τρόπῳ δὲ καὶ τροφῆς ἐγὼ τὸν διὰ τῆς κολοκυνθίδος πολτὸν δίδωμι. σφαίρας κδ. ἐχούσας μέγεθος ποντικοῦ καρύου, ἃς καταπινέτω ὁ θεραπευόμενος 52) ἁμασίτους. εἶτα διακλυσάμενος τὸ στόμα, καὶ καταρροφήσας ὕδατος καθαροῦ 53) κυάθους τρεῖς ἡσυχαζέτω, τὴν κάθαρσιν ἀποδεχόμενος. χρηστὸν καθαρτικόν ἐστι, καὶ πυρετῷ

atque in muria praemaduerit, impono, aut aliquid aliud generis ejusdem. Tum ex iis quae sumuntur, satis fuit mercurialis succus, trium heminarum mensura, cui sal inditus fuisset, aut serum lactis eodem modo. Sine molestia vero hoc omni aetati est accommodatum. polypodii partes duae, cneori, salis, nitri, singulorum pars una: cnici pars una. dantur iis, qui viribus integris sunt, drachmae tres. melle autem imbuitur instar placentae: aut in hydromelite inspergitur. Ipse quoque cnicus per se eodem pondere, aut ad summum holcarum quatuor, datus, satis egregie movet: siquidem febribus ante dictis accommodatissimus is quoque est, et placenta itidem, quam diximus. Clyster vero, ex mercurialis et colocynthidis decocto, est utilis: si modo non solas feces, sed etiam aliud quippiam desuper educere in animo habemus. Quemadmodum igitur in his febribus haec dantur, non tanquam cibi, cum cibi perfectam purgationem recipiant: ita ego alimentorum loco pultem ex colocynthide dare consuevi 24. globulos, qui ponticae nucis magnitudinem compleant, deglutiat

47) Cod. ὄρος. Immo, ὀρὸς seu ὀῤῥός.

48) Cod. δίδοται.

49) Cod. κόπτης. v. Dioscor. 2, 125. p. 129. Dicitur κοπτὸν et κοπτάριον. Dioscor. 4, 190. p. 320. Vide hic paullo inferius.

50) Forte: αὐτὸς δὲ καθ' ἑαυτὸν κνίκος ἐν τῷ.

51) Cod. λινοζῶστις. De eo jam alibi monui. Rasarius videtur voluisse: κλύσμα δὲ ἐκ λινοζώστεως καὶ κολοκυνθίδος ἀφεψήματος. Turbata hic quaedam esse, quilibet animadvertit.

52) Sic Cod. Forte, ἅμα τοῖς σίτοις aut σιτίοις. Ita Rasarius videtur conjecisse. Mihi in mentem veniebat, ὁμαστήτους, nimirum, τὰς σφαίρας. Μασᾶσθαι seu μασσᾶσθαι nota sunt. Mox rursus Codex: διακλειστάμενος, quod correxi.

53) Rasarius θερμοῦ reddidit.

ού 54) βαρεῖ. ἄγει δὲ ὑδατώδεις χολὰς καὶ παχείας ὕςερον. πολλοὺς οἶδα ἰαθέντας μετὰ τοῦτο· τοὺς δὲ ἐπ' ὀλίγον ἐπισημανθέντας λουτρὸν ἐξιάσατο· οἷς δὲ ἐδέησε καὶ δεύτερον τοιαύτης δόσεως ιην 55) ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κράματος τὰ σφαιρία δίδοται. καὶ τῆς δευτέρας κενώσεως καιρὸς, ἀκμὴ τῶν εὐτρόπων πυρετῶν, ὅπου κόποι κεφαλῆς, ἀλγηδόνες, βάρη, ἀτονίαι, πυρώδεις ἐν ἰσχίοις διαθέσεις, 56) καὶ κάματος, ἄριςόν ἐςι τὸ φάρμακον. σκευάζεται δὲ οὕτω. λαμβάνονται κολοκυνθίδες β. καὶ ἐκγλυφείσαις 57) αὐταῖς ἐγχεῖται ἔλαιον, οὗ διανυκτερεύσαντος, 58) εἶτα ἀποχυθέντος εἰς χύτραν 59) ἐγκεκαινοσμένην, ὕδωρ ἴσον ἐμβάλλεται, καὶ θλασθεῖσαι ἐνεψῶνται 60) κολοκυνθίδες· εἶτα ἐκβάλλονται ἐκθλιβεῖσαι, καὶ μεταχεῖται εἰς ἑτέραν χύτραν ὁ χυλός· εἶτα ἀπὸ σιλίγνεως καθαρᾶς ἐκβληθὲν 61) ἕψεται πολτός. κἀπειδὰν καλῶς ἔχῃ, μέλανος ἐλλεβόρου καὶ σκαμωνίας κούφης ἡμιόλκιον· 62) μὲν, εἰ ἐπιεικὲς βούλοιο, ὁλκὴ δὲ, ὅταν εὔτονον, ἐμ-

una cum cibis ille, qui curatur: tum os colluat, et aquae calidae cyathos ternos forbeat, et quieti se tradat, purgationem expectans. est haec praestantissima purgatio, febri quoque non gravi. educit autem biles aqueas, et crassas. postea vero multos fuisse curatos vidimus: multos vero parum ab accessionibus vexatos, balnei usu fuisse integrae valetudini restitutos. Quibusdam vero bis dari hoc medicamentum necesse fuit: quibus globuli ex eodem temperamento fuerunt dati. et tempus secundae evacuationis est status febrium, quae bonorum morum dicuntur. cumque lassitudines capitis, dolores, gravitates, imbecillitates, feruidae in coxendice affectiones et labor urgent, tunc praestantissimum medicamentum est: quod ad hunc paratur modum. Duae colocynthides capiuntur, excavantur, oleum eis infunditur, per noctem ibi moratur, in ollam novam reiicitur, aqua pari portione additur, confractae colocynthides incoquuntur, expressae abiiciuntur: succus in aliam ollam transfunditur: fuligo abstergitur: puls decoquitur. ubi rite se habeat, nigri veratri et scammoniae levis semiholca, si mite velis medicamentum, si intentum

54) Forte: οὐ βαρύ. Mox post πολλοὺς addiderim οὖν. ὕςερον refero ad priora. Cum μετὰ τοῦτο enim non potest consistere. Igitur Rasarius silentio transiit. Forte, κατὰ, i. e. διό.

55) Sic, sine accentu, ac sine sensu Forte. οἷς ἀπὸ — δέδοται

56) Codex: πυρώδεις — διάθεσις. Aut ergo, ut ego edidi, aut πυρώδη: — διαθέσεις.

57) Erotian. p. 24. habet ἐκγλυφήσεται. Plato Polit. X. p. 471. κοίλῳ καὶ ἐξεγλυμμένῳ. Caret his adeo thesaurus Stephani.

58) Eleganter, tanquam de homine, dixit.

59) Immo, aut, ἐγκεκαινισμένην, aut, ἐγκεκαινωμένην.

60) Interposuerim, αἱ

61) Forte, ἐμβληθέν. Paullus Aegin. 1, 78. p. 23. memorat σιλιγνίτην ἄρτον. σιλίγνις est siligo. Species est tritici.

62) Codex: ἡμιόλβιον, et mox, ὁλκή.

πίσσεται, καὶ, 63) συντορυνηθέντος, σφαῖραι γίνονται.

'Ιερὰ 'Ιούστου. 64)

Κολοκυνθίδος ἔντερα δραχμ. κβ. στοιχάδος, χαμαίδρυος, πεπέρεως λευκοῦ, πεπέρεως μέλανος, ἀγαρικοῦ, ἐλλεβόρου μέλανος, σκαμωνίας, ἀνὰ δραχ. ιγ. ἀμμωνιακοῦ, θύμου, κρόκου, εὐφορβίου, ἀνὰ δραχ. η. σμύρνης δραχ. δ. σκίλλης ὀπτῆς δραχμ. ιϛ. ἔνιοι, κασίας δραχμ. δ. καὶ ναρδοστάχυος δραχμ. η. μέλιτος τὸ ἀρκοῦν.

'Επίθεμα ἐμετικόν.

'Ελλεβόρου λευκοῦ δραχ. η. πεπέρεως δραχ. δ. χολῆς ταυρείας τὸ ἀρκοῦν, ἀναλαβὼν ἐπιτίθει.

Φάρμακον, ὃ τῇ ὀσφρήσει καθαίρει διὰ γαστρός.

Χερσαίου ἐχίνου χολῆς, ἤτοι μελανθίου, ἢ νίτρου, ἑκατέρου δραχ. ρα. θαψίας χυλοῦ δραχ. δ. κνιδίου κόκκου δραχ. γ. ἐλατηρίου δραχ. α. ἅπερ εἰς κηρωτῆς εἶδος λειοῦται, ἐλαίου δὲ σικυωνίου, ἢ κυπρίνου, μίξας, σφαίρας ἀνάπλαττε δραχμιαίας, ὧν μίαν, εὔπεπτος ὢν ὁ καθαρθησόμενος, ὀσφραινέσθω. ἐπεκλύσει 65) δὲ τῇ ἐχομένῃ 66) εὐώδει μύρῳ. μετὰ ταῦτα δὲ αὐτὸν ἀνακτάσθω.

holca imponitur. his omnibus in ramenta diductis, orbes fiunt.

Hiera Iusti.

Colocynthidis interioris denarii 24. stoechados, chamaedryos, piperis albi, piperis nigri, agarici, veratri nigri, scammoneae, singulorum denarii 13. ammoniaci, thymi, croci, euphorbii, singulorum denarii 8: myrrhae denarii 4: scillae tostae denarii 16. Aliqui addunt casiae denarios 4, et spicae nardi denarios 8. mellisquod satis sit.

Epithema vomitum ciens.

Veratri albi denarii 8. piperis denarii 4. fellis taurini, quantum ad excipiendum satis sit, admoveto.

Medicamentum, quod odoratui admotum per aluum purgat.

Fellis terrestris echini, melanthii, aut nitri, utriusque denarii 101. succi thapsiae denarii 4. grani Cnidii denarii 3. elaterii denarius. levigantur instar cerati oleo Sicyonio, aut Cyprino admisto: fiuntque orbes unius denarii. horum unum odorabitur is, qui purgandus est, si bene concoxit. hoc autem admodum debilitabit: sed aliquo unguento odorato vires postea recreabuntur.

63) Vide Aristoph. Equitt. v. 1168. 1169. τορύνην. Ergo, συντορυνηθέντος.

64) De hoc v. Fabric. bibl. gr. Vol. XIII. p. 306.

65) De hoc dubito. Forte, ἐκκλύσει.

66) ἡμέρᾳ.

ΒΙΒΛΙΟΝ θ. ΚΕΦ. γ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ τῆς κατὰ μῆνα τῶν ἀέρων διαφορᾶς. Ἐκ τοῦ α. λόγου τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Ἐργάζεται 67) δὲ διαφορὰ ἐν τῷ ἀέρι παραπλησίως τῷ ἡλίῳ καὶ ἡ σελήνη περιϊοῦσα τὸν τῶν ζωδίων κύκλον. ἐργάζεται δὲ καὶ αὐτὴ τέσσαρας ὥρας μηνιαίας, ἀναλογούσας ταῖς ἐτησίαις, ἑβδομαδικῷ δὲ ἀριθμῷ περικυκλουμένας. ἡ μὲν οὖν πρώτη τοῦ μηνὸς ἑβδομὰς, ἀρχὴν μὲν ἀπὸ νουμηνίας ἔχει, πρόεισι δὲ μέχρι διχοτόμου. ἔστι δὲ ἐοικυῖα. ὑγρὰ γὰρ καὶ θερμὴ ἡ σελήνη ἡ ἐντεῦθεν, καὶ τὸ περιέχον ἐν τῷ καιρῷ τῷδε ὑγρότατον, καὶ 68) τηνικαῦτα ὡς ἐπίπαν καταῤῥιγνύνται, 69) καὶ οὗτοί γε ὑγροὶ καὶ γονιμώτατοι, παραπλησίως τοῖς ἐαρινοῖς. ἡ δὲ δευτέρα ἑβδομὰς, ἄρχεται μὲν ἀπὸ διχοτομίας, πόεισι δὲ μέχρι πανσελήνου, θέρει δὲ παραπλήσιος διὰ τοῦτο, ὅτι καρποὺς πέσσει μάλιστα. ἥ γε μὴν μετὰ πανσέληνον ἑβδομὰς μέχρι διχοτόμου, φθινούσης τῆς σελήνης, ξηρὰ καὶ μετοπώρῳ παραπλήσιος. ἡ δὲ τελευταία χειμῶνι ἔοικεν. ὅσα οὖν αἱ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὧραι ἐπιφέρουσι, τοσαῦτα καὶ παρὰ τῶν μηνιαίων ἡγητέον ἀπαντᾷν. ἐκεῖνο δὲ προσδιαληπτέον, ὅτι ὁ μὲν ἥλιος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν θερμαίνει τὰ σώματα· ἡ σελήνη δὲ μᾶλλον ὑγραίνει. παρὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν τούς τε ἐγκεφάλους

Ex Antyllo. De aëris differentia, quae in menſe eſt. Ex primo libro, qui eſt de praeſidiis extrinſecus incidentibus.

Lib. IX. Cap. 3.

Luna, quae aeque ac ſol Zodiacum perluſtrat orbem, differentiam in aëre creat. Facit enim quatuor tempora menſis, quae anni partibus proportione roſpondent, atque hebdomadibus diſtinguntur. prima igitur menſis hebdomas a novilunio ducit initium, et uſque dum luna duas in partes aequaliter diuiſa apparet, progreditur: eſtque veri ſimilis: cum luna humida, calidaque ſit eo tempore: et aër nos ambiens eo tempore humidiſſimus et calidiſſimus. ac tunc quidem humores plerumque ruunt et foecundi ſunt, non ſecus, quam vere. ſecunda autem hebdomas tunc incipit, cum luna in duas partes aequaliter ſecta eſt, et ad plenilunium uſque procedit: eaque aeſtati ſimilis eſt, ob hanc unam cauſam, quod fructus concoquit vel maxime. Hebdomas vero, quae plenilunium ſequitur, cum luna uſque minuitur, donec duas in partes ſit aequaliter ſecta, ſicca eſt, atque autumno eſt ſimilis. ultima vero hyemi comparatur. quot igitur anni tempora feruntur, tot etiam menſtrua eſſe tempora exiſtimandum eſt. Il-

67) v. ſcriptores astronomicos Cleomed. etc. edit. Basil. 1585. 8. p. 255. 265. 271. Mox verſ. 12. poſt ἐοικυῖα addiderim ἔαρι.

68) Hic ſpatium vacuum est octo fere litterarum. Duplex autem in margine conjectura proponitur. Altera: ἴσως οἱ ἄνθρωποι. Eam alius interposita linea damnavit. De ſuo autem alteram adscripsit, θερμότατον.

69) Ita Codex. Forte: καταῤῥήγνυνται. Dici hoc de imbre, grandine, et aliis ejus generis, notum eſt. Rasarius excogitavit, *humores*. Forte ὄμβροι voluit. Sed ita ὑγροὶ abſurdum. Forte συχνοί.

ἀεὶ ὑγροτέρους ἀποτελεῖ, καὶ τὰ κρέα σήπει, καὶ τὰ σώματα τῶν ἐν αἰθρίᾳ διαγόντων ὑγρότερα καὶ ἀμβλύτερα ἀπεργάζεται, καὶ καρηβαρίας καὶ ἐπιληψίας ἀνακινεῖ κατὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν.

ΚΕΦ. δ.

Περὶ 70) τῆς καθ' ἡμέραν διαφορᾶς τῶν ἀέρων. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὴν ἡμέραν λαμβάνομεν μετὰ τῆς νυκτός· ἀναλογίαν δὲ 71) καὶ ταύτην φαμὲν ἔχειν πρὸς τὸν ἐνιαυτόν. 72) ἔστι δὲ ὁ μὲν ὄρθρος ὑγρὸς καὶ θερμὸς, ἔαρι παραπλήσιος. διὰ τοῦτο ὅιτε ὕπνοι εὐκρινεῖς, καὶ τὰ σώματα ἀνεῖται, καὶ τὰ τῶν ὑγιαινόντων, καὶ 73) τὰ τῶν νοσούντων. ὥστε καὶ τοῖς πυρέσσουσιν εὐφορώτατον εἶναι τόνδε τὸν καιρόν. καὶ γὰρ ἀναθυμιάσεις ἀνιᾶσι περὶ τὸν ὄρθρον, καὶ αὖραι ποταμῶν ἀποπνέουσιν ὑγραὶ, καὶ δρόσος ἐπιπίπτει. 74) τὰ δὲ μέσα τῆς ἡμέρας, θέρει παρέικασται. τὰ δὲ κατὰ τὴν δείλην, φθινοπώρῳ. 75) τῆς δὲ νυκτὸς τὰ μὲν πρῶτα, καὶ 76) περὶ τὴν ἑσπέραν, ὅμοια τῇ

lud quoque est animaduertendum, solem sua vi corpora calefacere, lunam potius humectare. quod in causa est, ut luna humidius semper cerebrum reddat, et carnes putres faciat: corporaque eorum, qui sub dio vivunt, humidiora et obtusiora efficiat, eademque causa capitis gravitates, morbosque comitiales gignat.

Ex eodem libro ejusdem. De aëris differentia, quae in diei partibus est. Cap. 4.

Diem una cum nocte modo intelligimus, eumque anno similem esse pronunciamus. matutinum enim tempus, humidum, calidumque est, veri simile. quam ob rem somni puri et corpora, tam sanorum, quam aegrotantium recreantur. ex quo fit, ut febricitantes hac hora placidissime degant. nam exhalationes mane dissoluuntur, et humidae fluminum aurae respirant, et ros cadit. meridies autem aestati comparatur: pars vero, quae ad occasum pertinet, autumno. noctis vero pars prima, et quae circa vesperam est, occasui similis est. eo tempore neque somnum ae-

70) Ad marginem hujus capitis a recentiore scriptum est: *vide apud Stobaeum sermonem* 99. Ex eodem Stobaeo notantur etiam correctiones et supplementa. Ad manus habeo editionem Heeren, Viri Eruditissimi. Goettingae 1792. — 1801. 8. quae satis copiosis instructa est indicibus. Nullibi tamen Antylli mentionem factam esse deprehendi, tametsi studiose quaesierim. Fabricius tamen in bibl. gr. Vol. VIII. p. 697. 698. ex edit. Stobaei Gesneriana. Tig. 1559. quinque loca ex Antyllo notat. p. 549. 550. 646. 547. 550. Tria ultima loca inscribuntur: *de discrimine aëris.*

71) αὐτὴν, loco, καὶ ταύτην, ex Stobaeo.

72) Hic ex Stob. in marg. additur: καθάπερ ἐν τῇ β. τῶν ἐπιδημιῶν Ἱπποκράτης ἐπεσημήνατο.

73) καὶ τὰ, ex Stob. In textu, κατὰ.

74) Post haec in marg. ex Stobaeo: ἄνθη ἀναβαίνει καὶ πάντα τὰ ἐκ γῆς φυόμενα ἀνίησιν, ἔαρι τῆς στάσεως τῆς ὀρθρινῆς ἐοικυίας. Forte, καταστάσεως.

75) Rursus ex Stob. in margine: διὰ τοῦτο βαρῶν καὶ δυσαρεστημάτων διστικὰ, νοσερᾶς οὔσης τῆς δείλης, ἀνάλογον φθινοπώρῳ. Credo, haec supplementa accessisse a sapientia Stobaei.

76) Stob. interponit τά. Mox ex eodem notatur, ὑπνοῦν. Deinde, post κάμνουσιν, interponit: περὶ τήνδε τὴν ὥραν.

θάλψ. ἐντεῦθεν, οὔτε ὕπνον ἐπιτρέπομεν τοῖς κάμνουσιν, οὔτε ποτὸν προσφέρομεν, οὔτε ἄλλο προσάγομεν βοήθημα, εἰ μή τι ἕτερον προκαλοῖτο, ὑφορώμενοι 77) τὸν καιρὸν τοῦτον, ὥσπερ καὶ τὸν δειλινόν. τὰ δὲ μέσα τῆς νυκτὸς 78) χειμῶνι ἐξείκασται. πλεῖστον γὰρ τότε ὁ ἥλιος, καθάπερ καὶ ἐν χειμῶνι, ἀφέστηκεν ἡμᾶν· 79) αἵτε οὖν ὀδύναι τοῖς νοσοῦσιν ἰσχυρότεραι τῆς νυκτὸς εἰκότως, διὰ τὴν ψύξιν πυκνουμένης τὴν ἐπιφάνειαν, 80) καὶ ἐπιλαμβανομένης τῆς κατὰ τὸ ἄδηλον διαπνοῆς. καὶ τὰ ῥεύματα δὲ, καὶ τὰ τῶν ὀφθαλμιώντων, καὶ τῶν δυσεντερικῶν, καὶ τῶν κοιλιακῶν, καὶ τὰ αἱματικὰ, 81) ἀπὸ τῆς αὐτῆς προφάσεως ἐπιγίνεται, παντὸς τοῦ εἰωθότος 82) κατὰ τὸ ἀφανὲς, εἰς ἕνα τόπον συνδιδομένων, 83) τῶν ῥευματιζομένων. τὰ δὲ τελευταῖα τῆς νυκτὸς, διὰ τὴν πρὸς τὸν ὄρθρον γειτνίασιν τῆς αὐτῆς κράσεως ἐκείνῳ μεταλαμβάνει.

Κ Ε Φ. ε.

Ἐκ τῶν Ἀθηναίου. Περὶ ἀέρος. Ἐκ τοῦ κθ. λόγου.

Διαφέρει δὲ καὶ ὁ ἡλιούμενος ἀὴρ τοῦ ἀνηλίου καὶ σκιεροῦ, καὶ ὁ μεθ' ἡμέρας τοῦ νύκτωρ. ὁ μὲν γὰρ ἡλιούμενος, θερμότερός τε ἐστὶ καὶ λεπτίτερος· ὁ δὲ σκιερὸς, παχύτερος.

grotis ſuademus, neque potum damus, neque ullum aliud auxilium adhibemus, niſi quid aliud admoneat: quod facimus veluti illud tempus aeque ac tempus occaſus. mediae noctis tempus hyemi comparatum eſt: ſiquidem tum sol plurimum a nobis, ut hybernis diebus, diſtat. ergo dolores nocturno tempore vehementiores ſunt: idque merito, cum nox ſuo frigore extremam cutim denſet, et perſpirationem, quae clam in corporibus fit, intercipiat, et defluxiones, tum eorum, qui lippitudine laborant, tum eorum, quos tormina inteſtinorum exercent, tum eorum, qui coeliaci nominantur, tum eorum, quibus ſanguis fluit, ab hac eadem cauſa promoventur: cum ii, qui defluxionibus correpti ſunt, id totum, quod clam ferri conſuevit, unum in locum amandent. Ultima noctis pars propterea, quod matutino tempori propinqua eſt, ejuſdem cum eo temperamenti eſt particeps.

Athenaei. De aëre. Ex libro 29. Cap. 5.

Aër a ſole illuſtratus ab eo differt, quem ſol non vidit, et umbroſus eſt: itemque diuturnus a nocturno. nam quem ſol perluſtravit, calidior eſt et tenuior: umbroſus vero, craſſior. ſimi-

---

77) Sic correxi. In textu vitiose ὑφωρώμενοι. Ex Stob. notatur, ὑποφώμενοι. Sic.

78) In textu: χειμών. Ex Stob. χειμῶνι. Sic.

79) In textu: ἡμῖν.

80) Codex: τῆς ἐπιφανείας. Sed iſtud quoque ferri poteſt, si τῆς νυκτὸς reddatur noctu. Mox, loco ἐπιλαμβ. in marg. notatur ἀπο. Mox malim, κατὰ τὰ ἄδηλα. Ita certe ſaepius legi in his ipsis libellis. v. Foes. Oec. Hippocrat. p. 96. in διαπνοή, et Gatackerum ad Anton. 3, 1.

81) Ita in marg. correctum. In textu, αἵματι καί.

82) Poſt hoc ex Stob. notatur ἀπεῖναι. Forte, ἀπιέναι.

83) In marg. συνδιδομένου τὸν ῥευματιζόμενον. Ex his probo, συνδιδομένου, quod ad παντὸς refertur. Alterum non ſollicito. Nexus eſt: πᾶν τὸ εἰωθὸς ἀπιέναι τῶν (vel ἀπὸ τῶν) ῥευματ.

ὁμοίως δὲ καὶ ὁ φωτεινὸς ἧττον 84) ψυχρὸς, καὶ λεπτός ἐστιν· ὁ δὲ ἀφώτιστος καὶ ζοφερὸς, καὶ ψυχρότερός ἐστι καὶ παχύτερος. ὁ μὲν οὖν θερμότερος καὶ λεπτότερος, εὐδιάπνευστα παρασκευάζει· ὁ δὲ ψυχρὸς καὶ παχὺς τοὐναντίον. διόπερ αἱ νύκτες τοῖς ῥευματιζομένοις καὶ φλεγμαίνουσι, καὶ πυρέσσουσι δυσφορώτεραι. διαφέρει δὲ καὶ, ὁ κατὰ πόλιν ἀὴρ τοῦ κατὰ χώραν. πρῶτον μὲν γὰρ συνέχεται τοῖς οἰκοδομήμασιν ὁ κατὰ πόλιν. διόπερ ὁμοίως τοῖς κοίλοις τόποις θερμότερός ἐστι καὶ παχύτερος. ὅ, τε γὰρ ἥλιος, ἀδιάπνευστον ὄντα τὸν ἀέρα συνεχῶς θερμαίνει καὶ πυροῖ μᾶλλον· ἥ, τε ἀκινησία παχύνει, τῆς κινήσεως ὁμοίως τοῖς ῥιπίζουσι λεπτυνούσης ἅμα καὶ ψυχούσης τὸν ἀέρα. παχύνεται δὲ ὁ κατὰ πόλιν ἀὴρ, οὐ μόνον διὰ τὴν ἀκινησίαν συναγόμενος εἰς ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τῷ 85) σκιάζεσθαι τὸν πλείονα χρόνον, καὶ πολὺ μᾶλλον, τῷ πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἐκ τῆς πόλεως ῥεῖν εἰς αὐτὸν ἀναθυμιάσεις, καὶ πολὺ μᾶλλον ἐν ταῖς εἰς τέλος ἀδιαπνεύστοις πόλεσιν. ὁ δὲ ἐν ταῖς χώραις ἀὴρ, λεπτὸς ὢν καὶ καθαρὸς, ὀρεκτικωτέρους ἀπεργάζεται πρὸς τροφὰς καὶ εὐπεπτοτέρους, εὐτροφωτέρους τὲ καὶ εὐρουστέρους καὶ εὐαισθητοτέρους. ὅτι κατὰ μὲν τὴν πόλιν δυσδιαφόρητα μένει καὶ πλήρη τὰ σώματα, πάντοθεν κατειλημμένου τοῦ ἀέρος, ἅμα καὶ τῷ πλήθει τῶν οἰκιῶν, καὶ τῇ τῶν

lique modo lucidus, minus frigidus eſt et tenuis: tenebricoſus vero et obſcurus frigidior eſt et crassior. ergo, qui calidior, tenuiorque eſt, corpora facile perſpirantia reddit: contra facit, qui frigidus, craſſuſqe eſt. ex quo fit, ut noctes ſint iis, qui ex defluxione laborant, et iis, qui inflammatione vexantur, et febricitantibus, moleſtiſſimae. differt etiam aër, qui unius civitatis ſit, ab aëre regionis. In primis enim aër civitatis a domibus coarctatur, quocirca non ſecus, quam in cavis locis, calidior eſt et craſſior. ſol enim aërem, qui non perſpiratur, continuo calefacit, et magis accendit: at motus vacuitas craſſum reddit: cum motus aeque, ac ii, qui follibus perflant, aërem attenuet et ſiccet. Caeterum aër, qui civitate continetur, craſſus fit, non ſolum, qui in ſeſe cogatur ex eo, quod nullo motu cieatur, ſed eo etiam, quod multo tempore in umbra ſit: et multo magis, quod plurimae, atque omnis generis exhalationes ex urbe in aërem ipſum prodeant et fluant: et id quoque multo magis in iis urbibus, quae perſpirationibus omnino vacant. qui vero in regione eſt aër, cum tenuis puruſque ſit, facit, ut cibi appetentiores ſimus, et melius etiam concoquamus, et melius alamur, et meatus magis fluxiles ſint, et ſenſus nobis ſint integriores. cauſa eſt, quia aër civitatis, cum undique ſit concluſus, tum a multitudine domorum, tum a tectis ſuperimpoſitis, corpora facit, quibus ſucci difficulter digerantur,

84) Ita in marg. In textu ἴσον.

85) Sic dedi, loco τόν. Sic et mox correxi τὸν, in iſto, τῷ πολλάς.

τυχῶν 86) περιθέσει· ἐπὶ δὲ τῆς χώρας αἴθριος ὢν, ἀνειμένως καὶ λεληθότως τὸ περιττεῦον ἐκκρίνων, κοῦφόν τε καὶ εὔπνουν καὶ ἕτοιμον κατασκευάζει πρὸς τὴν τῆς τροφῆς λῆψιν.

ΚΕΦ. θ.

Ἀντύλλου. Περὶ ἀνέμων. Ἐκ τοῦ α. λόγου τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Ἡ τῶν ἀέρων κίνησις, ἄνεμός ἐστιν. ἀνέμων δὲ διαφοραὶ δύο. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν καθολικοί· οἱ δὲ τοπικοί εἰσιν. τοπικοὶ μὲν, οἱ ἐγχώριοι· καθολικοὶ δὲ, οἱ πανταχοῦ τῶν αὐτῶν ὀνομάτων ἀξιούμενοι. καὶ οἱ μὲν τοπικοὶ τῶν ἀνέμων παραπλήσιοι τοῖς τόποις εἰσὶν, ἀφ᾽ ὧν πνέουσιν. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ ὑγιεινῶν χωρίων, ὑγιεινοί· οἱ δὲ ἀπὸ νοσερῶν, νοσεροί. κατὰ μέρος δὲ, οἱ μὲν ἀπὸ γῆς, ξηρότεροι· οἱ δὲ ἀπὸ ὑδάτων, ὑγρότεροι. καὶ οἱ μὲν ἀπὸ θαλάσσης, ὑγιεινοὶ μάλιστα, χειμῶνος καὶ ἔαρος· θέρους δὲ θερμότεροι τοῦ δέοντος· οἱ δὲ ἀπὸ ποταμῶν, ὑγρότεροί τε τούτων, καὶ χειμῶνος, κακίους· θέρους δὲ, βελτίους. οἱ δὲ ἀπὸ λιμνῶν, ἀμφοτέρων ἀτοπώτεροι, κάκιστοι. οἱ δὲ ἀπὸ τελμάτων, καὶ οὐδὲ κατὰ μίαν ὥραν ἀγαθοί. οἱ δὲ ἀπὸ πεδίων καὶ γῆς εὐπνόου, βελτίους. τὸ δὲ οὖν ὅλον, πάντες οἱ τοπικοὶ τῶν καθολικῶν νοσερώτεροι· οἱ δὲ βοῤῥαῖοι, ὑγιεινότατοι. οἱ δὲ ζέφυροι, πνέοντες ἀπὸ δυσμῶν, ὑγροί τε καὶ προσηνεῖς· ὑγιεινοὶ μὲν ἧσσον, ἢ ὁ βοῤῥᾶς. ἡμεῖς 87) δὲ καὶ οἰκεῖοι τῷ σώματι πάντων μᾶλλον.

eaque replet. at, qui in regione est, cum late pateat, et sub dio sit, remisse et dissolute id, quod superfluit, excernens, et leve, et probe perspirans, et promtum ad sumendos cibos corpus reddit.

Antylli de ventis. Ex primo libro de auxiliis. Cap. 9.

Ventus est aëris motus. ventorum duae sunt differentiae. alii universales sunt, alii locorum proprii. qui locis tribuuntur, sunt, qui regionibus conveniunt: universales, qui ubique locorum eodem nomine et vocabulo gaudent. qui ad loca pertinent, naturam sequuntur locorum, a quibus efflantur. qui a salubribus, salubres: qui a morbosis, morbosi sunt. pro parte vero, qui a terra spirant, ficciores: qui ab aquis, humidiores. qui a mari prodeunt, salubres sunt, maxime hyeme et vere: aestate vero calidiores sunt, quam par fit. quos flumina mittunt, his humidiores sunt, hyeme deteriores, aestate meliores. qui e stagnis exhalant, utrisque absurdiores. pessimi vero judicantut, qui e paludibus exeunt: neque ullo tempore sunt boni. qui a campis et terra perspirata, meliores. ad summam igitur, qui locorum sunt, magis morbosi, quam universales, censentur. caeterum boreales saluberrimi. Zephyri ab occidente flantes, humidi sunt et lenes: minus tamen, quam boreas, salubres. corpori autem magis, quam alii, sunt apti, atque accommodati. pravi

86) Aut τοίχων, aut τειχῶν legendum.
87) Corrigo, ὅμως.

φαῦλοι δέ εἰσι πρὸς ὑγείαν καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς εὖροι.

ΚΕΦ. ια.

Ἀντύλλου. 88) Περὶ τόπων. Ἐκ τοῦ α. λόγου τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Οἱ ὑψηλοὶ τῶν τόπων ὑγιεινότατοι, τοῦ αέρος ἐν αὐτοῖς ου μένοντος, ἀλλὰ περιχεομένου, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμων συνεχῶς ἀπωθουμένου. εὔπνοοί τε δὴ, καὶ διαθέσεσι ταῖς περὶ θώρακα πάσαις ἐπιτήδειοι. 89) λεπτοὶ, καὶ κεφαλῇ πεπονθυίᾳ, καὶ τοῖς αἰσθητηρίοις ἅπασιν ἐπιτήδειοι. οἱ δὲ ταπεινοὶ τοῖς προειρημένοις ἀνάρμοστοι· διαφορουμένοις δὲ, καὶ συγκοπτομένοις ἐπιτήδειοι, καὶ γέρουσιν. 90) οἱ δὲ παραθαλάττιοι τόποι τοῖσδε ὑδρωπικοῖς, 91) καὶ τοῖς ὑπὸ ῥεύματος οὗτινοσοῦν ἐνοχλουμένοις, ἁρμόδιοι, καὶ ὅπου διαμύξαι, ἢ θάλψαι ἢ ἀναστομῶσαι. 92) ἀγαθοὶ δὲ καὶ νευρικοῖς καὶ ἀρθριτικοῖς πᾶσιν· ἐπιτήδειοι δὲ καὶ ὀρέξεσι κεκακωμέναις. οἱ δὲ μεσόγαιοι ψυχρότεροι τῶν παραθαλαττίων· καὶ πρὸς μὲν τὰ ὀξέα νοσήματα, ἐὰν μήτε ἀμπελώδεις 93) ὦσι, μήτε κοῖλοι, κρείττους τῶν παραθαλαττίων. πρὸς δὲ τὰ χρόνια, χείρους. οἱ δὲ ἑλώδεις, κακοὶ μὲν ἀεί. θέρους δὲ, καὶ λοιμώδεις. 94) κακοὶ δὲ καὶ

autem et adversi valetudini sunt Euri, qui ab ortu solis spirant.

Antylli de locis. Ex primo libro de auxiliis. Cap. 11.

Loca sublimia saluberrima sunt, cum aër in eis non sit permanens, sed perfundatur, et a ventis continenter exagitetur. cumque recte perspirentur, omnibus thoracis affectionibus erunt accommodata. tenuia vero et capiti laboranti, et omnibus sensuum instrumentis convenient. at loca humilia ante dictis non sunt idonea. iis vero, qui per halitum digeruntur, qui in syncopas cadunt, et senibus, apta sunt. loca vero maritima hydropicis, et quibus quaevis defluxio molesta est, accommodata sunt: itemque, ubi detergendum, aut calfaciendum, aut aperiendum est, conueniunt. sed prosunt etiam omnibus iis, qui nervorum et articulorum doloribus torquentur. Iam depravatis quoque appetitibus prosunt. Mediterranea vero sunt maritimis frigidiora, caeterum ad morbos acutos, si neque vitibus consita, neque cava fuerint, sunt maritimis accommodatiora: sed ad morbos diuturnos ineptiora. stagnatia cum semper sunt in vitio: tum vero etiam aestate sunt pestilentia. praeterea, quae metallis propinqua sunt, mala itidem existimantur.

88) Huic capiti rursus adscriptae diversae lectiones ex Stobaei, ut hic notatur, sermone 99.
89) λεπτοὶ notatur deesse apud Stobaeum. Item, quod paullo post legitur, ἐπιτήδειοι.
90) Hic in marg. additur ex Stob. δὲ ἁρμόζουσι μᾶλλον τῶν ὑψηλῶν.
91) καὶ τοῖς notatur deesse apud Stob.
92) Nimirum, δεῖ. χρὴ, δέον.
93) ἑλώδεις. Stobaeus.
94) Hic in margine est: *Hoc loco multa desunt, quae apud Stobaeum sunt.*

οἱ πρὸς μετάλλοις. ξηροὶ 95) δὲ καὶ πνιγώδεις. οἱ δὲ καθύγειοι, 96) εὔχυμοι ὄντες, ταῖς ξηροτέραις ἁρμόζουσι διαθέσεσιν. οἱ δὲ ἀργιλώδεις, διαλυτικοὶ τοῦ 97) τόνου, ἔκλυτον ἔχοντες τὴν ἀναθυμίασιν· οἱ δὲ πυρόγειοι, 98) ξηραντικώτεροι τούτων· οἱ δὲ μελάγγειοι τόποι, πάντων ἄριστοι.

ΚΕΦ. ιβ.

Ἐκ τῶν Ἀθηναίου. Περὶ τόπων. Ἐκ τοῦ α. λόγου.

Οἱ μὲν ὑψηλοὶ τῶν τόπων εἰσὶ ψυχρότεροι καὶ εὐπνεύστεροι· ψυχρότεροι μὲν, διὰ τὸ ἀπὸ ὀλίγου τοῦ ἐπιπέδου ὀλίγας ἔχειν τὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀντανακλάσεις· εὔπνοοι δὲ, διὰ τὸ πανταχόθεν ἐξανεῶχθαι, καὶ μηδὲν ἔχειν τὸ ἐπιπροσθοῦν τοῖς πνεύμασι. διόπερ ὑγιεινῶς τὰ πολλὰ διάγουσιν οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτοῖς. χειμῶνος δὲ αὐτοῖς τὰ διὰ τὸ ψύχος γινόμενα μᾶλλον συναντᾷ πάθη. οἱ δὲ ταπεινοὶ, ἧσσόν εἰσιν ὑγιεινοὶ, διὰ τὴν θερμότητα, καὶ μάλιστα τοῦ θέρους, καὶ διὰ τὸ ἧσσον διαπνεῖσθαι, ταπεινοτέρας τῆς χώρας ὑπαρχούσης. εἰ δὲ καὶ ὄρεσιν ὑψηλοῖς τε περιέχοιντο, πολὺ μᾶλλον ταῖς ἀπὸ τῶν καιομένων ὀρῶν ἀντανακλάσεσι πυρώδης ὁ ἐν αὐτοῖς ἀὴρ γίνεται. ἡ δὲ κατάφυτος χώρα τῆς ψιλῆς ἧσσόν ἐστιν εὔπνους καὶ

siquidem sicca sunt et suffocantia. quae vero sub terra sunt, si boni succi fuerint, siccioribus affectionibus apta censentur. argillosa vero, robur dissoluunt, cum exhalationem habeant, in qua exsoluendi vis inest. russa maiore exsiccandi vi, quam quae nunc diximus, sunt praedita. nigra vero omnibus bonitate longe praestant.

Ex Athenaei libro primo de loco. Cap. 12.

Sublimia loca frigidiora sunt, et facilioris perspirationis. frigidiora vero ideo, quod a planitiei exiguitate paucas radiorum solis reflexiones habeant: facilius autem perspirantur, quia undique sunt aperta, nec quicquam sit, quod ventos repellat. ex quo fit, ut, qui in eis degunt, plerumque sani vivant. hyeme tamen in morbos, quos frigus excitat, magis incidunt. loca vero humilia non ita salubria sunt. in causa est calor: et praesertim aestivo tempore: atque etiam, quia minus perflantur, cum humilior sit regio. quodsi altis quoque montibus sint inclusa, eorum aër multo magis feruidus ab adurentium temporum reflexionibus reddetur. Praeterea regio plantis consita, minus perflatur, minusque a sole lustratur, quam nuda: quocirca per hyemem umbrosa

95) γὰρ, loco δέ. Stob.

96) βαθύγειοι. Stob. Istud nihili est. Aliud est κατάγειοι, quod mox occurrit cap. 13. nota 2.

97) στομάχου. Stob.

98) Ita correctum, loco πυῤῥόγειοι. De πυρὸς et πυῤῥὸς alibi ex Codicibus monui. Saepe enim legitur πυρὸς, loco πυῤῥὸς in Codicibus satis accurate scriptis.

εὐήλιος. διόπερ καὶ χειμῶνός ἐστι σκιερὰ καὶ ψυχρὰ, καὶ θέρους δυσήνεμος καὶ πνιγώδης. διόπερ τὴν διαπνοὴν τοῖς ἐνδιατρίβουσι φαυλοτέραν παρασκευάζει. ὅσαι δὲ τῶν χωρῶν καὶ τῶν πόλεων ἐπεισάκτους ἔχουσι ποταμοὺς ἔξωθεν, συμμέτρων ὄντων αὐτῶν, καὶ μάλιστα, ἐὰν ξηρότατοι τυγχάνωσιν, ὄντως 99) οἱ τόποι εὐκρατότατοι γίνονται· πλεοναζόντων δὲ αὐτῶν, οὐ μικρὰ συνέργεια συμβαίνει πρὸς 100) τὰς νόσους γίνεσθαι. ὅ, τε γὰρ ἀὴρ ὑγραίνεται, καὶ συνυγραίνει διά τε τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς διαπνοῆς τὰ σώματα, καὶ τὰς ἑώας καὶ τὰς δειλινὰς ψυχροτέρας δεχόμενος τὰς ἀπὸ τῶν ὑδάτων ἀποῤῥοίας, περιψύχει τὰ σώματα, καὶ φθινοπωρινὴν κατάστασιν ἐν τῷ θέρει παρέχεται. οἱ δὲ ἑλώδεις τῶν τόπων καὶ λίμνας ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντες, διὰ πολλὰς αἰτίας εἰσὶ νοσεροί. ἀπὸ γὰρ τῶν λιμνῶν πᾶσα ἡ παρακειμένη χώρα βρεχομένη καθυγραίνεται· καὶ πρῶτον μὲν οἱ ἐν αὐτῇ καρποὶ νοσεροὶ τυγχάνουσιν ὄντες, ἅτε διὰ τὴν ὑγρότητα μὴ 1) κατακρατούμενοι, μήτε τὴν ἁρμόζουσαν πέψιν λαμβάνοντες· καὶ ὁ ἀὴρ δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις τόποις· ὑγρός ἐστι καὶ παχύς· τῶν τε ἑλῶν παντοδαπὰς σήψεις λαμβανόντων, ἡ ἀπὸ τούτων ἀναθυμίασις, οὐ μόνον παχὺν, ἀλλὰ καὶ μοχθηρὸν κατασκευάζεται τὸν ἀέρα. αἱ 2) δὲ κάθυγροι τὰ πολλὰ καὶ σύνδενδροι τυγχάνουσιν οὖσαι· αἱ δὲ πεπυκνωμέ-

est ac frigida: per aestatem vero difficulter a ventis perflatur, suffocansque est: et ob eam ipsam causam respirationem habitantibus deteriorem parat. Quaecunque autem regiones et civitates flumina habent, quae extrinsecus perducuntur, cum ipsa moderata sint, et praesertim, si loca siccissima esse contingat, fiunt temperatissimae. si vero excedant, non parua fit ad morbos gignendos accessio. quandoquidem et aër humectatur, et respirando, atque inspirando, corpora simul humectat. tum etiam matutinas ac vespertinas aquarum defluxiones frigidiores excipiens corpora perfrigerat, et in aestate constitutionem affert autumni. stagnantia vero loca, in quibus paludes sunt, multis de causis sunt morbosa. nam a stagnis tota adiacens regio madefacta supra modum humectatur. atque in primis, qui in ea fructus proveniunt, morbosi sunt omnes, cum prae humiditate suam temperiem non sint sortiti, nec ad idoneam maturitatem peruenerint. aër vero in hisce locis, humidus, crassusque est. cumque stagna corruptelarum omne genus suscipiant, exhalatio, quae ab eis manat, aërem non solum crassum, sed etiam pravum reddit. ad hoc accedit etiam, ut perhumidae regiones, plerumque arboribus sint refertae: quaeque densis arboribus obsidentur, difficulter perflantur. Praeterea regiones, quae salsae sunt, ac suapte natura perhumidae, et cavae, mor-

99) In marg. ὄντες. Ita ad priora refertur.
100) Forte interponendum τό.
1) Hoc, mihi quidem, alienum videtur. Forte, κατακεκραμένοι, aut, κατακρατυνόμενοι.
2) Intelligo, χώραι.

ναι τοῖς δένδρεσι δυσκόλως διαπνέονται. πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις, αἱ λικμάζουσαι 3) χῶραι, καὶ φύσει κάθυγροι, καὶ κοῖλαι, ἐπίνοσοι τυγχάνουσιν, οὐ μόνον διὰ τὰ ὕδατα, καὶ τοὺς ἀέρας· ταῦτα γὰρ οἱ πολλοὶ μᾶλλον αἰτιῶνται· ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς τροφὰς, ὑγροτέρας τὲ καὶ ψυχροτέρας ὑπαρχούσας· περὶ ὧν οὐδεὶς οὐδένα λόγον πεποίηται. οὐ μὴν ἀλλ', ἐπεὶ καὶ κοῖλοι τοὐπίπαν εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι τῶν τόπων, οὐ μόνον ἀδιάπνευστοι καὶ παχεῖς, διὰ τὴν ταπεινότητα, πρόσγε 4) καὶ διακαεῖς κατὰ τὸ θέρος εἰσίν. ὁ γὰρ αὐτὸς ἀὴρ, ἐπιμένων ἐπιπλεῖον, θερμαίνεται ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων τόπων, ἀντανακλάσεσι τοῦ ἡλίου, καὶ μάλιστα, ἐὰν ὑψηλοὶ τυγχάνωσιν ὄντες οἱ τόποι, περισσότερον διακαίουσι τὸν ἀέρα. πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις, ἐπινοσωτέρους οἰόμεθα τοὺς λιμνάζοντας καὶ ἑλώδεις τόπους, καὶ μάλιστα τοῦ θέρους, διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τοῦ ἀέρος. αἱ . . ν γὰρ ἑωθιναὶ 5) περιψύχουσι ταῖς ἀπὸ τῶν ἑλῶν αὔραις τοὺς ἐνοικοῦντας· αἱ δὲ μεσημβριναὶ 6) θερμαίνουσιν· εἶτα αἱ δειλιναὶ περιψύχουσι. διὰ δὲ τὴν ἀνωμαλίαν τῆς ψύξεως καὶ τῆς θερμότητος, καὶ τὸ μετόπωρον νοσερὸν πέφυκεν. αἱ δὲ ἄνυδροι καὶ ξηραὶ χῶραι συναναξηραίνουσι τὰς ἕξεις, καὶ εὐπνουστέρας καὶ καθαρωτέρας παρασκευάζουσιν. οὐ μόνον δὲ ὁ ἀὴρ, ξηρὸς ὢν, ξηροτέρας ἀποτελεῖ τὰς ἕξεις, ἀλλὰ καὶ αἱ

boſae ſunt, id quod eis ineſt, non ſolum propter aquas, et aërem, quanquam plerique haec in cauſa potius eſſe volunt: ſed etiam, propter alimenta humidiora frigidioraque, de quibus nemo verbum ullum fecit. veruntamen, quoniam cava loca ejuſmodi ſunt fere, non modo non perflantur, verum et craſſa ſunt, propter humiditatem, et aeſtate aeſtuoſa. etenim idem aër permanens a locis adiacentibus ſolis reflexione nimis calefit: ac praeſertim, ſi ſublimia ſint loca, aërem plus aequo aeſtuoſum redduut. Iam vero morboſiora loca eſſe cenſemus ſtagnantia atque paluſtria: et praecipue per aeſtatem, ob aëris inaequalitatem. matutinae enim aurae, a ſtagnis manantes, refrigerant eos, qui inhabitant: meridianae vero calfaciunt, tum veſpertinae perfrigerant. et propter caloris, frigorisque inaequalitatem autumnus morboſus eſt. Regiones porro aquis vacantes et ſiccae, habitus ſimul exſiccant, et melius ſpirantes, ac puriores faciunt. atque aër quidem ſiccus non modo ſicciores habitus facit, ſed etiam, ſi alimenta calidiora, ſiccioraque fuerint, facile conficientur, facileque diſtribuentur, et naturas calidiores, purioreſque conſtituent. Loca etiam mediterranea a maritimis differunt: quoniam maritima omnia humiliora, calidioraque mediterraneis ſunt. idcirco pleraque ex maritimis ſalubriora ſunt, ſicciorеſque habent re-

3) Lego: αἱ ἰκμάζουσαι aut λιμνάζουσαι.
4) Malim, πρὸς δὲ καί.
5) Ex proximo αὔραις intelligo, αὔραι.
6) Monſtrum vocabuli eſt in Codice: μεσκυβριναί.

τροφαὶ θερμαντικώτεραι καὶ ξηρότεραι τυγχάνουσιν, εὐκατέργαστοί εἰσι καὶ εὐδιοιτικοὶ, 7) καὶ τὰς ἕξεις θερμοτέρας καὶ καθαρωτέρας παρασκευάζουσι. διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ μεσόγειοι τόποι τῶν παραθαλασσίων. πάντες γὰρ οἱ παραθαλάσσιοι ταπεινότεροί εἰσι, καὶ θερμότεροι τῶν μεσογείων. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν παραθαλασσίων ὑγιεινότεροί εἰσιν οἱ ἀναπεπταμένοι καὶ ξηροτέρας ἔχοντες μᾶλλον τὰς χώρας, ἢ καθύγρους καὶ διόμβρους. ὅθεν αἱ νῆσοι ὑγιεινότεραί εἰσι, καὶ τοὺς καρποὺς φέρουσι διαφορωτέρους. μεγάλη δέ ἐστι διαφορὰ τῶν τόπων, καὶ παρὰ τὴν ποιότητα τῆς χώρας. ὑγιεινότεροι γάρ εἰσιν οἱ ὀρεινοὶ, καὶ τῶν διασήμων οἱ ξηρότεροι. αἵ τε γὰρ ἀναθυμιάσεις ἐκ τῆς γῆς λεπταί εἰσι καὶ ξηραί. διόπερ ὁ ἐν αὐτοῖς ἀὴρ οὐχὶ μόνον προσδίδωσι τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον κενοῖ τὶ ἐξ αὐτῶν, διὰ τὴν ξηρότητα· τά τε ὕδατα, ἐὰν μή τις ἄλλη κακία περὶ τὴν γῆν ὑπάρχῃ, λεπτὰ ὄντα καὶ καθαρὰ, κουφότερά ἐστιν, οἵ τε καρποὶ βελτίους πρὸς ὑγείαν, ἐκ καθαρωτέρας καὶ λεπτοτέρας ὕλης γεγονότες, καὶ πεπεμμένοι κατὰ λόγον.

gione potius, quam humidas, et imbribus irriguas. quae res facit, ut insulae saluberrimae sint, et excellentiores fructus ferant. In locis quoque magna differentia ex qualitate regionis versatur. nam montana salubriora sunt, et inter insignia, que ficciora sunt. etenim exhalationes ab humo elatae, tenues ficcaeque sunt. quare aër, qui ab eis excitatur, tantum abest, ut aliquid addat corporibus, ut contra etiam, aliquid ab eis evocet, et propter ficcitatem evacuet. Aquae, si nullo alio vitio terra sit imbuta, tenues cum sint, puraeque, sunt leviores: fructus ad bonam valetudinem accommodatiores, multò puriorem, tenuioremque materiam gignunt: et rite sunt concocti.

ΚΕΦ. ιγ.

Περὶ οἴκου. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ α. λόγου, τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Τοῖς μὲν ὀξέως νοσοῦσιν, οἱ κατάγειοι 8) τῶν οἴκων ἐπιτήδειοι, καὶ μάλιστα καυσουμένοις τὲ καὶ 9) συγκοπτομένοις. καὶ γὰρ εὐψυχέστεροι τῶν ὑπερῴων, καὶ συνέχουσι τὴν δύναμιν. ἐπιτήδειοι δὲ καὶ τοῖς αἷμα ἀνάγουσι, καὶ τοῖς

Antylli. Ex primo libro de auxiliis. De domo. Cap. 13.

Domus, quae ad terram sunt, cum febricitantibus, tum vel maxime iis, qui ardenti febri iactantur, quique in syncopen cadunt, accommodatae sunt: quandoquidem sunt apte frigidiores, quam sublimia tabulata: et vires aegro-

7) Corrigendum: εὐδιοίκητοι, quod in his ipsis libellis ac saepenumero de alimentis apud medicos occurrit. Contrarium est δυσδιοίκητος. Vide utrumque in indice. Mox vers. 7. malim πολὺ, loco πολλοί.

8) Habet Plato p. 435. 441. Cinnam. p. 187.

9) Supra jam hoc lectum est. De morbo, quae Graecis συγκοπὴ dicitur, exponunt Galen. de caus. sympt. lib. 3. cap. 2. Arctaeus περὶ ὀξ. παθ. lib. 2. cap. 3. Paul. Aegin. lib. 3. cap. 34.

ὑπὸ κεφαλαίας ἐνοχλουμένοις. οἱ δὲ ὑπερῷοι, τοῖς ἐν θώρακι φλέγμα συνειλεγμένον ἔχουσι, καὶ ὅλως, σώματι πολυύλῳ 10) ἐπιτηδειότεροι οἱ μεγάλοι τῶν οἴκων, καὶ ὅπου τὶς σκορπίσαι δεῖ. ἀγαθὴν δὲ δύναμιν δαπανῶσι διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐν αὐτοῖς ἀέρος, ἐξαρπάζοντες τρόπον τινὰ τῶν σωμάτων αὐτήν. οἱ δὲ μικροὶ τἀναντία δρῶσι. καὶ οἱ μὲν ὑψηλοὶ εὔπνοιάν τε ἐργάζονται, κεφαλὴν κουφίζουσι, μάλιστα ἐν πυρετῷ κεκακωμένῳ. οἱ δὲ ταπεινοὶ, ὅλως ἄθετοι. καὶ οἱ μὲν μεσημβρινοὶ πρὸς πᾶσαν διάθεσιν ἐπιτήδειοι, πλήν γε πρὸς 11) τὰ ψύξεως δεόμενα. πρὸς δὲ ταῦτα οἱ ἀρκτικοὶ βελτίους. δευτέραν δὲ χώραν ἔχουσιν, οἱ ἀνατολικοί· κάκιστοι δὲ οἱ δυτικοὶ, καὶ μάλιστα θέρους. τοῦ γὰρ ὄρθρου, ἐν ᾧ μάλιστα κούφως διάγουσιν οἱ νοσοῦντες, σκυθρωπὸν ἔχουσι τὸ φῶς, καὶ τὰς δειλινὰς ὥρας καὶ τὰς νύκτας 12) πληγώδεις. οἱ δὲ κεκονιαμένοι στιλπνῷ κονιάματι πληκτικοὶ καὶ ἀπηνεῖς. ἔτι δὲ ἀπηνέστεροι οἱ ἀλιθοκόλλητοι, 13) οἱ δὲ ἐκ λί-

tantium sustinent et continent. Conueniunt eaedam iis, qui sanguinem reiiciunt, et qui capitis dolore vexantur. tabulata vero superiora apta sunt iis, qui pituitam in thorace collegerunt. ad summam, corpori, quod multae materiae sit, magnae domus sunt idoneae. valent enim ad discutiendam materiam, et integram vim, probamque facultatem, quam corpora quodammodo rapiunt, propter aëris copiam impertiuntur. paruae domus horum contraria efficiunt. sublimes vero respirationis facilitatem gignunt, caput levant, ac praesertim, quod ex febri vitium contraxerit. humiles omnino improbantur. quae ad meridiem sitae sunt, ad omnem affectionem sunt accommodatae, praeterquam ad eas, quibus refrigeratione opus est: ad quas aptiores sunt aquilonales. secundo loco censentur, quae ad orientem solem spectant: pessimae, quae ad occidentem: et praesertim aestate. habent enim lucem matutini temporis, in quo maxime aegrotantes sunt meliusculi, tristem et inamoenam: et vespertinas horas atque nocturnas cum molestia traducunt. Quae calce oblitae sunt, splendore calcis sensum tentant, injucundaeque sunt. sed sunt etiam injucundiores, quae sine lapidibus sunt coagmentatae.

10) Hoc superius lectum, nisi nunc Rufum Ephesium cum his libellis confundo. Habet etiam scholiasta Hermogenis p. 354. edit. Aldin. 1509.

11) Quod neutro genere dixit, intelligo πάθη.

12) Intellige ἔχουσι. πληγώδεις nihil notat. Conjicio ergo πνιγώδεις, quod quin de locis et domiciliis recte dicatur, nemo dubitabit. Mox tamen, et pag. 236. est πληκτικοί. Pag. 199 est πλαδῶδες.

13) Est hoc contrarium τοῦ λιθοκόλλητος, quod frequenter occurrit.

θων δεδωμημένοι, ἀπηνέϛεροί τε καὶ ψυχρότεραι τῶν πλινθίνων. οἱ δὲ γεγραμμένοι, πυρεκτικοῖς καὶ παρακοπτικοῖς ἀθετώτατοι, φαντασίας ἐγείροντες ἀλλοκότους. οἱ δὲ λεπτὴν ἔχοντες τὴν περιβολὴν τῶν τοίχων, φαῦλοι. εὐμετάβολος γὰρ ὁ ἐν αὐτοῖς ἀὴρ, ῥαδίως συντρεπόμενος τῷ ἔξωθεν περιέχοντι.

Κ Ε Φ. ιδ.

Περὶ ϛρωμνῆς. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἁι ἐπὶ κλίνης κατακλίσεις ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐπὶ ϛιβάδος· αἱ δὲ ἐπὶ ϛιβάδων βελτίους τῶν ἐπὶ γῆς. ἀπηνέϛεραι μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ κλίνης αὗται. αἱ δὲ ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς τῇ ἀπηνείᾳ, καὶ ἀτμίδος τῆς ἀνιούσης κάτωθεν ἐμπιπλᾶσι τὸ σῶμα. πάλιν τῶν ἐπὶ κλίνης, αἱ μὲν 14) ἐπιταπεινοὺς ἔχουσαι τοὺς πόδας, συμπληρωτικαὶ, σύνεγγυς ἔχουσαι τὴν γῆθεν ἀναθυμίασιν· αἱ δὲ ἐπὶ ὑψηλόποδος, φόβου σφόδρα ποιητικαὶ, καὶ δόκησιν τοῦ κρεμᾶσθαι παρέχουσαι. βελτίους δὲ αἱ μέσον ἔχουσαι τὸ ὕψος. ἄθετοι δὲ καὶ αἱ μικραὶ τῶν κλινῶν. ἄσης γὰρ ἐμποιητικαί· καὶ ὑπερμεγέθεις, τοῦ 15) μὴ ἀτρεμεῖν, ἀλλὰ πλανᾶσθαι τῷ νοσοῦντι, καὶ τόπον ἀμείβειν ἐκ τόπου, κόπου παραίτιοι καθιϛάμεναι· καὶ κραδαινόμεναι δὲ, ἢ ὁπωσοῦν κινούμεναι, τῶν ἑδραίων χείρους. τόνος δὲ τῆς κλίνης κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἰσχυρῶς τε καὶ ἀνένδοτος τυγχανέτω, καὶ ἡ ϛρωμνὴ, μήτε ὀλίγη, μήτε σκληρά. κόπτει γὰρ καὶ περιθλᾷ τὰ σώματα. μήτε οὖν βαθεία πάλιν,

Caeterum, quae ex lapidibus conſtructae ſunt, mitiores et frigidiores, quam quae ex lateribus, cenſentur. quae ſunt picturis diſtinctae atque ornatae, febricitatibus et inſanientibus omnino improbantur: quippe quae abſurda viſa excitent. quarum parietes tenues ſunt atque exiles, pravae ſunt: quandoquidem aër, qui in eis eſt, facile ab externo aëre commutatus, faciles mutationes capit.

De ſtrato. Cap. 14.

Decubitus, qui in lectica fiunt, praeſtant iis, qui in paleis, foliis, et gramine: qui in paleis, foliis, et gramine, iis, qui in terra. ſed haec duo genera ſunt injucundiora, quam in lectica recubare: ipſe vero decubibus in terra, praeterquam quod injucundus eſt, vapore etiam, qui inferne aſcendit, implet corpus. Praeterea lecticae, quae pedes humiles habent, corpus replent, cum exhalationem, quae ex terra manat, propinquam habeant. quae vero ſublimibus pedibus nituntur, timoris vehementis ſunt plenae: et ſpeciem faciunt, quaſi penſiles ſint. ſunt ergo laudabiliores, quae mediocrem habent altitudinem. quin paruae quoque lecticae damnantur. moleſtiam enim afferunt. itemque nimis magnae, quia non eodem in ſtatu aegrotantes quieſcunt, ſed errando et locum ex loco commutando laſſitudine capiuntur. quae vero quatiuntur, aut quoquo modo moventur, ſunt firmis deteriores, ob eandem-

14) ἐπιταπεινὸς non recordor legere. Forte, ὑπερταπεινοὺς, aut, ἐπιδαπέτους, aut, ἐπὶ ταπεινοῦ.

15) Conjicio: τῷ μὴ, et mox, τὸν νοσοῦντα. Mox vers. 27 malim ἰσχυρός.

ἢ ὑπὲρ τὸ δέον 16) ταλάβη. πρὸς γὰρ τὴν εὐκολίαν τοῦ στρέφεσθαι ἡ τοιάδε ἄθετος. εἰ δὲ ἀνάῤῥοπος σφόδρα, κόπου ποιητικὴ, ἐοικυῖα καθεδρίου σχήματι. τοῖς δὲ περὶ κεφαλὴν, 17) οὐκ ἀνάρμοστος· ἡ δὲ κατάῤῥοπος, γυναικῶν ῥεύμασιν ὠφέλιμος. ἡ λαμπρὰ κατὰ τὴν χροιὰν, συμπληρωτικὴ καὶ πληκτικὴ, καὶ ἡ περιέργως ἀνθοβαφής. ἡ δὲ ποικίλη καὶ ἐνυφάσματα ἔχουσα ζώων, ἢ τινα τῶν τοιούτων, ἐν τοῖς ὀξέσι νοσήμασι, ῥέμβου τῇ διανοίᾳ καὶ ταραχῆς αἰτία γίνεται. καὶ ἡ ῥυπαρὰ δὲ ἀνεπιτήδειος. ἥτε γὰρ πρώτη κατάκλισις ἐπ' αὐτῆς ψυχρὰ, καὶ ἡ διατριβὴ, ἡ ἐπ' αὐτῆς, μᾶλλον θερμοτέρα τοῦ προσήκοντος γίνεται.

que rationem funes contenti ſint, neque quicquam ſe remittant: ſintque ſtrata, nec pauca, nec dura: quia laſſant et concutiunt corpus atque confringunt. ne ſint etiam profundiora, quam ut, quae opus ſunt, capiant. quibus hoc accedit incommodi, ut ne quis ſe vergere queat. Quae vero ſurſum repunt ac vergunt, vehementem laſſitudinem gignunt: ſimiliaque ſunt figurae cathedrae cujuſdam. ac iis, quae ad caput pertinent, minime ſitus ille incommodus eſt: qui vero ſitus deorſum repunt, muliebribus defluxibus conveniunt. quae ſtrata ſplendidi coloris ſunt, implent, et ſenſus feriunt: idem faciunt, quae accurate ſunt tincta. quae varia ſunt, et animalium figuris diſtincta, in morbis acutis in cauſa ſunt, ut mens vacillet ac peturbetur. quae ſordida ſunt, cum primus decubitus in eis ſit frigidus, et, ſi quis in eis diutius moretur, calidiora, quam par ſit, evadant, ideo minime conveniunt.

ΚΕΦ. ιε.

Ἐκ τῶν 18) Σαβίνου. Περὶ χωρίων κράσεως.

Τῶν παρακειμένων τοῖς χωρίοις, τὰ μέν ἐστιν ὕπτια· τὰ δὲ ἀναστήματα. 19) τὰ μὲν οὖν ὕπτια πάντα, κατὰ μεσημβρίαν μὲν περικείμενα, θερμότερον τῶν χωρίων ποιεῖ τὸ κατάστημα· μᾶλλον μὲν, τὰ μείζω· ἧττον δὲ, τὰ ἥττω· καὶ

Ex Sabino. De temperie regionum. Cap. 15.

Quae regionibus adiacent, alia deorſum vergunt, alia ſurſum. quae deorſum vergunt omnia, ad meridiem ſita, faciunt regionis ſtatum calidiorem. ac maiora quidem magis, minora vero minus. quaeque magis aequalia, tenuia-

16) Hoc ignoro. Ultimum η ex correctione eſt. Ante erat α, ut credo. Conjicio interim δολιχὴ, i. e. Vide hic pag. 247. nota 66. μακρά. Vers. 11. dubito de ῥυπαρά. Forte, ἐξ ἐρίων ῥυπαρῶν.

17) Forte excidit, πάθεσιν. Rasarius videtur intellexisse, μέρεσιν.

18) De eo v. Fabric. bibl. gr. Vol. VIII. p. 386.

19) ἀνάστημα tam de locis editis dicitur, quam de excelso animo. Origenes priori ſenſu conjungit ἀνάστημα, δίαρμα, et ὕψος, eique opponit ταπεινός. v. T. I. p. 182. III, 778. v. Longin. pag. 34.

τὰ ὁμαλάτερα καὶ λεπτότερα μᾶλλον τῶν τοιούτων. τὰ δὲ ἀναστήματα, ψυχρότερον, οὕτω παρακείμενα, ποιεῖ τὸν ἀέρα. ἀρκτικώτερα δὲ τὰ μὲν ἀναστήματα θερμαίνει· τὰ δὲ ὕπτια ψύχει τὸ κατάστημα. κατὰ ἀνατολὰς δὲ, ἢ δύσεις παρακείμενα, καὶ τὰ ὕπτια, καὶ τὰ ἀναστήματα ἧττον θερμαίνει καὶ ψύχει, τῶν πρὸς ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν κειμένων. πάντα δὲ καὶ θερμαίνοντα καὶ ψύχοντα, τοῖς μὲν ὑγιεινῶς παράκειται χωρίοις, τοῖς δὲ οὔ. τοῖς μὲν γὰρ ἐν θερμοτέρῳ κλήματι κειμένοις, ψύχοντα μὲν, ὑγιεινά· θερμαίνοντα δὲ, οὐχ ὑγιεινά· τοῖς δὲ ἐν ψυχροτέρῳ, θερμαίνοντα μὲν, ὑγιεινά· ψύχοντα, δὲ, οὐχ ὑγιεινά. τίνα δὲ τῶν χωρίων θερμότερον ἔχει, καὶ τίνα ψυχρότερον, εἰρήσεται. τὸ κατὰ μεσημβρίαν τῆς γῆς μέρος, πλησίον τοῦ 20) ἀοικήτου, θερμότατόν ἐστι καὶ ξηρότατον τῶν οἰκουμένων· οἰκοῦσι δὲ ἐν αὐτῷ αἰθίοπες· τὸ δὲ κατὰ τὰς ἄρκτους τῆς γῆς μέρος, ψυχρότατόν ἐστι καὶ ὑγρότατον. τοῦτο 21) τὸ οἰκούμενον σκύθαι ἔχουσι. ταῦτα περαίνει τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην· τὸ 22) δὲ μεταξὺ σκυθῶν καὶ αἰθιόπων, τὰ μὲν τῇ μεσημβρίᾳ προσνεμόμενα χωρία, ἐαρινῇ μὲν ἔοικε κράσει· ξηρότερα δέ ἐστιν ἐκείνης. τὰ δὲ τῇ ἄρκτῳ, μετοπωρινῇ ἐοικότα κράσει, ὑγρότερα τῆς ὥρας ἐστί. τὰ μὲν οὖν διὰ τὴν σχέσιν τῶν παρακειμένων τοῖς χωρίοις ὑπτίων συμβαίνοντα, ταῦτά ἐστιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερόν τι προστιθέμενον τοῖς χωρίοις, οὐ διὰ τὴν σχέσιν, ἐξ αὐτοῦ δὲ φερό-

que ſunt, id magis efficiunt: quae ſurſum vergunt, aërem ſitu ſuo frigidiorem reddunt. quae vero magis ad ſeptentrionem vergunt, ſublimioraque ſunt, calefaciunt, ſupina vero conſtitutionem refrigerant. Quae ad orientem et occidentem ſolem ſunt poſita, ſive ſupina, ſive ſublimia ſint, minus calfaciunt et frigefaciunt, quam quae ad ſeptentrionem et meridiem. Omnia porro, et calefacientia, et refrigerantia, regionibus, partim ſalubriter, partim ſecus adiacent. nam iis, quae in calidiore ſitae ſunt climate, quae refrigerant, ſalubria ſunt: quaevero calfaciunt, non ſunt ſalubria. iis vero, quae in frigidiore ſunt, calfacientia ſalubria: refrigerantia, non ſalubria. dicetur autem, quae calidiores, quaeve frigidiores ſint regiones. terrae pars, quae ad meridiem eſt propinqua ei, quae non habitabilis eſt, calidiſſima earum, quae habitantur. eam Aethiopes inhabitant. pars terrae, quae ad urſam eſt, frigidiſſima, humidiſſimaque eſt. hanc Scythae incolunt. hae noſtrum habitabilem orbem terminant. quae inter Scythas atque Aethiopes interiacet, ejus partis regiones, meridiei attributae, temperamento veris ſunt ſimiles: ſunt tamen ſicciores: quae ad ſeptentrionem pertinent, autumni temperaturae comparantur. ſunt tamen humidiora. Quae igitur ex habitu eorum, quae deorſum vergentia ſunt regionibus adjuncta, eveniunt, haec ſunt. Eſt autem aliud quippiam additum, quod non ex habitu exiſtit, ſed per ſe unicuique eorum, quae

20) Forte, τῆς, nimium, γῆς.

21) Forte, τούτου.

22) Credo, τῶν δέ.

μενον ἑκάστῳ τῶν παρακειμένων. τὸ μὲν οὖν ἐκ τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν ἀνύδρων πεδίων, τῶν τε ὀρῶν φερόμενον, καὶ τὸ ἀπὸ τῶν βουνῶν, καὶ τῶν γαιολόφων, ξηρότερον τὸ κατάστημα ποιεῖ· ὑγρότερον δὲ, τὸ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, καὶ πάντων ποτίμων ὑδάτων ἀναφερόμενον· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης, καὶ τῶν ἑλῶν παχύτερον ποιεῖ τὸν ἀέρα. τούτων δὲ, τὰ μὲν ὑγραίνειν δυνάμενα ταῖς ἀποῤῥοίαις, τοῖς ἐν ξηροτέροις κλήμασι χωρίοις παρακείμενα, ὑγιεινότερον ποιεῖ τὸ κατάστημα, ὥσπερ ὁ νεῖλος τῇ αἰγυπτίᾳ· τοῖς δὲ ἐνυγροτέροις, νοσερώτερον. τὰ δὲ ξηρὸν ποιεῖν τὸν ἀνέρα δυνάμενα, τοῖς μὲν ὑγροτέροις παρακείμενα, ὠφέλιμα· τοῖς δὲ ξηροτέροις, βλαβερά. τίνα δὲ ὑγρότερα, καὶ τίνα ξηρότερα τῶν χωρίων ἐστὶν, ἐδηλώσαμεν 23) πρότερον.

ΚΕΦ. ιϛ.

Περὶ τῶν ὑγιεινῶν φυτῶν, καὶ τῶν μὴ τοιούτων.

Τῶν ἐκ γῆς ἀναφυομένων, τὰ μὲν ὑγιεινὰς ἔχει τὰς ἀποῤῥοίας, τὰ δὲ οὐχ ὑγιεινάς· τὰ μὲν οὖν ἐδώδιμον καρπὸν φέροντα, ὑγιεινὰ, καὶ τὰ εὐώδη· οἷον, δάφνη καὶ κυπάριττος· καὶ τῶν ἀνθῶν πάντα, ὅσα εὐώδη. καὶ τὰ τοιαῦτα δὲ τῶν φυομένων, οἷον, ἄνηθον, σέλινα, θύμος, καὶ πάντα, ὅσα λεπτότερον ποιεῖν δύναται τὸν ἀέρα, περιφυόμενα τοῖς οἰκουμένοις χωρίοις. ὅσα δὲ τῶν φυομένων, οὔτε καρπὸν

adiacent, attributum eſt. ergo, quod ex mari, campeſtribus locis, aqua vacantibus, et montibus, itemque tumulis et collibus accedit et affertur, id ſicciorem conſtitutionem reddit: quod vero e fluminibus, et omnibus aquis potui aptis, emanat, humidiorem ſtatum facit. at, quod ex ſtagnis et paludibus affertur, aërem facit craſſiorem. ex his quae adiecta ſunt regionibus, quae in ſicciore climate ſunt conſtituae, ſuis defluxioninibus humectare poſſunt, atque ita ſtatum eum ſalubriorem reddunt: quod Nilus Aegypto tribuit. at humidioribus, ſtatum magis morboſum comparant. quae ſiccum efficere aërem poſſunt, ſi humidioribus adjungantur, proderunt: ſi ſiccioribus, nocebunt. caeterum, quaenam regiones humidiores, quaeque ſicciores ſint, prius expoſuimus.

De plantis ſalubribus et non ſalubribus. Cap. 16.

Eorum, quae ex terra naſcuntur, alia ſalubres, alia non ſalubres defluxus habent. quae fructum ferunt, qui edendo eſt, ſalubria ſunt, itemque odorata, ut laurus et cupreſſus, et flores omnes, qui ſuavem odorem ex ſe mittunt, et quae ita etiam odorata naſcuntur, in quorum numerum anethum, apium, thymum, et omnia, quae tenuiorem reddere aërem queunt regionibus, quae habitantur, adiacentia, referuntur. at quaecunque exorta, neque fructum, quo

23) Ita correxi, loco ἐδηδώσαμεν.

ἐδώδιμον φέρει, οὔτε ἐστὶν εὐώδη, οὔτε λεπτυντικὴν ἔχει δύναμιν, οὐχ ὑγιεινὴν τὴν ἀναφορὰν ἔχει. ἔνια δὲ καὶ θανάσιμον, ὥσπερ ἡ τάξος. 24) ταύτῃ γὰρ παρακοιμηθέντες ἀποθνήσκουσιν ἄνθρωποι· οἱ δὲ πλέον ἀπέχοντες, οὐκ ἀποθνήσκουσιν, ὅτι συμμιγὴς γίνεται ἡ ἀπόῤῥοια, ἐπὶ πλέον φερομένη, πλείοσιν ἀποῤῥοίαις, ταῖς ἀπὸ τῶν ἄλλων, καὶ ἐκλύεται τὴν δύναμιν.

vesci possimus, afferunt, neque odorata sunt, neque attenuandi vim habent, ea salubria non sunt habenda. quin etiam nonnulla mortiferam evaporationem obtinent, ut taxus: homines enim, qui prope hanc arborem dormiunt, moriuntur: qui procul distant, non item. quandoquidem habitus procul delatus, plerisque defluxibus aliorum commixtus, eam vim amittit.

ΚΕΦ. ιζ.

Διάγνωσις ὑγιεινῆς ἀναθυμιάσεως χωρίων.

Πρῶτον τεκμήριον γένοιτ' ἂν σοι τῆς ὑγιεινῆς τοῦ χωρίου ἀναθυμιάσεως, ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς, ἣ βρεχομένη, μὴ μόνον γεῶδες 25) ὀδώδοι, ἀλλὰ καὶ εὐωδίαν ἀναπέμποι, 26) ὁποῖα ἡ ἐν αἰγύπτῳ γῆ. ἔπειτα ἕωθεν, τῆς οἰκείας ὁπότε οὐδέπω καπνὸν, καὶ κνίσαι, καὶ τῶν εἰς τὴν πόλιν συμφορουμένων ἡ ἀποφορὰ κέκραται τῇ ἐπιχωρίῳ ἀναθυμιάσει, ἄσθοιο τινος ἐκ τῆς γῆς ἰκμάδος προσηνοῦς, ὃ συμβαίνει ἐν αἰγύπτῳ, προϊούσῃ, καὶ εἰ κατακλιθεὶς τις ἐπὶ γῆς, καὶ ἐνδιατρίψας, 27) φαίη κοπώτεροι ἑαυτοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ εὐκινητότερον, καὶ τροφῆς ὀρέγεσθαι. γένοιτο δ' ἂν σοι τεκμήριον, καὶ εἰ τὰ φυόμενα ἐκ τῆς γῆς, εὐβαφῆ, καὶ εὔχροα, καὶ εὐω-

Cognitio salubris exhalationis regionum.
Cap. 17.

Primum salubris exhalationis regionis signum ex terra ipsa sumitur. ea enim humore perfusa non solum terrenum quid redolet, sed suavem etiam odorem spirat, qualem Aegyptus facit. deinde vero mane, cum domus nondum fumo et nidore est imbuta, odorque eorum, quae in civitatem comportantur, una cum regionis exhalatione temperatur: ex quo fit, ut vaporem quendam gratum, quod in Aegypto usu venit, e terra elatum sentiamus. sique in terra quispiam recumbat, ibique moretur, videre videatur se leviorem, et ad motus aptiorem, atque agiliorem esse factum,

24) Appellatur etiam σμίλαξ. Eadem de hac prodit. Dioscor. 4, 80. p. 276.

25) τι addendum videtur.

26) Codex: ἀναπέμπει, et mox, εἴωθεν, loco ἕωθεν. Sed reliqua hic etiam corrupta sunt Rasarius voluit τῆς οἰκίας. Forte: ἕωθεν τῆς ἡμέρας; (τῆς ὥρας) ὁπότε οὐδέπω καπνὸς καὶ κνίσαι, καὶ τῶν εἰς τὴν πόλιν συμφορουμένων ἡ ἀναφορὰ κέκραται τῇ ἐπιχωρίῳ ἀναθυμιάσει, ἂν αἰσθοιό τινος ἐκ τῆς γῆς ἰκμάδος προσηνοῦς, ὃ συμβαίνει ἐν αἰγυπτῳ, προσιούσης.

27) Etiam haec turbata. Primo in textu legebatur κοπώτεροι, deinde correctum κουπώτεροι. Margini vero adscriptum κουφώτεροι. Loco φαίη, a φημὶ, Rasarius videtur voluisse φαίνοιτο. Ego ita conjicio: φαίη κουφότερον ἑαυτοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ εὐκινητότερον, καὶ τροφῆς ὀρέγεσθαι. Loco ἑαυτοῦ legi quoque potest ἑαυτὸν, cum αἰσθάνεσθαι Attice accusativum habeat.

δέστερα ὑπάρχοι, καὶ εἰ 28) ἀφορῶν τις ἐςὶ χλόην, μὴ θέλοι ταχὺ μεταφέρειν εἰς ἄλλο τὴν ὄψιν, καὶ εἰ τὰ 29) χαμαιζηλότερα δένδρα τῶν ὑψηλοτέρων ἐυποτμότερα εἴη, καὶ εἰ πάντα ἔυχροια 30) ἔχοι καὶ ἔυτροφα τὰ φύλλα, καὶ τοὺς καρποὺς εὐθὺς ἐκφύσαι, πεπείρους, ἐυαδεστέρους τε. τεκμαίροιο δ' ἂν τὴν ἡδίω τοῦ χωρίου ἀναθυμίασιν 31) ὑγιεινὴν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τῷ χωρίῳ γεννωμένων ζώων. πάντα γὰρ τὰ παιδία ἐυθαλέστερα καὶ εὔσαρκα ἢ 32) τὸ χρῶμα ἐυανθέστερα, καὶ τοὺς σκύλακας, καὶ τῶν ἄλλων ζώων τὰ νεόγεια 33) κρείττω καὶ ὑγιεινότερα τῶν ἐν ἄλλοις χωρίοις, ἴδοις ἄν. ἀλλὰ μὴν, καὶ ὅσα ἀποτίθενται 34) ἄνθρωποι σπέρματα, 35) οἷον, πυρούς, κριθὰς, καὶ τῶν ἄλλων καρπῶν, ἰσχάδας, φοίνικας, καὶ τὰ ὅμοια, εἰ ἐπὶ πλείονα ἀδιάφθορα μένοι χρόνον, τεκμήριον ποιοῦ τοῦ ὑγιεινὸν εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ χωρίου ἀναθυμιώμενον. καὶ τοὺς ὕπνους δὲ ἡδείους ἂν ἕυροις, καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἐκταρασσομένην ὑπὸ τῶν κατὰ τοὺς ὕπνους φαντασιῶν.

cibumque appetere. erit etiam tibi argumento, si, quae ex terra oriuntur, bene tincta et probe colorata et odoratiora sint: ac, si quis virentes herbas intueatur, nolit aspectum alio cito traducere: sique arbores magis ligneae humi incumbentes optabiliores sint, quam sublimiores: sique omnia habuerint probe colorata et rite nutrita folia: sique fructus statim maturos et odoratiores ferant. Iam vero poteris facere coniecturam, utrum regionis * jucundior exhalatio salubris sit, ex iis animalibus, quae in ea regione nascuntur. pueri enim omnes floridi et succi pleni et coloratiores sunt: itemque catuli, et caeterorum animantium filioli, nuper in lucem editi, meliores, praestantioresque sunt, eosque salubriorès, quam in aliis regionibus, conspicies. Quinetiam, si, quae homines reponunt, ut triticum, hordeum, caeterique fructus, et caricae, et palmulae, et caetera generis ejusdem, diutius manserint incorrupta, signo erit, salubrem e regione vaporem emitti. sed et somnos suaviores inuenies, et animum a visis in somnis nequaquam perturbari conspicies.

28) Forte: εἰ ἀφορῷ τὶς εἰς χλόην, aut etiam ἐφορῷ.

29) Codex: χόμαι ζηλότερα δέντρα. Sic. Rasario in mentem venerat, ξυλότερα. Sed id nullibi occurrit, verum ξυλωδέστερα.

30) Imuno, ἔυχροιαν. ἔυχροιος non dicitur, sed ἔυχροος. Ergo ἔυχροα, loco ἐυχρόως. Mox Cod. ἐκφυσαῦνον (sed νον expunctum) πεπήρους. Sic. De ἐυθὺς dubito.

31) Forte καὶ interponendum.

32) Nimirum κατὰ, quod, ut notum, obiter solum monui.

33) Ita inepte in Codice. Satis notum est νεογνὸς, *recens natus*. Inde deminutivum, τὰ νεόγνια, quod in lexicis frustra quaeras. Τὰ νεογνὰ, ab νεογνὸς, est in Geopon. de gallinis p. 989. Sic νεοττὸς et deminutium νεόττια. Hujuscemodi vocabula non ex lexicis, sed ex analogia linguae a peritis, etsi ea nunquam legerint, facillime intelliguntur.

34) *Recondunt ad futurum usum. Inde ἀποθῆκαι, loca, in quibus varia reconduntur et servantur.*

35) Mox etiam καρποὺς memorat.

ΚΕΦ. ιη.

Διάγνωσις μοχθηρᾶς ἀναθυμιάσεως.

Τεκμαίροιο δ' ἂν καὶ τὴν μοχθηρὰν τῶν χωρίων ἀναθυμίασιν, εἰ βῶλον τὶς γῆς λαβὼν, βρέχοιεν ὕδατι. ὀδμὴ γὰρ ἂν γένοιτο, ὁποῖα σβεννυμένων τῶν ἀνθράκων, καὶ πάντα τῶν εἰρημένων 36) ἐναντία εὑρὼν, ἔχοις ἂν κατάληψιν τοῦ μοχθηρὰν ἔχειν τὸ χωρίον ἀναθυμίασιν. εἰ δέ τις ἀνάγκη γένοιτο, διατρίβειν χρόνον τινὰ ἐν τοιούτῳ χωρίῳ, ἐν τοῖς ὑπερῴοις καὶ ὑψηλοτάτοις οἰκήμασι τὰς διατριβὰς ποιούμενος, ἥκιστα ἂν βλάπτοιτο. πάντα γὰρ τὰ ἐκ τῆς γῆς, ἢ τῶν ὑγρῶν, ἀναθυμιώμενα πέσσεται μετεωριζόμενα, καὶ καθαίρεται, τὸ παχύτερον καταλιπόντα ἐν τῷ τοῦ ἀέρος παχυτέρῳ μέρει.

ΚΕΦ. ιθ.

Ὅτι διὰ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον σχέσιν ὑγιεινά ἐστι, καὶ οὐχ ὑγιεινὰ τὰ χωρία.

Τῶν χωρίων τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίαν, κατά τε 37) πάσαις ταῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡμέραις, καὶ σχεδὸν ὅλαις, μεταλαμβάνοντα τοῦ ἡλίου, μάλιστά ἐστιν ὑγιεινά· τὰ δὲ κατάντη 38) πρὸς ἄρκτον, ὡς ἂν οὔτε πάσαις ταῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡμέραις δεχόμενα τὴν αὐγὴν τοῦ ἡλίου, φωτίζεται ὀλίγιστον χρόνον τῆς ἡμέρας, καί ποτε τὸ φῶς ἐγκεκλιμένον μάλιστα προσπίπτει καὶ ἀτονώτερον, ἥκιστα ὑγιεινά. δῆλον δέ

Cognitio pravae et vitiosae exhalationis. Cap. 18.

Coniectura aſſequeris, vitiosam eſſe regionis exhalationem, si terrae glebam capias, et aqua madefacias. odor enim inde emanabit, perinde ac e carbonibus reſtinctis. praeterea, cum in regionibus omnia contra, quam supra dixerim, comperias, iam cognosces, pravam ejus eſſe exhalationem. si vero neceſſitas aliqua te in ea regione aliquod temporis spatium morari cogat, si in tabulatis, sublimioribus habitationibus, moram traxeris, minime laederis. omnia enim, quae ex terra, aut humoribus exhalantur, in sublime elata, craſſiorem eorum partem in aëris parte craſſiore relinquentia, concoquuntur atque purgantur.

Regiones, quatenus ad ſolem pertinent, ſalubres, aut non ſalubres eſſe. Cap. 19.

E regionibus, quae ad meridiem ſunt, in omnibuſque anni diebus, ac per totos ferme dies ſolem habent, ſunt maxime ſalubres. quae declives ad ſeptentrionem ſunt, utpote, quae non omnibus anni diebus ſolis ſplendorem recipiant, perexigua diei parte illuſtrantur. et, quandoque lux maxime inclinata atque imbecillior eis incidit, ideoque minime ſunt ſalubres. id quod eſt ſane

36) Scilicet, capite 17. a principio capitis diſſoluta eſt conſtructio, miſta ſecunda et tertia persona. Cogitabam de βρέχοι ἐν.

37) Poſt κατὰ requiritur accusativus. Forte, καθὰ, aut, κἄτά τε, id eſt, ἔπειτα δὲ καί.

38) Hic non ſermo eſt de locis decliuibus et acclivibus, ſed de opposito locorum ſitu. Conjicio ergo, καταντικρὺ, *ex adverso, e regione.* Vide tamen paullo inferius.

ἐστιν. εἰ γὰρ πρὸς μεσημβρίαν πᾶσα κέκλικεν ἡ χώρα, τῆς πρὸς ἄρκτον κεκλιμένης, εὐωδέστερα πέπεπται μᾶλλον. ἀλλὰ καὶ πάντων δένδρων, οἱ πλέον ἡλίου μεταλαμβάνοντες καρποὶ, τῶν ἧττον μεταλαμβανόντων κρείττους. μείζους τὲ γὰρ εἰσι, καὶ εὐωδέστεροι, καὶ θᾶττον πεπαίνονται, καὶ τῇ γεύσει μᾶλλόν εἰσι κεχαρισμένοι. καὶ ἑκάστου δένδρου, τὸ πρὸς μεσημβρίαν τετραμμένον τῆς περιφερείας μέρος, ὑγρότερον καὶ μανώτερον 39) καὶ ἁπαλώτερον καὶ εὐκαμπέστερον καὶ ἐλαφρότερον καὶ εὐτονώτερον καὶ τέκτονι εὐχερέστεον 40), καὶ αὔξει πλέον εἰς εὖρος· τὸ δὲ πρὸς ἄρκτον, ξηρότερον, καὶ πυκνώτερον, καὶ βαρύτερον, καὶ δυσκαμπέστερον, καὶ τοῖς ἐργαζομένοις ἐργωδέστερον, αὔξεται ἐπὶ ἔλαττον τῇ περιφερείᾳ. ἤδη τοίνυν οὐ μόνον τοῦτο καταφανὲς, ὅτι τὰ πρὸς μεσημβρίαν κατάντη χωρία, τῆς 41) πρὸς τὸν ἥλιον ἕνεκα σχέσεως, τῶν πρὸς ἄρκτον ὑγιεινότερα· ἀλλὰ καὶ τόδε. ἐπεὶ 42) τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἢ δύσεις κατάντη χωρία, τῶν μὲν πρὸς μεσημβρίαν κατάντων ἧττόν ἐστιν ὑγιεινὰ, τῶν δὲ πρὸς ἄρκτον ὑγιεινότερα, ὅτι τούτων 43) μὲν μᾶλλον ἡλίου μεταλαμβάνει, 44) ἐκείνων δὲ ἧττον.

perſpicuum. nam, ſi omnis, quae ad meridiem eſt ſita regio, odoratior eſt, quam quae ad ſeptentrionem eſt poſita, magis etiam concocta eſt et matura. quin omnium quoque arborum fructus, qui maiorem ſolis partem nacti ſunt, praeſtant iis, qui minoris participes fuerunt. ſunt praeterea maiores, odoratioresque, et celerius maturescunt, et gratioris ſunt guſtus. Cujusque etiam arboris pars, quae ad meridiem vergit, humidior, rarior, magis tenera, flexibilior, levior, efficacior, et fabro accommodatior eſt: et in latitudinem plus augetur. quae vero verſa ad ſeptentrionem eſt, ſiccior, denſior, gravior, difficilior ad flectendum, et fabris incommodior, minus in ambitu augetur. Quibus quidem fit, ut non ſolum planum ſit, quae ad meridiem ſunt verſae declives regiones, causa ejus relationis, quam habent ad ſolem, eſſe iis, quae ad ſeptentrionem vergunt, ſalubriores: ſed hoc etiam, eas, quae declives ad orientem, aut occidentem ſolem verſae ſunt, minus ſalubres eſſe iis, quae declives meridiem ſpectant: eſſeque ſalubriores, quam quae in ſeptentrionem vergunt. cauſa eſt, quoniam magis participes ſolis ſunt, quam hae: ſed minus, quam ſuperiores, quae meridiem ſpectant.

39) τὸ μανὸν opponitur τῷ πυκνῷ, ac ſaepe cum μαλακῷ conjungitur. Eis contraria ſunt πυκνὰ καὶ σκληρά.

40) Hoc interpretor, εὐμεταχειριστότερα, nisi adeo ita legendum ſit, id eſt, *fabro lignario tractabiliora ſunt ad opus faciendum, ad elaborandum.* Mox opponitur: τοῖς ἐργαζ. ἐργωδ.

41) Sic correxi, loco τούς. Tria hic deinceps vitia in Codice: κάταντα χώρια τούς.

42) ἐπεὶ non habet locum. ὅτι ſcribendum videtur.

43) Id eſt, τῶν πρὸς ἄρκτον.

44) Scilicet, τὰ ἀνατολικὰ καὶ δυτικά.

ΚΕΦ. κ.

Ποῖαι ἀγυιαὶ ὑγιεινὰ καταστήματα τῶν πόλεων ποιοῦσι, καὶ ποῖαι οὐχ ὑγιεινά.

Ἐν πόλει ὅταν ἀγυιαὶ παράλληλοι ὑπάρχωσιν, αἰεὶ μὲν καὶ εἰς μῆκος ἄλληλαι, 45) καὶ αἰεὶ δὲ εἰς πλάτος, ταῖς 46) ὁμοταγέσι μὲν ἀνατολὴ ἰσημερινὴ καὶ δύσις ἐπ' εὐθείας κείμεναι· αἱ δὲ ἄρκτῳ καὶ μεσημβρίᾳ πάσαις δὲ τέμνωσι τὴν πόλιν· αἱ μὲν κατὰ τὸ μῆκος ὅλον· αἱ δὲ κατὰ τὸ πλάτος μέχρι περάτων, οὐδὲν οἰκοδόμημα τὸ μεταξὺ ἑαυτῆς ἑκάστη ἔχουσά τι ἐνιστάμενον ἐπιπολὺ τῶν προαστείων καθαρὰς ἐπ' εὐθείας τὰς ἐφ' ἑαυτῇ ἑκάστη ἔχουσα ὁδοῦ, 46) εὐάερον τὴν πόλιν παρέχουσιν, εὐήλιόν τε καὶ καθαρὸν καὶ εὐήνεμον τὸ κατάστημα ποιοῦσιν, ὅτι οἱ ἄνεμοι, βορέας καὶ νότος, εὖρός τε καὶ ζέφυρος, οἳ δὴ κορυφαιότατοι τῶν ἀνέμων εἰσὶ καὶ εὐτακτότατοι, διαῤῥέουσι διὰ τῶν ἀγυιῶν 47) εὐπεπτῶς ἐπ' εὐθείας ἑαυτοῖς κειμένων, καὶ οὐδὲν ἔχοντες τὸ ἐνιστάμενον τῇ ῥύσει. διάπνευστοι δὲ τῇ πόλει γενόμενοι, οὐδὲν ἐργάζονται βίαιον. ἄνεμοι γὰρ ὅταν μὴ ἔχωσι τὸ κωλῦον, λανθάνουσι παριόντες, οὐ μὴν ἀργοὶ διέρχονται τὴν πόλιν. καθαίρουσι γὰρ τὸ κα-

Quaenam viae civitatis ſtatum ſalubrem aut non ſalubrem faciunt. Cap. 20.

Cum in civitate viae diſtent aequo inter ſe interuallo, ſemper mutua longitudine, mutuaque latitudine protenduntur. et, quae ſunt ejusdem ordinis, ad orientem, et occidentem recta ſtatuuntur: aliae vero ad ſeptentrionem et meridiem, quibus omnibus civitas dividitur: ut aliae per totam longitudinem, aliae per latitudinem uſque ad fines progrediantur, nec ullum aedificium inter eas ſingulas in ſuburbiis ſit conſtructum: ſed puras directo vias per ſe ſingillatim habeant: hae namque urbem aëri bene comparant, et ſtatum bene a ſole illuſtratum, purumque, et, qui bene a ventis perfletur, efficiunt: quoniam Boreas, et Notus, Euruſque, et Zephyrus, qui maxime ſunt ventorum coryphaei, ordinatiſſimi per vias defluunt. quae directo ad eos ſunt ſitae, ſique nihil habeant, quod eorum defluxum retineat, per urbem perflati et perſpirantes, nihil violenti faciunt: nam venti cum nihil eos impediat, nos

45) Hic totus locus pessime corruptus eſt, adeo, ut inſanabilis, mihi quidem, videatur. Proposui ergo nec correctiones, nec conjecturas, ſed ſolas ſuspiciones. Forte ergo, αἱ ἀγυιαί, ἄλληλαι post παράλληλοι, plane otiosum videtur, cum praesertim absurdum ſit, ἀνατολὴ — δύσις ad nihil referri possunt. Rasarius videtur voluisse, κατ' ἀνατολὴν καὶ δύσιν, quod et mihi in mentem venerat. Mox tamen eſt dativus, ἄρκτῳ καὶ μεσημβρίᾳ. ἰσημερινὴ prorsus neglexit Rasarius: attamen memoratur ἀνατολὴ θερινή, ἰσημερινή, χειμερινή. Mei officii arbitratus ſum, lectionem Codicis ad litteram hic repraesentare, reliqua autem virorum doctorum ingenio, ſagacitati atque eruditioni relinquere.

46) Ab hoc loco ſcriba videtur paullatim ad ſe redire voluisse. εὐάερος fruſtra quaeras in thesauro Stephaniano. εὐαερὴς ipse inveni apud Chrysoſt. VIII. 330. C. Veruntamen h. l. reperitur etiam εὐάερος. Item δυσάερος legitur. De neutro vocabulo dubito. Simile eſt εὐάνεμος, quod ſaepius legi.

47) Hoc vocabulum punctis ſubnotatum eſt. Forte, εὐπετῶς legendum. Mox forte, εὐδιάπνευστοι.

τάστημα, τοὺς καπνοὺς ἐκβάλλοντες τῆς πόλεως, τούς τε κονιορτοὺς, καὶ τὰς ἀναθυμιάσεις πάσας, εὐήλιόν τε τὴν πόλιν, οὕτως ἔχουσαι, ποιοῦσιν αἱ ἀγυιαὶ, ὅτι ὁ ἥλιος ἀνατέλλων καὶ δυόμενος εἰσέρχεται, καὶ ἀνατολῆς, 48) μεσουρανῶν δὲ, εἰς πάσας 49) τὰς ἄρκτους καὶ μεσημβρίας, ὥστε ἡλιοῦσθαι ἑκάστης ἡμέρας ἐν τῇ πόλει τὰς ἀγυιάς. ἐὰν 50) δὲ πάσαις μήτε παραλλήλους τὰς ἀγυιὰς ἔχειν, μήτε εὐθείας, σκολιαί τε διεξιτήτους τινὰς αὐτῶν, καὶ πρὸς τοὺς ἀνέμους λοξὰς, πολλὴν τοῦ ἀέρος ταραχὴν ἔχει. ἑνὸς γὰρ πνεύσαντος ἀνέμου, πολλοὺς γενέσθαι συμβαίνει καὶ μαχομένους ἀλλήλοις. ὁ μὲν γὰρ ἄνεμος ἐπ' εὐθείας ῥεῖ· αἱ δὲ ἀγυιαὶ οὐκ εἰσὶν εὐθεῖαι. ἐμπίπτων οὖν ταῖς μὲν ἀδιεξιτήτοις, οὐκ εἰσέρχεται, διὰ τὸ μὴ εἶναι ὁδόν· ἀράσσει δὲ τὸν ἐν τῇ ἀγυιᾷ ἀέρα καὶ ἀντισημαίνεται· 51) ταῖς δὲ σκολιαῖς καὶ διέξοδον ἐχούσαις, 52) διὰ τὸ ἄλλας ἄλλας ἐγκεκλᾶσθαι, ἀφ' ἂν μὲν ἀποπαλλέμενος περιῤῥεῖ, καὶ πολλάκις φέρεται πάλιν εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀσθενεῖς εἰσεῤῥύει τόπους, καὶ ἀντικυμαίνει ἑαυτόν. ἀφ' ὧν δὲ εἰς ἑτέρους γὰρ τεταγμένους οἱ ἄνεμοι τὰς ἀντιπνεύσεις ποιοῦνται, ὥσπερ ἡ αὐγὴ τὰς ἀνταγίας. 53)

in transitu latent: nec lenti civitatem praetervehuntur. atque ita constitutionem purgant, cum fumos, puluerem, et omnes exhalationes a civitate repellant. ex quo fit, ut viae, quae sic constituae sunt, urbem soli recte exponant, quia sol exoriens et occidens in eas ingreditur: et oriens recta eas luce complet. cum vero medium coelum conscedit, in omnes eas, quae ad septentrionem et meridiem vergunt, sese pandit: ita, ut totum diem viae civitatis radiis solis perfundantur. si vero non omnes viae pari interuallo inter se distributae sint, neque rectae, sed flexus quosdam habeant, qui percurri non possint, et obliqui ad ventos sint, multam aëris turbationem excitari contingit. cum enim unus ventus spirat, multos fieri accidit, eosque pungnare inter se. nam ventus per rectum fluit. at viae non sunt rectae. ergo incidens in eas, quae exitus non habent, ventus non ingreditur, quia ei nulla ibidem patet via. aërem vero, qui in ea via est, collidit, et undabandus per flexus, easque vias, quae exitus habent, iactatur:

48) Forte: καὶ ἀνατέλλων μὲν ἐπ'. Mox enim est: μεσουρανῶν δέ. Sed addendum videtur etiam: μὲν καὶ δυόμενος.

49) Credo legendum: τὰς κατ' ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν. Τὰς, id est, ἀγυιάς.

50) Sententia hic quidem perspicua, sed verborum constructio obscurissima est. Abstineo me ab correctione totius loci. Solum vocabulum δυσεξίτητος emendo, quod habet Euseb. Praepar Euang. p. 40. A. nisi tamen ibi δυσεξίτηλος legendum sit. Hoc loco paullo inferius legitur ἀδιεξίτητος, quo utuntur Philo p. 358. 590. Cinnamus p 52. 131. Gregor. Nyss. T. I. 811. II, 362. 740.

51) Ita in textu. Sed, supra scripto κυ, correctum, ἀντικυμαίνεται, quod vocabulum mox legitur h. l. Plutarch. de placit. Philos 3, 17 ὑφ' ἧς ἀντικυμαίνεσθαι τὰ πελάγη. Propric ergo de undis dicitur, ab κῦμα. Sed hoc ipso loco aliquoties de ventis dixit ῥεῖν. Ergo de σχίδνασθαι et similibus h. l. non videtur cogitandum esse.

52) Codex: ἔχουσαι. In proximis exhibui perversam lectionem Codicis. Locus est obscurus, in quo illustrando frustra oleum et operam perdas. Corrigere enim non licet editori.

53) Debebat saltem esse ἀνταυγείας. v. Plutarch. de plac. Philosoph. 2, 20. ter.

ἐκείνη μὲν γὰρ κατ' ἴσας ἀνακλᾶται γωνίας· οἱ δὲ, ὥσπερ καὶ τὸ ὕδωρ, ὅπου ἂν τύχωσιν ὁδοῦ, ἐκεῖσε μεταῤῥέουσι, κωλυόμενοι ἐπ' εὐθείας φέρεσθαι. συμβαίνειν 54) οὖν ἔστιν ὅτε, προσπεσόντα τὸν ἄνεμον στερεῶς σχίζεσθαι εἰς ἑκάτερα, ὅταν παράκεινται ἑκατέρωθεν ὁδοὶ, καὶ πάλιν τοῦτο πάσχειν, καὶ ἑτέραν ῥύσιν τοιούτῳ προσπεσόντα καὶ γίνεσθαι πολλοὺς, ἕνα ὄντα, καὶ συμπίπτειν ἑαυτῷ, ὁτὲ μὲν ἐκ πλαγίου φερόμενον, ὁτὲ δὲ ἐξ ἐναντίας, καὶ καθ' ἑκάστην ἔγκλισιν τῶν ἀγυιῶν ἀντιθλιβόμενον τῇ προσπτώσει ἀνάσσειν 55) σφοδρῶς τὸ κατάστημα. τοῖς μὲν γὰρ 56) ἥκουσιν ὅιαν ἐμοὶ ἁπαλῶς· τοῖς δὲ ἀντιπίπτουσι. κλονεῖται οὖν ἀντιπνεόμενον οὐδενὶ σὺν κόσμῳ τὸ κατάστημα τῆς πόλεως. ἑνὸς οὖν τινὸς ἀέρος κυκήσει 57) συγκυκατάγιον, 58) ὡς καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου συμφυὲς πνεῦμα. καὶ οὕτως ἔχων ἐμποδίζει τὰς πέψεις καὶ τὰς ἀναδόσεις. τοιούτου δὲ ὄντος ἂν εἴη ὑγιεινόν. ἀλλὰ μὴν, καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἐπ' εὐθείας ἀεὶ ἀπ' αὐτοῦ φερόμενον, σκολιὰν ταῖς ἀγυιαῖς οὐκ ἂν προσπίπτοι ὁμαλῶς, ἀλλὰ σποράδην ἐφάψασθαι τῶν τῆς πόλεως. καὶ οὕτως ἥκιστα

quandoquidem aliter ab aliis atque aliis inflectatur et refringatur. a quibus autem vibratus circumfluit, et ſaepe vicissim fertur, in eis ad eadem loca debilis fluit: et undoſus ſeſe iactat: a quibus vero in alios conſtitutos mittuntur, contrarias ſpirationes faciunt, ut lumen luminis reflexum. ad pares enim angulos ſemper reflectitur. illi vero perinde, atque aqua, faciunt, ut cum inter ſe in via inciderint, praeterfluant, cum recta tranſire non poſſint. accidit autem quandoque, ut ventus, qui arcte incidit, in utrumque latus dividatur, cum utrinque ſint acceſſus: atque eundem rurſus aliam fluxionem pati, ſi quid tale ei occurrat: et ex uno multi fiant: et in ſeſe incidere modo e lateribus, modo ex contrariis partibus delatos, et in ſingulis viarum inclinationibus repercuſſos ſua offenſione vehementer coeli ſtatum commovere. aliis enim venti molliter cedunt, alia vero repercutiunt. ex quo fit, ut ſtatus civitatis nullo * more a contrariis perflatus, perturbetur. cum igitur unus ſit ventus, confundetur aër et turbabitur, non ſecus, quam ſpiritus homini innatus. qui cum * ita ſit, concoctiones et diſtributiones impediet. eſſet autem hujusmodi ſalubris: ſed lux ſolis, quae ſemper directo ab eo fertur, ſinuosa in vias!, non autem aequalis in-

54) Forte: συμβαίνει.

55) Forte, ut ſuperius, ἀράσσειν, aut, ταράσσειν aut, ἀναταράσσειν.

56) Forte: ἥκουσιν οἱ ἄνεμοι. Ecce ſcribam omnium inſimum!

57) Utitur hoc Plato p. 491.

58) Ita ſine accentu. Latent in his veſtigia τοῦ συγκυκᾷν, ac fortasse etiam τοῦ τάχιον. Verum in hujusmodi locis fruſtra conjectura adhibetur.

ἂν ἠλιεῖτο ἡ πόλις, καὶ ἥκιστα διαλύει 59) τὴν ἀναθυμίασιν ὑπὸ τοῦ ἡλίου. μάλιστα δ' ἂν εἴη παχὺ καὶ δυσδιάπνευστον τὸ κατάστημα. τὸ δὲ τοιοῦτον ὀυκ ἔστιν ὑγιεινόν. ταῦτα δὴ εἶεν αἱ πόλεις ἐπιπέδῳ χωρίῳ συμβαίνει. εἰ δὲ εἶεν 60) ἀνωμαλεῖαι μὲν παραλλήλους ἔχουσαι τὰς ἀγυιὰς, δυσάερα γίνονται, ὅταν τοῖς ὑψηλοτέροις μέρεσι τῶν ἀγυιῶν ἐναντίως πνεύσῃ ἄνεμος αἱ δὲ σκολιὰς ἔχουσαι τὰς ἀγυιὰς, ἀμείνους. τὰ γὰρ ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις τοῦ χωρίου τῆς πόλεως μέρη ἐυαερώτερα συμβαίνει εἶναι.

cidit, sed sparse et vage eas attingit. atque ita civitas minime a sole perlustratur, minimeque a sole dissoluitur exhalatio. quocirca status ille crassus est maxime et perspiratu difficilis: quique talis est, is non est salubris. quod solet usu venire, cum in plana regione urbes sunt sitae. si vero inaequalitates sint, quae vias habeant aeque distantes, aëris difficilis redduntur, cum contra, quam sitae sunt, altissimae viarum partes, ventus spiret. quae vero sinuosas vias habent, praestantiores sunt: siquidem fit, ut urbis partes in sublimioribus regionis partibus statutae melius perflentur et aëre perfruantur.

ΚΕΦ. κβ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ἐμβροχῆς. Ἐκ τοῦ α. λόγου, τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Ἐμβροχὴ καταπλασμάτων δύναμιν μὲν ἐλάττονα ἔχει· χρώμεθα δὲ αὐτῇ, παραιτούμενοι τὰ καταπλάσματα, ἤτοι διὰ τὸν καιρὸν, ἢ διὰ τὸν τόπον, ἢ διὰ τὴν δύναμιν. διὰ μὲν τὸν καιρὸν, ἐν ἀρχῇ τῶν νόσων παραλαμβάνοντες ἐμβροχὰς, ἀκαίρου τηνικαῦτα τῆς χρήσεως τῶν καταπλασμάτων καθεστώσης· διὰ δὲ τὸν τόπον, ἐπὶ κεφαλῆς ἐμβροχαῖς χρώμεθα, μὴ 61) πάνυ τῇ πρὸς τὰ καταπλάσματα ἐυδιατιθεμένοις· διὰ δὲ τὴν δύναμιν, ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν, οὐ δυναμένης φέρειν τῆς ἀσθενοῦς δυνάμεως τὸ βάρος τῶν καταπλασμάτων. ἐπιτηδειότατον δὲ τὸ χαμαιμήλινον 62) ἔλαιον, μά-

Ex Antyllo. De madefactionibus. Ex primo de praesidiis libro. Cap. 22.

Madefactio minorem vim habet, quam cataplasma. iis utimur, cataplasmata, vel propter tempus eis minime aptum, aut propter locum, aut propter eorum vim devitantes. ac temporis quidem ratione, in principio madefactiones adhibentur, cum eo tempore cataplasmatum intempestivus sit usus. Propter locum vero, in capite madefactionibus utimur in iis, qui non recte admodum ad cataplasmata sunt affecti: propter vim denique in gracilibus: cum vires imbecillae cataplasmatum pondus ferre non queant. Accommodatissimum autem est chamaemelinum oleum: et praesertim

59) Ita et hoc, et cetera in Cod. Forte vers. 4. εἶεν, ἃ πολλάκις ἐπιπέδῳ χωρίῳ συμβαίνοι.
60) Ita Codex. Sed haec conjectura atque emendatione indigna sunt.
61) Conjicio: μὴ πάνυ τι (seu, τοι) πρὸς — ἐυ διατιθεμένης. Πάνυ τι et πάνυ τοι satis nota sunt. v. Xenoph. mem. Socr. II, 5, 5.
62) De χαμαίμηλον, quod variis nominibus appellatur, v. Dioscor. 3, 154. p. 235. Galen. in Gloss. p. 74. qui ipse etiam tria hujus nomina notat. Gregor. Nyss. T. II, 474.

λιςα 63) ἐφ' ὧν οὔποτ' ἔλαιον ἢ κατὰ τὴν κεφαλὴν ὑπόλημνος ὁποῖος πέπαυται τῆς ἀναφορᾶς. τήν τε γὰρ οὖσαν ἐν τῇ κεφαλῇ διαφορεῖ, καὶ ἑτέραν οὐκ ἐπισπᾶται, ὅπερ οὐκ ἄλλῳ τινὶ συντετύχηκε φαρμάκῳ. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἐπὶ τῶν φρενητικῶν προσάγειν. χρὴ βρέγματι καὶ κροτάφοις, ἀποχωροῦντας 64) τῆς κορυφῆς, καὶ τῶν ὄπισθεν μερῶν. τὰς γὰρ καταψύξεις οὐ φέρει ταῦτα τὰ μόρια, τῆς ἀρχῆς τῶν νεύρων ἐν αὐτοῖς τυγχανόντων. τὰς μέντοι θερμαινούσας 65) διαβροχὰς ἐποχετεύειν αὐτοῖς ἀφειδῶς προσήκει. εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι ὕδωρ μὲν ψυχρὸν καὶ ὀξύκρατον ἐν σπόγγοις καινοῖς δεῖ παραλαμβάνειν· οἰνέλαιον δὲ, ἐν ἐρίοις 66) τοῖς ὑπήροις· ὁμοίως δὲ καὶ ὑδρέλαιον. μοτοὶ 67) δὲ πρὸς πάσας τὰς ἐμβροχὰς οἱ ἐξ ὀθονίων καθαρῶν ἐπιτήδειοι.

* in iis, in quibus oleum, capiti admotum, evaporationi finem imponit, eamque, quae in capite eſt, digerit, aliamque non attrahit. quod nulli praeterea medicamento contigit. Illud ſane scire conuenit, madefactiones in phreneticis, ſyncipiti et temporibus adhibendas eſſe, adhibita diligentia, ne verticem, et partem poſteriorem attingamus: ſiquidem hae particulae perfrictines non ferunt, cum ſint origines neruorum. quin calidas quoque perfuſiones eis large admovere convenit. Noſſe autem debemus, aquam frigidam, aut poſcam novis ſpongiis eſſe excipiendam: vinum vero cum oleo lanis ſordidis, itemque hydrelaeum. linamenta vero ex linteis puris ad omnes madefactiones ſunt accommodata.

Κ Ε Φ. κγ.

Περὶ 68) καταιονήσεως, ἀποσπογγισμῶν, προσκλύσματος. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Χρώμεθα δὲ καταντλήσει μὲν ὑπὲρ 69) διαβροχῆς σωμάτων, ἤτοι μιμούμενοι τὴν τοῦ λουτροῦ χρῆσιν, ὅταν διά τινα περίςασιν μὴ

De irrigationibus. ſpongiae applicatione, aſperſioneque. Ex eodem libro. Cap. 23.

Irrigatione utimur, ut corpora perſpergamus, hoc eſt, balneorum uſum imitantes, cum alia circumſtantia impedi-

63) Stellula haec notavit Rasarius. Merito. Sine Codice ſanari nequeunt.

64) *Ita, ut discedamus, abeamus, abstineamus ab*, seu, ἀπεχομένους. Ἀποχωρεῖν proprie eſt, *abire, discedere.* Eo ſenſu, ut hic occurrit, non recordor legere.

65) Hoc non differt a ſuperiori ἐμβροχή. Capite 23 rursus eſt utrumque.

66) Ita Codex. In margine vero a recentiori legitur, ῥυπαροῖς, quod amplexus eſt Rasarius. Equidem vero in eo acquiescere nequeo. Conjicio ergo, loco τοῖς (quod hic locum non habet,) ὑπήροις, legendum esse: οἰσυπηροῖς. Vide Dioscor. 2, 82. p. 107. Erotianum p. 39. in οἰσύπη, et p. 40. in πινώδεσι. Ariſtoph. Acharn. v. 1176. ubi Schol. ῥύπου πεπληρωμένα.

67) Codex: μωτοί. v. Erotian. p. 17. in ἄχνη ὀθονίου. Galen. in Gloss. p. 72. 77. ubi etiam deminutivum μοτάριον.

68) Codex: καταιωνήσεως. Dicitur καταιων εἶναι καταιώνητις. v. Chryſoſt. T. IV, p. 576. E. VII, p. 829. B. Euseb. Praepar. Euang. p. 395. A. ἀνθ' ὕδατος ἐλαίῳ καταιονούμενοι. Gatacker. ad Anton. V, 9. Mox h. l. eſt ſynonymum κατάντλησις. In indice, a principio Codicis, hoc caput inscribitur: περὶ καταιονήσεως, γογγυλισμῶν, προσκλύματος.

69) Scriba utrumque vocabulum temere inuicem copulavit. Ad proximum ἤτοι deinceps nihil refertur.

δυνάμεθα 70) λουτρὸν παραλαβεῖν, βουλόμενοι μὲν ὑγρᾶναι τὰ σώματα, οὐ δυνάμενοι δὲ δι' ἐμβροχῆς τοῦτο ποιῆσαι, οὐ πάνυ δυομένης εἰς βάθος. ἀποσπογγισμὸν 71) δὲ παραλαμβάνομεν, ἤτοι τὸν ἐπικείμενον 72) ἀπορύψαι προαιρούμενοι ῥύπον, ἢ ἰχῶρα, ἢ αἷμα, ἢ ἐπίπαγον 73), ἢ πύον ἐπιπεπηγὸς, ἢ αὐτὰ τὰ φάρμακα, καὶ τὰ ἐπικεχρισμένα, ἢ δῆξιν, ἢ κνισμὸν ἐνοχλοῦντα τοῖς σώμασιν· ἐπὶ δὲ προσώπῳ, ῥῶσαι βουλόμενοι καὶ τόνον ἐνθεῖναι. ὑπὲρ τῆς αὐτῆς δὲ χρείας καὶ τὸ πρόσκλυσμα παραλαμβάνομεν. καταντλητέον δὲ κεφαλὴν μὲν, δι' ἀγρυπνίας καὶ παρακοπάς. καὶ στόμαχος δὲ καὶ ὑποχόνδριον ἐλαίῳ θερμῷ καταντλεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ πλευρὰ καὶ ῥάχις, καὶ κύστις· 74) τετανικούς τε καὶ ἰσχιαδικοὺς ἐλαίῳ θερμῷ καταντλητέον. σκέλη δὲ τῶν χρονίως καὶ καταξήρως πυρετσόντων, καὶ, 75) εἴ τι μοι ἐφιδρῦντο ὅλως, ἢ μετὰ τοὺς ἱδρῶτας ἀπεξηραμμένῳ, 76) ὑδρελαίῳ, καὶ μεταγωγῆς δὲ χάριν καταιονήσομεν 77) τὰ σκέλη ὕδατι πολλῷ, ἢ ὑδρελαίῳ, καὶ πλανωμένην δὲ ὕλην κατασχεῖν ἐν ἀκυροτέροις βουλόμενοι μορίοις. τηνικαῦτα δὲ θερμοτέρῳ χρώμεθα μέχρι δήξεως,

ti, balneo uti non possumus. cum autem humectare corpora velimus, id madefactione facere non valemus, cum ea non alte admodum descendat. spongiam vero admovemus, ut sordem adhaerentem abstergamus, sive sanies sit, sive sanguis, sive strigmentum, sive pus concretum sit, sive ipsa medicamenta, sive quae inuncta fuerint, aut, ut morsum et pruritum corpus vexantes sedemus. In facie vero, cum recreare et robur indere volumus. Ejusdem rei causa aspersione utimur. Aspergendum vero caput est in vigiliis et deliriis. stomachus autem atque hypochondria oleo calido perfunduntur. simili quoque modo costae, spina, vesica, oleo calido asperguntur, itemque tetanici et ischiadici denique. at crura eorum, qui febribus diuturnis et siccis detinentur, si plane * constiterint, aut post sudores exsiccata sint, hydrelaeo persperguntur; et alio traducendi causa crura multa aqua aut hydrelaeo irrigamus. quod facimus, ut errantem materiam in partibus ignobilioribus contineamus: quo tempore calidiore utimur ad morsum

70) Forte, δυνάμεθα.

71) ἀποσπογγίζειν habet Theocrit. Schol. ad Id. 7, 16. ἀποσπογγίζειν τὰς χεῖρας. Antiphon. edit. Reiskii p. 726.

72) In Codice: ἀποψύξαι (sed hoc deletum) ἀπορύψαι, sed et hoc ex parte deletum, atque iterum suppletum. Legitur autem uno ῥ. Vide mox notam 86.

73) v. Galen. in Gloss. p 58. 73. 97. Dioscor. 4, 83. p. 277. 1, 133. p. 69. 1, 180. p. 85. Post ἐπίπαγον in Codice est exiguum spatium vacuum. Sed in margine notatur: *hic nihil deest, et ita habet Aët. lib.* 3. Mox est ἐπιπεπηγός. ἐπίπαγος ergo est, *quicquid in superficie considit aut adhaerescit.*

74) τέτανος est genus morbi σπασμώδους. v. Galen. de musc. motu lib. I. cap. 8. Arctaeum περὶ ὀξ. παθ. lib. I. cap. 6.

75) Forte: ἤτοι μὴ ἐφιδροῖντο.

76) Forte: ἀπεξηραμμένων.

77) Codex: καταιωνίσομεν. Vide notam 68. h. l. Paullo inferius Codex rursus exhibet καταιωνίσεως.

καὶ μέτρον ποιούμεθα τῆς καταντλήσεως τὸ ἐρύθημα καὶ τὸ οἴδημα. καταντλοῦμεν δὲ καὶ, εἴτε φλεγμονὰς λύσαι βουλόμενοι, ἢ ἀποστήματα θᾶττον μεταβάλλειν εἰς πύον. προσκλύσματι δὲ χρώμεθα ἐπὶ προσώπῳ, ἐν μὲν καυσοῖς 78) πυρετοῖς, θέρους μὲν, ὕδατι γαλακτώδει· χειμῶνος δὲ, θερμοτέρῳ, καὶ μάλιστα, εἰ καὶ κεφαλὴ τύχῃ ἀπαθὴς εἶναι. φυλακτέον δὲ τὸν ἐχθρονισμὸν 79) καταφορᾶς τε καὶ ψύξεως, κινδυνώδους κατ' ἀρχήν. ἀντιφυσᾷν δὲ δεῖ τὸν προσαντλούμενον τῷ στόματι, ὑπὲρ τοῦ μὴ πλησθῆναι ὑπὸ τῆς προσαντλήσεως, ἀλλὰ ἀντερείδειν πρὸς τὰς πληγάς, διὰ τῆς ἀντιβάσεως τοῦ πνεύματος. ὑποκείσθω δὲ 80) σπόγγοις ἀνθεραίων ἢ ξηρὸς πρὸς τὸ μὴ καταῤῥεῖν ἐκ τῆς καταιονήσεως εἰς τὸ στέρνον. ἐνίοτε δὲ καὶ ὀξύκρατον θερμὸν δοκιμάζομεν εἶναι τὸ 81) πρόσκλυσμα, μάλιστα ἐν πυρετοῖς ἁπλουστέροις, καὶ οὐδὲν 82) κακότροπον ἔχουσιν· ἐπὶ δὲ ὀφθαλμῶν ῥευματιζομένων χρώμεθα στροβίλου 83)

usque. et finem irrigationis ruborem et tumorem constituimus. Iam vero irrigamus, ubi inflammationes resoluere in animo habemus: aut, ubi abscessus citius ad pus perducere consilium est. aspersione vero utimur ad faciem: atque in febribus ardentibus, aestivo tempore, aqua lactea: hyberno vero, calidiore, praesertim, si caput nullo malo urgeatur. Cavenda tamen in diuturnis affectionibus aspersio est. stupefactionis enim et frigiditatis periculosae initium faceret. Debet autem is, cui adhibetur aspersio, ore contra flare, ne a perfusione impleatur: sed illi occurrere, spiritum obiiciendo. spongia quoque sicca mento adhibenda est, ne aqua ex perfusione in pectus confluat. Quandoque vero etiam posca aspergimus, et praesertim in febribus simplicioribus, et quae nihil maligni habent. ad oculos vero destillantes decocto nucum pinearum confractarum utimur. hyberno tem-

78) Immo καύσοις, h. e. καυσώδεσι.

79) Linea subnotatum, et in marg. scriptum: ἐγχρονισμὸν, ex Aëtio, ni fallor, lib. 3. cap. 171. Pars marginis enim in Codice abscissa. ἐγχρονισμός, ab ἐγχρονίζειν.

80) Tria haec vocabula σπ. ἀθ. et ἢ subnotata sunt linea. In marg. notatur: σπόγγος ἀνθερεῶνι, ex Aëtio. Aëtio jam dudum aegre careo. Ante annum et dimidium cum cum aliis libris emi Lipsiae. Nondum tamen ad me transmissi sunt. Hanc fatalem litterarum calamitatem, quam jam olim hic expertus sum, nemo lector aequus et humanus mihi vitio vertet. Sed redeo ad rem. Legendum ergo videtur: σπόγγος ἀνθερεῶνι ξηρός. Mox scriba rursus exhibuit: καταιωνίσεως. Piget et poenitet hujuscemodi commemorare. Ἀιωνίζειν, διαιωνίζειν prorsus aliena sunt ab hoc loco. Scilicet res ita se habet Expugnata Constantinopoli, Graeculi quidam sartores, sutores, fabri, pedissequi, fullones, calculatores, portitores, se recipiebant in Italiam, atque ibi, mercede exigua conducti, transcribebant Codices Graecos. Hujuscemodi homines, non quidem Graeci, se Teutones et Francogalli, nunc profitentur se sapientiae doctores, modo paullulum istas linguas blaterare possint, habeantque satis arrogantiae et impudentiae. Quid vero tandem inde erumpat? Certissima atque inevitabilis barbaries.

81) Codex: πρόσκλυμα. Stulte! In Geopon. p. 1010. est: προσκλύζειν ὕδατι. Satis nota sunt προσκλύζειν et πρόσκλυσμα.

82) Superius memorati sunt πυρετοὶ εὔτροποι. Hic est contrarium. Germanice: *gutartig*, *boesartig*. Proprie tamen illa de morum probitate et improbitate dicuntur.

83) Vide Galen. in Glossis p. 80 et Schol. Theocrit. ad Id. 5, 45. et ibidem versum 49 in textu. Dioscor. 1, 88. p. 48. et 86. p. 48. 1, 87. p. 48.

αὐτοῦ τοῦ κώνου τεθλασμένου ἀφεψήματι. ἐπὶ δὲ τῶν χειμερινῶν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἰσχυρᾶς καὶ 84) χειμώσεως, τήλεως ἀφεψήματι τῆς λευκῆς. χρὴ δὲ ἀφεψήσαντα δὶς ἢ τρὶς τὴν τῆλιν, καὶ τὰ πρῶτα ἀφεψήματα ἀποχέοντας, 85) οὕτω τῷ τελευταίῳ προσαιτλεῖν. ὁ δὲ ἀποσπογγισμὸς ὕλης μὲν τῆς αὐτῆς τῷ προσκλύσματι παραλαμβάνεται. καὶ γὰρ δύναμιν ὁμοίαν ἔχει. ὑπὲρ δὲ τοῦ νίψαι καὶ ἀποῤῥύψαι 86) σπόγγον ἀποτεθλιμμένον ἐξ ὕδατος θερμοῦ, ἐπιτηδέυεται ἐνίοτέ τινος καὶ τὸ 87) ῥυπτικὸν φάρμακον, ἤτοι τοῦ ὕδατος ἐνδιημένου, ἢ πρὸ τοῦ ἀποσπογγισμοῦ χρειομένου τὸ νίτρον (ἢ) ἀφρόνιτρον τινὶ τοιούτῳ καταχρίωμεν. πυρεσσόντων δὲ ἐπὶ 88) τῶν ὀφειλόντων ἀποσπογγίζεσθαι ὕδατι ψυχρῷ, κατὰ τὰς ἐπιδόσεις παραιτούμεθα· ἐν δὲ ταῖς ἀκμαῖς, ἢ καὶ παρακμαῖς, τεθαῤῥηκότως παραλαμβάνομεν. δεῖ δὲ καὶ τοὺς παρὰ τὰ ὦτα μῦς προχρίειν ἐλαίῳ, καθιέναι δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀκουστικοὺς πόρους, καὶ εἰς τοὺς μυκτῆρας ἔλαιον, ὑπὲρ τοῦ μὴ ψύχεσθαι. Ἀρχιγένης δὲ ἀξιοῖ, 89) καὶ τὸ στέρνον. ἐν ἀκαίροις δ' εἰς

pore ad vehementes chemoses, foeni Graeci albi decoctum adhibemus. in quo bis, terve decoctum esse foenum Graecum debet, ita, ut prima decoctio abiiciatur, et ultima nobis usui fit, ut perfundamas. spongia autem applicatur, quae eadem materia fit imbuta, ex qua constat etiam aspersio: siquidem similem quoque vim habet. sed abluendi et abstergendi causa spongia ex aqua calida satis est. quandoque etiam medicamentum quoddam, quod abstergendi vim habeat, aut aqua resolutum, aut, antequam spongia admoveatur, inunctum, ut nitrum, aut aphronitrum, aut aliquod his simile convenit. In febricitantibus, in quibus spongia utendum est, ex aqua frigida id facimus. in incremento tamen id vitamus. at in statu, vel declinationibus audacter hoc remedium adhibemus. Musculi itidem, qui ad aures sunt, oleo illinendi sunt. in meatus vero auditus et nares oleum indendum est, ne refrigerentur. Archigenis autem sententia est, in ardentis febris excessu, spongia, non faciem

84) Dicitur χήμωσις et χύμωσις. Vide Galen. in defin. med. Paulum Aegin. lib. 3. cap. 22. Rufus Ephes. edit. Paris. p. 19 ἐν τῷ παθήματι, τῇ χημώσει. Sed alia hic etiam vitiosa sunt Nam χειμερινῶν cum ἰσχυρᾶς καὶ χειμώσ. copulari nequeunt. καὶ praeterea videtur arguere, excidisse nomen substantivum.

85) Alterutrum corrigendum, aut ἀφεψήσαντα, aut ἀποχέοντας.

86) Supra uno ῥ exhibuit Sed ista signa διαιρέσεως in duplici ῥῥ nec hic apparent. Non nisi in recentissimis Codicibus haec inveni. Sed nec alius invenerit, ut arbitror. Ceterum vicina leviter corrupta sunt. Rasarii interpretatio arbitraria est. Solum ἐπιδέεται, seu, ἐπιδεῖται mihi in mentem veniebat, loco ἐπιτηδέυεται. Saltem mox est τινός. Sed ita cetera etiam corrigenda. Vicina sine spe emendationis mendosa sunt.

87) Habet hoc Plato p. 490. Gregor. Naz. p. 240. Mox rursus διημένου, loco διειμένου. Sic et mox χρειομένου, ει, loco ι. Continuo ἀφώνιτρον, et alia. Deest etiam ἤ.

88) ἐπὶ videtur redundare. Nisi malis, ἔτι.

89) Post ἀξιοῖ, hic in margine, cujus tamen pars a recentiore bibliopega abscissa est, haec leguntur: *Aët.* (sic enim hariolor.) lib. 3. cap. 170. *habet haec, quae . . . . . . sunt:* ἐν ὑπερβολῇ καύσου κατὰ τὰς ἀκμὰς, οὐ μόνον τὸ πρόσωπον ἀποσπογγίζειν, ἀλλά. Interpretationi suae haec inseruit Rasarius.

ὕπνον καταγωγαῖς τὸ πρόσωπον ἀποσπογγίζομεν, νίτρον εἰς τὸ ὕδωρ τήκοντες. ὅλον δὲ ἀποσπογγίζομεν τὸ σῶμα ἐν καταξήροις καὶ καυσώδεσι πυρετοῖς δι' ὑδρελαίου, 90) παραμείναντες τὴν στάσιν τῶν παροξυσμῶν.

tantum, fed pectus etiam in vigore fovendum effe. at in intempeftivis in fomnum propenfionibus, faciem nitro in aqua eliquato perspergendam. totum vero corpus in valde ficcis et ardentibus febribus ex hydrelaeo, expectantes acceffionum conftitutionem, fpongia perfundimus.

ΚΕΦ. κδ.

Περὶ καταπλασμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὅσαι τῶν φλεγμονῶν μήτε πρὸς ἐμβροχὰς ἔχουσιν ἐπιτηδείως, μήτε ἐμπλάστροις ἤδη καὶ 91) καταπλάσμασιν ἐπακούειν 92) δύνανται, τρυφερώτεραι ταῖς τούτων ἐπιβολαῖς τυγχάνουσαι, ταύταις μάλιστα ἐπιτήδεια τὰ καταπλάσματα. τῶν καταπλασμάτων, τὰ μὲν θερμαίνει καὶ διαφορεῖ, τὰ δὲ ψύχει καὶ στύφει καὶ ἀποκρούεται. σκευάζεται δὲ αὐτῶν, τὰ μὲν, ἄνευ ὕδατος, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν, ἄνευ ἑψήσεως· τὰ δὲ ἑφθὰ γίνεται. καλεῖται δὲ τὰ ἄνεφθα 93) μακτά. καὶ τῶν μὲν μακτῶν ὅρος ἐστὶ τῆς σκευασίας, ἱκανῶς λελειῶσθαι καὶ ἡνῶσθαι, καὶ ἀμόλυντα εἶναι, καὶ μὴ περιῤῥεῖν. τῶν δὲ ἑφθῶν οὐκ ἔστι μέτρον, τὸ μὴ μολύναι. δυνατὸν 94) γὰρ ἂν, τοῦτο γενέσθαι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐμβαλλομένων ξηρῶν ἐν τῷ ὑγρῷ ἄλλο τὸ τὰς δυνάμεις χυθείσων τῶν ξηρῶν ἀναμιχθῆναι καὶ ἑνωθῆναι. χρώμεθα δὲ ποικίλοις καταπλάσμασι, τῆς τε

De cataplafmatis. Ex eodem libro. Cap. 24.

Inflammationibus, quae neque madefactiones, neque emplaftra recipere apte queunt, cum delicatiores fint, quam ut horum applicationes ferant, potiffimum cataplafmata conveniunt. Ex cataplasmatis autem alia calfaciunt et digerunt: alia refrigerant, adftringunt et reprimunt, aliaque, sine aqua, alia sine decoctione, et alia cocta parantur. quae autem non decoquuntur, pinfa nominantur. quorum apparatus terminus eft, ut valde laevigata et in unum conducta fint, et non inquinent, et non defluant. Coctis vero non eft ftatutus terminus, ut non inquinent. id quod etiam fieri poffet, ob copiam rerum ficcarum, quae humidis imponuntur: quae mifcendo et uniendo vires fuas in ea fundunt. Praeterea variis cataplasmatis utimur, tum propter locorum varietatem ea poftulantem, tum propter

90) Ita in margine. In textu: *περαμίνοντες.*

91) *καταπλάσμασιν* fubnotatum est punctis, ut tollendum. Sed ita quoque καὶ amonendum, nisi aliud hic exciderit vocabulum.

92) Forte, *ὑπακούειν*, quod dativo etiam jungi folet. Haud ineleganter, ut equidem credo, *morbus* dicitur *ὑπακούειν medicamentis.* Mihi tamen in mentem veniebat *ὑπείκειν.*

93) *μακτός*, quod mox recurrit, a *μάττω.*

94) Haec rursus turbata funt. Forte paullo ante, *τῷ μὴ μολύναι.*

τῶν τόπων διαφορᾶς ἐπιζητούσης, τῶν τε παθῶν οὐ πάντων, οὐδὲ ἐν παντὶ καιρῷ τοῖς αὐτοῖς χαιρόντων καταπλάσμασιν. εὐθὺς 95) μὲν οὖν χρώμεθα πρὸς τὰς κοινὰς τῶν ὑποχονδρίων φλεγμονάς. ἔστι δὲ τῶν ἑφθῶν προχειρότατον τὸ κοινόν. ὁμήλυσιν 96) δὲ αὐτὸ καλοῦμεν. εἰς ὕδωρ ἐμπάσσοντες λινόσπερμόν τε καὶ 97) γύριν, καὶ ἐπιχέοντες μετὰ τὴν ἕψησιν ἔλαιον. καὶ ἐὰν μὲν ὑγράναι θέλωμεν τὰ ὑποχόνδρια, κατάξηρα ὄντα, χρώμεθα γύρει· ἐάν τε μαλάξαι, ἀντὶ ταύτης ἄρτον ἐμπλέκομεν τῷ λινοσπέρμῳ· ἐὰν δὲ θερμάναι σφοδρότερον, 98) κρίθινον τῷ λινοσπέρμῳ συμπλέκομεν· ἐὰν δὲ θερμάναι καὶ ξηράναι, τῆλιν· ἐὰν θερμάναι καὶ προσδιαφορῆσαι, πίτυρα. ἐμπνευματώσεως δὲ ἐνοχλούσης τὰ ὑποχόνδρια, λινόσπερμον μετὰ κυμίνου παραπλησίως 99) ἑφθῷ. στομάχου δὲ ἐκλυομένου, ἄλφιτα 100) ἀναλαμβανέσθω ἔμπλασμα. ἀνορεκτοῦντος δὲ καὶ ἀτονοῦντος, ἀψινθίου κόμη προαφεψείσθω, καὶ εἰς τὸ ἀφέψημα ἐμπασσέσθω ἄλφιτα, ἐπὶ τῶν σφόδρα τρυφερῶν, καὶ οὐδὲ αὐτὰ τὰ ξηρὰ ἐμβάλλομεν, οἷον λινόσπερμον ἢ γύριν, ἢ τῆλιν,

affectiones, quae neque omnes, neque omni tempore eadem cataplasmata requirunt. Ergo decoctis utimur ad communes hypochondriorum inflammationes. ex decoctis maxime in promtu est commune, quod luteum appellamus. In aquam lini semen et pollinem inspergimus, et post decoctionem oleum infundimus. sique humectare hypochondria, quae sicca sint, velimus, pollinem adhibebimus: si mollire, pro polline panem lini semini commiscebimus. si calefecere vehementius velimus, * hordeaceum panem semini lini addemus: si calefacere et siccare, foenum Graecum: si calefacere et evocare, furfures. si vero flatus hypochondria infestent, lini semen cum cumino, eodem modo decocto, superdamus: si dissolutus stomachus sit, emplastrum polentam capiat. si non appetat et imbecilius sit, absinthii coma prius decoquatur, tum ei decocto polenta commiscetur in iis, qui sunt mirum in modum delicati: eam tamen non siccam, ut lini semen, aut pollinem, aut foenum Graecum indimus, sed eam

95) Hic aliquis margini adscripsit εὐθοῖς Male! Non enim intellexit, τὸ εὐθὺς, idem esse, quod οἷον, αὐτίκα, id est, *exempli caussa*.

96) Sic, uno vocabulo ὁμήλυσιν. Forte: κοινὸν, μήλινον δὲ αὐτό.

97) Scribitur etiam vitiose γύρυς. Dioscor. 3. 48. p. 192. 2, 107. p. 124. ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πυρῶν γύρις. Occurrit etiam in geoponicis.

98) ἄρτον addidit Rasarius. Ergo stellulam adjecit.

99) Rasarius videtur voluisse: ἑφθοῦ ἐπιδῶμεν. Forte: παραπλησίως ἕψωμεν.

100) ἀναλαέσω. Ita Codex. Sed ex correctione manus recentioris: ἀναλαβέσω. In textu mentem Rasarii interim expressi. Veruntamen adhuc dubito de hoc loco. Forte legendum: ἄλφιτα ἄναλα ἔστω ἔμπλασμα. "Αναλος, *sine sale*. Galen in Gloss. p. 63. ἀνάλμυροι· ἄναλοι. Occurrit etiam in Geoponicis, ac per se satis notum est. Vulgo solus Marcus laudatur in lexicis. Conjecturam hic propositam satis confirmant, quae hic paullo inferius leguntur: τὸ δὲ ἀλφίτων ἄναλον ἑφθόν.

ἀλλὰ ἀφεψήσαντες αὐτὰ εἰς λιπαρὸν μελίκρατον, τὰ ἀφεψήματα διηθήσαντες 1) ἐκχέομεν· κἄπειτα μέχρι συςάσεως ἑψῶμεν 2) οὕτως. ἵνα 3) δὲ ἐν πυρετῷ τὸ διοικούμενον γῦριν ἐν ὀξυμέλιτι παραπλησίως. σομφὸν 4) δὲ οἴδημα ἔχοντας, κυαμίνῳ ἀλεύρῳ σὺν 5) αἰθιοπικῷ κυμίνῳ· ἐσκιῤῥωμένον δὲ, τὸ διὰ σύκων. σκευάζεται δὲ οὕτω. κόπτεται τὰ σῦκα χωρὶς τῶν 6) κεχραμίδων· εἶτα ἐν οἴνῳ γλυκεῖ λεανθέντα ἑψεῖται, νίτρου λείου συμπλακέντος ὀλίγου. εἰ δὲ σφόδρα σπλὴν ἐσκιῤῥῶσθαι τύχοι, σὺν ὀξυμέλιτι τὰ σῦκα ἑψεῖται· ἥπατι δὲ φλεγμαίνοντι τῆλις κατάλληλος, ἐν μελικράτῳ ἑφθὴ, καὶ ἄρτος σὺν λινοσπέρμῳ· βέλτιον δὲ καὶ ἠρυγγίου 7) σπέρμα συμμιχθέν. πρὸς δὲ τὰς τῶν ἐντέρων φλεγμονὰς, τὸ διὰ λινοσπέρμου καὶ γύρεως. πρὸς δὲ ῥευματισμοὺς ἐντέρων, τὸ διὰ κέγχρου. πρὸς δὲ κύςιν, λινόσπερμα μετὰ λιβανωτίδος. πρὸς δὲ αἰδοῖα, τὰ μὲν λιπαρὰ ἀνεπιτήδεια· τὰ δὲ ςύφοντα κατάλληλα· οἷόν ἐςι, τὸ διὰ 8) σιδίων. δεῖ δὲ τὰ σίδια ξηρὰ κοπέντα ἐμπάσσεσθαι οἴνῳ, καὶ συμπλέκεσθαι αὐτοῖς κικίδα λεῖαν. ἀγαθὸν δὲ καὶ, τὸ διὰ φακοῦ κατάπλασμα, ἑψωμένου τοῦ φακοῦ σὺν ὕδατι, ἔπειτα λεαινομένου καὶ μέλιτι συναναλαμβανομένου. ἁρμόσει δὲ ἐπὶ τῶν αἰδοίων καὶ τὸ δι' ἀλφίτων ἄναλον ἑφθὸν ἐν οἴνῳ κατάπλασμα. πρὸς

pingui melicrato decoquimus, decoctum colo traiicimus, idque, quod traiectum fit, infundimus, tum coquimus usque dum consistat. si vero febris adjuncta fit, pollinem in oxymelite coctum eodem modo imponimus. si laxum oedema fit, farinae fabarum cuminum Aethiopicum miscemus: si scirrhosum fit, id, quod ex ficubus constat, imponimus: quod ita conficitur. Ficus absque seminibus contunduntur, et ita laevigata vino dulci incoquuntur: quibus parum nitri, in levorem redacti, additur. si valde obduruit, ficus oxymelite decoquuntur. Iecori inflammato foenum Graecum melicrato decoctum, et panis cum lini semine prodest. praestantius quoque est, si eryngii semen accedat. ad intestinorum inflammationes facit, quod ex lini semine et polline constat. ad eorundem vero defluxiones, id, quod ex milio conficitur. ad vesicam vero, lini semen cum rosmarino. pudendis incommoda sunt pinguia: prosunt autem adstringentia: quale est, quod ex malicorio paratur. malicorium vero aridum tusum vino inspergi debet: eique admisceri galla contrita. valet ad idem, quod ex lentibus fit, ita, ut lentes prius aqua decoquantur, deinde laevigentur, tum mel eis addatur. Pudendis quoque con-

1) Rssarius videtur maluisse, ἐγχέομεν. Hoc loco utrumque locum habet. Effunduntur enim et infunduntur iterum ac deinde iterum coquuntur. Codex audiendus est, cum alterum fit, vel ex conjectura, vel ex errore Littera κ. satis apparet in Codice.

2) οὕτως hic nullam vim habet. Resarius praetermisit. Forte, αὖθις, *iterum.*

3) Haec nec capio, nec nunc, quomodo emendem, reperio.

4) Galen. in Glossis explicat χαῦνον. p. 44.

5) Vide Dioscor. 3, 68. p. 201. Mox Codex vitiose: ἐσκηρωμένον, et paullo post, ἐσκηρῶσθαι. Imperite!

6) *Grana ficus sunt.*

7) Codex: ἰρυγγίου. Erotian. p. 27. habet etiam ἤρυγγη, ἠ. v. Dioscor. 3, 24. p. 181.

8) Dioscor. 1, 153. p. 77.

δὲ τὰ ὑδροπικὰ οἰδήματα, ἀσαφὶς ἐγγιγαρτισμένη, 9) λεῖαν, μετὰ σύκων λιπαρῶν ἐν μελικράτῳ ἑψηθεῖσα. προσπλέκεται δὲ τῷ καταπλάσματι τούτῳ καὶ αἰγεία 10) κόπρος, πρὸς ξηρασίαν, καὶ μᾶλλον ὀνίνησι. τετήρηται καὶ γύψος παλαιὰ, μάλιστα ἐκ τῶν πεπαλαιωμένων τῷ χρόνῳ καταπλασμάτων λίαν σὺν τοῖς σύκοις καὶ νίτρῳ ἐρυθρῷ ἐν οἰνομέλιτι ἑψηθεῖσα. ἰσχίου δὲ καὶ διδύμου 11) φλεγμαινόντων, ἐπὶ μὲν χειρουργίας, 12) καὶ ἄλλοις προδήλοις αἰτίοις, τὰ κοινὰ καταπλάσματα· ἐπὶ δὲ τοῖς αὐτομάτοις μετὰ οἰδήματος φλεγμοναῖς, κυαμίνων ἀλεύρων μετὰ σταφίδος λιπαρᾶς ἑφθὰ ἐν μελικράτῳ. ἐνίοτε δὲ ἐρευγμὸν 13) ἑψήσαντες, λεαίνομεν μετὰ τοῦτο σὺν μέλιτι καὶ κυμίνῳ, καταπλάσσομεν. τὰς δὲ μερικὰς φλεγμονὰς, ἄρτον ἑφθὸν ἐν μελικράτῳ 14) παρηγοροῦμεν. εἰ δὲ πυρετώδεις εἶεν αἱ φλεγμοναὶ, ψύχοντα ἀφεψήματα λαβόντες, εἰς ἐκεῖνον τὸν ἄρτον ἐμπάσσομεν, οἷον ἀρνογλώσσου, πολυγόνου. εἰ δὲ ῥεῦμά τι εἴη, καὶ τῶν στυφόντων, ῥοῦ, βά-

veniet id, quod polentam recipit, salisque expers est, et vino incoctum. Ad tumores vero laxos aquae intercutem facit vua passa cum acinis trita, una cum ficubus pinguibus in melicrato decocta. huic autem stercus caprinum ad exsiccandum additur, et magis juvat. obseruatum quoque est, gypsum vetustum, et praesertim, quod longo tempore in cataplasmate tritum inveterarit, cum ficubus et nitro rubro in vino mulso decoctum facere. si coxendix et testes inflammatione tententur, si ea ex chirurgica aliqua administratione, aut manifesta causa, exorta fuerit, communia cataplasmata imponentur: cum vero per se nata fuerit, oedemataque adjuncta habeat, farina fabarum cum uva passa pingui in melicrato decocta proderit. quandoque etiam lomenta fabarum decoquentes, postea laevigamus, et cum melle et cumino, cataplasmatis instar obducimus. Inflammationes vero, quae in partibus sunt, pane, melicrato incocto, mitigamus. sed si febrim inuehant, decocta refrigerantia ei pani admisceemus, ut decoctum plantaginis, herbae sanguinalis: si defluxio accedat, adstringentia addimus, ut decoctum

9) Forte: λεῖαι μετά. Καταγιγαρτίζειν, sed sensu obscoeniori habet Aristoph Acharn. v. 274. ubi vide Schol. Credo autem h. l. legendum esse: ἐκγιγαρτιζομένη, seu, ἐκγεγιγαρτισμένη. ἐκγιγαρτίζειν est in Geopon. p. 546.

10) Codex: αἰγεία κόπρῳ πρός ξηραλίαν. Sic, sed πρός et ξηρ. infra semicirculo junctum, tanquam unum vocabulnm. Ego interim dedi, πρός ξηρασίαν.

11) Forte: διδύμων.

12) Sic, duplici constructione Forte: χειρουργίαις, seu, χειρουργίᾳ· Vulgo *operationem chirurgicam* appellant

13) Immo, ἐρεγμόν. Erotian. p. 50. ἐρεγμὸς κυρίως λέγεται ὁ δίχα διῃρημένος κύαμος. Neque tamen de solis fabis dicitur. Sic Paul. Aegin. lib. 3. cap. 25. p. 81. ἴρεως καὶ πτισάνης ἐρεγμοῦ. In Geopon. p. 1016. est: ἐρεγμὸν ἀλεσθέντα.

14) Multoties sic occurrit παρηγορεῖν in his libellis. Conjici tamen possit, ἄρτῳ ἑφθῷ. Alibi tamen etiam accusativus ita ἀπολύτως adhibitus est.

του, ςρύχνου, σιδίων, κικίδος ῥόος. 15) ἐπὶ δὲ τῶν ἀντιτύπων καὶ σκληρῶν φλεγμονῶν εἰς ἀφέψημα μαλάχης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου τὸν ἄρτον ἐμβάλλομεν.

Περὶ ἀνύδρου καταπλάσματος.

Τὰ δὲ ἄνυδρα καταπλάσματα σκευάζεται μὲν ἐκ μέλιτος 16) καὶ τερεβινθίνης, ἢ καὶ ἀμφοτέρων. δεῖ δὲ προεψήσαντας τὸ μέλι καὶ τὴν ῥητίνην, οὕτως ἐμπάσσειν τὰ ξηρὰ ἐπὶ τούτων 17) εἴπερ ἐπὶ τῶν ὑγρῶν καταπλασμάτων. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὑγροῖς ἀνίεται· ἐπὶ δὲ τῶν ἀνύδρων οὐδὲν κατὰ τὴν ἕψησιν ἐυαφέστερα, οὐδὲ μαλακώτερα γίνεται. ἔτι κἀκεῖνο ἄξιον ἐγνωκέναι, διότι τὰ μὲν ὑγρὰ, ἑψήσεως χρείαν ἔχει μετὰ τὸ ἐμβληθῆναι 18) τὰ ξηρά. τὰ δὲ ἄνυδρα αὐτάρκως 19) προηψημένῳ τῷ μέλιτι καὶ τῇ ῥητίνῃ ἐπιπάσσειν προσήκει, καὶ μηκέτι μετὰ τὸ ἐμπάσαι καθεψεῖν. φρύγεται γὰρ καὶ ἀφανίζεται τῶν ξηρῶν ἡ δύναμις ἐν τῷ μέλιτι. τὸ δὲ λίνος 20) ἐπιχείσθω τοῖς ἀνύδροις, αἰρομένοις ἐκ τοῦ πυρός. ἁρμόζει δὲ τὰ ἄνυδρα τοῖς, ἐφ' ὧν ψύξειν εὐλαβούμεθα ἢ ἀνυγρᾶναί τινα φυλασσόμεθα, 21) προσμόνως 22) εἰ ἐπὶ πολὺν χρόνον θερ-

rhois, rubi, lentiſci, malicorii, gallae. In iis vero inflammationibus, quae reſiſtunt duraeque ſunt, panem in decoctum maluae, aut foeni Graeci, aut lini ſeminis iniicimus.

De cataplaſmate, quod citra aquam conficitur.

Cataplaſmata, quae ſine aqua parantur, ex melle et reſina terebinthina, aut ex utriſque componuntur: mel autem atque reſina prius coquenda ſunt, quibus ſicca inſperguntur, ut in humidis cataplasmatis fit. In humidis enim relaxantur: at in iis, quae aquae ſunt expertia, nequicquam tactu faciliora et molliora decoquendo fiunt. Hoc quoque ſcitu dignum eſt, in humidis opus eſſe concoctione, poſtquam ſicca fuerint iniecta: in his vero, ubi mel et reſina ſatis cocta fuerint, ſicca imponi, nec praeterea coquenda. ſiquidem vis ſiccorum in melle frigeretur et evaneſceret. Lini ſemen imponatur hiſce cataplaſmatis, cum ab igni fuerint amota. Conveniunt autem haec cataplaſmata iis, quos refrigerari veremur, aut in quibus cavemus, ne quid humefiat, et iis, quos diutius calefacere et exſiccare, et defluxionem cohibere vo-

15) ῥόος praetermisit Rasarius. Forte fruſtra repetitum ex ſuperiori.

16) ἢ, loco καὶ, legendum arbitror.

17) Forte: ἧπερ, aut, ὥσπερ. Antecedit οὕτως.

18) Ita in marg. In textu, ἐκβληθ.

19) Forte: προηψημένοις.

20) λίνος linea ſubnotatum. Ab utraque parte marginis autem duplex conjectura eſt. Altera λίνος, altera λινόσπερμα.

21) Codex: φυλασσόμενα.

22) Rasarius pro arbitrio haec mutavit. προσμόνως, ſi ſanum est, formatum est, ut ἔμμονος, ἐμμόνως. Sed ἐπὶ πολὺν (in Cod. πολύ.) χρόνον idem est.

μᾶναι βουλόμεθα, ἢ ἀναξηρᾶναι, καὶ ϛῆσαι ῥεῦμα προαιρούμεθα. μάλιϛα μὲν οὖν συνεχέϛατα χρώμεθα τοῖς ἀνύδροις ἐπὶ ὑποχονδρίων, 23) ἔν τε πυρετοῖς, καὶ ἄνευ πυρετῶν. ἔϛι μὲν γὰρ τὰ ὑγρὰ καταπλάσματα τῶν ἀνύδρων εὐτονώτερα ἐν τῇ πρὸς ὀλίγον καιρὸν ἐπιθέσει. τὸ γὰρ ὑγρὸν, τὸ ἐν αὐτοῖς, λεπτὸν ὂν καὶ διαλυτικὸν, ὁδηγεῖ ῥᾳδίως τὴν ἐπ' 24) αὐτῶν δύναμιν εἰς τὰ σώματα, καὶ οὐκ ἄν τις 25) νουνεχῶς εἰδέοι συνεχῶς ἀλλάσσειν τὰ καταπλάσματα. καὶ μέτρον ἦν τῆς ἐπιθέσεως ἡ εὐκρασία χρῷτο ἂν τοῖς ἀνύδροις. παραλειπτέον 26) οὖν τὰ ἄνυδρα, ἐπί τε τῶν δεομένων δι' ὅλης, ὡς ἐλέγομεν ἡμέρας καὶ νυκτὸς καταπλάσματος, καὶ ὑποχονδρίων, ἐπί τε τῶν ἱδρούντων μὲν ἀδιαλείπτως, ἐχόντων δὲ φλεγμονὰς, ἐπί τε τῶν οὐκ ἀνεχομένων βάρους χρήσιμα, καὶ τῶν καταψυχομένων ἀνεκθερμάντως. 27)

lumus. praecipue igitur hisce continenter ad hypochondria, sive cum febri, sive etiam sine febri, utimur. nam liquida cataplasmata sunt his, quae arida, aut aquae expertia nominantur, exiguo temporis spatio valentiora. humor enim, qui eis inest, tenuis est et dissoluit, atque ita facile deducit vim suam in corpora. ac nemo est, qui satis sanus sit, qui cataplasmata continenter mutari delectetur. modus autem est, ut temperata imponantur. Utendum ergo est hisce, quae expertia sunt aquae, cum volumus, uti diximus, totum diem totamque noctem cataplasma loco adhaerere: et in hypochondriis, et *iis*, qui continenter exsudant, inflammationibusque urgentur. itemque utilia sunt iis, qui pondus sustinere non possunt: atque etiam in iis, qui sic perfrigerantur, ut calefieri non queant.

ΚΕΦ. κε.

Ἐκ τῶν Λύκου. Περὶ τοῦ 28) διὰ ζύμης καταπλάσματος.

Διαχέαι τὰ συνεϛῶτα καὶ ἐκτῆξαι ἱκανώτατα τὸ ἐπίπλασμα τοῦτο ἐπιτήδειόν ἐϛι. καὶ γὰρ δοθιῆνας ὠφελεῖ καὶ ἐμπυήματα, σχολαιότερον πρὸς τὴν μεταβολὴν ἰόντα, καὶ σκόλοπας ἐξάγει, καὶ σκίῤῥοις ἐπαρκεῖ, καὶ θλάσ-

Ex Lyco. De cataplasmate ex fermento. Cap. 25.

Hoc cataplasma ad diffundendum, liquandumque compacta valentissimum est. nam et dothienas juvat, et suppurationes, quae tardius ad commutationem progrediuntur, promovet, et surculos educit, et duritias maturat, et

23) Forte: ὑποχονδριακῶν, σύν τε.

24) Forte: ἀπ'.

25) Proxima pessime turbata sunt. Rasarius videtur voluisse: νουνεχὴς ἥδοιτο.

26) Rasarius παραληπτέον videtur probasse.

27) Sic correxi. Codex: ἀνεκθέρμαντος. Probum hoc est vocabulum, etsi id fortasse frustra quaeras in lexicis.

28) Ita edidi ex indice capitum, qui est a principio Codicis. Hoc loco legitur: περὶ διὰ ζύμης καταπλασμάτων.

μασι τοῖς κατὰ 29) πέλματα. ποιήσεις 30) πολυειδεῖς εἰσὶν αὐτοῦ. ἢ γὰρ 31) αὐτῷ ἐλαίῳ συμμαλάττεται ἐξαρκοῦν τούτῳ πρός τε τοὺς δοθιῆνας τὰς χολαίας ἐκποιήσεις· ἢ καὶ νίτρον που λεπτὸν συμμίγνυται αὐτῷ, ὅπου δριμυτέρου ἐπιθέματος χρήζομεν, ἐπὶ τῶν σφόδρα τε 32) ῥεῶν σκληρῶν. ἢ ἔστιν ὅτε διαχέοντες 33) τὴν ζύμην, αὖθις συνιστῶμεν, ἑψῶντες αὐτὴν, ἔλαιον ὀλίγον ἢ ἴρινον 34) μύρον προσμίξαντες. ἔστι δὲ τοῦδε καὶ ἄλλος μεταχειρισμός. ὄξει διακεῖται 35) ἡ ζύμη, ὅσον χυλοῦ τὸ πάχος. τοῦτο τοῖς κατὰ τὸ ἧπαρ καὶ τὸν σπλῆνα σκληροῖς ἐπιτήδειόν ἐστιν, ἢ κόμη ἀψινθίου, ἢ ἴρις, ἢ ἀβρότονον, ἢ θύμον, ἢ γλήχωνα. ταῦτα πάντα μετὰ τῆς ζύμης, τοῖς κατὰ τὸν σπλῆνα σκηροῖς, 36) καὶ τοῖς κατὰ τὸ ἧπαρ ἐπαρκεῖ.

plantarum pedum contusiones sanat. Variis autem modis conficitur. nam vel fermentum oleo mollitur, itaque facit ad dothienas, ad * artuum alienationes. aut, si efficacius facere velis, nitrum tritum commiscetur: quo ad scirrhos admodum solidos utimur. Est quandoque, cum fermentum diffundimus, et rursus ipsum decoquendo componimus, eique, aut olei parum, aut irinum unguentum addimus. quin aliter etiam paratur. fermentum aceto subigitur, ut ad succi crassitudinem redigatur: id quod scirrhis, qui in iecore, et liene sunt, aptum est, aut ei coma absinthii, aut iris, aut abrotonum, aut thymum, aut pulegium admiscentur: siquidem haec omnia, fermento adjuncta, scirrhis iecoris et lienis conueniunt.

ΚΕΦ. κϛ.

Περὶ τοῦ 37) ἐξ ἄρτου.

Τὸ δὲ ἐξ ἄρτου κατάπλασμα 38) πανάρκεστατόν ἐστι. πάσαις γὰρ σχεδὸν ἁρμόζει φλεγ-

De cataplasmate, quod ex pane conficitur. Cap. 26.

Cataplasma, quod ex pane fit, ad omnia fere valet. nam omnibus prope-

29) τὰ interponendum videtur.

30) Malim interponere δέ. ποίησις autem h. l. est, κατασκευή, *praeparatio cataplasmatis*.

31) Hoc caput multis inquinatum est vitiis, quae correxi, veluti, δοθῆνας, σφελεῖ, ἐμποιήματα, σχολεώτερων, σκολωπας, sine accentu, σκηροῖς, θλάσματι, καταπέλματα. Quae hic adduntur, ita corrigere experior: ἢ γὰρ αὐτὸ (τὸ κατάπλασμα) ἐλαίῳ συμμαλάττεται· ἐξαρκοῦν τοῦτο (ita etiam in marg. correctum.) πρός τε τοὺς δοθιῆνας καὶ τὸς σχολαίας (vide paullo ante) ἐμπυήσεις.

32) Monstra haec. In marg. adscriptum, στερεῶν et σκηρῶν. Sic. Ea nihil adjuvant. Equidem conjicio: σφοδροτέρων σκιῤῥῶν.

33) Forte: διαχέαντες.

34) Vide Galen. in Gloss. p. 64. in ὀνθινόν.

35) Hoc prorsus absurdum. Aut ergo διαχεῖται, aut, διοικεῖται, quod in his ipsis libellis de parandis medicamentis occurrit. Mox malim, ὅσον.

36) Paullo ante est σκληροῖς. Credo, utroque loco legendum esse, σκιῤῥοῖς, etsi σκληρὸς etiam in his occurrat, uti mox cap. 27. in fine.

37) In his deinceps omnibus inteligitur, καταπλάσματος.

38) In lexicis fere nude legitur. Utitur eo Chrysost V. 164. C. XI. 92. B. Mox rursus ποιήσεις, ut paullo ante, id est, κατασκευαὶ, μεταχειρίσεις, σκευασίαι.

μοναῖς. ποιήσεις δὲ αὐτοῦ πολλαί. πάνυ γὰρ ψυχρῷ ὕδατι βραχεὶς καὶ συνεργασθεὶς ῥοδίνῳ ὁ ἄρτος ἐπιπλάττεται. οὗτος δὲ ἐπιτήδειός ἐστι ταῖς ἐρυσιπελατώδεσι φλεγμοναῖς. ἢ ἀντὶ τοῦ ὕδατος, δι᾽ ὀξυκράτου σκευάζεται. μᾶλλον γὰρ οὗτος ἐφαρμόττει ταῖς ἐρυσιπελατώδεσι 39) φλεγμοναῖς. ἢ θερμῷ ὕδατι βρέχεται καὶ συμμαλάττεται ἐλαίῳ, εἶτα ἐπιπλάττεται θερμὸς ὁ ἄρτος, ἁρμόττων ταῖς σκληροτέραις, καὶ οὐ ζεούσαις φλεγμοναῖς. ἢ ἀντὶ τοῦ ἐλαίου τὸ βούτυρον ἐμβαλεῖς, καὶ ποιήσεις χρησιμώτερον πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. γίγνεται δὲ καὶ οὕτως. ὕδατι διαλύεται ὁ ἄρτος, ὡς χυλοῦ σύστασιν σχεῖν, καὶ τούτῳ μίγνυται ἔλαιον ἢ βούτυρον, εἶθ᾽ ἑψεῖται μέχρι συστάσεως. τοῦτο, ὧν ἐγὼ οἶδα, πάντων ἄμεινον πρὸς φλεγμονὰς, τὰς ἐπὶ τραύμασι, καὶ πρὸς τὸ τάχιον ἐκπυῆσαι 40) τὰ τούτου δεόμενα. ὅπη δὲ νεῦρον ἢ νευρῶδές τι διατέθλασται, ἐνταῦθα ἐγὼ, καὶ πίττης ὑγρᾶς βραχὺ μιγνὺς, οἶδα 41) μετρίως λυσιτελὲς ἀποφῆναι τὸ ἐπίπλασμα. τοῦτο δὲ καὶ ταῖς ποδαλγικαῖς φλεγμοναῖς ἐπιτήδειόν ἐστιν ἄλλη σκευασία. χεροῖν διατρίψαι τὰ ἔνδοθεν τοῦ ἄρτου χρὴ τοῦ χθιζοῦ. ἐπειδὰν δὲ ἀλευρώδης

modum inflammationibus conuenit. multis id quoque modis conficitur. in aqua frigidissima panis immergitur, et cum rosaceo subigitur, atque ita imponitur. conuenit autem sic concoctum cataplasma inflammationibus iis, quae erysipelatis naturam referunt. aut pro aqua, ad ejus confectionem posca utimur. ita enim accommodatius est inflammationibus erysipelatis naturam imitantibus. aut etiam aqua calida maceratur, et simul cum oleo emollitur: tum panis calidus admovetur: conuenitque eo modo durioribus et feruentibus inflammationibus. vel loco olei butyrum indes, et ad easdem affectiones accommodatius conficies. Fit etiam ad hunc modum. Panis aqua dissoluitur, ut cremoris consistentiam acquirat, eique oleum aut butyrum admiscetur, deinde coquitur, donec consistat. Hoc eorum omnium, quae quidem ego noverim, est maxime ad vulnerum inflammationes accommodatum, et ad suppurationem celerrime excitandam: ubi ea opus est. cumque neruus, aut neruea pars aliqua contusa fuerit, tum ego parum liquidae picis admiscens, cataplasma perutile confecisse me novi. quod est etiam inflammationibus idoneum, quae ex podagra excitantur. Alia quoque conficiendi ratio est. Hesterni panis medullam manibus conterere oportet. ubi vero ad farinae similitudinem fit reda-

39) Dioscor. 1, 25. p. 21. ἐρυσιπελατώδεις φλεγμονάς. Versu 2. est βρεχεὶς, adeo ex correctione.

40) Codex: ἐκποιῆσαι.

41) Forte: οὐ μετρίως.

42) γένηται, μέλιτι ἐμπλάσσειν χρὴ τὸ ἄλευρον, καὶ ἑψῶντα εἰς τὸ μέτριον συνιστᾶν πάχος. καὶ εἰ φαίνοιτο ἱκανῶς ἔχειν, ἔλαιον ἐπιχέοντα ἀναμιγνῦναι. τοῦτο ἐπιτήδειόν ἐστι ταῖς καθ' ὑποχόνδρια φλεγμοναῖς. ἄμεινον δὲ, εἰ τῷ μέλιτι ὀλίγον ὕδωρ μεμιγμένον εἴη. τὸ γὰρ ἄλευρον εὐμαρέστερον ἐν τῇ ἑψήσει ἢ 43) διαχεῖται. καὶ τὸ ἐκ πυρῶν δὲ πάλιν, καὶ τὸ ἐξ ἀλεύρων πυρίνων κατάπλασμα σχεδὸν τὰ αὐτὰ δύναται ποιεῖν, τὰς αὐτὰς ἐπιδεχόμενον σκευασίας.

ΚΕΦ. κζ.

Περὶ τοῦ ἐκ πιτύρου.

Τὰ πίτυρα δὲ ᾧδε χρὴ παρασκευάζειν. πολλάκις πιλεῖν αὐτὰ προσήκει, ὡς λεπτότατα γενέσθαι, ἢ ἐν ὅλμῳ κόπτοντα καὶ διασήσαντα, 44) τὸ αὐτὸ ποιεῖν χρῆσθαι δὲ αὐτοῖς ἐπὶ σκίρρων, πάντῃ τοῦ τε ἄλλου σώματος συνισταμένων καὶ ἐπὶ ἥπατος καὶ σπληνὸς πάντα. 45) σκευάζειν δὲ αὐτὸ δι' ὀξυμέλιτος, ἢ καὶ τοῦ ἀμμωνιακοῦ μιγνύντας, καὶ θερμὸν ἐπιπλάττοντας. λῷον δὲ ἂν εἴη, εἴ τις ἐξ ἑτέρου ἕτερον ἐπιθείη, ὡς μὴ ἐκλιπεῖν τὴν 46) θάλψιν ποτέ. καὶ ὁπότε δὴ οἱ ὄρχεις φλεγμαίνοιεν, ὠφελιμώτατον γίνεται τοῦτο. σκευαζέσθω χωρὶς ὄξους. ἁρμόζοι δ' ἂν τὸ κατάπλασμα τοῦτο καὶ δοθιῆσι, 47) καὶ τοῖς ἄλλοις φύμασι τοῖς σκλη-

cta, ei farinae mel admiscendum est, et coquendum donec mediocrem consistentiam nanciscatur. ubi satis esse coctum videatur, oleo affuso miscendum. Prodest hoc hypochondriorum inflammationibus: sed praestantius est, si melli parum aquae fuerit adiectum. farina enim coquendo magis diffunditur. Iam vero, quod ex tritico et triticea farina constat, eadem ferme potest efficere, et totidem quoque modis conficitur.

De cataplasmate ex furfure. Cap. 27.

Furfures ita parantur, ut saepe stringantur et premantur, donec in tenuissimas partes abeant: aut in mortario teruntur et cribro traiiciuntur. utimur autem ad scirrhos, qui in quavis corporis parte constiterint: praecipue vero in iecore atque liene. paratur autem cataplasma ex oxymelite: aut etiam ammoniacum admiscemus, et calidum admovemus. sed melius erit, si quis alterum alteri addat, ut nunquam refrigescat. si vero testes inflammatione tentabuntur, hoc cataplasma erit utilissimum, quod sine aceto erit conficiendum. Facit etiam ad dothienem et caeteros furunculos. Mirifice vero pro-

---

42) Ab ἄλευρον. Per multa hujuscemodi vocabula occurrunt, recte ita formata, et ad intelligendum facillima, quae tamen in nullo lexico reperiuntur.

43) ἢ superfluum. Temere interpositum est in principio folii 133. pagina 2.

44) Codex: διασείσαντα. Istud est ab διασήθω, quod de his rebus frequenter in his libellis occurrit. Mox Codex, σκηρῶν et συνισάμενον.

45) πάντα temere repetitum credo ex πάντῃ. Alius fortasse maluerit, πάντως, aut πάντα ita accipiet.

46) Codex inepte ψάλψιν, et paullo ante λόον. Mox ante χωρὶς videtur interponendum esse δέ.

47) Monstrose Codex: δοηθιήσιν.

ροῖς. πάνυ δὲ καὶ πρὸς τὰ ἰοβόλα συμφέρει, ὄξει δευόμενα τὰ πίτυρα, ἐξ ἑτέρων ἕτερα 48) ἐπιτιθέμενα.

sunt furfures, contra animalia venenum jaculantia, si aceto madefacta et imbuta invicem imponantur.

ΚΕΦ. κη.

Περὶ τοῦ κριθίνου ἀλεύρου.

Τὸ ἐξ ἀλεύρων κριθίνων κατάπλασμα δύναται εἰς τὰ περὶ τὰ μυώδη φλεγμονὰς σκληρὰς, ἤτοι διαλύειν, ἢ ῥαδίως εἰς πύον αὐτὰς μεταβάλλειν. ποίησις δὲ αὐτοῦ ἥδε. τὸ μὲν ἄλευρον πάλην 49) εἶναι χρή. ἐνεψεῖν δὲ μελικράτῳ. ἔςω δὲ τὸ μὲν μέλι πλεῖςον· τὸ δὲ ὕδωρ μεῖον, εἰς τοσοῦτον, ὡς αὐτὸ μόνον τὸ 50) ἀτέραμνον τοῦδε τοῦ ἀλεύρου ἐν τῇ ἑψήσει διαχεῖσθαι. οὐ γάρ ἐςιν εὐδιάλυτον τοῦτο τὸ ἄλευρον, ὥσπερ τὸ τῶν πυρῶν.

De cataplasmate, quod ex farina hordeacea fit. Cap. 28.

Cataplasma, quod ex hordei farina conficitur, valet contra duras musculorum inflammationes: quas vel dissolvit, vel facile ad pus perducit. hoc ita fit. Farina debet pollen esse, et in melicrato coqui. mel autem plus esto, aqua vero parcior. adeo, ut ipsa sola farinam ipsam indomitam coquendo diffundat: siquidem haec non perinde, ut triticea, facile dissolui potest.

Ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ποίησις.

Μαλάχης ῥίζα, ἢ αὐτὴ ἡ πόα, ἐπειδὰν ἑψηθῇ, τρίβειν ὁμοῦ τῷ μελικράτῳ, καὶ ἐπειδὰν διαλυθῇ, ἑψεῖται ὁμοῦ τῷ ἀλεύρῳ. αὕτη ἡ κατασκευὴ ἀνυσιμωτέρα ἐςὶ πρὸς ἄμφω, πρός τε τὸ μαλακὰ ἀποφῆναι τὰ τέως ὄντα σκληρὰ, καὶ πρὸς τὸ εἰς πύον μεταςῆσαι. χρὴ δὲ, ἐπειδὰν ἑφθὸν ἱκανῶς ᾖ, καὶ δὴ ἐπὶ τῶν ῥακέων 51) ἀπειλιμμένον ἤδη, τηνικαῦτα ἐπι-

Altera confectio, et ad eadem faciens.

Maluae radix, aut ipsa herba, posteaquam decocta fuerit, una cum melle terenda est, cumque fuerit dissoluta, cum farina coquitur. haecque confectio maxime facit ad utrumque, et ad mollienda ea, quae hactenus dura fuerunt, et ad pus perducendum. Ubi vero satis concoctum fuerit, etiam pannis exceptum, tunc oleum affundendum est.

---

48) Ita paullo ante. Vers. 7. forte loco, εἰς τὰ, aut τὰς, aut, εἰς τὸ τές.

49) Erotian. p. 42. πάλης ἀλφίτου exponit ita: πάλη λέγεται, τὸ λευκότατον καὶ λεπτότατον τοῦ ἀλφίτου. et p. 46. in σικύου πάλης.

50) Galen. in Gloss. p. 67. explicat: δυσκατέργαςος, σκληρός. Erotian. p. 14. δυσμετάβλητος. Vide Scholiastam ad Theocrit. Id. 10, 7. Theophr. H. P. p. 453. τέραμον et ἀτέραμον habet.

51) ῥάκος et mox ῥάκιον, h. l. est lacinia. Ea potest esse vel lanea, vel lintea, vel etiam ex corio. Ita alibi occurrit in his ipsis libellis, ῥάκος et ὀθόνιον λινοῦν. Mox corrigendum ἀπειλημμένον, ab ἀπολαμβάνω. Eodem modo dicitur, ἀναλαμβάνειν, quod ipsum etiam in his libellis occurrit. Dicitur etiam ἐπαλείφειν φάρμακα. Veluti apud Chrysost. XII, 703. D. Vide Thom. Magist. p. 35.

χεῖν ἔλαιον. οὕτω γὰρ εὐμενὲς ἔϛαι τῷ 52) χρώματι, καὶ ἐν ταῖς ἀφαιρέσεσιν 53) οὐκ ἐγκαταλείψεταί ποτε ὑπὸ τῶν ῥακίων προσεξεται ἐν τῷ χρωτὶ τὸ ἐπίπλασμα. πρὸς δὲ τούς τε ἄλλους σπασμοὺς καὶ τοὺς τετάνους χρήσιμον εἴη ἂν οὕτω σκευαζόμενον. ἐν γὰρ δὴ τῷ ὕδατι, καθ' 54) ᾧ ἑψεῖσθαι μέλλει τὸ ἄλευρον, ἐνηψεῖσθαι χρὴ πυγάνου, ἢ συκίου ῥίζης, 55) ἢ δάφνης καρπὸς, ἢ σάμψυχον, ἢ ἶριν. λυσιτελὲς δ' ἂν εἴη μετὰ τὴν ἕψησιν ἐπιπάττειν τῷ καταπλάσματι καϛορίου, καὶ οὕτως ἐπιχρίειν αὐτῷ 56) τῷ ῥάκει, καὶ ἐπιτιθέναι κατὰ πάσης ῥάχεως. βέλτιον δὲ, εἰ καὶ τῆς κεφαλῆς ἐπιλάβοι τὸ κατάπλασμα. ἐπὶ δὲ πλευριτικῶν καὶ περιπνευμονικῶν, ἐν ὑδρομέλιτι προεψεῖν ἀβροτόνου χρὴ, ἢ δάφνης καρπὸν, καὶ οὕτως ἐπεμβάλλειν τὸ ἄλευρον. εἰ δὲ σκίῤῥος 57) κατὰ τὰ σπλάγχνα εἴη, ἀμμωνιακὸν μιγνύειν, ἢ τερεβινθίνην καὶ νίτρον, καὶ ἔϛιν ὅτε, καὶ ὄξος. τῶν δὲ ἐντέρων φλεγμαινόντων, μικτέον ἐϛίν· εἰ δὲ ἡ κύϛις, καὶ τούτου καὶ τοῦ πηγάνου.

ita enim gratioris coloris erit, et dum auferetur, a pannis cuti affixum, non relinquetur. Caeterum et ad conuulſiones et ad tetanos hoc ita paratum faciet. ſed in aqua, in qua farina coquenda eſt, prius rutae, aut cucumeris agreſtis radix, aut lauri baccae, aut ſampſuchum, aut iris decoquenda ſunt. Erit etiam accommodatum, ſi poſt concoctionem, caſtoreum cataplaſmati addatur: et totum pannum illinere, et ita toti ſpinae ſuperdare ac melius erit, etiamſi cataplasma caput comprehendat. In pleuriticis vero, aut peripneumonicis, abrotonum, aut lauri baccae prius in hydromelite incoquuntur, tum farina additur. ſi vero ſcirrhus viſcera obſideat, ammoniacum, aut terebinthina et nitrum additur: et quandoque acetum, cum inteſtina ſunt inflammata, admiſcetur. Ubi vero veſica, tum acetum, tum vero etiam ruta addi ſolet.

Κ Ε Φ. κθ.

Περὶ τοῦ ἀπὸ λινοσπέρματος. 58)

Τὰς πάντη τοῦ σώματος γινομένας φλεγμονὰς, οἵας δήποτ' οὖν, ὀνίνησι τὸ διὰ λινο-

De cataplaſmate ex lini ſemine. Cap. 29.

Cataplaſma ex lini ſemine confectum omnes inflammationes, quae in

52) χρῶμα h. l. non accipio de colore, ſed de ſuperficie et cute corporis, ut eſt apud Hippocratem. v. Foës. Oecon. Phavorinus p. 1879. χρῶμά ἐϛι ποιότης σώματος ἐσχάτη προηγουμένως. Mox hic eſt χρωτὶ Id et hic probabitur. Accedit, quod additum εὐμενὲς nullo modo conuenit colori, ſed cuti. φάρμακα εὐμενὲς ſaepius occurrit, id eſt, ἤπιον, *mite*.

53) Cum tollitur, amovetur cataplasma. Forte mox, loco οὐκ, legendum οὐδὲν, niſi οὐδὲν malis interponere post ποτέ, Deinde, ante προσέξεται, addiderim οὐδέ. Peſſima quoque in hoc Codice eſt interpunctio. Hic poſt ἐπίπλασμα nullum eſt punctum. Sed poſt τετάνους eſt punctum. Eam ob cauſsam pleraque loca bis, terue coactus ſum legere.

54) Debet ſaltem esse, καθ' ὅ. Loco, ἐν ᾧ. Paullo poſt ἐνεψεῖσθαι, aut, ἐνηψῆσθαι legendum.

55) ῥίζαν ſcribendum videtur, item καρπὸν, ut reliquis ſit ſimile.

56) Immo, αὐτό.

57) Rursus Cod. σκηρός. Sic. Deinde rurſus etiam, ἀμμονιακόν. Περὶ ἀμμωνιακοῦ v. Dioscor. 3, 98. p. 216.

58) Dicitur, τὸ λινόσπερμον, aut, λίνου σπέρμα. Tamen λινοσπέρματος legitur etiam in indicibus capitum a principio Codicis. Mox eſt πάντη, ut pag. 259. verſ. 18.

σπέρμου κατάπλασμα, μάλις' ἂν συνῶσιν αὐταῖς ὀδύναι περιττότεραι, ὡς καὶ πρὸς τὴν ἁφὴν ἐπιτείνεσθαι τὴν ὀδύνην. τὰ δὲ ὑποχόνδρια εἴ τις ἐθέλοι φλεγμαίνοντα τούτῳ 59) ἐπιπάττειν, σπευάζοντα, ἐπειδὰν ἀναζέσῃ τὸ μέλι, ἐμπάσσειν χρὴ τὸ σπέρμα, λεπτότατον ἄλευρον γενόμενον.

ΚΕΦ. λ.

Περὶ τοῦ ἐξ ἀλφίτου.

Ἀλφίτων πάλη συνεργασθεῖσα χυλῷ ἑλίκων ἀμπέλου, ἢ πολυγόνου, ἢ μήλων, ναυτίας ἰᾶται καὶ πυράσεις· μέλιτι δὲ ἑνεψώμενον τὸ ἄλφιτον, ἅλατος ἢ νίτρου προσβαλλομένου, ὑδροπικοῖς ἐπιτήδειον γίνεται. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ ταῖς τῶν ὄρχεων φλεγμοναῖς ἁρμόζει, χωρὶς τοῦ νίτρου καὶ τῶν ἁλῶν.

ΚΕΦ. λα.

Περὶ τοῦ ἀπὸ τῆς τήλεως.

Τὸ ἄλευρον τὸ ἐκ τῆς τήλεως, οὐκ εἰς πολλὰ ἐπιτηδείως κατάπλασμα γιγνόμενον. φλεγμοναῖς μὲν γὰρ οὐχ ἁρμόζει, 60) σκιῤῥώδεσι δὲ διαθέσεσι, προσλαβὸν λινοσπέρμου. ἕτερον δὲ τρόπον μεταχειρισθεῖσα ἡ τῆλις, καὶ μάλα ἐπιτήδειος ὡς 61) πολλά ἐςιν. ὕδατι

quavis corporis parte obortae fuerint, juvat. ac praefertim, si cum eis dolores quoque vehementiores fint conjuncti, ut, cum tangas, dolor augeatur. Hypochondria vero inflammatione obfeffa, si quis hoc cataplafmate velit obducere, ita conficiet, ut pofteaquam mel ferbuerit, femen in tenuissimam farinam redactum ei mifceat.

De eo, quod ex polenta conficitur. Cap. 30.

Pollen ex polenta fit, fubigiturque fucco claviculorum vitis, aut polygoni, aut pomorum. fanat hoc naufeas et exaeftuationes. si vero polenta in melle coquatur, salque, aut nitrum adiiciatur, hydropicis erit accommodatum. Idem ad teftium inflammationes, fine fale tamen et nitro, faciet.

De cataplafmate ex foeno Graeco. Cap. 31.

Farina ex foeno Graeco confecta non eft ad multa utilis. nam inflammationibus non conuenit. at fcirrhofis affectionibus, si lini femen affumferit, idonea erit. fed foenum Graecum alio modo apparatum, erit ad multas res utile. aqua igitur decoquitur longo tempore,

59) Arbitror, fcribendum esse, ἐπιπλάττειν. Saepe haec duo vocabula permutantur. Interdum dubium eft, utrum anteferendum sit. ἐπιπάττειν est inspergere, injicere, five arida et comminuta, five madida. ἐπιπλάσσειν eft imponere, veluti ἐπίπλασμα, κατάπλασμα. Ita exempli caussa Galen. in Gloss. p 93. habet: ξηρανθέντα καὶ κοπέντα τοῖς ὄψοις ἐπιπάττεται. Utrumque vocabulum faepius recurrit in his libellis. Mox hic est, ἐμπάσσειν.

60) Codex: σκηρώδεσι, et mox, προσλαβών.

61) Loco πρός.

ἑψεῖται ἐπὶ μακρὸν, ἕς' ἂν ἱκανῶς ἑφθὴ γένηται. κἄπειτα τὸ μὲν ὕδωρ ἐκχεῖται, αὕτη δὲ πάνυ λειοῦται, καὶ μέλι, ὅσον ἱκανὸν, μίγνυται ταύτῃ. καὶ ὅταν συνεργασθῇ καλῶς τῷ μέλιτι, λειουμένη ἑψεῖται, ἕς' ἂν ἐπιθέματος πάχος ὑπάρχῃ. οὕτω σκευασθεῖσα, χρησιμεύει παραπλησίως τοῖς πλείςοις ἐπιθέμασι, καὶ σχεδὸν πρὸς πάσας τὰς ἔξωθεν γινομένας φλεγμονὰς ἁρμόζει.

donec fatis coctum fit. tum aqua effunditur, foenum Graecum vero iterum laevigatur, et mellis, quod fatis eft, ei mifcetur. cumque recte cum melle fuerit fubactum, levigatum ufque decoquitur, dum fiat tam craffum, quam epithema. hoc ita confectum utile eft ad multa perinde ac plurima epithemata: et ferme ad omnes inflammationes facit, quae extrinfecus oriuntur.

Πρὸς 62) τὰ ὑποχόνδρια, καὶ ἔντερα, ἢ τὴν ὑςέραν.

Ad hypochondria, inteftina, atque uterum.

Πρός τε γὰρ τὰ ὑποχόνδρια, καὶ τὰ ἔντερα, καὶ τὴν ὑςέραν καλῶς ποιεῖ. ὅταν δὲ ἑψηθεῖσα καὶ λειωθεῖσα, ὡς εἴρηται, ἀντὶ τοῦ μέλιτος, πάλιν ἐν ὕδατι ἑψηθῇ, ἐπιτήδειος γίνεται ὀφθαλμοῖς καὶ ἕδρᾳ φλεγμαίνουσι. βέλτιον δὲ, εἰ καὶ μελιλώτου προσλάβοι.

Ad hypochondria vero, inteftina, uterumque probe facit. cum autem decoctum et in levorem redactum, ut diximus, loco mellis iterum in aqua decoquitur, oculis et fedi inflammatis conuenit: atque etiam efficacius, si fertulam campanam capiat.

ΚΕΦ. λβ.

Περὶ τοῦ ἐκ χόνδρου.

Θλάσεις ὤτων καὶ ῥινὸς χόνδρῳ ἐπιπλάττονται λυσιτελῶς. 63) ἑψεῖσθαι δὲ καὶ λελειῶσθαι χρὴ αὐτόν. ἄμεινον δὲ ἂν εἴη, κόμμεως καὶ λιβάνου, καὶ 64) προσμιγέντος ὀλίγου. ἢ δοθιῆσιν ἐπιτήδειος ὁ χόνδρος, καὶ λιχῆσι, 65) καὶ ψώραις οὐκ ἀναρμίττων ἐπιπλάττεται.

De cataplafmate ex alica. Cap. 32.

Aurium, nasique contusiones alica utiliter obducimus. eft autem decoquenda et laeviganda. eaque praeftantior fiet, si gummi et thuris parum ei mifceatur. Eft non fecus efficax alica ad dothienas, ad lichenas, et ad fcabiem.

62) Hoc indice non erat opus. Rectius conjungebantur haec cum fuperioribus.

63) Forte, ἡψῆσθαι, ut mox λελειῶσθαι. Verum hoc quoque ferri poteft.

64) Aut hic genitivus excidit, aut καὶ tollendum.

65) Scribitur: λειχὴν, λειχῆνες, apud Galen. Oribas. ad Eunap. 3, 57. et Actuarium

Κ Ε Φ. λγ.

Περὶ τοῦ ἐκ κέγχρου.

Ποίησις μὲν τοῦδε τοῦ ἐπιπλάσματος, ὁποῖα καὶ ἡ ἐκ 66) τοῦ σπέρματος τοῦ λινοσπέρμου. ἐπαρκὲς δὲ ἔσαι, εἰ ῥεῦμα γαστρὸς ὀδυνηρὸν εἴη, καὶ οἴδημα εἰπεῖν 67) ὑπάρχει. εἰ δὲ πίτταν 68) ξηρὰν λάβοι, καὶ 69) ἰσχιάσιν ἂν εἴη λυσιτελές· ὕδατι δὲ, ἢ ὄξει, ἢ ὀξυκράτῳ ἀναληφθὲν, σκολαπένδρων δήγμασι χρήσιμον εἶναι ἔγνωσαι.

De cataplasmate ex milio. Cap. 33.

Conficitur hoc cataplasma eo modo, quo etiam ex lini semine parari docuimus. Valet hoc, si ventris defluxus dolorem afferat: et oedema subsit; si vero picem liquidam assumas, ischiadicis utile reddetur. aqua vero, acetove, aut posca exceptum, contra morsus scolopendrae efficax esse obseruatum est.

Κ Ε Φ. λδ.

Περὶ τοῦ ἐκ σύκου.

Πολυειδέσατάς ἐσι τοῦ ἐπιπλάσματος τοῦδε ἡ μεταχείρισις, καὶ ἐπαρκὴς εἰς πολλά. ἤτοι 70) γὰρ ἀφεῖσθαι μέρος. μήτ' οὖν αὐτοῦ τοῦ σύκου, μήτε εἰς ἴσον ἄνυσον τοῦ σπέρματος, καὶ τῷ οὕτω 71) πεποιημένῳ, προσηνίας ἕνεκεν μύρου ἰρίνου οὐ πολὺ μίγνυται αὐτῷ. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰς σκληρότητας τῶν νεύρων καὶ τὰ ἠγκυλωμένα τῶν ἄρθρων, καὶ τὰ πέρα τοῦ μετρίου ἐκτεταμένα, 72) καὶ πρὸς σκίῤῥους, καὶ μάλισα τοὺς τῶν σπληνῶν. ὠφε-

De cataplasmate ex ficubus. Cap. 34.

Multiplex omnino est hujus cataplasmatis confectio, et ad multa itidem valet. ficus ergo ipsa, et semen, quoad ejus fieri potest, teruntur. cum hoc feceris, parum irini unguenti mansuetudinis causa adiungitur. Facit hoc ad duritias neruorum, ad articulos contractos, aut plus justo relaxatos: et ad scirrhos, praesertimque lienis. et ad eos quoque, qui in iecore sunt valet. si vero nitri parum addas, sinus rumpet,

---

66) τοῦ σπέρματος videtur redundare.

67) Ridicule! Forte: πνεῖν, seu, ἐκπνεῖν ὑπάρχοι, aut, ποιεῖν. Rasarius forte, ὑπεῖναι.

68) Resarius videtur maluisse ὑγρὰν, quod et alibi in his occurrit. Vide Geopon pag. 1162. ubi περὶ ἐμπυϊκῶν exponitur.

69) ἰσχιὰς satis notum vel ex Galen. defin. med. Vide Paul. Aeg. 3, 77. p. 122. Rasarius videtur maluisse ἰσχιαδικοῖς, sed sine caussa.

70) Haec non intelligo, neque vero etiam corrigere audeo. Amando lectores ad Rasarium, qui sua interposuit. ἄνυσον, non est graecum, sed ἀνισόν.

71) Hoc non est: *cum hoc feceris*: sed, οὕτως ἐσκευασμένῳ, *ita praeparato, confecto.*

72) Rasarius reddidit, ac si ἐκλελυμένα voluerit. Mox Codex: προσκήρους.

λεῖ δὲ καὶ τοὺς τοῦ ἥπατος. προσλαβὸν δὲ νίτρον ὀλίγον, ῥίττει τε κόλπους, 73) καὶ σκόλοπας ἀνάγει. εἰ δὲ ὁμοίως κοπείη τὰ σύκα καὶ προσλάβοι γλήχωνος, 74) ἢ ὀριγάνεως, 75) ἢ θύμου κόμης, ἢ ἀψινθίου, εἰς τὸ λεπτότατον εἰργασμένα, ὑδρωπικοῖς ἁρμόσει, καταπλασσόμενον κατά τε τῶν ὑποχονδρίων πάντων, καὶ τῆς ὀσφύος, καὶ τοῦ νώτου παντός.

aculeosque extrahet. si denique ficubus ita paratis miscueris pulegii, aut origani, aut thymi, aut absinthii comam, minutissime tritam, hydropicis conveniet, eritque totis hypochondriis, lumbis, et toti dorso superdandum.

Ἄλλη ποίησις.

Ἕψεται, ὅσον 76) εὐπετῶς διαχεῖσθαι μέλλῃ, τὰ σύκα, κἄπειτα λειοῦται ὁμοῦ τὴν 77) ἡμέρην τοῦ ὕδατος, ἐν ᾧ ἥψηται· εἶτα κρίθινον ἄλευρον, ἢ πύρινον, ἢ καὶ ἄρτος μίγνυται αὐτοῖς, καὶ συνεργάζεται ὡς μάλιστα, καὶ ἕψεται αὖθις, ἄχρι συστάσεως καταπλάσματος. ἁρμόζει δὲ φύμασι, τοῖς μὴ ῥᾳδίως πεπαινωμένοις, 78) καὶ παρωτίσιν, ἃς ἐκπυεῖσθαι χρὴ, καὶ δοθιῆσιν. ἐπειδὴ 79) εἴ τις ἐθέλει χρῆσθαι, βούτυρον μιγνύει. εἰ δὲ πηγάνου φύλλα τριφθέντα λεῖα μιχθείη, τὰς 80) ἐντέροις ὀδύνας, ὑπὸ τοῦ πνεύματος γινομένας, ὀνίνησι. λίπος δὲ μιγνύσθω 81) ἔλαιον, ἔνθα πήγανον ἢ κύμινον ἐνήψηται.

Alia confectio.

Ficus coquuntur usque dum facile dissolui possint. deinde laevigantur et in eadem aqua decoquuntur, in qua decoctae prius fuerant. tum hordeacea, triticeave farina, aut panis, eisdem admiscetur, et diligentissime subiguntur: et iterum ad cataplasmatis consistentiam decoquuntur. Facit hoc ad tubercula, quae non facile maturescunt, et ad parotidas, quas deducere ad suppurationem oportet, et ad dothienas: si, cum quis uti velit, butyrum addat. si vero rutae folia trita misceantur, dolores intestinorum a flatu excitatos juvabit. oleum porro, aut pinguedo admisceatur cum ruta, aut cuminum incoquatur.

73) Forte ῥήττει. Dioscor. 4, 154. p. 229. φύματα ῥήττει, de cucumere sylvestri. κόλπος quid sit, docet Galen. de tumor. praet. nat. cap. 4. et alibi. Paul. Aegin. 4, 48. p. 151. Dioscor. 2, 11. p. 92. σκόλοπας ἕλκουσιν.

74) Apud Theocrit. Id. 5, 56. γλάχωνα, ubi vide scholia. Dioscor. 3, 36 p. 187.

75) Ubique legi, ὀρίγανος, vel ὀρίγανον, ὀριγάνου.

76) Forte: ὡς ἄν.

77) ἡμέρην non intelligo. Debet praeterea esse dativus, articuli et substantivi. Suspicabar, τῇ μερίδι.

78) Ita in textu. In margine: πεπαινομένοις. In Geopon. p. 908. est: δοθιῆνας — πεπαίνει. Mox Codex: παρέτησιν, ἐκποιεῖσθαι, δοθειῆσιν. Errores pueriles!

79) Conjicio: ἔπειτα, εἴτις ἐθέλοι.

80) Ἐν interponendum videtur.

81) Inferendum videtur ἤ.

ΚΕΦ. λε.

Περὶ τοῦ ἔτνους, τοῦ ἐκ τῶν 82) κυμίνων.

Ἑψεῖται τὸ ἔτνος τὸ ἐκ τῶν κυάμων ἄχρι συστάσεως, εἶτα μίγνυται κύμινον οὐ πολὺ, λεῖον, καὶ γίνεται κατάπλασμα φλεγμαίνουσιν ὄρχεσιν ἐπαρκέστατον. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ, ἢ 83) κυπαρίσσου τοῦ καρποῦ λειοτάτου μίσγειν ὀλίγον. πρὸς δὲ τὰς παλαιοτέρας φλεγμονὰς τῶν ὄρχεων, καὶ ἀμμωνιακοῦ τι μιγνύειν προσήκει.

ΚΕΦ. λϛ.

Περὶ τοῦ ἐκ θέρμων.

Ἄλευρον λεπτότατον 84) θέρμων ἑψεῖται σὺν μέλιτι, ἢ καθ' ἑαυτὸ, μετὰ λινοσπέρμου. ἔλαιόν τε οὐ πολὺ μίγνυται αὐτῷ, καὶ γίνεται κατάπλασμα ἕλμισιν ἐπιτήδειον.

Ἑτέρα ποίησις καταπλάσματος.

Ἑψῶνται οἱ θέρμοι ἐν ὕδατι, ὡς λειοῦσθαι ῥαδίως, καὶ χολὴ ταύρου συμμίγνυται, καὶ τοῦ ἀβροτόνου κόμη λειοτάτη. ποιεῖται πρὸς τὰ αὐτά. ἑλμίνθων τε φάρμακόν ἐστι. καὶ ἐπειδὰν ἑψηθῶσι, μιγνύει 85) λεῖον μελανθίου καὶ μέλιτος, ὁμοῦ 86) τελειωθέντων καὶ ἑψηθέντων αὖθις.

De cataplasmate ex lomento fabarum. Cap. 35.

Coquitur lomentum fabarum ad consistentiam. tum cuminum non admodum tritum additur: fitque cataplasma, quod testiculis inflammatis aptissimum est. Idem faciet, si narcissi fructus, in tenuissimas partes redacti, parum indideris. caeterum ad vetustiores testiculorum inflammationes ammoniaci portiunculam admiscere conueniet.

De cataplasmate ex lupinis. Cap. 36.

Tenuissima lupinorum farina cum melle, aut per se cum lini semine decoquitur: eique oleum non multum adjungitur: fitque cataplasma ad helminthas lumbricos accommodatum.

Alia eiusdem cataplasmatis confectio.

Lupini ex aqua decoquuntur, ut facile laevigari queant: eisque fel taurinum adhibetur: et abrotoni coma tenuissime trita additur: valetque ad idem: estque adversus helminthas efficax medicamentum. cum decocti lupini fuerint, melanthium laevigatum et mel admiscentur, ac simul omnia laevigantur, et iterum decoquuntur.

---

82) In principio Codicis, in indicibus, est: περὶ τοῦ ἐκ κυάμων. Κυάμων legendum esse, statim apparet.

83) Forte εἰ, et paullo post, μίσγοις, aut, μίσγοιτ'.

84) Sic in margine. In textu θερμότατον, ex proximo θέρμων. Mox malim, ἢ μετά.

85) Forte: μίγνυ λεῖον.

ΚΕΦ. λζ.

Περὶ τοῦ ἐκ φακῆς.

Ἑψεῖται ἡ φακὴ, καὶ ἀποχεῖται τὸ ὕδωρ, εἶτα λειοῦται, ἱκανῶς προσλαβὸν ῥοδίνου. καὶ γίνεται ἐπίθεμα αἰδοίων κάλλιστον φλεγμαινόντων· μετὰ ἐρυθήματος καὶ ἄρτου δὲ μιγνυμένου, 87) καλῶς ποιεῖ.

Ἄλλη ποίησις.

Ῥοᾶς τὰ κενώματα ἑψεῖται σὺν τῇ φακῇ, καὶ λειοῦται 88) ἰσχυρῶς ἄμφω ὁμοῦ μετὰ ῥοδίνου. εἰ δὲ καὶ ἄρτος τούτοις προσβληθῇ, ἠπιώτερον 89) ἔσται τὸ κατάπλασμα. ἁρμόζει δὲ τοῦτο, ὅπη ἐσχάραι 89) ὦσιν ἐκ πυρὸς, καὶ ὅπη 90) νομαί τινες, μάλιστα ἐπὶ τῶν αἰδοίων. δεῖ δὲ γινώσκειν, ὅτι τῆς μὲν φλεγμονῆς ἐπικρατούσης ὁ ἄρτος ὀφείλει πλέον περιπλέκεσθαι. τῆς δὲ νομῆς κίνδυνον ἀπειλούσης μείζονα, ἐλάττονα παραπλέκει 91) τὸν ἄρτον.

Ἄλλη 92) μεταχείρησις.

Ἄλευρον λεπτότατον φακῆς, καὶ ῥοιᾶς λέμματος 93) λεπτοτάτου τὸ μέτριον, ὀξυμέλι-

De cataplasmate ex lentibus. Cap. 37.

Lens coquitur, aqua effunditur, multum laevigatur, rosaceum assumit. epithema praestantissimum pudendorum inflammatorum efficitur. cum rubia vero et pane addito egegie facit.

Alia conficiendi ratio.

Punicae inanes partes cum lentibus incoquuntur, et utrumque simul valde cum rosaceo laevigatur. si panis eis accedat, mitius cataplasma fiet. hoc conveniet, ubi crustae, ex igni excitatae, fuerint, et ubi ulcera depascantur, ac praesertim in pudendis. sed scire par est, cum inflammatio dominatur, maiorem panis copiam indendam esse: cum vero ulcus depascens majus periculum minatur, minorem panis portionem adhibendam.

Alia confectio.

Tenuissimam lentis farinam, et punicae corticem tenuissimum oxymelite

86) Forte: ὁμοῦ τε λειωθέντων.

87) Forte, μιγνύμενον.

88) ἰσχυρῶς in margine additum. Idem occurrit p. 269.

89) Cum spiritu aspero exhibet Codex, ἡπιώτερον, uti in aliis etiam reperi Codd. Mox vitiose est, αἰσχάραι. De ἐσχάρα et ἐσχαρόω. v. Galen. meth. med. lib. 5. cap. 4. Celsus ἐσχάρας exponit *crustas*. v. Lib. 5. cap. 96. et Geopon. p. 1161.

90) Dioscor. 2, 129. memorat νομὰς γαγγραινικάς.

91) Paullo ante περιπλέκειν. Eodem redit. Sed hic παραπλέκειν legendum videtur.

92) Superius est μεταχείρισις. Hoc loco μεταχείρησις a μεταχειρεῖν. Ita habet etiam Dionys. Halicarn. T. II. p. 37. 43. 64. Sic est ἐγχείρησις Reprobatur tamen a Sylburgio ad Dionys. Item a Wolfio.

93) Idem, quod λέπισμα.

τι 94) ἠψωμένον ἐμπάσσεται. τὸ δὲ ὄξος οὐ πολὺ χρὴ ὑπάρχειν. γίγνεται γὰρ οὕτως οὐκ εὐδιασκέδαστον τὸ ἐπίθεμα. τοῦτο κοιακοὺς 95) ἐπαρκεῖ, καὶ νομαῖς, καὶ ῥεύμασιν.

Ἄλλο.

Ἑψηθεῖσα ἡ φακὴ τεύτλῳ ἑφθῷ ὁμοῦ λειοῦται. τοῦτο δέ ἐστιν ἐπιτήδειον τοῖς ἀμφὶ τὴν κεφαλὴν ἕλκεσι, καὶ τοῖς 96) ἑρπυστικοῖς, εἰ μετὰ ῥεύματος ὑποφλεγμαίνοι.

ΚΕΦ. λη.

Περὶ τοῦ ἐξ ὀρόβων.

Ὀρόβων ἄλευρον ἑψηθὲν σὺν μέλιτι ποιεῖ πρὸς ἄνθρακας 97) καὶ ταῖς 98) ἀπὸ πυρὸς ἐσχάραις, καὶ τὰ νεμόμενα 99) ἀποκαθαίρει. καὶ ἑψηθέντες δὲ αὐτοὶ οἱ ὄροβοι, καὶ λειωθέντες ὁμοίως τῇ φακῇ, κατάπλασμα ποιοῦσι προσηνέστερον. εἰ δὲ καὶ ἐμβραχέντες καὶ ἁπαλοὶ γενόμενοι, ὡς λειωθῆναι ῥᾳδίως, σκευασθῶσιν, ἔτι μᾶλλον προσηνέστερον ποιήσουσι τὸ κατάπλασμα, πρός τε τὸ ἀφεστάναι τὰς ἐσχάρας ἐπιτήδειον, ἢ τοὺς ἄνθρακας, καὶ τὰς νομὰς ἀποκαθαίρειν. 100) καὶ ταῖς ἐκ τούτων φλεγμοναῖς οὐκ ἀνωφελὲς τὸ τοιοῦτο ποιηθέν ἐστι.

mediocriter decoquimus et apponimus. acetum non ita multum esse debet. ita enim epithema fit, quod non facile discinditur, facitque ad nomas et defluxiones.

Alius apparatus.

Lenticula, incocta cum beta, una laevigatur. valet hoc ad ulcera, quae circa caput sunt: itemque ad serpentia ulcera, si cum defluxu inflammata fuerint.

De cataplasmate, ex eruo. Cap. 38.

Erui farina ex melle decocta ad carbones, ad crustas, ex igni excitatas, facit, et ulcera, quae depascuntur, repurgat. Eruum quoque per se, et tritum pari modo, quo lentes, mitius cataplasma conficit. si vero maceretur, et tenerum fiat, ut laevigetur, facilius cataplasma compones. Praeterea mitius quoque cataplasma ex eo ita parato conficietur, quod fit ad crustas abolendas, aut carbones, et depascentia ulcera purganda, accommodatius. quod idem ad eorum inflammationes non erit inutile.

---

94) Codex: ἠψωμένῳ.

95) Ita Codex. Rasarius praetermisit. Forte, ἱκανῶς. Si autem hoc vocabulo morbus aliquis notatur, debet esse dativus, veluti κοιλιακοῖς.

96) Nimirum, ἕλκεσιν.

97) Galen. in defin. med. appellat ἐσχαρώδη ἑλκωσιν. Item alibi, ἕλκος ἐσχαρῶδες. Vide etiam Paul. Aegin. 4, 25.

98) Duplex constructio. Forte: τὰς ἐσχάρας. Rursus scriba: αἰσχάραις.

99) Idem, quod νομάς. Mox Codex: ἀποκαθαίρειν.

100) Codex: ἀποκαθαίρει.

Κ Ε Φ. λθ.

Περὶ τοῦ ἐξ ἐρεβίνθων.

Τὸ ἐκ τῶν ἐρεβίνθων γιγνόμενον ἐπίπλασμα ὕδρωψι τοῖς 1) τυμπαίαις ἁρμόζει. ποίησις δὲ αὐτοῦ ἥδε. πηγάνου χλωροῦ φύλλα λειοῦται πάνυ ἰσχυρᾶς, κἄπειτα ἀπεργάζεται, καὶ ἑψώμενα 2) τῷ μέλιτι, ἐμβάλλεται τὸ ἄλευρον τῶν ἐρεβίνθων.

Κ Ε Φ. μ.

Περὶ τοῦ ἐκ φοινίκων.

Φοίνικες οἱ πατητοὶ ὀλίγῳ ῥαίνονται οἴνῳ καὶ πάλη ἀλφίτων συμμίγνυται. τοῦτό ἐστιν ἐπίθεμα στομάχου ἀσομένου. 3) ἢν δὲ οὗτοι μὴ τύχωσιν οἱ φοίνικες παρόντες, ἕτεροι δέ τινες πιότεροι διακνισθέντες καὶ οἴνῳ βρεχθέντες, εἰς τόσον δὲ, ἢ 4) ὁπόσον ἂν ἀπολαύσειαν τῆς ἰκμάδος τοῦ οἴνου κόπτονται καὶ λεῖοι ποιοῦνται. εἶτα προσβάλλεται ἀλφίτου πάλη, καὶ γίνεται καὶ τοῦτο πρὸς τὰ αὐτὰ λυσιτελές. εἰ δὲ καὶ φλεγμονή τις ὁμοῦ ἀμφὶ τοῖς ὑποχονδρίοις εἴη, πάνυ ἀγαθὸν ἐπίπλασμα γίνεται. ὀλίγον γὰρ μέλι ἅμα τοῖς φοίνιξιν ἑψεῖται, καὶ λινόσπερμα 5) λεῖον ἐμπάσσεται αὐτῷ.

De cataplaſmate, quod ex ciceribus ſit.

Cap. 39.

Quod fit ex ciceribus, id hydropibus, quos tympanias vocant, idoneum eſt. haec autem ejus eſt confectio. rutae viridis folia laevigantur valde admodum: deinde ſubiguntur: tum melle decoquuntur. iis decoctis, cicerum farina adiicitur.

De eo, quod ex palmulis conſtat.

Cap. 40.

Palmulae conculcatae modico vino perſperguntur, eiſque pollen polentae commiſcetur. ſtomacho autem, faſtidio oppreſſo, hoc imponitur. si vero hujuſmodi palmulae tibi non ſuppetant, aliae pinguiores confricentur, vinoque macerentur adeo, donec humore vini perfruantur: tum contunduntur et laevigantur. additur poſtea pollen polentae, itaque conficitur: atque ad eadem valet. quinetiam, si inflammatio quaedam ſimul hypochondria obſideat, hoc cataplaſma ad eam multum facit. parum namque mellis cum palmulis coquitur, ac denique lini ſemen in levorem redactum ei adiicitur.

---

1) Vide Galen. in aphor. Hipp. com. 4. ſect. 11.

2) Forte, ἑψωμένοις.

3) Credo, ἀσωμένου. Galen. in Gloss. p. 67. ἀσᾶται inter alia explicat etiam: προσκόρως καὶ ἐπαχθῶς διατίθεται. Φοίνικος πατητοῦ fit etiam mentio in Geopon. p. 1246.

4) Forte: εἰς ὁπόσον. Mox ex correctione legitur, ἀπολαύσειαν. Antea erat, ἀπολύσειαν.

5) Frequentius λινόσπερμον occurrit. Sed hic jam iterum est λινόσπερμα, de quo ſuperius monui. Paullo poſt eſt λίνου σπέρμα.

Ἄλλο.

Οἴνῳ συμμίγνυνται οἱ φοίνικες, καὶ σὺν αὐτοῖς μυρσίνης φύλλα εἰς τὸ λεπτότατον ἐξειργασμένα. ἁρμόζει τοῦτο τοῖς αὐτομάτοις ἀνὰ τὸ δέρμα ἕλκεσιν.

Aliud.

Palmulae vino admifcentur et cum eis myrti folia tenuiffime trita fubiguntur. idque ulceribus iis, quae per fe in cute erumpunt, accommodatum eft.

Ἄλλο.

Τῆς μήκωνος τὰ φύλλα τὰ ἁπαλώτατα χυλὸς γίνεται. ἐν τούτῳ διαχεῖται φοίνιξ ὁ πατητός. τοῦτο ὀφθαλμῶν ὀδυνωμένων 6) ἐπίπλασμά ἐστιν.

Aliud.

Ex papaveris foliis tenerrimis fuccus exprimitur: in eo palmula conculcata diffunditur: fitque cataplafma oculis dolentibus aptum.

Ἄλλο.

Φοίνικες ὕδατι 7) διαθέντες ἕψονται σὺν ὀλίγῳ μέλιτι, καὶ ἐμπάσσεται ῥοῦ βυρσοδεψικῆς ξηρᾶς τὸ λεπτότατον, καὶ λίνου σπέρμα λεῖον. δυσεντερίας τοῦτο ἐπίπλασμα. τὸ δὲ αὐτὸ στῆσαι ἰσχυρὰς αἱμοῤῥαγίας ἐπιτήδειόν ἐστι.

Aliud.

Palmulae in aqua diluuntur et cum exiguo melle coquuntur: et rhus coriariorum aridum tenuiffime tritum infpergitur, itemque lini femen laevigatum. valet hoc ad tormina inteftinorum et vehementes fanguinis eruptiones poteft fiftere.

ΚΕΦ. μα.

Περὶ τοῦ ἐξ ἀχέρδων. 8)

Οἰδήματα χαῦνα ἐπὶ τῶν ἄρθρων γίνεται, τῶν τε ἄλλων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν γονάτων, καὶ οὐ πάνυ ῥᾳδίως παύεται ταῦτα. ἅλμῃ προπυριῶν, ἢ θαλάττῃ, ἐπιπλάττεται τῶν ἀγρίων ἀχέρδων τῷ καρπῷ συγκεκομμένῳ. 9) ψαφαρὸν δὲ τὸ ἐπίπλασμα, καὶ δεῖ σφίδρα καλῶς τῷ ῥακίῳ προσβάλλειν αὐτὸ, ἵνα προσμένῃ.

De cataplafmate, ex acherdis. Cap. 41.

Oedemata laxa in articulis, tum alibi, tum vel maxime in genibus nafcuntur, eaque non admodum facile fedantur. fotis ergo prius locis muria, cataplafma imponitur, quod ex agreftibus acherdis fit, fructu eorum fimul contufo. eft enim hoc cataplafma friabile: ideo pannis valde affigendum eft, ut permaneat.

6) ἐπίπλασμά ἐστιν funt a manu recentiore. Poterant haec, aut fimilia, intelligi.
7) Forte, διεθέντες. Semper fere in hac voce errat fcriba. Saepe etiam διηθῶ confundit.
8) In Geopon. p. 558. ἀχέρδου, τουτέστιν ἀγριοαπιδίου. Theocrit. Id. 24, 88. Sophocles p. 323.
9) Forte, συγκεκομμένων.

ΚΕΦ. μβ.

Περὶ τοῦ ἐξ αἰρῶν.

Αἰρῶν 10) ἄλευρον, μεταχειρισθὲν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐπιπλάσμασιν, ὑδερικοῖς ἐπαρκεῖ, τιτάνεως 11) ἐμπαττομένης. τό, τε γὰρ ὕδωρ διαφορεῖ, καὶ τὸν σκίῤῥον ἐλάττονα ἀποφαίνει, εἴτ' οὖν ἐπὶ τοῦ ἥπατος, εἴτ' οὖν ἐπὶ τοῦ σπληνός. ἢν δὲ ἐνδελεχῶς τὶς χρῷτο αὐτῷ, καὶ τὰ χρόνια οἰδήματα τῶν τε ἄρθρων καὶ τῶν γονάτων ἰᾶται. θείῳ δὲ μιγνύμενον τὸ τῶν αἰρῶν ἄλευρον, ἐπιτήδειον τοῖς ἐπὶ τῶν ὤτων οἰδήμασι.

De cataplasmate, ex lolio. Cap. 42.

Lolii farina ita parata, ut in caeteris supra diximus, satisfecit hydropibus, calce tamen inspersa. siquidem haec evocat, ac digerit, et scirrhum minuit, sive is lienem, sive etiam iecur occupet. si vero quis continuo utatur, is etiam diuturna oedemata articulorum et genuum curabit. Caeterum lolii farina sulfuri admixta tumoribus aurium laxis convenit.

ΚΕΦ. μγ.

Περὶ τοῦ ἐκ μήκωνος.

Τὰ φύλλα τῆς μήκωνος τὰ ἁπαλὰ λειοῦται, καὶ ἔστι τοῦτο ἐπίπλασμα φλεγμαινόντων τε καὶ ὀδυνωμένων ὀφθαλμῶν, καὶ ἕδρας, καὶ εἰς τὰς ὀδύνας τῆς κεφαλῆς ἀγαθὸν τοῦτο ἐπίπλασμά ἐστι, καὶ ὀδυνωμένῳ ποδαλγῷ. συλλειοῦται καὶ λεκίθῳ ᾠῶν ἑφθῶν, καὶ γίνεται εἰς τὰ αὐτὰ ἐπίπλασμα ἐπιτήδειον. λίνου δὲ σπέρματι ἀληλεσμένῳ, καὶ ἄρτῳ δὲ ἢ ψυλλίῳ συμφυραθέντα καὶ συνεργασθέντα, ἄριστον ἐπίπλασμα γίνεται ἐρυσιπέλατι. εἰ δέ τις βούλοιτο τὸν χυλὸν αὐτῶν ταῖς λεκίθοις ἀναμιγνύναι, ἢ τῷ ἄρτῳ, ἢ τῷ λινοσπέρμῳ, ἢ τῷ ψυλλίῳ, κάλλιστον ποιήσει φάρμακον πρὸς τὰ αὐτά. παράσχοι δ' ἄν, τὰ οὕτω σκευαζόμενα, καὶ ὕπνον, ἐπιπλαττόμενα τῇ κεφαλῇ. εἰ δὲ καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς μήκωνος, ἤτοι ὑγρὰ οὖσα 12) ἑψηθεῖσα καλῶς, μίσγοιτο τοῖς

De cataplasmate, quod ex papavere fit. Cap. 43.

Papaveris tenera folia laevigantur: fitque cataplasma oculis inflammatis, dolentibusque accommodatum. idque sedi, et capitis doloribus prodest: et podagricos dolentes iuvat. Vitellus itidem ovi coctus simul laevigatur, et ad eadem efficax redditur. Lini semini molito, aut pani, aut psyllio commista et subacta, faciunt cataplasma ad erysipelas praestantissimum. si quis eorum succum vitellis ovorum admiscere velit, aut pani, aut lini semini, aut psyllio, is optimum medicamentum ad eadem parabit. id etiam ita apparatum, somnum conciliat, si capiti admoveatur. si vero papaveris caput, quod liquidum fit et probe coctum, his, aeque ac folia, admisceatur, fiet cataplasma ad

10) De hoc supra monitum. p. 220.
11) Occurrit ὁ, ἡ, τίτανος. ἡ τιτάνις non memini legere. Forte ergo, τῆς τιτάνου.
12) Credo hic excidisse, ἤ.

προειρημένοις, ὥσπερ τὰ φύλλα, γενήσεται πρὸς τὰ αὐτὰ ἐπιτήδεια ἐπιπλάσματα. ὥσπερ γε, κἂν χυλὸς τῶν κεφαλῶν ἐκληφθῆναι 13) δυνηθείη, μιγεὶς ὁμοίως ὁ χυλὸς τῶν φύλλων, πρὸς τὰ αὐτὰ ποιήσει. καὶ ἡ ξηρὰ δὲ μήκων ἑψαμένη ἐπὶ μικρὸν ὁμοῦ τῷ σπέρματι, ὡς ἁπαλὴ 14) γενέσθαι, κόπτεται ἐν ὅλμῳ, ὡς εἰς ἐπιπλάσματος εἰδέαν ἥκειν· τὸ δὲ ὑγρὸν ἑψεῖσθαι μέλλει, ἢ ὕδωρ, ἢ ἔλαιόν ἐστι. ποιεῖ 15) πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ μόνη ἐπιπλασσομένη, καὶ σύν τινι τῶν εἰρημένων μιγνυμένη. καὶ τὸ ὑγρὸν δὲ, ἐν ᾧ ἂν ἑψηθῇ, μιγνύμενόν τινι τῶν προειρημένων τὰ αὐτὰ ποιεῖ. καὶ ξηρὰ δὲ ἡ κεφαλὴ ὁμοῦ τῷ σπέρματι κοπεῖσα καὶ σεισθεῖσα, 16) εἰσμιγεῖ ἤ τινὶ τῶν προειρημένων, ἁρμόσει πρὸς τὰ αὐτὰ, καὶ τοῖς 17) ἐσχετηρίοις δὲ ῥεομένης τῆς γαστρὸς μιγνυμένη, δραστικώτερα ποιεῖ τὰ φάρμακα. καὶ ἀπὸ τοῦ ἄνθους δὲ τῆς μήκωνος σκευάζεται κατάπλασμα, ὃν τρόπον ἀπὸ τῶν φύλλων, καὶ ὁμοίως ὠφελεῖ.

ΚΕΦ. μδ.:

Περὶ τοῦ ἐκ βολβῶν.

Οἱ βολβοὶ, οἱ ὀπτώμενοι καὶ ἐπιπλαττόμενοι, τὰς ἀπὸ τῶν καυστηρίων 18) ἐσχάρας ῥαδίως ἀφίστασθαι ποιοῦσι, καὶ ἄνθραξι δὲ

eadem valens. Ut etiam, si ex ipsis capitibus succus exprimi possit, isque perinde, ut succus foliorum, indatur, ad eadem faciet. Ipsum quoque papaver siccum parum una cum semine decoctum, ut tenerum fiat, in mortario tunditur: ut in cataplasmatis formam se induat. humor vero coquendus est, sive aqua, sive oleum sit. Facit ad eadem, sive solum papaver superdetur, sive alicui praedictorum commistum. Humor quoque, in quo papaver decoctum fuerit, aliqui eorum, que diximus, mistum, eadem praestat. Caput vero siccum una cum semine contusum et concussum, si alicui eorum, quae supra sunt allata, commisceatur, ad eadem valebit. sique adjungatur iis, quae fluentem aluum cohibent, medicamenta reddet efficaciora. Fiunt, non secus, quam ex foliis, cataplasmata quoque ex floribus papaveris, quae ad eadem faciunt.

De cataplasmate ex bulbis. Cap. 44.

Bulbi assati atque impositi crustas, quae ex adurentibus ortae sunt, facile amoliuntur. iidem ad carbones simili

13) Forte: ἐκγλυφθῆναι. Utuntur eo Plato p. 471. Erotian. p. 24. Sed de eo, ni fallor, superius jam monui.

14) Forte: ἁπαλήν. Mox forte, ὑγρὸν, ἐν ᾧ ἑψ. Sic mox.

15) Excidit fortasse δέ.

16) Sic in textu. In marg. σμιγείη. Ita. Credo: εἰ μιγείη τινί.

17) Hoc non inveni. Si sanum est, τὰ ἰσχετήρια, aut, σχετήρια, aut, σχετικὰ, erunt medicamenta inhibentia et sistentia, hoc quidem loco, ῥεύματα γαστρός.

18) Occurrit καυτὴρ, καυτήριον, et apud Galen. in Glossis p. 79. καυτηρίδιον. Καυστήριον editum in Galei Oposcc. Mytholl. p. 495. Hoc vero loco, cap. 45. est καυτηρίων. Dixi de hoc ad Timoth. 4, 2. in prima mea editione N. Test.

ὁμοίως ἐπιτήδειον τοῦτό ἐστι. ἐπιπλάττονται βολβοὶ καὶ ταῖς ἐπὶ τοῦ προσώπου γινομέναις κηλῖσιν ἐπιτηδείως, φακοῖς τε καὶ ἐφήλισι, καὶ ἄλλοις τοῖς τοιούτοις. ἀνέχεσθαι δὲ δεῖ τοῦ γιγνομένου ὑπὸ τοῦ καταπλάσματος ἐνοχλήματος. ἐρυθραίνει γὰρ τὴν χρόαν καὶ ἐκλέπει τὸ δέρμα ἄκρον, ἀλλ' οὐκ εἰς μακρὸν τὸ μὲν δέρμα ἀπέρχεται, ἕλκος δὲ οὐ γίνεται, καὶ ἡ κηλὶς ἀφανίζεται. ῥᾷστα δ' ἄν τις φέρῃ, εἰ μετὰ τοὺς βολβοὺς ἄρτῳ ἐπιπλάσσοι τὸ πρόσωπον. ῥοδίνῳ δὲ ὁ ἄρτος κεχρίσθω.

ΚΕΦ. με.

Περὶ τοῦ ἐκ πράσων.

Ὅπη ἐσχάραι ἐκ καυτηρίων εἶεν, ταυτῇ
19) καὶ τοῦ πράσου κόμαι ἐπιπλαττόμεναι τὰς
ἐσχάρας ἐξάγουσι ῥᾷστα. συγκόπτονται δὲ ἰ-
σχυρῶς, καὶ ἅλες οὐ πολλοί τινες συμμιγνύονται.
καὶ ἀνθράκων τὸ ἐπίπλασμα τοῦτό ἐστι φάρ-
μακον ἀγαθόν.

ΚΕΦ. μϛ.

Περὶ τοῦ ἐκ θρίδακος.

Ὀδυνωμένης κεφαλῆς διὰ θερμότητα, φύλ-
λα τῆς θρίδακος συγκοπέντα, καὶ τῷ μετώπῳ
ἐπιπλασθέντα, ὠφέλιμά ἐστι, καὶ μάλιστα, εἰς
20) τόδε τὸ εἶδος ἡ θρίδαξ εἴη, ἡ τὸν ὀπὸν
ἀνιεῖσα τὸν λευκὸν συχνόν. ἔστι δὲ καὶ ὑπνοφό-
ρον τὸ ἐπίπλασμα τοῦτο. ὄξει δὲ ἐν τῷ κόπτε-
σθαι ἐπιῤῥαινόμενον, καὶ ἐρυσιπέλασι, τοῖς ἄνευ
ἕλκους, ἐστὶν ἐπιτήδειον.

quoque modo faciunt, superdantur etiam bulbi utiliter, maculis, lentiginibus, ephelidibus, et caeteris, quae in facie nascuntur. ferenda tamen molestia est, quam affert cataplasma. etenim colorem rubrum reddit, et extimam cutim excoriat: sed non multo post cutis renascitur, nec ulcus ullum fit, et macula evanescit. Facillime quispiam id sustinebit, si, postquam bulbos admoverit, faciem pane obducat. caeterum panis rosaceo illinendus est.

De cataplasmate ex porris. Cap. 45.

Ubi ex iis, quae adurunt, crustae concitatae sunt, ibi folia porri superdata facillime crustas auferunt. vehementer enim contunduntur, et salis non multum eis admiscetur. atque hoc cataplasma est remedium ad carbunculos efficacissimum.

De cataplasmate, quod ex lactuca conficitur. Cap. 46.

Cum ex calore caput dolet. lactucae folia contunduntur, et fronti admota valde juvant. sit autem ad hoc faciendum lactuca ejus generis, quae liquorem candidum densumque emittat. atque hoc cataplasma somnum quoque inducit. si vero interim, dum contunditur, aceto respergatur, etiam erysipelati, quod ulceris expers sit, conueniet.

19) Forte, ταύτῃ. Versu 8. malim, ἐπανέρχεται.

20) Credo legendum, εἰ.

ΚΕΦ. μζ.

Περὶ τοῦ ἐξ ὑσσώπου καὶ γλήχωνος.

Ὑσσώπων ἡ πόα ξηρὰ κόπτεται, καὶ σείεται, ὡς γενέσθαι λεπτοτάτην, καὶ ἕψεται ὁμοῦ λινοσπέρμου ἀλεύρῳ, καὶ γίνεται κατάπλασμα θώρακι ἐπιτήδειον, ἐφ᾽ ὧν καὶ διὰ γλισχρότητα οὐκ εὐαναγωγά ἐστι τὰ πτυόμενα. καὶ ἥπατος δὲ σκίῤῥοις ἐπιτήδειόν ἐστι. γένοιτο δὲ ἂν καὶ ἐκ τῆς γλήχωνος κατάπλασμα ὁμοίως σκευασθείσης τῷ ὑσσώπῳ πρὸς τὰ αὐτά. ἀνυσιμώτερον δὲ τοῦτο τοῦ δι᾽ ὑσσώπου.

ΚΕΦ. μη.

Περὶ τοῦ ἐξ ὠκίμου.

Σκορπίων πληγαῖς ἁρμόττει τὸ ἐκ τῶν ὠκίμων ποιούμενον ἐπίπλασμα. συγκόπτεται δὲ, καὶ ἄλλο τούτῳ μίγνυται οὐδὲν, εἰ μή τι ὄξος ὀλίγον τις ἐθέλοι 21) ἐπιῤῥέειν αὐτῷ.

ΚΕΦ. μθ.

Περὶ τοῦ ἐξ ἡδυόσμου.

Τὸ ἡδύοσμον, τὸ ξηρὸν, κόπτεται ὡς ὅτι λεπτότατον, καὶ συμμίγνυται, ἢ λινοσπέρμου ἀλεύρῳ, ἢ κριθῆς ἀλεύρῳ, ἢ ἄρτῳ τινὶ τοιούτων, καὶ μέλιτος βραχὺ ἐπιμίγνυται πρὸς τὸ συνδεῖσθαι ταῦτα, καὶ γίγνεται ἑλμίνθων 22) λυπούντων φάρμακον. καὶ βηξὶ δὲ ταῖς δυσαναγώγοις διὰ γλισχρότητα ἁρμόσειεν ἄν.

De cataplasmate, ex hyssopo et pulegio. Cap. 47.

Hyssopi herba sicca contunditur et quatitur, ut tenuissima reddatur: coquiturque cum seminis lini farina: et cataplasma pectori accommodatum conficitur: valetque ad eos, qui propter lentorem sputa non facile educunt et excreant. utile quoque est ad scirrhum iecoris. Ex pulegio vero non secus fiet cataplasma: et ad eadem valebit. sed eo, quod ex hyssopo constat, hoc erit utilius.

De cataplasmate ex ocimo. Cap. 48.

Cataplasma, quod ex ocimo fit, adversus ictum scorpionis valet. ipsum enim ocimum contunditur, nec aliud quicquam ei adjungitur: nisi quispiam parum aceti velit eidem affundere.

De cataplasmate ex menta. Cap. 49.

Menta sicca contundenda est, donec tenuissima fiat, misceturque, aut lini seminis, aut hordei farinae, aut pani alicui generis ejusdem; eique parum mellis accedit, ut haec cohaereant. fitque medicamentum adversus helminthas molestiam afferentes. idem quoque conveniet tussibus, in quibus propter lentorem difficulter humores educantur.

---

21) Forte: ἐπιῤῥαίνειν. Et paullo ante, ὄξους Et vers. 22. τινὶ τῶν τοιούτων.

22) Ita in margine. In textu, ἐλεύθων. Sic. Dioscor. 3, 41. p. 189. de eo: ἕλμινθας κτείνει στρογγύλας.

ΚΕΦ. ν.

Περὶ τοῦ ἐκ συκῆς ἀγρίας.

Συκῆ ἀγρία, καὶ τρίφυλλον, ἢ καὶ 23) ἀσφάλτιον, καλεῖται, σκορπιοπλήκτοις ἐπιπλαττομένη, ἄκρως βοηθεῖ. καὶ τούτου πεπείραμαι καὶ αὐτός. δεῖ δὲ συγκόπτοντα αὐτὴν ἐπιπλάττειν.

De cataplasmate, quod ex ficu sylvestri fit. Cap. 50.

Ficus agrestis, quae et trifolium, et asphaltium dicitur, superdata iis, quos scorpio vulneravit, mirabiliter prodest: id quod ego quoque sum expertus. ea contundenda est atque imponenda.

ΚΕΦ. να.

Περὶ τοῦ ἐκ κράμβης.

Συγκοπεῖσα ἡ κράμβη 24) αὕτη μίγνυται πάλῃ πυρίνῃ. εἰ δέ τις βούλοιτο, οὐκ αὐτήν, ἀλλὰ τὸν χυλὸν αὐτῆς μιγνύς, ποιήσει ἐπίπλασμα, ἀρωγὸν ἐρυσιπέλασι καὶ χοιράσι νεαραῖς. ἰσχναίνει γὰρ αὐτάς. καὶ μαστοῖς, σφριγώδεσιν 26) ἐκ τόκων, ὀδυνωμένοις καὶ δέος ἐπάγουσιν ἐκπτωήσεως. 27)

De cataplasmate ex brassica. Cap. 51.

Briffica contusa pollini triticeo additur. si vero quis non ipsam brassicam, sed succum pollini admisceat, is cataplasma conficiet, quod erysipelati, et strumis recentibus conueniet. eas enim graciles reddit atque extenuat. mammis quoque, ex partu succi plenis, et dolentibus, et timorem eruptionis incutientibus, utiliter admovetur.

ΚΕΦ. νβ.

Περὶ τοῦ ἐκ μαλάχης.

Ἑφθή, ἢ καὶ ὠμή, μαλάχη, ἄρτῳ ἢ πάλῃ ἀλεύρων μίγνυται, καὶ γίνεται ἐπίπλασμα ταῖς ὀχληραῖς φλεγμοναῖς ἐπιτήδειον, καὶ ἐνίοτε μὲν εἰς πύον ῥαδίως μετέστησεν αὐτάς.

De cataplasmate ex malua. Cap. 52.

Malua decocta, siue cruda, pani aut pollini farinae miscetur, fitque cataplasma molestis inflammationibus aptum: easque interdum ad suppurationem perduxit.

---

23) Dioscor. 3, 123. p. 224. plura hujus nomina notat. Rasarius videtur voluisse: συκῆ ἀγρία, ἢ καὶ — ἢ καί. Ita sane apte huc refertur, ἐπιπλαττομένη et αὐτήν. Συκῆς ἀγρίας vero Dioscor. l. l. non meminit.

24) αὕτη frustra additum. Forte: αὐτή, uti mox, οὐκ αὐτήν. Saltem comma ante αὕτη ponatur.

25) Codex: χυράσι. Vide Galen. in def. med. Paul. Aegin. 4, 33. 6, 35.

26) σφριγώδης, a σφριγᾷν. De eo copiose exposui ad homilias Chrysost. edit Misenensis 1792. T. II. p. 4.

27) Ἐκπτωήσις nihil notat. Ἐκπτόησις huc non pertinet. Conjicio, ἐκπυήσεως ἐπιτήδειος, (ὁ χυλός.) Rasarius in mente videtur habuisse ἔκπτωσις.

28) Codex: ἑρπῆσιν, καὶ λιχῆσι. De utroque superius monitum.

ΚΕΦ. νγ.

Περὶ τοῦ ἐκ τεύτλου.

Καὶ ἑφθὸν καὶ ὠμὸν τεῦτλον ἰχῶρσί τε καὶ ἕρπησι καὶ λειχῆσι καὶ πιτύροις, 29) ἢν 30) προσαποξηρῇ τὴν κεφαλὴν, ἐπιπλαττόμενον ἁρμόζει πάνυ.

De cataplasmate ex beta. Cap. 53.

Beta, et cocta, et cruda, ad ichores et herpetes et lichenas et porrigines, si caput arefaciant, superdata, mirum in modum accommodata est.

ΚΕΦ. νδ.

Περὶ τοῦ ἐκ ῥαφανίδων.

Ῥαφανίδες συγκοπτόμεναι μετὰ ὀλιγοστῶν ἁλῶν ποιοῦσιν ἐπιπλαττόμεναι πρὸς τὰ ἐκχυμώματα, 31) εἴτε οὖν, προσπεσόντος τινὸς ἔξωθεν, γένοιτο, εἴτε διὰ γῆρας, ἀμφὶ ταῖς κνήμαις καὶ ὠλέναις. εἰς τὸ ἀρχαῖον γὰρ ἐπανάγουσι τὴν χρόαν. καὶ εἰ χυλὸν δὲ τῆς ῥαφάνου ἄρτῳ τις ἀναμίξειεν μετ᾽ ὀλίγων ἁλῶν, ἐπιτήδειον ποιήσει φάρμακον πρὸς τὰ ἐκχυμώματα.

De cataplasmate ex radicula. Cap. 54.

Radiculae ex modico sale contusae et admotae, ad ecchymomata, hoc est, cum sanguis in loco contuso collectus est, faciunt. si ergo ex re aliqua, extrinsecus incidente, id eveniat, sive ex senectute, in tibiis et suris oriatur, radiculae ad pristinum statum colorem redigentes, medentur. si quis vero succum radicularum pani et modico salis admisceat, is etiam ad ecchymomata medicamentum utile parabit.

ΚΕΦ. νε.

Περὶ τοῦ ἐκ ψυλλίου.

Τοῦ ψυλλίου τὸ σπέρμα οὔτε ἀλεῖν δυνατὸν, οὔτε κόπτειν· ἀλλ᾽ ὕδωρ ἐμβάλλειν χρὴ, καὶ ἀνακινεῖν τῇ χειρί. γένοιτο γὰρ ἂν οὕτω γλισχρόν τε καὶ 32) ἐπιπλαστῶδες. τοῦτο χρήσιμόν ἐστιν ἐρυσιπέλασι. δεῖ δὲ ὑπαλλάττειν συν-

De cataplasmate ex psyllio. Cap. 55.

Psyllii semen, neque mola frangere, neque contundere possumus: sed aqua ei affundenda est, et manibus agitandum: siquidem ita et glutinosum et emplastri instar efficietur. Facit hoc ad erysipelata: estque saepius commutan-

29) Inde memoratur πιτυρίασις et πιτυροειδεῖς ὑποστάσεις. Vide Paul. Aegin. 3, 3. Actuar. περὶ διαγν. παθ. 2, 5. περὶ οὔρων 1, 15. Ita dictus iste morbus, ὅτι πιτύροις ἔοικε σίτου. Occurrit etiam πιτυρώδη ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη. Erotian. p. 44. et Galen. in Gloss. p. 66. Dioscor. 2, 149. p. 138. de beta ita: τὸ ἀφέψημα πιτύρων καὶ κονίδων σμηκτικόν.

30) Conjicio: προσαποξυρῇς, a ξυρεῖν. Rasarius de ξηραίνειν cogitavit.

31) Codex: ἐγχυμώματα. Saepius apud Galen. et alios occurrit. Dicitur etiam ἐκχύμωσις. Galen. in Gloss. p. 72. 86. explicat χυμῶν et αἵματος ἔκχυσιν. v. Theoph. Nonnum cap. 253.

32) Carent hoc lexica. *Simile epiplasmati, idoneum ad epiplasma.*

εχᾶς 33) αὐτῷ. ἐπαρκεῖ δὲ τοῦτο τὸ ἐπίπλασμα καὶ ταῖς χοιραδώδεσι φλεγμοναῖς. ἢ γὰρ ἀποπαύει ῥᾳδίως αὐτὰς, ἢ ὅτι μάλιστα.

ΒΙΒΛ. ι. ΚΕΦ. β.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ λουτρῶν ἐξ ἐπιτηδεύσεως. Ἐκ τοῦ α. λόγου, τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Τῶν λουτρῶν τὰ μέν ἐστιν ἐκ γλυκέων ὑδάτων καὶ ἀποίων· 34) τὰ δὲ 35) ποιωτικὰ καὶ δύναμίν τινα ἰσχυρὰν ἔχοντα καὶ ἐπιφανῆ. τῶν δὲ πεποιημένων, 36) τὰ μὲν ἐξ ἐπιτηδεύσεως γίνεται· τὰ δὲ αὐτοφυῆ τυγχάνει. τῶν μὲν οὖν ἐξ ἐπιτηδεύσεως γιγνομένων., τὰ μὲν, ὑπὲρ τοῦ θερμᾶναι παρασκευάζομεν· τὰ δὲ, ὑπὲρ τοῦ διαφορῆσαι· τὰ δὲ, ὑγρᾶναι· τὰ δὲ, ψύξαι ἢ στύψαι. θερμὰ μὲν οὖν, εἰς 37) τοὺς κατεψυγμένους θερμᾶναι βουλόμενοι, ἢ λύσαι κόπον, ἢ σπασμοὺς παραμυθήσασθαι καὶ ἀλγήματα· καὶ 38) νωθρέψεως δὲ χάριν, ὅταν μὴ εὐανάλωτος ἡ τροφὴ τυγχάνῃ. παρασκευάζομεν δὲ θερμὰ τὰ ὕδατα γλήχωνος ἐνεψῶντες, ἢ ὀριγάνου, ἢ ὑσσώπου, ἢ θύ-

dum. Prodeſt idem ad ſtrumarum inflammationes. nam, vel ſtatim eas ſedat, aut quam maxime levat.

Ex libris Antylli, de balneis induſtria paratis. Ex primo libro de remediis.
Lib. X. Cap. 2.

Lavacra, partim ex aquis dulcibus et qualitatis expertibus, conſtant, partim vero ex iis, quae et qualitate ſunt praeditae et vim habent vehementem atque conſpicuam: eaque, in quibus ineſt qualitas, partim induſtria parata ſunt, partim per ſe ita naſcuntur. porro eorum, quae ex induſtria fiunt, alia calfaciendi, alia digerendi, alia humectandi, alia refrigerandi, alia adſtringendi cauſa, parantur. ac calidis quidem utimur, cum aut refrigeratos calfacere, aut laſſitudinem ſoluere, aut conuulſiones, aut dolores mitigare nobis propoſitum eſt. ſane his etiam utimur, refectionis cauſa: cum alimentum non

33) Immo, αὐτό. Mox vitiose: χυραδώδεσι Codex.

34) Recte Rasarius reddidit. Aquae enim diverſas, ut notum eſt, qualitates habent. Ergo aliae *dulces*, aliae *ſalſae*, aliae aliis nominibus appellantur. Dioscor. 5, 18. p. 332. ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ ἄριστον (ὕδωρ) ἐστι τὸ καθαρὸν καὶ γλυκὺ, ἀμέτοχον δὲ οἱασδηποτοῦν ποιότητος. Hoc poſtremum hic appellatur ἄποιον. De aquis data opera, ut medicus, exponit Rufus Ephesius in edit. Mosquensi 1806. 8. a pagina 179. ſeqq. Vide etiam hic inſerius lib. 10. cap. 3.

35) Eſt hoc contrarium τῷ ἄποιος. Forte a ποιόω, *certam qualitatem adferentia.* Aliud eſt ποιώδη, *certa aliqua qualitate praedita.* Aliud prorsus eſt, ποιώδης ſeu ποώδης, a ποία ſeu πόα, *herboſus* v. Schol. ad Theocrit. 3, 32. 5, 34. 8, 68. 25, 15. Arrian. in Indicis p. 347. 355. 359. Item apud Theophraſtum.

36) Ita in textu. In margine: πεποιωτισμένων. Immo vero: πεποιωμένων, a ποιόομαι. In lexicis ex uno Alex. Aphrod. notatur. Utitur eo Gregor. Naz. p. 119. 201.

37) Immo, ἢ, loco εἰς.

38) Hoc nihil notat. Forte, καὶ μὴν θρέψεως. Nisi ſcripſerit, νωθροθρέψεως, ab νωθρός. Id tamen nullibi legi. Neque tamen analogiae repugnat. Sic νωθροκάρδιος. Nisi malis, νωθρᾶς θρέψεως.

μου, ἢ θύμβρας, 39) ἢ δάφνης φύλλα, καὶ χαμαιπίτυος κλῶνας, 40) καὶ πάνακος καὶ πυρέθρου ῥίζας, κάχρυ 41) τε καὶ παραπλήσια τούτοις. ἐμβάλλομεν δὲ καὶ ἔλαιον τῷ ὕδατι. διαφορητικὰ ποιήσομεν λουτρὰ, ἰσχνᾶναι πᾶν τὸ σῶμα προαιρούμενοι, 42) καταπίμελον ὂν, καὶ ᾠδηκὸς καταστεῖλαι, ἢ τὸ ὅλον, ἢ μέρος τοῦ σώματος, εἴτε διὰ φλεγμονὴν, ἢ δι' ἄλλην τινὰ διάθεσιν ῥευματισθέντα. 43) γίνεται δὲ διαφορητικὰ, ἢ ἅλας ἡμῶν ἐμβαλλόντων, ἢ αὐτῇ θαλάσσῃ χρωμένων, ἢ νίτρων μιγνύντων. καὶ μέλι δὲ μιγνύμενον διαφορητικὸν ποιεῖ τὸ ὕδωρ, καὶ σταφὶς ἀγρία ἐναφηψημένη, κλημάτων τέφρα, θεῖον ἄπυρον, ἢ ἀρκευθίδων ἀφέψημα, ἢ λινοζώστιδος. μαλάξεως δὲ χάριν λουτροῖς, ἐπί τε τῶν φλεγμαινόντων καὶ τῶν ἐσκιῤῥωμένων σωμάτων χρώμεθα. δεῖ δὲ ἐπὶ μὲν τῶν φλεγμαινόντων προσηνῆ καὶ ἁπαλὰ τυγχάνειν· ἐπὶ δὲ τῶν ἐσκιῤῥωμένων, χωρὶς φλεγμονῆς, ἐνεργά· ὥστε ἐπὶ μὲν τῶν φλεγμαινόντων μαλάχης ἀφέψημα μίξομεν, καὶ λινοσπέρμου, καὶ τήλεως· ἐπὶ δὲ τῶν ῥευματικῶν φλεγμονῶν, ἀρνόγλωσσον, ἢ πολύγονον ἐγκαθεψῶμεν τῷ ὕδατι, ἢ σίδια, ἢ ῥόδα, ἢ βάτου ἄκρα· ἐπὶ 44) δὲ τῶν σπασμῶν καταγγε-

facile distribuitur. Calidas autem aquas reddimus, cum pulegium, aut origanum, aut hyssopum, aut thymum, aut satuream, aut lauri folia, et chamaepityos ramulos, et panacis ac pyrethri radices, et cachri, et alia generis ejusdem incoquimus. oleum quoque in aquam coniicimus. Lavacra autem digerentia faciemus, cum totum corpus, quod praepingue sit, volumus extenuare, aut tumefactum totum corpus, vel membrum aliquod contrahere, idque, sive propter inflammationem, sive ob aliam affectionem fluxione laboret. Fiunt autem digerentia, cum vel salem iniicimus, vel ipsa marina aqua utimur, aut nitrum admiscemus. Iam mel quoque admixtum digerendi vim aquae indit: itemque vua taminia incocta, et cinis sarmentorum, et sulfur ignem non expertum, aut baccarum iuniperi, aut mercurialis decoctum. Molliendi vero causa balneis utimur in corporibus, quae vel inflammatione laborant, vel indurata sunt. atque ad inflammationes blanda esse debent et mollia: at in iis, quae obduruerunt, si inflammationis sint expertia, potentia et efficacia. quocirca in iis, qui inflammatione laborant, maluae et lini seminis et foeni Graeci decoctum miscemus. in fluxione vexatis inflammationibus, plantaginem, aut herbam sanguinalem,

39) Codex: θρύμβας. θύμβρας legendum. Vide Galen. in Glossis p. 76. in voce θυμβρίαν. Geopon. p. 1059. ubi consulatur Niclas, Vir Eruditissimus. Ibid p. 1082.

40) Codex: κλόνας. Heliodor. p. 61. δάφνης ἁπαλοὶ κλῶνες. Sophocl. p. 288. κλῶνας ἐλαίας.

41) Dicitur ἡ κάχρυς et κάγχρυς. Item, τὸ κάχρυ et κάγχρυ.

42) Recte Rasarius: praepingue. Etenim κατὰ in hujusmodi compositis, copiam, multitudinem et abundantiam in bonam et malam partem notat. Poterat hic etiam esse, παραπίμελος. Contrarium, ἀπίμελος.

43) Forte, ῥευματισθὲν, nimirum, σῶμα.

44) Fortasse: ἐπί τε τῶν σπασμοὺς καταγγελλόντων χρώμεθα, καὶ ἐπὶ τῶν ἄνευ.

λουσῶν χρώμεθα, καὶ ἐπὶ τούτων τοῖς ἄνευ ῥευματισμοῦ φλεγμονῶν. μάλιστα δὲ ὑδρέλαιον ὀνίνησιν, ἔχον μαλάχην ἢ τῆλιν καθηψημένην. 45) ἐπὶ δὲ σκληρίας, χωρὶς φλεγμονῆς, τοῖς αὐτοῖς χρηστέον κατὰ ποιότητα, οἷς καὶ ἐπὶ τοῖς διαφορήσεως δεομένοις. στύφει δὲ καὶ ψύχει λουτρὰ, τοῖς ὁμοίως ἐσκευασμένα ταῖς στυφούσαις τε καὶ ψυχούσαις ἐμβροχαῖς· ἔξεστιν οὖν μεταφέρειν τὴν ὕλην ἐνταῦθα.

ΚΕΦ. γ.

Περὶ τῶν αὐτοφυῶν λουτρῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν δὲ αὐτοφυῶν λουτρῶν πολὺ δύναμίς ἐστιν, ἰσχυροτέρα καὶ δραστικωτέρα τῶν ἐξ ἐπιτεχνήσεως. εἰσὶ δὲ διαφοραὶ πλείους παρὰ τὴν τῆς γῆς ποιότητα, δι' ἧς φέρεται. τὰ μὲν γάρ ἐστι νιτρώδη, τὰ δὲ ἁλμυρὰ, τὰ δὲ στυπτηριώδη, τὰ δὲ θειώδη, τὰ δὲ ἀσφαλτώδη, τὰ δὲ χαλκανθώδη, τὰ δὲ σιδηρίζοντα, τὰ δὲ σύνθετα, ἐκ τοῦ 46) τῶν πλειόνων ποιοτήτων ὁμοῦ συμμιγνυμένων. πάντων μὲν οὖν τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων ἡ δύναμίς ἐστι ξηραντικὴ καὶ θερμαντικὴ, τὸ ἐπίπαν σφόδρα εὐτόνων τυγχανόντων. διὸ δὴ καὶ τοῖς ὀξέσι νοσήμασιν οὐχ ἁρμόζει, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς χρονίοις· καὶ τούτων μάλιστα, τοῖς καθύγροις καὶ ψυχροῖς. ἤδη 47) δὲ, τὰ μὲν νιτρώδη καὶ ἅλας ἔχοντα, κεφαλῇ κατάλληλα, καὶ θώρακι ῥευματιζομένῳ, καὶ στομά-

aut malicorium, aut rosas, aut rubi cimas incoquimus. In iis vero, quae conuulsionem minantur, iisdem utimur, quae adhibemus etiam iis, quae sunt fluxionis expertes. praeter caetera vero hydrelaeum, in quo malua, aut foenum Graecum incoctum fit, juvat. In duritia autem, citra inflammationem, balneis ejusdem qualitatis utendum est, quibus ad eos, qui digestionis indigebant, utebamur. Caeterum refrigerant et adstringunt balnea, quae simili modo parata sunt, quo adstringentes, refrigerantesque madefactiones. quarum sylua potest in hunc transferri locum.

De balneis sponte nascentibus. Ex eodem libro. Cap. 3.

Balneorum sponte nascentium multo maior et efficacior vis est, quam eorum, quae arte parantur. multae autem eorum differentiae sunt, propter terrae, per quam feruntur, qualitatem. alia enim nitri, alia salis, alia aluminis, alia sulfuris, alia bituminis, alia aeris, alia ferri vim obtinent, alia composita sunt ex multis harum qualitatum simul conjunctarum. Vis autem omnium aquarum, sponte nascentium, est exsiccans et et calfaciens prorsus, cum valde intensae sint. quocirca acutis morbis minime conveniunt, sed potius diuturnis, et praecipue humidis et frigidis. Quae autem nitri aut salis facultate praeditae sunt, accommodatae sunt capiti et thoraci, fluxione male habito, et ventri-

45) Forte, ἐγκαθηψημένην.

46) ἐκ τοῦ τῶν poterant abesse.

47) Forte δὴ, loco δέ.

χῷ καθύγρῳ καὶ ὑδρωπικοῖς 48) βήμασι, 49) τοῖς ἐκ νόσων καὶ συγκρίσει φλέγματος γεννητική. τὰ δὲ ϛυπτηριώδη, αἵματός τε ἀναγωγαῖς, καὶ ἐμετικῷ ϛομάχῳ, καὶ τοῖς ἀμέτρως ὑπὸ αἱμοῤῥοΐδων ἐνοχλουμένοις, καὶ γυναιξὶν ἀτάκτως καθαιρομέναις καὶ συνεχῶς ἐκτιτρωσκούσαις. τὰ θειώδη δὲ, νεύρων μαλακτικὰ, καὶ συγκρίσεως θερμαντικὰ, καὶ πόνων παρηγορικά· ϛόμαχον δὲ 50) θηλύνει καὶ ἀνατρέπει. τα δὲ ἀσφαλτώδη, κεφαλήν τε συμπληροῖ, καὶ τὰ αἰσθητήρια κακοῖ· θερμαίνει τε ἐμμόνως καὶ μαλάσσει σὺν χρόνῳ, μάλιϛα περὶ ὑϛέραν, καὶ κύϛιν, καὶ κῶλον. τὰ δὲ χαλκίζοντα, ϛόματι καὶ παρισθμίοις, καὶ ϛαφυλῇ, 51) καὶ ὄμμασι διαφερόντως ἐπιτήδεια· τὰ δὲ σιδήρου ποιότητος μετέχοντα, ϛομάχῳ καὶ σπληνὶ πεπονθόσι δύναται χρησιμεύειν· τὰ δὲ μικτῆς ὄντα ποιότητος, κατὰ τὴν ἐπικράτειαν τῶν μεμιγμένων ἐνεργεῖ. δεῖ δὲ καθεϛῶσι τοῖς αὐτοφυέσιν ὕδασι καὶ ἀτρεμοῦσι χρῆσθαι. ὁ γὰρ ἀτμὸς ἀνιϛαμένος ἀπ' αὐτῶν, ἐπειδὰν κινεῖται, βαρὺς ὢν καὶ πληκτικὸς, τὴν καφαλὴν ἐνοχλεῖ. διὰ τοῦτο καὶ τὰς ἐμβάσεις, τὰς εἰς τὸ ὕδωρ, χρὴ ποιεῖσθαι, κατιόντας ἀθορύβως, ὅπως ἡ δύναμις, ἀνειμένῳ τῷ σώματι προσιοῦσα, ἐγκα-

culo perhumido, et iis, qui aqua inter cutem laborant, et oedematis, quae ex morbis, vel ex pituitae concretione oriuntur. quae alumen referunt, ad fluxum ſanguinis, ad vomitus proclivitatem, ad immoderatas haemorrhoidum perturbationes, ad inordinatas mulierum purgationes et continuos abortus adhibentur. In quibus vero vis ineſt ſulfuris, neruos molliunt, concretiones calfaciunt, dolores leniunt, ſtomachum imbecillum reddunt, atque ſubvertunt. Quae bitumen ſapiunt, caput replent, ac ſenſuum inſtrumenta vitiant, et enixe calefaciunt, et temporis progreſſu molliunt: quod facere praeſertim in vulva, veſica, et colo inteſtino conſueverunt. Quae vero aeris naturam referunt, ori, tonſillis, vuae, et oculis mirum in modum apta ſunt. In quibus ferri qualitas reperitur, ſtomacho et lieni, male affectis, poſſunt ſubvenire. quae vero ex mixtis qualitatibus conſtant, eae faciunt pro ratione ejus qualitatis, quae in eis excellit. His autem aquis, ſponte naſcentibus, uti debemus, firmis et quietis. vapor enim ab ipſis commotis emergens, cum gravis ſit et feriens, capiti moleſtus eſt. quam ob rem in aquam ingrediendum eſt ſenſim, ut vis corpori laxato acce-

48) Semel hic monitum sit, modo ſcribi ὑδροπικός, modo ὑδρωπικός.

49) Sic intextu: in marg. οἰδήμασί τε. Mox alienum eſt γεννητική. Forte, γεννητοῖς.

50) Haec metaphora mihi quidem videtur mira, adeo, ut de hoc vocabulo ſubdubitem. In mentem veniebat, θλίβει. Vide tamen p. 123. Mox malim, μάλιϛα τὰ περί.

51) Vide Erotian. p. 21. ἡ ϛαφυλὴ καὶ ἡ κιονὶς καὶ ἡ ἱμὰς, πάθη εἰσὶ τοῦ γαργαρεῶνος. Aët. 8 43. Paul. Aegin. 6, 31. Galen. de tum. praet. nat. cap. 17.

52) Acuta haec eſt animadverſio diligentissimi medici, uti cetera etiam.

ταλύσοιτο· τῶν δὲ ἐσοβημένως 53) καὶ ταραχωδῶς ἐμβληθέντων εἰς αὐτὰ, πυκνούμενον τὸ σῶμα, οὐκ εἰσδέχεται τὴν παρὰ τοῦ ὕδατος ποιότητα. ὥστε καὶ 54) κόλυμβος, ὁ ἐν τοῖς τοιούτοις, καὶ βαπτισμὸς, ἀνεπιτήδεια. ὑπέχειν 55) δὲ κρουνοῖς αὐτοφυῶν ὑδάτων, ἐκείνοις χρὴ μόνοις, ὅσοις 56) ποιότητές εἰσιν ἁρμόδιοι τῇ κεφαλῇ. 57) ὡς ὅσοι τοῖς ἀπὸ ἀσφάλτου ἢ θείου ῥέουσι κρουνοῖς παρέχοντες ἑαυτοῖς εὐκόλως κακοῦντων.

dens imprimatur. eorum vero, qui cum tumultu et impetu fese in aquas iniiciunt, corpus denfatum, qualitatem aquae non recipit. ita fit, ut in hujufmodi, neque natare, neque immergi, commodum fit. Uti autem ductibus aquarum fponte fcaturientium eos folos oportet, quibus qualitates illarum capiti funt congruae: fiquidem, qui fe exhibent aquis, quae a ductibus bituminofis et fulfueris fluunt, quam faciliime laeduntur.

ΚΕΦ. δ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου, περὶ λουτροῦ. Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Εἰ θερμοτέρου τοῦ ἐντὸς ἀέρος δεόμεθα, ἐλθετέον ἐπὶ τοιούτων 58) τρόπον βοηθείας. σαμνυ 59) ὕδατος ψυχροῦ προσραντέον τοῖς διαπύροις . . . . ἐξ αὐτῶν θερμασία οὐκ ἐπὶ πολὺν χρόνον μένουσα, ταχὺ δὲ σβεννυμένη. διὸ καὶ ἐγχειρητέον τοῦτο πρὸ βραχέος τῆς εἰσόδου.

Herodoti, de lavacro. Ex libro de praefidiis extrinfecus occurrentibus. Cap. 4.

Si calidiore interno aëre indigemus, ad hoc auxilii genus accedendum eft. Urna aquae frigidae inftillanda ignitae materiae eft. calor enim, qui inde emanat, non multo tempore perdurat: fed cito reftinguitur. quocirca id paulo ante introitum aggrediendum eft.

---

53) Ita inepte fcriptum in Codice. Corrigendum, σεσοβημένως, a σοβεῖν. Probum eft vocabulum, tametsi in nullo lexico, ut credo, reperiatur. Ita e. c. dicitur, σοβεῖν διὰ τῆς ἀγορᾶς, *magnis gradibus, cum faftu et ftrepitu, fe proripere per forum.* Nisi quis malit, ἐσσυμένως.

54) κόλυμβος eft *natatio:* βαπτισμὸς eft, ut ita dicam, *merfio* temporaria.

55) ὑπέχειν h. l. eft *fubmittere, demittere*, nimirum, corpus, ut ita aquae ambiant.

56) Forte αἱ addendum. αἱ ποιότητες, nimirum, τῶν ὑδάτων ἐκείνων.

57) Haec nullo modo fana funt, adeoque nec Graeca. Quid enim fit, παρέχοντες ἑαυτοῖς, κακοῦν εὐκόλως. Conjicio ergo interim, dum aliquid probabilius excogitetur: ὡς ὅσοι — ὑπέχοντες ἑαυτοὺς εὐκόλως, κακοῦνται. Εὐκόλως, per levitatem animi atque improviso.

58) In Codice eft vel fic, ut edidi, vel certe, τοιοῦτόν. Totus hic locus fine ulla fpe emendationis vitiosus eft. Forte, ἐπὶ τοιοῦτον.

59) Sic, fine accentu. Litterae ν. inscriptum ο. Rasarius conjecit σάμνος. Littera ο notare fane poteft ος. Quid autem fiet litterae υ; Mox idem conjicit, ἡ μὲν γὰρ ἐξ. Sed in Codice plus eft fpatii vacui. Mox deberet faltem esse, ἐγχειρητέον τούτῳ.

ΚΕΦ. ε.

Περὶ αὐτοφυῶν ὑδάτων. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν ἐπὶ μέρους 60) τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων, τῆς δυνάμεως πολλὴν ἐχόντων διαφορὰν, ἀναλειπτέον 61) τοῖς ἐν τῇ πείρᾳ γενομένοις. ἀκριβῆ γὰρ περὶ τῶν κατ' εἶδος ποιήσασθαι παράδοσιν ἀδύνατον, διὰ τὸ μήτε πᾶσιν ἡμᾶς κεχρῆσθαι, μήτε ἐπὶ πάντων ἀναλογεῖν τὴν περὶ τούτων γνῶσιν ταῖς τῶν φαρμάκων ἐπαγγελίαις. τὰ δὲ ψυχρὰ τῶν αὐτοφυῶν, ῥεύμασι πᾶσιν ἐπιτήδεια, καὶ τοῖς περὶ κύστιν πάθεσι, καὶ κεφαλαλγικοῖς, καὶ ἕλκεσι κακοήθεσι. τὰ δὲ πινόμενα τῶν ὑδάτων, εἴτε θερμὰ, εἴτε ψυχρὰ τυγχάνοιεν ὄντα, καθολικὴν οὐκ ἐπιδεχόμενα διάταξιν, ἐν τοῖς κατὰ μέρος ῥηθήσεται. ἐπὶ πάντων δὲ ἔστω τὶς χρόνου συμμέτρησις. εἰ γὰρ μέλλοι τὶς ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας χρῆσθαι τοῖς ὕδασιν, ἀρχέσθω μὲν ἀπὸ ἡμιωρίου, καὶ προστιθέτω κατ' ὀλίγον, ὡς περὶ τὴν ἑβδόμην ἀπαρτίζειν ὥρας δύο. τούτῳ δὲ τῷ διαστήματι μέχρι τῆς δευτέρας ἑβδομάδος ἐπιμείνας, ἀπὸ ταύτης ὑφαιρείται πάλιν τὸ ἀνάλογον, καὶ εἰς τὸ κατάρξαν μέτρον καταληγέτω, ὑφαιρῶν ἀντιστρόφως. οὔτε γὰρ ὠφέλιμον, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγχρονίζειν τοῖς ὕδασιν, οὔτε λυσιτελὲς μέχρι τέλους ἐπιμένειν τῇ αὐτῇ ποσότητι τοῦ χρόνου, διὰ τὸ συμφέρειν, καὶ ἄρχεσθαι καὶ ἀφίστασθαι, πρὸς λόγον τοῦ βοηθήματος, ὃν τρόπον καὶ τὰ γυμνάσια προβι-

Herodoti, de aquis sponte nascentibus. Ex eodem libro. Cap 5.

Facultas singularum aquarum sponte nascentium, quae magnam habent differentiam, assumenda est ex iis, quae experientia comprobantur. exquisitam enim omnium singillatim notitiam tradere non possumus, tum, quia nos omnibus usi non sumus, tum vero, quia ne in omnibus quidem est cognitio, quae facultatibus medicamentorum proportione respondeat. nam frigidae aquae, quae sponte nascuntur, accommodatae sunt omnibus fluxionibus, vesicae affectionibus, capitis doloribus, et ulceribus malignis. De iis vero, quae potantur, sive calidae, sive frigidae sint, cum universalem quandam constitutionem non recipiant, in particularibus dicetur. In omnibus autem sit quaedam temporis apta mensura. nam, si usurus sit quispiam his aquis per tres hebdomadas, ita exordietur, ut incipiat a dimidia hora, deinde paulatim progrediatur, ut per hebdomada spatium duarum horarum perficiatur. hoc interuallo ad secundam usque hebdomadem perseverando, ab ea tantundem auferendum, et in prima mensura desinendum, et ita vicissim subtrahendum. In aquis enim statim a principio diu immorari, non est utile, neque etiam est

60) τῶν videtur redundare.

61) Sic in textu: in margine, ἀπολειπτέον. Neutrum sensum commodum habet, utrumque etiam substantivum videtur requirere. Mihi interim in mentem veniebat, ἀποπειρατέον, nimirum, τῆς δυνάμεως, aut, ἀναληπτέον.

βάζομέν τε καὶ ἀποκαθίσαμεν. εἰ δὲ τὸ ςοχασθὲν μέτρον τῆς ὠφελείας 62) μὴ φέροιεν, ἐκ διαλειμμάτων τοῖς ὕδασι χρήσθωσαν· ἐν δὲ τοῖς παροξυσμοῖς ἀπεριέργως ἡ πᾶσα γινέσθω παρασκευή. προσαχθέντες γάρ, οἱ μὲν τὰ πλεῖςα μέρη περιοδυνεῖς, ἐν ὅλοις ἐμβαινέτωσαν· εἰ δέ τινα τὰ πονοῦντα, ἐμβρεχέτωσαν· παρηγορηθέντας δὲ αὐτοὺς προάξομεν· εἶτα πάλιν παροξυνθέντας ἐμβιβάσομεν, χρόνοι 63) τοῖς ὕδασιν ἐμφερῶς ταῖς ἔξωθεν προσαγομέναις πυρίαις 64) καταπλάσμασιν· ὅθεν καὶ τὸ τῆς χρήσεως πλῆθος 65) ἐκ τούτων ἐκ τῆς ἐπίξεως ληπτέον. ἔγνων γοῦν τινὰς καὶ δι' ὅλης ἡμέρας τῷ τοιούτῳ τῆς θεραπείας χρησαμένους τρόπῳ, καὶ σφόδρα εὐαρεςήσαντας. ἐπαύσαντό γε τῶν τοιούτων παροξυσμῶν ταχέως, πρότερον 66) αὐτοὺς μακρῶν καὶ δυσλύτων γενομένων, ὠφεληθέντες καὶ πρὸς τὴν διάθεσιν. εἰ δὲ τὰ πεπονθότα 67) ἠδύνατο, ἐσκεπασμένων τῶν λοιπῶν, ἀποβρέχεσθαι, οὐ 68) χεῖρον, ἐπὶ πλείονα χρόνον, καὶ πολλάκις τῆς ἡμέρας, τοῖς ὕδασι χρῆσθαι. τοῦτο μέντοι ποιείτωσαν πρὸ τροφῆς. ἀσύμφορον γάρ, πεπληρωμένους ὕλης νεαρᾶς, τὰ ἐπὶ τοσοῦτον 69) συναιμεῖν δυνάμενα παραλαμβάνειν. εἰ δὲ ταῖς δυνάμεσιν ἀπολέγοι-

frugiferum, ad finem usque permanere eodem temporis spatio, propterea, quod confert, et incipere, et desinere ab hoc praesidio convenienter rationi: quo etiam modo exercitationibus utimur et abstinemus. si vero mensura, quam prius fueramus coniectati, utilitatem non afferat, aquis per interualla erit utendum. In exacerbationibus autem, accurate omnis haec facienda est praeparatio. nam, qui plurimas partes dolent, hi accedentes toti introëant: si vero aliquas laborantes habeant, madefiant. labore sedato, eos deducemus. deinde, cum rursus accessio redierit, ut in aquam descedant, imperabimus, aquis utentes non secus, quam fomentis et cataplasmatis, extrisecus adhibitis. quocirca, quantum his aquis uti debeamus, ipsa necessitas commonebit. Novi ego quosdam, cum per totum diem hoc genere curationis uterentur, mirum in modum adiutos fuisse. nam exacerbatio, quae prius longa, et ad soluendum difficilis erat facta, cessavit: qua ex re affectioni quoque commodum accessit. si vero affectae partes possint, caeteris tectis, madefieri, non erit incommodum diuti-

62) Rasarius videtur voluisse, *τὴν ὠφέλειαν μὴ φέροι*. Mox forte *εἰ μὲν — περιώδυνα*. Ac deinde, *ἐμβρεχέσθωσαν*.

63) *χρόνοι* sensum non habet. Ergo Rasarius omisit, de suo autem adiccit, *imperabimus*, *ut*. Ego coniicio, *χρώμενοι τοῖς ὕδασιν*.

64) *καὶ* interponendum videtur.

65) Forte, *ἐν τούτοις*. Scriba *ἐκ* praeripuit ex proximo *ἐκ*. Ἔπιξις nihili est. Ergo *ἔπειξις*, ab *ἐπείγω*. Ἔπειξις est apud Herodian. p. 352. Zosim. p. 186 Ἐπείγειν est, *aliquem urgere, ut festinet, impellere*. Non inepte ergo reddidit Rasar. Nisi malis *ἐπίτηξις*. v. indicem.

66) Forte, *αὐτῶν*.

67) Hic in margine additur, *μέρη*. Mox fortasse, *ἐπιβρέχεσθαι*, aut, *ἐμβρέχεσθαι*.

68) Saepe ita apud medicos occurrit comparativus, loco *οὐ κακὸν*, seu, *ὠφέλιμον*.

69) Ex Rasarii *commovere* conjicere possis, eum fortasse cogitasse de *συγκινεῖν*. Mihi tamen aliud exquisitius et rarius vocabulum hic latere videtur. Ἀνιμᾶν ergo satis notum est, notatque, *sursum tollere*. Simplex est *ἱμᾶν*. Laudatur etiam *ἱμεῖν*. Forte ergo, *συνιμεῖν*.

εν, 70) ὀλίγον τὶ σιτίον προσφερέτωσαν. τῶν δὲ πλείστων ὑδάτων ἐν τόποις ἑλώδεσι καὶ περικαέσιν ὄντων, καὶ διὰ τοῦτο ἐπινόσων, 71) καιρὸς ἐπιτήδειος ὁ περὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον, καθ' ἃ τῷ χειμῶνι 72) πρὸς πυροῖ. καίτοι τὴν ἐνέργειαν τῶν ὑδάτων. καὶ εἰ ἐν ὑγιεινοῖς τόποις εἴη τὰ ὕδατα, θέρους παραληπτέα, εἰ ψυχρὰ εἴη. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ τῶν ἰδιωτῶν οἴονται, τὰ θερμὰ τῶν ὑδάτων συμβάλλεσθαι πρὸς συντήρησιν ὑγείας, καὶ διὰ τοῦτο αὐτοῖς ἀναιδῶς καὶ ἀνεπιστάτως 73) χρῶνται, ὡς εἰκὸς, ἐπὶ βλάβῃ, ἄξιον, τῆς ψευδοῦς δόξης αὐτοὺς ἀποστῆσαι. 74 χρήσθωσαν δὲ, εἰ παρεῖεν, τοῖς ὕδασι, ἀντὶ βαλανείων κοινῶν.

ΚΕΦ. ζ.

Ἐκ τοῦ 75) Ἀγαθίνου. Περὶ θερμολουσίας καὶ ψυχρολουσίας.

Περὶ θερμολουσίας καὶ ψυχρολουσίας, ἣν ἔχει φύσιν ἑκάτερον, σκεψώμεθα. κράτιστον δὴ

us, et saepe per diem aquis uti. quod tamen ante cibum faciendum est. inutile enim est, materia nova plenos, aquas etiam sumere, quae tantopere commovere queant. si vires eos deficiant, parum cibi eis offeratur. Cum vero plurimae ex iis aquis in locis palustribus et aestuosis oriantur, et propterea morbosae sint, eis opportune uteris vere et autumno: quatenus hyeme * adurunt. atque illud quidem tempus aquarum vires firmat. si vero in salubribus locis sint, erunt etiam aestate assumendae, si frigidae fuerint. Quoniam autem nonnulli ignari putant calidas aquas conducere ad tuendam sanitatem, et ob eam causam eis impudenter, et nulla habita ratione constitutionis temporis, utuntur, idque cum damno, ut est etiam verisimile: aequum esset, eos ex hac falsa opinione decedere. his autem aquis, si adessent, uterentur etiam communium balneorum loco.

Ex Agathino, de calida et frigida lavatione. Cap. 7.

Quam naturam habeat, tum calida, tum frigida lavatio, considerandum est

---

70) Forte: ἀπολείποιεν, aut, ἐπιλείποιεν. Defendi tamen potest. Mox malim, προσφερέσθωσαν. Istud tamen de medicis accipi possit.

71) Ita correxi, ab ἐπίνοσος. Codex: ἐπὶ νόσων.

72) πρὸς πυροῖ sensu caret. Credo, ex uno vocabulo duo facta esse. Forte, προσπελᾷ κατὰ τήν. Dicitur enim πελᾶν et πελάζειν. Rasarii interpretatio in his et viciniis prorsus est arbitraria. Hariolandum enim erat.

73) *Sine animadversione, sine attentione mentis, sine deliberatione.* Saepe hoc habet Polybius. Ἰδιῶται h. l. sunt, *artis medicae ignari.*

74) ἀποστῆσαι non est, *decedere*, sed ἀπαγαγεῖν, *abducere*, *prohibere* ab ista falsa opinione.

75) A principio Codicis, in indicibus capitum, legitur: ἐκ τῶν (recte!) ἀγαθίνου. Supra lib. VIII. cap. 2 appellatur Ἀγαθῖνος, ubi ejus cum laude meminit Archigenes, qui ejus auditor fuit. v. Fabric. bibl. Graec. Vol. XIII. pag. 41.

76) ἐμοίγε εἶναι δοκεῖ, μηδὲ τῶν θερμῶν παντάπασιν ἀποξενοῦσθαι 77) λουτρῶν· δεῖ οὖν αὐτοῖς, ὡς ἔχουσί τι καίριον, ἐςιν ὅπου. 78) καὶ γὰρ κόπους παύει, 79) καὶ τὰς ἐκ μεγάλης ἀπεψίας νωθρότητας 80) παραιτεῖται, μάλιςα, εἰ καὶ πιών τις ἐν αὐτῷ τῷ βαλανείῳ θερμὸν ὕδωρ 81) οὖν, ἀπεμέσειεν τοὺς ἐκ τῆς διεφθορυίας τροφῆς ἠθροισμένους χυμούς· μαλάσσει δὲ θερμὸν λουτρὸν, καὶ ἀλόγως ποτὲ συνδεδεμένον καὶ ἐσφιγμένον τὸ σωμάτιον. ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς 82) δυσεντερικοῖς, δυσγενῶς μὲν ἐςιν ὅτε πρὸς ψυχρολουσίαν, ἀπροθύμως δὲ ἔχουσι πρὸς ἄλειμμα. τρόπος γὰρ τῆς ἀπὸ θεραπείας 83) ἐςὶ τῆς τροφῆς καὶ τὸ βαλανεῖον ἀναρμόςως μὲν ἐν συνεχεισμῷ. 84) τῆς δὲ κατὰ τοὺς τοιούτους καιρούς. ἐπιτήδευσιν οὐκ ἄτοπον ἔχων· κατὰ τὸ πλεῖςον δὲ τοῖς βραχὺ γοῦν τουβην 85) ὑγιαίνειν ποιουμένοις λόγον ψυχρολουτητέον. δυσαντίβλεπτον 86) γάρ ἐςι τὸ μέγεθος

nobis. optimum autem mihi videtur, lavacra calida non eſſe prorſus reiicienda: rarius tamen adhibenda. iis igitur, tanquam opportunum quid habentibus, utendum quandoque eſt. nam et laſſitudines ſedant: et ſecordiam, quam cruditates afferunt, ipſa eximunt, ac praeſertim, ſi quis in balneo aquam calidam potaverit, ſuccoſque ex alimento corrupto aceruatus evomuerit. calidum quoque lavacrum mollit corpus, quod praeter rationem quandoque colligatum, conſtrictumque fit. Conuenit etiam iis, qui non ita praeſenti animo ad frigidam lavationem ſunt affecti, et ad unctionem prompti non ſunt. Modus * apotherapiae eſt alimentum et balneum: quod incommodum eſt, ſi aſſidue: non incommodum vero, ſi tempeſtive adminiſtretur. * Qui autem hunc brevem vitae curſum ſani cupiunt tranſi-

---

76) Rasarius δὲ legit. Ego credo, δή. Nam ε. et η. in hoc Codice interdum difficulter dignoscitur.

77) Propric eſt, *in peregrina regione, relicta patria, peregrinari.* Hoc loco, ut arbitror, translate atque eleganter dicitur loco, *ſe abſtinere.* Huic accommodatissimum eſt proximum προσιέναι. Σπανίως enim προσιέναι dicitur is, qui rarius locum aliquem accedit.

78) Addo, χρῆσθαι. Id si omittatur, δεῖ requirit αὐτῶν et ἐχόντων. Nec tamen credibile, utrumque permutatum esse.

79) Ita in marg. In textu: ποιεῖ. Verſu 2. loco οὖν, coniicio ἀρκοῦν.

80) Hoc per ſe probum eſt. Nihilo minus tamen conjicio, παραιρεῖται, aut, παραλύεται. Pag. 282. eſt ὑφαιρεῖν.

81) οὖν expellendum. Interpositum eſt, quod poſt βαλανείῳ punctum ſcriptum eſt.

82) δυσεντερικοῖς in textu deletum eſt transversa linea. De δυσγενῶς dubito. De iis enim, quae a natura, adeoque perpetua ſunt, ἔςιν ὅτε dici nequit. Conjicio δυσμενῶς. Junguntur: δυσμενῶς et ἀπροθύμως ἔχουσι. Ἀπροθύμως, quod et apud Stephanum auctoritate caret, habet Xenoph. p. 443. Quae mox leguntur, ea, ut corrupta, ſtellula notavit Rasarius.

83) Rasarius maluit ἀποθεραπείας, quod et mihi probatur, ac ſaepius apud medicos occurrit. Verum ſingulorum vocabulorum emendationes in hujusmodi locis nihil prosunt.

84) συνεχεισμὸς, forte loco, συνέχεια, non memini legere.

85) Sic, ſine accentu. Raſarius videtur voluisse, τοῦ ζῆν.

86) Ἀντιβλέπειν ſatis notum Inde, δυσαντίβλεπτος, quo utitur Cinnamus p. 264. Occurrit etiam in Opuscc. Myth. Galei. p. 185. Forte tamen, δυσαπόβλεπτον, δυσπερίβλεπτον.

τῆς ἐκτὸς ψυχρολουτεῖν ὠφελείας. διὰ τοῦτο εὕροις ἂν τοὺς μὲν ψυχρολουτοῦντας, καὶ εἰ γηραιοὶ παντάπασιν ὦσι, συνεστῶτάς τε καὶ πεπηγότας τοῖς σώμασι, καὶ τὴν χρόαν, εὐανθεῖς, καὶ καθόλου πολὺ τὸ ἀνδρῶδες καὶ τετονωμένον ἐμφαίνοντας. ἔῤῥωνται δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ τῶν ὀρέξεων 87) καὶ πέψεων, καὶ τὰς αἰσθήσεις ὡς ἐπίπαν διηκριβωμένας ἔχουσι, καὶ πᾶν ἁπαξαπλῶς φυσικὸν ἐνέργημα. τοῖς δὲ θερμολούταις 88) πλαδαρά τε ἔχειν συμβέβηκε καὶ διεῤῥυηκότα τὰ σαρκίδια, καὶ τὴν χρόαν ἀνάτροπον, 89) καὶ τοῖς τόνοις, οἷον νευροτομεῖσθαι, 90) καὶ κακοσίτοις εἶναι, καὶ πάντα χείρω τῶν ἑτέρων ἔχειν. τί γὰρ ἂν ὡς ἀληθῶς ἐργάσαιτο 91) μετρίου τοσαύτη διηνεκῶς 92) καθέψησις ἐν ἀέρι διαπύρῳ τε καὶ καθύγρῳ. τὰ γοῦν νήπια τοῖς μὲν βαρβάροις ἔθος ἐστὶ, ὡς πυνθάνομαι, καὶ καθιέναι συνεχῶς εἰς τὸ 93) ψυχρόν· ἡμεῖς δέ γε καθεψῶμεν ταῖς συνεχέσι θερμολουσίαις, πειθόμενοι ταῖς τιτθαῖς, αἵτινες ἀσμενίζουται 94) τοῦ μετὰ τὴν ἐν τοῖς λουτροῖς ἀπαύδησιν τῷ κάρῳ τῶν παιδίων, ἀποχρόντως τὲ ἔχειν νομίζουτιν 95) ἑαυταῖς, εἰ

gere, frigida lavari saepe debent. vix enim verbis exequi possum, quantum utilitatis ex frigida lavatione percipiatur. quod in causa est, ut, qui frigida lavantur, etiamsi senio propemodum confecti sint, corpore tamen constanti et compacto, et colore florido comperias: et omnino, qui multum virilitatis et tenoris prae se ferant. quinetiam, quae ad appetitiones, concoctionesque pertinent, firma, sensusque plerumque integros et exquisitos, et, uno verbo, naturales actiones rite constitutas habent. qui vero calida lavantur, carnes flaccidas, fluidasque solent habere, et colorem aversum: et tenore videntur eneruati esse, maleque cibum appetere, atque omnia habere caeteris deteriora. quid enim re vera mediocre faciat tam assidua in aëre ferventi et perhumido elixatio? Equidem in more positum barbarorum audivi, ut infantes in frigidam assidue demittant: nos vero calidis lavationibus continuis elixamus, a nutricibus persuasi, quae tum demum gaudent, cum post laborem in balneo

87) Appetitus alimentorum.

88) θερμολούτης, ὁ, *qui balneo calido utitur.* Etiam hoc probum vocabulum, tametsi nec in thesauro Stephani reperiatur. Mox in Codice: διεῤῥυκότα, quod correxi.

89) Ab ἀνατρέπω, ut ἄτροπος. Theocrit. Id. 3, 49 Forte, ἄμορφον, aut, ἀνάπηρον, aut, ἀποτρόπαιον.

90) Ego nec de hoc vocabulo dubito, tametsi nec hoc in lexicis reperiatur. Νευροκοπεῖν notatur ex Hermogene, quem ego juvenis attente legi. Id tamen apud eum non reperi. Habet Polyb. T. II. p. 751. Intelligitur autem ex superioribus συμβέβηκε.

91) Sic correxi, loco ἐργάσηται. Proximum μετρίου pendet ab τί. Legi tamen quoque possit μέτριον.

92) Ita nunc appellat θερμολουσίαν. Mox, καθεψῶμεν et καθεψώμενα. Haec translatio autem mihi non probatur, tanquam nimis vehemens.

93) ὕδωρ.

94) τοῦ non habet locum. Aut ergo delendum, aut ejus loco corrigendum τῷ. Sed ita ante κάρῳ omittendum τῷ. Ἀπαύδησις est *defatigatio*, ab ἀπαυδάω, quod proprie est, οἷον ἄφωνον γενέσθαι. v. Erotian. p. 13.

95) Forte, νομίζουσι.

μὴ πολλὰ 96) διοχληθῇ, τῶν τε νύκτωρ δυσυπνα φάμεναι γίνεσθαι τὰ μὴ τακαρωθέντα μικροῦ δεῖν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῆς θερμολουσίας. ὅθεν ἐγὼ τὸ ἐμὸν παιδίον, καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων, ἀλείμμασιν ἀρκεῖσθαι τὰ πολλὰ ποιῶ, καὶ χωρεῖ μοι τὸ πρᾶγμα κατὰ νοῦν. τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἄλλων τρεφόμενα παιδία, συνεχῶς λουόμενα, καὶ ἐπὶ πολὺ καθεψάμενα, θαυμαστὸν οὐδὲν, εἰ σπᾶταί τε ἐπιληπτικῶς, καὶ τῆς 97) ἄλλα κακῶς ἀπαλλάττει. τῶν μέντοι μικρῶν 98) ὑπὲρ τοὺς νηπίους οὐδενὶ νομίζω τὴν ψυχρολουσίαν ἀνάρμοστον εἶναι, μήτε φύσεώς τινος ἰδιαζούσης γενομένους, 99) καὶ τοῖς ἄλλοις ὠφελίμοις ἀντιπάσχοντας. πολλὰ γὰρ ἱστορεῖται καὶ τοιαῦτα. τὴν δὲ καταρχὴν ἐπὶ τῶν ἀηθῶν τῆς ψυχρολουσίας οἱ πολλοὶ μὲν οἴονται δεῖν θέρους ὄντος ἀκμαιοτάτου ποιεῖσθαι· ἐγὼ δὲ 100) παρηκολούθηκα ἐν πάσαις ταῖς τοῦ ἔτους ὥραις ἀβλαβῶς τοῖς πλείστοις ἀρχομένοις 1) ψυχρολουσίας. πάντοτε μὲν οὖν 2) ἄρξεται ἀβλαβῶς ψυχρολουσίας. εἰ οὖν εἶναι χρή τινα διαφορὰν, ἑλοίμην ἂν ἐγὼ τὴν ἐαρινὴν ὥραν πρὸ τῶν ἄλλων. δεῖ δὲ εὐδιοίκητον καὶ κοῦφον ἥκειν ἐπὶ τὴν ψυχρολουσίαν πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ, ὅτε καταρχώμεθα τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔθους. αἰεὶ δὴ γυμνασίοις προσ-

perceptum infantibus sopor irrepit: quae quidem satis ipsis esse existimant, si infantes non magnopere noctu vexentur: ajuntque, eos somno vix capi, qui non fuerint ferme a copia lavationis calidae soporati. quam ob rem ego filiolum meum, et plerosque caeterorum, unctionibus solum perfundo: resque mihi successit ex sententia. at pueruli ab aliis educati, qui assidue lavantur, plurimumque elixantur, non mirum est, si epilepticis conuulsionibus capiantur, et ab eo morbo difficulter liberentur. Nulli igitur puerulo, qui infantum aetatem excesserit, frigidam lavationem esse incongruam, censeo. modo ne propria quaedam natura huic et aliis utilibus rebus obsistat. multa enim hujusmodi sunt memoriae prodita Frigidae autem lavationis initium in iis, qui ei assueti non sunt, multi sumendum esse existimant, cum aestas in summo statu est. ego tamen quamplurimos vidi, qui quocunque anni tempore eam auspicati, innoxie id fecerunt. ex quo fit, ut omni tempore citra noxam possit principium frigidae lavationis sumi. sed, si qua inesse varietas debet, ego vernum tempus caeteris anteponerem. Caeterum

96) Forte: διοχληθῇ (turbentur, nimirum, nutrices) τῶν δὲ (ab infantibus) νύκτωρ, δύσυπνα φάμεναι γίνεσθαι (τὰ παιδία) τὰ μή. Mox legendum, ταχερωθέντα. Rasarius in mente videtur habuisse κατακαρωθέντα.

97) Conjicio: καὶ τοῖς ἄλλοις κακῶς. Κακῶς ἀπαλλάττειν notum. τὰ ἄλλα, sunt incommoda et morbi, qui ex istis lavacris oriuntur. Possit etiam conjici, καὶ (κατὰ) τὰ ἄλλα. ἀπαλλάττειν est sine casu

98) Forte: μικροῦ, seu, μικρά, *paullum.* Intellige, γενομένων.

99) Primo hic notandum, μήτε καί. Sed hoc ferri potest. Verum constructio requirere videtur: γενομένοις — ἀντιπάσχουσι. Mox Codex κατ' ἀρχὴν, quod correxi.

100) παρακολουθεῖν proprie est, *sequi, comitari*, deinde, *observare, cognoscere.*

1) Codex: ψυχρολουσίαις.

2) Forte hic excidit τίς, id est, ἄρξεταί τις. Mox fortasse: εἰ δ' οὖν.

ανακινητέον 3) ἑαυτοὺς, ἄχρι τοῦ. 4) παρὰ τισὶ μόνον καὶ προθυμίαν εἰς τὸ ψυχρὸν γενέσθαι. προκαταπονεῖν γὰρ σφοδρότητι καὶ πλήθει κινήσεων τὸ σωμάτιον, καὶ μέχρι κόπου προάγειν, καὶ ἄλλως μὲν ἄτοπον· οὐδὲν γὰρ 5) ὑπὸ τὸ μέτριον ἐπιτηδευόμενον ὑγιεινόν ἐστι· καὶ δὴ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ψυχρολουσίαν ἀνεπιτηδειότατον. ἐπεὶ συνδεῖ γὰρ καὶ αὐτὴ τὰ σώματα, καὶ πολλῷ σφοδροτέρους ἀπεργάζεται τοὺς κόπους. ἄμεινον δὲ οἶμαι, τὸν ὅλον τῆς χρήσεως τρόπον ἄνωθεν ἀρξάμενον ἐκθέσθαι. μετὰ δὴ τὸ ταῖς βιωτικαῖς ἀσχολίαις, ἢ περιπάτῳ γοῦν, ἢ αἰώρᾳ, προδιασαλεῦσαι τὸ σῶμα. τῷ 6) οὖν οὕτως ἐλθετέον ἐπὶ τὴν χρῆσιν, μήτε πρωϊαίτερον, εἰ οἷόν τε, τῆς νενομισμένης πρὸς ἄριστον ὥρας, μήτε πολὺ βράδιον. ἑκάτερος γὰρ τῶν καιρῶν τούτων ἄθετος. γυμνοῦσθαι δὲ, εἰ μὲν παρέχει τὰ τῆς ὥρας, ἐν ἡλίῳ χρή. πάντως γοῦν ἐν ἀπεριπνεύστῳ· πολλάκις δεῖ 7) πρὸς τὴν ἀπόδυσιν δυσρίγως ἔχοιεν, ἀνακινητέον ἔτι, τοῖς ἱματίοις σκεπόμενον τὸ σωμάτιον, τοὺς 8) συντονωτέρῳ περιπάτῳ τείνοντας ἐν αὐτῷ σφοδρότερον τὰς ἰγνύας, ἢ καὶ δρόμῳ μετὰ ταῦτα. τὰ δὲ ὀθόνια οἷς τραχέσιν εὐτόνως ἄχρι πολλῆς καθάψεως φοινίξασθαι δεῖ ἑαυτοῦ τε καὶ δι᾽ ἄλλων. ἄριστον δὲ, τοὺς 9) πόδας πρὸς τοῦτο χειρίδας ἔχειν ἐξ ὀθονίων ῥαπτάς. ἄλλως γὰρ, ἀναμάλου τῆς χρήσεως

cum ad frigidam lavationem accedimus, cum semper alias, tum vel maxime, cum incipimus, optime distributum id, quod in nobis est, esse debet, et nos leves esse atque expeditos par est. semper autem nosmetipsos exercitationibus eo usque dimovere prius debemus, donec propensione et alacritate in frigidam ingrediendi capiamur. etenim vehementia et multitudine motionum prius corpusculum defatigare, et ad lassitudinem usque perducere, cum alioqui absurdum sit: (nihil enim, in quo supra modum studium nostrum ponamus, salutare est:) tum vero ad frigidam lavationem est ineptissimum: siquidem et ipsa corpora colligat, et vehementiores lassitudines affert. sed praestat, opinor, utendi rationem, sumto altius initio, totam exponere. Postquam igitur negociis familiaribus, aut ambulationibus, aut gestationibus corpus fuerit antea concitatum, tunc ad frigidae lavationis usum debebit accedere: nec prius, quam sit hora prandii consueta, nec sane multo tardius. utrumque enim hoc tempus est reiiciendum. Nudandus autem, si tempus permiserit, in sole est, loco a ventis non perflato. Saepe etiam, si, dum exuuntur, rigor eos infestos haberet, corpus iterum vestimentis tectum intentiore ambulatione, popli-

3) Forte: προανακινητέον, vel potius προασκητέον. Infra tamen est, ἀνακινητέον.

4) παρά τισὶ μόνον. Ita Codex. Haec non capio. Requiro accusativum alicujus substantivi. ἑαυτοὺς et τισὶ repugnant sibi. Forte, παράτασιν ἐπίμονον. Sed nec hoc placet.

5) Forte, ὑπέρ.

6) Haec corrupta sunt.

7) Conjicio: δ᾽, εἰ, aut, δ᾽ ἦν.

8) Dubito de his. Fideliter autem expressi Codicem. Forte, μετὰ δὲ ταῦτα ὀθονίοις τραχέσιν, et mox, δι᾽ ἑαυτοῦ.

9) Rasarius videtur voluisse, ὑπηρέτας, ὑπουργούς, aut, τοὺς παρὰ, aut, ὑπὸ πόδας.

γιγνομένης, συστρεφομένων τῶν ὀθονίων ἔσθ᾽ ὅτε 10) ἀποδῶραι τοῦ δέρματος γίγνονται. μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ διὰ τῶν χειρῶν, ὑπό τε ἄλλων, καὶ ὑφ᾽ ἑαυτοῦ, δεῖ ξηροτριβεῖσθαι. 11) μετὰ γὰρ τῆς ἀναθάλψεως, καὶ τόνον τινὰ θαυμαστὸν ἐμποιεῖ τοῖς σώμασι. μηδὲν γοῦν ἄλλο πραγματευσαμένους, ἔνεστιν, ὅσον ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ, μετὰ ταύτην εὐθὺς ψυχρολουτεῖν 12) ξηροτριβίαν. ἀλείφεσθαι δὴ 13) οὖν ἐλαίῳ δεῖ συμμέτρῳ, καὶ ἐπὶ πολὺ τρίβεσθαι, καὶ ὑπ᾽ ἄλλων μὲν, μάλιστα δὲ ὑφ᾽ ἑαυτῶν. οὐδὲν γὰρ, οὔτε ἀκοπώτερον, οὔτε εὐπονώτερον, οὔτε μᾶλλον 14) ποιητικὸν τοῦ τῆς δι᾽ αὐτῶν τρίψεως. εἰ γοῦν διαρκοῖ τὶς τῇ πρὸς αὐτὴν προθυμίᾳ, μέχρι τοῦ δασύναι τὸ πνευμάτιον ἀποχρόντως, οὐδὲν ἂν δέοι τῶν ἄλλων γυμνασίων. ἀλλ᾽, οὐδ᾽ ὅπως ἔχῃ 15) τί πλήσμιον τὸ πρᾶγμα, ῥᾳδίως πρὸς αὐτὸ ἀπαυδῶμεν. ὅθεν ταῖς γοῦν ἄλλαις, ταῖς ἑκάστῳ συνήθεσι, χρηστέον γυμνασίαις. σκοποῦμεν, 16) ὅπερ ἔφην, ἐνδότερον κάμπτοντας, 17) καὶ μὴ πάντως ἀναμένοντας, ὅτα 18) εἰδήσαιμεν, ὅπερ τοῖς πλείστοις ἔθος. ἄχρι οὖν τοῦ διαθερμανθῆναι, καὶ ἀποχρόντως ἑτοιμασθῆναι πρὸς τὴν ψυχρολουσίαν τὸ σω-

tibus vehementius tenſis, vel etiam curſu poſtea dimoventum eſt. ad haec autem linteis aſperis valide ad multam uſque contrectationem, tum per ſe, tum per alios, rubefieri debet. optimum quoque fuerit, ſi miniſtri ad hoc manicas ex linteis conſutas habuerint. alioqui autem inaequali frictione adhibita, complicatis nimirum linteis, cutis excoriationes quandoque conſequuntur. poſtea vero manibus, tum ab aliis, tum ipſe per ſe ſicce fricandus eſt. quae res, praeterquam, quod fovet, tenorem etiam admirabilem corpori indit. nulla igitur alia re tentata, poteſt, quatenus alacritas fert, poſt hanc ſiccam frictionem frigida lavari. Ungi ergo oleo moderate debet, et fricari multum, ac praecipue a ſe, tum etiam ab aliis. nihil enim eſt, quod tam laſſitudine, doloreque vacet, atque efficax ſit, quam frictio, quam quis ſibi ipſe adminiſtrat. ſi quis igitur ea promtitudine ad frigidam lavationem contentus ſit, donec ſpiritulus creber fiat, aliis exercitationibus non erit opus. ſed tamen id difficulter omnes conſequimur, cum prae-

10) Rasarius videtur conjecisse: ἀποδοραὶ, ſicuti dicitur, ἐκδορά. Sic paullo ante Codex: ὀθωνίων, per ω.

11) Apud Harpocrat. p. 126. 127. eſt, et ξηραλοιφεῖν, et ξηροτρίβεσθαι, uti hic quoque corrigendum. Compara Ariſtol. Problematum ſectione 37. §. 5. ubi eſt ξηροτριβίη, ſicuti hic paullo poſt.

12 τὴν interponendum videtur. Forte antea etiam, πραγματευσαμένοις.

13) Sic correxi. In Cod. eſt δεῖ

14) ποιητικὸν indefinitum eſt. quaeri enim poteſt: τίνος ποιητικόν; utrum δυνάμεως, an, τονώσεως, an ullius alius, quod corpori proſit? Mox delendum videtur τοῦ, ac deinde, loco ἢ γοῦν correxi, εἰ γοῦν. Item, loco διαρκοιει, quod accentu caret, dedi διαρκοῖ, et loco, πρὸς αὐτῇ, ſcripsi: πρὸς αὐτὴν, nimirum, τὴν τρῖψιν.

15) Jungenda ſunt: ἀλλὰ ῥᾳδίως — ἀπαυδῶμεν. De ἀπαυδᾷν ſuperius monitum. Sic Suidas in Μέλιτος habet: ἀπαυδήσας ἐπὶ τοῖς μόχθοις κ. τ. λ. Vide etiam Cinnam. p. 63. Πλήσμιος habet Gregor. Nyss. T. I. p. 706. Credo, haec leviter corrupta esse, uti vicina etiam. Conjiciebam ἔχον, aut, ἀλλ᾽, οὐκ οἶδ᾽, ὅπως ἔχῃ — καὶ ῥᾳδίως.

16) Ita antea. Nunc ex correct. σκόπου μεν (ſine accentu). Tertia correctio videtur esse, κόπου.

17) Sic. Ex correct κάμνοντας.

18 Ita ad litteram Codex. Rasarius videtur cogitasse de οἰδῆσαι, ſeu, ἀνοιδῆσαι, ac de ἕως. Forte hic latet ἀηδίσαιντο, ab ἀηδίζεσθαι.

μάτιον. καταπαύσαντας δὲ τὰ γυμνάσια, τότε γοῦν πάντες, εἰ καὶ μὴ πρότερον, ἑαυτοὺς τριπτέον, μετὰ κατοχῆς τοῦ πνεύματος, ἔσθ' ὅτε καὶ κόνει 19) προσεμπασαμένους, μάλιστα, εἰ καὶ νοτίσαιμεν, εἶθ' οὕτως ἀμελλήτως καὶ ἀθρόας καταβαίνειν εἰς τὸ ψυχρὸν, ἢ ῥαδίως περιχεῖσθαι εἰς τόδε τὸ ὕδωρ, εἰ ἐφ' ἡμῖν εἴη τὸ ἐκλέγεσθαι, μήτε παγετῶδες, μήτε παντελῶς ἀνειμένον τῇ ψύξει. τοῦτο γὰρ βλαβερώτερόν ἐστι τῆς εἰς θάτερον ὑπερβολῆς. 20) κράτιστον δὲ ὑδάτων πρὸς ψυχρολουσίαν, καὶ μάλιστα, ὅτε κατάρχοιτό τις τοῦ ἔθους, τὸ θαλάσσιον. τά τε γὰρ τῆς ψύξεως καὶ ἀποχρόντως ἔχει, καὶ ὁ διὰ τὴν ἁλμυρίδα 21) δηγμὸς ἀναθερμαίνει ῥαδίως. ὁποῖον δὲ ἂν ᾖ, καθαρόν τε καὶ διαυγὲς ἔστω, καὶ μὴ τελματῶδες, 22) μηδὲ ἐλῶδες, μηδὲ ἄλλως στάσιμον. προκριτέον δὲ, εἰ ἐξείη, 23) τὸ καταβαίνειν μᾶλλον, ἢ τὸ περιχεῖσθαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἔμβασιν ὀλίγον διατριπτέον· εἶτα ἐμβαίνειν χρὴ, καὶ ἀνατρίβειν ἑαυτὸν βιαίως· αὖθις δὲ καταβαίνειν, καὶ τότε προσλιπαρεῖν, τηχόμενον, ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν, ὡς ἐμμεῖναι πλέον, οὐ μὴν, ὥστε πάλιν ἔλαιον 24) δὴ καὶ ἀνατρίβεσθαι, προθυμίᾳ· εἶτα τὸ τρίτον καταβάντας, καὶ μὴ ἐπὶ πολὺ διατρίψαντας, ἤδη καὶ κρουνοῖς ὑποτιθέναι τὴν κεφαλὴν καὶ 25) κα-

ſtantiſſima quid ſatietatis res adjunctum habeat. ergo aliis unicuique conſuetis exercitationibus utendum eſt, intra tamen laſſitudinem, ut dixi, laborando. nec omnino expectandum, quouſque in molem extollatur, quod plurimis mos eſt, ſed donec corpuſculum fuerit calefactum, et ad frigidam lavationem abunde praeparatum. Exercitationibus autem finitis, tunc ſe ipſos omnino, nisi etiam prius, fricare debent, ſpiritum continendo: aliquando etiam corpore puluere prius conſperſo, si madore humeſcat: atque ita sine ulla mora et ſubito in frigidam deſcendere: vel ſubito aqua circumfundantur. aqua autem, si nobis optio detur, nec glacialis, nec remiſſa omnino frigiditate eligenda eſt: siquidem haec magis nocet, quam quae in altera parte excedit. Aquarum autem ad frigidam lavationem, praeſertimque, cum primum quis incipit, eſt marina: quippe quae frigoris ſatis habeat et morſus, qui ex ſalſedine provenit, corpus facile percalefacit. qualis autem cumque ea fuerit, pura eſto, et perlucida, nec paluſtris, nec coenoſa, nec alioqui reſes. caeterum anteponendum eſt, si liceat, in aquam descendere, quam circumfundi. sed primo quoque in-

19) In his mihi displicet personarum permutatio, primae et tertiae. Mox correxi, ἀμελήτως. De ῥαδίως dubito. Forte, ταχέως. Vocabula, εἰς τόδε τὸ, otiosa sunt. ἀνειμένον τῇ ψύξει etiam mirum videtur mihi quidem. Νοτίζειν eſt *madefacere*, νοτίζεσθαι eſt *madefieri*. Graece dici nequit: τὸ σῶμα νοτίζει, ſed νοτίζεται. Malebam etiam, νοτίσαιντο. Iſtud tamen medico convenit.

20) Sic correxi, loco ὑποβολῆς.

21) Polyaenus p. 277. ἀσφαλτώδεις δὲ καὶ πλῆθος (immo, πλήρεις) ἁλμυρίδος.

22) Habet Erotian. p 52. et Philo. p. 379. G. λιμνώδεις καὶ τελματώδεις. Xenoph. Oecon. 20, 11. τέλματα et ὕδωρ στάσιμον jungit.

23) Codex: ἐξία.

24) Ita Codex.

25) Addendum videtur, τά.

τὰ τὸν ςόμαχον. εἰ δὲ μὴ, καταντλεῖσθαι γοῦν πλείοσιν ὑδρύαις, καὶ τοῦ μὴ συδαρευτεῖν, 26) εἶθ' οὕτως ἀνατρίβεσθαι μετρίως, μηκέτι 27) νῦν ἐλαίῳ διαλύοντας τὴν γεγονυῖαν τοῦ σώματος τελευταίαν ἐπίπηξιν. μετὰ δὲ ταῦτα ξύςραις 28) μὴ πάνυ ἀμβλείαις, ἐπὶ πολὺ δὴ ξύοντας, φοινίσσειν τὸ σωμάτιον. καὶ γὰρ τονοῦται, καὶ ἐξομαλίζεται 29) τῆς ἐπιφανείας. εἰ δὲ καὶ βεβρωκότεσι 30) τύχοιμεν, οὐ πάντως ἀπεχόμεθα τῆς ψυχρολουσίας, ἐπειδὰν ὀρεγώμεθα σφοδρῶς, εἴ τε κινήσεων τινῶν πρὸς τοῦτο ἡμᾶς ἐπαγομένων, ἢ καὶ τοῦ καύματος αὐτοῦ τρόπον τινὰ συνεψήσαντος. οὐκ οἶδα γάρ. 31) ἄν τις ἄμεινον τοῦτο ποιήσειε, διακαιόμενος καὶ ἀκαταλήκτως ἱδρῶσι χεόμενος. ἐγὼ γοῦν πολλάκις, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον, ὅτε 32) δυσύπνοις τως ἔχοιμι πρὸς τὸ καῦμα, καὶ καταβαίνειν εἰς ψυχρὸν ἔθος ἔχω, καὶ θαυμαςὸν 33) πάντως χάριν διάγω τὴν νύκτα. ἐν δὲ τῇ χρήσει τοῦ ψυχροῦ τῶν ὤτων προνοητέον, ὅπως

gressu parum fricandum corpus eſt, poſtea ingrediendum: ac ſeſe violenter fricare debet: rursusque descendendum: ac tunc perseverare natando, aut alio quovis modo, ut diutius ibi commoretur: ita tamen, ut rursus, et ad oleum, et ad frictionem praeſto sit. deinde, cum tertio descenderint, et non diutius sint immorati, debent caput, et quae ad ſtomachum attinent, aquae ductibus ſubjicere: sin minus, pluribus hydriis perfundi: et ita moderate fricandi. quo tempore non dissoluimus oleo eam firmitatem, quae corpori prius advenit. Poſt haec vero ſtrigilibus non admodum obtusis diutius corpusculum detergemus, et ad ruborem perducimus. nam, et roboratur, et ſuperficies aequalis redditur. si vero etiam in eos, qui cibum ſumſerunt, incidamus, non omnino a frigida lavatione abſtinebimus: quoniam vehementer appetimus, et quia motiones quaedam ad id nos impellant: vel quia aeſtus ipſe quodammodo ſimul elixaverit. neſcio enim, an quicquam hoc praeſtantius faciat is, qui exuritur, et continenter ſudoribus perfunditur. equidem ſaepenumero a coena, cum aegre in ſomnum propter aeſtum delabor, in frigidam deſcendere conſuevi: et mirabile eſt, quam jucundam noctem transigam.

26) Sic. Forte ὑδρείαις, aut, ὑδρίαις. Proxima, quae intelligi nequeunt, omisit Rasarius. ὑδαταίνεσθαι ſuccurrebat. Nihil definio.

27) Forte: σύν. Et mox: σύμπηξιν. Sed iſtud quoque ferri poteſt.

28) ξύςρα dicitur etiam ςλεγγίς. v. Erotian. p. 44.

29) Interponendum videtur, τό.

30) Forte: βεβρωκότι τισὶν ἐντύχοιμεν.

31) Forte: γάρ, ὅ, τι ἂν τις ἄμεινον τοῦτου.

32) Ita prorsus Codex. Forte, δυσυπνήτως vel δυσύπνως πως.

33) Forte: πάντως, ὡς εὔχαριν διάγω, vel, παντὸς χάριν.

μὴ λανθάνῃ παρεισρέον εἰς αὐτὰ τὸ ὕδωρ. καὶ γὰρ ἄλλως οὐκ οἶδα, ὅπως πρὸς πᾶν συμφορωτάτη τῶν ἄλλων οὖσα διαιτημάτων ἡ ψυχρολουσία, μόνον βλαβερῶς καθάπτεται τῶν ἀκουστικῶν πόρων.

ΚΕΦ. η.

Περὶ 34) ἀμμοχωσίας. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Ἡ δὲ διὰ τῆς ἄμμου πυρία, ἐπιτήδειός ἐστιν ἀσθματικοῖς, καὶ τοῖς τὸν θώρακα ῥευματιζομένοις, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ ποδαλγικοῖς, καὶ τοῖς κατ' ἐπέκτασιν παραλελυμένοις, καὶ τοῖς καχεκτικοῖς, καὶ τοῖς ὑδρωπικοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς χρόνιον ἔχουσιν ἄλγημα. ἐπιτήδειοι δὲ πρὸς τὴν χρῆσιν, πλὴν νηπίων, σχεδὸν πάντες, ὥρᾳ δὲ θερινῇ, μετὰ τοῦ 35) τὰς φλογωδεστέρας ἡμέρας αἱρεῖσθαι. δεῖ δὲ πρὸς τῷ ὄρθρῳ ἐν αἰγιαλῷ ἐν ἄμμῳ 36) βαθείᾳ βόθρους δύο, ἢ καὶ τρεῖς, παρασκευάσαι, ἰσομεγέθεις τῷ χρησομένῳ, καὶ ἀνεκκαῆναι ὑπὸ τοῦ ἡλίου. ὁ δὲ πεπονθὼς, καλῶς ἔσω διῳκηκὼς τὰ σιτία. κεχρήσθω πρότερον περιπάτῳ τὲ καὶ αἰώρᾳ· τοῦ δὲ περιέχοντος θερμοτέρου γενομένου, καὶ τῆς ἄμμου ἱκανῶς πυρωθείσης, ἐν τῷ βόθρῳ κατακλιθεὶς 37) ἐπικείσθω ἐκ τοῦ πρὸς λόγον τὴν πέριξ ἄμμον, μέχρι τοῦ φέρειν εὐφόρως· ἐσκεπάσθω δὲ τὴν κεφαλὴν, καὶ

in usu tamen frigidae, habenda ratio est aurium, ne frigida in eas clam influat. cum enim frigida lavatio ad omnia sit multo, quam caeterae diaetae, utilior, quomodo meatus, auditui deservientes tantum, cum noxa contingat, certe nescio.

De siccatione per arnenam. Herodoti. Ex libro de remediis extrinsecus occurrentibus. Cap. 8

Fomentum, quod ex arena adhibetur, accommodatum est asthmaticis, iis, quorum pectus defluxione laborat, coeliacis, podagricis, iis, qui per extensinem resoluuntur, iis, qui malo sunt corporis habitu. hydropicis, et denique omnibus, quos diuturnus morbus vexat. omnesque, praeter infantes, ad hujusce fomenti usum ferme apti sunt. tempus ad hic idoneum est aestas, in qua etiam dies ardentissimi sunt eligendi. In ortu autem solis, in littore, in arena profunda, duae foveae aut tres paris magnitudinis ei, qui usurus sit, parandae sunt, ut a sole calefiant. aegrotus vero cibos optime confecerit, priusque inambulet, et gestetur. cumque aër sit factus calidior, arenaque satis feruens fuerit reddita, in fovea recumbens, in arena, quae circum sit, maneat, ut ratio postulat, conuolutus, usquedum facile ferat. caput vero debet contegere, et solis radios

34) Ab aliis appellatur, ψαμμισμός. Codex, et hic, et in principio, in indice capitum, habet, ἀμμοχωσίας, a χωννύω, idque probandum videtur. Alterum est ex χύω, ut αἱματεκχυσία.

35) Forte καὶ addendum, nisi aliud hic vitium lateat.

36) ἡ ἄμμος habet etiam Xenoph. mem. Socr. 3, 3, 6.

37) Forte, ἐπιχείσθω, *infundat sibi, ingerat.*

τὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας ἐκκλινέτω, ἀεί τινος πρὸ τῶν ὀμμάτων σκεπαστηρίου τιθεμένου. συλλαμβανέσθω δὲ πρὸς ταῦτα καὶ τὰ σχήματα τῆς κατακαίσεως, 38) ὥστε, φέρ' εἰπεῖν, περὶ μὲν τὰ πρῶτα μέρη τῆς ἡμέρας πρὸς μεσημβρίαν ἀποβλέπειν, περὶ δὲ μεσοῦσαν, πρὸς βοῤῥᾶν. ἀποσπογγιζέσθω δὲ καὶ τὸ πρόσωπον διὰ ψυχροῦ· τοῖς δὲ ἐπιπλέον κακοπαθοῦσι, καὶ διάκλυσμα δοτέον. εἰ δὲ μηκέτι θερμαινομένης ἢ καὶ ψυχομένης τῆς σαρκὸς διὰ τοὺς ἐκκριθέντας ἱδρῶτας αἰσθάνοιντο, 39) ληγέτωσαν. οἱ δὲ παρόντες, τὴν ἐπικειμένην ἄμμον ἀφελόντες, ἐξαγαγέτωσαν αὐτοὺς, καὶ πάλιν εἰς τὸν παρακείμενον βόθρον ἐγκρυπτέτωσαν κατὰ τὰ εἰρημένα. τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τρίτου, εἰ δέοι, ποιήτωσαν, ἀποβλέποντες πρός τε τὰ πάθη καὶ τὰς δυνάμεις. ἡ δὲ παραύξησις τοῦ χρόνου, κατὰ τὰ πρότερον λελεγμένα γινέσθω. καὶ κατακειμένους μὲν ἐγκρύψομεν, τούς τε ἀσθματικοὺς, καὶ ῥευματιζομένους θώρακα καὶ πλευρὰ, καὶ στομαχικοὺς, καὶ καχεκτικοὺς, καὶ κατὰ σάρκα ὑδρωπικούς· καθεζομένους δὲ, ὑδρωπικῶν μὲν τοὺς ἀσκίτας, καὶ 40) σἰ δέοι τυμπανίστων δὲ λοιπῶν παθῶν, καὶ κωλικοὺς, καὶ ἡπατικοὺς, καὶ σπλαγχνώδεις, καὶ ἰσχιαδικοὺς, καὶ ποδαλγικοὺς, καὶ παραλελυμένους πόδας ἢ σκέλη. ἐπὶ τέλει δὲ πάντας ὅλους ἐγκρυπτέον. καλὸν γὰρ, καὶ τὸν χαλασμὸν δι'

declinare, femperque ante oculos operimentum aliquod habere. figura vero, in qua exardefcat, efto in primis diei partibus ejusmodi, ut meridiem, in mediis, ut Boream fpectet. fpongia quoque, aqua frigida imbuta, faciei applicetur. iis vero, qui nimium patiuntur, collutio itidem offertur. si vero necdum calfactam, aut refrigeratam carnem, propter vim fudoris erumpentis fenferint, id fignificare debebunt: iique, qui adftant, arenam propellent, eofque educent, et in alia fovea propinqua collocabunt, in qua, ut dictum eft, occultabuntur. id tertio quoque loco erit faciendum, si opus effe videatur. qua in re fpectandus morbus eft, itemque vires aegrotantis. temporis vero additio ex iis pendet, quae funt dicta prius. Iam vero recumbentes occultabimus, ac contegemus afthmaticos, et quorum pectus et coftas defluxio vexat, itemque ftomachicos, et qui malo habitu corporis funt, et qui aqua inter cutem laborant: fedentes vero eos hydropicos, quos afcitas nominamus, sique opus fit, etiam tympanitas. ex aliis vero morbis, colicos quoque, et hepaticos, et fpleneticos, et ifchiadicos, et podagricos, et quorum refoluti funt pedes aut crura. ad finem vero hi omnes funt toti contegendi. quippe cum relaxatio rite toti corpori adhibetur, et utilitas partes etiam morbo vacantes debet perfuadere, et praefertim, si frigida lavati-

38) Forte, καταχλίσεως. Paullo ante eft, καταχλιθείς. Rasarius videtur voluisse, κατακαιήσεως, aut, κατακαήσεως.

39) Rasarius accepit pro λεγέτωσαν. Hoc ex eo eft, quod in hoc Codice η et ε ita scribuntur, ut difficile dignosci possint.

40) Forte, καὶ, εἰ δέοι. Mox malim: τυμπανίτας. τῶν δέ.

ὅλων τῶν σωμάτων γενέσθαι καὶ τὴν ὠφέλειαν, καὶ διὰ τῶν ἀπαθῶν ἐλθεῖν μερῶν, καὶ μᾶλλον, εἰ μέλλοιεν ψυχρολουτεῖν. ἔστωσαν δὲ παρὰ τοῖς βόθροις ἐν ἑτοίμῳ σκηναὶ ἐκ διαφανῶν κεράτων, καὶ στάμνοι ὕδατος γλυκέος καὶ ἐμβάσεις 41) θαλάσσης, εἰς ἃς παυσαμένους τῶν ἱδρώτων ἐκβιβάζειν χρή· εἶτα ἐξελθόντας 42) καταιονᾷν καὶ ἀνατρίβειν ἐλαίῳ. νηνέμου δὲ τῆς ἡμέρας οὔσης, καὶ τῶν σωμάτων εὐτόνων, καὶ κολύμβοις χρήσθωσαν, ἀφ' ὧν κομισθέντες, ἱκανὸν χρόνον διαλειπέτωσαν. ἀλλ' οἱ μὲν ὑδρωπικοὶ, προπιόντες ὕδατος θερμοῦ κυάθους ε. ἢ ς: ἀποκοτταβιζέτωσαν ἐπάναγκες· οἱ λοιποὶ δὲ τὸ ἔθος τηρείτωσαν. ἐπιτρεπτέον δὲ, αὐτοὺς, διὰ τὰς ἐν τῷ ἡλίῳ κακοπαθείας, τὸ ποτὸν παραύξειν. πλῆθος δὲ ἡμερῶν, ἐπὶ μὲν τῶν 43) διαλιπόντων παθῶν, ἔστω μὴ ἔλαττον ιδ. μήτε πλέον κα. ἐπὶ δὲ ὑδρωπικῶν τὸ πλῆθος τῶν ἡμερῶν ληπτέον, τῇ κατὰ τὸν ὄγκον κενώσει. τῆς δὲ ὠφελείας ἀπὸ τούτου στάσιν λαβούσης, μετὰ μίαν καὶ εἰκοστὴν, ἐνθετέον διάλειμμα δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν, εἶτα πάλιν χρηστέον. εἰ δὲ θεραπεύουσι χειμῶνος ὕδρωπα, τὰ μὲν λοιπὰ τῆς ἰατρικῆς μὴ παρέχει 44) τὴν ὠφέλειαν, ὁ δὲ νοσῶν μὴ μένοι τὴν 45) ειδεόνην καιρῷ παραληφθησομένην ἄμμον, φιλοτεχνητέον, 46)

one fint ufuri. circa foveas paratae fint fcenae ex perlucidis cornibus confectae. itemque urnae aquae dulcis, et folia aquae maris, in quae, fedatis fudoribus, ingrediendum eft: tum exeuntes perfundendi et oleo confricandi. si vero dies tranquillus, corporaque robufta fuerint, natatione etiam utantur. a quibus abducti, abunde quiefcant. fed hydropici quinque aut fex aquae calidae cyathos prius epotos, effundere cogendi funt: caeteris mos fuus eft feruandus. alendi autem funt ii, ut propter mala, quae in fole funt paffi, potus augeatur. numerus dierum in morbis intermittentibus non fit minor, quam quatuordecim, nec unum et vigefimum diem excedat. at in hydropicis numerus dierum eft ad rationem inanitionis ipforum molis referendus, et fubducendus. cumque utilitatas poft vigefimum primum diem ftatum nancifcatur, biduum aut triduum intermittere convenit: tum redire ad ufum. si vero hyberno tempore hydropem cures, caeteraeque medicinae praefidia non juvent, aegerque expectare tempus opportunum non queat, refque urgeat, ut arena administretur, neque, ut ea utilitas, quam

41) Codex: ἔμβασις.

42) Dicitur αἰονεῖν et αἰονᾷν. De hoc v. Galen. in Gloss. p. 84. Supra jam aliquoties occurrit. Erotian. p. 15. αἰόνησις· κατάντλησις. De καταιόνησις et καταιονεῖν v. Chrysoft. T. V. p. 419. B. VII, 829. B. Gatack. ad Antonin. V, 9.

43) Forte, διαλειπόντων. Sic dicitur, διαλείπων πυρετός. Alii πυρετοὶ appellantur συνεχεῖς, μεθημερινοὶ feu, καθημερινοὶ, item ἀμφημερινοί.

44) Forte, παρέχοι.

45) Ita. Forte, ἐν δέοντι.

46) Codex: φιλοτεχνητέον.

ὡς 47) ἐνεπειχούσῃ, καὶ μὴ μενετέον τὴν ἐκ τῶν καιρῶν ὠφέλειαν. δεῖ τοίνυν ἐν παραθαλασσίῳ μὲν καὶ τότε διαιτᾶσθαι· τὴν δὲ ἄμμον ἐνύπνοις 48) φεύγοντα ἐγκαταχωννύναι τοὺς πάσχοντας εἰς αὐτὴν, κατὰ τὸν δεδηλωμένον τρόπον, καὶ τὰ λοιπὰ δὲ καταλελεγμένα πρακτέον. τὴν δὲ ἐντεῦθεν προκοπὴν διὰ πλείονος χρόνου προσδοκητέον.

ΚΕΦ. Θ.

Περὶ ἡλιώσεως. 49) Τοῦ αὐτοῦ.

Αἱ ἡλιώσεις ἀναγκαιόταται τυγχάνουσι τοῖς ἀναλήψεως δεομένοις καὶ σαρκώσεως. φεύγειν μέντοι χρὴ τόν τε ἐκνεφίαν 50) ἥλιον, καὶ τὸν πολλάκις ἐπισκιαζόμενον κατὰ τὰ νήνεμα χωρία. ἐπιτηδευτέον οὖν, ἐφ' ὅσον οἷόν τε, χειμῶνος μὲν καὶ ἔαρος καὶ φθινοπώρου τῆς ἡλιώσεως ἀπολαύειν ἀκεραίου. 51) θέρους δὲ παραιτητέον ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερμασίας. χρὴ δὲ παραβάλλειν ἡλίῳ καὶ πυρὶ 52) πάντων μᾶλλον τὰ νῶτα. τὰ γὰρ προαιρετικὰ 53) νεῦρα ἐν αὐτοῖς μάλιστα τυγχάνει. ταῦτα γὰρ 54) ἀλεαινόμενα, πᾶν τὸ σῶμα ὑγιεινότερον διατίθησιν. ἡ μέντοι κεφαλὴ σκεπέσθω διά τινος παραπετάσματος.

tempus accommodatum affert, * expectare liceat, tum in maritimo loco instituenda arena est: et, cum aeger in somnis horret, ea totus obducendus est, ut diximus: et caetera, quae admonuimus, facienda: posperumque successum, qui inde futurus est, diuturnum fore sperandum est.

De insolatione. Ex eodem libro. Cap. 9.

Insolationes maxime necessariae sunt iis, qui refectionis et carnis accessionis egent. sol tamen nubilus est vitandus: isque, qui saepe in tranquillis regionibus obscuratur. studendum ergo est, ut hyeme, vere, et autumno intempestivam insolationem vitemus. aestate autem, propter nimium calorem, debilibus cavenda est. soli vero atque igni praeter caetera dorsum admovere conuenit. nerui enim, qui voluntatis sunt, in eo potissimum sunt siti: quibus calescentibus totum corpus valentius redditur. caput vero aliquo operimento contegatur.

47) Sic, uno vocabulo, deleto spiritu leni in secunda syllaba. Malim ergo, ἐν ἐπειγούσῃ. Sed ita requiritur substantivum, veluti, ἀνάγκῃ. Possit vero etiam ex ὁ δὲ νοσῶν, intelligi νόσῳ.

48) Sic, sine accentu, habet Codex. Immo, ἐν ὕπνοις. Mox Codex φρίττοντα, quod correxi. Deinceps ibidem est, ἐγκαταχοννύναι. Mox forte, δὲ κατὰ τὰ λελεγμένα. v. p. 293.

49) Ab ἡλιοῦσθαι. Occurrit etiam ἡλίασις, ab ἡλιάζεσθαι. Geopon. p. 466. ἡλιάσεως est etiam in hoc Codice, in principio, in indicibus capitum. Alio sensu ἡλίασις occurrit apud oratores Graecos. v. Harpocrat. p 82.

50) Vide Galen. in Gloss. p. 72.

51) Ita correxi. ἀκέραιος est *innoxius*. In Codice est: ἀκαιρέου, quod nihili est. Rasarius conjecit, ἀκαίρου.

52) περὶ πυρὸς mox exponit cap. 10.

53) Rufus Ephesius edit. Paris. p. 27. ita: τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου βλαστήματα, νεῦρα αἰσθητικὰ καὶ προαιρετικὰ, δι' ὧν αἴσθησις καὶ προαιρετικὴ κίνησις, καὶ πᾶσα σώματος πρᾶξις συντελεῖται, καὶ τὰ λοιπά Vide etiam Oribas. p. 258. edit. Lugd Batav. 1735. 4.

54) Dicitur ἀλεάζειν et ἀλεαίνειν. v. Galen. in Gloss. p. 60. Aelian. V. H. 9, 30. Posterius saepius etiam habet Philo.

ΚΕΦ. ι.

Περὶ τῆς ἀπὸ πυρὸς καὶ ἀνθράκων ὠφελείας.
Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὴν δὲ διὰ τῶν ἀνθράκων πυρίαν παραληπτέον ἐν τοῖς ἀλειπτηρίοις, ἤτοι πρὸς τὰ διὰ τοῦ βαλανείου, ἐπὶ τῶν χρόνιον ἄλγημα ἐχόντων. παροπτάτωσαν τε τὰ μέρη μέχρι τοῦ δυσανασχετεῖν. οἱ δὲ ἄνθρακες ἀπὸ βαλανείων ἔστωσαν, ἢ προαποβρεχέσθωσαν, 55) καὶ αἱ πρὸς τοὺς διαπύρους δὲ τοίχους παροπτήσεις τὴν αὐτὴν ὠφέλειαν ἐπιφέρουσι, καὶ, εἰ μὲν προσηνεῖς εἶεν θερμοὶ, αὐτόθεν 56) τὰ περιοδυνοῦντα παραβαλλέτωσαν· εἰ δὲ ἄγαν εἶεν θερμοὶ, ὠμολίνοις τὰ πεπονθότα σκεπάσαντες, οὕτω τοῖς τοίχοις προσυπούσθωσαν. 57)

De utilitate, quae ex igni et carbonibus affertur. Ex eodem libro. Cap. 10.

Fomentum, quod fit ex carbonibus, adhibendum eſt in balnei loco, qui ungendis hominibus fit dicatus, iis, qui diuturnis doloribus teneantur. partes autem corporis torreantur, donec difficulter ferre queant. Carbones ſunto ex balneis ſumti, aut prius madeſcant. Caeterum torreri ad muros ignitos, eandem affert utilitatem. ſique placide ſint calidi, eis particulae dolentes admoveantur: si nimis calidi ſint, affectae partes crudis lineis pannis ſepientur: atque ita parietibus adhaerebunt.

ΚΕΦ. ια.

Τοῦ αὐτοῦ. Περὶ καύσεως.

Καύσεσι δὲ χρώμεθα, καὶ διὰ καυτηρίων, καὶ διὰ ῥιζῶν, καὶ διὰ φαρμάκων. ἀρίστη δὲ ἡ διὰ τῶν καυτηρίων. εἰ δὲ πρὸς τὴν χειρουργίαν ψοφοδεῶς 58) ἔχουσί τινες, δευτερευέτω ἡ διὰ τῶν φαρμάκων. τὰ δὲ καέντα, ἐπὶ πλείους ἡμέρας ἀκατούλωτα 59) μενέτω.

De aduſtione. Ex eodem. Cap. 11.

Aduſtionibus utimur, tum per cauteria, tum per radices, tum per medicamenta. praeſtantiſſimae ſunt, quae cauteriis adminiſtrantur: si qui ſint, qui chirurgiam reformident. ſecundum locum tenent, quas medicamenta excitant. quae vero per multos dies adurunt, iis cicatrix non obducitor.

ΚΕΦ. ιβ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ 60) δρώπακος. Ἐκ τοῦ α. λόγου τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Δρώπαξ σκευασίαν ὁμοίαν ἔχει 61) μαλαγέντι· χρείαν δὲ καταπλάσματος παρέχεται.

Ex Antyllo. De dropace. Ex primo libro, qui eſt de remediis extrinſecus occurſanticus. Cap. 12.

Dropax. ut malagma, paratur, usumque cataplaſmatis praebet. conuenit is

55) Sic correxi. In Codice prius erat. προσαβρ. Sic. Deinde aeque inepte correctum: προσαποβρ. Προαποβρέχειν habetur in Geopon. p. 1000. Paullo ante forte, παροπτάσθω, nisi iſtud de medicis dicatur.
56) Forte, αὐτόθι.
57) *Applicentur, admoueantur.* Forte ergo paullo ante παραβαλλέσθω, et hic, προσυπούσθω.
58) Codex: ψοφώδεος Sic.
59) Ex οὐλή. κατουλόω et ἐπουλέω habet Erotian. p. 25. Ἀκατούλωτος ergo eſt, ἄνευ οὐλῆς.
60) A principio Codicis, in indice capitum, eſt δρόπακος. Mox hic eſt δρῶπαξ, et ex correct. δρώπαξ. Legitur δρώπαξ et δρόπαξ. v. Galen. de ſanit. tuenda. 6, 8. Rufum Ephes. p. 213. edit. Mosquensis. Paul. Aegin. 7, 19. qui hunc locum fere ad verbum transcripsit. Item Synesius T. I. p 52. bis habet ὁ δρώπαξ. Ex eodem loco obiter noto: εἰληθεροῦν κρανίον, id eſt, ἐν ἡλίῳ θερμαινόμενον.
61) Forte, μαλάγματι. Sic eſt apud Paul. Aegin. l. l.

ἁρμόζει δὲ χρονίοις πάθεσιν, οἷς καὶ σιναπισμὸς, καὶ πρὸ μέλλοντος σιναπισμοῦ παραλαμβανόμενος, εἰς τὸ παρασκευάσαι τὸ σῶμα τῷ νάπυϊ· καὶ μετὰ τὸν σιναπισμὸν, εἰς τὸ ἐκκόψαι τὸ λείψανον τῆς διαθέσεως. δεῖ μὲν τὸν δρώπακα, ὑπὲρ μὲν τοῦ θερμᾶναι περιττότερον, πέριπυρέθρων, 62) κάχρυ τὲ καὶ ἄσφαλτον· εἰ δὲ ξηρᾶναι δέοι, θεῖον ἄπυρον, ἅλας, τέφραν 63) κληματίνην· εἰ δὲ ἀμύξαι, λιμνήσιον, 64) εὐφόρβιον. δεῖ δὲ καταχρίειν θερμόν τε, καὶ πάχος ἔχοντα, κατὰ λόγον τῆς δυνάμεως τοῦ κάμνοντος, προεξυρισμένων 65) τῶν πολυτρίχων μερῶν, ἐπὶ τῶν ἀσθενεστέρων· ἐπὶ δὲ τῶν ἰσχυρῶν, καὶ δραστικωτέρου δεομένων τοῦ δρώπακος, ἄνευ προξυρίσεως, εἰ μὴ ἄρα τὰ κατὰ κεφαλὴν ἢ γενείων. εἶτα περὶ τὴν ἥβην καταπλάσσομεν.

morbis diuturnis, quibus etiam ſinapiſmus eſt idoneus. et, cum quis ſinapiſmo uti velit, prius dropacem adhibet, ut corpus ad ſinapi praeparet. et poſt ſinapiſmum quoque adhibetur, ut reliquiae morbi evellantur. Caeterum dropax, si calfacere praeter modum oporteat, accipere debet pyrethrum, cachri et bitumen: si opus ſiccatione ſit, ſulphur, ignem non expertum, ſalem, cinerem ſarmentorum: si ſcarificare, limneſium et euphorbium. Ungere vero locum oportet, dropace prius calfacto, eaque craſſitudine id efficere, quam vires aegrotantis ferre queant. atque in iis, qui ſunt imbecilliores, partes piloſae prius abradendae ſunt: in robuſtioribus vero et efficaciore dropace indigentibus, non abradendae: nisi forte capiti, aut mento, aut pubi applicandus eſſet.

ΚΕΦ. ιγ.

Περὶ σιναπισμοῦ. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ 66) δὲ ἀπὸ νάπυος κατάπλασμα δραστικώτερόν ἐστιν, ἐπὶ μὲν τῶν ὀξέων παθῶν οὐ πάνυ τὶ εὐδοκιμοῦν. ἐπὶ γὰρ μόνων τῶν ἀργοτέρων, καὶ 67) βαπτιζομένων ἐν ὀξύτητι χρώμεθα νάπυϊ· ἐπὶ δὲ τῶν χρονίων σχεδόν τι πάντων, μετὰ τὸ ἐλεγχθῆναι τὴν ἀπὸ τῶν ἄλ-

Antylli, de ſinapiſmo. Ex eodem libro. Cap. 13.

Cataplaſma, quod ex ſinapi conficitur, efficacius eſt: quod in acutis morbis non admodum probatur. in ſegnioribus namque naturis ſolum, ſtupidisque, in acutis morbis, ſinapi utimur. ad diuturnas vero aegritudines ferme omnes, ubi aliorum remediorum vim

62) Sic una voce. Quid iſtud πέρι ſibi velit, ignoro. Conſtructionem credo hic esse, δεῖ τινὶ τινος Quivis ergo haec corrigere poteſt. Πύρεθρον notum eſt. Forte in πέρι latet πέπερι. Rasarius, ut arbitror, voluit addere, ἔχειν aut προσλαβεῖν. Mox *accuſativi* ſunt.

63) Sic in Geopon. p. 398.

64) Hoc quid ſit, ignoro. Forte, λεπίδιον, de quo Galenus apud Oribasium libr. XV. ita habet: ἐκ τῆς τετάρτης ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων. Mox malim, θερμά.

65) Conjici possit, προεξυρημένον. ξυρίζειν tamen habet Alciphr. p. 438. Theoph. Nonn. cap. 46. pag. 204. Mox hic eſt ξύρισις.

66) Ex Stephani dictionario medico 1564. 8. p. 456. apparet, haec fere ad verbum transcripta esse ab Aëtio lib. 3. cap. 181. Sed Aëtium nondum, nec hic, nec Lipsia nanciſci potui, tametsi ibi editus sit, ut perhibent, a Franzio. 1777. 8.

67) Haec corrupta ſunt. Rasarii interpretatio a Graeco abhorret. ὀξύτης non eſt, *morbus acutus*, nec βαπτιζόμενος per se eſt *ſtupidus*. Nota ſunt, ὕπνῳ βαπτίζεσθαι. Dicitur item de ebriis. Philo. p. 693. C.

λων βοηθημάτων καὶ ἐπιθεμάτων δύναμιν ἀσθενεςέρων 68) καὶ μικροτέραν τοῦ νοσήματος. ἐπὶ μὲν οὖν φθισικῶν καὶ συντηκτικῶν 69) δι' ἕλκος ἐν ἥπατι, οὐ παραληπτέον σιναπισμὸν, οὐδὲ ἐπὶ ἄλλης ἑλκώσεως οὐδεμιᾶς, ἐν τῷ βάθει. ἀγριαίνεται 70) γὰρ καὶ παροξύνεται πρὸς τὴν δριμύτητα τοῦ νάπυος. οὐ μὴν οὐδὲ ἐπὶ τῶν 71) χονδρωδῶν μορίων, οἷον ὤτων, ἢ τῶν ἄκρων τῆς ῥινός. κατακαίεται γὰρ ὑπὸ τοῦ καταπλάσματος. ἐνίοτε δὲ καὶ μελαίνεται τὰ λίαν ἄσαρκα ἢ χονδρώδη. τὰ δὲ ἄλλα πάντα, καὶ μέρη τοῦ σώματος, καὶ πάθη χρόνια, χαίρει τῷ βοηθήματι. καὶ καυλὸς δὲ καὶ κύστις ἐν 72) παρέσεσι, καὶ πάντα τὰ παρειμένα μέρη χαίρει τῷ βοηθήματι. ἐντίθεται δὲ καὶ ἀπευθισμένῳ παρειμένῳ βάλανος. ὁμοίως δὲ καὶ, ἐπὶ τῶν δυσηκοούντων 73) τοῖς ὠσὶ κολλύριον 74) ἐκ τοῦ νάπυος ἐντίθεται κροκοειδεῖ περιπλασθέν. εἶτα μετὰ τὸ ποσὴν αἴσθησιν γενέσθαι τοῦ κολλυρίου, διὰ τῆς κροκύδος, ἀναιρεθέντος, 75) ἐκκενίεται μελικράτου. δεῖ δὲ σιναπίζειν, ἐπὶ μὲν τῶν ἀργοτέρων διαθέσεων, καὶ μερῶν τῶν κατασάρκων, καὶ δυσαισθήτων, βιαίως. μέτρον δὲ τῆς ἰσχύος ἐςὶ, τὸ ἀνιαθῆναι μὲν ἰσχυρῶς τὸν κάμνοντα, μελαντέραν δὲ τὴν σάρκα γενέσθαι καὶ ὑψηλοτέραν τῆς πέριξ, ἀνοιδήσα-

imbecilliorem et minorem morbo cognoverimus, efficacissimus sinapismus est. sed tamen in tabidis, et colliquatione laborantibus ex ulcere, quod iecur obsideat, sinapismum non admittimus: neque etiam in ulla alia ulceratione, quae intimas partes vexet: siquidem exacuuntur, et efferae a sinapis acrimonia redduntur. quinetiam in cartilagineis partibus cavendus ejus est usus, ut in auribus et summis naribus, quippe quae exurantur, et quandoque etiam, quae carnis expertia sunt, et cartilaginea nigrescant. caeterae vero omnes corporis partes, et morbi diuturni hoc remedio perfruuntur. Penis autem et vesicae resolutiones hoc auxilio gaudent. itemque partes omnes resolutae. in rectum quoque intestinum resolutum glans inditur. In iis vero, qui difficulter audiunt, collyrium linimento impactum auribus imponitur: tum ubi sensum collyrii pars quodammodo perceperit, collyrio per linamentum exacto, pars melicrato abluitur. sinapismus autem segnioribus partibus, iisque, quae carnosae sunt, et vi adhibita difficulter sentiunt. terminus autem actionis medicamenti esto, ut aegrotus vehementer doleat, caroque ni-

68) Immo, ἀσθενεςέραν. Antea malim etiam: ἐπί τε τῶν χρονίων. Quaedam hic de suo inculcavit Rasarius.

69) Vide Oribas. ad Eunap. lib. 3. cap. 6.

70) Elegans metaphora.

71) Habes hoc in Gloss. Galen. p. 69 81. Item apud Nemesium in nostra editione Halensi 1802. 8. pag. 198. τὸ χονδρῶδες τῶν ὤτων. et p. 276. τὸ χονδρῶδες τῆς τραχείας ἀρτηρίας.

72) Ita correxi. Codex: ἐμπαρχίσεσι. Τῷ βοηθήματι bis est, loco, τῷ βοηθήματι τούτῳ.

73) In Codice: δυσηκούντων.

74) Κολλύριον seu, κολλούριον, de quo, ni fallor, supra dixi, non solum oculis, sed et auribus atque aliis corporis partibus adhibetur. v. Geopon. p. 1024. Κροκοειδεῖ ab hoc loco alienum est. Κροκοειδὴς, quo, ut suspicor, lexica carent, habet sane Chrysost. II, 713. E. Legitur etiam κροκόεις Theocr. Id. I, 31. et ibid. in Epigramm. III, 3. Verum h. l. κροκίδι legendum videtur. Dicitur etiam κροκὺς, uti hic paullo post. Credo, hic notari id, quod nostri *Scharpie* appellant, ex lingua Franco-Gallica *Charpie*.

75) Scilicet, τοῦ κολλυρίου. De proximo genitivo μελικράτου nemo dubitabit. Nominativus aut accusativus non habet locum, quando de *parte* rei alicujus sermo est.

σαν ὑπὸ τοῦ καταπλάσματος, καὶ μετὰ λουτρὸν φλυκταινωθῆναι πρᾴως τὸ δέρμα. ἐπὶ δὲ τῶν ἐυαισθήτων 76) διαθέσεων, καὶ μερῶν 77) τρυφερῶν, πρᾴως χρῆσθαι τῷ νάπυϊ, μέτρον ποιουμένους τὸ ποσῶς ἐρυθροτέραν γενέσθαι τὴν σάρκα. ὡς μέντοι μὴ ἄπρακτος ἡ πρᾳεῖα χρῆσις τυγχάνοι, παρ' ἄλλην ἡμέραν 78) ἢ δύο πολλάκις τὸ αὐτὸ σιναπιστέον, ἵνα ἡ συνεχὴς χρῆσις ἑνὸς εὐτόνου συναπισμοῦ δύναμιν παράσχηται. μέτρον δὲ καὶ τῆς συνεχοῦς ἐστὶ χρήσεως, ὁπόταν τὰ σιναπιζόμενα μηκέτι αἴσθησιν ἔχῃ ὀδυνώδη καταπλασσόμενα. ἐπὶ δὲ τῶν ὀξέων, ὀλιγάκις χρώμεθα τῷ βοηθήματι, ἐπὶ ληθαργικῶν μόνων, καὶ τῶν ἄλλων, τῶν καταφερομένων 79) ἐν πυρετοῖς, ἐπί τε κατοχῆς, ἐπί τε καταψύξεως δυσεκθερμάντου. τῶν μὲν δὴ καταφορικῶν τὰ σκέλη σιναπίζομεν· ἐπὶ δὲ τῶν περιψυχομένων, καὶ σκέλεσι 80) καὶ ἀγκῶσι. λεπτὸν δ' ἐπὶ πάντων εἰς ὀθόνιον ἐγχριέσθω τὸ νάπυ.

Σκευασία συναπισμοῦ.

Σκευασία δὲ τοῦ νάπυος τοιάδε ἐστίν. ἰσχάδας χρὴ πρὸ μιᾶς ἡμέρας ὕδατι ἀποβρέξαι χλιαρῷ· ἔπειτα τῇ προϊούσῃ ἀποθλίψαντα ἰσχυρῶς, λεαίνειν εὖ μάλα· εἶτα νάπυ δριμὺ

grior reddatur, et fiat altior, quam quae adiacet: et postquam ablotum fuerit, pustulae leniter erumpant. ad morbos autem, et partes facile sentientes, mitius utendum sinapi est, ut eo utamur, donec caro fiat paulo rubicundior. ne tamen mitis ille vsus vanus sit, alio die, aut duobus, saepe erit sinapismo utendum: ut continuus usus, unius robusti sinapismi, vim praebeat: cujus sane continui usus mensura est, cum partes sinapismo obductae atque illitae nullum doloris sensum habeant. In acutis vero morbis raro adhibemus hoc remedii genus: eoque solum in lethargicis, et caeteris nimiis in somnum propensionibus, quae in febribus contingunt, et catochia, et perfrictione, quae aegre calefiat. eorum tamen, qui in somnum sunt nimium propensi, crura sinapismo obducimus: in perfrigentibus vero, et crura, et cubitos. caeterum sinapi tenue, caeteris omnibus linteo exceptis, inspergatur.

Sinapismi confectio.

Sinapismi conficiendi modus est hujusmodi. Caricas in aqua tepida pridie macerare oportet: postridie vero ejus diei, vehementer expressas, valde contun-

76) Ita in margine. In textu: ἐυαιρεθίστων. Ego vero magis probo, ἐυερεθίστων, ab ἐρεθίζω. Eodem tamen redit. Pag. 298. est δυσαίσθητος.

77) Ita in marg. In textu: ἡμέρων. Sic. Proximum τρυφερῶν multoties ita in his libellis occurrit.

78) Uno aut duobus diebus interjectis.

79) καταφορὰ et κατοχὴ satis noti sunt morbi. v. Galen. meth. med. lib. 13. cap. 21.

80) Repentinus transitus ab accusativo ad dativum, nisi desit περιπλάττομεν, aut aliud simile.

81) Cod. δριμὸν, quod correxi.

82) Antecedit λαβόντας. Alterutrum ergo corrigendum. Rasarius se callide expedivit, quod non reprehendo.

λαβόντας, οἷόν ἐϛι τὸ Συριακὸν, καὶ τὸ Αἰγύπτιον, τρίβειν κατ' ἰδίαν, παραχέοντα 82) ἐν τῇ τρίψει κατ' ὀλίγον τοῦ ἀποβρέγματος τῶν ἰσχάδων. βρεχόμενον 83) γὰρ ἐυλεαντότερον 84) γίνεται. ἔπειτα μάζας ποιῆσαι λείας, τὴν μὲν τῶν ἰσχάδων, τὴν δὲ τοῦ νάπυος. 85) πρὸς ἓν τῶν ἰσχάδων· εἰ δὲ μέσος, ἴσον ἑκατέρου· εἰ δὲ ἀνειμένος, τοῦ μὲν τοῦ 86) νάπυος τρίτον· δίμοιρον δὲ τῶν ἰσχάδων. ἐγχριέσθω δὲ εἰς ὀθόνιον 87) ἢ ῥάκος. ὁ δὲ τόπος ὁ μέλλων σιναπίζεσθαι, 88) προεκνιτρούσθω, καὶ ὅλως ἀνείληπτος ἔϛω. καὶ οὕτος 89) αὐτὸ τὸ κατάπλασμα ἐπιβαλλέσθω, καὶ ἄνωθεν ἐπιδείσθω. χρὴ δὲ ἐν ἡλίῳ ἢ ἀλεεινῷ οἴκῳ, καὶ μᾶλλον πρὸς τὰ διαβαλανείου 90) σιναπίζειν. ποσὴν δὲ ὥραν ἐπικεῖσθαι αὐτῷ χρὴ, ὁρίσαι οὐ δυνατὸν, διὰ τὸ τοὺς θᾶττον, τοὺς δὲ βράδιον αἴσθησιν αὐτοῦ λαμβάνειν. συνεχῶς οὖν ἐπισκοπεῖν χρὴ, εἰ πεφοίνικται ὁ τόπος δεόντως. εἰ δὲ μέχρι πολλοῦ μὴ ἐνεργοίη τὸ σίνηπι ἐπικείμενον, σπόγγοις ἀποτεθλιμμένοις ἐν ὕδα-

dere: deinde acre ſinapi, quale eſt Syriacum et Aegyptiacum, capere, ac per ſe conterere, aquam, in qua caricae maduerint, paulatim aſſumdendo. nam humore perfuſum melius laevigatur. tum in maſſas laeves redigito, alteram ex caricis, ex ſinapi alteram. Fiet autam ſinapiſmus vehemens, si duas partes ſinapis uni caricarum parti addemus: mediocris vero, ex paribus utriusque portionibus conſtabit: ſin mitior exigatur, tertiam partem ſinapi, duas caricarum commiſcebimus. Linteo vero, aut panno, illitus adhibetur. locus vero, cui admovendus ſinapiſmus eſt, prius nitro illinatur, et omnino inunctus eſto: eique ita cataplaſma adhibeatur, et ſupra ligetur. Utendum vero ſinapiſmo in ſole, aut aprica domo, et potius ante balneum. certum tamen temporis ſpatium, quo teneatur, definiri non poteſt: propterea, quod alii citius, alii ſerius ejus ſenſum percipiant. ergo ſaepe in-

83) In Codice per ſiglam certissimam evidenter, βρεχομένων, quod tamen ausus ſum corrigere.

84) Dicitur λεαίνω et λειαίνω. Ergo εὐλέαντος et εὐλείαντος.

85) Hic in margine Codicis: ἴσως. (notatur ergo conjectura:) καὶ σφοδώτατος (immo, σφοδρότατος, nimirum, ὁ σιναπισμός) ἔϛαι, εἰ μὲν ᾖ τοῦ νάπυος τρίμοιρον. τρίμοιρον non recordor legere, ſed τριμέρεια, τριμοιρία τριμέριον. Inveni tamen δίμοιρον, apud Aesch. Socrat. 3, 16. et Aeschyl. p. 198. 628. edit. Stanl. ac continuo hic quoque. Ex proximis verbis: εἰ δὲ μέσος, colligo, ſupplendum fuisse: καὶ εἰ μὲν σφοδρότατος, δριμύτατος εἶναι δεῖ — εἰ δὲ μέσος. Paullo poſt in Cod. eſt ἀνημένος, quod, uti alibi, correxi.

86) Secundum τοῦ excludendum videtur.

87) ὀθόνιον et ῥάκος ſupra etiam ita occurrunt. Sed hic ſcriba *conſtanter* exhibet ὀθώνιον. In litteris ſacris N. Teſt. Luc. 24, 12. Jo. 19, 40. 20, 5. praeſtantissimi Codices consentiunt in ὀθόνιον, uti diſci poteſt ex prima editione mea. Unus tantum ſemel aberrat in his tribus locis.

88) Laudatur hoc quoque ex Dioscoride, eſtque probum vocabulum. νιτροῦσθαι habet Synes. T. II. p 20.

89) Malim, οὕτως. Ex hujusmodi infimorum ſcribarum nugis in N. quidem Teſtamento critici novi, ac ſcribis iſtis etiam nugaciores, adeo argumentati ſunt. Gratulor ſcriptoribus, ſic dictis profanis, quod ejuscemodi criticos profanos musae ab eis prohibuerunt. Iſti homines enim ita ſacri et ſancti ſunt, ut nullius alius profana, praeter ſua profana et barbara legant.

90) Ita ad litteram Codex. Rasarius videtur voluisse: πρὸ τοῦ βαλανείου. Interim conjicio: πρὸς τὰ διὰ βαλανείου (ἀλεεινά.)

τι θερμῷ 91) πυριατέον κατὰ τοῦ ῥάκους τὸ κατάπλασμα· μετὰ δὲ τὴν αὐτάρκη χρῆσιν, εἰς βαλανεῖον ἀκτέον τὸν κάμνοντα 92) μεταχαλασθῆναι μετρίως ἐξαντλητέον ὅλον, μᾶλλον δὲ τὰ σεσιναπισμένα μέρη. ἔςω δὲ ἀνείληπτα ταῦτα, καὶ εἰ φαίνοιτο δυνάμενος ὁ πάσχων ἀνέχεσθαι, χρὴ καὶ ἐπεμβιβάζειν αὐτὸν ἐκ δευτέρου, καὶ ἐξαντλεῖν πάλιν ἀνείληπτον. ἐνίους δὲ καὶ 93) τῆς ἐπιούσης φυλάξαντες ἀσιγκρίτους 94) λούομεν. μετὰ δὲ τὸ λουτρὸν τὸ ὕςερον, ῥοδίνῳ χρίομεν τὰ μέρη. εἰ δὲ ἄλγημα σφοδρὸν εἴη, καὶ φλοικταίνειν 95) ἐπαναςαῖεν, ὀθονίῳ σκεπαςέον τὰ μέρη διαβρόχῳ ὑδροροδίνῳ 96) ἢ ἀμυγδαλίνῳ μεθ' ὕδατος. βέλτιον δὲ, τὸ ὕδωρ μολόχης χυλὸν εἶναι. ἐπὶ δὲ τῶν σφόδρα ὀδυνωμένων 97) καὶ καταπαςέον τῇ μολόχῃ, λίαν ἑφθῇ, καθ' ἑαυτὴν, ἢ μετὰ ἄρτου. μετὰ δὲ τὸ λῆξαι τὸ ἄλγημα, κηρωτῇ ῥοδίνῳ μετὰ ψιμμυθίου χριςέον. τοὺς ληθαργικοὺς, καὶ τοὺς ἐν ὀξέσι νοσήμασι λουτέον. ἐλαίου δὲ κατάχυσις τοῖς 98) σιναπιζομένοις, καὶ ἐπὶ τῶν σφόδρα τρυφεροσάρκων, 99) ἐφ' ὧν τε σιναπίζομεν, οὐ διὰ τὰ ἐν βάθει σώματα, ἀλλὰ διὰ τὰ πλησίον τῆς ἐπιφανείας, ἄρτον λεῖον, ἀντὶ τῶν ἰσχάδων, συμπλέκειν τῷ νάπυϊ. γνωςέον δὲ, ὅτι, εἰ ὄζει τὸ νάπυ

tueri locum oportet, utrum satis ruboris contraxerit. si vero longo spatio admodum sinapi non agat, spongiis, aqua calida imbutis, et panno, in quo cataplasma est, appositis, fovendus est. posteaquam vero sinapismo usi abunde fuerimus, aeger in balneum ducetur, et modice laxetur, totus perfundendus est: ac potius etiam partes, quibus sinapismus fuerit admotus: eaeque non ungantur. sique ferre posse aeger videatur, sustinere debet, et iterum balneum ingredi et perfundi, ac ne tum quidem ungi. nonnullos etiam, usque in sequentem diem non unctos seruantes, lavamus. post balneum vero ultimum partes rosaceo illinimus. si vehemens sit dolor et pustulae eruperint: partes erunt lana, aqua et rosaceo intincta, obducendae: aut etiam amygdalino, cum aqua. melius autem est, ut aqua sit maluae succus. in iis vero, quos vehemens dolor vexat, locus malua, probe decocta, vel per se, vel cum pane oblinendus. ubi dolor cessarit, cerato rosaceo cum ceruffa utemur. Lethargici vero, et qui acutis morbis detinentur, lavandi sunt. caeterum, quibus sinapismus adhibetur, oleo perfundimus, et

91) In Codice est, πυριαςέον, et mox, ῥάχους.

92) Rasarius videtur voluisse: καὶ ὥςε χαλασθῆναι. Sed alia etiam hic corrupta videntur. Veluti, ἐξαντλητέον, loco ἐπαντλητέον.

93) ἕως addendum videtur.

94) ἀσυγκρίτως notum, *sine dubitatione, nulla adhibita cura et cautione.*

95) Imino, φλυκταιναι Mox rursus est: ὀθονίῳ.

96) Alii ὑδροῤῥόδινον. Sic alia sunt medicamenta composita, ut ὑδρόμελι, ὑδρέλαιον. Mox ἀμυγδαλίνῳ, nimirum, ἐλαίῳ. Mox μαλάχης in margine. In textu, μολόχης. Sic et mox, μολοχῃ. Alibi tamen in his libellis constanter scriptum reperi μαλάχῃ. Vide Geopon. p. 844. § 6. ubi de hoc monuit eruditissimus Niclas.

97) In Codice: ὀδυρομένων καὶ κατασπαςέον, quae correxi.

98) Ita in marg. In textu: τισὶν ἀπιζόμενον. Sine sensu. Sed nec sic locus satis emendatus est. Forte: καταχύσομεν, aut, κατάχυσις ὠφέλιμος

99) Interposito puncto, δὲ, loco τε, legendum puto. Forte mox, νοσήματα, loco σώματα.

100) ἐμβραχείη, ἀμυδρότερον ἔσαι καὶ ἀδηκτότερον τὸ κατάπλασμα, τοῦ δὲ 1) ὕδατος ἐμβραχέντος. τὰ δὲ ὦτα σιναπίζοντας, ψαλίζειν δεῖ τοῦ ῥάκους, ἢ πτύγμασι προκαταλαμβάνειν. τὰς δὲ σφύρας, 2) καὶ προχρίειν ἐλαίῳ, καὶ καταλαμβάνειν τοῖς πτύγμασιν.

idem facimus in iis, qui carnibus sunt mirum in modum delicatioribus. In quibus vero sinapismo utimur, non propter partes, quae altius resident, sed propter eas, quae prope cutim sunt, panis laevigatus pro caricis sinapi admiscetur. Hoc etiam sciendum est, si in aceto sinapi maceretur, cataplasma obtusius: si in aqua, minus mordax fieri. qui aures sinapismo oblinunt, panno debent contrectare, aut duplicatis linteis excipere: malleolos vero oleo prius ungere, tum duplicatis linteis excipere.

Περὶ σκίλλης.

Σκίλλα δὲ, κοπεῖσα ἐν ὅλμῳ, δύναμιν ἔχει παραπλησίαν νάπυϊ καταπλασσομένη. πρὸς ὀλίγον δὲ καιρὸν ἐπιτιθέσθω· βραδύνασα γὰρ κατὰ τὴν ἐπίθεσιν 3) ἑλκοῖ. χρηστέον δὲ ἰδίως αὐτῇ ἐπί τε θώρακος, ἐν ὀρθοπνοίᾳ, ἐπί τε παρέσεως, ἡνίκα μὴ μόνον ἡ κίνησις, ἀλλὰ καὶ ἡ αἴσθησις βέβλαπται. προεκνιτρωτέον τε καὶ λουτέον καὶ θεραπευτέον, ὥσπερ ἐν τῷ σιναπισμῷ. ἰδίως δὲ τὰς δήξεις, τὰς ἀπὸ τῆς σκίλλης, παρηγορεῖ κατάχυσις ἐλαίου.

De scilla.

Scilla, in mortario contusa, parem sinapi vim habet, si illinatur: sed brevi tempore teneatur. nam si tardarit, ulcus excitabit. ea privatim in pectore utemur ad eos, qui non nisi recta ceruice spirant: et ad resolutionem, cum non solum motus, sed sensus quoque est laesus. sed et nitrum, et balneum, et remedium, ut in sinapismo, administrare couuenit. olei vero perfusio morsiones, quas scilla excitat, proprie mitigat.

Περὶ αἰγείας κόπρου.

Κόπρος αἰγεία σιναπισμοῦ μὲν κατὰ ἰσχὺν οὐκ ἀπολείπεται, καὶ μάλιστα οἱ σπύραθοι 4)

De fimo caprillo.

Caprarum fimus viribus sinapismo non cedit: praesertim globuli, aceto

100) In Codicis textu: εἰ ὀξέτῳ. Sed in marg. est τό. Ibidem loco νάπυ correctum erat, τὸ ὕδωρ. Sed id rursns deletum.

1) Conjicio δὴ, loco δέ. Quid, quod accentus in δὲ rasura deletus est?

2) Ita in margine. In textu: φίλας.

3) Codex: ἕλκοι. Sic mox αὐτὴν, loco αὐτῇ, ac deinde, παραίσεως, item, προσεκνιτρωτέον. Postremum supra jam lectum est. Apud Synes. T. II. p. 20. legitur: ἱμάτια λακτιζόμενα καὶ νιτρούμενα καὶ κναπτόμενα. In Thesauro Steph. frustra quaeres νιτροῦσθαι

4) Occurrit, ἡ σπυράς, et ἡ, ὁ, σπύραθος. Galen. in Glossis: σπυράδες· τὰ τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων ἀποπατήματα. Vide interpretes ad Pollucem p. 528 Eo in loco in Codice Augustano reperi solum haec: σπυράδα καὶ σπύραθιν καὶ σπύρδανα. Apud Geopon. p. 872. αἰγῶν ἢ προβάτων κόπρον, τοὺς καλουμένους σπυράθους.

λεανθέντες ἐν ὄξει. ἰδίας δὲ ἰσχιαδικοῖς ἁρμόζει τοῦτο τὸ κατάπλασμα, πολὺ ἀνυσιμώτερον ὂν σιναπισμοῦ πεπειραμένον ἡμῖν αὐτοῖς.

Κ Ε Φ. ιδ.

Ἐκ τῶν Μενεμάχου. Περὶ ψιλόθρου. 5)

Τὸ δὲ ψίλοθρον ἐλήφθη μὲν ἐκ κομμωτικῆς, ἐπιπολαίως 6) δὲ τὴν σάρκα ἀμύσσει. δῆλον ἔκ τε τοῦ φοινιγμοῦ, 7) καὶ τῆς ὕλης, καυστικῆς οὔσης. ἐμβραδύναν δὲ, ἑλκοῖ καὶ φλυκταίνει τὴν ἐπιφάνειαν· ἀπολείπεται δὲ τῆς ἐνεργείας τοῦ δρώπακος. τοῦτο μὲν γὰρ ἐᾷ τὴν σάρκα τρυφεράν· ὁ δὲ δρώπαξ 8) εὐτροφωτέραν 9) ποιεῖ καὶ μυωδεστέραν. ὀχληρὰ δέ ἐστιν ἡ χρῆσις αὐτοῦ. προαποσμῆξαι 10) τε γὰρ ἐκ τοῦ σώματος δεῖ τὸ ἐλαιῶδες· οὐκ ἂν γὰρ ἅψαιτο· καὶ χρόνον 11) γίνεσθαι ἐν τῇ χρήσει· διὸ καὶ τὰς πρὸς πόδας, ἐν αἷς παραλαμβάνεται, 12) δεήσει μετρίως ἀλειπτὰς 13) εἶναι, πρὸς τὸ μὴ καταλυθῆναι τὴν δύναμιν.

Κ Ε Φ. ιε.

Περὶ κουρᾶς καὶ ξυρήσεως.

Κουρὰ δὲ καὶ ξύρησις ἐν ἰατρικῇ παρελήφθησαν, ὡς κενοῦντα, καὶ ταῖς χρονίαις ἁρμόζοντα διαθέσεσιν. ἐπὶ δὲ κεφαλῆς ἀφαιρεῖν πρῶ-

laevigati. proprie vero convenire ischiadicis hoc cataplasma, quippe quod sinapismo sit efficacius, nos ipsi experientia atque usu didicimus.

Ex Menemacho. De psilothro. Cap. 14.

Psilothrum ex arte, quae cultui et odoratui est dicata, sumtum est. carnem in superficie vellicat. id quod ex rubore, quem affert, et materia, quae adurens est, plane patet. si tardarit, cutim ulcerat, pustulasque excitat. ejus actio minor est, quam dropacis: siquidem hoc carnem delicatam relinquit: dropax vero habitiorem et musculosiorem. hujus porro molestus est usus. caeterum oleosa pars a corpore abstergenda est, propterea, quod non adhaeresceret: * et in ejus usu multo tempore morandum esset. quocirca pedum lotiones, ad quas psilothrum adhibetur, modice unctas esse oportet, ne vis plane dissoluatur.

De tonsura et derasione. Cap. 15.

Tondendorum, abradendorumque pilorum usum medicina accepit, evacuandi causa: estque is ad diutinas affe-

5) Rectius videtur, ψιλώθρου, a ψιλόω. Ita quoque in principio Codicis, in indice. Theophr. H. P. p. 1178. διὸ καὶ εἰς ψίλωθρον χρήσιμον.

6) Codex: ἐπιπόλεως. Mox, post δῆλον, interposuerim δ᾽.

7) φοινίσσειν superius aliquoties legitur.

8) De hoc vide paullo ante cap. 12.

9) Ita Codex, sed litterae ο. ab alio inscriptum υ: id est, εὐτρυφ.

10) Codex: προαποσμίξαι.

11) Forte: χρόνιον, intellecto δεῖ, ex vicino.

12) Hic in marg. legitur: ἴσως· ἐπιλουσίας. Id ergo addendum censuit.

13) Dissentit interpretatio Rasarii.

τον τὰς τρίχας δεήσει μαχαίρας· εἶτα ξυρᾷν, εἶτα καὶ τῇ ἀναξυρήσει χρῆσθαι. ἡ δὲ τῶν ἀτριχούντων ξύρησις ἐστι καθαρωτέρα καὶ πρᾳοτέρα τῆς ἐν χρωτὶ κουρᾶς· διὰ δὲ συμπεπληγμένην 14) καταβροχὴν καὶ τρίψιν, ὀχληροτέρα γίνεται, καὶ μᾶλλον, ἐπὶ βαθείας κόμης. τῆς 15) δὲ κουρὰ, ἡ παραπλήσιος τῇ ξυρύσει ψιλοῦσα τὰς τρίχας. ἔχει τὶ πληκτικόν. ὅθεν ἐπὶ τῶν ἐυτρέπτων, 16) ἐυαφῶς αὐτῇ καὶ πρᾴως χρηστέον. ὅταν μέντοι δέῃ μετὰ τοῦ σικύας προσβάλλειν, ἐπιξυρητέον τὸν τόπον, ὥστε προπεσεῖν 17) αὐτάς. οὐδὲ γὰρ ἔτι 18) χρήζειτο ταύτης διαβροχῆς τε καὶ τρίψεως. ἐμποιεῖ μὲν οὖν διαπνοὴν ἡ πρᾳεῖα κουρὰ καὶ ξύρησις· ἐπιτήδεια δὲ παρέχεται τὰ μέρη καὶ πρὸς ἄλλα βοηθήματα δραστικά.

Κ Ε Φ. ιϛ.

Περὶ κτενισμοῦ. 19)

Ἐπὶ τῶν γυναικῶν, τῶν τὴν ἐκ τῆς τριχώσεως ἐυπρέπειαν προτιμουσῶν τῆς ὑγείας, τοπικοῦ βοηθήματος ὁ κτενισμὸς χώραν ἐπέχει τῆς τρίψεως, ἐνεργέστερον ὄφελος 20) καθ' ἑκάστην τριχὸς ἔκφυσιν ἑλκομένης τῆς σαρκός. οἱ 21) δὲ πυκνοὶ τῶν κτενῶν ὀδόντες βιαιότερον ἐπισπῶνται τὰς τρίχας.

ctiones accommodatus. In capite autem capilli erunt forfice praecidendi, tum radendi: et abrasione etiam utendum. derasio vero partium, in quibus capilli non sunt, purior est et mansuetior, quam sit cutis tonsura: verum propter irrigationem et frictionem molestior est, et magis etiam in profunda coma. tonsura vero, quae aeque ac derasio capillis caput nudat, habet, nescio quid, sensum tentans. quocirca in iis, qui facile mutantur, tactu leni et mansueto utendum est. sed, cum opus est, cucurbitulas etiam admovere, locus abradendus est, ut ipsae possint excidere. quo sane tempore irrigatione et frictione nihil praeterea fuerit opus. caeterum mitis tonsura et derasio perspiratum parat: partesque ad alia efficacia remedia paratas et idoneas reddit.

De pectendis capillis. Cap. 16.

In mulieribus, quae ornatum capillorum sanitati anteponunt, pro locali remedio, pectere comam, vicem gerit frictionis. efficaciusque prodest, cum caro ad cujusque capilli exortum, trahatur, sique dentes pectinum densiores fuerint, maiore etiam vi capillos attrahent.

---

14) Sic, non συμπεπλεγμένην. Rasarius id praetermisit. συμπλήττειν est *collidere*. Habet hoc Demetr. Phaler. edit. Gale p. 46. 49. Ibidem est σύμπληξις p. 34. 65. 122. 174. Sed id non est hujus loci.

15) Ex vicino κόμης, scripsit τῆς. Suspicor: ἡ δὲ κουρὰ — παραπλησίως.

16) εὔτρεπτος proprie est *mutabilis*. Ergo etiam is, *qui facile afficitur*. Mox fortasse legendum: δέῃ καὶ σικύας. Τοῦ prorsus alienum est.

17) Forte, προσπεσεῖν.

18) In syllaba το rasurae sunt vestigia. Ante quoque χρήζει videtur separatum esse ab το. Forte: χρήζει τοιαύτης.

19) A κτενίζω.

20) Codex: ὤφελον.

21) In Codice, et correctiones, et vitia sunt. Primo αἱ, seu, οἱ δ' ἂν, sed ἂν deletum. Voluit fortasse aliquis, οἱ δ' ἂν In ultima syllaba οι, in πυκνοὶ etiam correctum. Forte fuerat, αι. Βιαιότερον ante se adhuc habet οἱ ἐκ, seu, οἱ ἐν. Poenitet hujuscemodi memorare. Tandem legitur, ἐπισῶνται. Sic.

Κ Ε Φ. ιζ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ κατακτενισμῶν. 22) Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Τοὺς τῆς κεφαλῆς κατακτενισμοὺς, ἐν μὲν ταῖς πρώταις ἡμέραις παραιτητέον, οὔτε ἀναγκαίους, οὔτε λυσιτελεῖς ὄντας. μετὰ δὲ τὸ 23) πρὸ τροφῆς ἄλειμμα καὶ πρόσκλυσμα, εἴπερ ἔθος ἔχοιεν, παραληπτέον, μέχρι τοῦ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν 24) ἀσκύλτως διαπονῆσαι. εἰ δέ τι ἔξωθεν παρεπιφαίνοιτο σύμπτωμα, οἷον ἄλγημα κεφαλῆς, ἢ κατάῤῥους νεοσύστατος, 25) ἢ ἐξανθήματα, ἢ στάζον αἷμα, ἢ καί τις ἄλλη ὑπόνοια φαύλη, παραιτητέον.

Ex Herodoto. De pectenda coma. Ex libro de remediis extrinsecus occurrentibus. Cap. 17.

Ne caput pectatur primis quidem diebus, cauendum est. neque enim necessarium est, neque utile. post unctionem vero, quae ante cibum adhibetur, et post clysteris usum, si ita consueverint, pectendum erit, donec partes capitis nulla molestia afficiantur. si vero aliquod symptoma extrinsecus appareat, ut dolor capitis, ut defluxio, quae nuper constiterit, aut exanthemata, aut sanguis stillans, aut alia quaedam mala suspicio subsit, omittendum est.

Κ Ε Φ. ιη.

Περὶ διασφίγξεως καὶ κατειλήσεως. Ἐκ τῶν Ἡροδότου.

Παραληπτέον διάσφιγξίν τε καὶ κατείλησιν ἐν παντὶ μέρει τῆς νόσου, καὶ πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ, καὶ κατὰ τὰς τούτων 26) ἀρχάς. καλὸν μὲν οὖν διαδεῖν καὶ κατειλεῖν πρὸ μιᾶς ἢ δυεῖν ὡρῶν. εἰ δ᾽ ἀγνοηθεῖεν οἱ τῶν ὑπόπτων 27) καιροὶ, καὶ γενομένων τῶν παροξυσ-

Herodoti. De perstrictione et interceptione. Cap. 18.

In quacunque morbi parte perstrictio, interceptioque, et ante accessionem, et in ejus initio, adhibenda est. Colligare ergo et intercipere partes una, aut duabus ante horis, est accommodatum. si vero tempora suspecta ignoren-

22) In indice capitum, a principio Codicis, κατακτενισμοῦ.

23) In Codice: προτροφῆς et πρόσκλυσμα, sed littera σ. in προσκ. puncto notata, ut tollenda.

24) In marg. ἴσως· ἀσκύλλως. Σκύλλειν habet Herodian p. 211. 296 Ἄσκυλτος habet Sext. Empir. p. 15. Euseb. Hist. Eccl. 4, 15. ἀσκύλτως ἐπιμεῖναι τῇ πυρᾷ. De proximo διαπονῆσαι subdubito. Forte, διατεθῆναι, διαναπαῦσαι.

25) νεοσύστατα opponuntur τοῖς χρονίοις καὶ παλαιοῖς, *quae novissime acciderunt.*

26) Nimirum, παροξυσμῶν. Διάσφιγξις in lexicis non reperitur. Διασφίγγειν tamen notum est. Ac, ni fallor, superius etiam hoc occurrit. κατείλησις aeque bene se habet. Mox est κατειλεῖν. Vocabulum κατείλησις, sed alio sensu, est apud Diog Laërt. lib. 10. p. 418. 419. Mox h. l. est διαδεῖν, quod idem est, ac διασφίγγειν.

27) Τὰ ὕποπτα hoc loco idem notat, quod superius, hoc ipso libro, cap. 17. in fine: ὑπόνοια φαύλη. Morbi enim non nulli suspiciones solum movere solent, non aperte se prodere. In his acuto et perspicaci et attento medici opus est ingenio.

μῶν, οὐ πολλῆς μὲν ἔτι τῆς ἐξ αὐτῶν ὠφελείας δεησόμεθα. ὅμως χρηστέον ταῖς μὲν διαθέσεσι, 28) ἐπὶ τῶν μετὰ ῥίγους ἐπισημαινομένων. καὶ ἀλγούντων, καὶ σπωμένων, καὶ ῥευματιζομένων, καὶ αἱμοῤῥαγούντων, καὶ παλμῶν καὶ λυγμῶν, καὶ ἐμπνευματώσεων, καὶ ἀγρυπνιῶν. ταῖς δὲ κατειλήσεσι πάντας τοὺς κατὰ πάθος, ἢ 29) συμπτώματος ψυχομένους ὑπακτέον. δεῖ δὲ προσάγειν τὰς διασφίγξεις τοῖς εὐρυχωροτέροις ἀγγείοις, ἐν οἷς τὸ αἷμα πολὺ καὶ τὸ πνεῦμα. ἐπιτήδεια τοίνυν πρὸς διάσφιγξιν, βραχιόνων μὲν μέρη, τὰ πρὸς μασχάλαις καὶ καρποῖς· σκελῶν δὲ, τὰ πρὸς τοῖς βουβῶσι καὶ ἰγνύαις καὶ σφυροῖς. ἡ γὰρ ὁλκὴ τῶν νοσοποιῶν ὑλῶν οὕτως ἀνθέλκεται. ἡ δὲ κατείλησις ὠφελεῖ προστηίας, 30) κατέχουσα τὴν ὕλην καὶ τὴν φυσικὴν φυλάττουσα θερμασίαν, καὶ μάλιστα, εἰ μετὰ συναλείμματος προσάγοιτ' ἄν. ἐπιτήδειοι δὲ πρὸς ταῦτα τὰ βοηθήματα, οἵ τε κατὰ περίστασιν τὸ νευρῶδες πεπονθότες, ὡς ποδαλγικοὶ, καὶ ἀρθριτικοί· ἀπρόσφοροι δὲ, καὶ οἱ πρὸ τῶν παροξυσμῶν ἱδρωτικοὶ, καὶ ὅσοι μεθ' ἱδρώτων ἐπισημαινόμενοι. ἐπιτείνοιτο γὰρ ἂν αὐτῶν τὰ συμπτώματα, εἰ κατειληθεῖεν ἢ διαδεθεῖεν. ὁ δὲ τρόπος τῆς ἐνειλήσεως τοιοῦτος ἔστω. ἐκ μαλακῶν ἐρίων πλατεῖς κύκλους παρασκευάσαντες κατειλοῦμεν ἀπὸ δακτύλων ἄκρων χειρῶν μέχρι μασχάλων, καὶ ὁμοίως ἀπὸ βουβώνων ἄχρι δακτύλων· ἐπὶ πλέον τὲ τά τε κορονα 31) καὶ τὰ γόνατα, οἷς ῥᾳδίως γυμνοῦσθαι συμβαίνει, διὰ τὰς τῶν μερῶν συντά-

tur, accessionesque invaserint, non jam magnopere harum rerum auxilio indigebimus, veruntamen eis utendum est. atque affectionibus, quae cum rigore invadunt, itemque doloribus, convulsionibus, defluxionibus, sanguinis eruptionibus, palpitationibus, singultibus, inflationibus et vigiliis, perstrictio convenit. interceptio vero omnibus, qui vel ex morbo, vel ex symptomate refrigerantur, adhibetur. Perstrictiones autem vasis latioribus, in quibus multum sanguinis et spiritus est, admoveantur. Ergo ad perstrictionem aptae sunt partes brachiorum, quae ad alas et ad carpum pertinent: crurum vero partes, quae ad inguina, poplites, et malleolos sunt. hoc enim pacto attractio materiae, morbum gignentis, retrahitur et avertitur. Interceptio vero ad poplites adhibita prodest, quippe quae materiam contineat, naturalemque calorem fervet: idque praecipue facit, si cum unguine admoveatur. haec autem auxilia conveniunt iis, qui statis temporibus nervorum dolores sentiunt, cujusmodi podagrici et arthritici sunt: incommoda vero censentur iis, quibus ante accessionem sudores prorumpunt, et quos accessiones cum sudore conjunctae obsident. nam si vinculis exciperentur, eorum symptomata fierent diuturniora. Interceptionis ratio sit, ut lanae molles in latos orbes redigantur, hisque ab extremis manus digitis ad alas usque

28) Legendum arbitror, διαδέσεσιν, id est, διασφίγξεσιν.

29) Interponendum videtur ἐκ.

30) Ita Codex. Sed in littera ς. accentus deletus videtur. Rasarius videtur voluisse, πρὸς ἰγνύας.

31) Sic, sine accentu. Rasarius videtur conjecisse, κυρτά. Nisi ἄκρα legendum, aut, σκέλη. Ἄκρα mox aliquoties occurrit.

σεις τὲ καὶ συγκάμψεις· καὶ ἄλλως ὀλιγοσαρκότερα ὄντα, τάχιον καὶ ἐπὶ πλέον περιψύχεται. αἱ δὲ πιέσεις πρὸς δύναμιν γινέσθωσαν. χρώμεθα δὲ ἐν 32) εἰλήσεσι, καὶ τοιούτῳ τρόπῳ. τὰ τῶν ἐρίων ἀποσπάσματα τοῖς ἄκροις τὲ περιτιθέντες ἐπὶ 33) δεσμοῖς ἀραιοῖς ἄνωθεν κατειλοῦμεν, πρὸς δύναμιν πάλιν πιέζοντες. πάντων δὲ κατειληθέντων, ἐκ διαλειμμάτων ἅπτεσθαι δεῖ τῶν σφυγμῶν, μὴ λάθωμεν κακώσαντες τὰς δυνάμεις, μετὰ 34) τοῦ ἔξωθεν ἐπιθεωρεῖν, οἷον, χροιὰν, ἀναπνοὴν, ἀπόκρισιν, κατάκλισιν. 35) τοὺς δὲ ἐπιφαινομένους ἱδρῶτας, εἰ μὲν ἐπὶ διαμονὴν γίγνοιντο, μηδὲν ἐλαττομένης τῆς δυνάμεως, ἀγαθοὺς ἡγητέον, ἐπιμένοντας ταῖς κατειλήσεσιν. ἐν δὲ τοῖς παροξυσμοῖς, ἐπισχετέον, λύοντας τὰς ἐνειλήσεις. ἐπὶ δὲ τῶν ἐπισημαινόντων θερμασίαν τῶν ἄκρων, θέρους μὲν θᾶττον λυέσθωσαν χειμῶνος δὲ χρονιζέτωσαν. λύειν δὲ δεῖ τὰ ἐνειληθέντα οὐκ ὀρθῶς, 36) ἀλλὰ πρότερον καὶ βραχιόνων ἁπαλαῖς ταῖς χερσὶ ψηλαφήσαντας τὰ μέρη, καὶ τὰ προσκείμενα τῶν 37) συγχειμάτων,

brachium intercipiamus: eodemque modo ab inguinibus ad digitos usque pedum progrediemur. ac partes quidem pedis, quae incuruae ſunt, itemque genua pluribus lanis excipiemus, quoniam hae partes tum extendendo, tum flectendo ſacile denudentur, cum alioqui carnis copia ſit in eis perexigua, atque ita immoderatius refrigerentur, compressiones vero pro virſbus fiant. Intercipiemus etiam particulas hoc modo. lanarum carpta extremitatibus ſuperdamus, et vinculis laxis ſuper excipimus, et pro viribus iterum premimus. ubi omnes partes fuerint interceptae, pulsus eſt per intervalla contingendus, ne vitiari vires nos lateat. quo in casu debemus etiam exteriora contemplari, ut colorem, ut respirationem, excretionem atque decubitum: sudores vero, qui erumpent, si ex mora fiant interceptionis, in eaque perseverent, ac vires nihil minuantur, boni sunt judicandi. In accessionibus vero cessandum, et interceptiones soluendae. in iis vero, quae calorem extremorum invadendo augent, aeſtate citius expediendae interceptiones ſunt: hyeme vero diutius immorentur. Quae antem intercepta ſunt, non sunt directo exoluenda: ſed partes brachio-

32) Credo, uno vocabulo, ἐνειλήσεσι.

33) Forte junctim, ἐπιδέσμοις.

34) Forte: μετὰ τοῦ καὶ τὰ ἔξωθεν.

35) Codex ex correct. κατάκλησιν, antea κατάκλισιν. Forte: κατείλησιν.

36) Forte: εὐθέως aut ἀθρόως.

37) Rosarius hoc omisit. Forte συγχρισμάτων, *unguenta*. v. Dioſcor. 1, 116 p. 124. Aut συγκριμάτων. Σύγκριμα dicitur etiam de corpore. Ergo intelligit proximas brachiis corporis partes. Mox eſt in Codice, περιβολέοις σκεπῶν, quae correxi.

ἀφελόντας, θέρους μὲν, τοῖς περιβολαίοις σκέπειν δεῖ· χειμῶνος δὲ, χερσίν. ὑποβληθέντα γὰρ ἀθρόως τῷ ἀέρι, ψύχεται. λύομεν δὲ καὶ τὰ λοιπὰ μέρη, παραινοῦντες ἡσυχάζειν αὐτοῖς, καὶ, εἰ δυνατὸν, μιᾷ 38) κατακλίσει χρῆσθαι.

rum teneris manibus contrectantes, et ea, quae circumjecta sunt, auferentes, aestate contegere togis oportet, hyeme vero manibus. nam aëri confertim expositae refrigerantur. caeteras quoque partes exsolvimus, quiete eisdem imperata; sique fieri possit, ut unico decubitu utantur.

Περὶ διαδέσεως.

Αἱ διαδέσεις γιγνέσθωσαν τὸν τρόπον τοῦτον. 39) τελαμῶνας πλατεῖς ἐξ ἐρίων στρεπτῶν ἢ πιλωτῶν, ἢ ἐσθήτων λαβόντες προανατετριμμένους, τοῖς ἄκροις περιθήσομεν, στοχαζόμενοι τοῦ μὴ παραθλίψαι τὴν σάρκα. πιέζειν δὲ πεδηνίως μετ' εὐτονίας, ὅπερ συμβήσεται εὖ, ἂν ἁπαλοὶ καὶ πλατεῖς ὦσι, καὶ μετὰ δευτέραν περιείλησιν μᾶλλον σφίγγωνται. οὐκ ἐγκοπήσεται γὰρ ἡ σὰρξ, ἀλλὰ πιεσθήσεται. τῆς δὲ αὐτάρκους διαδέσεως μέτρον ἄριστον, ἐπαναστῆναι πᾶσαν τὴν κύκλῳ τῶν διαδεδεμένων σάρκα μετὰ ἐρυθήματος, καὶ τῆς τῶν ἀγγείων διεγέρσεως, φυλαττομένων ἡμῶν πάλιν τὸ ἐπιπλέον πιέζειν, μήποτε ναρκήσῃ τὰ μέρη, καὶ ὀδύνης αἴτιοι γενώμεθα. μέτρον δὲ ἄριστον τούτων, ἥ τε τοῦ ῥίγους ἀπαλλαγὴ, καὶ ἡ περὶ τοῖς ἄκροις θερμασία, ἐπιδεδωκυίας δηλονότι τῆς ἐπιτημασίας. ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν, ἡ τῶν συμπτωμάτων.

De deligatione.

Deligationes fiant ad hunc modum. lata vincula ex lana contorta, aut constricta et coacta, aut vestes attritas capimus, extremitatibusque circumponimus, et, adhibita cura, ne carnes contundantur, comprimendum obsequenter est, ut firmiter liges. quod rite procedet, si vincula, et lata, et lenia fuerint. sed magis etiam constringuntur post secundam comprehensionem. neque enim caro offendetur, sed comprimetur. optima vero deligationis, quae satis sit, mensura est, ut tota caro, quae circum partes deligatas est, cum rubore insurgat, nosque vasorum excitationem observando, iterum vehementius comprimamus, cavendo, ne particulae in stuporem cadant, nosque doloris causam afferamus. optimus autem hujusce rei terminus est, depulsio rigoris et extremorum calor: cum scilicet invasio se remittit. in caeteris vero, cum symptomata remittuntur.

38) Forte: κατακλήσει.

39) Vide interpretes ad Pollucem p. 459. 739.

ΚΕΦ. ιθ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ὑποθυμιαμάτων. Ἐκ τοῦ α. λόγου τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων.

Ὑποθυμιάσει χρώμεθα ἐπὶ γυναικῶν πνιγομένων ὑστερικῶς, ἢ τῆς ὑστέρας προπεπτωκυίας, ἢ ψύξεως, ἢ ξηρότητος, ἢ πολλῆς ὑγρότητος περὶ τὴν ὑστέραν οὔσης· ἐπί τε ἐπιληπτικῶν, καὶ ἑτεροκρανικῶν, 40) καὶ ὀρθοπνοϊκῶν, καὶ ἀσθματικῶν, καὶ καταῤῥοϊκῶν, κυνικῶς τε σπωμένων. 41) ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ὑστερικῶν πνιγμῶν, καὶ 42) προπτώσεως, καὶ ἀποστροφῶν, ὑποθυμιᾶν σμύρναν, ἢ λιβανωτὸν, ἢ βδέλλιον. εἰ μὲν οὖν δύναιτο ἡ γυνὴ καθῆσθαι, καθίσαντες αὐτὴν ἐπὶ 43) μαιωτικοῦ δίφρου περιστείλαντες ἰσχυρῶς ἱματίοις, ὥστε μηδὲν ἄλλο μέρος, πλὴν τὸ πρόσωπον γεγυμνῶσθαι. εἰ δὲ μὴ δύναιτο καθίσαι, διὰ τὴν πνίγα, ἢ διὰ τὴν ἀσθένειαν, ἀνακειμένην ὑποθυμιατέον, τοῦ πυρὸς ὑπὸ τοῖς ἱματίοις σκεπομένου. ἐπὶ δὲ προπτώσεως, τοῖς δυσώδεσιν ὑποθυμιατέον, οἷον βδέλλαις κνισσουμέναις, 44) πτεροῖς καιομένοις, ἢ θριξὶν, ἢ ἐρίοις, ἢ σπόγγοις. ἢ οὕτω παρασκευάσωμεν, βαλόντες εἰς χύτραν καινὴν οἶνον, ἐμπάσαντες εἰς αὐτὸν, ἐπὶ μὲν ψύξεως σμύρναν λείαν, ἄμωμον, κασίαν· ἐπὶ δὲ ξηρότητος, σάμψυχον, στάχος, κρόκον· ἐπὶ δὲ ὑγρότητος, ὄξος, γλή-

Antylli. De suffitionibus. Ex primo libro, qui est de iis, quae extrinsecus occurrunt. Cap. 19.

Suffiunt medici mulieres, quae ex utero suffocantur, sive uterus procidat, sive refrigeratus, sive siccatus, sive multo humore perfusus sit. Utimur quoque suffitu in morbis comitialibus, heterocrania, capitis dolore, in recta cervice spirantibus, in asthmaticis, in iis, qui defluxione vexantur, et in iis, qui canina convulsione capiuntur. In uteri vero suffocationibus, et casu, atque aversione, mulieres suffiant se myrrha, aut thure, aut bdellio. si vero sedere mulier possit, in sella, qua parturientes utuntur, collocabimus, et totam pannis diligenter circumvallabimus, ut nulla pars nuda, praeter faciem, sit. si vero sedere, aut propter suffocationem, aut propter imbecillitatem non possit: suffienda erit igni sub vestibus contecto. Ubi vulva procidit, tetris odoribus suffienda, ut hirudinum nidore, pennis, aut capillis, aut lanis, aut spongiis combustis. Vel ita suffitum parabimus. conjecto in ollam novam vino, haec inspergemus, atque ita suffitus fiet. Cum vulva refrigerata est, myrrham tritam,

40) De hoc jam monitum. Vide Galen. in defin. med. in ἑτεροκρανία.

41) κυνικὸς σπασμὸς notatur ab Aretaeo lib. I. cap. 7. Aet. 6, 30. Celso. 4, 2.

42) Paulo ante est προπίπτειν de re eadem v. Paul. Aegin. 3, 72. Memoratur etiam πρόπτωσις ὀφθαλμοῦ, δακτυλίου. Mox fortasse, καὶ ἐπὶ στρόφων v. Ruf. Ephes. p. 215. edit. Mosq.

43) Mox hoc recurrit. Dicitur etiam μαιευτικός.

44) Uno et duplici σ. scribitur. Vide mox notam 64. Versu ultimo in Cod. est στάχος. Forte: στόχυν aut στάχυας. v. pag 312.

χωνα, ἴρω, θύμον· πόμα 45) δὲ ξύλινον ἐπιθέντες τῇ χύτρᾳ, τετρημμένον 46) κατὰ μέσον, προσαλείψωμεν τὸ πόμα τοῖς χείλεσι τῆς χύτρας, ἢ πηλῷ κεραμικῷ, ἢ σαιτί· εἰς δὲ τὴν ὀπὴν κάλαμον εὐθύτρητον 47) ἐναρμόσωμεν, καὶ τούτου τὴν ἐναρμογὴν, 48) ὡς μηδεμίαν εἶναι παραπνοήν· τῷ δὲ ἑτέρῳ πέρατι τοῦ καλάμου μολιβοῦν 49) σωλήνιον περιαρμόσωμεν, λεῖον κατὰ τὸ χεῖλος· τὴν δὲ γυναῖκα καθίσωμεν ἐπὶ δίφρου μαιωτικοῦ, ἔχοντος ἐκκοπὴν κατὰ μεσότητα· ἔπειτα τὸ πῦρ ὑποθέντες, πρᾶον 50) τῷ δίφρῳ τὸν κάλαμον ἐκβαλόντες. ἔστω δὲ τοιοῦτος τὸ μῆκος, ὥστε βραχύναν 51) τελῶς ὑπερέχειν τοῦ δίφρου τὸ περιηρμοσμένον 52) αὐτοῦ μολίβιον, ὃ κελεύομεν προστιθέναι τῷ στόματι τῆς ὑστέρας, καὶ οὕτω τὴν χύτραν πυράσομεν. 53) πυρουμένης γὰρ αὐτῆς ἀτμὸς ἀναβήσεται ἀπὸ τῶν ἐγκειμένων, καὶ διοδεύσας διὰ τοῦ καλάμου εἰς τὴν ὑστέραν ἀφίξεται. περίκειται γὰρ τὸ μολίβιον προσηνείας 54) χάριν, ἵνα μὴ ἐπινύττῃ ὁ κάλαμος. μετὰ δὲ τὴν αὐτάρκη πυρίαν, ἔτι ἐγκειμένου

amomum, casiamque adhibemus: cum exsiccata eſt, sampsuchum, ſpicam, crocumque: cum nimio eſt humore perfusa, acetum, pulegium, itida, thymumque. Poculum vero ligneum in ollam coniicimus, quod in medio sit perforatum: poculumque labris ollae agglutinamus, aut luto figulorum, aut paſta. in foramen vero calamum, recta perforatum ponimus, atque ita aptamus, ut nulla sit perspiratio: alteri vero calami extremitati fiſtulam plumbeam aptamus, cujus lene sit labrum. mulierem ipsam in sella, ad partum edendum accommodata, cujus effractum medium sit, collocamus: tum ignem leniter sellae subjicimus, et in sellam calamum imponimus. eſto vero calami tanta longitudo, ut plumbea, fiſtula calamo aptata, sellam excedat. fiſtulam hanc ori vulvae admoveri jubemus, atque ita ignem ollae ſubdimus: quo incendente, vapor ex iis, quae in olla sunt, elatus, et per calamum transiens, in uterum perveniet: circumdatur autem plumbum mansuetu-

45) *Poculum* hoc reddidit Rasarius. Ego credo, πῶμα, *operculum*. Mox rursus πόμα, ac deinde, πιλῷ pro πηλῷ.

46) Immo, τετρημένον. Xenoph. Oecon. 7, 40. Plato Phaedon. § 60. Diog. Laërt. p. 67.

47) Ita correxi, loco εὐθύτριτον. Multoties ergo hic scriba permiscuit litteras et ſyllabas.

48) Deeſt verbum, ut προσαλείψωμεν.

49) Ita habet Polyaen. p. 774. In Codice eſt, μολίβουν.

50) Forte: πρᾴως, et mox, ἐμβαλόντες.

51) Loco iſtorum monſtrosorum vocabulorum conjicio: ὥστε βραχὺ παντελῶς.

52) Forte: αὐτῷ.

53) Mox eſt: πυρουμένης. Forte ergo: πυρώσωμεν.

54) Codex: προσηνίας.

τοῦ καλάμου, ἡ χύτρα τοῦ πυρὸς ἀφαιρείσθω. ἐὰν γὰρ, ἀνιόντος τοῦ ἀτμοῦ, ἔτι ζέοντος, ὁ κάλαμος ὑφαιρέθη, 55) κατακαίεται ὁ κόλπος ὁ γυναικεῖος. ἐπὶ δὲ ἐπιλείπτων, ὑπὲρ τοῦ διαγνῶναι, εἰ εἰσὶν ἐν τῷ πάθει, 56) γαγάτην ὑποθυμιάσωμεν. 57) ὑπὲρ δὲ τούτους κεμματιζοτένους. ἐπεγερθῆναι, καστόριον, θριξὶ κεκαυμέναις, θείῳ, ἐλέφαντος 58) ῥινίσματι, κέρατι ἐλεφαντείῳ, ἵππου 59) λειχῆνι· ἐπὶ δὲ ἑτεροκρανικῶν, 60) καὶ σκοτωματικῶν, καὶ κυνικῶς σπωμένων, ἐξ πύλλου καὶ κισσοῦ φύλλοις, μανδραγόρᾳ, μαράθῳ. ἀσθματικοὺς δὲ καὶ ὀρθοπνοϊκοὺς ὑποθυμιατέον θείῳ, ἀβροτόνῳ, ὑσσώπῳ, ἡδυόσμῳ. δεῖ δὲ καθημένους ὑποθυμιᾶσθαι, περιστελλομένους ἱματίοις, τὸ πῦρ ἔχοντες μεταξὺ τῶν σκελῶν, καὶ 61) κεμφότας ἕλκειν κεχηνῶς τῷ στόματι τὴν πνοήν. μετὰ δὲ τὴν ὑπόθεσιν, 62) διακλύζεσθαι χρὴ μελικράτῳ τοὺς ἄλλους· τοὺς δὲ περὶ τὸν θώρακα ἔχοντας διάθεσιν, γάλακτι.

dinis causa, ut ne calamus locum vellicet. Postquam satis fomenti adhibueris, calamo adhuc vulvae insidente, olla ab igni auferatur. nam, si calamus subducatur, cum vapor ascendens adhuc fervet, sinus muliebris exuritur. In comitialibus vero, ut cognoscamus, utrum eo morbi genere teneantur, ex gagate lapide suffitus fiet: ut autem, qui comate opprimuntur, expergiscantur, ex castorio, capillis combustis, sulfure, eboris rasura, cornu cervino, et equina ungula. in iis, quibus altera capitis pars dolet, qui heterocranici vocantur, itemque in scotomaticis, et qui canina convulsione corripiuntur, ex serpillo, hederae foliis, mandragora, et foeniculo: in asthmaticis, et recta cervice spirantibus, ex sulfure, abrotono, hyssopo, et menta. Quibus suffitus adhibentur, sedere debent, pannisque circumtegi, et ignem in mediis cruribus habere: et inclinatos hianti ore spiritum attrahere. Ubi suffitus adhibitus fuerit, caeteri colluendi sunt melicrato: qui vero thoracem male affectum habent, lacte.

55) Forte. ὑφαιρεθείη. Paullo post corrigendum, ἐπιληπτων.

56) Ita in marg. In textu: γαγώτην.

57) Ita ad litteram, puncto etiam interposito, Codex. Lego: ὑπὲρ δὲ τοῦ κωματιζομένους ἐπεγερθῆναι, καστόριον. Κῶμα est καταφορὰ εἰς ὕπνον, uti medici explicant.

58) Est etiam, ῥίνημα.

59) Cod. λιχῆνι.

60) Dicitur morbus iste, ἑτεροκρανία et ἡμικρανία. Mox Codex: σκοτοματικῶν. Σκότωμα morbus iste appellatur. Aret. περὶ χρον. παθ. 1, 3. Inde σκοτωματικοί. v. Galen. in Def. med.

61) Conjicio: κεκυφότας. Mox [illegible] ...ιως, quod descendit a κεχηνώς. Nisi aliquis malit, κεχηνότι.

62) Hoc mihi susp[illegible] ...τιν. De ea enim hactenus dictum est

χῶνα, ἴριν, θύμον· πόμα 45) δὲ ξύλινον ἐπιθέντες τῇ χύτρᾳ, τετρημμένον 46) κατὰ μέσον, προσαλείψωμεν τὸ πόμα τοῖς χείλεσι τῆς χύτρας, ἢ πηλῷ κεραμικῷ, ἢ στατί· εἰς δὲ τὴν ὀπὴν κάλαμον εὐθύτρητον 47) ἐναρμόσωμεν, καὶ τούτου τὴν ἐναρμογὴν, 48) ὡς μὴ δεμίαν εἶναι παραπνοήν. τῷ δὲ ἑτέρῳ πέρατι τοῦ καλάμου μολιβοῦν 49) σωλήνιον περιαρμόσωμεν, λεῖον κατὰ τὸ χεῖλος· τὴν δὲ γυναῖκα καθίσωμεν ἐπὶ δίφρου μαιωτικοῦ, ἔχοντος ἐκκοπὴν κατὰ μεσότητα· ἔπειτα τὸ πῦρ ὑποθέντες, πράον 50) τῷ δίφρῳ τὸν κάλαμον ἐκθαλόντες. ἔστω δὲ τοιοῦτος τὸ μῆκος, ὥστε βραχύναν 51) τελῶς ὑπερέχειν τοῦ δίφρου τὸ περιηρμοσμένον 52) αὐτοῦ μολίβιον, ὃ κελεύομεν προστιθέναι τῷ στόματι τῆς ὑστέρας, καὶ οὕτω τὴν χύτραν πυράσομεν. 53) πυρουμένης γὰρ αὐτῆς ἀτμὸς ἀναβήσεται ἀπὸ τῶν ἐγκειμένων, καὶ διοδεύσας διὰ τοῦ καλάμου εἰς τὴν ὑστέραν ἀφίξεται. περίκειται γὰρ τὸ μολίβιον προσηνείας 54) χάριν, ἵνα μὴ ἐπινύττῃ ὁ κάλαμος. μετὰ δὲ τὴν αὐτάρκη πυρίαν, ἔτι ἐγκειμένου

amomum, casiamque adhibemus: cum exsiccata eſt, sampsuchum, ſpicam, crocumque: cum nimio eſt humore perfusa, acetum, pulegium, itida, thymumque. Poculum vero ligneum in ollam coniicimus, quod in medio sit perforatum: poculumque labris ollae agglutinamus, aut luto figulorum, aut paſta. in foramen vero calamum, recta perforatum ponimus, atque ita aptamus, ut nulla sit perspiratio: alteri vero calami extremitati fiſtulam plumbeam aptamus, cujus lene sit labrum. mulierem ipsam in sella, ad partum edendum accommodata, cujus effractum medium sit, collocamus: tum ignem leniter sellae subjicimus, et in sellam calamum imponimus. eſto vero calami tanta longitudo, ut plumbea, fiſtula calamo aptata, sellam excedat. fiſtulam hanc ori vulvae admoveri jubemus, atque ita ignem ollae ſubdimus: quo incendente, vapor ex iis, quae in olla sunt, elatus, et per calamum transiens, in uterum perveniet: circumdatur autem plumbum mansuetu-

45) *Poculum* hoc reddidit Rasarius. Ego credo, πῶμα, *operculum*. Mox rursus πόμα, ac deinde, πιλῷ pro πηλῷ.

46) Immo, τετρημένον. Xenoph. Occon. 7, 40. Plato Phaedon. § 60. Diog. Laërt. p. 67.

47) Ita correxi, loco εὐθύτριτον. Multoties ergo hic scriba permiscuit litteras et ſyllabas.

48) Deeſt verbum, ut προσαλείψωμεν.

49) Ita habet Polyaen. p. 774. In Codice eſt, μολίβουν.

50) Forte: πράως, et mox, ἐμβαλόντες.

51) Loco iſtorum monſtrosorum vocabulorum conjicio: ὥστε βραχὺ παντελῶς.

52) Forte: αὐτῷ.

53) Mox eſt: πυρουμένης. Forte ergo: πυρώσωμεν.

54) Codex: προσηνίας.

τοῦ καλάμου, ἡ χύτρα τοῦ πυρὸς ἀφαιρείσθω. ἐὰν γὰρ, ἀνιόντος τοῦ ἀτμοῦ, ἔτι ζέοντος, ὁ κάλαμος ὑφαιρέθη, 55) κατακαίεται ὁ κόλπος ὁ γυναικεῖος. ἐπὶ δὲ ἐπιλειπτων, ὑπὲρ τοῦ διαγνῶναι, εἰ εἰσὶν ἐν τῷ πάθει, 56) γαγάτην ὑποθυμιάσωμεν. 57) ὑπὲρ δὲ τούτους κεμματιζοτένους. ἐπεγερθῆναι, καςόριον, θριξὶ κεκαυμέναις, θείῳ, ἐλέφαντος 58) ῥινίσματι, κέρατι ἐλεφαντείῳ, ἵππου 59) λειχῆνι· ἐπὶ δὲ ἑτεροκραικῶν, 60) καὶ σκοτωματικῶν, καὶ κυνικῶς σπωμένων, ἑρπύλλου καὶ κισσοῦ φύλλοις, μανδραγόρᾳ, μαράθῳ. ἀσθματικοὺς δὲ καὶ ὀρθοπνοϊκοὺς ὑποθυμιατέον θείῳ, ἀβροτόνῳ, ὑσσώπῳ, ἡδυόσμῳ. δεῖ δὲ καθημένους ὑποθυμιᾶσθαι, περιςελλομένους ἱματίοις, τὸ πῦρ ἔχοντες μεταξὺ τῶν σκελῶν, καὶ 61) κεμφότας ἕλκειν κεχηνῶς τῷ ςόματι τὴν πνοήν. μετὰ δὲ τὴν ὑπόθεσιν, 62) διακλύζεσθαι χρὴ μελικράτῳ τοὺς ἄλλους· τοὺς δὲ περὶ τὸν θώρακα ἔχοντας διάθεσιν, γάλακτι

dinis causa, ut ne calamus locum vellicet. Postquam satis fomenti adhibueris, calamo adhuc vulvae insidente, olla ab igni auferatur. nam, si calamus subducatur, cum vapor ascendens adhuc fervet, sinus muliebris exuritur. In comitialibus vero, ut cognoscamus, utrum eo morbi genere teneantur, ex gagate lapide suffitus fiet: ut autem, qui comate opprimuntur, expergiscantur, ex castorio, capillis combustis, sulfure, eboris rasura, cornu cervino, et equina ungula. in iis, quibus altera capitis pars dolet, qui heterocranici vocantur, itemque in scotomaticis, et qui canina convulsione corripiuntur, ex serpillo, hederae foliis, mandragora, et foeniculo: in asthmaticis, et recta cervice spirantibus, ex sulfure, abrotono, hyssopo, et menta. Quibus suffitus adhibentur, sedere debent, pannisque circumtegi, et ignem in mediis cruribus habere: et inclinatos hianti ore spiritum attrahere. Ubi suffitus adhibitus fuerit, caeteri colluendi sunt melicrato: qui vero thoracem male affectum habent, lacte.

55) Forte. ὑφαιρεθείη. Paullo post corrigendum, ἐπιλήπτων.

56) Ita in marg. In textu: γαγώτην.

57) Ita ad litteram, puncto etiam interposito, Codex. Lego: ὑπὲρ δὲ τοῦ κωματιζομένους ἐπεγερθῆναι, καςόριον. Κῶμα est καταφορὰ εἰς ὕπνον, uti medici explicant.

58) Est etiam, ῥίνημα.

59) Cod. λιχῆνι.

60) Dicitur morbus iste, ἑτεροκρανία et ἡμικρανία. Mox Codex: σκοτοματικῶν. Σκότωμα morbus iste appellatur. Aret. περὶ χρον. παθ. 1, 3. Inde σκοτωματικοί. v. Galen. in Def. med.

61) Conjicio: κεκυφότας. Mox [illegible] ... ως, quod descendit a κεχηνώς. Nisi aliquis malit, κεχηνότι.

62) Hoc mihi suspectum est. [illegible] De ea enim hactenus dictum est

ΚΕΦ. κβ.

Περὶ ἰσχαίμων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν ἰσχαίμων, τὰ μὲν τῷ 85) ψύχειν ἵστησι τὰς αἱμοῤῥαγίας· τὰ δὲ, τῷ στύφειν· τὰ δὲ, τῷ παρεμπλάσσειν· τὰ δὲ, τῷ ξηραίνειν· τὰ δὲ, τῷ καίειν. ὕδωρ μὲν οὖν ψυχρὸν, καὶ χυλὸς ψυλλίου, κωνείου, σέρεως, πολυγόνου, διὰ τὸ ψύχειν, ἵστησιν· ὄξος δὲ καὶ ὀξύκρατον, καὶ χυλὸς ἀνδράχνης, ἀρνογλώσσου, ῥοῦ. 86) συριακὸν ὑποκυστίδος, βαλαυστίου, διὰ τὸ στύφειν. ἔτι δὲ καὶ κικὶς, ἀκακία, 87) ὀμφάκιον, λεπὶς, ἰὸς· γύψος δὲ, καὶ καδμία, καὶ ψιμμύθιον, καὶ διαφανὲς 88) κεκαυμένον, καὶ σάμιος ἀστὴρ, καὶ γῆ σαμία, καὶ ἤλεκτρον, καὶ μίλτος λημνία, καὶ ἀράχνιον, καὶ μάννα, τῷ παρεμπλάσσειν. σπόγγος δὲ καινὸς, εἰς πίσσαν 89) ἀποβραχεὶς, τρύξ τε οἴνου, καὶ ὄξους, τῷ ξηραίνειν. μίσυ δὲ, καὶ χαλκῖτις, καὶ χάλκανθος, καὶ καυτήριον, τῷ καίειν καὶ συνάγειν 90) τὰ σώματα. δεῖ δὲ ἄρχεσθαι μὲν ἀπὸ τῶν ψυχόντων ἢ στυφόντων, ἐπὶ τελευταῖα δὲ τὰ καίοντα παραγίνεσθαι. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι 91) αἱ μὲν τῶν ἄλλων μερῶν αἱμοῤῥαγίαι, πλείστοις εἴδεσι τῶν ἰσχαίμων χαίρουσιν· αἱ δὲ

De iis, quae ſanguinem ſiſtunt Cap. 22.

Eorum, quibus ſanguis cohibetur, alia refrigerando, alia adſtringendo, alia agglutinando, alia ſiccando, alia adurendo, ſanguinis eruptiones ſupprimunt. ergo aqua frigida, pſyllii ſuccus, cicutae, ſeridis, et herbae ſanguinalis ſiſtit refrigerando. acetum vero, oxycratum, ſuccus portulacae, plantaginis, rhois Syriaci, hypocyſtidos, balauſtii, adſtringendo: itemque galla, acacia, acreſta, ſquama, aerugo, gypſum, cadmia, ceruſſa, diphryges uſtum, Samius aſter, terra Samia, electrum, rubrica lemnia: et aranearum tela, et manna thuris cohibet agglutinando. et ſpongia nova aceto imbuta, vini fex et aceti, exſiccando. at miſy, et chalcitis, et atramentum ſutorium, et cauterium, adurendo, et corpora congregando. Initium vero a refrigerantibus et adſtringentibus ducendum eſt, et ad extremum adhibenda ſunt adurentia. Illud porro ſcire convenit, aliarum partium eruptiones ſanguinis poſtulare plurima remedia ſanguinem ſupprimentia: eas vero, quae ab

85) Scriba negligens, ac fortaſſe linguae Graecae prorſus ignarus, aliquoties hic ſcripſit τὸ. loco τῷ. Id ergo correxi. ψύχειν, in ἰσχαίμων, mox hic ſynonymum habet ἵστησι. Utrumque eſt, *ſiſtere*, *inhibere*. Sed hoc in vulgus notum eſt.

86) Ita Codex: lege: ῥοῦ συριακοῦ, ὑποκυστίδος. Videatur eruditiſſimus Niclas ad Geopon. p. 1119 et Rufus Epheſius edit. Moſquenſis p. 229. De ὑποκυστὶς vide ibid. p. 230. Loco ὑποκυστὶς, ſcribitur etiam, ac rectius, ὑποκιστίς. v. Dioscor. p. 120.

87) Cod. ἀκακίας.

88) Recte in marg. διφρυγές. v. Dioscor. p. 674. Γῆ σαμία habet etiam Rufus Epheſius edit. Moſquenſis p. 231. ubi vide notam 86.

89) Raſarius *aceto*. Paullo ante et poſt dedi rurſus τῷ, loco τὸ, ante infinitivos.

90) Mollius hoc mihi videtur. Forte: συνάγχειν, *comprimere*, *conſtringere*.

91) ὅτι in margine ſolum eſt. Mox, loco ἃ, dedi αἱ, uti mox legitur. Mox, etiam χαίρουσιν ex margine recepi.

ἀπὸ ὑστέρας, καὶ 92) τὸν ἐν βάθει προσμένοντα καὶ ὄντα ὅλως ἀλλοτριοῦνται· ἧσσον δὲ καὶ τοῖς ψύχουσιν ὑπακούουσι. χαίρει δὲ ὑστέρα μὲν τοῖς στύφουσι μάλιστα. αἱ δὲ διὰ στόματος ἀναγωγαὶ, 93) οὔτε τὰ ξηραίνοντα προσδέχονται, οὔτε τὰ εἰρημένα. εὐαρεστοῦσι δὲ τοῖς παρεμπλάσσουσιν, οὐ μὴν πᾶσιν, ἀλλ' ὡς 94) ἀποθεῖναι δύνανται, καὶ ἀκίνδυνα καθέστηκε. ψιμμύθιον γὰρ, καὶ γύψος, καὶ καδμία, καὶ διαφανὲς, 95) δηλητηρίων ἔχει χώραν· ἐπὶ τῶν ἔξωθεν οὖν αἱμοῤῥαγιῶν ταῦτα ἐπιτήδεια παραλαμβανόμενα.

utero fluunt, quaeque in profundis partibus manent, et sunt, omnino aliter curari. nam minus parent refrigeranticus: quippe cum uterus adstringentibus praecipue delectetur. quae per os erumpunt, siccantia non admittunt, nec, quae modo diximus: sed iis, quae glutinant, curantur: sed ne iis quidem omnibus: verum imponi possunt, et quae periculo vacant. nam cerussa, gypsum. et diphryges, et cadmia veneni vim habent: quae quidem in sanguinis eruptionibus partium externarum convenienter adhibentur.

ΚΕΦ. κγ.

Περὶ κολλυρίων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Κολλύρια, τὰ μὲν ἰδίως λεγόμενα, ὀφθαλμοῖς προσφέρεται. λεανθέντα 96) δὲ, κοινῶς προσαγορευόμενα ὁλοκληρα, τα μὲν προστίθεται, τὰ δὲ ἐντίθεται. προστίθεται μὲν ὑστέρᾳ· ἐντίθεται δὲ 97) σύριγξι καὶ κόλποις. τὰ μὲν οὖν ὑστέρᾳ προστιθέμενα, καθαρτὶν τε προκαλεῖται, καὶ ἔμβρυα 98) ἐκ-

De collyriis. Ex eodem. Cap. 23.

Quae collyria proprie dicuntur, ea oculis adhibentur. laevigata vero, quae communiter integra nominantur, alia apponuntur, alia imponuntur. apponuntur autem utero: imponuntur vero fistulis, et finibus. quaeque utero adhibentur, purgationes provocant, et foetum educunt. ea autem ex colophonia

92) Conjicio interim: αἱ δὲ (αἱμοῤῥαγίαι) ἀπὸ ὑστέρας καὶ τῶν ἐν βάθει προσμενόντων καὶ ὄντων. Frustra autem, καὶ ὄντων adjectum, post προσμενόντων. Ergo forte: προσμενόντων, καιόντων (nimirum, ἰσχαίμων.) ὅλως ἀλλοτριοῦνται, id est, *alienae sunt, abhorrent*. Mox memorat ψύχοντα ἴσχαιμα et στύφοντα.

93) Nimirum, τοῦ αἵματος.

94) Forte: ἀλλ' οἷς ἀποθεῖναι, aut, ἃ ἀποθεῖναι. Rasarius in mente habuit, ἐπιθεῖναι, *imponere*, loco, *deponere*. Aut, ἀπωθῆσαι.

95) Vide supra notam 88. Nam et hic διφρυγὲς legendum videtur. Mox est: δειλητήριον, quod correxi.

96) Forte: λεανθέντα δὲ. τα κοινῶς, aut, τὰ δὲ κοινῶς. Mirum enim, eadem, et λεανθέντα, et ὁλόκληρα appellari. Ὁλόκληρα κολλύρια non legi, sed ξηροκολλούρια et ὑγροκολλούρια. Nam et κολλούριον dicitur.

97) V. Paul. Aegin. 4, 49. 6, 77. et de κόλπος. 4, 48. Κολλύριον inseritur etiam aliis corporis partibus, ut ἕδρᾳ, μυκτῆρσι, sicuti medici docent.

98) Miror sane, apud Hippocratem, Dioscoridem, et alios, memorari etiam medicamenta, quae embriones depellant, a pessumdent. Ea enim ars medica, si hoc nomine digna est, contra naturam est, sensumque cultioris humanitatis. Verum veteres etiam, apud plures gentes, recens natos infantes impune exponebant, quod multo etiam crudelius censeo. QUANTIS LAUDIBUS HIC PRAEDICANDA SUNT ROSSICI IMPERII INSTITUTA ET MANDATA, QUIBUS PUBLICIS SUMTIBUS CAUTUM EST, NE INFANS ULLUS, AUT LAESAE PUDICITIAE VIRGINIS, AUT EGESTATIS PARENTUM LEGITIMORUM CAUSSA, INTERITUI DEVOVENDUS SIT. QUIN IMMO MATRES INOPES DELATI INFANTULI PRAEMIOLUM ETIAM ACCIPIUNT,

βάλλει. σκευάζεται δὲ διά τε κολοφωνίας, καὶ σμύρνης, καὶ κράμβης ῥίζης, δικτάμνου καὶ ἐλατηρίου. δεῖ δὲ μῆκος μὲν εἶναι δακτύλων τεσσάρων τὰ κολλύρια, μύουρα 99) δὲ κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ κροκίδι περιελίσσας 100) ἢ λινῷ ἐπιμήκει, ὅπως μετὰ τὸ αὐτάρκη μεῖναι χρόνον ἐπισπασθῆναι 1) διὰ τῆς κροκίδος, ἢ τοῦ λινοῦ ἔξω. χρίεσθαι δὲ τὸ κολλύριον κυπρίνῳ. χρὴ δὲ φυλάσσεσθαι, ὡς μήτε φλεγμαινούσης, μήτε ὀδυνωμένης τῆς ὑστέρας προστεθῆναι. τὰ δὲ ἐντιθέμενα κολλύρια σύριγξί τε καὶ κόλποις, ὑπὲρ τοῦ παρακολλῆσαι 2) παραλαμβάνεται. γίνεται δὲ ταῦτα διὰ μέλιτος ἑφθοῦ, ἢ διὰ ταυροκόλλης, καὶ διὰ ἰοῦ, ἢ καὶ διὰ χαλκοῦ κεκαυμένου· τὰ δὲ ἐπὶ τῶν συρίγγων ἐντιθέμενα, ὑπὲρ τοῦ ἐκτυλῶσαι, σκευάζεται διὰ μέλιτος καὶ μίσυος, 3) καὶ χαλκάνθου, καὶ χαλκίτεως, καὶ λεπίδος μελαίνης, καὶ ῥίζης πρασίου καὶ κεδρίας, καὶ σέρεως. ἔστω δὲ ταῦτά τε καὶ τὰ ἐπὶ τῶν κόλπων, μήκει μὲν σύμμετρα τοῖς κόλποις ἢ τοῖς σύριγξι· πάχει δὲ ἐλάσσω, ὡς μὴ διεφηνεῖσθαι. 4) ἐντίθεται δὲ καὶ σπόγγος καὶ πάπυρος ἐσκελετευμένα λίνῳ, ἐπί τε κόλπων καὶ συρίγγων, ὑπὲρ τοῦ ἀναξηρᾶναι, εἰ τούτου δεοίμεθα. ἐπισπᾶται γὰρ

myrrha, et brassicae radice, dictamno, et elaterio conficiuntur. Debent autem collyria longitudinis quatuor digitorum esse: eorumque figura caudae muris esse similis. sunt etiam linamentis, aut filo oblongo appendenda, ut cum temporis, quod satis sit, permanserint, avelli foras queant. collyrium quoque cyprino ungendum. sed animadvertendum est, ne utero inflammato, aut dolenti, collyrium admoveatur. Quae vero fistulis et sinibus induntur, ea, ut agglutinentur, imponi solent. haec autem ex melle cocto fiunt. aut ex taurino glutine, aut ex aerugine, aut aere combusto. quae fistulis induntur, ea ad callos exterendos imponimus, fiuntque ex melle, mysi, atramento sutorio, chalcitide, squama nigra, radice marrubii, cedria, et seride. haec vero, et quae in sinus induntur, esto longitudinis paris fistulis, et sinibus. crassitudinis vero minoris, ne cunei instar imponantur. spongia quoque, et papyrus exsiccata ex lino inditur, et in fistulas, et in sinus, exsiccandi causa, si exsiccandi sit necessitas: trahunt enim hae ad se humorem: et ut dilatemus, aperiamusque ora fistula-

ALIAE VERO ULTRO ETIAM ANTE PUERPERIUM PUBLICE ALUNTUR ET CURANTUR. QUAE QUIDEM BENEFICIA PROXIME ACCEDUNT AD DIVINA.-

99) Erotian. p. 50. τὰ ἐκ πλάτους εἰς μύουρον ἠγμένα. μύουρα, quae ex latiori desinunt in acutum ac tenue.

100) περιελίσσας nullo modo potest esse ab περιελίσσω. Forte: περιειλήσας. Mox in Cod. est: μετὰ τὸ, (correxi, τὸ) αὐτάρκη.

1) ὅπως — ἐπισπασθῆναι. Addendum videtur δύναιτο.

2) Rasarii interpretatio, *imponi solent*, displicet. Forte voluit: *adhiberi solent*. Credo, esse errorem typothetae. *Imponi* prorsus est contrarium τῷ *induntur*, seu, *inseruntur*.

3) Ita Codex. Idem Dioscor. V, 71. p. 672. et Athenaeus p. 62. Alii scribunt *mysi*, uti hic Rasarius, qui tamen hoc uno Codice usus est, quo nos utimur. Locus Dioscoridis legitur etiam apud Oribas. Coll. med. lib. XIII. ubi fol. 191. iterum in hoc Codice legitur μίσυ. Atque ibi Rasarius quoque habet *misy*.

εἰς ἑαυτὰ τὴν ἰκμάδα, καὶ ὑπὲρ τοῦ διευρύναι, καὶ ἀνοῖξαι τὰ στομία τῶν συρίγγων, παρασχεῖν τε χώραν τοῖς κολλυρίοις τῆς παρόδου. τῶν δὲ ὀφθαλμικῶν κολλυρίων, τὴν μὲν ὕλην ἐξεθέμεθα ἐν τῷ περὶ ἐμβροχῶν, καὶ καταπλασμάτων, καὶ ἐμπλασμάτων τόπῳ. σκευάζειν δὲ τὰ κολλύρια ἔαρος. θέρους τε γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν διαπνεῖται, καὶ μάλιστα τῶν ἀρωμάτων, ξηρῶν κοπτομένων· ἔτι τε ἐξαιρεῦται. χειμῶνος δὲ, ἐν μὲν τῷ ξηρὰ κόπτεσθαι οὐδὲν λυπεῖται· τριβόμενα δὲ σὺν τῷ ὑγρῷ φρίσσειν, καὶ οὔτε ἀνίησι τὰς δυνάμεις, οὔτε ἀνακιρνᾶται ἀλλήλοις· ἐνίοτε δὲ, καθάπερ ἐν ταῖς δυσχειμέραις χώραις, καὶ ἀποβάλλει τὰς δυνάμεις τὰ φάρμακα, χειμῶνος ἐν τῷ ὑγρῷ τριβόμενα. ἐκπήγνυται γάρ. οὐδὲ λίαν ξηροτρίβειν τὰ φάρμακα. τὸ γὰρ χνοῶδες αὐτῶν, ὅπερ ἐστι καθαρώτατον τῇ δυνάμει, ἐξατμίζεται καὶ ἀπέρχεται. τριπτέον δὲ καθ' αὐτὰ μὲν ξηρὰ τὰ φάρμακα, ὥστε διαστῆσαι 5) χωρὶς βίας διὰ τῶν λεπτοτάτων κοσκίνων σὺν τῷ ὑγρῷ. οὐκ ἀθρόον δὲ παραχυτέον τὸ ὑγρὸν, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ, ὥστε ἀεὶ γλοιῶδες καὶ ἰξῶδες τρίβεσθαι τὸ φάρμακον. οὕτω γὰρ ἑνωθήσεται τὰ ἐμβαλλόμενα πρὸς ἄλληλα. εἰ δὲ πᾶν ἐπιχυθείη τῶν ὑγρῶν, τὰ μὲν μεταλλικὰ ὑφιζάνει· τὰ δὲ ἀρωματικὰ ἐπιπολάζει, καὶ οὔτε ἀλλήλοις ἀναγκασθήσεται ἑνωθῆναι, οὔτε ὑποπεσεῖται τῷ λεαντῆρι 6) προτρέχοντα καὶ διαφεύγοντα τῷ ὑγρῷ.

rum et locum, ut collyria ingredi possint, praebeamus. Caeterum collyriorum, quae ad oculos pertinent, silvam et materiam exponimus, ubi de madefactionibus, et cataplasmatis, et emplasmatis verba facimus Vere parare collyria debemus. nam aestate eorum vis euanescit, et praecipue aromatum aridorum contusorum. at hyeme, etiamsi arida contundantur, nihil tamen laedentur. cum humore autem contritae inhorrescunt, neque vires remittunt, neque inter se permiscentur. Quandoque etiam, quemadmodum in regionibus, quae hyberna saevitia rigent, medicamenta in humore trita suas vires hyeme amittunt, siquidem congelantur. sed nec etiam valde sicca medicamenta conterenda sunt: nam pulverulenta eorum pars, quae purissima facultate est, evaporat, et in nihilum abit. Sicca autem per se terenda sunt, ut per tenuissimum cribrum sine vi traiici cum humore queant. non tamen humor confertim affundendus est, sed paulatim, ut semper strigmentosum, et viscosum medicamentum teratur. ex quo consequetur, ut, quae injecta fuerint, inter se cohaereant. si vero totus humor affundatur, metallica residebunt, aromatica vero innatabunt, neque inter se uniri cogentur: neque sub pistillum cadent: quippe quae praecurrant, et cum hu-

4) Rasarius derivavit a *σφὴν cuneus*. Ergo voluit, διεσφηνῶσθαι. Saepe quidem occurrit σφηνοῦσθαι, loco, *condensari, conferciri*. Mihi tamen in mentem veniebat, διεφικνεῖσθαι, *ne fistulas et sinus* (propter latitudinem) *pertranseant, ne latiora sint collyria*.

5) Credo, διαστῆσαι, a στήθω. σήθειν et σείειν frequenter permutantur.

6) A λεαίνειν.

τὸ δὲ ὕδωρ ὄμβριον ἔστω. λεπτὸν γὰρ τοῦτο, καὶ διαδύεται διὰ πάντων, εἰ μὴ οἶνον τύχῃ τὸ κολλύριον ἀναλαμβάνεσθαι. τὰ μὲν δὴ διὰ μεταλλικῶν σκευαζόμενα κολλύρια λεαίνεται χρόνῳ πολλῷ· τὰ δὲ διὰ χυλῶν, ὀλίγης 7) μέρους δεῖται τρίψεως. μετὰ δὲ τὸ αὐτάρκως ἔχειν τῆς λεάνσεως, κόμμι προσβάλλεται τοῖς κολλυρίοις, ὑπὲρ τοῦ συναγαγεῖν. καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι, ἄῤῥαγῆ παρέχειν τὰ κολλύρια. ἰδίαν γὰρ δύναμιν οὐδεμίαν ὀφθαλμοῖς ἐπιτήδειον ἔχει τὸ κόμμι. ἀποτίθεσθαι δὲ χρὴ μετὰ τὸ ἀναπλάσαι τὰ κολλύρια ἐν ἀγγείῳ χαλκῷ. βελτιοῦται γὰρ ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ τὰ ὀφθαλμικά. τοῖς μὲν οὖν διὰ χυλῶν, εὐθὺς δεῖ χρῆσθαι· τὰ δὲ διὰ τῶν μεταλλικῶν παλαιούμενα κρείσσω γίνεται.

more confugiant. aqua autem esto pluvia: ea namque tenuis est, et omnia permeat. sin secus, collyrium vino excipiendun erit. Quae autem ex metallicis parantur, multo tempore laevigantur: quae ex succis, exigui temporis contritione indigent. ubi vero satis fuerint laevigata, gummi collyriis additur, ut componantur, et, quia postquam siccata sint, facit, ut collyria non frangantur. nullam tamen propriam facultatem oculis gummi praebet. ubi vero confecta fuerint, in aeneo vase reponantur. nam, quae ad oculos pertinent, meliora ab aere fiunt: at, quae ex succis constant, iis utendum statim est: quae vero ex metallicis conficiuntur, inveterata meliora redduntur.

Τρόπος χρήσεως.

Ἁρμόζει μὲν ἀρχομένῃ ὀφθαλμίᾳ, καὶ μάλιστα θέρους, τὰ διὰ γλαυκίου, κρόκου, σαρκοκόλλης· ῥεύματι δὲ, τὰ διὰ ῥόδων, τὰ διὰ φοινίκων ὀστέων κεκαυμένων, τὰ διὰ θαλλίας· ὀδύναις δὲ ἰσχυραῖς, τὰ διὰ ἀστέρος, τὰ διὰ ἀμύλου, τὰ βαβυλώνια καλούμενα· χειμώσεσι 8) δὲ, τὰ διὰ πομφόλυγος, τὰ διὰ ψιμμυθίου, τὰ διὰ νάρδου· πρὸς δὲ ἕλκη, τὰ διὰ λιβάνου· πρὸς δὲ τὰς διαθέσεις τὰς ἐγκεχρονικυίας, τὰ δριμέα. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ πρὸς ἀμβλυωπίας. ἡ δὲ ὕλη παρὰ πᾶσιν ἔγκειται τῶν κολλυρίων. δεῖ δὲ ἐγχυματίζειν, 9) ἐπί τε χει-

Usus collyriorum modus.

Lippitudini autem incipienti conveniunt ea, quae ex glaucio, croco, et sarcocolla conficiuntur, idque praesertim aestate: defluxioni vero, quae ex rosis, quae ex ossibus palmularum combustis, quae ex summis oleae colliculis constant: vehementibus doloribus, quae ex astere, quae ex amylo, quaeque babylonia vocantur. ad chemoses vero facit collyrion ex pompholyge, ex cerussa, ex nardo. ad ulcera, quae ex thure fiunt. ad affectiones, quae inveterarint, valent acria collyria. eadem ad hebetes oculos accommodata sunt. collyriorum

7) Forte: ὀλιγομεροῦς.

8) Scibitur χήμωσις et χύμωσις. v. Paul. Aegin. 3, 22. Galen. in defin. med. Rufus Ephes. p. 19. edit. Paris.

9) De hoc v. Galen. in Gloss. p. 83. in λίβος. De χείμωσις vide hic notam 8. Mox Codex vitiose αἰρεθίζῃ et μίλῃ, ac deinde, πυρίνῳ. De πυρὴν v. Galen. in Gloss. p. 66.

μάσεως καὶ φλεγμονῶν ἰσχυρῶν, ἵνα μὴ ἐρεθίζῃ τὸ πάθος ἡ μήλη ψαύουσα· ὑπαλείφειν δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων· τῷ δὲ πυρῆνι τῆς μήλης οὐ ψαυστέον τοῦ ὀφθαλμοῦ· ἀλλα καταπλασθὲν τοῦ κάτω βλεφάρου ἐκεῖνο παραθετέον τὸ φάρμακον. αἱ δὲ ἐξ ὑποβολῆς ἐγχρίσεις, καὶ αἱ κατὰ ἐκτροπὴν, θεατρικὸν μὲν τι ἔχουσιν, ἀνίατον δέ. αἱ μὲν γὰρ ἐξ ὑποβολῆς λυομένων τε τῶν ὀφθαλμῶν πρὸς ἀντίτυπον τὴν μήλην 10) παρατρίβουσαι· αἱ δὲ κατὰ ἐκτροπὴν, τυλώδη ποιοῦσι τὰ βλέφαρα. αἱ δὲ ὑγραὶ λεγόμεναι, χρήσιμοι μέν εἰσι πρός τε ἀμβλυωπίας, καὶ πρὸς ἀρχομένας ὑποχύσεις. 11) σκευάζονται δὲ διὰ μέλιτος ἀττικοῦ καὶ ὀποβαλσάμου, καὶ χολῆς μάλιστα μὲν ὑαίνης· εἰ δὲ μὴ, ἐχίδνης, ἢ αἐτοῦ, ἢ γυπὸς, ἢ πέρδικος, ἢ ἀλεκτορίδων λευκῶν, ἢ κορακίνων, τῶν ἰχθύων. ἐνίοτε δὲ καὶ μαράθου χυλὸν λαμβάνουσιν, ἢ ἔλαιον, τὸ διὰ παλαιότητα ἢ διὰ 12) λεπτὸν, καὶ διαλελυμένον, ἢ ὀπὸν κυρηναϊκὸν, ἢ κιννάμωμον, ἢ τοῦ λεγομένου 13) βισασάτου σπέρματος, ὅπερ ἡγούμεθα πήγανον ἄγριον εἶναι. δυνανται δὲ αἱ ὑγραὶ λεπτύνειν τὲ καὶ θερμαίνειν καὶ καθαίρειν. δεῖ δὲ ᾗ πάντα μὲν τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα, μάλιστα δὲ τὰ ὑγρὰ τῆς καταλλήλου χρήσεως τυγχάνειν, 14) κεφαλῆς ἀσυμπληρώτου, καὶ τῆς

autem materiae apud omnes sunt. Caeterum in chemosi, et vehementibus inflammationibus infundere collyria convenit, ne specillum contingens, morbum irritet. in caeteris casibus, sublinenda sunt: verum oculus non est acie specilli tangendus, sed palpebra inferiore illita medicamentum apponendum. illitiones vero, quae per subjectionem, et quae per eversionem adhibentur, nescio quid decori continere videntur: caeterum non sanant. nam, quae ex subiectione fiunt, oculos solvunt, specillo obsistente fricando: quae vero per eversiomem amoventur, palpebris callos obducunt. quae liquidae vocantur, utiles sunt ad hebetudines, et incipientes suffusiones, fiuntque ex Attico melle, opobalsamo, felle, et praesertim hyaenae: si id non sit, viperae, aut aquilae, aut vulturis, aut perdicis, aut gallorum alborum, aut coracinorum piscium: quandoque foeniculi succum capiunt, aut oleum, quod ob vetustatem sit pertenue et solutum: aut liquorem Cyrenaicum, aut cinnamomum, aut semen ejus, quod besasa dicitur, quod nos agrestem esse rutam existimamus. Humidae porro attenuare, calfacere, et purgare possunt. Omnia autem medica-

10) Forte: παρατρίβουσιν, ut mox, ποιοῦσιν.

11) Dicitur etiam ὑπόχυμα. v. Paul. Aegin. 6, 21. Cels. 6, 6. qui *suffusionem* appellat.

12) Credo, legendum esse, διάλεπτον.

13) Dioscor. 3, 47. p. 337. exhibet, βησασά. In hoc ipso Codice Oribasii lib. XII. fol. 174. ex Dioscoride legitur: καλοῦσι δ' αὐτὸ ἔνιοι ἅρμαλα, σύροι δὲ βήσασαν.

14) De his dubito. Saltem ante κεφαλῆς addiderim καί. Ita duo infinitivi ab δεῖ pendent.

χωνα, ἴριν, θύμον· πόμα 45) δὲ ξύλινον ἐπιθέντες τῇ χύτρᾳ, τετρημμένον 46) κατὰ μέσον, προσαλείψωμεν τὸ πόμα τοῖς χείλεσι τῆς χύτρας, ἢ πηλῷ κεραμικῷ, ἢ σταιτί· εἰς δὲ τὴν ὀπὴν κάλαμον εὐθύτρητον 47) ἐναρμόσωμεν, καὶ τούτου τὴν ἐναρμογὴν, 48) ὡς μηδεμίαν εἶναι παραπνοήν. τῷ δὲ ἑτέρῳ πέρατι τοῦ καλάμου μολιβοῦν 49) σωλήνιον περιαρμόσωμεν, λεῖον κατὰ τὸ χεῖλος· τὴν δὲ γυναῖκα καθίσωμεν ἐπὶ δίφρου μαιωτικοῦ, ἔχοντος ἐκκοπὴν κατὰ μεσότητα· ἔπειτα τὸ πῦρ ὑποθέντες, πρᾴον 50) τῷ δίφρῳ τὸν κάλαμον ἐκβαλόντες. ἔστω δὲ τοιοῦτος τὸ μῆκος, ὥστε βραχύναν 51) τελῶς ὑπερέχειν τοῦ δίφρου τὸ περιηρμοσμένον 52) αὐτοῦ μολίβιον, ὃ κελεύομεν προστιθέναι τῷ στόματι τῆς ὑστέρας, καὶ οὕτω τὴν χύτραν πυράσομεν. 53) πυρουμένης γὰρ αὐτῆς ἀτμὸς ἀναβήσεται ἀπὸ τῶν ἐγκειμένων, καὶ διοδεύσας διὰ τοῦ καλάμου εἰς τὴν ὑστέραν ἀφίξεται. περίκειται γὰρ τὸ μολίβιον προσηνείας 54) χάριν, ἵνα μὴ ἐπινύττῃ ὁ κάλαμος. μετὰ δὲ τὴν αὐτάρκη πυρίαν, ἔτι ἐγκειμένου

amomum, casiamque adhibemus: cum exsiccata eſt, sampsuchum, ſpicam, crocumque: cum nimio eſt humore perfusa, acetum, pulegium, itida, thymumque. Poculum vero ligneum in ollam coniicimus, quod in medio sit perforatum: poculumque labris ollae agglutinamus, aut luto figulorum, aut paſta. in foramen vero calamum, recta perforatum ponimus, atque ita aptamus, ut nulla sit perspiratio: alteri vero calami extremitati fiſtulam plumbeam aptamus, cujus lene sit labrum. mulierem ipsam in sella, ad partum edendum accommodata, cujus effractum medium sit, collocamus: tum ignem leniter sellae subjicimus, et in sellam calamum imponimus. eſto vero calami tanta longitudo, ut plumbea, fiſtula calamo aptata, sellam excedat. fiſtulam hanc ori vulvae admoveri jubemus, atque ita ignem ollae ſubdimus: quo incendente, vapor ex iis, quae in olla sunt, elatus, et per calamum transiens, in uterum perveniet: circumdatur autem plumbum mansuetu-

45) *Poculum* hoc reddidit Rasarius. Ego credo, πῶμα, *operculum*. Mox rursus πόμα, ac deinde, πιλῷ pro πηλῷ.

46) Immo, τετρημένον. Xenoph. Oecon. 7, 40. Plato Phaedon. § 60. Diog. Laërt. p. 67.

47) Ita correxi, loco εὐθύτρειτον. Multoties ergo hic scriba permiscuit litteras et ſyllabas.

48) Deeſt verbum, ut προσαλείψωμεν.

49) Ita habet Polyaen. p. 774. In Codice eſt, μολίβων.

50) Forte: πρᾴως, et mox, ἐμβαλόντες.

51) Loco iſtorum monſtrosorum vocabulorum conjicio: ὥστε βραχὺ παντελῶς.

52) Forte: αὐτῷ.

53) Mox eſt: πυρουμένης. Forte ergo: πυρώσωμεν.

54) Codex: προσηνίας.

τοῦ καλάμου, ἡ χύτρα τοῦ πυρὸς ἀφαιρείσθω. ἐὰν γὰρ, ἀνιόντος τοῦ ἀτμοῦ, ἔτι ζέοντος, ὁ κάλαμος ὑφαιρέθῃ, 55) κατακαίεται ὁ κόλπος ὁ γυναικεῖος. ἐπὶ δὲ ἐπιλείπτων, ὑπὲρ τοῦ διαγνῶναι, εἰ εἰσὶν ἐν τῷ πάθει, 56) γαγάτην ὑποθυμιάσωμεν. 57) ὑπὲρ δὲ τούτους κωματιζομένους. ἐπεγερθῆναι, καστόριον, θριξὶ κεκαυμέναις, θείῳ, ἐλέφαντος 58) ῥινίσματι, κέρατι ἐλεφαντείῳ, ἵππου 59) λειχῆνι· ἐπὶ δὲ ἑτεροκρανικῶν, 60) καὶ σκοτωματικῶν, καὶ κυνικῶς σπωμένων, ἐξ πύλλου καὶ κισσοῦ φύλλοις, μανδραγόρᾳ, μαράθῳ. ἀσθματικοὺς δὲ καὶ ὀρθοπνοικοὺς ὑποθυμιατέον θείῳ, ἀβροτόνῳ, ὑσσώπῳ, ἡδυόσμῳ. δεῖ δὲ καθημένους ὑποθυμιᾶσθαι, περιεσταλμένους ἱματίοις, τὸ πῦρ ἔχοντες μεταξὺ τῶν σκελῶν, καὶ 61) κεμφότας ἕλκειν κεχηνῶς τῷ στόματι τὴν πνοήν. μετὰ δὲ τὴν ὑπόθεσιν, 62) διακλύζεσθαι χρὴ μελικράτῳ τοὺς ἄλλους· τοὺς δὲ περὶ τὸν θώρακα ἔχοντας διάθεσιν, γάλακτι

dinis causa, ut ne calamus locum vellicet. Postquam satis fomenti adhibueris, calamo adhuc vulvae insidente, olla ab igni auferatur. nam, si calamus subducatur, cum vapor ascendens adhuc fervet, sinus muliebris exuritur. In comitialibus vero, ut cognoscamus, utrum eo morbi genere teneantur, ex gagate lapide suffitus fiet: ut autem, qui comate opprimuntur, expergiscantur, ex castorio, capillis combustis, sulfure, eboris rasura, cornu cervino, et equina ungula. in iis, quibus altera capitis pars dolet, qui heterocranici vocantur, itemque in scotomaticis, et qui canina convulsione corripiuntur, ex serpillo, hederae foliis, mandragora, et foeniculo: in asthmaticis, et recta cervice spirantibus, ex sulfure, abrotono, hyssopo, et menta. Quibus suffitus adhibentur, sedere debent, pannisque circumtegi, et ignem in mediis cruribus habere: et inclinatos hianti ore spiritum attrahere. Ubi suffitus adhibitus fuerit, caeteri colluendi sunt melicrato: qui vero thoracem male affectum habent, lacte.

55) Forte. ὑφαιρεθείη. Paullo post corrigendum, ἐπιλήπτων.

56) Ita in marg. In textu: γαγώτην.

57) Ita ad litteram, puncto etiam interposito, Codex. Lego: ὑπὲρ δὲ τοῦ κωματιζομένους ἐπεγερθῆναι, καστόριον. Κῶμα est καταφορὰ εἰς ὕπνον, uti medici explicant.

58) Est etiam, ῥίνημα.

59) Cod. λιχῆνι.

60) Dicitur morbus iste, ἑτεροκρανία et ἡμικρανία. Mox Codex: σκοτοματικῶν. Σκότωμα morbus iste appellatur. Aret. περὶ χρον. παθ. 1, 3. Inde σκοτωματικοί. v. Galen. in Def. med.

61) Conjicio: κεκυφότας. Mox [illegible] ως, quod descendit a κεχηνώς. Nisi aliquis malit, κεχηνότι.

62) Hoc mihi susp[illegible] [illegible] τιν. De ea enim hactenus dictum est

ὁ κιῤῥὸς, καὶ οἱ διὰ οἰσυπηρῶν. οὗτοι δὲ, καὶ ὁ διὰ ἁλικακάβου 24) ποιοῦσι πρὸς τὰ ἐξανθήματα, καὶ ἕρπητας, καὶ ἐρυσιπέλατα, καὶ παρατρίμματα, καὶ αἱμοῤῥαγίας, καὶ ῥευματικὰ ἕλκη. οἱ δὲ, ἀμβλύνουσι, καὶ ἁρμόζουσιν ἐπινυκτίσιν, 25) ἄνθραξι, 26) τοῖς κακοήθεσι τῶν ἑλκῶν.

is, qui ad Andronem auctorem refertur: itemque is, qui a Polyida eſt confectus, et croceus, et fuluus, qui ex lanis ſordidis fiunt. tales etiam ſunt, qui ex halicacabo conſtant, valentque ad exanthemata, herpetas, ignem ſacrum, intertrigines, ſanguinis eruptiones, et ulcera fluentia. alii hebetant, et ad epinyctidas, carbunculos, et ulcera maligna faciunt.

ΚΕΦ. κε.

Περὶ πεσσῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Πεσσοὶ δὲ μόνῃ μὲν ὑστέρᾳ προστίθενται. διαφοραὶ δὲ αὐτῶν τρεῖς. οἱ μὲν γὰρ μαλάσσουσιν· οἱ δὲ στύφουσιν· οἱ δὲ ἀστομοῦσι. 27) τοῖς μὲν οὖν μαλάσσουσιν, ἐπί τε φλεγμονῶν ὑστέρας, καὶ ἑλκώσεων, καὶ ψύξεων, ἀναδρομῶν τε καὶ ἀποστροφῶν, καὶ ἐμπνευματώσεων χρώμεθα. σκευάζονται δὲ διὰ κηροῦ τυῤῥηνικοῦ καὶ 28) κυπρίνου, σουσίνου, πιμελῆς κυνείου ἢ ὀρνιθείου, βουτύρου ἀνάλου, ῥητίνης ἀποκεκαυμένης, μυελοῦ ἐλαφείου, τήλεως, καὶ τῶν ὁμοίων. τοῖς δὲ ἀναστομωτικοῖς, ἐπειδὰν κάθαρσιν ἐπεσχημένην προκαλεῖσθαι θέλωμεν, 29) ἢ μύσειν ὑστέρας, ἢ συστολὴν ἐπανορθῶσαι. σκευάζονται δὲ καὶ οὗτοι διὰ μέλιτος, ἀρτεμισίας, δικτάμνου, κράμβης, χυλοῦ γλυκυσίδης, πρασσου χυλοῦ, πηγάνου, σκαμωνίας. οἱ δὲ στυ-

De peſſis. Ex eodem libro. Cap. 25.

Peſſi utero ſoli admoventur. eorum tres ſunt differentiae. alii namque molliunt, adſtringunt alii, alii denique aperiunt. Mollientibus ad uteri inflammationes, exulcerationes, perfrictiones, ſtrangulatus, averſiones, et inflationes utimur. fiunt autem ex cera Tyrrhenica, cyprino, ſuſino, pinguedine anſeris aut gallinae, butyro inſulſo, reſina deuſta, medulla ceruina, foeno Graeco, et ſimilibus. Aperientes utiles ſunt, cum purgationem ſuppreſſam provocare volumus, aut conniventem, compreſſamve vuluam emendare: hique ex melle, artemiſia, dictamno, braſſica, dulcis radicis ſucco, ruta, et ſcammonea. Adſtringentium uſus contrarius eſt aperientibus. nam fluorem muliebrem cohibent, et uterum

23) Vide ibid. p. 377. Mox loco κροκώδης correxi κρακώδης.

24) V. Dioscor. 4, 70. 71. p. 511.

25) V. Paul. Aegin. 4, 9.

26) V. Ibid. 4, 25. et Galen. Defin. med.

27) Credo, ἀναστομοῦσι. Vide mox, ἀναστομωτικοῖς.

28) In textu: κυνείου, ſed in marg. χηνείου. Utrumque notum. κύνεια κρέα legitur apud Erotian. p. 47.

29) ἢ μύσειν in textu: in marg. ἢ ἠμύσιν, sed ultimum vocabulum rursus deletur. Credo, ἢ μῦσιν.

πτικοὶ τὴν ἐναντίαν χρείαν, ὡς πρὸς τοὺς ἀναστομωτικοὺς, παρέχονται. ῥοῦν γὰρ ἐπέχουσι γυναικεῖον, καὶ ἀναπεπταμένην συνάγουσι ὑστέραν, καὶ 30) προπεπτωκυίαν ἀναστέλλουσιν. ἡ δὲ τῶν στυπτικῶν ὕλη δεδήλωται πρόσθεν ἐν τῷ περὶ κολλυρίων καὶ τροχίσκων λόγῳ. δεῖ δὲ γλοιώδες καὶ ὀλίγῳ παχύτερον ποιεῖν τοῦ πεσσοῦ τὸ πάχος, κἄπειτα ἔριον 31) μοτῷ στενῷ παραπλήσιον διπλοῦν ἀποβάπτειν εἰς τὸ φάρμακον, προστιθέναι εἰς τὸ στόμιον τῆς ὑστέρας, ἔχον ἐξαμμένην κροκίδα ἐπιμήκη, πρὸς τὸ ἐπισπᾶσθαι τὸν πεσσὸν εὐκόλως.

suspensum contrahunt, et prolapsum reprimunt. caeterum materiam adstringentium supra comprehendimus, cum de collyriis, et pastillis loqueremur. pessi crassitudo instar strigmenti, et paulo spissior facienda est. deinde lana tortili linamento similis duplicata medicamento tincta in os vuluae indenda est sic, ut stuppam oblongam alligatam habeat: quo facile pessus extrahatur.

ΚΕΦ. κϛ.

Περὶ 32) ἐγχυματισμῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐγχυματισμοῖς δὲ χρώμεθα ἰδίως 33) ἐπὶ ὑστέρας, διὰ μητρεγχύτου· ὁ δὲ πρὸ αὐτῆς κόλπος, διὰ φυσαρίου. 34) τὸ δὲ ἐγχυματιζόμενον εἴς τε τὸν κόλπον, εἴς τε τὴν μήτραν, ὁμοειδές ἐστι. δύναται δὲ ὁ ἐγχυματισμὸς μαλάττειν, στύφειν, θερμαίνειν, ἐκπνευματοῦν, παρηγορεῖν ὀδύνας, ταῦτα πάντα ποιῶν, παρὰ τὴν διαφορὰν τῆς ὕλης. ὑγρὸν δὲ δεῖ εἶναι τὸ ἐγχυματιζόμενον, ἢ ὀλίγον παχύτερον ἐλαίου.

De medicamentis, quae infunduntur. Cap. 26.

Utimur iis, quae infunduntur, proprie in utero per specillum, quod infundendo in ipsum liquori accommodatum est, quod μητρεγχύτην vocant: in sinu vero, qui ante uterum est, per follem. Id vero, quod infunditur, et in sinum, et in uterum, est ejusdem generis. potest autem infusio mollire, adstringere, calfacere, inflationes discutere, dolores mitigare: quae omnia pro materia, ex qua constat, solet efficere. debet autem liquida esse, aut oleo paulo crassior.

---

30) In Codice vitiose: προσπεπτωκυῖαν, id quod ex superioribus intelligitur, ubi πρόπτωσις et προπίπτειν hac de re occurrit. Vide hujus libri cap. 23. 24.

31) Scriba pro more suo vitiose μωτῷ. v. Erotian. p. 17. Galen. in Gloss. p. 72. Apud eundem p. 77. occurrit etiam μοτάριον στρεπτὸν et μοτοῦν. Pro proximo στενῷ, Rasarius videtur voluisse στρεπτῷ.

32) Ab ἐγχυματίζω, quo utitur Galen. in Glossis. p. 83. Vide mox hoc loco.

33) Codex habet ὑπό.

34) φῦσα, seu, φῦσαι. Inde φυσάριον.

ΚΕΦ. κζ.

Περὶ καταχρισμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Χρώμεθα καταχρίσμασιν ἐπὶ μερῶν τοῦ σώματος, ἐφ' ὧν οὔτε ἐμβροχὰς παραλαμβάνειν δυνατὸν, οὔτε καταπλάσματα, οἷον, ἐπὶ βλεφάρων, καὶ ὤτων, καὶ ῥινὸς τοῦ ἄκρου, καὶ ὅλου τοῦ προσώπου. βαρεῖται γὰρ ὑπὸ τῶν καταπλασμάτων καὶ βλάπτεται πρὸς τῶν ἐμβροχῶν καταῤῥεουσῶν. καὶ ἐπὶ τῶν πολυκινήτων δὲ μερῶν χρώμεθα, οὐκ οὔσης μονίμου τῆς τῶν καταπλασμάτων καὶ ἐμβροχῶν χρήσεως. 35) ἔτι καταχρίομεν τὰς πυρώδεις φλεγμονὰς, καὶ τὰς ἐρυσιπελατώδεις, ἐρεθιζομένας ὑπό τε τῶν καταπλασμάτων, ἢ τῶν ἐμβροχῶν, καὶ τὰς ἐπιπολαίους δὲ ἑλκώσεις, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν ἀποσυρμάτων 36) καταχρίομεν, βαρυνομένας ὑπό τε καταπλάσματος καὶ ἐμβροχῆς, καὶ τὰ πελιώματα δὲ, καὶ τὰ σομφὰ τῶν οἰδημάτων, καὶ ἄλλα πλείονα καταχρίομεν.

Ὕλη τῶν χρισμάτων, μετώπου ῥευματιζομένων καὶ ὀφθαλμῶν.

Ἔστι δὲ τῶν μὲν κούφων καταχρισμάτων, τοῦ ὠοῦ τὸ λευκὸν, ἢ κατ' ἰδίαν, ἢ σὺν ῥοδίνῳ, ἢ σὺν οἴνῳ στύφοντι, ἢ σὺν ἀλεύρῳ σιτανίῳ· ἰσχυρότερον δὲ ὠὸν σὺν μάννῃ, ἢ σὺν κόμμι· καὶ ἔτι μᾶλλον, κόλλαν 37) διαιθεῖσαν ὕδατι ζέοντι, καὶ κοχλίαι δὲ λευκοὶ σὺν τοῖς ὀστράκοις λεανθέντες ἁρμόζουσι, καὶ κατ' ἰδίαν,

De unguinibus. Ex eodem libro. Cap. 27.

Unguinibus utimur in iis partibus corporis, in quibus neque madefactioni, neque cataplaſmatis eſt locus: ut in palpebris, auribus, ſummo naſo, et tota facie: ſiquidem a cataplaſmatis gravatur, et a madefactionibus defluentibus laeditur. eadem quoque admovemus iis partibus, quae multum moventur, cum in eis cataplaſma conſiſtere non queant, et madefactionibus uti non poſſimus. Praeterea inungimus fervidas inflammationes, et quae naturam eryſipelatis referunt: quaeque et a cataplaſmatis, et a madefactionibus irritantur. exulcerationes quoque, quae in ſumma cute ſunt, et deſquamatas, inungimus: quippe quae a cataplaſmatis, et madefactionibus aggravarentur. itemque ſugillata, et laxos tumores, et alia permulta inungimus.

Materiae unguinum ad frontem, et oculos fluentes accommodatorum.

Ex levibus unguinibus eſt album ovi, vel per ſe, vel cum roſaceo, vel cum vino adſtringenti, vel cum ſitania farina. valentius ſit ex ovo cum manna, aut cum gummi. magis etiam colla aqua ferventi reſoluta: et cochleae albae cum teſtis contritae, eaeque, vel per ſe, vel cum ovo. Crocus quoque

35) Codex: χρίσεως.

36) Vide Dioscor. 1, 28. p. 54. πρὸς ἀποσύρματα καὶ πρὸς ἕλκη πρεσβυτικὰ ἁρμόζει. Erotian. p. 34.

37) Ita Codex. Ego conjicio, διηθεῖσαν. Rasarius videtur voluisse, διαλυθεῖσαν, aut, διαιρεθεῖσαν.

καὶ σὺν τῷ ὠῷ. καὶ κρόκος δὲ σὺν οἴνῳ καταχριόμενος παρηγορεῖ. καὶ ἔτι μᾶλλον γλαύκιον σὺν οἴνῳ. ἄριστον δέ ἐστι λημνία 38) σφραγὶς μετὰ ὄξους, ἢ μετὰ χυλοῦ βοτάνης περδικίου· ἀκακία τε κιῤῥὰ σὺν οἴνῳ παραπλησίως ὀνίνησι. τούτων δὲ, τὰ μὲν, τὸ 39) περιτενὲς ἐργάζεσθαι τὸ δέρμα τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων. καὶ διὰ τοῦτο θλίβειν τε τὰ ἀγγεῖα, καὶ ἀπολαμβάνειν τὴν ἐπιῤῥοὴν τοῦ αἵματος, ὠφελεῖ· τὰ δὲ, τὸ 40) στύφειν μετὰ τῆς περιτονίας 41) καὶ συστέλλειν τῇ στύψει τὰ ἀγγεῖα. 42)

cum vino illitus mitigat. et magis etiam glaucium ex vino. praestantissimum est, quod ex Lemnio sigillo, et aceto, aut succo herbae perdicii conficitur. acacia itidem fulua cum vino similiter juvat. Ex his quaedam tensam frontis et temporum cutim faciunt, et idcirco vasa comprimunt, et ad sanguinis defluxionem amoliendam valent. alia vero una cum protensione sua adstrictione vasa adstringunt.

Προσώπου καταχρίσματα.

Καταχρίεται δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸ πρόσωπον ἐξανθήματα ᾠᾷ μετὰ ψιμμυθίου, ἢ λυκίῳ μετὰ ἀμόργης 43) ἐλαίου ἐπὶ πολὺ ἀφηψημένης. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ κατεῤῥωγότα χείλη· ὑπώπια δὲ χυλῷ θαψίας καταχριστέον, ἢ ὑσσώπῳ χλωρῷ· τὰ δὲ κιλιδιῶν τὰ 44) πρόσωπα προπυριατέον θύμῳ, ἢ θύμβρᾳ, ἢ ὀριγάνῳ, εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν ἐνδεομένοις καὶ ἀφεψωμένοις ἐν ὕδατι θερμῷ, 45) καὶ ἐπιθεὶς οὕτως ἄνθη καταχριστέον.

Unguina faciei.

Exanthemata, quae in facie nascuntur, ovo cum cerussa, aut Lycio cum amurca superficie tenus decocto illinuntur. facit hoc etiam ad fissa labia. suffusiones vero succo thapsiae illinendae sunt, aut hyssopo viridi. faciem vero maculatam prius fovere debemus thymo, aut satureia, aut origano in linteum rarum coniectis, et aqua calida decoctis, et floribus impositis ita illinere.

38) Vide ad Geopon. p. 784.

39) Hoc τὸ superfluum videtur. Post κροτάφων addendum fortasse, δύναται. Facilius vero est, si pro hoc τὸ, legatur τῷ. Refertur autem ad postremum ὠφελεῖ, id est, ὠφελεῖ τῷ ἐργάζεσθαι κ. τ. λ. Loco ἀπολαμβάνειν malim, ἐπιλαμβάνειν, *inhibere.*

40) Hic rursus legendum censeo τῷ.

41) Modo lectum est, περιτενής. Utitur eo Hippocr. v. Erotian. p. 42. Forte ergo hic: περιτενείας.

42) Nimirum, ὠφελεῖ.

43) Equidem conjicio: ἐν ἐλαίῳ. Rasarius in mente videtur habuisse, ἐπιπολαίως.

44) Sic, et in marg. κηλιδοῦντα. Sed hoc quoque vitiosum. Forte κηλιδωτὰ πρόσωπα. Κηλιδόω, quod Stephanus etiam sine auctoritate habet, occurrit apud Philonem p. 70. B. κεκηλίδωνται. p. 96. A. et B. est ἀκηλίδωτος et κεκηλιδωμένην. p. 230. C. κεκηλιδωμένη. p. 502. E. ὃ (μίασμα) πᾶσαν τὴν στρατιὰν ἐκηλίδου. Non ergo κηλιδοῦντα conjiciendum erat, sed κεκηλιδωμένα. κηλιδιᾶν non legi.

45) Dubia mihi haec videntur. Rasarii interpretatio abhorret a Graecis. Galenus in Glossis p. 64. inter alia ἄνθη explicat, ἐρυθήματα, item, πτύσματα ἀνθηρὰ exponit, ἐρυθρὰ καὶ ὕφαιμα. Hoc sensu ergo ἄνθη h. l. notare possunt, ἐρυθήματα, seu, κηλῖδας ἐρυθράς. De ἐπιτιθέναι hic prorsus non sermo est, sed de πυριᾶν καὶ χρίειν. Conjicio ergo interim: καὶ ἔπειτα (μετὰ τὸ προπυριᾶν) οὕτω τὰ ἄνθη καταχριστέον.

Χρίσμα ὤτων φλεγμαινόντων.

Ὦτα δὲ φλεγμαίνοντα, καὶ μάλιστα, ἐκ πληγῆς, κόλλῃ σὺν ὕδατι, ἢ σμύρνῃ σὺν οἴνῳ, ἢ μάννῃ σὺν οἴνῳ. 46) τὰ δὲ ἐν κεφαλῇ ἐξανθήματα, μετὰ τὸ ἀποξύρᾳι, κιμωλίαν μετὰ ὄξους, ἢ τεύλου χυλοῦ, ἐπιχρίομεν. τὰ δὲ ὑγρότερα, κεδρίᾳ. τὰ δὲ κολλώδεις ἀποκρίνοντα τοὺς ἰχῶρας, ἀμυγδαλίνῳ. τὰ δὲ περὶ ῥίνα καὶ μυκτῆρας, τοῖς διὰ στυπτηρίας, καὶ σμύρνης, καὶ ἀλόης. ἐρυσιπέλατα δὲ, γλαυκίῳ, ἢ χυλῷ ἀρνογλώσσου, ἢ πολυγόνου, ἢ στρύχνου, ἢ κωνείου, ἢ ἀκακίας, ἢ ὑποκύστιδος. πάντων δὲ ἄμεινον, ἡ ὑεία χολὴ, κατάχρισμα ἐρυσιπελάτων. τὰ δὲ ἔνυγρα, τοῖς λιπαροῖς, οἷον στέατι, βουτύρῳ, κηρῷ τυῤῥηνικῷ σὺν ῥοδίνῳ. αἰδοῖα δὲ, τοῖς στύφουσιν ἱκανῶς, καὶ λεπτύνουσιν, οἷον, ἢ μέλιτι μετὰ λεπίδος χαλκοῦ, ἢ ἀλόῃ σὺν οἰνομέλιτι. ἄμεινον δὲ καὶ βράθυ 47) παραπλέκειν τῇ ἀλόῃ. τὰ δὲ οἰδοῦντα τῶν μερῶν ὑδρωπικῶς, ἢ ἄλλως, κιμωλίᾳ μετὰ ὄξους, ἢ τρυγὸς οἴνου ὑγρᾶς καταχριστέον, ἢ αὐτῇ τρυγί. τὰ δὲ καταπίμελα σώματα, μέλιτι καταχριστέον ὅλα, συμπεπλεγμένων ἁλῶν αὐτῷ· βέλτιον δὲ ἐπὶ τῶν τοιούτων σωμάτων, καλάμου δρόσῳ. μυρμηκίας 48) δὲ, ἡλιοτροπίου, ἢ χελιδονίου, ἢ βατραχίου χυλῷ χριστέον. ἐπινυκτίδας δὲ, ὀπῷ κυρηναϊκῷ, ἢ παρθικῷ, σὺν οἴνῳ γλυκεῖ, ἢ κονίᾳ ἀσβέστῳ σὺν ἐλαίῳ, ἢ κορίου χυλῷ χρίομεν. σκώληκας πεπηγότας

Unguen aurium, quae inflammatione obsideantur.

Aures inflammatae, ac praecipue ex plaga, colla cum aqua, aut myrrha cum vino, aut manna cum vino illinuntur. Exanthemata vero capitis, postquam derasum caput fuerit, cimolia cum aceto, aut betae succo oblinimus: quae humidiora sunt, cedria: quae glutinosas sanies excernunt, amygdalino ungimus: quae nasum et nares obsident, unguine, quod ex alumine, myrrha, et aloë constat, curantur. erysipelati vero glaucium, vel succum plantaginis, vel herbae sanguinalis, aut lentisci, aut cicutae, aut acaciae, aut hypocystidos adhibemus. sed suillum fel ad erysipelata est omnium accommodatissimum. humida vero pinguibus, ut sevo, butyro, cera Tyrrhenica cum rosaceo oblinimus. pudenda vero valde adstringentibus, et attenuantibus, ut melle cum squama aeris, aut aloë cum vino mulso: sed melius est brathy aloë inspergere, atque illinere. intumescentes vero partes in hydropicis, aut aliis generibus morborum, cimolia cum aceto, aut cum fece vini liquida, aut ipsa fece ungimus. Corpora vero praepinguia sunt tota melle, cui sal admixtus sit, illinenda. sed melius est, in ejusmodi corporibus, ut calami rore utamur. Myrmecia vero heliotropii, aut chelidonii, aut batrachii succo inun-

46) Intelligitur καταχριστέον, aut simile aliquid. Ceterum hoc capite non solum de auribus, sed de pluribus corporis partibus agit.

47) Dioscor. 1, 89. p. 106.

48) V. Paul. Aegin. 4, 15.

49) πυτίᾳ ἤκω. πρὸς οὗτινος οὖν ζώου περιχριομένη ἀνάγει. τὰ δὲ ψωρώδη, καρδάμῳ σὺν ὄξει. ἐπὶ δὲ τῶν πυρικαύστων, 50) ὥστε μὴ φλυκταινοῦσθαι, σμύρνη οἴνῳ συλλεανθεῖσα. ποιεῖ δὲ καὶ σχιστὴ στυπτηρία σὺν ὄξει καὶ κονίᾳ, ἄσβεστος σὺν ὕδατι. ὀνίνησι δὲ καὶ παρωνυχίας 51) ἄκρως στυπτηρία ὑγρὰ καταχριομένη. χείμεθλα 52) δὲ οὐκ ἐᾷ γενέσθαι λιβανωτὸς σὺν στυπτηρίᾳ καὶ ὑείῳ στέατι χριόμενος. πρὸς δὲ τὰς ψωριάσεις, καὶ κνισμοὺς, σταφὶς ἀγρία σὺν θείῳ ἀπύρῳ καὶ ὄξει. πρὸς δὲ τὰς ὀγκώδεις ὑπεροχὰς, ὑοσκυάμου χυλῷ. πρὸς δὲ τὰς ἐν δακτυλίῳ καὶ αἰδοίοις ὑπεροχὰς, στυπτηρία σχιστὴ μετὰ χαλκάνθου καὶ σμύρνης στακτῆς.

ΚΕΦ. κη.

Περὶ μαλαγμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Διαφοραὶ τῶν μαλαγμάτων εἰσὶν αἱ μέγισται τρεῖς. τὰ μὲν γὰρ διά τινων ξηρῶν σκευάζεται, ῥιζῶν λέγω, καὶ βοτανῶν, καὶ σπερμάτων· τὰ δὲ, διὰ τῶν μεταλλικῶν, ἢ μεταλλικοῖς ἀναλογούντων· τὰ δὲ, καὶ διὰ χυλῶν, στεάτων, καὶ δακρύων 53), καὶ των τῇ ξυνῇ 54) μάλαξιν δεχομένων. τὰ μὲν οὖν διὰ τῶν

guntur. Epinyctidas vero liquore cyrenaico, aut parthico cum vino dulci, aut calce viva cum oleo, aut coriandri fucco illinimus. Vermes concretos coagulum * leporis, aut alterius cujusuis animalis illitum educit. fcabie obfeffas partes cardamo cum aceto illinimus. ad ambufta vero, ne puftulae excitentur, myrrha ex vino laevigata valet. ad idem facit alumen fciffile ex aceto, et lixivio: et calx viva ex aqua. Unguium quoque reduuias alumen liquidum illitum mire juvat. Perniones nafci non finit thus, et alumen, et feuum fuillum illitum. Ad fcabiei moleftias, et pruritus facit herba pedicularis cum vivo fulfure, et aceto. ad tumidas eminentias alterci fuccus valet: ad eminentias vero, quae in ano et pudendis funt, alumen fciffile, cum myrrha, ftacte, et atramento futorio facit.

De malagmatis. Ex eodem libro. Cap. 28.

Malagmatum tres funt maxime differentiae. alia enim ex quibufdam ficcis, radicibus, inquam, herbis, et feminibus fiunt: alia ex metallicis, aut iis, quae metallicis proportione refpondent: alia ex fuccis, fevo, lachrymis, et quae * conjuncte molliuntur. quae autem ex ficcis conficiuntur, coctione

49) Scribendum πιτύᾳ. Rasarius videtur voluisse: πιτύᾳ λαγῶ, feu, λαγωοῦ, ἢ ἄλλου οὑτινοσοῦν.

50) Habet Plato p. 498.

51) V. Paul. Aegin. 3, 81. De plerisque horum morborum evolui quoque poteft Pollux. lib. 2. cap. 4. In Codice eft, παρονυχίας.

52) Varie hoc fcribitur, χίμετλον, χίμεθλον, χείμεθλον, χύμεθλον, χείμετλον.

53) Arborum, nimirum, et plantarum.

ξηρῶν σκευαζόμενα, οὐδέποτε χρείαν ἑψήσεως ἔχει· ἀλλὰ αὐτὸ μόνον τήξεως δέεται. χρὴ δὲ ἐπὶ τούτων καταχεῖν τὰ ξηρὰ τῶν τηκτῶν, διὰ τὸ φρύγεσθαι τὰς ῥίζας καὶ τὰς βοτάνας ὑπὸ τῆς ἑψήσεως. εἰ δὲ ὀλίγον τὶ μέρος ἐμβάλλοιτο τῶν ξηρῶν, προεψεῖν χρὴ τὰ λοιπά. ἔπειτα μετὰ τὴν αὐτάρκη ἕψησιν, ἄραντες ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐμβάλλειν τὰ ξηρά. τὰ δὲ διὰ τῶν μεταλλικῶν, καὶ τῶν τηκτῶν, ὅπως χρὴ κατασκευάζειν, ἐν τῷ περὶ ἐμπλάστρων παραδώσομεν τόπῳ. ἁρμόζει μὲν τοῖς ὑποχονδρίοις καὶ τοῖς μέσοις πᾶσι κοινῶς μὲν, τὰ διὰ τῶν ξηρῶν· ἰδίᾳ δὲ στομάχῳ μὲν ἀτονοῦντι, ἢ ἀνορεκτοῦντι, ἢ ἀπεπτοῦντι, ἢ ἐμπνευματουμένῳ, τὰ διὰ σπερμάτων, τὰ διὰ μελιλώτου, τὰ διὰ σαμψύχου. ῥευματιζομένῳ δὲ, ἢ πυρουμένῳ, τὰ διὰ οἰνάνθης, τὰ διὰ στυπτηρίας, τὰ δι' ὀμφακίου. σπληνὶ δὲ καὶ ἥπατι, τὰ διὰ 55) μυροβαλάνου, τὰ διὰ ἀμμωνιακοῦ, ἰξοῦ, ὄξους, ἀσβέστου, καρδαμώμου, νίτρου, ῥίζης καππάρεως. Θώρακι δὲ, ἐν μὲν αἵματος ἀναγωγαῖς, τὰ στύφοντα, οἷον, τὰ διὰ στυπτηρίας, οἰνάνθης, ἰτέου, ἀσφάλτου. ἐν δὲ φθίσεσι, τὸ διὰ δαφνίδων, τὸ διὰ πρασίου, τὸ διὰ καρδαμώμου, τὸ διὰ κονίας. ταῦτα καὶ ἰσχιαδικοῖς ἁρμόζει· ἐπὶ δὲ κεφαλῆς, τὸ διὰ δαφνίδων, τὸ διὰ κάχρυος. εἰρήσθω δὲ ταῦτα παραδείγματος ἕνεκεν. ἐπεὶ 56) δὲ ἐν ἄλλοις ἄλλως πλήρεις εἰσὶν αἱ δυνάμεις τῶν πρὸς ἕκαστον ἁρμοζόντων μαλαγμάτων. τοῖς δὲ διὰ στεά-

nunquam egent, fed folum liquefactione. in hoc genere ficca funt liquabilibus affundenda, quoniam radices et herbae decoquendo frigerentur. si vero exigua portio aridorum imponatur, caetera erunt prius decoquenda, et cum ea fatis cocta fuerint, ab igni detrahentur, et ficca adiicientur. Quae vero ex metallicis et liquabilibus fiunt, quo modo paranda fint, tum expofuimus, cum de emplaftris loqueremur. Caeterum, quae ex ficcis conftant, hypochondriis, et omnibus mediis partibus communiter, et praecipue ftomacho imbecillo, aut non appetenti, aut non concoquenti, aut flatus pleno conueniunt, ut quae ex feminibus, quae ex fertula campana, quaeque ex fampfucho conftant. defluxione vero laboranti, aut aeftuanti, quae ex oenanthe, quae ex alumine, quaeque ex omphacio fiunt. Lieni vero et iecori conueniunt ea, quae ex myrobalano, ex ammoniaco, ex vifco, ex aceto, ex calce, ex cardamomo, ex nitro, ex radicibus capparis conficiuntur. Pectori et fanguinis reiectationibus adftringentia funt idonea, ut quae ex alumine, ex oenanthe, ex falicibus, ex bitumine parantur. ad tabem facit, quod ex baccis lauri, quod ex marrubio, quod ex cardamomo, quodque ex lixivia fit: quae etiam ifchiadicis conueniunt. at capiti, quod ex baccis lauri, quodque ex ca-

54) ξυνῇ Rasarius pro adverbio accepit. Sed ita τῇ non habet locum. Ego pro dativo accipio, ac de inftrumento aliquo, quo medicamenta molliuntur, sive terendo, sive tundendo, etc.

55) Vide ad Geopon. p. 1260.

56) Malim: ἐπειδὴ ἐν. Alias ἐπεὶ δὲ non habebit verbum, quod huc referatur. Rasarius de suo quaedam addidit.

των καὶ διὰ κηρῶν, ἰδίως ἐπὶ νεύρων, καὶ ἄρθρων ἐσκληρυμμένων χρώμεθα. καὶ τούτων δὲ παρὰ πᾶσιν αἱ γραφαὶ δεδημοσιευμέναι εἰσί. τῶν δὲ διὰ μεταλλικῆς ὕλης σκευαζομένων ἡ χρῆσις, ἐπὶ κώλων ἐσκληρυμμένων, ἐπί τε τῶν διαφορήσεως δεομένων.

ΚΕΦ. κθ.

Περὶ 57) ἀκόπων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἄκοπα εὔχρηστα, ἤτοι ἐφ᾽ ὧν προσμόνου καὶ παρεδρευτικῆς λιπάνσεως χρεία, τῶν ἐμβροχῶν οὐδὲν μέγα δυναμένων, διὰ τὸ περιῤῥεῖν, ἢ ἐφ᾽ ὧν ἄθετον τὸ τῶν ἐμβροχῶν εἶδος, διὰ τὸ ἐγκεχρονικέναι τὰ πάθη, οὕτω μετὰ τὰς ἐμβροχὰς παραλαμβανομένων τῶν ἀκόπων, ὡς παραλαμβάνεται, μετὰ κηρωτὰς, τὰ μαλάγματα. διαφοραὶ δὲ τῶν ἀκόπων τρεῖς, θερμαντικαὶ, μαλακτικαὶ, ἀμυττικαί. τοῖς μὲν οὖν θερμαίνουσι χρώμεθα ἐν ὀξέσι νοσήμασιν, ἐπειδὰν νεύρων πεῖσιν δι᾽ ὑποψίας ἔχωμεν, ἢ ἐπειδὰν περιψυγῇ δυσεκθερμάντως τὰ ἄκρα, ἢ ἱδρώτων μετὰ ψύξεως ἐνοχλούντων. τοῖς δὲ μαλάσσουσιν, ἐπὶ τῶν χρονίων νοσημάτων. τοῖς δὲ ἀμύσσουσιν, ἐπί τε τῶν δυσεκμοχλεύτων, χρονίων καὶ νωθρῶν, ἐφ᾽ ὧν δὴ καὶ σιναπισμὸν εὐδοκιμάζομεν· τὴν δὲ ὕλην, τήν τε ἀμύσσουσαν, τὴν 58) θερμαίνουσαν ἐν τῷ περὶ ἐμβροχῶν καὶ ἐμπλάστρων ἐξεθέμεθα τόπῳ.

chrye conſtat. Haec autem exempli cauſa dicta ſint, quoniam alibi, quae facultates ſint malagmatum, ad ſingulas res accommodatorum, explicatum eſt. Quae ex adipe et cera fiunt, iis praecipue in neruis et articulis obduratis utimur. et horum descriptiones apud omnes ſunt vulgatae. ea denique, quae ex materia metallica parantur, artubus obduratis, et digeſtione per halitum indigentibus adhibentur.

De acopis. Ex eodem libro. Cap. 29.

Acoporum commodus eſt uſus, vel in iis, qui permanente et aſſidente impinguatione indigent, cum madefactiones propter earum defluxum, nihil magnopere poſſint: vel in iis, quibus propterea, quod morbi inueterarint, madefactiones minime ſunt idoneae. in quo genere ſic poſt madefactiones acopa adhibentur, sicut etiam malagmata poſt cerata. Acoporum ſunt tres differentiae: calefaciunt, molliunt, cutim ſcarificant. calfacientibus in acutis morbis utimur, ubi neruos laeſum iri ſuſpicio eſt: vel cum extrema refrigerata ſint ita, ut difficulter calfieri queant: vel cum ſudores cum perfrictione aegrum vexant. Mollientibus vero in morbis diutinis. Scarificantium uſus eſt in diuturnis morbis, qui difficulter amoventur. ſegniores ſunt, in quibus etiam ſinapiſmum commendamus. Materiam vero ſcarificantem, et calfacientem tum ſumus perſecuti, cum de madefactionibus et emplaſtris diſſeruimus.

57) Nimirum, φαρμάκων. v. Paul. Aegin. 7, 19. Galen. de compos. med. per genera. 7, 11.

58) Malim addere, τε. Τήν τε θερμ.

ΚΕΦ. λ.

Περὶ πταρμικῶν. Τοῦ αὐτοῦ.

Πταρμικοῖς χρώμεθα, ἢ διεγεῖραι τοὺς καταφερομένους σπεύδοντες, ἢ ἐπιστρέψαι διάνοιαν παρακοπτικὴν, ἢ ἔμβρυον, ἢ δεύτερα ἐκβαλεῖν θέλοντες, ἢ ἀκίδας λανθανούσας ἐν θώρακι φατίσαι, ἢ λύγγα παῦσαι, ἢ ἐμπεπτωκότα τινὰ ἐν τοῖς ὠσὶν ἐκβαλεῖν, ἢ χρονίαν διάθεσιν περὶ κεφαλὴν μοχλεῦσαι καὶ διασεῖσαι, ἢ πνεῦμα, τὸ τονοῦν, 69) εἴτε μερικῶς, εἴτε ἐν παντὶ τῷ σώματι, διαναστῆσαι καὶ τονῶσαι, οἷον, ἐν παρέσει, ἐν ἀποπληξίᾳ, ἐπιληψίᾳ. ἔστι δὲ πταρμικὸν, καστόριον λεῖον. δεῖ δὲ πτεροὺς βρέξαντας καὶ ἀναλαβόντας τὸ καστόριον, ἐντιθέναι τῇ ῥινὶ, καὶ στρέφειν, καὶ πιέζειν μετὰ τὴν στροφὴν τοὺς μυξωτῆρας. εἰ δὲ συντονώτερον χρῆσθαι θέλοιμεν, πέπερι καστορίῳ συμπλέξομεν· εἰ δὲ μᾶλλον, στρούθιον πυρέθρῳ, ἢ σταφίδι ἀγρίᾳ μετὰ πεπέρεως· λευκὸν δὲ ἔστω τὸ πέπερι. σίνηπι δὲ ἀνεπιτήδειον. συμπληροῖ γὰρ τὴν κεφαλήν. δεῖ δὴ τοῖς δυναμένοις ὑπακοῦσαι προστάσσειν, ἐπισπᾶσθαί τε εἴσω τὸ πνεῦμα, καὶ ἀντικρὺ φωτὸς προσηνοῦς, ἢ πυρὸς, ἢ ἡλίου βλέπειν. βέλτιον δὲ, κατακειμένοις ὑπτίοις, καὶ κατὰ

De iis, quae ſternutamenta excitant.
Cap. 30.

Sternutamenta excitantibus utimur, vel ut eos, qui nimia propenſione in ſomnum detinentur, excitare feſtinemus, vel ut mentem deſipientem ad ſtatum redigamus, vel ut foetum, aut ſecundas expellamus, vel ut aculeos, qui in pectore latent, in aſpectum adducamus, vel ut vertiginem ſedemus, vel ut aliquid expellamus, quod in aures conciderit, vel ut diuturnam affectionem, quae in capite reſideat, amoliamur, et diſcutiamus, vel ut ſpiritum prolapſum ſive in parte, ſive in toto corpore erigamus, et roboremus, ut in reſolutione, in morbo attonito, et morbo comitiali. Excitat autem ſternutamenta caſtoreum laevigatum. penna madefacienda eſt, et ea caſtoreum excipiendum, ac in nares indendum. et poſtquam pennam in naribus verſaris, nares comprimendae ſunt. si maiore uti velimus, caſtoreo piper addemus. si etiam vehementiore, ſtruthium pyretho, aut uuam taminiam piperi admiſcebimus. in quo caſu piper album adhibendum eſt. ſinapi vero non eſt accommodatum, quoniam caput replet. praeterea iis, qui dicto audientes eſſe poſſunt, imperandum eſt, ut ſpiritum intro attrahant, et manſuetum lumem, aut ignem, aut ſolem adverſum intueantur. Melius eſt etiam, ut aegrotis ſupinis, et ſurſum verſus recumbentibus, quam ſedentibus, ſternutamentum excitans

69) Immo contrarium, ἀτονοῦν.

πσὸν ἀναῤῥόποις προσάγειν τὸ πταρμικὸν, ἤπερ καθημένοις, καὶ μετὰ τοῦτο, περιπατεῖν τοὺς δυναμένους κελεύειν, ἄνω βλέποντας, καὶ λούειν, 70) ἐφ' ᾧ λουτρῷ δυνατὸν χρῆσθαι κατὰ κεφαλῆς μετὰ ἐξαντλήσεως πολλῆς. καιρὸς δὲ, ἐπὶ τῶν καρουμένων, ἢ καταφερομένων, ἢ λυζόντων, ὁ τῆς ἐπείξεως. ὁ δ' αὐτὸς, κἀπειδὰν δεύτερα ἐκβάλλειν, ἢ ἔμβρυον ἐναποτεθνηκὸς δέοι. μὴ ἀσυνέργητος δὲ ὁ πταρμὸς ἔσω, ἀλλὰ καὶ, πεσόντων 71) ἐκβολίων προπαραληφθέντων, ἢ καὶ ἐγκαθίσματος, οὕτω τὸ πταρμικὸν προσαγέσθω. ὁ δὲ αὐτὸς καιρὸς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ ἐπὶ τῶν παρεμπεπτωκότων τοῖς ὠσίν. ἐν πυρετοῖς δὲ, ὁ τῶν ἀνέσεων. ἐπὶ δὲ τῶν χρονίων παθῶν, ὁ τῶν διαλειμμάτων. δεῖ δὲ τῶν τε μεταγόντων τὴν ὕλην βοηθημάτων, οἷον, φλεβοτομίας, καθάρσεως, κλυσμοῦ, ἐμέτου, τῶν τε τοπικῶν, τῶν τε μειζόνων, σικύας, ἀρτηριοτομίας, βδελλῶν, σιναπισμοῦ, ὕστερον παραλαμβάνεσθαι τὰ πταρμικά.

ΚΕΦ. λα.

Περὶ 72) ἐμπασμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐμπάσματα, καὶ καταπλάσματα, καὶ διαπάσματα διαφέρει. ἐμπάσματα γάρ ἐστι, τὰ ὑπὲρ ἱδρώτων ἀμέτρων, ἢ ἄλλης διαφορήσεως, ἢ ὑπὲρ τοῦ ἀμύξαι, ἢ κνίσαι τὴν ἐπιφάνειαν παραλαμβανόμενα· καταπλάσματα δὲ,

medicamentum imponamus: cumque ſumſerint, deambulent, si modo poſſint, ſurſumque reſpiciant. quique lavari poſſunt, laventur ita, ut caput large perfundatur. In caro, et cataphora, et singultu tempus accommodatum eſt, ut feſtinemus. Idem eſt, cum ſecundas, aut infantem mortuum expellere oporteat. ne ſit autem ſternutamentum inefficax: ſed et ubi exciderint iam medicamenta, quae abigendo foetui prius ſumta fuerint, vel etiam inſeſſus, ita ſternutamentum ciens medicamentum admoveatur. Idem quoque tempus in aliis obſeruandum eſt, et item in iis, quae in aures exciderunt. at in febribus tempus eſt commodum, cum febris ſe remittit: in morbis diuturnis, in diebus intermittentibus. ii vero, qui praeſidiorum materiam perſequuntur, ut venae ſectionis, purgationis, clyſteris, vomitus, et localium, et maiorum, ut cucurbitulae, arteriarum ſectionis, hirudinum, ſinapiſmique, ea quae ſternutamenta cient, adhibere poſtremo loco debent.

De medicamentis, quae inſperguntur: quae emplaſmata vocantur. Ex eodem libro. Cap. 31.

Emplaſmata, cataplaſmata, et diaplaſmata differunt. emplaſmata enim ſunt, quae, ut immoderati ſudores, aut alia per halitum digeſtio cohibea-

70) ἐφ' delendum videtur. Alias aliquid hic addendum. Mox fortasse, ἐπαντλήσεως.

71) Cod. πεσσόντων.

72) Ita etiam eſt in principio Codicis, in indicibus. Rasarius exhibet ἔμπλασμα. Rurſus caput 32. in iſtis indicibus inſcribitur: περὶ καταπασμάτων. Item cap. 33. περὶ διαπασμάτων. Alibi vero etiam κατάπασμα confuſum eſt cum κατάπλασμα. Hoc loco ſermo eſt de ἔμπασμα, κατάπασμα et διάπασμα. διάπασμα habet Dioscor. 1, 6. pag. 18. 1, 116. pag. 124.

τὰ τοῖς ἕλκεσιν ἐπιβαλλόμενα· διαπάσματα δὲ, τὰ ὑπὲρ εὐωδίας τοῦ χρωτὸς, ἢ παντὸς, ἢ μερικῶς, μασχαλῶν καὶ παραμηρίων ἁρμόζοντα. ἐπὶ μὲν οὖν ἱδρώτων ἐνοχλούντων, ἢ διαφορήσεως, χρηστέον ψιμμυθίῳ λείῳ, ἢ γύψῳ, ἢ λιθαργύρῳ, μυῤῥίνῃ ξηρᾷ λείᾳ, σιδίοις, ῥᾷ συριακῷ, ὄυοις ξηροῖς λείοις, ἀλφίτοις, ἀμύλῳ, γύρει, κικίδι ὀμφακίνῃ, ἀκακίᾳ· ὑπὲρ δὲ τοῦ κνίσαι καὶ ἀμύξαι ξηροτριβοῦμεν ἐν ἡλίῳ τοὺς ἐμπαθησομένους, καὶ προαναχαλῶμεν ἠρέμα γυμνάσαντες· εἶθ' οὕτως ἐμπάσσομεν, ἐπὶ μὲν ὑδρωπικῶν, ψάμμῳ, τρυγὶ οἴνου κεκαυμένῃ, κιμωλίᾳ, γύψῳ, νίτρῳ, ἁλσίν· ἐπὶ δὲ ἰσχιαδικῶν, καὶ ὀρθοπνοϊκῶν, καὶ τῶν περὶ κεφαλὴν χρονίων, θείῳ, νάπυϊ, καρδάμῳ, κάχρυϊ, πυρέθρῳ, πεπέρει, νίτρῳ.

ΚΕΦ. λβ.

Περὶ καταπλασμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Καταπλασμάτων δὲ, τὰ μὲν ἁρμόζει ῥυπαροῖς ἕλκεσι, καὶ πρὸς τὸ ἀνακαθᾶραι, οἷον, χαλκὸς κεκαυμένος, ὄροβος λεῖος, ἀριστολοχία μανία, 73) πάναξ, καδμία, διφρυγες· τὰ δὲ ὑπὲρ τοῦ καταστεῖλαι. τὰ ὑπερσαρκοῦντα καταστέλλει πράως μὲν, ἰὸς, λεπὶς, μᾶλλον δὲ, ἄσβεστος, τρύξ· ἰσχυρῶς δὲ, μίσυ, χαλκῖτις, χάλκανθος, ἐλατήριον· κογχύλια δὲ κεκαυμε-

tur, aut ut cutis extremitas fcarificetur, aut pruritu tentetur, adhibentur. cataplafmata autem dicuntur, quae ulceribus fuperdantur: diaplasmata vero, quae ad fuavem odorem cuti conciliandum, aut toti corpori tribuendum, aut partibus, ut alis, et femoribus, accommodata funt. Ergo cum fudores, aut digeftio per halitum infeftant, utendum eft cerusfa trita, aut gypfo, aut argenti fpuma, myrto ficca laevigata, malicorio, rhoë fyriaco, forbis ficcis tritis, polentis, amylo, polline, galla acerba, acacia. ut autem pruritus et fcarificationem excitemus, eos, quibus emplasmata fuerint admovenda, in fole ficca frictione confricamus, et prius laxamus fenfim exercentes: tum emplafmata adhibemus. atque hydropicos quidem arena, fece vini ufta, cimolia, gypfo, nitro, faleque: ifchiadicos, recta folum cervice fpirantes, et diuturnis capitis morbis oppreffos, fulfure, finape, nafturtio, cachrye, pyrethro, pipere, et nitro oblinimus.

De cataplasmatis. Ex eodem libro.
Cap. 32.

Ex cataplafmatis alia fordidis ulceribus conveniunt, et ad ea purganda funt accommodata. ut aes combuftum, eruum laevigatum, ariftolochia longa, panax, cadmia, et diphryges: alia comprimunt carnes excrefcentes. Comprimit autem placide aerugo, fquama: magis vero calx, fex: vehementer vero mify, chalcitis, atramentum futorium, elaterium. conchulae vero combuftae

73) In margine: μακρά. Versu 15. ad χρονίων Rasar. addidit νόσων.

να καταπάσσεται, ὑπὲρ τοῦ δῆξεις, τὰς ἐφ' ἕλκεσι, παρηγορῆσαι. πίτυς δὲ καὶ ἄκανθα αἰγυπτία καὶ τέφρα, ἐπὶ παραμηρίων.

adhibentur, ut morfus ab ulceribus excitatos mitigent. pinus vero et fpina Aegyptia et cinis femoribus infperguntur.

ΚΕΦ. λγ.

Περὶ διαπασμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Διαπάσματά ἐστι ψιμμύθιον, ἶρις, γῆ σελινουσία, μυρσίνη ξηρὰ λεία, δαφνίδες ξηραὶ, μάννα, στάχυς, φύλλον, 74) ἄμωμον, σχοίνου ἄνθος ξηρὸν λεῖον.

De diaplafmatis. Ex eodem libro. Cap. 33.

Diaplafmata funt ceruffa, iris, terra felinufia, myrtus ficca laevigata, lauri baccae aridae, manna, fpica, folium, amomum, junci odorati flos aridus.

ΚΕΦ. λδ.

Περὶ διαχρίστων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Διαχρίστοις χρώμεθα ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν πόρων, ἐντιθέντες τὲ εἰς αὐτοὺς φάρμακα γλοιώδη τὸ πάχος, λέγω δὲ, ἐπὶ στόματος, ἐπὶ ῥινῶν, ὤτων, ἕδρας, οὐρητικοῦ πόρου· δύναται δὲ τὰ διάχριστα, ἢ ξηραίνειν, ἢ ὑγραίνειν, ἢ στύφειν, ἢ τέμνειν, ἢ λύειν, ἢ πηγνύειν, ἢ λεαίνειν, ἢ ἱστάναι, ἢ μαλάσσειν καὶ παρηγορεῖν ὀδύνας. τοῖς μὲν οὖν ξηραίνουσι χρώμεθα ἐπί τε ἄφθης ἐν τῷ στόματι, καὶ τῶν ἄλλων ὑγρῶν ἑλκῶν, ὁμοίως δὲ καὶ, εἰ κατὰ ῥῖνας, ἢ 75) τῶν ἄλλων πόρων ὑγρὰ ἕλκη, καὶ ἰχωροοῦντα 76) γένοιτο. ἔστι δὲ τοῦ γένους τούτου, ἶρις λεπτὴ διαχριομένη μετὰ μέλιτος, ὀθόνιον καινὸν κεκαυμένον, τροχίσκος, ὁ διὰ χελιδόνων κεκαυμένων, διάχριστος ἀμόργη ἐλαίου, τρὺξ οἴνου κεκαυμένη καὶ ἀνειμένη ὕδατι ἢ οἴνῳ. τὰ δὲ ὑγραίνοντα διάχριστα ἐπιτήδεια μὲν τοῖς ξηροῖς καὶ ἀνθρακώδεσιν ἕλκεσιν, οἷα

De perunctionibus. Ex eodem libro. Cap. 34.

Perunctionibus utimur in iis meatibus, qui fenfu percipiuntur: in quos medicamenta ad ftrigmenti craffitudinem indimus, ut in os, in nares, in aures, in fedem, in meatum urinae. Horum vis eft, aut exficcans, aut humectans, aut adftringens, aut incidens, aut foluens, aut denfans, aut laevigans, aut fiftens, aut molliens, aut dolorem leniens. ac ficcantibus quidem utimur, in aphthis oris, et caeteris humidis ulceribus. eodemque modo, si in naribus, aut aliis meatibus humida ulcera, et faniem emittentia fint. hujus generis funt iris trita, cum melle illita, linteum nouum combuftum, paftillus ex hirundinibus concrematis, amurca olei, fex vini combufta, et vino, aut aqua refoluta. Humidae vero perunctiones

74) V. Galen. in Glossis p. 88.

75) Forte ἐπὶ inserendum.

76) Habet Erotian. p 22. et alii. Sic eft, αἱμορῥοέω. Notatur etiam ἰχωρῥέω, ut πυοῤῥέω.

μάλιϛα ἐν ὠσὶ καὶ ῥινὶ γίγνεται. ὑγραίνεται δὲ τὰ διὰ τῶν χυλῶν, τῶν ὑγραντικῶν σκευαζόμενα, ὧν τὴν ὕλην ἐν τῷ περὶ ἐμβροχῶν ἐπεδείξαμεν τόπῳ· πλὴν πεφυλάχθαι δεῖ τῶν χυλῶν τοὺς ἔχοντάς τι φθαρτικόν. οὐ μόνον γὰρ ϛόματι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς ἐπιτιθέμενοι πόροις λυμαίνονται. τὰ δὲ ϛύφοντα, νομαῖς ϛόματος, καὶ οὔλων πλάδοις, καὶ ταῖς ἑρπηνώδεσι διαθέσεσι, παρισθμίοις τὲ καὶ 77) ϛαφυλῆς χαλάσμασι, καὶ ἀρτηρίας ῥευματισμοῖς ἐπιτήδεια. ἔϛι δὲ καὶ τῶν ϛυφόντων ἡ ὕλη γνώριμος, τῶν τε ἁπλῶν, τῶν τε συνθέτων. ἐν τούτοις ἐϛὶ καὶ ἡ διὰ μόρων, καὶ ἡ διὰ κυτίνων, ἀνθηρὰ 78) δὲ, ἡ διὰ ῥόδων. λεαντικοῖς δὲ χρώμεθα ἐπὶ ἀρτηρίας ξανθείσης 79) ἢ τραχυνθείσης, ἐπί τε φωνῆς βραγχώδους, ἐπί τε γαργαρεῶνος, καὶ παρισθμίων 80) ἠνοιγμένων. ἔϛι δὲ τῶν λεαντικῶν, τραγάκανθα, κόμμι, 81) ϛρόβιλος, ϛαφὶς γλυκεῖα,

ſiccis et carbonum naturam imitantibus ulceribus conveniunt: qualia praecipue in auribus et naribus oriuntur. Humectantur autem perunctiones, cum ex ſiccis humectantibus parantur: quorum ſyluam, cum de madefactionibus loqueremur, demonſtravimus. ſed vitandum eſt, ne ſuccos hujuſmodi capiamus, in quibus aliqua vis corrumpendi inſit: ſiquidem tales adhibiti non ſolum ori, ſed caeteris etiam meatibus ſenſibilibus nocent. Quae adſtringunt, ulceribus oris depaſcentibus, et gingivarum madoribus, et affectionibus herpetis natuturam referentibus, itemque tonſillis, et vuae laxationibus, et arteriae defluxionibus accommodantur. adſtringentium vero materia, tum ſimplicium, tum compoſitorum eſt omnibus perſpicua. in his eſt id, quod ex moris conficitur: quodque ex capitulis punici mali conſtat: et anthera, aut confectio, quae ex roſis paratur. Laevigantium uſus eſt in arteria exſiccata, aut quae aſperitatem contraxerit, in voce rauca, in gurgulione, in tonſillis occluſis. ex eo genere eſt tragacantha, gummi, nux pinea, vua paſſa dulcis, mel crudum, faba freſa cum melle: dulcis radicis ſuccus, confectio ex papaveris capiti-

77) Vide Paul. Aegin. 6, 31. In Codice: ϛαφυλῆς καὶ χαλάσμασι. Hoc καὶ aliquis notavit, ut tollendum. Ultimum ς. vero in ϛαφυλῆς, alius damnavit, ut legeretur ϛαφυλῇ.

78) Vide Plin. H. N. 24, 9. Cels. 6, 11.

79) Ita in textu: ad marg. ξηρανθείσης.

80) Rasarius συγκλεισμένων, aut simile quid voluit.

81) Aliquis correxit ϛρώβιλος. Vide ad Geopon. p. 786. 806.

μέλι ἄπεφθον, ἐρεγμὸς σὺν μέλιτι, γλυκυρίζης χυλὸς, ἡ διὰ κωδύων 82) ἐσκευασμένη, διὰ 83) σκυβελίτου. τοῖς δὲ τέμνουσι καὶ διαιροῦσιν, ἐπὶ συναγχικῶν χρώμεθα, λεπτύναι βουλόμενοι τὰ ἐνοχλοῦντα καὶ ἐμφυσῶντα τὸ περὶ τὸν φάρυγγα, καὶ τὸ περὶ τὸ στόμα. ἔστι δὲ τῶν τεμνόντων διάχριστον, νίτρον σὺν μέλιτι, νάπυ κεχυλωμένον, χυλὸς κράμβης, σπέρμα βήσασα, 84) πύρεθρον, καρδάμωμον σὺν μέλιτι. τοῖς δὲ πηγνύειν δυναμένοις, ἐφ' ὧν καὶ τοῖς ἀναξηραντικοῖς. πήγνυσι δὲ τὰ ψύχοντα. τοῖς δὲ μαλάσσειν ἐπαγγελλομένοις, ἐφ' ὧν καὶ τοῖς ὑγραντικοῖς.

bus, quae ex vino fcybelite fit facta. Incidentibus, et fecantibus utimur in anginis, cum ea, quae nos vexant, et quae inflant, quae ad guttur, et os pertinent, attenuare ftudemus. hoc vero genere continetur nitrum cum melle, finapis in fuccum redacta, fuccus brafficae, femen rutae fylueftris, pyrethrum, cardamomum cum melle. iis vero, quae denfare poffunt, utimur ad ea, ad quae ficcantia diximus accommodari. hujusmodi autem funt, quae refrigerant. Quae vero mollire pollicentur, eifdem, quibus etiam humectantes, conueniunt.

ΚΕΦ. λε.

Περὶ ὠτικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν δὲ ὠτικῶν, τὰ μὲν, ὀδύναις χρήσιμα, τὰ δὲ, ἕλκεσι, τὰ δὲ, 85) πυοῤῥοοῦσι, τὰ δὲ, ἤχοις. ὄπιον μὲν μήκωνος, ἀνιέμενον γάλακτι ἢ ὕδατι, ἐπιτήδειον ὀδύναις, ὁμοίως δὲ καὶ μανδραγόρου χυλὸς καὶ κολοκύνθης, ἔλαιον δὲ, ἐν ᾧ ἐναφέψηται ἤτε σίλφη, τὸ ζῶον, ἢ οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις 86) ὄνοι, ἢ γῆς ἔντερα. ἔτι δὲ, πιμελὴ φώκης, δελφῖνος, βούτυρον, οἱ μυελοὶ τῶν ζώων, σανδαράχη μετὰ μέλιτος, ἀμυγδάλινόν τε, καὶ ῥόδινον, καὶ ἴρινον, καὶ γάρος, στυπτηρία δὲ μετὰ μέλιτος, καὶ κεδρία, καὶ τροχίσκος 87) ἡ ἵρη προσαγορευομένη.

De medicamentis ad aures accommodatis. Ex eodem libro. Cap. 35.

Medicamentorum, quae auribus conueniunt, alia ad dolores fedandos, alia ad ulcera, alia ad aures purulentas, alia ad fonitus accommodata funt. opium papaveris, lacte aut aqua refolutum, doloribus prodeft. ad idem facit mandragorae et cucurbitae fuccus, et oleum, in quo blata animal fit incoctum, aut afelli, qui fub hydriis nafcuntur, aut terrae vermes: itemque pinguedo phocae, delphinique: et butyrum, et animalium medullae: fandaracha ex melle, amygdalinumque et rofaceum, et irinum,

82) In marg. notatur κωδίων. v. Harpocrat. p. 109. Varie fcribitur, uti Stephanus jam in indice thesauri notavit.

83) Nimirum, οἴνου. Codex habet κυβελλίτου. v. Aet. 9, 24.

84) De hoc pag. 319 monitum. Hic in marg. Codicis legitur: βισάσατον, τουτέστι, πηγάνου ἀγρίου. v. Diosc. 3, 47 p. 365.

85) In Cod. eft: πυῤῥοῦσι. Vide mox.

86) ὄνος in lexico Herodoti explicatur: τὸ περὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἀγγεῖα πολύπουν καὶ συστρεφόμενον. Addendum videtur, ζωύφιον. Compara Hesych.

87) Περὶ τροχίσκων fupra expofitum lib. 10. cap. 24. Lectio Codicis, quam exhibui, haud dubie mendosa eft Haud dubie Heras, aut, Hieras medicus hic intelligitur. v. Fabr. bibl. Gr. V. XIII. p. 178. Ergo, ὁ Ἥρου προσαγορευόμενος.

πυοῤῥοοῦσι ὠσὶ κατάλληλος 88) σχινίνων τὲ καὶ τερεβινθίνη, καὶ ἡ τετραφάρμακος 89) ἀνεθεῖσα, καὶ ἡ διὰ ςεάτων, καὶ ἡ διὰ καδμίας, ἀνιεμένη. 90) ἐπὶ τῶν ἑλκῶν, τῶν ἐν τοῖς ὠσὶ, παραλαμβανέσθω ἔλαιόν τε, ἐν ᾧ γῆρας ὄφεως ἐγκαθήψηται, ἢ κύμινον αἰθιοπικόν. σμύρνα δὲ ἢ λιβανωτὸς, ἢ μέλας ἐλλέβορος, ἢ καςόριον, γλυκεῖ συλλεανθέντα, καὶ ἐνςαζόμενα, ἤχους ἰᾶται.

et garus. alumen quoque cum melle, et cedria, et paſtillus, qui Herae dicitur. Acoribus vero purulentis utile eſt lentiſcinum, terebinthina, tetrapharmacum reſolutum, confectio ex adipibus, et quae ex cadmia conſtat, si reſoluantur. Ad ulcera vero, quae in auribus ſunt, adhibeatur etiam oleum, in quo ſenecta ſerpentis fit incocta, aut cuminum Aethiopicum. myrrha vero, aut thus, aut veratrum nigrum, aut caſtoreum cum paſſo laevigata, et inſtillata ſonitum perſanant.

ΚΕΦ. λϛ.

Περὶ ὀδοντικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν δὲ ὀδοντικῶν τὰ μὲν, σειομένοις ὀδοῦσι, τὰ δὲ, βεβρωμένοις, τὰ δὲ, ὀδυνωμένοις, τὰ δὲ, μεμελαμένοις ἐπιτήδεια. τὰ μὲν οὖν ςοματικὰ καὶ διάχριςα, οἷόν ἐςιν, ἡ διὰ μόρων, ἢ διὰ ῥόδων, ἡ ἀνθηρὰ, ἵςησι τοὺς σειομένους. ἔτι δὲ δίφρυγες, 91) χαλκὸς, λεπὶς, σὺν μέλιτι παρατριβόμενα τοῖς ὀδοῦσι. κικὶς τε μέλαινα ἐν ὄξει ἑψηθεῖσα, ὥςε ὑπολειφθῆναι τὸ τέταρτον μέρος, διακλυζομένων τῶν πεπονθότων· ὑγρὰ τε ςυπτηρία. πέπερι δὲ ἐντιθέμενον τῷ διακένῳ τοῦ ὀδόντος. ὀδύνας παρηγορεῖ δὲ καὶ χαλβάνη περιπλασσομένη τῷ ὀδόντι, καὶ κηρὸς σὺν λιβανωτῷ ἄῤῥενι, ὄξος τε διακλυζόμενον, ἰσχάδες λιπαραὶ, καὶ σκόροδον, καὶ σμύρνα ἐγκαθηψημένη. πρὸς δὲ τὸ μὴ μελαί-

De iis, quae dentibus conueniunt. Ex eodem libro. Cap. 36.

Quae dentibus adhibentur, partim concuſſis, partim eroſis, partim dolentibus, partim denigratis conueniunt. ſtomatica igitur, et perunctiones, ut confectio ex moris, aut quae ex rosis fit, aut anthera, concuſſos dentes ſiſtunt: idemque faciunt diphryges, aes, ſquama cum melle, si dentes eis confricentur. galla quoque nigra aceto incocta ita, ut quarta pars relinquatur, prodeſt, ut eo decocto dentes laborantes colluantur. liquidum etiam alumen idem praeſtat. Iam et piper in loco inani dentis dolentis impoſitum, dolorem mitigat. eundem lenit galbanum illitum: et cera cum maſculo thure: et acetum, si os eo colluatur, et caricae pingues, et allium, et myrrha incocta. Ne vero nigri fiant, aut corro-

88) Sic, littera ω damnata, et imposita littera ο. Legendum videtur, σχῖνος. Nam σχίνινον adjectivum hic non habet locum.

89) V. Erotian. p. 42. Philo. p. 738. A.

90) Rasarius videtur voluisse ἀνιεμένη.

91) Codex: διάφρυγες. De iſto, ac de ἀνθηρὰ ſuperius monitum.

νεσθαι, μηδὲ βιβρώσκεσθαι, τὰ ὀδοντικὰ λεγόμενα σμήγματα ἐπιτήδεια, οἷον, ἅλες σὺν γλήχωνι, ἢ κέρατι ἐλαφείῳ, ἢ σηπίας ὄστρακον, ἢ ᾠῶν κέλυφα λελεασμένα.

dantur, ea fmegmata, quae ad dentes accommodata dicuntur, faciunt: ex quo genere eft fal cum pulegio, aut cornu cervino, aut fepiae tefta, aut ovorum laevigata putamina.

Κ Ε Φ. λζ.

Περὶ τῆς εἰς ἔλαιον ἐμβάσεως. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

De ingreffu in oleum. Ex Herodoti libro de remediis extrinfecus occurentibus. Cap. 37.

Αἱ δὲ εἰς ἔλαιον ἐμβάσεις ἐπιτήδειοι τοῖς χρονίως μετὰ περιψύξεως πυρέσσουσι, καὶ τοῖς κεκοπωμένοις, καὶ τοῖς ἐν τῷ πυρέσσειν ἀλγοῦσι τὰ πρὸς τοῖς ὀστοῖς κείμενα νεῦρα. καιρὸς δὲ πᾶς ἁρμόζων, καὶ ἡλικία, καὶ μᾶλλον ἡ τῶν γερόντων καὶ ἐπὶ μὲν τῶν μετὰ πυρετοῦ συμπτωμάτων ὠφέλιμος, ὁ ἐν παρακμῇ· ἐπὶ δὲ τῶν τεταρταίων, καὶ ὁ ἐν ἀκμῇ. οἱ δὲ ἐπὶ μέρους, ἐπὶ πάντων ὁ ἐν ἀνέσει· ἐπὶ δὲ σπαμένων, καὶ ἀλγούντων, καὶ ἰσχουρούντων, ὁ ἐν ἐπείξει. δεῖ δὲ τὸ μὲν πέμπτον μέρος τοῦ ἐλαίου πυρὶ θερμαίνειν· τὸ δὲ λοιπὸν ἐν ταῖς τῶν βαλανείων ἐμβάσεσιν. οὔτε γὰρ αὐτάρκως γίνεται θερμὸν τὸ ἐν τοῖς βαλανείοις, οὔτε μὴν καλῶς ὑπὸ πυρὸς θερμαίνοιτο πᾶν. ἄχρηστον γὰρ γίνεται πρὸς δευτέραν χρῆσιν κνισώμενον 92) ἡ δὲ ἔμβασις πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἀσθενοῦντος ἡρμόσθω, καὶ ἀποκείσθω ἐν σκηνῇ, ἢ οἴκῳ πάντοθεν συνεχόμενος. 93) ἔστω δὲ καὶ 94) διέδρῳ, ἐφ' οὗ ἐνδρομὶς 95) κείσθω, ἐκ τετραδακτυλι-

Defcenfus in folium ex oleo conueniunt iis, qui diuturnis febribus cum perfrictione conflictantur: iifque, qui laffitudine fuerunt oppreffi: et iis, quibus, dum febri iactantur, dolent nerui, qui offibus funt admoti. tempus omne accommodatum eft, omnifque aetas, fed magis fenilis. atque in fymptomatis cum febri conjunctis apti funt hujufmodi ingreffus in declinatione. in quartanis vero febribus, etiam in ftatu. particularia vero tempora funt, ut in remiffionibus in omnibus conueniant. in conuulfis vero, et dolentibus, et urinae fuppreffione, ut feftinemus. caeterum quinta olei pars calfacienda eft: reliquum in balnei foliis fit. nam, quod in balneis eft, neque fatis calidum redditur, neque totum rite ad ignem calefieret. fiquidem ad fecundum ufum inutile reddeietur: quandoquidem nidorofum fieret. folium vero, in quo oleum fit, ad proportionem aegrotantis

92) Codex: κνισούμενοι.
93) Rasarius videtur voluisse, συγκλειόμενος. Forte, συγκλειομένοις, συγκεκλεισμένοις.
94) ἐν interponendum videtur. Hoc loco, et mox, διέδρον. Apud Erotian. p. 24. διέδρα.
95) Occurrit quidem hoc vocabulum et apud Pollucem, item apud fcriptores Latinos, ut Iuvenalem, Martialem. Hoc loco videtur notare pannum, fatis crassum et firmum, qui fubfternitur circum in quadrato firmiter annexus lignis, ut aegrotus in ea de loco in locum transportari possit, etiam crassus et obesus. Credo forma fuisse ea, qua funt apud rufticos Rossicos cunabula pensilia. Vidi ejuscemodi etiam in Polonia, atque, ni fallor, in quibusdam locis Germaniae, credo in Lusatia. Mox cap. 38. recurrit idem vocabulum.

αἰων διαςημάτων 96) ἐκτετρημένη, καὶ τὰς ἀρχὰς 97) κατεῤῥάφθω ἐπιμήκεσι ξύλοις 98) τετραγώνοις. τοῦτο δὲ πράττομεν, διὰ τὸ μὴ ῥάδιον εἶναι, τοὺς ἀσθενεῖς πολυσάρκους ἀπὸ τῆς ἐμβάσεως ἐξαίρειν. περιολισθαίνουσι γὰρ αἱ χεῖρες τῶν βαςαζόντων. ὁπεριφυλασσοιω 99) τὸ γενέσθαι, ἀνάγκη ἀπρὶξ τῶν σωμάτων ἐλλαμβανομένους 100) περὶ 1) θαλάσσης ἐμποιεῖν σαρξὶ λεπταῖς καὶ ἀσθενέσι. καὶ τὸ κατακλίνεσθαι δὲ ἐπὶ γυμνῆς τῆς ἐμβάσεως, ἔχει μὲν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς σκληρίας δυσέργειαν· 2) ἔχει δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς πυρώσεως. 3) ὁ γὰρ χαλκὸς θερμαίνεται μᾶλλον. διὰ τοῦτο 4) γένοιτο κελεύομεν, καὶ σπόγγους ὑποςρωννύναι, πρὸς τὸ τὴν ἐπέρεισιν κατὰ μαλακῶν σωμάτων γενέσθαι. αἱ δὲ ἐκτρήσεις παραλαμβάνονται, χάριν τοῦ μετὰ 5) τὴν κομιδὴν ἀποῤῥεῖν τὸ ἔλαιον. κατακλιθεὶς οὖν ἐπὶ τοῦ διέδρου, καὶ ἐξομαλισθεὶς διὰ μαλακῆς καὶ συμμέτρου τρίψεως, ἐπειλιθέντων 6) ξύλων, ἐντιθέσθω εἰς τὸ ἔλαιον ἐκ τοῦ πρὸς λόγον. ἐπειλίσθω δὲ ἐπὶ

magnum eſſe debebit. Locetur autem in tentorio, aut domo ex omni parte incluſus. eſto autem in ſella, ſuper qua endromis ponatur perforata per interualla quaternum digitorum: cujus initia conſuta ſint lignis quadratis oblongis. id quod facimus, quia aegroti, qui carnis mole ſunt onuſti, non facile a ſolio auferantur. dilabuntur enim geſtantium manus. quod ſi cavendum ſit, ne fiat, manibus tenaciter apprehendenda ſunt corpora: quae res carnes tenues et imbecillas contundit. praeterea decubitus in nudo ſolio difficilem actionem tum ſua duritia, tum vero fervore efficit. aes enim vehementius incaleſcit. quam etiam ob rem jubemus, ut ſpongias ſubſternant, ut ad mollia corpora aegroti adnitantur. foramina vero adhibentur, ut, poſtquam fuerint deportati, oleum defluat. Ergo conſtitutus aeger in ſella, caroque reddita aequalis per mollem et moderatam frictionem fuerit. revolutis autem lignis in oleum

96) Codex: ἐκτετηρημένη.

97) Id eſt, κατὰ τὰς ἀρχὰς, *circum circa, in extremis partibus.*

98) Iſta lingna aegrotum portantibus ſunt pro manubriis.

99) Ita, ſine accentibus, eſt in Codice. Conjici poſſit: βαςαζόντων, ὅπερ εἰ φυλάσσοιο γενέσθαι, ἀνάγκη. Aut: ὅπερ εἴ τις φυλάσσοιτο γενέσθαι. Τῷ περιφυλάσσεσθαι non opus eſt. ſufficit φυλάσσεσθαι, cum praeſertim alterum non legerim. Forte παραφυλάσσεσθαι.

100) ἐλλαμβάνεσθαι habet Philo. p. 7. E. οἰάκων ἐνειλημμένος p. 87. E. ἐνειλημμένος ἀπρὶξ ἔχεται. p. 137. D. ἐλλαβομένοις ὧν ἐρῶσιν. p. 417. A.

1) Sic in Codice. In margine tamen: περίθλασιν. Ego malim, περιθλάσεις. Graeci enim et Latini in his ſolent uti plurali numero.

2) Δυσεργία eſt difficultas aliquid perficiendi, aut vana et infelix alicujus operis tractatio. Conjicio ergo: δυσχέρειαν. De agendo hic non eſt ſermo. Aegroti potius patiuntur.

3) Nimirum, δυσχέρειαν. nullo modo, δυσεργίαν, aut, ut hic ſcribitur, δυσέργειαν.

4) Raſarius hic aſtute ſe expedivit. Quod enim obſcurum erat, ſilentio praetermiſit. γένοιτο non habet, quocum copuletur. Sententia eſt: ὅπως οὖν μὴ τοῦτο γένοιτο, κελεύομεν. Aut, διὰ τοῦτο, ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο. Sed duplex τοῦτο moleſtum eſt. Ita tamen facile excidere potuit, ἵνα μὴ τοῦτο, ſcriba ab altero τοῦτο ad alterum tranſiliente.

5) κομιδὴ eſt tranſportatio aegroti. Diſplicet ergo mihi μετὰ, poſt. Malim, κατὰ, in illa ipſa tranſportatione. Dum aegrotus elevatur et transfertur.

6) ἐπειλιχθέντων, ab ἐπειλίσσω. Mox ἐπειλισσέσθω.

τὸ ἐναντίον τὰ ξύλα, μέχρι τοῦ κατὰ τῶν ὑποκειμένων σπόγγων τεθεῖναι. μετεωρότερα δὲ τὰ πρὸς τῇ κεφαλῇ γινέσθω. ἡ δὲ πρώτη 7) δεῖξις τοῦ ἐλαίου προσηνὴς ἔστω· μείναντες δὲ πρὸς βραχὺ ἐν ἠρεμοῦντι τῷ ὑγρῷ, κινήτωσαν τὸ ἔλαιον δι' ἑαυτῶν. καὶ οἱ παρόντες δὲ ἐκ τοῦ πρὸς λόγον προσαντλήτωσαν. εἰδέναι 8) γὰρ ὅτι πολλὴ, καὶ παρὰ προσδοκίαν, ἐκ τῆς κινήσεως ἐγείρεται θερμασία. εἰ δὲ ζεστοτέρας κράσεως δέοιντο, ἐπιχυτέον τὸ θερμότερον· τὴν δὲ κατάχυσιν πρὸς τοῖς ποσὶ, καὶ πρὸς τῇ ἐμβάσει ποιητέον. δεῖ δὲ καὶ καταδύνειν 9) ἐξαντλούμενος τὴν κεφαλὴν κατέχοντας εὐαφεῖ σπόγγῳ πρὸ τῶν ὀμμάτων. τὸ δὲ μέτρον τοῦ χρόνου ἐπὶ τῶν λύσεως χάριν, ῥίγους, ἢ πυρετῶν, ἢ ἐμπνευματουμένων, ἢ 10) καλῶς διοικούντων τὴν τροφὴν, ὁριστέον, 11) κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς, τῇ τῶν σωμάτων ἀραιώσει, ἐκδεχομένους νοτίδα περὶ 12) τῷ προσώπῳ· ὕστερον δὲ καὶ πλείονι χρόνῳ ὑποβλητέον. ἰστέον δὲ, ὅτι μετὰ τὸ ἐκ τῆς ἐμβάσεως γίνεσθαι, 13) πολλοὶ φέρονται ἱδρῶτες, καὶ πλείους γε τῶν ἐν τοῖς βαλανείοις. διόπερ ἐπὶ πάντων τὴν δύναμιν σκοπὸν ἔχοντας, καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ἐκκριθησομένους ἱδρῶτας συναριθμητέον. εἰ δὲ ἀλγημάτων, ἢ σπασμῶν, ἢ ἰσχουρίας χάριν ἐμβιβάζοιντο, σκοπὸς ἔστω μετὰ τῆς δυνάμεως ἢ 14)

rite imponatur. revoluantur vero in contrarium ligna, usque dum aegrum in subiectis spongiis statuant, parsque ad caput spectans, esto sublimior. prima autem olei oblatio mitis esto. ubi paululum immorati homines in humore quieto fuerint, oleum per se agitent, quique adstant, conuenienter rationi eosdem perfundant. sed non est ignorandum, et multum, et praeter animi sententiam, ex eo motu calorem excitari. si vero feruidiore temperie indigeant, calidius oleum erit affundendum. infusio vero ad pedes, et ad solium fieri debet. praeterea, qui caput perspergit, immergendus est, sed spongia mollis ante oculos admoveatur. Temporis mensura definienda est in iis, qui solutionis causa descendunt in oleum, ut vel rigorem, vel febrim, vel inflationes soluant: et in iis, qui alimentum male distribuunt. in principio enim, ut corporis raritate in facie madidum vaporem capiant: posteo vero, ut longiore tempore immorentur. Praeterea sciendum est, ex hoc ingressu in solium multos sudores, atque adeo plures, quam in balneis excitari, quocirca vires omnium, nobis scopi erunt propositi: cum quibus sudorum etiam, qui excernendi erunt, habenda est ratio. si vero dolo-

7) Forte: χῦσις. Mox est, κατάχυσις.

8) Sic omnino. Forte: εἰδέναι δὲ χρὴ seu δεῖ..

9) Equidem conjicio: ἐπαντλούμενον — κατέχοντα εὐαφῆ σπόγγον. Antea erat adeo εὐαφεῖν. Sed ν. deletum.

10) In marg. κακῶς. Recte! Vel etiam, μὴ καλῶς.

11) Ita in marg. In textu: ἀριστέον.

12) Forte: ἐπί. Sed et istud ferri potest.

13) Rasarius hic aberrat. γίνεσθαι ἐκ τόπου τινὸς, est, *egredi ex loco*, *relinquere locum*. φέρονται est loco καταφέρονται.

14) Immo, ἡ.

τῶν διοχλούντων ἀέρσις ἢ μείωσις. κρίναντες δὲ ἐξάγειν, ἐπειλίσαντες 15) τὰ ξύλα, βαστάσομεν αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τοῦ δίφρου θέντες, σπόγγοις θερμοῖς ἐντεθλιμμένοις ἀπάξομεν, εἶτα ὀθονίοις. τὸ δὲ πρόσωπον, ὕδατι γαλακτώδει, 16) εἰ δὲ πρὸς 17) τὸ ἐκλύεσθαι γένοιτο, καὶ ψυχρῷ. ἐπεὶ 18) δὲ τοῦτο εἰς τὴν σκηνὴν διὰ τάχους ἀποκομίζεσθαι δεῖ, ἢ μετάγειν, εἰς ὃν πρότερον ἦσαν 19) τόπον. ἀνάγκη γὰρ ταχέως καθαρὸν καὶ εὔκρατον αὐτοῖς παρατιθέναι 20) τὸν ἀέρα, προσάγοντας καὶ τὴν εἰρημένην ἐπὶ τῶν λειποθυμούντων ἐπιμέλειαν. καὶ τοὺς μὲν περιοδικῶς νοσοῦντας, παρὰ μίαν ἐμβιβάσομεν· τοὺς δὲ διά τι κατεπεῖγον σύμπτωμα καθ' ἡμέραν.

ris, aut conuulſionis, aut urinae ſuppreſſionis cauſa in ſolium ex oleo deſcedant, non modo vires, ſed etiam eorum, quae infeſtant, elationem, aut diminutionem conſiderare conuenit. Ubi autem e ſolio decreverimus hominem educere, ligna devoluimus, et eum auferimus. cumque in ſella fuerit locatus, ſpongiis calidis compreſſis, tum linteis obductum efferimus: faciem vero aqua lacteo tepore perfundimus: ſique ob exolutionem fiat, etiam frigida. his confectis eum in tentorium deferre celeriter oportet, aut in eundem locum traducere, in quo fuerat prius. etenim in puro, temperatoque aëre quamprimum eum ſtatuere neceſſe eſt, eandemque diligentiam, et curam, quam iis deberi diximus, quos animi defectio premit, adhibere. Eos autem, qui morbis per circuitus redeuntibus tenentur, alternis diebus: qui vero ob aliquod ſymptoma urgens hoc praeſidio utuntur, ſingulis diebus in ſolium demittemus.

ΚΕΦ. λη.

Περὶ τῆς εἰς ὑδρέλαιον. 21)

Οἱ δὲ εἰς ὑδρέλαιον καθιέμενοι, εἰ μὲν ἀσθενεῖς εἶεν, διὰ τῆς ἐνδρομίδος ἐμβιβαζέσθω-

De inſeſſu in ſolio, ex hydrelaeo. Ab eodem libro. Cap. 38.

Si debiles ſint, qui in hydrelaeum ſe demitunt, endromide amicti ingre-

15) Ultima ſyllaba τες deleta eſt. Male! Forte vers. 4. εἴ τε, loco εἶτα.
16) Rasarius de ſuo ſupplevit: καταχέομεν. Certe hujuscemodi aliquid videtur deesse.
17) Forte: τῷ. *Si eo pervenerit, ut aegrotus deficere videatur.* Pertinent haec ad antecedentia. Rasarius credidit, ſingularem etiam esse ἔμβασιν, ſeu, ἐμβίβασιν πρὸς (reddidit: *ob*) τὸ ἐκλύεσθαι.
18) Legendum eſt: ἐπὶ δὲ τούτῳ, *poſtea*. Mox corrigendum videtur, ἀποκομίζειν. ἀποκομίζεσθαι non habet locum. Nec enim aegrotus ſe ipse transportat. Ἀποκομίζεσθαι reddi ſane poteſt, *ſe recipere* in aliquem locum, ſed hic obſtat μετάγειν, quod nullo modo accipi poteſt de aegroto.
19) Forte: ἦν. Alii tamen hoc accipient de aegroto et ejus comitibus. Sed eſt potius transitus a ſingulari ad pluralem. Antecedit: βαστάσομεν αὐτόν· Sequitur, ἦσαν· Poſtremo additur: αὐτοῖς παρατιθέναι.
20) Immo: περιτιθέναι. Nam παρατιθέναι dicitur de cibis, qui apponuntur.
21) Nimirum, ἐμβάσεως, ſeu, ἐμβιβάσεως. Indicem pro arbitrio ſuo mutavit Rasarius. Nam nec in principio Codicis, in indicibus, aliter legitur.

σαν· εἰ δὲ εὔτονοι, καὶ χωρὶς ταύτης. ἐπιμικτέον μέντοι τῷ ἐλαίῳ 22) τῷ ὕδατι ἀκριβῶς. ἔςω δὲ μὴ ἔλαττον τοῦ ἕκτου. τοὺς δὲ 23) κόπων χάριν, ἢ πόνων χρονίων, ὑδρελαίῳ χρησομένους, ἐν τῷ δευτέρῳ τοῦ βαλανείου οἴκῳ ἐμβιβαςέον ἐπὶ πλείονα χρόνον.

diantur: si robusti, etiam sine veste id faciant. Oleum autem cum aqua diligenter miscendum est: nec minus, quam sexta pars esse debet. qui vero, lassitudinis aut diuturni laboris causa, in hydrelaeum descendunt, in secunda balnei domo multum temporis insidere in solio debent.

ΚΕΦ. λθ.

Περὶ θαλασσίων 24) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἑξῆς ἀκόλουθόν ἐςι, καὶ περὶ τῶν θαλασσίων εἰπεῖν. κέχρηνται γὰρ ταῦτα ποιότητι φαρμακώδει, καὶ ἐςιν ἐπὶ πολλῶν παθῶν ὠφέλιμα. 25) δάκνονται γὰρ τὴν σάρκα, καὶ ἀμύττονται τὴν ἐπιφάνειαν, μετὰ 26) πυκνώσεως τῆς ξηρότητος περιττῶς ἐν τοῖς σώμασι γιγνόμενον ὑγρὸν αναπίνειν. διὸ καὶ τοῖς ῥευματιζομένοις τὰ ἄρθρα ὠφέλιμόν ἐςιν. ἔςω δὲ ἄκρως χλιαρὰ πρὸς τὸ πλεῖον χρόνον ἐν αὐτοῖς ἐμμένειν. καθαίρει 27) γὰρ τὴν δύναμιν τάχιον τοῦ συμφέροντος ἡ πλεῖον θερμασία. τοὺς δὲ ἐν αὐτοῖς κολύμβους παραλαμβανέτωσαν, διὰ τὰς πρότερον εἰρημένας ὠφελείας. πρόσφορα δὲ ὄντα τοῖς ῥευματιζομένοις τὰ ἄρθρα, καὶ τοῖς πεπονθόσι τὸ νευρῶδες, ἀνεπιτήδειά ἐςι τοῖς περὶ τὴν κύςιν πάθεσιν ἢ ἕλκεσι, καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐξανθήμασιν. ἄριςον δὲ μετὰ ταῦτα λούεσθαι· εἰ δὲ μὴ, πάντως περιχείσθωσαν ὕδατι γλυκεῖ. ἡ γὰρ ὑπολειφθεῖσα τῆς θαλάσσης ἐπὶ τοῦ

De marinis. Ex eodem libro. Cap. 39.

Deinceps sequitur, ut de marinis dicendum esse videatur. hae namque medicamentosa qualitate sunt praeditae: et ad multas affectiones valent. mordent hae carnem, et extremitatem cutis vellicant, suaque densatione ac siccitate humorem, qui nimius redundat in corpore, ebibunt atque consumunt. quam ob rem utiles sunt iis, qui articuli defluxione laborant. esto autem hae tepidae ad summum, ut in eis immorari aegroti diutius possint. nam maior caliditas citius, quam par est, vires soluit. natationes vero in eisdem fiant, ut praedictae utilitates capiantur. Cum vero sint utiles iis, quorum artus defluxione tentantur, et quorum male affecti sunt nerui, eaedem sunt incommodae morbis vesicae aut ulceribus, et item exanthematis, quae per superficiem erumpunt. optimum est, ut post earum usum, balneo utantur: sin minus, aqua dulci omnino perspergantur. nam,

22) Immo: τὸ ἔλαιον
23) Ita in margine: in textu: κόπον, ἢ χαριν, ἢ πόνον χρόνιον, quae inepta sunt.
24) In principio Codicis, in indicibus: περὶ θαλάσσης, h. e. de aqua marina. Mox malim, κέχρηται.
25) Forte: δάκνουσιν, et mox, ἀμύττουσι.
26) Nec haec sana sunt. Forte: ὥςε (seu, τῷ.) μετὰ πυκνώσεως καὶ ξηρότητος τὸ περιττῶς. Sed nec haec satis placent
27) Forte καθαιρεῖ, et mox, ἢ ἐπὶ πλεῖον, aut πλείων. Sic et antea legendum, πλείω χρόνον.

σωματος ἰκμὰς παχύνεται, καὶ μετὰ δυσαρεστήσεως ἐφίσαται 28) ταῖς γινομέναις διαπνοαῖς. τοὺς δὲ ἐν τῇ θαλάσσῃ κολύμβους ποιείσθωσαν ὅι τε ψυχρολουτοῦντες, καὶ οἱ 29) θερμολουτήσαντες· μεθ' οὓς, πάντες οἱ ἐν ἐλαίῳ ἐπαλειψάμενοι, 30) πᾶσαν τὴν ἐπικειμένην ὑγρασίαν ἀποκλύζειν, ξυέσθωσαν. ἐπεὶ 31) πολλάκις αἱ διαθέσεις ἀπαιτοῖσι πλειόνων ὑδάτων πεῖραν, ἄριστον, εἰ μέλλοιμεν θερμοῖς καὶ ψυχροῖς χρῆσθαι, ἀπὸ τῶν θερμῶν ἄρχεσθαι. προηγείσθω δὲ καὶ τῶν θαλασσίων. 32)

marinae humor, in corpore relictus, crassescit, et cum summa molestia aëris attractionibus, quae fiunt, assidet. natationibus vero in mari utantur ii, qui frigida, quique calida lavantur. post quos, omnes ii, qui oleo se unxerint, ut totam eam humiditatem, quae corpori adhaesit, abluant et abstergant, eradantur. quoniam vero saepenumero affectiones exigunt multarum aquarum experientiam, optimum fuerit, si utendum sit calidis et frigidis, ut ab aquis thermarum, quae marinas etiam praecedant, initium ducamus.

ΚΕΦ. μ.

Περὶ ἀφιδρωτηρίων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὰ δὲ ἀφιδρωτήρια οὐ μόνον τοῖς ἐξ αὐτῶν ἀναφερομένοις ἀτμοῖς, θερμοῖς οὖσι καὶ ξηροῖς, ἐπιφέρεται τὰς ὠφελείας· τούτου γὰρ χάριν ἦν ἂν τῶν αὐτῶν ποιητικὰ, καὶ τὰ κατὰ μίμησιν ἐπινοηθέντα· ἀλλά τινι ἰδιαζούσῃ δυνάμει. ἐν καθαρῷ γὰρ καὶ πάντοθεν ἀναπεπταμένῳ ἀέρι λεπταὶ καὶ θυμώδεις 33) ἀναθυμιάσεις φερόμεναι 34) περιτήκουσι τῶν σωμάτων τὰ νοτερὰ, μετὰ τοῦ τὴν λειπὴν πυκνοῦν σάρκα, καὶ τὸν ὅλον ὄγκον θερμὸν παρέχειν. τονοῦται δὲ καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ πᾶν, εἴ τι ἐν αὐτῷ παχυμερὲς καὶ δίυγρον ἔσται, ἀποκρίνεται

De sudorem evocantibus. Ex eodem libro. Cap. 40.

Quae sudorem evocant, non solum iis vaporibus, quos ex se calidos siccosque mittunt, utilitatem afferunt: (hujus enim causa idem faciunt, quae ad illorum imitationem excogitantur:) sed quadam etiam propria eorum facultate. etenim tenues, evaporantesque exhalationes in puro et undique aperto aëre perlatae morborum sobolem in corporibus eliquant, et reliquum carnis condensant, et totam corporis molem calfaciunt. eadem res spiritum firmat, sique aliquid in eo crassum et perhumidum fuerint, excernit, simulque hu-

28) Codex: ἐπίσαται.

29) Debebant similia esse ψυχρολ. et θερμολ.

30) Videtur deesse, καὶ, ὥστε.

31) δὲ interponendum videtur.

32) Nimirum, τὰ θερμα.

33) Vocabulum θυμώδεις, quod prorsus alienum est, aliquis linea subnotavit: nihil tamen melius substituit. Scribendum arbitror: θυμηδεῖς, *jucundae*, *suaves*. θυμηδής vero et θυμήρης idem notant. Prius habet Apoll. Rhod. p. 24. Posterius frequentius occurrit.

34) τήκειν non est hujus loci. περιτακέντος κηροῦ obiter tamen noto ex Gemist. Pleth p. 17. edit. Lips. Reichardi. Opus est vocabulo, quod notet: *arcere*, *prohibere*, *propellere*. Veluti, ἀποδιώκουσι, περιαιροῦσι, περιδιώκουσι, quod habet Chrysost. VI, 275. D.

ἀναπινόμενον, καὶ τῶν 35) περὶ τὴν κεφαλὴν ὑγρῶν. ἔχει δὲ τὴν δύναμιν, κατὰ τὸ πλεῖστον, ὑπεναντίαν τοῖς αὐτοφυέσι τῶν ὑδάτων. ἐπιτήδεια γε 36) τούτοις τὴν κεφαλὴν ἀλγοῦσι, καὶ σκοτουμένοις, καὶ δυσηκοοῦσι, καὶ ἠχοῦσι, 37) καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑποχεομένοις, καὶ τὸν στόμαχον πλαδῶσι, καὶ ῥευματιζομένοις, καὶ τοῖς περὶ τὴν ἐπιφάνειαν γινομένοις ἐξανθήμασι, καὶ καχεκτικοῖς, καὶ τοῖς κεχρονικόσιν ἐν ἰκτέρῳ, καὶ τοῖς πολλὴν καὶ ἀργὴν σάρκα ἠθροικόσιν. ἀπαλλάττει δὲ καὶ παθῶν δυσιάτων. τοὺς γὰρ κατὰ σάρκα 38) λεγομένους ὕδρωπας πρὸς οὐδὲν ἕτερον ἧξαντας βοήθημα διορθοῦνται. ὠφελεῖ δὲ καὶ τοὺς λεγομένους ἀσκίτας. δεῖ δὲ τοὺς μὲν ἔμμονα καὶ χρόνια πάθη ἔχοντας μετὰ τοὺς παροξυσμοὺς τοῖς ἀφιδρωτηρίοις χρῆσθαι· τοὺς δὲ εἰς τὰ προειρημένα καταπειραζομένους, εὐθὺς ἀνυπερθέτως. οὐ γάρ ἐστιν ὑπειδέσθαι 39) τὴν ἐπὶ τὰ πεπονθότα φορὰν, τὸ 40) τὰς κενώσεις ἐξ ὅλων τῶν σωμάτων κατ' ἴσα γίγνεσθαι. ἐκθλίβεται γὰρ ἀπὸ πάντων τῶν μερῶν τὰ ὑγρὰ, καὶ ξηραίνεται ἡ τὰς ὑγρασίας ἀφιεῖσα σὰρξ, μετὰ πυκνῆς συμπτάσεως, ὡς μηδὲ τὴν ἐπ' αὐτὴν ἐνεχθῆναι 41) δυναμένην ὑποδέχεσθαι. μετὰ δὲ τὰς ἀφιδρώσεις, οἱ μὲν βαλανεῖα καὶ τοὺς ἐν θαλάττῃ κολύμβους παραλαμβανέτωσαν· οἱ δὲ μόνον κολύμ-

morem, qui in capite insedit, consumit. Ut plurimum vero contrariam vim aquis sponte nascentibus id habet. est autem iis accommodatum, qui caput dolent, quique scotomatici sunt, et qui difficulter audiunt, et quos aurium sonitus urgent: itemque oculis suffusis, et stomachi madoribus et defluxionibus: et exanthematis in cute efflorescentibus: malo etiam corporis habitui, et regio morbo inueterato: iis itidem, qui et multam, et segnem carnem aceruarunt. morbos quoque incurabiles sanat. nam hydropem, quem catasarca vocant, nullo alio praesidio utentem, emendat et corrigit. idem juvat eos, quos ascitas nominamus. Qui permanentibus, diuturnisque morbis tenentur, post accessiones uti sudorem evocantibus debent. qui vero praedictorum morborum causa experiuntur, statim, nulla mora interposita, utentur. Neque enim in partibus male affectis licet fluxum intueri, cum inanitiones ex toto corpore aequaliter fiant: siquidem humores ex omnibus partibus expelluntur, caroque humiditates emittens, cum quadam densa compressione siccatur, ut ne id quidem, quod sibi infundi possit, excipiat: * Post exudationes alii in balneas, et ma-

35) Forte: καὶ τὰ τῶν, nimirum, ἀποκρίνεται. Rasarius supplevit ἀφανίζει, aut simile quid. Idem reddit, neglecto genitivo: τὸ ὑγρόν.

36) Forte τοῖς.

37) Nimirum, τὰ ὦτα. Supra pag. 335. 336. de eodem est aliquoties ἦχος.

38) Varia enim genera memorantur, ut τυμπανίας, ἀσκίτης, ἀνὰ σάρκα. Exponit de his Paul. Aegin. 3, 48.

39) Rasarius videtur voluisse, ἐπιδεῖσθαι. ὑπιδέσθαι est, *suspicere, in suspicione, suspectum habere.* ὑπερειδέσθαι est *negligere.* Ceterum hic non video nexum cum antecedentibus.

40) Malim, τῷ.

41) Rasarius videtur maluisse ἐγχυθῆναι. Tamen stellulam adposuit, ut in loco dubio.

βους· οἱ δὲ καταιονείσθωσαν 42) θερμῷ ἢ ψυχρῷ. τάξις δὲ τῆς χρήσεως ἐμφερὴς γιγνέσθω τοῖς ἐπὶ τῶν ὑδάτων εἰρημένοις· τὰ δὲ κατα μίμησιν τῶν αὐτοφυῶν ἀφιδρωτηρίων ἐπανιοιμενα 43) πυριατήρια, κατὰ πολὺ της 44) ἀπαγγελίας λειπόμενα, ἐν τοῖς ἐπείγουσι παραλαμβανέσθω.

ΒΙΒΛ. ιδ. ΚΕΦ. με.

Ἐκ τῶν 45) Ζωπύρου. Περὶ τῶν ὑγρασίαν ἑλκόντων διὰ σόματος, καὶ ῥινῶν, καὶ ὀφθαλμῶν.

Ὑγρασίαν δ' ἐπισπᾶται διὰ σόματος μασσηθέντα καὶ διηττηθέντα 46), πύρεθρον, ποντικὴ ῥίζα, πολίου, λαπάθου, καππάρεως, ἁλικακκάβου, 47) χαμαιλέοντος, ἀφέψημα πιόνων σύκων, δαδὸς, μέλι γλυκὺ, μήκων, ἀψίνθιον, ὀρίγανον, ῥαφανὶς, σαφὶς ἄνευ γιγάρτων. ἡ ἑτέρα 48) δ' ὁμοίως, κάχρυ, νάπυ, λευκὸς ἐλλέβορος, ἐλατήριον, θύμον, ἅλες, ὀμφάκιον, ἄνησον, πέπερι, μίσυ, χαλκὸς κεκαυμένος, κόκκος κνίδιος, χάλκανθος, χαμελαία, δαφνίδες, κεδρία, θεῖον, ἐλελίσφακον, κινάμωμον, ἀκάνθου καρπὸς, βάλσαμον, ἀνεμώνη, πάνακες, κάρδαμον, ἀμμωνιακὸν, σανδαράχη, τρὺξ ξηρὰ κεκαυμένη.

Διὰ δὲ τῶν ῥινῶν ἄγει, ἐλατήριον, πέπερι, σεύτλων ὁ χυλὸς, κυκλαμίνου τοῦ φλοιοῦ τῆς

rinas natationes se demittant, alii solis natationibus contenti sint: alii calida aut frigida aqua perfundantur. Ordo autem, qui in iis utendis servandus est, similis sit ei, quem in aquis perscripsimus. Quae vero ad imitationem eorum, quae suapte natura sudorem evocant, excogitantur fomentatiunculae, quae multo minorem utilitatem, quam pollicentur, afferant, cum casus urget, adhibeantur.

Ex Zopyro. De medicamentis, quae humores ex ore, naribus, et oculis trahunt. Lib XIV. Cap. 45.

Humorem ex ore tum trahunt commansa, tum liquata, pyrethrum. pontica radix, itemque polii, lapathi, cappareos, halicacabi, chamaeleontis, ficuum decoctum, taeda, mel, passum, papaver, absinthium, origanum, radicula, uva passa sine acinis, aut alia eodem modo, cachry, napi, elleborus albus, elaterium, thymum, sal, omphacium, anisum, piper, misy, aes ustum, granum Cnidium, atramentum sutorium, chamelaea, lauri baccae, cedria, sulfur, elelisphacus, cinnamomum, acanthi fructus, balsamum, anemone, panaces, nasturtium, ammoniacum, sandaraca, fex arida combusta. E naribus educunt haec. elaterium, piper, betae succus, et corticis radicis cycla-

42) De hoc jam dixi. Vide indicem.

43) Forte: ἐπινοούμενα.

44) Forte: ἐπαγγελίας.

45) De Zopyro v. Fabr. bibl. gr. Vol. XIII. p. 455. Hic in fine indicis, addendum videtur, καὶ ὤτων.

46) De hoc dubito. Rasarius fortasse voluit διηθέντα.

47) Sic, duplici κ.

48) Rasarius ἡ ἑτέρα voluit. Mihi tamen mira haec loquendi forma videtur. Credo, ἡ ἡμέρα (sic.) Alia est, ἀγρία.

ῥίζης, μέλι, γλυκὺ, θλάσπι, κόκκος κνίδιος, ἀναγαλλὶς, μύρον ἴρινον, ἀνεμώνη, βατράχιον, κεδρία, χύλισμα καρύων πικρῶν, ἐλλέβορος λευκὸς, στρουθίον, ὀμφάκιον, πράσιον, φύλλα κισσοῦ τὰ ἁπαλά. ἔνια δὲ τούτων καὶ πταρμὸν εἴωθε κινεῖν.

Ἀπὸ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν ὑγρασίαν ἄγει, μέλι, ὕσσωπος, παλαιὸν ἔλαιον, ἀναγαλλὶς, τό, τε λεγόμενον ἁλῶν λίπος, ὃ τινες ἁλοσάχνην 49) καλοῦσι, δάφνινον χρίσμα, νάρδος, κασία, κιννάμωμον, κόστος, ὀπὸς μήκωνος σαγαπήνου ὀπὸς, φύλλου χυλὸς, δαύκου, σελίνου, ῥοιῶν, τῶν ἀμυγδάλων, πρασίων, ἐλλεβόρου λευκοῦ, τῆς ποντικῆς ῥίζης, ἀνεμώνης, πηγάνου, καὶ μᾶλλον ἀγρίου, καστόριον, λίθος αἱματίτης, χάλκανθος, ἄνθος χαλκοῦ, στέαρ χήνειον, χαλκὸς κεκαυμένος, χολὴ, σμύρνα, χαλκῖτις αἰγυπτία, θεῖον ἄπυρον, στυπτηρία σχιστὴ, σηπίας ὄστρακον κεκαυμένον, μίσυ, οὖρον, φλοιὸς λιβάνου, σκίλλης τὸ λεγόμενον 50) ὀθόνη καθεψηθεῖσα, ἀμμωνιακὸν, νυκτικόρακος ἐγκέφαλος, ἰχὼρ ἥπατος τραγείου, δάκρυον ἰτέας, ὀμφάκιον, λεπὶς στομώματος. 51)

Τῶν δ' ὠτικῶν προσκλητικὰς δυνάμεις ἔχειν δοκεῖ, μέλι, πέπερι, γλυκὺ, λιβανωτὶς, ἡ κάρπιμος, μετώπιον, καρύων ἔλαιον, οὖρον βοὸς, χολὴ ταύρου, λινόζωστις, σεύτλου χυλὸς, καππάρεως τῶν ῥιζῶν, ἀγρίου πηγάνου, κόκκου κνιδίου, τῆς ἐρινεοῦ ὁ ὀπὸς, βδέλλιον,

mini, mel passum, thlaspi, granum Cnidium, anagallis, irinum unguentum, anemona, ranunculus, cedria, expressio nucum amararum, veratrum album, struthium, omphacium, marrubium, hederae tenera folia. quaedam vero horum sternutamentum quoque excitare consueverunt. Ab oculis vero trahunt humores mel, hyssopum, oleum vetustum, anagallis, id quod salis pinguedinem vocant, quam aliqui salis spumam nuncupant. laurinum unguen, nardum, casia, cinnamomum, costus. liquor papaveris, et sagapeni, folii succus, itemque dauci, apii, punicorum, amygdalarum, marrubii, ellebori albi. ponticae radicis, anemones, rutae, et magis etiam agrestis: castoreum, lapis haematites, atramentum sutorium, flos aeris, adeps anserinus, aes combustum, fel, myrrha, chalcitis Aegyptia, sulfur, ignem non expertum, alumen scissile, sepiae testa cremata, misy, urina, thuris cortex, scillae pars, quae tomentum appellatur, decocta, ammoniacum, nicticoracis cerebrum, sanies hircini iecoris, salicis lachrima, omphacium, squama stomomatis. Per aures evocare videntur mel, piper, * mustum, libanotis fructifera, metopium, oleum ex nucibus, urina bubula, fel taurinum, mercurialis, betae succus, et radicum capparis, et agrestis rutae, et Cnidii

49) Scribitur etiam, ἁλὸς ἄχνη.

50) Apud Dioscoridem p. 305., ubi de scilla agit, nihil ejusmodi reperio. τὸ λεγόμενον non habet locum. Debet esse, ἡ λεγομένη. ὀθόννα memoratur, ut succus, et herba. Vide Dioscor. 2, 174. p. 318.

51) v. Aët. 9, 48. 10, 11.

κασία, χαλβάνη, λευκὸς ἐλλέβορος, ἕρπυλλος, ὀμφάκιον.

ΚΕΦ. ν.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Ὅσα δι' οὔρων, ἰδίως ἐκ σπληνὸς ἄγει καὶ ἥπατος καὶ νεφρῶν.

Περικλύμενον, τιθυμάλλου σπέρμα, τοῦ χαρακίου, 52) μελάνθιον, κύμινον, θύμου, λευκῆς ἀμπέλου ἀγρίας ῥίζα, κλύμενον, καππάρεως ῥίζα, σπλήνιον, πάνακος σπέρμα, σκόροδον, ἕρπυλλον 53), κύτισος, αἰγυπτία στυπτηρία, μηλέα, δρακόντιον, λεπὶς σιδήρου, ἡλιοτρόπιον, 54) σισύμβριον, ἀριστολοχίας ῥίζα, ὀρίγανος, πόλιον, κολοκυνθὶς ἀγρία, βρυωνία, κυκλάμινος, χαλκοῦ ῥινήματα, ἐν οἴνῳ ἀποβεβρεγμένα, 55) ἄσπληνος, ἀνδράχνη, σκορπίου θαλασσίου, πνιγέντος οἴνῳ, τὸ ἀπόβρεγμα.

Τῶν δ' ἀπὸ ἥπατος ἀγωγὰ ὑπάρχει δι' οὔρων, σπέρμα ἄγνου, δαύκου τὰ φύλλα, μαράθου, ὅμοια. βαλσάμου, κενταυρίου, καπνοῦ, γλυκυσίδης ὁ μέλας καρπὸς, ἄνησον πεφωγμένον, φοίνικος ὀστοῦν, δάφνης φύλλα, σύμφυτον, ὑπερικὸν, 56) ὑπνικὸν, 57) ἀψίνθιον, βούνιον, ψευδοβούνιον, σμύρνιον, οἱ δ' ἱπποσέλινον, πευκέδανον, ἀναγαλλὶς, 58) ἡδύοσμος,

grani, caprifici liquor, bdellium, casia, galbanum, veratrum album, serpillum, atque omphacium.

Ex Zopyro. Quae per urinas proprie a liene, iecore, et renibus ducunt. Cap. 50.

Periclymenon, tithymali vallaris semen, melanthium, cyminum, thymum, albae vitis agrestis radix, clymenon, capparis radix, splenium, panacis semen, allium, serpyllum, cytisus, alumen Aegyptium, malus, dracontium, squama ferri, heliotropium, sisymbrium, aristolochiae radix, origanum, polium, colocynthis agrestis, bryonia, cyclaminus, aeris ramenta vino diluta, asplenum, portulaca, dilutum vini, in quo marinus scorpius fuerit suffocatus. Ex iecore vero per urinas ducunt haec, viticis semen, dauci folia, et foeniculi, itemque balsami, centaurii, et capni, et paeoniae niger fructus, anisum tostum, palmulae ossa, lauri folia, symphytum, hypericon, hypnicum, absinthium, bunium, pseudobunium, smyrnium, quod alii hipposelinum vocant, peucedanum, anagallis, menta, oenanthe, pontica ra-

---

52) χαρακίας τιθύμαλλος. Sunt enim diversa genera. De uno et duplici λλ. in τιθύμαλλος jam monitum est.

53) ἕρπυλλος et ἕρπυλλον legitur.

54) Vide ad Geopon. p. 920. 1261. Schol. ad Theocrit. Id. 11, 10. Nicander Ther. 896. appellat σίσυμβρον.

55) Alibi scribitur ἄσπληνον.

56) Vide Galen. in Glossis. p. 81.

57) Hoc ignoro. Forte: ὑπήκοον, de quo Dioscor. IV, 66. p. 506.

58) Etiam, ἡδύοσμον.

ἀνάνθη, ποντικὴ ῥίζα, λιβανωτὸς, ὀπὸς σιλφίου, ἠρύγγιον, ἡρακλεωτικὸν κάρυον, κριθῶν ἀπόβρεγμα.

Ἀπὸ δὲ τῶν νεφρῶν ἄγει δι' οὔρων, τὸ σπέρμα ἑλενίου, σελίνου, πέπερι, μήκων, σαφύλινος, 59) πράσιον, κνῆκος, λιβανωτίδος σπέρμα, τοῦ ἐν τῷ 60) σίτῳ ξιφίου, 61) βρυωνίας τῶν ῥιζῶν ὁ φλοιὸς, ἄγρωστις, σίραιον σηπίας ὠὰ, θεῖον, 62) ἐρέβινθος λευκός.

dix, ..thus, liquor filphii, heryngium, Heracleoticum, nux, hordei dilutum. A renibus vero per urinam trahit elenii femen, et apii, piper, papaver, paftinaca, marrubium, cnicus, libanotidos femen, et gladioli, qui in tritico nafcuntur, radicum bryoniae cortex, gramen, defrutum, ova fepiae, fulfur, album cicer.

ΚΕΦ. νβ.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Ὅσα ἀνάγει ἐκ 63) πλεύμονος.

Ἀνάγει δὲ καὶ ἐκ πλεύμονος ἔκλικτα 64) διδόμενα, καὶ καταπότια. κνίδης σπέρμα, καὶ λίνου, καὶ δαύκου, μήκωνος μελαίνης, θύμου, κισσοῦ λευκοῦ, ῥαφανίδος ἀπὸ χυλοῦ, νάπυος, ἀνήσου, σησάμου, καρδάμου, ἐρυσίμου, 65) σκίλλης, ὀρόβου, σικύου, μελανθίου, πεπέρεως, πηγάνου, πολίου, 66) κινναμώμου, ἄρον, δρακόντιον, κόστος, νάρδος, θεῖον, σμύρνα, δαφνίδων τὸ ἐντὸς, καππάρεως ῥίζης ὁ φλοιὸς, ἀμύγδαλα πικρὰ, γλυκυσίδη, καστόριον, ἀβρότονον, θρίδακος ὀπὸς, θαψία, στύραξ, βδέλλιον, σίλφιον, σταφὶς ἄνευ γιγάρτων, στροβι-

Ex Zopyro. Quae ex pulmone educunt. Cap. 52.

Educunt etiam e pulmone eclegmata, quae dari folent, et catapotia, et femen urticae, lini, dauci, papaveris nigri, thymi, hederae albae: fuccus raphani, finapis, anisi, fefami, nafturtii, eryfimi, fcillae, erui, cucumeris, melanthii, piperis, rutae, polii, cinnamomum, arum, dracontium, coftus, nardum, fulfur, myrrha, lauri baccarum pars interna, cortex radicis capparis, amygdalae amarae, poeonia, caftorium, abrotonum, lactucae liquor, thapfia, ftyrax, bdellium, filphium,

59) Alii fcribunt: σαφυλῖνος. σαφύλινος legitur etiam in Oribas. coll. med. ex Dioscoride lib. 12. fol. 179. pag. 1.

60) σίτῳ in margine additum.

61) Apud Oribas. lib. 12. fol. 172. pag. 1. ex Dioscoride legitur: ξύφιον (fic), οἱ δὲ φασγάνιον, διὰ τὸ τοῦ φύλλου σχῆμα — φύεται μάλιστα ἐν ἀρούραις. v. Diofcor. 4, 22. p. 472. ubi varia ejus nomina.

62) θεῖον in marg. legitur.

63) Idem, quod πνεύμονος. Sed haec nota funt. Vers. 16. ἀπὸ otiofum Rafar. neglexit.

64) Corrigendum ἐκλεικτά. Eadem etiam vocantur ἐκλείγματα. Utrumque eft ab λείχειν. Ἐκλείχειν habet Philo. p. 73. 320. 338. Latini dicunt ecligma et eclegma. Vulgo nunc *electuarium* appellant, fatis barbare. De καταπότια vide Erotian. p. 21. et Galen. in Gloss. p. 69.

65) De hoc, in hoc ipso Codice, libr. 15. fol. 223. pag. 1. Galenus ita habet: ἐρυσίμου τὸ σπέρμα, καθάπερ τῇ γεύσει παραπλήσιον φαίνεται καρδάμῳ, οὕτω καὶ τῇ δυνάμει πυρῶδές τε καὶ θερμαντικὸν ὑπάρχει.

66) In hoc Cod. fcribitur fere, πολιόν.

λια, ὀμφάκιον, ἀριστολοχία, χαλβάνη, πράσιον, ἠρυγγίου ἡ ῥίζα, κενταύριον. ὑποθυμιᾶται δὲ πρὸς τὴν αὐτὴν χρῆσιν ἄσφαλτος, σανδαράχη, κρίθινον ἄλευρον, ῥητίνη, σκίλλα ξηρὰ, ἐρύσιμον, κέδρινον ἔλαιον, ἐλατηρίου, σικύου καὶ κενταυρίου, μαράθου καρπός. πυρίας δὲ διὰ τῆς πρεπούσης μηχανῆς ποιοῦσι, λαγωοῦ τρίχες, σμύρνα, σικύου χυλὸς, γάλακτος ὀρὸς, 67) αἰγὸς, ὑὸς, ὀστράκων διαπύρων.

vua fine acinis, pineae nuces parvae, omphacium, ariftolochia, galbanum, marrubium, heryngii radix, centaurium. ejufdem ufus caufa bitumen in fuffitu adhibetur: fandaracha, hordeacea farina, refina, fcilla arida, erylimum, oleum cedrinum. elaterium, cucumeris, centaurii, et foeniculi femen. faciuntque accommodata ratione fomenta leporis pili, myrrha, cucumeris fuccus, ferum lactis caprae, pecudisque in teftis igni candentibus.

ΚΕΦ. νϛ.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Περὶ ἱδρωτικῶν.

Ἱδρωτικαί εἰσι δυνάμεις ἀπὸ τῶν δριμέων ἀρωμάτων, καὶ τὸ πέπερι, νίτρον, μύρον ἴρινον, βοὸς στέαρ, χρίσμα δάφνινον, κύπρινον, ἅλες, σαμψούχινον, 68) οἶνος, σταφὶς ἀγρία, κύμινον, ἄνησον, ἕρπυλλον, πόλιον, κνίδιος κόκκος, σισύμβριον, χαμαιλέων, 69) κόνυζα, δαύκου σπέρμα, ἀμμωνιακὸν, πράσιον, κασία, χαλβάνη, θεῖον ἄπυρον, χάλκανθον, ἀλκυόνιον, βδέλλιον, στρούθιον, πύρεθρον, ἀριστολοχία ἁπαλὴ, θέρμος, βάλσαμον, χαλκοῦ λεπίς.

Ex Zopyro. De eifdem. Cap. 56.

Medicamenta fudorem movendi vim ab acribus aromatibus nancifcuntur: hujusmodi quoque eft piper, nitrum, unguentum irinum, bubulus adeps, unguen laurnium, cyprinumque. fal, fampfuchinum, muftum, vua agreftis, cuminum, anifum, ferpyllum, polium, granum Cnidium, filymbrium, chamaeleo, conyza, dauci femen, ammoniacum, marrubium, cafia, galbanum, fulfur, ignem non expertum, atramentum futorium, alcyonium, bdellium, ftruthium, pyrethrum, ariftolochia tenera, lupinus, balfamum, et fquama aeris.

---

67) Plerumque, ὀῤῥός.

68) Intelligitur in his ἔλαιον, aut, μύρον. γλεύκινον μύρον habet etiam Chrysoft. T. III. p. 613. c.

69) Galen. in Glossis p. 77. φύλλον τοῦ λευκοῦ χαμαιλέοντος. Et hic, et lib. 12. fol. 185. pag. 1. ex Dioscoride in hoc Codice fcribitur: χαμαιλέων, μέλας, ὃν ἔνιοι οὔλοφον, ἢ ἰξίαν, ἢ κυνόμαχον, ἢ ὠκιμοειδὲς ἐκάλεσαν. Mox tamen ibidem: ὠνόμασται δὲ χαμαιλέων, διὰ τὸ ποικίλον τῶν φύλλων. Vide Dioscor. 3, 8. 9. p. 232. 333.

ΚΕΦ. νη.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Περὶ τῶν καυστικῶν καὶ σηπτικῶν, καθαιρετικῶν τε καὶ ἐπουλωτικῶν.

Ἕλκοι δ' ἐπιπολαίως 70) κυνὸς βάτου φύλλα, σεύτλου, βατραχίου, σκόροδον, γλήχων, ὕσσωπον, ὀρίγανον, σηπίας ὄστρακον, ἀσφοδέλου ῥίζη καὶ καππάρεως, κοτυληδόνος, ἱπποκαμπὲς 71) κεκαυμένον, σελίνου σπέρμα, καὶ τῶν ἁλυκῶν, καὶ δριμέων, καὶ πικρῶν, ὅσα ὅμοια δύναται, μετὰ τὸ παρατεθῆναι ἢ ἐπιχρισθῆναι μεῖναι χρόνον οὐκ ὀλίγον. εἰς δὲ τὰς καυστικὰς ἔοικε παραλαμβάνεσθαι, κανθαρὶς, πιτυοκάμπη, βουπρῆστις, 72) ἄσβεστος, διφρυγὲς, τρὺξ κεκαυμένη, ὄξος, ἀνεμώνη, ἡ τὸ φοινικοῦν ἄνθος ἔχουσα, σκόροδον, βατράχιον, τέφρα, συκίνη μᾶλλον, νίτρον ὀπτὸν, χαλκὸς κεκαυμένος, στυπτηρία, κήρυκος ὄστρακον κεκαυμένον, κεφαλὴ μαινίδος, χαμαίλεων τὸ ζῶον, ἀρσενικὸν, κάχρυ, σταφὶς ἀγρία, σαλαμάνδρα. 73) εἰς δὲ τὰς σηπτάς τινα μὲν τούτων, καὶ ἔτι μέλας ἐλλέβορος, ἐλατήριον, σικύων ἀγρίων ῥίζα, σταφὶς, ὀπὸς, χαλκοῦ λεπὶς, ὤχρα, ἀνδράχνη, μήκωνος ὀπὸς, μανδραγόρας. τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα καὶ τὰς ἐφ' ἕλκεσι νομὰς καὶ τὰς προσαγορευομένας ἐσχάρας ἵστησι.

Zopyri. De eisdem. Cap. 58.

Ulcus in summa cute inducunt rubi canini folia, betaeque, et ranunculi, allium, pulegium, hyssopum, origanum, sepiae testa, asphodeli radices, et capparis, et veneris umbilici. itemque hippocampus ustus, apii semen, caeteroque salsa, acria, et amara quaecunque possunt, ubi admota, aut illita fuerint, similia permanere diutius. Inter adurentia vero numerari videtur cantharis, pityocampe, buprestis, calx viva, diphryges, fex combusta, acetum, anemone, quae puniceo flore est, allium, ranunculus, cinis, et magis ficulnus. nitrum tostum, aes ustum, alumen, combusta buccinarum testa, moenularum caput, chamaeleon animal, auripigmentum, cachry, vua agrestis, sesamoides. Putrefacientibus adnumerantur quaedam horum, et praeterea veratrum nigrum, elaterium, cucumerum agrestium radix, vua, liquor, squama aeris, ochra, portulaca, papaveris liquor, mandragora. eadem quoque nomas in ulceribus, et crustas, quas vocant, sistunt.

---

70) Scribitur κυνόσβατος, κυνόσβατον. In Codice, et hic, et lib. 15. fol. 227. pag. 1. ex Galeno est: κυνὸς βάτου. Inter σηπτικὰ haec refert Galenus. v. Dioscor. 1, 108. p. 118. et Theocrit. Id. 5, 92. et ad eum locum Scholiastam.

71) Alibi legitur, ἱππόκαμπος, ut apud Diosc. 2, 3. p. 171.

72) Alii βούπρηστις. Galen. in Gloss. p. 68. βουπρήστης, quem vide.

73) Sic paullo ante: εἰς δὲ τὰς καυστικάς. Forte hic: σηπτικάς. Sed istud etiam occurrit. Miror, cur non dixerit, καυστικὰ, σηπτικά. Intelligendum ergo erit δυνάμεις.

Κ Ε Φ. ξα.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Ὅσα ϛύφει.

Στύφει δὲ μυρσίνης φύλλα καὶ ὀξυμυρσίνης, μηλέα, βάτος, ἀγριέλαιος, ἡμέρου θαλλοὶ, 74) ῥόδα, ἀμπέλου, σχίνου, φλομοῦ, κυπαρίσσου, ἀειμωνίου, 75) μήκωνος, ἀειζώου, κυτίνου ἄνθος, βαλαύϛιον, ἀλόη, κυπρία σποδὸς, ἀκαλύφη, ὑπόκυϛις 76) ἀγρία, 77) ἀχράδες, γίγαρτα, ἄπιοι, μῆλα, κρόκος, ἀλθαία, ἀϛραγάλου ῥίζα, φλομοῦ, ἕλικες ἀμπέλου, μύρτα, μέσπιλα, τέρμινθος, δρυοπτερὶς, κρανία, ἐφήμερον, βάλανος ἡ δρυΐνη, ἀγρίου λαπάθου καρπὸς, ὑοσκύαμος καὶ τῆς γλυκυσίδης οἱ πυῤῥοὶ κόκκοι, κάϛανον, κισσὸς, νυμφαία, φοίνικες ὠμοὶ, βέλτιον καὶ τὸ ἐπ' αὐτῶν ἄνθος τὲ καὶ καυλὸς, μήκωνος ῥίζα, ὠοῦ τὸ χλωρὸν ὀπτὸν, ἀκακίας χύλισμα, κύαμος αἰγύπτιος, ϛαφύλινος, 78) νάρθηκος πάλαι, παλιοῦρος, 79) ἱππούρεως ῥίζα, λυσιμάχειον 80) βοτάνιον, ϛυπτηρία, αἷμα πεπηγὸς, κυπερὶς, οἰνάνθη, κράμβη ἐξεψηθεῖσα, πιτύα λαγωοῦ, σπόγγος κεκαυμένος, ὄνωνις, φελλὸς, ῥάμνος, πεύκης φλοιὸς, πιτύος, καὶ ὁ καρπὸς; μυρίκη, ῥοῦς, ὃν ἐσθίομεν, αὐϛηρὸς οἶνος ἀθα-

Zopyri. Quae adſtringunt. Cap. 61.

Adſtringunt vero myrti folia, itemque oxymyrſines, melus, rubus, oleaſter, olivae cultae rami, roſae, vitis, lentiſcus, verbaſcum, cupreſſus, ſemperuiuum, papaver, ſempermanens, punicorum flores, balauſtium, aloë, Cyprium ſpodium, urtica, hypociſtis agreſtis, achrades, acini, pira, mala, crocus, althaea, aſtragali radix, et verbaſci: claviculi vitis: myrti baccae, meſpila, terebinthi fructus, dryopteris, corna, ephemerum, glans quercina, agreſtis lapathi fructus, altercum, et paeoniae rufa grana, caſtaneae, hedera, nymphaea, palmulae crudae melius, earumque flos, et caulis: papaveris radix, ovi vitellus aſſus, acaciae expreſſio. faba Aegyptia, paſtinaca, ferulae pollen, paliurus, caudae equinae radix, lyſimachia herba, alumen, ſanguis concretus, cyperis, oenanthe, braſſica percocta, leporis coagulum, ſpongia combuſta, ononis, ſuber, rhamnus, piceae cortex, pinique, et fructus, myrica, rhus, quo veſcimur, vinum auſterum, mari non

74) θαλλοὶ, in margine.

75) Hoc legere, non recordor. Saltem ἀειμονίου ſcribendum videtur ἀείζωον μέγα καὶ μικρὸν nota ſunt. Sed hoc mox legitur. Forte *ſemperflorium* hic intelligitur. Sed id non eſt ἀειμώνιον, nec ἀειμόνιον. Deberet praeterea esse, ἀειμόνιμον. Forte ſcriba iſtud ἀει ex proximo ἀειζώου occupavit, cum ſcribere debuerit, ἁμμωνικοῦ.

76) Ita bis legitur ex Diosc. in hoc ipso Codice fol. 183. pag. 2. Alii, ὑποκιϛὶς, alii ὑποκιϛίς.

77) Vide interpretes ad Aelian. V. H. 8, 39. et Schol. ad Theocr. Id. 1, 134.

78) Vide notam 59.

79) Alii παλίουρος. Hic quoque eſt duplici accentu.

80) Alibi, λυσιμάχιον.

λασσος, στέμφυλα. στύφει δὲ καὶ τῶν ἀπεσχαρούντων ἔνια, ὡς τὸ διφρυγὲς χαλκῖτις, μίσυ, καδμία, χαλκὸς κεκαυμένος. πᾶσα δὲ ῥύσις διὰ τούτων κατέχεται, πλὴν ἡ διὰ τῶν οὔρων.

mistum, vinacea. Adstringunt quoque nonnulla eorum, quae crustas inducunt, ut diphryges, chalcitis, misy, cadmia, ustum aes. a quibus defluxio omnis, praeter urinae defluxum, cohibetur et comprimitur.

ΚΕΦ. ξβ.

Ὅσα διαφορεῖ.

Πρὸς δὲ τὸ διαφορεῖν καταπλασσόμενα ἢ καταντλούμενα εὐθετεῖ, ἀσφοδέλου ῥίζα, ἀμπέλου μελαίνης, τῆς χειρωνείου, ἀρχεζώστρις 81) οἱ δὲ ἀμέλιν, οἱ δὲ μαδάνην 82) καλοῦσιν ἰξίαν, ἄγνου, σικύου, καὶ μᾶλλον ἀγρίου, καππάρεως, ἀνεμώνης, τῆς τὸ φοινικοῦν ἄνθος ἐχούσης, χαμαιλέοντος, μαράθου, θαψίας, ἀνθερίκου, κυπείρου, 83) σελίνου, κισσοῦ λευκοῦ, λαπάθων ἀγρίων, ὑοσκυάμου, ἀσπαράγου, κράμβης, καὶ τὰ τούτων φύλλα καὶ καρποὶ, καὶ σταφυλίνου, τριχομανὲς, ἄμωμον, 84) καρδάμου, σχοῖνος εὐώδης, ξίφιος, 85) νάρδος, ὠκιμοειδὲς, ἔχιον, ἀμμωνιακὸν, κόστος, πέπερι, γλήχων, ἄρον, ἄλευρον πύρινον, κρίθινον, αἴρινον. ὁμοίως θεῖον, νίτρον, ὄροβος, παίδερως, ὄρχις, ἡ βοτάνη, ὀμφάκιον, πᾶσα τέφρα, σκωρία, 86) βδέλλιον, βάλσαμον, λαγωὸς θαλάσσειος, λίθος ἄσσιος, ἑλίχρυσον,

Quae res per halitum digerunt. Cap. 62.

Ad digerendum vero illita, aut perfusa, valent asphodeli radices, et vitis Chironiae nigrae, et archezostis, quem ampelin quidam, alii madonium viscum vocant, et viticis, et cucumeris, et magis etiam agrestis, et capparis, et anemones, puniceum florem habentis, et chamaeleontis, et foeniculi. itemque thapsia, anthericum, cyperus, apium, hedera alba, lapathium agreste, altercum, asparagus, brassicae, et folia, et semen, pastinaca, trichomanes, amomum, nasturtium, juncus odoratus, gladiolus, nardus, ocimoïdes, echion, ammoniacum, costus, piper, pulegium, arum, farina triticea, hordeacea, loliaceaque. Sulfur quoque, nitrum, eruum, paederos, testiculus, herba, omphacium, omnis cinis, recrementum, balsamum, lepus marinus, lapis Assius,

81) Sic Codex. Rasarius voluit ἀρχιζῶσις. Neutrum inveni. Sed nec de proximis duobus nominibus mihi constat.

82) Secundo α. ab alio inscriptum est ο. ut sit μαδόνην. Quid Rasarius probaverit, ex ejus interpretatione apparet. Ego codicem expressi.

83) Theocrit. Id. 1, 106. ibique Schol. et Id. 13, 35.

84) ἄμωμον in margine additum.

85) Forte: ξιφίον, quod superius occurrit.

86) Galen. in Gloss. p. 92. memorat, σκωρίαν σιδήρου.

87) ἀψίνθια λεῖα, ἕρπυλλον, σίνηπι, σισύμβριον, καὶ 88) ἐν τοῖς ὕδασιν, ἡδύοσμον, κόνυζα, 89) καλαμινθίνη, βάλανος μυρεψική, ςαφὶς ἀγρία, κίσσηρις, λεπὶς χαλκοῦ, ςύραξ, σικύος ἄγριος, βατράχιον, ῥίνης θαλασσείας κεκαυμένον δέρμα, ςρουθίον, βάλσαμον, ἀγρία θρίδαξ, πρόπολις, ἀλκυόνιον, θάλασσα, λιβάνου φλοιὸς, ῥαφανίδος, μέλι, γλυκὺ, πάνακες ἡράκλειον, γλοιὸς καὶ ῥύπος, ὁ ἐκ παλαίςρας, ἀριςολοχία, ἄφοδος μυῶν, κύμινον, κοχλίας σὺν τῷ ὀςράκῳ λεῖος, ἀβρότονον, καρκίνου τὸ χελώνιον, ἀρισάρου, 90) θέρμων πάλη, κόλλα ταυρεία, φλομὸς, σήσαμον, μελάνθιον, μελιλώτου σπέρμα, κρόμμυον, πόλιον, ἐρύσιμον, βόλβιτον, καὶ μᾶλλον ἑφθὸν ἐν ὕδατι, κάρδαμον, δάκρυον ἐλαίας αἰθιοπικῆς, χρυσοκόλλα, λευκὸς ἐλλέβορος, μέλας, σησαμοειδὲς, πράσιον, θύμον, ἀψίνθιον, κυνὸς βάτος, ἀσφόδελος, ὑπέρικον, ῥητίνη, ἀπὸ τῶν πετρῶν, λειχὴν, πέπερι, κύαμος ἑλληνικὸς, τῆλις, ἀτράφαξις, φύλλα λευκοΐου, ὀριγάνου, ἡράνθεμον, ἁλὸς ἄχνη, ἅλες, σμύρνα, γῆ ἁλμυρῖτις, ἀμπελῖτις, κεδρίδες, κάρυα, σεῦτλον λευκὸν, μήκων, σίλφιον, βαλσάμου, σαγαπηνοῦ, πάνακος, πίσσινον ἔλαιον, 91) ἐλέφαντος ξύσμα, ἀργύρου, χρυσοῦ, χαλκοῦ, ςυπτηρίας

elichryſum, abſinthium laevigatum, ſerpyllum, ſinapi, ſiſymbrium aquatile, menta, conyza, nepita, glans unguentaria, vua taminia, pumex, ſquama aeris, ſtyrax, cucumis agreſtis, ranunculus, rhinae marinae combuſtum corium, ſtruthion, balſamum, lactuca agreſtis, propolis, alcyonium, marina aqua, thuris cortex, raphanus, mel paſſum, panaces, heraclium, ſtrigmentum, ſordes ex palaeſtra, ariſtolochia, ſimus muris, cuminum, cochlea cum teſta laevigata, abrotonum, cancrorum integumentum, ariſarum, lupini pollen: gluten taurinum, verbaſcum, ſeſamum, melanthium, meliloti ſemen. caepa, polium, eryſimum, bulbus, et magis etiam in aqua elixatus, naſturtium, oleae Aethiopicae lachryma, chryſocolla, veratrum album et nigrum, ſeſamoides, marrubium, thymum, abſinthium, rubus caninus, aſphodelus, hypericon, reſina, lichen in petris naſcens, piper, faba Graeca, foenum Graecum, atriplex, albae violae folia, origanum, heranthemon, ſalis ſpuma, ſal, myrrha, terra halmyritis et ampelitis, cedri baccae, nuces, beta alba, excrementitia pars ſilphii, balſami, ſagapeni, et panacis, piſſelaeum, eboris

87) Theocrit. Id. 1, 30. ibique Schol. et Id. 2, 78.

88) Malim το, loco καί. Duo genera ſunt. Hoc Diosc. 2, 117. p. 263. appellat, ἔνυδρον πόαν. De altero, ἐν χέρσοις φύεται.

89) Alibi: καλαμίνθη. Dioscor. 3, 38. p. 357.

90) In Codice: ἄρον, ſed hoc deletum. Continuo, ἀριθέρμων πάλη. Sed in marg. ἀρισάρου, de quo v. Diosc. 2, 158. p. 301. Forte ἄρον in Codice non delendum erat, quod ipsum etiam ad hos uſus commendatur.

91) Scribitur etiam, πισσέλαιον. Diosc. 1, 80. p. 100.

αἰγυπτίας, ποντικὴ ῥίζα, πιόνων σύκων ἀφέψημα καὶ ἀπόβρεγμα, χολὴ βοὸς, ἕψημα λύκιον, μηλέα, πράσον, ἄνθεμον, γύψος, σαυρίδιον, 92) ἣν καρδαμίδα καλοῦσι, κυνόγλωσσον, οἱ δὲ ἀρνόγλωσσον, κρέας βοὸς, αἰγὸς, κριθαὶ, ὀλύραι κεκαυμέναι, φύκος, 93) ἔλαιον, ἔριον, πινάριον κεκαυμένον, ὄξος, δάδιον, λάδανον, ὄρμινον, ἀνθήλη, φλοιὸς κυάμου, μολύβδαινα. κόκκος κνίδιος, ἑλένιον, ἀρτεμισία, νάρκισσος, ἀδίαντον, σιδήρου λεπὶς, κυκλάμινος, αἷμα βοὸς, καὶ τὸ τῶν ὑῶν ὁμοίως, μίλτος σινωπικὴ, σανδαράχη, μὴ λεία, ὤχρα, τρὺξ ὀξυρὰ καὶ οἰνηρὰ κεκαυμένη, πιτύραν ἀφέψημα καὶ βραχέντων ἀπήθημα, καὶ 94) αὐτὰ, τίτανος, χάλκανθος, σμύρνιον, σῶρυ, 95) περιστερᾶς κόπρος, χελιδόνος, ἀλεκτορίδος, μυῶν, λίθος πυρίτις, ὁπλὴ κεκαυμένη ἵππου, βοὸς, ὄνου, λιβανωτὶς ἄκαρπος, κοτυληδόνες, χαμαισύκη, 96) μῦκαι, οἷς τὰ ἱμάτια βάπτουσιν, ὀροβάγχη, 97) κορακίνου ποντικοῦ σὰρξ, σιλούρου ταριχηροῦ ὁμοίως, κολοκυνθὶς ἀγρία, παρθένιον, 98) οἱ δὲ περδίκιον. πρὸς τὸ διαφορεῖν μὲν οὖν ἐστὶ, καθάπερ ἔκκειται, ταῦτα πάντα ἐπιτή-

derafio, itemque argenti, auri, aeris, aluminis Aegyptii, pontica radix, pinguium ficuum decoctum, et dilutum, fel bubulum, defrutum lycium, malus, porrum, anthemon, gypfum, fauridion, quam cardamida vocant: lingua canis, herba, quam plantaginem appellant, caro bubula, caprillaque: hordeum, et olyra combufta: alga, oleum, lana, pinarium uftum, acetum, taedium, ladanum, orminum, anthile, cortex fabae, plumbago, granum Cnidium, elenium, artemifia, narciffus, adiantum, fquama ferri, cyclaminus, bubulus fanguis, et fuillus eodem modo: rubrica finopica, fandaracha non laevigata, ochra, fex aceti et vini combufta: furfuris decoctum, et dilutum: et ipfum quoque furfur. calx, atramentum futorium, fmyrnium, fori, fimus columbarum, hirundinis, gallorum, murium, lapis pyrites, combufta ungula equi, bovis, afelli: libanotis, quae fructum non fert: umbilicus veneris, chamaefyce * micae, quibus veftes tinguntur, orobanche, coracini marini caro, et filuri quoque, fale conditi: colocynthis agreftis, parthenium vel perdicium. Atque haec quidem omnia, quo ordine

92) Ita habet etiam Erotian. p. 45. Galen. in Gloss. p. 93.

93) Sic in marg. In textu, φώκης.

94) τὰ πίτυρα.

95) In Codice, σῶρι. v. Dioscor. 5, 72. p. 673.

96) Rasarius haud dubie ex Hesych. voluit μύκαι. Memorant quidem botanici μυρίκη et μυρίνη. Num vero haec a tinctoribus adhibeantur, ignoro. Accedit, quod proximum οἷς masculinum poftulat.

97) Dioscor. 2, 131. p. 276.

98) Varia hujus nomina notat Dioscor. 3, 146 p. 444. fed περδίκιον ibi non reperitur.

δεια· ἀλλὰ καὶ συμπέψαι τὶ τῶν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, καὶ τῶν ἀπειλημμένων ἐν τόποις, εὐφυῶς ἔχει. διόπερ καὶ πεπαίνει, καὶ διαφορεῖ. τινὰ δὲ αὐτῶν ἐπισπᾶται. ὅτι 98b) δὲ ἱδρῶτας κινεῖ, καὶ ἀναστομοῖ, διὸ καὶ διαιρεῖν δύνανται. ἀνάγει δὲ λεπίδας μάλιστα, ἀριστολοχία, χάλκανθος, σίλφιον, καὶ ἡ σάρξ τοῦ σιλούρου, καὶ λαγωοῦ πιτύα.

descripta sunt, ad discutiendum valent: sed simul etiam concoquunt aliquid, quod alio in loco fit, et, quae in locis ipsis habentur, accommodate pertractant. quam ob rem et concoquunt et discutiunt: et eorum nonnulla attrahunt, et sudores movent, et aperiunt, quocirca dividere etiam possunt. squamas vero maxime educunt, aristolochia, atramentum sutorium, silphium, siluri caro, et leporis coagulum.

ΚΕΦ. ξδ.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Περὶ τῶν τὸ γάλα ποιουσῶν δυνάμεων, καὶ καταμήνια κινουσῶν.

Γάλα δὲ κινεῖν πέφυκε πινόμενον σήσαμον, σικύου σπέρμα, γῆς ἔντερον, κάχρυ, σμύρνα, πολυπόδιον, 99) ἠρύγγη, 100) κιρκαίας ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα, γλαυκὸς ἐγκέφαλος, καὶ αὐτὴ ἡ γλαὺξ ἑφθή, καὶ 2) ἡ πόα γλαὺξ, τριμήνιοι οἱ πυροὶ, κριθαὶ, μάραθα χλωρά, καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς αὐτῶν, καὶ λιβανωτίδες, ἄνησον, 2) ἱππομάραθον, λίνου ὁ καρπὸς, κύμινον, ὄροβοι, πολύγονον. ὑγρὸν δὲ μίσγεσθαι πρὸς ἑκάστην δεῖ δύναμιν πρόσφορον, οἷον, πυρῶν ἀφέψημα, μαράθων ἑφθῶν ὕδωρ, πτισάνης χυλὸς, πυρίνης ὁμοίως. καταπλάσσεται δὲ μάραθον, μελάνθιον, σμύρνα, κριθῶν βεβρεγμένων χύλισμα, μυὸς ἄφοδος, ἀνδράχνη, στέαρ χήνειον, πτελέας τὰ φύλλα, κηρὸς, θεῖον, σκωρία, ταύρου χολή.

Zopyri. De eisdem. Cap. 64.

Lac provocare consuevit, sesamum potui datum, cucumeris semen, terrae lumbrici, cachry, myrrha, polypodium, heryngium, circaeae fructus et folia, noctuae cerebrum, ipsaque noctua elixa, et glaux, herba. trimestre triticum, hordeum, foeniculum virens, ejusque radix et fructus, libanotides, anisum, hippomarathrum. lini fructus, cuminum, eruum, polygonum. humor vero unicuique facultati accommodatus miscendus est: ut tritici decoctum, foeniculi elixati aqua, ptissanae cremor, et triticeae ptissanae eodem modo. illinitur vero foeniculum, melanthium, myrrha, expressio ex hordeo macerato, muris fimus, portulaca, adeps anserinus, ulmi folia, cera, sulfur, recrementum, fel taurinum.

98 b) Forte: ἔτι δὲ (nimirum, τινὰ) ἱδρ. — δύναται.

99) Idem, quod ἠρύγγιον. Varia nomina habet. v. Dioscor. 3, 22. pag. 341.

100) Dioscor. 3, 125. p. 430.

1) Dioscor. 4, 136. pag. 554.

2) μάραθον et ἱππομάραθον in hoc ipso Codice ex Dioscoride memoratur lib. XI. fol. 169. pag. 1.

ΚΕΦ. ξε.

Καταμηνίων ἀγωγά.

Καταμηνίων δὲ ἀγωγά ἐςι, πρόσθετα μὲν, ςέαρ ἐλάφου πρόσφατον, ὄνου καὶ χηνὸς, τρὺξ ξηρὰ κεκαυμένη, χολὴ ταύρου, τῆς χονδρίλης 3) ἡ μαςίχη, ἅλες, ἔλαιον, χρίσμα ναρκίσσου, κύπειρος, ἀφρὸς νίτρου, ὄςρακον ἀττικὸν, μυῶν ἄφοδος, χνοῦς, ὁ ἀπὸ τῶν κυδωνίων μήλων, ἴρινον μύρον, μανδραγόρου ὀπὸς, ςύραξ, ἀψίνθιον, σιλφίου σπέρμα, ἀρτεμισία, σάμψουχος, ἀγχούσης τὰ λεπταρίζια, 4) πενταφύλλου, κυκλαμίνου, κιρκαίας, κενταύριον, σισύμβριον, σχοῖνος εὐώδης, κάλαμος, ἑλένιον, ἡλιοτρόπιον, ἐλλέβορος μέλας, κόκκος κνίδιος, λινοζῶςις, κύμινον, σπέρμα καππάρεως, τῆλις, ςαφὶς ἐκγιγαρτισμένη, μῶλυ, κεδρίδες, ἀμύγδαλον, σήσαμον πεπλυμένον, δαφνίδων πεπείρων τὸ ἐκτός. πινόμενα δ᾽ ἄγει τὰ καταμήνια, πήγανον ἄγριον, καὶ τὸ ἥμερον, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν, ὁμοῦ δὲ καὶ τὸ τῆς ἀκτῆς, μήδιον, μαράθου, βρυωνίας, κρήθμου, κυμίνου, πεπέρεως κεκαυμένου, νάπυος, ἄρου, πράσου, τραγίου, τήλεως, κάχρυος, ὀρεοσελίνου, σμυρνίου, δαύκου, θλάσπεως, 5) μελανθίου, λευκοΐου, κίκεως, δάφνης, σεσέ-

Quae res menſtruas purgationes ducunt. Ex eodem. Cap. 65.

Ducunt autem menſtruas purgationes admota haec, adeps ceruinus recens, itemque aſininus, et anſerinus, fex arida conbuſta, fel taurinum, chondrila, maſtiche, ſal, oleum, unguen narciſſi, cyperus, ſpuma nitri, teſta Attica, murium fimus, lanugo ex pomis cydoniis, irinum unguentum, mandragorae liquor, ſtyrax, abſinthium, ſilphii ſemen, artemiſia, ſampſuchus, tenellae radices anchuſae, et pentaphylli, et cyclamini, et ciraeae, centaurium, ſiſymbrium, juncus odoratus, calamus, elenium, heliotropium, veratrum nigrum, granum Cnidium, mercurialis, cuminum, capparis ſemen, foenum Graecum, vua, abiectis acinis: moly, cedri fructus, amygdala, ſeſamum lotum. extima baccarum lauri maturarum pars. In potu ſumta menſes ducunt ruta agreſtis, et ſativa, et utriuſque ſemen: itemque ſemen actes, medii, foeniculi, bryoniae, crethmi, cymini, piperis uſti, ſinapi, ari, porri, tragii, foeni Graeci, cachryos, apii montani, ſmyrnii, dauci, thlaſpeos, melanthii, albae violae, ricini, daphnae, ſeſeleos, balſami, paeoniae. urticae radix, braſſicae agreſtis ſemen: ſimilique modo lapathi, menthae,

3) Scribitur etiam χονδρίλλη. Alia etiam hujus nomina notat Dioscor. 2, 122. p. 268. Ibidem eſt μαςίχη

4) Credo, λεπτὰ ῥίζια.

5) Vide Galen. in Glossis p. 76. et Dioscor. 2, 145. pag. 284.

λεως, βαλσάμου, γλυκυσίδης, ἀκαλήφης 6) ῥίζα, κράμβης ἀγρίας σπέρμα, ὁμοίως λαπάθου, μίνθης, σιλφίου, σέσελι, ἄνθος ἀνεμώνης, ἀβρότονον, ἱππομάραθον, ἐρύσιμον, ψευδοδίκταμνον, ἑλίχρυσον, ἀρτεμισία, ἄγνου, κόστου, λωτοῦ, καρδαμώμου, τραγακάνθου, κενταύριον, λιβανωτὶς, ἀμμωνιακὸν, κράμβης ἀφέψημα καὶ ὁ χυλὸς, πράσιον, γάλα βοὸς, πρίσμα λωτοῦ, κυπαρίσσου, τιθυμάλλου.

Ἐπίκοινα δὲ ἄγει, πινόμενα καὶ προστιθέμενα, σμύρνα, κάρδαμον, κυκλάμινος, κιννάμωμον, νάρδος, ὀρίγανον, λινοζῶστις, γλήχων, μελάνθιον, σελίνου σπέρμα, κνίδης, ὁμοίως πέπερι στρογγύλον καὶ τὸ ἕτερον, ἄνησον. τὸν δὲ λευκὸν ῥοῦν ἄγει διὰ τῶν αὐτῶν, ἐρυσίμου σπέρμα, κισσοῦ καρπὸς, πολακτη, 7) πράσον ἑφθὸν, κυμίνου φύλλα, ἐλελίσφακος λευκὸς, ἀψίνθιον, ὑπέρικον, σκόροδον, καρκίνοι ποτάμιοι, πνεύμων θαλάσσιος, λαγωοῦ πιτύα, ἀνδράχνη, κνέωρον, ἐλάφειον κέρας, μελάνθιον, ἀναγαλλὶς, ὀπὸς, πίσσα, χηνὸς στέαρ, χολὴ ταύρειος, ἐλλέβορος λευκὸς, ἐλατήριον, νίτρον, τῆλις, πέπερι, κάρδαμον, ῥητίνη, σμύρνα, λιβανωτὸς, μίσυ, χαλβάνη, τρὺξ, γλήχων, χάλκανθος, ὕδωρ ἀπ' ἀρωμάτων.

Πίνεται δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην κάθαρσιν, ἔλαιον, λίνου τὰ πέταλα, λαπάθου σπέρμα, ἐλελίσφακον, ἀνδράχνη, ἀδίαντον, ὑποκυστὶς, κύπερος, πνεύμων θαλάσσειος ξηρὸς, πηγάνου ῥίζα, κνέωρον, ὀπὸς, ἱπποφαὲς, ἑφθῶν καρκίνων ποταμίων ἐν οἴνῳ πεπνιγμένων, γλυκυσίδης οἱ μέλανες κόκκοι, ἀψίνθιον.

ſilphii, et ſeſeli: flos anemones, abrotonum, hippomarathum, eryſimum, falſodictamnum, helychryſum, artemimiſia, vitex, coſtus, trifolium, cardamomum, tragacantha, centaurium, libanotis, ammoniacum, braſſicae decoctum, et ſuccus, marrubium, lac bubulum, trifolii expreſſio, et tithymali, qui cypariſſias nominatur. Communiter vero tum pota, tum admota purgationem menſtruam cient haec: myrrha, naſturtium, cyclaminus, cinnamomum, nardus, origanum, mercurialis, pulegium, nigella, ſemen apii, urticaeque: piper longum ſimiliter, et item reliquum: aniſum. Album vero fluorem muliebrem educunt, eodem modo eryſimi ſemen, hederae fructus, acte, herba. porrum elixum, cumini folia, ſaluia alba, abſinthium, hypericum, allium, cancri fluviatiles, pulmo marinus, leporis coagulum, portulaca, cneoron, cornu ceruinum, nigella, anagallis, liquor, pix, adeps anſeris, taurinum fel, veratrum album, elaterium, nitrum, foenum Graecum, piper, naſturtium, reſina, myrrha, thus, miſy, galbanum, ſex, pulegium, atramentum ſutorium, aqua aromatum. Bibitur autem ad hujuſmodi purgationem ciendam oleum, lini folia, lapathi ſemen, ſaluiaeque, portulaca, adiantum, hypociſtis, cyperus, pulmo marinus aridus, rutae radix, cneorum, liquor, hippophaës, decoctum fluviatilium cancrorum, qui vino fuerint ſuffocati: nigra paeoniae grana, atque abſinthium. Communiter ve-

6) Scribitur etiam ἀκαλύφη. Sic ipse edidi in Nemesio pag. 41. edit. Halensis. Vide Schol. ad Theocrit. Id. 7, 110. Mox vers. 6. legendum, τραγακάνθας.

7) In margine notatur πόα. Voluit ergo: πόα ἀκτή.

Κοινὰ δ' ἔϛι τούτων ἀγωγὰ πινόμενα καὶ προσιθέμενα, λίνου καρπὸς, κνίδιος κόκκος, ὠκίμου σπέρμα, κύμινον αἰθιοπικὸν, ἐλελίσφακος, σήσαμον ἀπ' 8) αὐτὸν, ἄνησον.

ro, tum pota, tum impoſita, educunt, lini fructus, granum Cnidium, ocimi ſemen, cuminum Aethiopicum, ſaluia, ſeſamum * crudum, et aniſum.

ΒΙΒΛ. ιε. ΚΕΦ. γ. 9)

Ἐκ 10) τῶν Ξενοκράτους. Τίνας κήρυκες καὶ πορφύραι, ὡς ἔμπλαϛρα, ὠφελοῦσιν.

. . . τος ἔφη 11) . . . . . . τῶν γυναικῶν ἀποκαθαίρουσι καταχριόμεναι. μαλάγματός τε τρόπον ἐπιτιθέμεναι πρὸς τοὺς οἰδαλέους καὶ πεπυρωμένους τῶν ὄρχεων ἐπαρκέϛατοι γίγνονται, πρός τε τοὺς ἤδη ἔχοντας ὑγρὰ, καὶ πρὸς τοὺς συνάγειν μέλλοντας, καὶ πρὸς ἅπαν ἀπόϛημα καὶ φῦμα. χρισάμενοι γοῦν ἐπισυνάγει ὀσχεὸν, 12) τῶν ἤδη καὶ πρὸς διαίρεσιν ἐπιτηδείων ἀποϛημάτων διεφορήσαμεν δίχα πάσης ἐναργοῦς αἰσθήσεως. δραϛικώτερον δὲ σύνθετόν ἐϛι τόδε. 13) λιθαργύρου δραχ. ϛϛ. κηρύκων τέφρας δραχ. ιζ. ἐλαίου παλαιοῦ κοτ. λ. ψιμμυθίου δραχ. κ. ῥητίνης τερεβινθίνης δραχ. ιγ. λιβάνου δραχ. η. ὕδατος κοτ. δ. τὴν 14) λιθάργυρον καὶ τὸ ψιμμύθιον, τούς τε, καὶ τὸν λιβανωτὸν λεάνας, χωρὶς ἕκαϛον ἐν θυείᾳ, ἐπιχέας τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ἔλαιον ἀνάτριψον ἐπιμε-

Ex Xenocrate. Quae buccinae et purpurae emplaſtri modo juvant. Lib. XV. Cap. 3.

(Hujus capitis principium deſideratur, medium imperfectum eſt, et finis non extat.) * * * illitae vero maculas, quae mulierum ora deturpant, detrahunt et detergunt. malagmatis vero modo impoſitae, ad teſtium tumores tollendos, et tophos minuendos ſunt accommodatiſſimae. itemque ad eos, in quibus iam humores ſunt, aut futuri ſunt. * et ad omne abſceſſus et tuberculi genus. ergo, ſi inungantur, ſcrotum contrahunt, abſceſſuſque ad diviſionem apti, abſque evidenti ſenſu digeruntur. ſed efficacius eſt id, quod habet hoc modo. Argenti ſpumae drach. 106. cineris buccinarum drach. 17. olei veteris ciath. 30. ceruſſae drach. 20. reſinae terebinthinae drach. 13. thuris drach. 8. aquae cyath. 4. Argenti ſpumam, ceruſſam, buccinas, et thus ſingillatim laevigato in mortario, tum, aqua et oleo affuſis, diligenter omnia comiſceto et confrica-

8) Haec corrupta ſunt. Raſarius coniecit ὠμόν.

9) Hoc caput et in principio et in parte media et in fine defectus habet. Ergo in margine adſcriptum: ἡ ἀρχὴ τοῦ κεφαλαίου λείπει τοῦ Ξενοκράτους περὶ κηρύκων καὶ πορφύρων· τὸ δ' ἑξῆς ἐϛὶ τοῦ αὐτοῦ. ἀλλὰ μὴν ἀκέφαλόν τε καὶ ἀτέλεϛον.

10) Hic index legitur inter ceteros hujus libri fol 217. pag. 1.

11) Raſarius conjecit, ἐφηλίδας, ut ex ejus interpretatione colligo.

12) In Codice eſt: συνάγει οχο, ſecundo ο. inſcriptum των, ſine accentu.

13) Hic in margine legitur: Aliter deſcribitur ab Aetio.

14) Vide ad Geopon. p. 1128. Nicander. Alexiph. v. 594. λιθάργυρος ἀλγινόεσσα.

λᾶς, εἶτα ἐν χύτρᾳ καινῇ ἕψε κινᾶν συνεχῶς σπάθῃ, προσέχων, μὴ προσκαῇ. ἰδὰν δὲ αὐτὰ ἡμιεφθα, ἔμβαλλε τὴν ῥητίνην, εἶτα τὸν λιβανωτόν. ἕψε δὲ ἕως μὴ . . . . vος . . . . τεμπ . . . . κας· εἶτ᾽ ἑψήσας . . . . . . χυτράν τε καθαιράσας, 15) ἀνελόμενος χρῶ. παραδόξως ἐνεργεῖ πρὸς τὰ προειρημένα. ποιεῖ δὲ ἄκρως καὶ πρὸς τὰ κακοήθη καὶ νεμόμενα καὶ δυσαλθῆ.

Ὁι δὲ προειρημένοι κήρυκες ἐν τῷ μέλιτι πρὸς παρωτίδας, καὶ ἐν μαστοῖς, καὶ μεθ᾽ ὕδατος καταπλαττόμενοι, καὶ πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ 16) ἑλκύδρια πυκνὰ ἐρυθρὰ μικροῖς προσεοικότα θηλαῖς, ἃ καλεῖται κηρία. καὶ μεγάλαι δὲ καὶ σκληραὶ πορφύραι τὰ αὐτὰ ποιοῦσι τοῖς κήρυξι. 17) μακων . . . . μόνον . . . . κων μόνον ἦν δυνατὸν, πάσας ἰᾶσθαι τὰς παρὰ φύσιν διαθέσεις, οὐκ ἂν ἐδεήθημεν οὐδέποτε συνθέτου φαρμάκου· νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. πολλάκις γὰρ ἄχρηστα, οὐδέ τινος ἐκθερμῆναι τὸ σῶμα βουλόμενοι, τῶν ἁπλῶν

to, et in olla nova decoquito continenter radicula commifcens, ne aduratur. ubi femicocta haec videbis, refinam, deinde thus adiicito, et ad probam confiftentiam, non tamen ad multam duritiem coques. poftremo loco cinerem iniicies. ubi paululum ferbuerit, ollam ab igni auferes, et medicamentum exceptum ad ufus feruato et recondito. Hoc praeter omnium opinionem facit, tum ad fupra dicta, tum vel maxime ad maligna ulcera, et depafcentia, et quae aegre fanefcunt. Eaedem buccinae, ex melle, ad parotidas faciunt, quae etiam manmas obfideant, idemque praeftant ex aqua illitae. valent etiam ad capitis ulcufcula denfa, rubra, parvis mammis fimilia, quae favi nominantur. magnae quoque et durae purpurae idem, quod buccinae, praeftant. * * * Si enim folo auxilio fimplicium medicamentorum omnes affectiones, quae praeter naturam nobis accidunt, curare poffemus, profecto compofitis medicinis nunquam indiguiffemus. nunc vero non ita res eft: fed faepenumero fimplex medicamentum ad nullam rem eft utile: fique excalfacere corpus velimus, nullum tale nobis fimplex fuppetet. Eft autem unus compofitorum medicamentorum ufus, cum ex iis, quae funt ejufdem generis, vehemens molli commifcemus, ubi nobis medium defit: alius eft, ex miftione eorum, quae funt generis diverfi: quae apta ratione confi-

15) Forte: κατεράσας. Rasarius de fuo hunc locum fuppleyit.
16) Actuarius περὶ διαγνώσ. παθ. lib. 2. cap. 5. γίνεται δ᾽ ἐν τῇ κεφαλῇ ἑλκύδρια μικρά τε καὶ πυκνὰ καὶ ἐρυθρὰ, μικραῖς θηλαῖς παραπλήσια — καλοῦσι κηρίον — ὠνόμασται δ᾽ ἀπὸ τοῦ κηρίοις ἐοικέναι τῶν μελισσῶν. Adde Oribas. ad Eunap. lib. 4. cap. 11. Paul. Aegin. lib. 3. cap. 3.
17) Hoc caput hic quidem finitum eft. Sed proximi capitis in principio feptendecim verfus vacui relicti funt. In his exponit de necessario usu medicamentorum compofitorum.

οὐδὲν ἔχομεν τοιοῦτον. μία μὲν αὕτη χρεία τῶν συνθέτων, ὅταν ἐκ τῶν ὁμογενῶν τὸ σφοδρὸν τῷ μαλακῷ μίξωμεν, ἀποροῦντες τοῦ μέσου· μία δ' ἄλλη τῆς τῶν ἑτερογενῶν ἐκ τοιοῦδε γίγνεται λογισμοῦ. σπανίως ἂν εὕροι τὶς διάθεσιν, ἤτοι διαφορούντων μόνον, ἢ ἀποκρουομένων δεομένην. διὰ τοῦτο γοῦν ἀναγκαζόμεθα πολλάκις μὲν εὐθέως ἐν ἀρχῇ, πάντως δ' οὖν ὀλίγον ὕστερον, μιγνύναι τὶ τῶν διαφορητικῶν· εἰ δὲ ὀδύνη συνῇ σποδρὰ, καὶ τῶν παρηγορικῶν, καὶ τάγε πολυχρηστότατα καὶ κάλλιστα φάρμακα τὰς ἐναντίας ἐν ἑαυτοῖς ἔχει δυνάμεις· τινὰ δὲ τῶν ἁπλῶν, οὐδὲ εἰς χρῆσιν ἀχθῆναι δύναται, χωρίς γ' ἑτέρου μίξεως, οἷον, ὅταν ἐμπλαστὸν φάρμακον. 18)

citur. Raro enim affectionem inuenias, quae vel digerentia, vel repellentia solum postulet. idcirco fit, ut saepenumero, idque statim inter initia, omnino uero paulo post, aliquid digerens commiscere cogamur. Si vero etiam vehemens dolor adsit, mitigantia indemus. ac medicamenta quidem, quae ad usus quam plurimos valent, suntque praestantissima, contrarias facultates in se continent. at nonnulla ex simplicibus, ne ad usum quidem perduci fine alterius cujuspiam admistione possunt: veluti, cum medicamentum parandum est, quod agglutinandi vim habeat.

18) In his deficit Codex fol. 243. pag. 2. Rasarius adscripsit: *cetera periere.*

ΤΕΛΟΣ.

FINIS.

APPENDIX.

Scholia, quae in eodem Codice Mosquensi

ORIBASII

Inde a folio 152. pagina 2. ad folium 232. paginam. 2,

ad ſcripta *Dioſcoridis* et *Galeni* leguntur.

Dioſcor. edit. Colon. 1529. in fol. Pag. 323. περὶ ἀγαρικοῦ.

Κτηδόνας· κτηδόνες κυρίως εἰσὶν, αἱ εὐθεῖαι τοῦ ξύλου ἐκφύσεις. Folio 152. pag. 2.

Dioſcor. pag 495. περὶ ἀγηράτου.

Σκιάδειον· πολλὰ μὲν τῆς σκιάδος 1) τὰ σημαινόμενα. δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς εὐμεγέθεις κλάδους. 153, 1.

Dioſcor. p. 553. περὶ αἰγίλωπος.

Ἀθέρες· ἀθέρες κυρίως τῶν ἀσταχύων τὸ ἐπ' ἄκρου λεπτότατον. ἐντεῦθεν καὶ τοῦ ἠκονημένοο σιδήρου τὴν ἀκμὴν 2) ἀθέρα ἔλεγον. ibid.

Dioſcor. p. 533. περὶ αἰθιοπίδος.

Μασχάλας· ἀντὶ τοῦ κλῶνας. κυρίως δὲ μασχάλιον λέγεται τοῦ φοίνικος ἡ ῥάβδος, καὶ μασχάλινον, τὸ φοινίκινον πλέγμα. 153, 2.

Dioſcor. p. 115. περὶ ἀκακαλίδος.

Πολλὰ περὶ τῆς ἀκακαλλίδος 3) ὁ 4) Πάμφιλός φησι, δεικνὺς, ἠγνοηκέναι αὐτὸν τὴν βοτάνην. Ibid.

Dioſcor. p. 126. περὶ ἀκακίας.

Ἐν λοβοῖς· πολλὰ τοῦ λοβοῦ τὰ σημαινόμενα. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἀγγεῖον, ὅθεν τὰ χλωρὰ ὄσπρια ἐκκομίζοντες ἐσθίομεν. Ibid.

Dioſcor. p. 338. περὶ ἀκάνθης.

5) Κιταρίοις· ἀντὶ τοῦ, πίλοις. κιταρὶς 6) γὰρ ὁ βασιλικὸς πίλος, ὡς 7) τρίτῳ περσικῶν. 154, 1.

Θυρσοειδής· ἀντὶ τοῦ, κωνοειδής. Ibid.

Dioſcor. p. 517. περὶ ἑτέρου ἀκονίτου.

Μόσχον· ἀντὶ τοῦ, κλάδον ἢ βλαστόν. μοσχεύματα γὰρ, τὰ νέα τῶν φυτῶν ἔλεγον, ὡς καὶ ὁ ἐξ 8) Ἠρηγόνης Ἐρατοσθένης, ἐπὶ

---

1) V. Theocrit. Id. 15, 119. In Dioscor. l. l. eſt σκιάδιον. Utroque modo legi. v. Harpocrat. p. 162. 163. Schol. Theocrit. ad Id. 15, 38. Apud Arrian. in Indicis p. 330. reperi etiam in Cod. Auguſtano σκιάδειον.

2) Forte, ἀκήν.

3) Sic, duplici λλ.

4) Qui de herbis ſcripsit. v. Fabr. bibl. Graec. Vol. XIII. p. 356.

5) Apud Diosc. κιτταρίοις.

6) Vulgo, κίδαρις. Vide tamen Hesych. in κίδαρις et Suidam.

7) Hic videtur nomen excidisse ſcriptoris cujusdam. qui Περσικὰ ſcripſerat. Videtur autem legendum: ὡς (addito nomine proprio ſcriptoris) ἐν τῷ τρίτῳ (λόγῳ, aut, βιβλίῳ τῶν περσικῶν.

8) Forte, Ἠριγόνης. Loco κυνοκτόνον in Codice Oribasii legitur, λυκοκτόνον. Vide Dioscor. l. l.

ἀμπέλου μόσχους καὶ χλωρὰς κλήματος ἐκφυάδας. Ibid.

Dioſcor. p. 10. περὶ ἀκόρου.

Γόνασι· γόνυ ἐςὶν, ἡ δέσις. Ἡρόδοτος γ. 9) καλάμου ἐν γόνυ. πλεῖον ἕκαςον ποιεῖται Ib.

Dioſcor. περὶ ἀμπέλου ἀγρίας. 10)

Περκάζει· ἀντὶ τοῦ, μελαίνει. 155, 1.

Dioſcor. περὶ ἀμώμου p. 33.

Δίχα εὐρῶτος· 11) ἀντὶ τοῦ, νοτίδος. κυρίως δὲ εὐρὼς 12) ἐστὶ τὸ γινόμενον σκοτεινὸν καὶ ἰῶδες χρῶμα περὶ τονασεπισια τὸν χαλκόν.

Dioſcor. p. 456. περὶ ἀνδροσαίμου.

Ἐν καλυκίοις· 13) ἀντὶ τοῦ, ἐν βλαςημάτων κεφαλαῖς. 156, 1.

Dioſcor. p. 260. περὶ ἀρνογλώσσου.

Καυλὸν 14) γωνοειδῆ κεκλιμένον· ἀντὶ τοῦ, μέγαν καὶ ςερεὸν, ὡς, εἴ τις λέγοι, γωνιαῖον λίθον. Πλάτων 15) (ἐν) λάκωσιν· ὅταν δέωμαι γωνιαίου ῥήματος, τούτῳ παριςῶ καὶ μοχλεύω τὰς πέτρας. 157, 1.

Dioſcor. p. 441. περὶ ἀσπληνου.

Παλισκίοις· παλίσκιον, οἱ μὲν τὸν σύσκιον, καὶ σκοτεινὸν, καὶ κνεφώδη τόπον εἰρήκασι. τὸ γὰρ πάλιν ἐνίοτε ἐπίτασιν δηλοῖ, ὡς παλιγκάπηλος. Θεόφραςος δὲ ἐν Φυτικῇ πραγματείᾳ, ὅσα ἀπεςραμμένην ἔχει ἀπὸ τοῦ ἡλίου τὴν θέσιν, οὕτω καλεῖσθαί φησιν, ὥσπερ τὰ τετραμμένα πρὸς αὐτὸν, ἐπήλια 16) καὶ προσήλια. 157, 2.

Dioſcor. p 525. περὶ κοτυληδόνος.

Ὀξύβαφον· ὀξύβαφόν ἐςι τὸ σκεῦος, τὸ ἀντιδιαιρούμενον 17) τῷ τρυβλίῳ. γραπτέον δὲ διὰ τοῦ υ. καὶ οὐχ, ὥς τινες, ὀξόβαφον. σύγκειται γὰρ, οὐ παρὰ τὸ ὄξος, ἀλλὰ παρὰ τὸ 18) γένος, ὅπερ ἐςὶν ὀξὺ, ὡς Ἑλλάδιος ἐν τῇ χρήσει φησί. 165, 2.

Dioscor. p 295. περὶ κυκλαμίνου.

Κηλῖσι· 19) ἀντὶ τοῦ, σπίλοις. 166, 2.

Dioscor. p. 89. περὶ λιβάνου.

29) Ἐκτύφεται· ἀντὶ τοῦ, ἡσυχῇ ἐκκαίεται, χωρὶς φλογός. 167, 1.

Dioscor. p. 226. περὶ σακχάρου μέλιτος.

Μάγκορον· τοῦτο ὁ Γαληνὸς σάγχαρ καλεῖ. 169, 1.

Dioscor. p. 439. περὶ νυμφαίας.

Κιβωρίῳ· Δίδυμός φησιν, 22) οτηρίου εἶδος εἶναι

9) Ex Herodoto haec emendanda, cujus locum nunc non reperiebam. Apud Dioscor. l. l. paullo poſt legitur, ἀσπλήτιον. In Cod. Oribasii in textu eſt, δασπήτιον, et in margine: γράφεται, δ' ἀσπλήνον.

10) Hoc in Dioscoride non reperi.

11) In Cod. Oribas. εὐρωτος accentu caret.

12) Fortasse legendum: εὐρώς ἐςι τὸ γινόμενον σκοτεινὸν καὶ ἰῶδες χρῶμα περὶ τὸν σεσηπότα χαλκόν.

13) Apud Dioscor. eſt: ἐν κάλυκι. Sed Oribasii Codex exhibet καλυκίοις.

14) In Dioscor. l. l. eſt: καυλίῳ δὲ γωνιοειδεῖ κεκλιμένα. Probandum γωνιοειδής.

15) Platonis Comici λάκωνας memorat Fabric. bibl. Graec. Vol. 1. p. 745.

16) ἐφήλια.

17) v. Ariſtoph. in Auibus vers. 360.

18) Forte, τὸ ςενόν. In excerptis Helladii nihil de hoc reperi.

19) Dioscor. κιλῆσιν. Vitiose.

20) Dioscor. ἐκτυφοῦται. Utrumque occurrit.

21) In Cod. Oribasii eſt: μάγκορον, εἶδός ἐςι μέλιτος πεπηγότος κ. τ. λ. Refertur autem hoc in littera M. non in Σ. Inferius libro XV. fol. 228. pag. 1. ex Galeno reperio: καὶ τὸ σάκχαρ δὲ καλούμενον, μέλιτος εἶδος ὂν κ. τ. λ.

22) Sic. Legendum videtur: φησι, ποτηρίου. De κιβώριον vide Athenaeum p. 72. ubi etiam Nicander laudatur, et p. 477. ubi fere hic totus locus cum aliqua varietate reperitur, κιβώριον et κιβώτιον pro faba Aegyptia memorat Dioscor. p. 243. περὶ κυάμου αἰγυπτίου. De ſumma arcula plantae (τὸ ὑπερπεφυκὸς κιβώριον) habet Steph. de Urbb. in ἄκη. Dicitur κιβωτὸς, κιβώτιον, atque etiam κιβωτάριον, quod poſtremum legitur in Geoponicis pag. 1206.

τὸ κιβάριον. καὶ τάχα ἂν εἴη τὰ λεγόμενα 23) σκαφεῖα, διὰ τὸ ἑκατέρωθεν εἰς στερεὸν συνῆχθαι, ὡς τὰ Αἰγύπτια κιβώρια, ὧν μέμνηται Νίκανδρος (ἐν) γεωργικοῖς, ὡς Ἑλλάδιος ἐν τῇ χρήσει φησίν. 171, 2.

Dioscor. p. 291. περὶ πεπέρεως.

Τὸ δὲ μέλαν ἥδιον· ἰστέον, ὡς ὁ Γαληνὸς 24) ἐν τοῖς ἁπλοῖς δριμύτερον εἶναι τὸ λευκόν φησι τοῦ μέλανος. 173, 2.

Dioscor. p. 534. περὶ πεταςίτου.

Πετασῶδες· πέτασος κυρίως, τὸ τῶν ἐφήβων 25) φόρημα, καὶ τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸ σκέπασμα. ἀπὸ τούτου καὶ Ἀλεξανδρεῖς καλοῦσι πετάσια 26), Κανωπικὰ, τὰ τὴν κεφαλὴν σκέποντα, ὥς φησιν Εἰρηναῖος 27) ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀλεξανδρέων διαλέκτου. 174, 1,

Dioscor. p. 152. περὶ συκομόρου.

Ἐρινέῳ· ἐρίνεος ἀρσενικῶς, ἡ ἀγρία συκὴ, παρὰ τὸ ἐριστικὸν 28) εἶναι τὸ δένδρον, καὶ τοῖς λίθοις καὶ πέτραις ἐπαναβλαστάνειν. 181, 1.

Dioscor. p. 649. περὶ πομφόλυγος.

Τὸ δὲ σκύβαλον ἅπαν ἐν τῷ ὀθονίῳ μένει· ἀντὶ τοῦ ἀδόκιμον, ἐκ μεταφορᾶς τῶν σκυβάλων, τῶν ἀχύρων. 192, 1.

Ex Galeno.

Ἐκ δρυπεποῦς τοῦ καρποῦ· δρυπεπεῖς ἐλαίας ἔλεγον, τὰς ἐπὶ τῶν δένδρων ἐπεπαινομένας. καταχρηστικῶς γὰρ πάντα τὰ δένδρα καὶ ξύλα δρύας ἐκάλουν. ἐντεῦθεν καὶ, δρυφάκτους, τὰς κιγκλίδας, καὶ τὰ σανιδώματα, καὶ τὰς κλίμακας προσηγόρευον, ὡς καὶ τοῦτο Ἑλλάδιός φησιν. 200, 2.

Galenus, περὶ σέρεως ἡμέρου.

29) Κονδρίλη· ἡ χονδρίλη εἶδός ἐστι σέρεως, ὡς ἐν τῷ χ. στοιχείῳ προϊὼν ἐρεῖ. 232, 2.

23) Athenaeus l. l. σκυφία, διὰ τὸ κάτωθεν.
24) Verba Galeni in hoc ipso Codice fol. 230. pag. 2. sunt: τὸ λευκὸν ἐστὶ πέπερι δριμύτερον ὑπάρχειν τοῦ μέλανος.
25) Vide Polluoem p. 1349. Schol ad Theocrit. Id. 15, 38. Πετασώδης habet Athenaeus Deipnos. p. 371. D. Apud Dioscor. p. 274. est σκιάδιον. Item p. 374, 528.
26) Vide Steph. de urbibus in, Κάνωβος.
27) Vide Fabr. bibl Gr. Vol. IV. p. 537.
28) Forte: ἐρπιστικόν.
29) Sic, per κ. et χ. Inferius legitur χονδρίλη. fol. 236. pag. 1. Vide hic superius lib. 14. cap. 65.

INDEX

INDEX VOCABULORUM.

Littera a. notat editionem *Rufi Ephesii* Mosquensem. 1806. 8.

Littera b. hanc editionem signat.

Numeri signant paginas utriusque editionis.

AK. ἀκτή, duo genera. a. 34. b. 356. ἀκτή varia notat. Ergo hic additur, πόα. v. Dioſcor. 4, 168. p. 588.
ἄκρεα, ἄκρα, τά. a. 108. 159. 284. 285.
ἀκολαςαίνειν. a. 154.
ἀκτέον, ab ἄγειν. a. 194. b. 301.
ἀκοντισμός. a. 204. b. 135. v. notam.
ἀκράτητος. a. 230.
ἀκτινοφόρος. b. 19.
ἀκρόπαςος. b. 28
ἄκολλος. b. 37.
ἄκαπνος. b. 57
ἀκλινὴς πυρετός. b. 105.
ἀκράτεια νεύρων. b. 120.
ἄκυρος. ἀκυρώτατα μέρη τοῦ σώματος. b. 145.
ἀκέραιος. b 166. bis. 295. v. notam.
ἀκινητεῖν. b. 171.
ἄκοπα. b. 178. De his v. 329. ſeqq et Bernard ad Theoph. Nonnum p. 171. 184. Hippiatr. p. 281.
ἀκινησία. b. 227. bis.
ἀκμή, παρακμή, ἐπίδοσις. b. 250.
ἀκουςικός. b. 250. ἀκουςικοὶ πόροι. 292.
ἀκαταλήκτως. b. 291.
ἀκατούλωτος. b. 296. δυσεπούλωτος eſt in Hippiatr. p. 86. 90. 194. Ibid. p. 89. eſt. συνουλοῦσθαι, et p. 136. ἀπουλοῦσθαι. bis. et p. 179. 211. Medicamenta ἀπουλοῦντα memorat p. 190. ἐπουλοῦν habet Dioſcor. 3, 154. p. 451.
ἄκανθα αἰγυπτία. b. 333. λευκὴν et ἀραβικὴν memorat Dioſcor. 3, 12. 13. p. 335. 336.
ἀκαλύφη, ἀκαλήφη. b. 350. 356.
ἀκακαλὶς, ἀκακαλλίς. b. 360.
ΑΛ. ἀλίη. a 38.
ἀλμάδης a. 146.
ἄλειμμα. a. 141. b. 305.
ἄλλως. a. 224 Ante hoc deleverim ἤ. Nam antea de aliis harum partium morbis dixerat.
ἀλμάς. ἐλαία λευκὴ ἀλμάς. Dicitur etiam κολυμβάς. a. 279.
ἀλουσία. a. 286.
ἀλφός. b. 289.
ἀλευρίτης. b. 3.
ἀλίζεσθαι. b. 27.
ἀλικάτος. b. 28.
ἄλμη. b. 33.
ἀλυκός. b. 33.
ἀλμυρός. b. 34. 290.
ἀλεύρινος. b. 37. 38.
ἀλέαν. b. 40. ἀληλεσμένος. 271.
ἀλητός. b. 50. v. Erotian. p. 15.
ἀλτήρ, ἀλκτήρ, ἀρτήρ, ἀλτήριον, ἀρτήριον. 125. Quomodo Raſarius hic de arteriis cogitare potuerit, non video.
ἀλτηριοβολία, ἀλτηριοβολία. b. 125.
ἄλσις. b. 122.
ἀλλοίωσις. b. 144.
ἄλς. b. 150. (Hic conjeci ἁλῶν, loco ἄλλων. Compara pag. 148. verſ. 24. ubi ſal, nitrum et cinis memoratur.) ἁλὸς ἄνθος. b. 186. Hippiatr. p. 207. ἁλὸς ἐρυκτοῦ. Saepius haec hic leguntur. ἁλῶν λίπος. b. 345. ἀλοσάχνη et ἁλὸς ἄχνη. b. 345. v. Dioſcor. 5, 81. p. 681.
ἀλιπής. b. 150.
ἀλέα, ἀλαία, ἀλεεινός. b. 154. 156.
ἀλιθοκόλλητος. b. 234.
ἀλευρώδης. b. 258.
ἀλεαίνειν, ἀλεάζειν. b. 295. v. notam.
ἀλειπτήριον. b. 296.
ἀλκυόνιον. b. 313. v. Dioſcor. 5, 90. p. 685.
ἄλειπτος. b. 313. v notam.
ἀλλοτριοῦσθαι. b. 315
ἀλικάκαβον. τροχίσκος δι' αὐτοῦ. b. 322. ἀλικάκκαβον, duobus κκ. 344.
ΑΜ. ἀμβλυωπία. a. 38.
ἀμφημερινός. a. 40. 223.
ἄμπελος, ut purgans. a. 42. χειράνειος καὶ ἀγρία. a. 42.
ἀμάρακος et ἀμάρακον. a 42. 43. 269.
ἀμφίβολον φάρμακον. a. 56.
ἀμύλιον. a. 79. b. 43. 46. ubi forte legendum: τοῦ ἀμυλίου. De ἄμυλον v. Bernard ad Theoph. Nonnum p. 369.
ἀμυγδαλινόν. a. 238. b. 335.
ἀμυγδάλινος. b. 301.

ἀνακαινίζειν. a. 256. De hoc dubito. Forte, ἀνακυκήσας.
ἀνακυκᾷν. Vide ἀνακαινίζειν.
ἀναπλάσσειν. a. 256. b. 223.
ἄνωκς. a. 277.
ἀντίκρινον. a. 301.
ἀντίῤῥιζον. a. 301.
ἀνάρινον. a. 301.
ἀναζέειν. b. 22.
ἀναφώνησις. De ea copioſe expoſitum. b. 91 ſeq.
ἀναστομοῦν. b. 95. 313. 229. 322. 354. v. notam.
ἀνυγραίνειν. b. 100.
ἀνασκευή. b. 105.
ἀνεπηρέαστος. b. 153.
ἀναπνευστικός. b. 155.
ἀνεκθερμάντως. b. 256.
ἀναχαλᾷν. b. 12.
ἀντιπρακτικός. b. 17.
ἀνδραποδώδης βρῶσις. b. 29.
ἀναδιδόναι. b. 33. ter. 39. 40.
ἀνάστασις. b. 39. 138. 213. 214. v. notam.
ἄνησον, ἄνισον, ἄννισον. b. 41. 86.
ἀνέλαιος. b. 43. 53.
ἀναπτύειν. b. 47. 55.
ἀναφρίσσειν. b. 48.
ἄρακος. b. 48. v. Galen. in Gloſſ. p. 66.
ἀνοιδεῖν. b. 52. 179. 208.
ἀναθολοῦν. b 54.
ἀνήλιφος. b. 61. Sed de hoc dubito.
ἀνέρεκτος. b 64.
ἀναπέμπειν. b. 64.
ἀναπίνειν. b. 64. 341. 343.
ἀνάδοσις. b 64.
ἀναστέλλειν. b. 66. 137. v. notam.
ἀνακογχυλίζειν, ἀνακογχυλιάζειν, ἀνακογχυλιασμός. etc. b. 73. 176. 187.
ἀνάῤῥοπος. b. 73. 331. 87. aliquoties. 236.
ἀνάγειν αἷμα, ἀναγωγὴ αἵματος. b. 73. 135. 233. 280. τὸ χολῶδες. 76. 91. σκόλοπας. 265.
ἀναγωγή. b. 315.
ἀνεξίκακος. b. 76.
ἀνασκευαστικῶς. b. 77.
ἀνάπτειν. b. 78. Sed ἀνῆφθαι ibi diſplicet mihi. Forte, ἀνελήφθη, nimirum, ὑπὸ τοῦ σώματος καὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ. Vide hic παραστοχάζεσθαι.
ἀνασπᾷν. ὑστέρα ἀνεσπασμένη. b. 108.
ἀνέστηξας. b. 159. v. notam.
ἀναδήρας haud dubie corruptum. b. 84. bis. 85. v. notam.
ἀνισάτον. b. 86.
ἀνάβασις b. 88.
ἀντικαταχωριστμός. b. 98.
ἀναχρέμπτειν. b. 99.
ἀναγαργάρισμα. b. 157.
ἀναφέρειν. b. 176.
ἀνακινεῖν b. 174.
ἀναισθησία. b. 175. 176.
ἀνευρύνειν. b. 99. 123. v. notam. Notat hoc Stephanus in thes. ſed ſine auctoritate. Habet Philo p. 134. G. Plutarch. de plac. philos. lib. V. cap. 16. De ἀνεύρυσμα et ἀνευρυσμὸς v. Galen. in defin. med.
ἀνακτητέον ὀσφραντικοῖς. b. 136.
ἀνέντατος. Ex ἀ et ἐντατός. b. 107. Sed προσηνῶς videtur poſtulare ἐνέντατον.
ἀναληθής b. 108.
ἀναπείρειν. b. 134.
ἀναφορά. b. 239.
ἀνταγια. b. 244. v. notam.
ἀνατροχισμός. Rectius, ut arbitror, ἀνατροχασμός. b. 112. Vide hic περιτροχισμός.
ἀναλακτίζειν. b. 121.
ἀναδρομὴ ὑστέρας b. 122. 322
ἀνύσιμος. b 274.
ἀνεύρυσμα. b. 129. v. ἀνευρύνειν.
ἀνυγρασμός. b. 159. v. ἀνυγραίνειν.
ἀναβρέχειν. b. 214.
ἀνυπερθέτως. b. 180. 343.
ἀντιστρόφας. b. 282.
ἀναφύειν. b. 138.
ἀνάκτησις ὑγείας. b. 145.
ἀνάληψις correxi, loco ἀνάλειψις, quod erat in Codice. b. 151. 185. v. notam.
ἀνωμαλία. b. 246.
ἀνακουφίζειν b 153. Sic enim legendum, loco ἀνακουκίζειν.
ἀνάῤῥοπος. b. 171. v. ἀνάῤῥοπος.

ἀφαιρετικός. ἀφαιρετικὰ βοηθήματα. b. 130. 131. Opponuntur προσθετικά.
ἀφυΐα. b. 136.
ἀφελκυστέον. b. 148.
ἀφέλκειν. b. 155.
ἀφολκή. b. 157. Inferius eſt συνολκή, quod vide.
ἀφαυαίνω. b. 191.
ἀφιστάναι. b. 284.
ἄφθα. b. 333. v. Aret. περὶ ὀξ. παθ. 1, 9.
ἀφιδρωτήριον. De his exponit. b. 342. ſeq. 343. 344.
ἀφίδρωσις. b. 343.
ΑΧ. ἀχροεῖν. a. 224.
ἄχρους. a. 234.
ἀχυλία. (Forte, ἀχυμία aut ἀηδία.) b. 34. Vide ἄχυλος.
ἄχυλος. b. 35.
ἄχερδος. b. 270.
ἀχλυώδης. b. 320.
ἀχράς. b. 350.
ΑΨ. ἀψινθίου χυλός. a. 230. Ante hoc, loco τίδε, quod eſt in Codice, legendum videtur, ἔτι δέ. Hippiatr. p. 186. 272. ἀψίνθιον ποντικόν. p. 156. ἄγριον. p. 273. κρητικόν. ἀψινθάτον. b. 86. ut ῥοσάτον etc.
ἀψοφητί. b. 136.
ΒΑ. βαρύνεσθαι. a. 201. Ergo, βαρυνομένους. Non, ut Codex, βαρυνουμένους. βαρεῖσθαι et βαρύνεσθαι. b. 324.
βαλαύστιον. a. 231. b. 314. ac ſaepius.
βάλανος. a. 239. 240. 245. 281. bis. 296. b. 184. 298.
βαλάνιον. a. 240. Ibidem ejus paratio. b. 171. βαλανεῖον. 220.
βαδίζειν. b. 39.
βαθύγειος. b. 230. v. notam.
βαπτισμός. b. 281.
βατράχιον. b. 326. 345. 349.
ΒΔ. βδέλλα. De his copioſe agitur. b. 147. ſeqq. 309. 312. Schol. Theocrit. Id. 2, 56. 11, 34 βδέλλα (a βδέλλω ſeu βδάλλω) ἡ ἐκμυζῶσα καὶ πίνουσα τὸ αἷμα.
βδελλίζεσθαι. b. 148. v. notam.
βδέλλιον. b. 309.
ΒΕ. βελτιοῦσθαι. b. 318.
ΒΗ. βηχώδης. a. 6. 37. b. 163.
βηχικός. b. 163.
βήσασα, βησασά, βισάσατον. b 319. 335, v. notam.
ΒΙ. βίαιος, βιαιέστερος. b. 136.
βισάσατον. v. βήσασα.
ΒΛ. βλήττειν. a. 43.
βλίτον. a. 80.
βλήχων. a. 95. 277.
βληχάνιον. a. 95.
βληχώδης. a. 168. Paullo ante ibi corrige νοσήμασι, et mox, μακροτέρα.
ΒΟ. βορβορυγμός. a. 262.
βουκέρας. a. 66. 146. In Hippiatr. p. 264 eſt, βουκέρου, ὅ ἐστι, τίλεως. Immo, τήλεως. Mox ibid eſt τὸ βούκερον.
βούπρηστις. a. 222. βουπρῆστις. b. 349. Apud Galen. in Gloſſ. p. 68. legitur, βουπρείστης. Apud Dioſcor, 1, 54. p. 199. lego βουπρήστεις, et ibid. 6, 3. p. 708. βούπρηστις.
βουκράνιον. a. 301.
βορβορώδης. b. 21.
βουλιμώδης. b. 77.
βολβός. b. 154 272.
βόλβιτον. b. 352. v. Geoponica.
βολὴ λύσματος. b. 211.
βοῤῥαῖος. Forte, βόρειος. b. 228.
βούνιον. b. 346. v. ψευδοβούνιον.
βοτάνιον. b. 350.
ΒΡ. βρῶμα. a. 82. Recte ibi ſe habet εἰρημένων. Vide paullo ante p. 80. ταῦτα - ἡσυχῇ ὑπάγει. Sed nec ἐμπλήσας, nec προσάρας ibi ſollicitandum erat. Utrumque ad medicum refertur. Ceterum infra 95. occurrit, σιτία αἱρεῖσθαι.
βραδύπορος. a. 180. b. 60. 65.
βραγχώδης. a. 184. b. 334.
βρυωνίας ῥίζα. a. 281. Multoties in his duobis libellis occurrit βρυωνία.
βρομώδης. b 11. 19. 20. v. ἐρυγή.
βρωματώδης. b. 17.
βρέχειν, ἐν οἴνῳ, ὄξει. b. 22.
βρύον. b. 23. In Hippiatr. p. 148. memoratur, τὸ ἀπὸ τῶν ἰνδῶν καὶ τὸ χελιδόνιον.
βρώσιμος. b. 29.
βρόμος ſeu βρῶμος. b. 39 42. v. Dioſcor. 4. 135 p 554. Geopon. p. 1174.
βροχή, βροχμή. b. 82. 214.

ac saepius deincepes ibidem. Synonyma sunt σκευασία, παρασκευὴ et alia. b. 259.
ποιωτικὸς, ποιώδης, ποώδης. b. 277. v. notam.
ποιότης. b. 279.
πολύτριχος. b. 297.
πολύγονον. b. 314. Paul. Aeg. p. 251.
πολυκίνητος. b. 324.
ποντικὴ ῥίζα. b. 344. 345.
πορφύρα. b. 357.
πολύχρηστος. b. 359.
πότιμον. a. 248.
ΠΡ. προκοπή. b. 295.
προκηρουῦν. a. 6.
προανακινεῖν. b. 288. v. not.
προμήκης. a. 6.
προεξευρίσκειν. a. 13.
προσλαμβάνω. a. 17. 261.
προσειλεῖν. a. 261.
προσαρτᾶν. a. 17.
προσμίσγειν. a. 31.
προσδιαφορεῖν. b. 252.
προσαρτέον. a. 65.
προσαντλεῖν. b. 249. 339.
προσαπογλυκαίνειν. a. 79.
προαποζυρεῖν. b. 276. v. notam.
προαπογλυκαίνειν. a. 79.
προλιπαίνειν. b. 176.
πρόσαρμα. a. 81. b. 45.
προσάντλησις. b. 249.
προσαίρειν. a. 82. Recte ibi, προσάρας. 166. Sic etiam nunc probo προσαιρόμενον. 286. Rasarium secutus fueram, qui reddiderat: *ut detrahamus*. σιταριον προσαίρειν. 294. προσαίρεσθαι τροφήν. Aët. edit. Hebenstreit. p. 27. Paul. Aeg. p. 93.
προποτίζειν. a. 91.
προαφεψεῖν. b. 48. 252.
προσπαροξύνειν. a. 107.
πρόσκλυσμα. b. 157. 247. 248. 249.
προσκλύζειν. a. 113.
προκαταπονεῖν. b. 288.
πραγματευτέον. a. 125. 278.
προδιασαλεύειν. b. 288.
προπίτισμα. a. 162. Aët. edit. Hebenstreit. προποτισμός. p. 18.
προφαίνεσθαι. a. 163.
προσεμβάλλειν. a. 174.
προπαλαιοῦν. a. 176.
προβρέχειν. a 176. 253. b. 19. 45. bis.
προεψεῖν. a. 176. b. 49. 261.
προεκζέειν. a. 177.
προστιμωρεῖν. a. 186.
προφανής. a. 196.
προσδιαλύειν. a. 202.
προνομία. a. 210. *Praecipuum quoddam*. Sic Philo p. 5. A. 7. C. 8. E. 15. G. 118. F.
προσπαρατιθέναι. a. 217. v. notam.
προσπλέκειν. a. 220. b. 219. 254. Aët. edit. Hebenstreit. p. 15.
προπαρασκευή. a. 226.
προθυμία πνευμώδης. a. 230.
προσμιγνύειν. a. 230.
προαναφύρειν. a. 231.
πρασίζειν. a. 236.
προσλαμβάνειν. a. 220. Loco προσλαμβάνει, quod Codex habet, legendum videtur, προσλαμβάνεται.
προχριστέον. a. 241.
προπυριᾶν. a. 244. b. 133. 270. 134. est προπυριαθείσης. Sed πυριάζω non occurrit. Ergo προπυριηθείσης.
προαλείφειν. a. 244.
προεμπάσσειν. a. 250.
προσαναγκάζειν. a. 259. b 69.
προσαγωγή. ἐκ προσαγωγῆς, *paullatim*. a. 287. b. 97. 98. 100. Alio sensu, *admotio*. 103. 104.
προανατρίβειν. a. 295.
πρόσθετον. a. 296. 297. b. 90. πρόσθετα ἐντιθέμενα τῇ ἕδρᾳ. 185. 355.
πρόσθεμα. b. 296.
προσμηχανητέον. b. 136.
προεκνιτροῦν, a νίτρον. b. 148. προεκνιτροῦσθαι. 300. νιτροῦσθαι habet Synes. T. II. p. 20. Vide προεκνιτρωτέον.
πρόσμονος. b. 329.
προφέρειν, *praestare*, *excellere*. b. 12. 15.
προεωλίζειν. b. 12.
πρόσφορος. b. 22. 100. 121.
πράσον. b. 23. 32 273.
προσιστάναι. b. 37. προστῇ, loco προσστῇ. Sic legitur προσχὼν, loco προσσχὼν, a προσέχειν. Monui de his alibi. In his probo duplex σσ. Alia quaestio est de duplici ῥῥ. in compositis. Duplex ῥῥ recentiorum aetatum est. Vir

quidam doctus huc etiam retulit γένημα et γέννημα. De hoc dixi ad N. Test. Graecum. γέννημα de animalibus, γένημα de frugibus et fructibus dicitur. Id ex antiquissimis et praestantissimis Codicibus Veteris et Novi testamenti constat. In hanc rem evolui potest editio LXX. Roberti Holmesii, Viri quondam mihi Carissimi, nunc propter immaturam mortem Desideratissimi.

προόσκαυσις. b. 37.
προσκαίειν. b. 40. 49. 358.
προπλύνειν. b. 45.
προηγεῖν, προηγεῖσθαι. b. 52.
προπαρασκευαστικός. b. 56.
προαποζέειν b. 57. Legendum enim, προαπεζεσμένην, et paullo ante, λύσαντες, loco λύσαντες.
προδιορίζεσθαι. b. 60.
προνοτίζειν. b. 159. Vide notam 30.
προσπελᾶν, προσπελάζειν. b. 284. v. notam.
προσβάλλειν σικύας. b. 61. 304. 139. 150. 163.
προαποῤῥύπτειν. b. 64. 321.
προσκομίζειν. b. 66.
προεξεμεῖν. b. 66.
πράσιον. b. 67.
πρόθεσμία. b. 146.
προσλιπαρεῖν. b. 290.
προηγουμένως. b. 73.
προδιοικεῖν. b. 75.
προσεγγίζειν. b. 76. Ita ibi vers. 23. corrigo, etsi in Cod. sit προεγγίζειν. Ibid. vers. 5. malim, δὲ εἰ οὕτως ἔχοι, ἄν του.
προαναξηραίνεσθαι. b. 77.
προεπείγειν. b. 77.
προσάντης. b. 80
προπάλαιος. b. 83. Habet Synes. T. I. p. 96. νέοι καὶ προπάλαιοι.
προσανοιδεῖν. b. 103.
πρόπειρα. b. 168.
προσεμπάσσειν. b. 290.
προαλείφειν. b. 119.
προθερμαίνειν. b. 119.
προφορά et προσφορά. b. 99. Vide ibidem paullo post.
προσάγειν. b. 106. 103. v. notam.
προστηθίς. b. 107.
προέδειν. b. 197.
πρώτιος, πρωτεῖος. b. 84. 86. Tentaueram hoc vocabulum. Tamen in Hippiatr. a πρωτεῖος saepissime legitur, οἴνου πρωτείου, μέλιτος πρωτείου, ut p. 276. 279. 280. 303.
προλαλεῖν. b. 93.
προπεριπατεῖν. b. 93.
προσπιέζειν. b. 94.
προσβιάζεσθαι. b. 96. 98. Inde est, προσβιασμός. 98.
προσβιβάζειν. b. 98.
προαποσμήχειν. b. 303.
προσδιϊστάναι. b. 98.
προλιπάρησις. b. 98.
προφέρεσθαι eo sensu, ut paullo ante προφορά. b. 100. Discrimen inter λέγειν et προφέρεσθαι notat Diog Laërt. p. 258.
προεκνιτρωτέον. b. 302. v. προεκνιτροῦν.
προσεπιλαμβάνειν. b. 201.
προαιρετικὰ νεῦρα. b, 295. v. notam.
προσυποῦσθαι. b. 296.
προσβολὴ σικυῶν. b. 139. 140. 146. ac deinceps saepe.
προϋποστέλλειν. b. 161.
προσεπιχεῖν. b. 219.
προσμόνως. b. 255.
προαποβρέχειν. b. 296.
προσαλείφειν. b. 310.
προβολὴ τῶν ὀμμάτων b. 179.
προκαλεῖσθαι. Ita enim malim, loco προσκαλεῖσθαι. b. 122. Sic mox ibi est, προκλητικόν.
προκλητικός. Vide προκαλεῖσθαι.
προσνεύειν. b. 123.
προεθίζειν. b. 127.
προσπάσσειν. b. 148.
προπειρᾶν. b. 166.
προκαταμανθάνειν. b. 167.
προσιτίζειν. b. 139. v. notam.
προϋδροποτίζειν. b. 139. v. notam.
πρόσπτωσις. b. 245.
προσνέμεσθαι. b. 237.
προθετικός. b. 131. Vide ἀφαιρετικός.
προσβολὴ πυρετοῦ. b. 131.
προτινάσσειν. b. 151. Haud dubie corruptum.
προσραντέον. b. 281.
προκαταλαμβάνειν. b. 302.
προσδιαληπτέον. b. 224. Sic διαλαμβάνειν περί τινος, *disserere, disputare, enucle-*

ὑποκαθαίρειν. a. 254. b. 73.
ὑποκινεῖν. a. 280.
ὑπέρινος. a. 285. Hoc loco eſt, αὐτὴ ἡ ὑπερίνησις, ut Galen. l. l. explicat. ὑπέρινος habet etiam Polemo fol. 89. pag. 2. edit. Rom. et Adamantius ibid. fol. 104. pag. 2.
ὑπερινέειν. a. 285. 286. ὑπερινούμενος, loco ὑπερινωμένος legendum videtur. Vide ἴνησις. Tamen Pollux lib. 4. p. 457. exhibet, ἐξινωμένος et ὑπερινωμένος. Apud Hesych. eſt etiam ἰνώμενος. Ergo ab ἰνόω et ἰνάω, non ab ἰνέω. Euſtath. ad Il. Hom. pag. 877. edit. Rom. ita: ἰνᾶσθαι παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ, τὸ καθαίρεσθαι καὶ ἐκκενοῦσθαι, καὶ ὑπέρινος, ὁ ὑπερκεκαθαρμένος. Dicitur etiam ὑπερκάθαρσις, de qua Galen. apud Oribas. lib. 14. 42. et hic inferius.
ὑπαγωγός. b. 18. 29. Vide ὑπάγειν et ὑπακτικός.
ὑποβιβασμός. b. 25.
ὑποβαίνειν. ὑποβεβηκώς. b. 26.
ὑπογάστριον. b. 27.
ὕπιος, quae praeſtet. b. 88. ſeq.
ὑποβιβάζειν τὰ ἐν κοιλίᾳ. b. 89. ὕλην. 122. 124.
ὑποκαπνισμός. b. 182. Vide Theoph. Nonnum. p. 398. Apud eundem eſt ὑποκάπνισμα. p. 388.
ὑπόχυσις. b. 319.
ὑπερσαρκῶ, (ut εὐσαρκῶ.) b. 332. Sic dicitur, ἕλκος ὑπερσαρκοῦν.
ὑποβολή. b. 319. bis. 138.
ὑποχάρησις. b. 33. 42. 75.
ὑπόζυμοῦν. b. 37.
ὑπόκαυσις. b. 37.
ὑποτρίβειν. b. 41.
ὑπόστασις. De earum praeparatione. b. 46. ſeq.
ὑπόγλυκυς. b. 65.
ὑπτίασις. b. 71. v. notam.
ὑπερπλήρωσις. b. 205.
ὑπερκάθαρσις. b. 162. 168.
ὑπερκαθαιρεῖσθαι, vel potius, ὑπερκαθαίρεσθαι. b. 73.
ὕπτιος. b. 87.
ὕπατος, ὑπάτη. De ſono vocis et chordarum. b. 95. 101.
ὑπάλειψις. b. 107.
ὑπερῷος περίπατος. b. 109.
ὑπονέφελος. b. 111.
ὑπόβαθρον. b. 114. (Malim ibi: τῆς ὑπόβαθρα, et paullo ante: ἤτε ἐπὶ κλίνης, loco, ἦτε.) 172.
ὑπεξαίρεσις. b. 117.
ὑποβιβαστικός. b 120. 126.
ὑπερπετής. b. 124. 213. Saepius hoc occurrit apud Polybium.
ὑπόσφαγμα. b. 133.
ὑποδακρύειν. Eleganter translatum. b. 149 Vtuntur eo Heliodor. p. 177. 217. Synes T. II. p. 65. ſed ſenſu proprio.
ὑπερδιατείνειν. b 152.
ὑπόχαυνος. b. 158.
ὑποπνέυειν. b. 161. Forte, ὑποπτέυειν. v. notam. 36. et pag. 165. vers. 19. ὑπόπτως ἔχειν.
ὑπέρχεσθαι. b. 168.
ὑπαιδεῖν. b. 169. Vide ἀναιδεῖν.
ὑπομιμνήσκειν. b. 176.
ὑποθυμίαμα, ὑποθυμίασις, ὑποθυμιᾷν. De his vide b. 309. ſeq.
ὑπόβλητος. b. 170. Vide ὑπόβαθρον.
ὑπνωτικός. b. 179. ὑπνωτικὸν διάχρισμα. Theoph. Nonnus. p. 454. Euseb. Praepar. Evang. p. 132. θυμιάματα καρωτικὰ καὶ ὑπνωτικά. Galen. in Gloss. p. 100. ὑπνωτικῶς ἔχειν.
ὑπέχειν. b. 281.
ὑπόληνος. Vox haud dubie corrupta. b. 247.
ὑπνοφόρος. b. 273.
ὑποχεῖσθαι τοὺς ὀφθαλμούς. b. 343.
ὑπνικόν. Vide ὑπήκοον.
ὑποφλεγμαίνειν. b. 268.
ὑπέρικον. b. 346. v. Dioscor. 3, 162. p. 455. ὑπερικόν. Paul. Aeg. p. 257. duo genera.
ὑπήκοον. b. 346. v. notam. In Cod. eſt. ὑπνικόν. v. Paul. Aeg. p. 257.
ΥΣ. ὕσσωπος. b. 274. In Hippiatr. p. 272. Κρητικὸς memoratur, et p. 287. Ἀττικός.
ὑστερικῶς. b. 309.

MONITUM.

Cum hic liber jam expressus esset litteris typographicis a principio ad finem paginae 392. die $\frac{5}{17}$ Decembris 1807. anni Lipsia *Romanus Theodorides* de *Timkowsky*, Vir Eruditissimus, mihique Carissimus, ad me transmisit aliquot libellos Graecos medicos. In eis erat etiam Aëtii Amideni ἀνεκδότων libri IX. caput XXVIII. περὶ εἰλεοῦ καὶ χορδαψοῦ. Edidit fragmentum hoc I. E. Hebenſtreit, forma, vt vocant, programmatis, die XXI. Oct. 1757. Lipsiae, litteris Breitkopfii in 4. Multi in hoc programmate insunt errores typographici, veluti p. V. περιειλόμενος et ἐπίταξις, loco, περειλούμενος et ἐπίτασις. Pauca ex hoc ſcripto, quod ſerius ad me pervenerat, profeci ad hanc editionem meam, quae indici vocabulorum inde a pag. 393 inserui. Περὶ εἰλεοῦ etiam in hac editione disseritur. Vide indicem in εἰλεὸς et ἰλεός.

De aliis fragmentis anecdotis Aëtii monui hic in praefatione p. VIII. Etiam haec edidit Hebenſtreit. Lipsiae. 1757. 4. litteris Breitkopfii. In hoc libello continentur Aëtii

capita libri IX. a. I. ad X. Hunc posteriorem libellum indicavit Hamberger in den Nachrichten von de vornehmst n Schriftstellern. Lemgo. 1760. 8. im dritten Theile, Seite 285. Priorem ergo videtur ignorasse.

Maximam spem repono in *Weigelio*, medico theoretico et practico Dresdensi, Viro non solum artis suae Experientissimo atque Eruditissimo, verum etiam Graece et Latine Scientissimo. Is enim nuper per epistolam me certiorem fecit de nova Aëtii editione, quam a pluribus annis paravit. Idem fortasse etiam meam Rufi Ephesii et hanc XXI. medicorum accuratiorem, locupletiorem et ornatiorem, pluribus, quam ego, instructus ἀφορμαῖς καὶ θησαυροῖς, repraesentabit.

Si vitam meam usque ad proximum ver, aut ad aestatem protraho, curabo, ut tradantur mihi isti duo Codices Oribasii, ac tertius Theophanis Nonni. Uno mense accurate eos pertractabo, atque animadversiones meas libentissime ad quemlibet peritum atque eruditum medicum transmittam. Semper enim in his negotiis omni invidia et omni lucri studio carui.

Criticam, ut vocant, facram prorsus jam abjeci, tametsi multa ad eam collecta in scriniis meis reposita sunt. Piget, poenitet, pudet diutius surdos et coecos quosdam Pseudocriticos, non dicam, Germanos, sed barbaros, docere.

Index librorum Graecorum et Graeco-Latinorum a me editorum.

1. Disputatio de Aeschine oratore. Lipsiae 1770. 4. Vide Reiskii edit. oratorum Graecorum Vol. IV. pag. 1245. seqq.
2. Chrestomathia Graeca. Mosquae. 1773. 8.
3. 4. Glossaria Graeca minora etc. Ibid. 1774. 1775. 4. 2 Voll.
5. Ioannis Xiphilini et Basilii M. aliquot oratioes. Ibid. 1775. 4.
6. 7. Victoris Antiocheni catena in Marcum. Ibid. 1775. 8. 2 Voll.
8. Epistolae Isocratis X. Demetrii Cydonensis VIII. Michaëlis Glycae III. et Dionis Chrysostomi oratio de exerc. dicendi facultate. Ibid. 1776. 8.
9. Gregorii Thessalonicensis X. orationes cum singulis Chrysostomi, Amphilochii et fragmento Io. Damasceni. Ibid. 1776. 8.
10. Notitia Codicum Mss. Graecorum bibliothecarum Mosquensium. Ibid. 1776. fol.
11. Plutarchus de vitiosa verecundia et de fortuna. Mosquae, Lipsiae et Amstelodami. 1777. 12.
12. Plutarchus de superstitione et Demosthenis oratio funebris. Ibid. 1778. 12.
13. 14. Lectiones Mosquenses. Lipsiae. 1779. 8. 2 Voll.
15. Gregorii Nazianzeni binae orationes, cum ineditis scholiis etc. Mosquae. 1780. 4.
16. Index Codicum Mss. Graecorum bibliothecarum Mosquensium. Petropoli. 1780. 4.
17. Syntipae Persae fabulae et Porphyrii scholia in Homeri Il. ω. Lipsiae. 1781. 8.
18—29. Novum Testamentum Graecum. Rigae. 1782—1788. 12. Voll.
30. Epistolarum Pauli Codex Boernerianus. Misenae. 1791. 4.
31. 32. Chrysostomi homiliae quatuor cum commentario etc. Ibid. 8. 2. Voll.

33—39. Euthymii Zigabeni commentarius in quatuor Evangelia Graece primo editus ex duobus, Codd. Mosquensibus, cum interpr. Lat. Lipsiae. 1792. 8. 4. Voll.
37. Griechisches Lesebuch. Wittenberg und Zerbst. 1791. 8.
38. Animadversiones ad quatuor homilias Chrysostomi. Vitemb. 1795. 8.
39. Ioannis Chrysostomi homiliae XII. etc. Latine. Augustae Vindelicorum. 1799. 8.
40. Evangeliarium Graecum Gothanum. Lips. 1791. 8.
41. Nemesius Emesenus de natura hominis etc. Halae Saxonum. 1801. 8.
42. Novi Testamenti editio secunda. T. I Vitembergae et Curiae Variscorum. 1803. 8.
43. Ejusdem T. II. Curiae Variscorum. 1804. 8.
44. Ejusd. T. III. 1806. 8.
45. Accurata Codd. Graecc. Mss. bibliothecarum Mosquensium notitia. Lips. 1805. 8. Tom. I. II.
46. Clytemnestrae Sophoclis fragmentum. Mosquae. 1805. 4.
47. 48. Eclogae ex variis scriptt. Graecis etc. Mosquae 1805. 8. Tom. I. II.
49. Viber die sogenannten Recensionen in dem Griechischen Texte des N. Testaments. Ronneburg und Leipzig. 1804. 8.
50. Rufi Ephesii opuscula et fragmenta Graece cum animadversionibus. Mosquae. 1806. 8.
51. Animadversiones ad duas homilias Chrysostomi. Vitembergae. 1801. 8.
52. Lectiones Graecae, Graece et Latine, cum animadversionibus. Mosquae. 1806. 8.
53. Nouae ex Chrysostomo eclogae cum commentario. Mosquae et Lipsiae. 1808. 8.
54. Unius et viginti medicorum Graecorum opuscula et fragmenta, quae hoc volumine continentur.

Scripta minora, veluti orationes, programmata etc. hic non notavi.

Christianus Fridericus de Matthaei.

Mosquae.
Die. XVIII. Ianuarii.
1808.

